بشتو

بشتو

بشتو

تفسير العشر الأخير

من القرآن الكريم

www.tafseer.info

ISBN : 978-9960-59-085-1

د قران کریم د روستنی لسمی برخی ترجمه

د قران کریم
د روستنی لسمی
برخی ترجمه

سریزه

مسلمانه وروره او خوری په دی باندی پوه شه چه په مونږ باندی د څلورو مسئلو پیژندل واجب دی :

١ اوله مسئله : علم : چه هغه د الله تعالی، رسول الله صلی الله علیه وسلم او د اسلام معرفت او پیژندل دی، ځکه چه په غیر د علم نه د الله تعالی بندگی او عبادت جایز ندی، او چا چه په غیر د علم نه د الله تعالی بندگی وکړه نو د هغی مصیر به گمراهی طرف ته وی، او په دغه کار کی د نصاری و سره مشابهت لری.

٢ دوهمه مسئله : عمل : څوک چه علم وکړی او عمل پری ونکړی نو هغه د یهودو سره مشابهت لری، ځکه چه یهود عالمان وو لیکن په علم ئی عمل نه کولو، او شیطان په مختلفو مکرونو او چلونو باندی انسان د علم نه متنفر کوی او دا حیله او بهانه ورته ښیی چه انسان د الله تعالی په نزد په جهل سره معذوره دی، او دا فکر نه کوی چه څوک علم حاصلولی شی او بیا ئی پریږدی نو په هغی باندی حجت او دلیل قایم شو، او دا د نوح علیه السلام د قوم مکر او چل وو، لکه څرنگه چه الله تعالی د هغوی نه حکایت کوی : (جَعَلوا أَصابِعَهُم فِيْ أذانَهَمْ وَاسْتَغشَوا ثيَابَهُم) سورة نوح : ٧.

ترجمه : گرځوی دوی گوتی خپلی په غوږونو کی او پټوی ځانونه خپل په جامو کی، دی لپاره چه حجت پری قایم نه شی .

٣ دریمه مسئله : د الله دین ته دعوت کول : ځکه چه عالمان او داعیان (دعوتگران) د پیغمبرانو علیهم السلام وارثان دی، د دی وجه نه چه کله بنی اسرایلو د دعوت کار پریښوده نو الله تعالی پری لعنت وکړو، لکه څرنگه چه الله تعالی فرمائی : (کا نوا لا یتناهون عن منکر فعلوه لبئس ما کانوا یفعلون) سورة المائدة : ٧٩ .

ترجمه : دوی خلک نه منع کول د ناروا کارونو نه چه کول به ئی، ډیر ناکاره ؤ هغه کار چه دوی کوو. د دعوت اود تعلیم مسئله فرض کفائی ده، که چیرته ځنی کسان دعوت ته ادامه ورکړی نو ټول د گناه نه خلاص شول، او که ټول خلک دعوت پریږدی نو ټول گناهگار دی .

٤څلورمه مسئله : صبر کول : یعنی په هغه تکلیفونو باندی صبر کول چه کوم د علم په طلب کولو کښی دی، او یا په دغی علم باندی د عمل کولو په وخت کی دی، او یا د دعوت کولو په لاره کی مخی ته راځی .

مونږ د جهل د ختمولو او د واجبی او ضروری علمونو د اسانتیا په هدف په دی مختصر کتاب کښی ځنی هغی شرعی علمونو ته ځای ورکړی دی چه زده کول ئی تر ډیره حده پوری کفایت کوی، او د دی سره مو د قران کریم اخرنی دری سیپاری او دهغی تفسیر ته هم ځای ورکړی دی ځکه چه دغه سیپاری باربار تکراریږی، او (هغه څه چه ټول نه حاصلږی نواهم او ضروری خو ئی باید پری نښودل شی).

او مونږ په دغی کار کښی د نهایت زیات اختصار نه کار اخستی دی، او د رسول الله صلی الله علیه وسلم صحیح احادیث مو پکښی راجمع کړی دی، او مونږ کمال ته د رسیدو دعوه نه کوو، ځکه چه کمال یواځی الله تعالی لره خاص دی، لیکن دا یو ناځیزه محنت او کوشش دی، که چیرته حق او پرځای وی نو د الله تعالی له طرفه به وی، او که غلط او خطا وی نو دا به زمونږ او د شیطان له طرفه وی، الله او دهغه رسول صلی الله علیه وسلم تری پاک دی، او الله تعالی دی په هغی انسان باندی رحم وکړی چه مونږ ته زمونږ خطاگانی او عیبونه د هدفمند او خیرخوا نقد او اعتراض په شکل په گوته کړی .

الله تعالی ته سوال کوو چه ټولو هغو ورونو ته نیك عوض او ثواب ورکړی چه د دی کتاب په تیارولو، یا چاپولو، یا تقسیمولو، او یا د هغی په لوستلو او ښوونی کښی یی برخه اخستی ده، الله تعالی دی د هغوی دغه عمل قبول کړی، او لوی اجر او ثواب دی ورله ورکړی .

والله أعلم، وصلی الله وسلم علی سیدنا و نبینا محمد وآله وصحبه أجمعین .

دا کتاب وړیا ورکول کیږی
او خرڅول ئی منع دی

څورلسم صفا اوپه نوو
معلوماتو باندی سنبال چاپ
د چاپ کال : ذوالقعدة ١٤٢٩هـ

داسلامی نړی کنو
عالمانو د دی کتاب
تزکیه او تایید کړی دی

الموقع / www.tafseer.info البريد / bsh@tafseer.info

دقرآن کریم د لوستلو فضیلت

قران کریم د الله تعالی کلام دی، نو په نورو خبرو د دی فضیلت داسی دی لکه د الله تعالی فضیلت په خپل مخلوق باندی، او لوستل یی د تولو هغه څه نه ډیر غوره دی چه ژبه پری خوځیږی .

او د قران کریم د زده کولو ښودلو او لوستلو ډیر فضیلتونه ذکر شوی چه ځنی یی په لاندی ډول دی:

د قران د ښودلو فضیلت: رسول الله ﷺ فرمائی : « **خَيْرُكُمْ مَنْ تَعَلَّمَ الْقُرْآنَ وَعَلَّمَهُ** » البخاري.
بهترین په تاسو کښی هغه څوک دی چه قران زده کوی او بیا یی نورو ته ښائی.

د قران کریم د لوستلو فضیلت: رسول الله ﷺ فرمائی : « **مَنْ قَرَأَ حَرْفًا مِنْ كِتَابِ اللهِ فَلَهُ بِهِ حَسَنَةٌ وَالحَسَنَةُ بِعَشْرِ أَمْثَالِهَا** » الترمذي، څوک چه د قران کریم یو حرف ولولی نو د هغی لپاره یوه نیکی ده او نیکی یو په لسو باندی ده.

قران کریم د زده کولو حفظ کولو او د هغی په لوستلو کښی د مهارت حاصلولو فضیلت :
رسول الله ﷺ فرمائی : « **مَثَلُ الذِي يَقْرَأُ القُرْآنَ وَهُوَ حَافِظٌ لَهُ مَعَ السَّفَرَةِ الكِرَامِ البَرَرَةِ، وَمَثَلُ الذِي يَقْرَأُ القُرْآنَ وَهُوَ يَتَعَاهَدُهُ وَهُوَ عَلَيْهِ شَدِيدٌ فَلَهُ أَجْرَانِ** » متفق علیه ، مثال د هغی کس چه قران کریم لولی په داسی حال کښی چه دهغی حافظ وی نو د نیکانو او عزتمندو ملایکو سره به وی، او مثال د هغی کس چه قران لولی او دیادولو کوشش یی کوی خو هغه ورته ګران وی نو د هغی دوه اجره دی. او رسول الله ﷺ فرمائی : « **يُقَالُ لِصَاحِبِ القُرْآنِ: اقْرَأْ وَارْتَقِ وَرَتِّلْ كَمَا كُنْتَ تُرَتِّلُ فِي الدُّنيا فَإِنَّ مَنْزِلَتَكَ عِنْدَ آخِرِ آيَةٍ تَقْرَأُ بِهَا** » الترمذي ، د قران کریم خاوند ته به وویلی شی: قران لوله او خیژه او په دمه (ارامه) یی لوله لکه څرنګه چه تا په دنیا کښی په دمه لوسته، یقینا ستا اخری منزل به هغه ځای وی چه ته پکښی اخری ایت ولولی.

علامه خطابی فرمائی: په اثر کښی راغلی چه د قران کریم ایاتونه د جنت د پوړو (زینو) په اندازه دی، نو قاری ته به وویلی شی چه په پوړو(زینو) د قران کریم د هغی ایاتونو په مقدار خیژه چه ته یی لولی، نو چا چه تول قران ولوسته نو هغه به په اخرت کی د جنت په اعلی او اوچته پوړی قادره شی، او که څوک د قران کریم لږه برخه ولولی نو هغه به د هغی په اندازه په پوړو خیژی، نو د ده د ثواب به ددہ د لوستلو په اندازه وی.

د هغه انسان فضیلت چه بچی یی قران کریم زده کړی وی: رسول الله ﷺ فرمائی : « **مَنْ قَرَأَ القُرْآنَ وَتَعَلَّمَهُ وَعَمِلَ بِهِ أُلْبِسَ وَالِدَاهُ يَوْمَ القِيَامَةِ تَاجًا مِنْ نُورٍ ضَوْؤُهُ مِثْلُ ضَوْءِ الشَّمْسِ، وَيُكْسَى وَالِدَاهُ حُلَّتَيْنِ لا يَقُومُ لَهُمَا الدُّنْيَا، فَيَقُولانِ: بِمَ كُسِينَا هَذِهِ؟ فَيُقَالُ: بِأَخْذِ وَلَدِكُمَا القُرْآنَ** » الحاكم ، چا چه قران کریم ولوستی او زده یی کړی او عمل پری وکړی، نو مور او پلار ته به یی په قیامت کښی داسی تاج په سرشی چه د لمر په شان به رڼا کوی، او داسی جامی به ورته واغوستلی شی، چه دا دنیا به دهغی قیمت نه شی پوره کولی، نو دوی به وائی چه دا جامی مونږ ته په څه باندی واغوستلی شوی؟ نو وبه ویلی شی: پدی سبب چی تاسو خپلو بچو ته قران ښودلی وو.

حافظ لپاره په ورځ د قیامت کښی د قران کریم شفاعت: رسول الله ﷺ فرمائی : « **اقْرَءُوا القُرْآنَ فَإِنَّهُ يَأْتِي يَوْمَ القِيَامَةِ شَفِيعًا لأَصْحَابِهِ** » مسلم ، قران ولولئ ځکه چه دا به په ورځ د قیامت کښی د خپلو خاوندانو لپاره شفاعت کوی، او رسول الله ﷺ فرمائی : « **الصِّيَامُ وَالقُرْآنُ يَشْفَعَانِ لِلعَبْدِ يَوْمَ القِيَامَةِ....** » أحمد. روژه او قران به په ورځ د قیامت کښی د بنده لپاره شفاعت کوی.

د هغی خلکو اجر او فضیلت چه د قران کریم د لوستلو او زده کولو لپاره راجمع کیږی:
رسول الله ﷺ فرمائی : « **مَا اجْتَمَعَ قَوْمٌ فِي بَيْتٍ مِنْ بُيُوتِ اللهِ تَعَالَى يَتْلُونَ كِتَابَ اللهِ وَيَتَدَارَسُونَهُ بَيْنَهُمْ**

إلا نَزَلَتْ عَلَيْهِمُ السَّكِينَةُ ، وَغَشِيَتْهُمُ الرَّحْمَةُ وَحَفَّتْهُمُ المَلائِكَةُ وَذَكَرَهُمُ اللهُ فِيمَنْ عِنْدَهُ » أبو داود. نه راجمع کیږی یو قوم د الله په کور کښې چه د قران کریم تلاوت کوی اوپه خپل منځ کښې د هغې زده کړه کوی مګر نازلیږی په هغوی باندی سکون او اطمنان، او رحمتونه به پری چاپیره وی، او ملایکې پری وزری غوړوی، او الله یی په هغه تولی کښې یادوی چه د هغه سره دی.

د قران کریم دلوستلو اداب: حافظ ابن کثیر د قران د لوستلو اداب ذکر کړی چه ځنی یی دا دی: د پاکی او طهارت په حالت کښې د قران تلاوت او یا د هغې مسه کول، د تلاوت نه مخکښې مسواک وهل، ښایسته جامې اغوستل، قبلې ته مخ کول، د (تثاوب) یعنی اسویلی په حالت کښې تلاوت نه کول، په بی ضرورته خبرو باندی به تلاوت نه بندوی، د تلاوت په وخت کښې باید ذهن او فکر حاضره وی، د بشارت په ایاتونو باندی وقف کول او د هغې سوال کول، او د تخویف (ویری) په ایاتونو باندی وقف کول او الله سره د هغې نه پناه غوښتل، او قران باید خلاص پری نږدی، او نه به پری د بره څه شی ایږدی، لوستونکی باید د لوستلو په وخت کښې یو په بل باندی خپل اوازونه اوچت نه کړی، په بازارونو او د شور په ځایونو کښې باید د قران تلاوت ونه کړی.

قران باید څرنګه ولوستلی شی؟ د انس ﷺ نه د رسول الله ﷺ د قراءت په هکله تپوس وشو نو هغه وویلی: رسول الله ﷺ به قران په مدونو سره تلاوت کول، کله چه به یی بسم الله الرحمن الرحیم لوسته نو په بسم الله به یی مد کولو، په الرحمن باندی به یی مد کولو، په الرحیم باندی به یی مد کولو. امام بخاری روایت کړیدی.

د قراءت د ثوابونو زیاتیدل: څوک چه خالص د الله تعالی لپاره د قران کریم تلاوت کوی نو هغه لره به اجرونه ورکول کیږی، لیکن څومره چه انسان د زړه په حضور اوپوهی سره تلاوت کوی، او په ایاتونو کښې تدبر او فکر کوی، نو اجر او ثواب نور هم زیاتیږی، نو په یو حرف باندی د لسو نیکیو نه نیولی تر (۷۰۰) نیکیو پوری اجر ورکول کیږی.

هغه مقدار چه په یوه شپه او ورځ کښې لوستلی کیږی: د رسول الله ﷺ صحابه کرامو به هره ورځ د قران کریم څه حصه د خپل ځان لپاره مقرر کړی وه، او د یوی هفتی نه په کمه هغوی د قران په ختمولو باندی همیشوالی نه دی کړی، بلکه د دری ورځو نه په کمه د قران کریم د ختم نه منع راغلی ده.

نو ای عزتمنده وروره! د قران کریم په تلاوت باندی د وقت د تیرولو کوشش وکړه، او د خپل ځان لپاره هره ورځ یوه حصه مقرره کړه او په هیڅ حال یی مه پریږده، او هغه نیک عمل چه لږ او دوامداره وی د هغې ډیر عمل نه غوره دی چه همیشه لپاره نه وی، که ستا نه تلاوت هیر شی او یا تری اوده شی، نو سبا ورځ د هغې قضائی راوړه، رسول الله ﷺ فرمائی : **« مَنْ نَامَ عَنْ حِزْبِهِ أَوْ عَنْ شَيْءٍ مِنْهُ فَقَرَأَهُ فِيمَا بَيْنَ صَلاةِ الْفَجْرِ وَصَلاةِ الظُّهْرِ كُتِبَ لَهُ كَأَنَّمَا قَرَأَهُ مِنَ اللَّيْلِ »** مسلم ، څوک چه د خپل حزب (مقرره حصه) او یا د څه حصی نه اوده پاتی شی او بیا یی د سهار او د ماسپښین د لمونځونو په منځ کښې ولولی نو ده لپاره به (هغه اجر) ولیکلی شی لکه چه ده د شپې دغه قران لوستلی وی. او د هغې کسانو له جملی څخه مه کیږه چه قران پریږدی او یا یی هیروی: لکه د قران کریم د تلاوت پریښودل، یا دهغې ترتیل (صفا ویل) او تدبر پریښودل، او یا پری عمل پریښودل، او یا پری د شفاء او علاج طلب کول پریښودل او یا داسی نور.

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ ﴿١﴾
ٱلۡحَمۡدُ لِلَّهِ رَبِّ ٱلۡعَٰلَمِينَ ﴿٢﴾ ٱلرَّحۡمَٰنِ
ٱلرَّحِيمِ ﴿٣﴾ مَٰلِكِ يَوۡمِ ٱلدِّينِ ﴿٤﴾ إِيَّاكَ نَعۡبُدُ وَإِيَّاكَ
نَسۡتَعِينُ ﴿٥﴾ ٱهۡدِنَا ٱلصِّرَٰطَ ٱلۡمُسۡتَقِيمَ ﴿٦﴾
صِرَٰطَ ٱلَّذِينَ أَنۡعَمۡتَ عَلَيۡهِمۡ غَيۡرِ ٱلۡمَغۡضُوبِ
عَلَيۡهِمۡ وَلَا ٱلضَّآلِّينَ ﴿٧﴾

سُورَةُ الفَاتِحَةِ

دی سورت ته فاتحه وائی ځکه چه د قران شروع پری کیږی، او همدارازلیکونکی پری په لیکلو کښی، او لوستونکی پری په لوستلو کښی شروع کوی، او دا په نزول کښی اولنی سورت نه دی، چا ویلی چه: دا مکي دی، او چا ویلی چه مدني دی، دیته فاتحة الکتاب، أم الکتاب، سبع المثاني، سورة الحمد، سورة الصلاة، او الواقية هم وائی، **او په فضیلت کښی ئی ډیر احادیث راغلی دی، یو ئی دا دی چه رسول الله ﷺ فرمایلی**: « **الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ هِيَ السَّبْعُ الْمَثَانِي، وَالْقُرْآنُ الْعَظِيمُ الذِي أُوْتِيْتُهُ** » البخاري وأحمد. الحمدلله دا اوه ایاتونه دی چه بار بار تکراریږی، او دا هغه قران عظیم دی چه ماته راکړی شوی دی. ﴿بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ﴾ دا په ټولو سورتونو کښی اولنی ایات نه دی، بلکه دا د دوو سورتونو په منځ کښی د جداوالی لپاره علامه ده، لوستل ئی مستحب دی لیکن په سورت توبه کښی ئی لوستل مکروه دی

﴿١﴾ خاص په نوم د الله تعالی سره چه عام مهربانه دی او خاص مهربانه دی (مدد غواړم)
﴿٢﴾ ټول صفتونه د خدائی توب خاص الله لره دی چه پالونکی د ټول عالم دی
﴿٣﴾ عام مهربانۍ والا دی او خاص رحم کونکی دی
﴿٤﴾ واکدار د ورځی د بدلی دی
﴿٥﴾ خاص تالره بندگی کوو مونږ او خاص ستا نه امداد غواړو مونږ
﴿٦﴾ وښایه مونږ ته لار نیغه (سمه)
﴿٧﴾ لار د هغی کسانو چه تا نعمت کړی دی په هغوی باندی چه نه غضب شوی دی په هغوی باندی او نه دی گمراهان.

ترتيبها ٥٨ — سُورَةُ المُجَادلَة — آياتها ٢٢

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

قَدۡ سَمِعَ ٱللَّهُ قَوۡلَ ٱلَّتِي تُجَٰدِلُكَ فِي زَوۡجِهَا وَتَشۡتَكِيٓ إِلَى ٱللَّهِ
وَٱللَّهُ يَسۡمَعُ تَحَاوُرَكُمَآۚ إِنَّ ٱللَّهَ سَمِيعُۢ بَصِيرٌ ١ ٱلَّذِينَ يُظَٰهِرُونَ
مِنكُم مِّن نِّسَآئِهِم مَّا هُنَّ أُمَّهَٰتِهِمۡۖ إِنۡ أُمَّهَٰتُهُمۡ إِلَّا ٱلَّٰٓـِٔي
وَلَدۡنَهُمۡۚ وَإِنَّهُمۡ لَيَقُولُونَ مُنكَرٗا مِّنَ ٱلۡقَوۡلِ وَزُورٗاۚ وَإِنَّ
ٱللَّهَ لَعَفُوٌّ غَفُورٞ ٢ وَٱلَّذِينَ يُظَٰهِرُونَ مِن نِّسَآئِهِمۡ ثُمَّ يَعُودُونَ
لِمَا قَالُواْ فَتَحۡرِيرُ رَقَبَةٖ مِّن قَبۡلِ أَن يَتَمَآسَّاۚ ذَٰلِكُمۡ تُوعَظُونَ
بِهِۦۚ وَٱللَّهُ بِمَا تَعۡمَلُونَ خَبِيرٞ ٣ فَمَن لَّمۡ يَجِدۡ فَصِيَامُ شَهۡرَيۡنِ
مُتَتَابِعَيۡنِ مِن قَبۡلِ أَن يَتَمَآسَّاۖ فَمَن لَّمۡ يَسۡتَطِعۡ فَإِطۡعَامُ سِتِّينَ
مِسۡكِينٗاۚ ذَٰلِكَ لِتُؤۡمِنُواْ بِٱللَّهِ وَرَسُولِهِۦۚ وَتِلۡكَ حُدُودُ ٱللَّهِۗ
وَلِلۡكَٰفِرِينَ عَذَابٌ أَلِيمٌ ٤ إِنَّ ٱلَّذِينَ يُحَآدُّونَ ٱللَّهَ وَرَسُولَهُۥ كُبِتُواْ
كَمَا كُبِتَ ٱلَّذِينَ مِن قَبۡلِهِمۡۚ وَقَدۡ أَنزَلۡنَآ ءَايَٰتِۭ بَيِّنَٰتٖۚ وَلِلۡكَٰفِرِينَ
عَذَابٞ مُّهِينٞ ٥ يَوۡمَ يَبۡعَثُهُمُ ٱللَّهُ جَمِيعٗا فَيُنَبِّئُهُم بِمَا
عَمِلُوٓاْۚ أَحۡصَىٰهُ ٱللَّهُ وَنَسُوهُۚ وَٱللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيۡءٖ شَهِيدٌ ٦

د المجادلة سورت

(١) يقينا واوریدله الله تعالى وينا دهغې زنانه (ښځی) چه بحث ئی کوو له تاسره په باره د خپل خاوند کښې او ګیله (شکایت) ئی کوله الله تعالی ته (د خپل خاوند نه) او الله تعالى اوريدلى خبرى اترى ستاسو، يقينا الله تعالى اوريدونکی او ليدونکی دی

(٢) هغه کسان چه ظهار کوی ستاسو نه د زنانه و خپلو نه نه دی دوی میندی دهغوی، نه دی میندی د دوی مګر هغه چه دوی ئی زيږولی دی او يقينا دوی خامخا وائی ناروا خبره او دروغ، او يقينا الله تعالى خامخا معافی کونکی اوبښنه کونکی دی

(٣) او هغه کسان چه ظهار کوی د زنانه و خپلو نه بيا واپس کيږی (ماتولو د) هغی خبری ته چه دوی کړی وی، نو ازادول د مرئی دی مخکی د يوځای کيدو د دوی نه، دا وعظ درکيدای شی تاسو ته په دی باندی او الله تعالی په هغی عملونو باندی چه تاسو ئی کوی خبردار دی

(٤) نو څوک چه نه مومی (وس د ازادولو د مرئی) نو روژی نيول دی دوه مياشتی پرله پسی مخکی د يو ځای کيدو (جماع کولو) د دواړو نه، نو څوک چه وس نه لری (دروژو نيولو) نو طعام ورکول دی شپيته مسکينانو ته، دا د دی لپاره چه ايمان راوړئ تاسو په الله تعالى او په پيغمبر د هغی باندی، او دا پولی (حدونه) د الله دی، او خاص کافرانو لره عذاب دردونکی دی

(٥) يقينا هغه کسان چه خلاف کوی د الله تعالی او د رسول د هغه نه خوار هلاک به شی دوی لکه چه خوار هلاک کړی شوی ؤ هغه کسان چه پخوا ؤ له دوی څخه او يقينا نازل کړی دی مونږ دلايل واضحه او خاص د کافرانو لپاره عذاب رسوا کونکی دی

(٦) (ياد کړه ای محمده) هغه ورځ چه راپورته به کړی دوی لره الله تعالى ټول، نو خبر به ورکړی دوی لره په عملونو د دوی، راګير کړی دی هغی لره الله تعالی او دوی هير کړيدی، او الله تعالى په هر څيز باندی شاهد او خبردار دی

أَلَمْ تَرَ أَنَّ ٱللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِى ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَمَا فِى ٱلْأَرْضِ ۖ مَا يَكُونُ
مِن نَّجْوَىٰ ثَلَٰثَةٍ إِلَّا هُوَ رَابِعُهُمْ وَلَا خَمْسَةٍ إِلَّا هُوَ سَادِسُهُمْ
وَلَآ أَدْنَىٰ مِن ذَٰلِكَ وَلَآ أَكْثَرَ إِلَّا هُوَ مَعَهُمْ أَيْنَ مَا كَانُوا۟ ۖ ثُمَّ يُنَبِّئُهُم
بِمَا عَمِلُوا۟ يَوْمَ ٱلْقِيَٰمَةِ ۚ إِنَّ ٱللَّهَ بِكُلِّ شَىْءٍ عَلِيمٌ ﴿٧﴾ أَلَمْ تَرَ إِلَى ٱلَّذِينَ
نُهُوا۟ عَنِ ٱلنَّجْوَىٰ ثُمَّ يَعُودُونَ لِمَا نُهُوا۟ عَنْهُ وَيَتَنَٰجَوْنَ بِٱلْإِثْمِ
وَٱلْعُدْوَٰنِ وَمَعْصِيَتِ ٱلرَّسُولِ وَإِذَا جَآءُوكَ حَيَّوْكَ بِمَا لَمْ يُحَيِّكَ
بِهِ ٱللَّهُ وَيَقُولُونَ فِىٓ أَنفُسِهِمْ لَوْلَا يُعَذِّبُنَا ٱللَّهُ بِمَا نَقُولُ ۚ حَسْبُهُمْ
جَهَنَّمُ يَصْلَوْنَهَا ۖ فَبِئْسَ ٱلْمَصِيرُ ﴿٨﴾ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوٓا۟ إِذَا
تَنَٰجَيْتُمْ فَلَا تَتَنَٰجَوْا۟ بِٱلْإِثْمِ وَٱلْعُدْوَٰنِ وَمَعْصِيَتِ ٱلرَّسُولِ وَتَنَٰجَوْا۟
بِٱلْبِرِّ وَٱلتَّقْوَىٰ ۖ وَٱتَّقُوا۟ ٱللَّهَ ٱلَّذِىٓ إِلَيْهِ تُحْشَرُونَ ﴿٩﴾ إِنَّمَا ٱلنَّجْوَىٰ
مِنَ ٱلشَّيْطَٰنِ لِيَحْزُنَ ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ وَلَيْسَ بِضَآرِّهِمْ شَيْـًٔا
إِلَّا بِإِذْنِ ٱللَّهِ ۚ وَعَلَى ٱللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ ٱلْمُؤْمِنُونَ ﴿١٠﴾ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ
ءَامَنُوٓا۟ إِذَا قِيلَ لَكُمْ تَفَسَّحُوا۟ فِى ٱلْمَجَٰلِسِ فَٱفْسَحُوا۟ يَفْسَحِ
ٱللَّهُ لَكُمْ ۖ وَإِذَا قِيلَ ٱنشُزُوا۟ فَٱنشُزُوا۟ يَرْفَعِ ٱللَّهُ ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟
مِنكُمْ وَٱلَّذِينَ أُوتُوا۟ ٱلْعِلْمَ دَرَجَٰتٍ ۚ وَٱللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ﴿١١﴾

﴿٧﴾ ایا ته نه ګوری چه یقینا الله تعالی عالم دی په هغی ځیزونو چه په اسمانونو کښی دی او په هغی ځیزونو چه په زمکه کښی دی، نه کیږی هیڅ جرګه (پټه خبره) د دری کسانو مګر الله څلورم د هغی دی او نه د پنځه و کسانو مګر هغه ئی شپږم دی او نه کم د دی نه او نه زیات مګر هغه د دوی سره وی هرځای چه وی دوی بیا به خبر ورکړی دوی ته په هغی عملونو باندی چه دوی کړیدی په ورځ د قیامت کښی، یقینا الله تعالی په هر ځیز باندی پوهه دی

﴿٨﴾ آیا ته نه ګوری هغی کسانو ته چه منع کړی شویدی د جرګی (پټه خبری) کولو نه بیا راګرځی دوی هغی کار ته چه منع شویدی د هغی نه او جرګی کوی دوی په ګناه او ظلم سره او په نافرمانی د رسول سره او هر کله چه راشی دوی تاته نو سلام کوی تا ته په هغه طریقه چه سلام نه دی ښودلی په هغی سره الله تعالی تاته، او وائی دوی په خپلو زړونو کښی چه ولی الله تعالی عذاب نه راکوی مونږ ته په هغی خبرو باندی چه مونږ ئی وایو، ښه پوره دی دوی لره جهنم ورننوځی به دوی هغی ته نو بد ځای د ورتلو دی

﴿٩﴾ ای ایمان والاو هر کله چه جرګی کوی تاسو نو جرګی مه کوئ په ګناه او ظلم باندی او په نافرمانی د رسول سره او جرګی کوئ په نیکی کولو او تقوا سره او ویره وکړئ د الله تعالی نه هغه ذات چه خاص ده ته به جمع کړی شئ تاسو په (قیامت کښی)

﴿١٠﴾ یقینا داقسم جرګی د شیطان (په وسوسو سره وی) دی لپاره چه غمژن کړی مؤمنانو لره او نه دی دوی ضرر رسونکی مؤمنانو ته د هیڅ شی مګر په حکم د الله تعالی سره او خاص په الله تعالی باندی توکل دی وکړی مؤمنان

﴿١١﴾ ای ایمان والاو کله چه وویلی شی تاسو ته چه ځای پراخه کړئ په مجلس کښی نو ځای پراخه کړی نو ځای به پراخه کړی تاسو لره الله تعالی (په جنت کښی) او کله چه وویلی شی تاسو ته چه پورته شئ نو بیا پورته شئ، اوچتوی الله تعالی مؤمنانو لره ستاسو نه او هغی کسانو لره چه ورکړی شوی دی هغوی ته علم په درجو او مرتبو کښی او الله تعالی په هغی عملونو باندی چه کوئ ئی تاسو خبر دار دی

يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوٓاْ إِذَا نَٰجَيۡتُمُ ٱلرَّسُولَ فَقَدِّمُواْ بَيۡنَ يَدَيۡ نَجۡوَىٰكُمۡ
صَدَقَةٗۚ ذَٰلِكَ خَيۡرٞ لَّكُمۡ وَأَطۡهَرُۚ فَإِن لَّمۡ تَجِدُواْ فَإِنَّ ٱللَّهَ غَفُورٞ رَّحِيمٌ
﴿١٢﴾ ءَأَشۡفَقۡتُمۡ أَن تُقَدِّمُواْ بَيۡنَ يَدَيۡ نَجۡوَىٰكُمۡ صَدَقَٰتٖۚ فَإِذۡ لَمۡ تَفۡعَلُواْ
وَتَابَ ٱللَّهُ عَلَيۡكُمۡ فَأَقِيمُواْ ٱلصَّلَوٰةَ وَءَاتُواْ ٱلزَّكَوٰةَ وَأَطِيعُواْ ٱللَّهَ
وَرَسُولَهُۥۚ وَٱللَّهُ خَبِيرُۢ بِمَا تَعۡمَلُونَ ﴿١٣﴾ ۞أَلَمۡ تَرَ إِلَى ٱلَّذِينَ تَوَلَّوۡاْ قَوۡمًا
غَضِبَ ٱللَّهُ عَلَيۡهِم مَّا هُم مِّنكُمۡ وَلَا مِنۡهُمۡ وَيَحۡلِفُونَ عَلَى ٱلۡكَذِبِ
وَهُمۡ يَعۡلَمُونَ ﴿١٤﴾ أَعَدَّ ٱللَّهُ لَهُمۡ عَذَابٗا شَدِيدًاۖ إِنَّهُمۡ سَآءَ مَا كَانُواْ
يَعۡمَلُونَ ﴿١٥﴾ ٱتَّخَذُوٓاْ أَيۡمَٰنَهُمۡ جُنَّةٗ فَصَدُّواْ عَن سَبِيلِ ٱللَّهِ فَلَهُمۡ
عَذَابٞ مُّهِينٞ ﴿١٦﴾ لَّن تُغۡنِيَ عَنۡهُمۡ أَمۡوَٰلُهُمۡ وَلَآ أَوۡلَٰدُهُم مِّنَ ٱللَّهِ
شَيۡـًٔاۚ أُوْلَٰٓئِكَ أَصۡحَٰبُ ٱلنَّارِۖ هُمۡ فِيهَا خَٰلِدُونَ ﴿١٧﴾ يَوۡمَ يَبۡعَثُهُمُ
ٱللَّهُ جَمِيعٗا فَيَحۡلِفُونَ لَهُۥ كَمَا يَحۡلِفُونَ لَكُمۡۖ وَيَحۡسَبُونَ أَنَّهُمۡ عَلَىٰ شَيۡءٍۚ أَلَآ
إِنَّهُمۡ هُمُ ٱلۡكَٰذِبُونَ ﴿١٨﴾ ٱسۡتَحۡوَذَ عَلَيۡهِمُ ٱلشَّيۡطَٰنُ فَأَنسَىٰهُمۡ ذِكۡرَ
ٱللَّهِۚ أُوْلَٰٓئِكَ حِزۡبُ ٱلشَّيۡطَٰنِۚ أَلَآ إِنَّ حِزۡبَ ٱلشَّيۡطَٰنِ هُمُ ٱلۡخَٰسِرُونَ
﴿١٩﴾ إِنَّ ٱلَّذِينَ يُحَآدُّونَ ٱللَّهَ وَرَسُولَهُۥٓ أُوْلَٰٓئِكَ فِي ٱلۡأَذَلِّينَ ﴿٢٠﴾
كَتَبَ ٱللَّهُ لَأَغۡلِبَنَّ أَنَا۠ وَرُسُلِيٓۚ إِنَّ ٱللَّهَ قَوِيٌّ عَزِيزٞ ﴿٢١﴾

(١٢) ای ایمان والاو کله چه تاسو جرګه کوئ د رسول ﷺ سره نو مخکی کړئ د جرګی ستاسو نه صدقه دا غوره ده ستاسو لپاره او پاکونکی ده، نو که تاسو نه مومئ (صدقه) نو یقینا الله تعالی ښننه کونکی رحم کونکی دی

(١٣) ایا ویریدلئ تاسو چه ولیږئ مخکښی د جرګی ستاسو نه خیراتونه، نو کله چه ونکړئ تاسو (د عجز د وجی نه) او مهربانی وکړه الله تعالی په تاسو باندی، نو پابندی کوئ په لمونځونو او زکات ورکوئ او تابعداری کوئ د الله تعالی او د رسول د هغه او الله تعالی خبر دار دی په هغی عملونو باندی چه تاسو ئی کوئ

(١٤) ایا نه ګوری ته هغی کسانو ته چه دوستانه (دوستی) کوی د هغی قوم سره چه غضب کړی دی الله تعالی په هغوی باندی نه دی هغوی له تاسو(مؤمنانو) څخه او نه له هغوی (یهودیانو) څخه او قسمونه خوری په دروغو باندی او حال دا چه هغوی پوهیږی

(١٥) تیار کړی دی الله تعالی دوی لره عذاب سخت یقینا دوی بد دی هغه شی چه کوی ئی دوی

(١٦) ګرځولی دی دوی قسمونه خپل ډال نو منع کوی (خلک) د لاری د الله نه نو دوی لپاره عذاب دی رسوا کونکی

(١٧) هیڅکله به دفع نه کړی د دوی نه ممالونه د دوی او نه بچی د دوی د (عذاب) د الله نه هیڅ شی، همدغه کسان خاوندان د اور دی او دوی به په هغی کښی همیشه وی

(١٨) په هغه ورځ چه راپورته به کړی دوی لره الله تعالی ټول نو قسمونه به کوی هغی ته لکه چه قسمونه به ئی کول تاسو ته یقینا دوی ګمان کوی چه په یو څیز (فایده مند) باندی دی دوی، خبردار یقینا همدوی دی دروغجن

(١٩) غالبه شویدی په دوی باندی شیطان نو هیر کړی ئی دی د دوی نه ذکر د الله، همدغه کسان لښکر د شیطان دی، خبردار یقینا لښکر دشیطان تاوانیان دی

(٢٠) یقینا هغه کسان چه مخالفت کوی د الله تعالی او د رسول د هغی نه دغه (د مخالفانو) ټولی په جمله د ذلیلانو کښی دی

(٢١) لیکلی دی الله تعالی (په تقدیر کښی) چه خامخا غالب کیږم به زه او رسولان زما، یقینا الله تعالی قوت والا زوررور دی

لَا تَجِدُ قَوْمًا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ يُوَادُّونَ مَنْ
حَادَّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَلَوْ كَانُوا آبَاءَهُمْ أَوْ أَبْنَاءَهُمْ
أَوْ إِخْوَانَهُمْ أَوْ عَشِيرَتَهُمْ أُولَٰئِكَ كَتَبَ فِي قُلُوبِهِمُ
الْإِيمَانَ وَأَيَّدَهُمْ بِرُوحٍ مِنْهُ وَيُدْخِلُهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي
مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا
عَنْهُ أُولَٰئِكَ حِزْبُ اللَّهِ أَلَا إِنَّ حِزْبَ اللَّهِ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿٢٢﴾

ترتيبها ٥٩ — سُورَةُ الْحَشْرِ — آياتها ٢٤

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

سَبَّحَ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ
﴿١﴾ هُوَ الَّذِي أَخْرَجَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ مِنْ دِيَارِهِمْ
لِأَوَّلِ الْحَشْرِ مَا ظَنَنْتُمْ أَنْ يَخْرُجُوا وَظَنُّوا أَنَّهُمْ مَانِعَتُهُمْ
حُصُونُهُمْ مِنَ اللَّهِ فَأَتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ حَيْثُ لَمْ يَحْتَسِبُوا وَقَذَفَ
فِي قُلُوبِهِمُ الرُّعْبَ يُخْرِبُونَ بُيُوتَهُمْ بِأَيْدِيهِمْ وَأَيْدِي الْمُؤْمِنِينَ
فَاعْتَبِرُوا يَا أُولِي الْأَبْصَارِ ﴿٢﴾ وَلَوْلَا أَنْ كَتَبَ اللَّهُ عَلَيْهِمُ
الْجَلَاءَ لَعَذَّبَهُمْ فِي الدُّنْيَا وَلَهُمْ فِي الْآخِرَةِ عَذَابُ النَّارِ ﴿٣﴾

(٢٢) او به نه مومی ته داسی قوم چه ایمان لري په الله تعالی او په ورځ روستنۍ چه دوستی به کوی دوی له هغه چا سره چه مخالفت کوی د الله تعالی او د هغه د رسول نه اګر که هغوی وی د دوی پلاران یا د دوی ځامن اویا د دوی ورونه یا د دوی قبیله دغه کسان لیکلی دی (الله) په زړونو د هغوی کښی ایمان او کلک کړی ئی دی دوی په روح سره د خپل طرف نه، او داخل به کړی دوی جنتونو لره چه بهیږی به لاندی د هغی نه ولی همیشه به وی په هغی کښی، راضی به وی الله تعالی د دوی نه او دوی به راضی وی له هغی نه، دغه (خلک) لښکر او حزب د الله دی، خبردار لښکر د الله تعالی همدوی دی کامیاب

د الحشر سورت

(١) پاکی وائی الله تعالی لره هغه څیزونه چه په اسمانونو کښی دی او هغه څیزونه چه په زمکه کښی دی او خاص هغه دی زوراور او حکمتونو والا

(٢) خاص هغه داسی ذات دی چه اویستل ئی کافران د کتابیانو نه د کورونو خپلو نه په اول راجمع کولو سره، ګمان نه کوو تاسو چه دوی به اوځی او ګمان کوو هغوی چه یقینا بچ کونکی دی دوی لره قلعه ګانی د هغوی (د عذاب) د الله تعالی نه، نو راغی دوی ته الله د داسی ځای نه چه ګمان نه کوو هغوی او واچوله الله په زړونو د هغوی کښی ویره، ورانول دوی کورونه خپل په لاسونو خپلو باندی او په لاسونو د مؤمنانو نو، عبرت واخلئ ای خاوندانو د سترګو (عقلونو)

(٣) او که چیرته نه وی لیکلی (مقرر کړی) الله تعالی په دوی باندی جلا وطنی (فرار کول) نو خامخا عذاب به ئی ورکړی وی دوی ته په دنیا کښی او د دوی لپاره په اخرت کښی عذاب د اور دی

ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ شَاقُّوا۟ ٱللَّهَ وَرَسُولَهُۥ ۖ وَمَن يُشَآقِّ ٱللَّهَ فَإِنَّ ٱللَّهَ شَدِيدُ
ٱلْعِقَابِ (٤) مَا قَطَعْتُم مِّن لِّينَةٍ أَوْ تَرَكْتُمُوهَا قَآئِمَةً
عَلَىٰٓ أُصُولِهَا فَبِإِذْنِ ٱللَّهِ وَلِيُخْزِىَ ٱلْفَٰسِقِينَ (٥) وَمَآ أَفَآءَ ٱللَّهُ
عَلَىٰ رَسُولِهِۦ مِنْهُمْ فَمَآ أَوْجَفْتُمْ عَلَيْهِ مِنْ خَيْلٍ وَلَا رِكَابٍ
وَلَٰكِنَّ ٱللَّهَ يُسَلِّطُ رُسُلَهُۥ عَلَىٰ مَن يَشَآءُ ۚ وَٱللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَىْءٍ
قَدِيرٌ (٦) مَّآ أَفَآءَ ٱللَّهُ عَلَىٰ رَسُولِهِۦ مِنْ أَهْلِ ٱلْقُرَىٰ فَلِلَّهِ وَلِلرَّسُولِ
وَلِذِى ٱلْقُرْبَىٰ وَٱلْيَتَٰمَىٰ وَٱلْمَسَٰكِينِ وَٱبْنِ ٱلسَّبِيلِ كَىْ لَا يَكُونَ
دُولَةًۢ بَيْنَ ٱلْأَغْنِيَآءِ مِنكُمْ ۚ وَمَآ ءَاتَىٰكُمُ ٱلرَّسُولُ فَخُذُوهُ وَمَا
نَهَىٰكُمْ عَنْهُ فَٱنتَهُوا۟ ۚ وَٱتَّقُوا۟ ٱللَّهَ ۖ إِنَّ ٱللَّهَ شَدِيدُ ٱلْعِقَابِ (٧)
لِلْفُقَرَآءِ ٱلْمُهَٰجِرِينَ ٱلَّذِينَ أُخْرِجُوا۟ مِن دِيَٰرِهِمْ وَأَمْوَٰلِهِمْ
يَبْتَغُونَ فَضْلًا مِّنَ ٱللَّهِ وَرِضْوَٰنًا وَيَنصُرُونَ ٱللَّهَ وَرَسُولَهُۥٓ ۚ أُو۟لَٰٓئِكَ
هُمُ ٱلصَّٰدِقُونَ (٨) وَٱلَّذِينَ تَبَوَّءُو ٱلدَّارَ وَٱلْإِيمَٰنَ مِن قَبْلِهِمْ
يُحِبُّونَ مَنْ هَاجَرَ إِلَيْهِمْ وَلَا يَجِدُونَ فِى صُدُورِهِمْ حَاجَةً
مِّمَّآ أُوتُوا۟ وَيُؤْثِرُونَ عَلَىٰٓ أَنفُسِهِمْ وَلَوْ كَانَ بِهِمْ خَصَاصَةٌ ۚ
وَمَن يُوقَ شُحَّ نَفْسِهِۦ فَأُو۟لَٰٓئِكَ هُمُ ٱلْمُفْلِحُونَ (٩)

(٤) دا په دې وجه سره چه دوی خلاف کړی د الله تعالی او د رسول د هغی نه او چا چه خلاف وکړه د الله تعالی نو یقینا الله تعالی سخت عذاب ورکونکی دی

(٥) هغه چه پری کړی دی تاسو څه ونی د کجورو او یا پریښی دی تاسو ولاړی په بیخونو خپلو باندی نو دا په حکم د الله سره ؤ او د دی لپاره چه رسوا کړی نافرمانانو لره

(٦) او هغه مالونه چه راګرځولی دی الله تعالی رسول خپل ته له مالونو د دوی پس نه ؤ ځغلولی تاسو پر دی هیڅ اسونه او نه اوښان لیکن الله غالبه کوی رسولان خپل په هغه چا باندی چه وغواړی او الله تعالی په هر شی باندی قدرت لری

(٧) هغه چه راګرځولی ؤ الله تعالی خپل پیغمبر ته د (مالونو) د کلو والاو نه نو (هغه) د الله لپاره دی او د رسول ﷺ لپاره او د خپلوانو د هغی لپاره او د یتیمانو او مسکینانو لپاره او د مسافرو لپاره دی چه ونه ګرځی دغه (اموال) دولت په منځ د مالدارانو کښی له تاسو څخه، نو هغه څیز چه درکړی دی تاسو ته رسول نو هغه واخلئ او هغه څیز چه منع کړی یی تاسو له هغی څخه نو منع شئ د هغی نه او ویره وکړئ د الله تعالی نه یقینا الله تعالی سخت عذاب ورکونکی دی

(٨) (دا مالونه) د پاره د فقیرانو مهاجرینو دی هغه کسان چه ویستلی شوی دی د خپلو کورونو او مالونو نه لټوی دوی مهربانی د الله تعالی او رضامندی د هغی او مدد کوی دوی د الله تعالی او درسول د هغه همدغه کسان رښتینی دی

(٩) اوهغو(انصارو لره دی دغه مالونه) چه ځای ئی نیولی دی په (دی) کور (مدینه) کښی او (خالص کړی ئی دی) ایمان مخکی د راتلو د دوی نه مینه کوی دوی د هغه چا سره چه هجرت کوی دوی ته او نه مومی دوی په خپلو سینو کښی څه خفګان د هغه څیز نه چه ورکړی شوی دی (مهاجرینو) ته او غوره کوی دوی (مهاجرینو لره) په خپلو ځانونو باندی اګر که وی په دوی باندی ولږه، او څوک چه بچ وساتلی شی د شومتیا د نفس نه نو همدغه کسان دی کامیاب

(١٠) او هغه کسان چه راځی روسته د دوی نه وائی دوی: ای ربه زمونږ ببښنه وکړی مونږ ته او ورونو زمونږ ته هغه کسان چه مخکی والی ئی کړی دی زمونږ نه په حاصلولو د ایمان کښی، او مه ګرځوه په زړونو زمونږ کښی بغض او کینه د هغه کسانو سره چه ایمان ئی راوړی دی ای ربه زمونږ یقینا ته شفقت کونکی او مهربان ئی

(١١) ایا ته نه ګوری هغی کسانو ته چه منافقان دی وائی ورونو خپلو ته هغه کسان چه کفر ئی کړی دی د کتابیانو نه، که چیرته ویستلی شوئ تاسو نو خامخا به اوځو مونږ ستاسو سره او خبره نه منو مونږ ستاسی په باره کښی د هیچا هیڅکله او که تاسو سره جنګ شروع شوه نو خامخا مدد به وکړو مونږ ستاسی سره او الله تعالی ګواهی کوی چه یقینا دوی دروغجن دی

(١٢) که چیرته دوی ویستلی شی نو دوی نه وځی د هغوی سره او که چیرته جنګ وکړی شی د هغوی سره نو دوی مدد نه کوی د هغوی سره او که مدد وکړی دوی د هغوی سره نو خامخا وبه ګرځوی (دغه منافقان) شاګانی خپلی بیا به د دوی سره امداد نه شی کیدای

(١٣) خامخا تاسو ډیر سخت رعب (ویری) والا ئی په سینو د هغوی کښی د الله تعالی نه دغه ویره په سبب د دی ده چه بیشکه دوی یو قوم دی چه نه پوهیږی

(١٤) جنګ به ونه کړی (دغه یهودیان) له تاسی سره ټول په ګډه سره، مګر په کلیو ټنګ کړی شوو کښی او یا شاته د دیوالونو او سنګرونو نه، جنګ (ړوزی) د دوی په خپل مینځ کښی ډیر سخت دی، ګمان به

وَٱلَّذِينَ جَآءُو مِنۢ بَعۡدِهِمۡ يَقُولُونَ رَبَّنَا ٱغۡفِرۡ لَنَا
وَلِإِخۡوَٰنِنَا ٱلَّذِينَ سَبَقُونَا بِٱلۡإِيمَٰنِ وَلَا تَجۡعَلۡ فِي قُلُوبِنَا
غِلّٗا لِّلَّذِينَ ءَامَنُواْ رَبَّنَآ إِنَّكَ رَءُوفٞ رَّحِيمٌ ﴿١٠﴾ ۞ أَلَمۡ تَرَ إِلَى
ٱلَّذِينَ نَافَقُواْ يَقُولُونَ لِإِخۡوَٰنِهِمُ ٱلَّذِينَ كَفَرُواْ مِنۡ أَهۡلِ
ٱلۡكِتَٰبِ لَئِنۡ أُخۡرِجۡتُمۡ لَنَخۡرُجَنَّ مَعَكُمۡ وَلَا نُطِيعُ فِيكُمۡ
أَحَدًا أَبَدٗا وَإِن قُوتِلۡتُمۡ لَنَنصُرَنَّكُمۡ وَٱللَّهُ يَشۡهَدُ إِنَّهُمۡ لَكَٰذِبُونَ
﴿١١﴾ لَئِنۡ أُخۡرِجُواْ لَا يَخۡرُجُونَ مَعَهُمۡ وَلَئِن قُوتِلُواْ لَا يَنصُرُونَهُمۡ
وَلَئِن نَّصَرُوهُمۡ لَيُوَلُّنَّ ٱلۡأَدۡبَٰرَ ثُمَّ لَا يُنصَرُونَ ﴿١٢﴾
لَأَنتُمۡ أَشَدُّ رَهۡبَةٗ فِي صُدُورِهِم مِّنَ ٱللَّهِۚ ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمۡ قَوۡمٞ
لَّا يَفۡقَهُونَ ﴿١٣﴾ لَا يُقَٰتِلُونَكُمۡ جَمِيعًا إِلَّا فِي قُرٗى
مُّحَصَّنَةٍ أَوۡ مِن وَرَآءِ جُدُرِۭۚ بَأۡسُهُم بَيۡنَهُمۡ شَدِيدٞۚ تَحۡسَبُهُمۡ
جَمِيعٗا وَقُلُوبُهُمۡ شَتَّىٰۚ ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمۡ قَوۡمٞ لَّا يَعۡقِلُونَ ﴿١٤﴾
كَمَثَلِ ٱلَّذِينَ مِن قَبۡلِهِمۡ قَرِيبٗاۖ ذَاقُواْ وَبَالَ أَمۡرِهِمۡ وَلَهُمۡ عَذَابٌ
أَلِيمٞ ﴿١٥﴾ كَمَثَلِ ٱلشَّيۡطَٰنِ إِذۡ قَالَ لِلۡإِنسَٰنِ ٱكۡفُرۡ فَلَمَّا كَفَرَ
قَالَ إِنِّي بَرِيٓءٞ مِّنكَ إِنِّيٓ أَخَافُ ٱللَّهَ رَبَّ ٱلۡعَٰلَمِينَ ﴿١٦﴾

کوئ تاسو په دوی باندی چه یو دی او حال دا چه زړونه د هغوی سره جلا جلا دی دا په سبب د دی سره چه دوی یو داسی قوم دی چه نه پوهیږی

(١٥) (حال د دوی) په شان د حال د هغی کسانو دی چه د دی نه مخکی ؤ په نږدی زمانه کښی اوڅکله هغوی سزا د کار خپل او د دوی لپاره عذاب دردونکی دی

(١٦) (حال د دوی) په شان د حال د شیطان دی کله چه ووائی انسان ته کفر کوه نو هر کله چه هغه کفر وکړی نو دی ورته ووائی یقینا زه بیزاره یم له تا څخه یقینا زه ویریږم له الله څخه چه رب د ټولو مخلوقاتو دی

فَكَانَ عَٰقِبَتَهُمَآ أَنَّهُمَا فِي ٱلنَّارِ خَٰلِدَيۡنِ فِيهَاۚ وَذَٰلِكَ جَزَٰٓؤُاْ
ٱلظَّٰلِمِينَ ﴿١٧﴾ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ ٱتَّقُواْ ٱللَّهَ وَلۡتَنظُرۡ
نَفۡسٞ مَّا قَدَّمَتۡ لِغَدٖۖ وَٱتَّقُواْ ٱللَّهَۚ إِنَّ ٱللَّهَ خَبِيرُۢ بِمَا تَعۡمَلُونَ
﴿١٨﴾ وَلَا تَكُونُواْ كَٱلَّذِينَ نَسُواْ ٱللَّهَ فَأَنسَىٰهُمۡ أَنفُسَهُمۡۚ أُوْلَٰٓئِكَ
هُمُ ٱلۡفَٰسِقُونَ ﴿١٩﴾ لَا يَسۡتَوِيٓ أَصۡحَٰبُ ٱلنَّارِ وَأَصۡحَٰبُ
ٱلۡجَنَّةِۚ أَصۡحَٰبُ ٱلۡجَنَّةِ هُمُ ٱلۡفَآئِزُونَ ﴿٢٠﴾ لَوۡ أَنزَلۡنَا هَٰذَا
ٱلۡقُرۡءَانَ عَلَىٰ جَبَلٖ لَّرَأَيۡتَهُۥ خَٰشِعٗا مُّتَصَدِّعٗا مِّنۡ خَشۡيَةِ
ٱللَّهِۚ وَتِلۡكَ ٱلۡأَمۡثَٰلُ نَضۡرِبُهَا لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمۡ يَتَفَكَّرُونَ
﴿٢١﴾ هُوَ ٱللَّهُ ٱلَّذِي لَآ إِلَٰهَ إِلَّا هُوَۖ عَٰلِمُ ٱلۡغَيۡبِ وَٱلشَّهَٰدَةِۖ
هُوَ ٱلرَّحۡمَٰنُ ٱلرَّحِيمُ ﴿٢٢﴾ هُوَ ٱللَّهُ ٱلَّذِي لَآ إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ
ٱلۡمَلِكُ ٱلۡقُدُّوسُ ٱلسَّلَٰمُ ٱلۡمُؤۡمِنُ ٱلۡمُهَيۡمِنُ ٱلۡعَزِيزُ
ٱلۡجَبَّارُ ٱلۡمُتَكَبِّرُۚ سُبۡحَٰنَ ٱللَّهِ عَمَّا يُشۡرِكُونَ
﴿٢٣﴾ هُوَ ٱللَّهُ ٱلۡخَٰلِقُ ٱلۡبَارِئُ ٱلۡمُصَوِّرُۖ لَهُ ٱلۡأَسۡمَآءُ ٱلۡحُسۡنَىٰۚ
يُسَبِّحُ لَهُۥ مَا فِي ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضِۖ وَهُوَ ٱلۡعَزِيزُ ٱلۡحَكِيمُ ﴿٢٤﴾

ترتيبها ٦٠ — **سُورَةُ ٱلۡمُمۡتَحَنَةِ** — آياتها ١٣

(١٧) نو شو عاقبت د دی دواړو چه یقینا دوی به په اور کښی وی همیشه به وی په هغی کښی او دا سزا د ظالمانو ده

(١٨) ای ایمان والاو ویره کوئ د الله تعالی نه او ودی ګوری هر نفس هغی شی ته چه مخکی ئی لیږلی دی لپاره د سبا او ویریږئ له الله تعالی نه یقینا الله په هغی عملونو باندی چه تاسو ئی کوئ خبردار دی

(١٩) او مه کیږئ د هغی کسانو په شان چه هیر کړی دی الله تعالی نو هیر کړل الله تعالی د دوی نه نفسونه د دوی، دغه کسان هم دوی پوره نافرمان دی

(٢٠) نه دی برابر اوروالا او د جنت والا جنت والا خاص دوی مراد حاصلونکی دی

(٢١) که چیرته نازل کړی وی مونږ دا قران په غره باندی ضرور تا به لیدلی وی هغه عاجزی کونکی ټکړی ټکړی د وجی د ویری د الله تعالی نه او دا مثالونه بیانوو مونږ د پاره د خلکو دی لپاره چه دوی فکر وکړی

(٢٢) دغه الله تعالی هغه ذات دی چه نشته دی حقدار د عبادت سواد هغه نه پوهه د ی په هر پټ او ښکاره، خاص هغه پوره مهربانی کونکی او خاص رحم والا دی

(٢٣) دغه الله تعالی هغه ذات دی چه نشته بل حقدار د عبادت سوا د هغه نه بادشاه دی ډیر پاک دی بچ دی د هر نقصان نه امن ورکونکی دی ساتنه کونکی دی عزت والا دی زوراور دی خاوند د لوئی دی پاک دی د هغی نه چه دوی ورسره شریک جوړوی

(٢٤) دغه الله تعالی پیداکونکی دی راویستونکی دی (دعدم نه وجود ته) صورت ورکونکی دی خاص هغه لره دی ښایسته نومونه پاکی وائی هغه لپاره هغه مخلوق چه په اسمانونو کښی دی او هغه چه په زمکه کښی دی او خاص هغه زوراور او حکمتونو والا دی

د الممتحنة سورت

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ لَا تَتَّخِذُواْ عَدُوِّي وَعَدُوَّكُمۡ أَوۡلِيَآءَ تُلۡقُونَ
إِلَيۡهِم بِٱلۡمَوَدَّةِ وَقَدۡ كَفَرُواْ بِمَا جَآءَكُم مِّنَ ٱلۡحَقِّ يُخۡرِجُونَ ٱلرَّسُولَ
وَإِيَّاكُمۡ أَن تُؤۡمِنُواْ بِٱللَّهِ رَبِّكُمۡ إِن كُنتُمۡ خَرَجۡتُمۡ جِهَٰدٗا فِي سَبِيلِي
وَٱبۡتِغَآءَ مَرۡضَاتِيۚ تُسِرُّونَ إِلَيۡهِم بِٱلۡمَوَدَّةِ وَأَنَا۠ أَعۡلَمُ بِمَآ أَخۡفَيۡتُمۡ
وَمَآ أَعۡلَنتُمۡۚ وَمَن يَفۡعَلۡهُ مِنكُمۡ فَقَدۡ ضَلَّ سَوَآءَ ٱلسَّبِيلِ ١ إِن
يَثۡقَفُوكُمۡ يَكُونُواْ لَكُمۡ أَعۡدَآءٗ وَيَبۡسُطُوٓاْ إِلَيۡكُمۡ أَيۡدِيَهُمۡ وَأَلۡسِنَتَهُم
بِٱلسُّوٓءِ وَوَدُّواْ لَوۡ تَكۡفُرُونَ ٢ لَن تَنفَعَكُمۡ أَرۡحَامُكُمۡ وَلَآ أَوۡلَٰدُكُمۡۚ
يَوۡمَ ٱلۡقِيَٰمَةِ يَفۡصِلُ بَيۡنَكُمۡۚ وَٱللَّهُ بِمَا تَعۡمَلُونَ بَصِيرٞ ٣ قَدۡ
كَانَتۡ لَكُمۡ أُسۡوَةٌ حَسَنَةٞ فِيٓ إِبۡرَٰهِيمَ وَٱلَّذِينَ مَعَهُۥٓ إِذۡ قَالُواْ لِقَوۡمِهِمۡ
إِنَّا بُرَءَٰٓؤُاْ مِنكُمۡ وَمِمَّا تَعۡبُدُونَ مِن دُونِ ٱللَّهِ كَفَرۡنَا بِكُمۡ وَبَدَا بَيۡنَنَا
وَبَيۡنَكُمُ ٱلۡعَدَٰوَةُ وَٱلۡبَغۡضَآءُ أَبَدًا حَتَّىٰ تُؤۡمِنُواْ بِٱللَّهِ وَحۡدَهُۥٓ إِلَّا
قَوۡلَ إِبۡرَٰهِيمَ لِأَبِيهِ لَأَسۡتَغۡفِرَنَّ لَكَ وَمَآ أَمۡلِكُ لَكَ مِنَ ٱللَّهِ مِن شَيۡءٖۖ
رَّبَّنَا عَلَيۡكَ تَوَكَّلۡنَا وَإِلَيۡكَ أَنَبۡنَا وَإِلَيۡكَ ٱلۡمَصِيرُ ٤ رَبَّنَا لَا تَجۡعَلۡنَا
فِتۡنَةٗ لِّلَّذِينَ كَفَرُواْ وَٱغۡفِرۡ لَنَا رَبَّنَآۖ إِنَّكَ أَنتَ ٱلۡعَزِيزُ ٱلۡحَكِيمُ ٥

١ ای مؤمنانو مه نیسئ دښمنان زما او دښمنان ستاسو دوستان چه غورځوئ تاسو هغی ته خبری د دوستانی (دوستی) او حال دا چه هغوی کفر کړی دی په هغی چه راغلی دی تاسو ته د حق نه اوباسی دوی رسول ﷺ لره او تاسو لره د دی وجی نه چه تاسو ایمان راوړی دی په الله تعالی چه رب ستاسی دی که چیرته وتلی ئی تاسو (د وطن نه) د پاره د جهاد په لار زما کښی او د پاره د لټولو د رضا زما چه په پټه لیږئ تاسو هغوی ته (خبری) په (سبب د) دوستئ سره او زه ښه عالم یم په هغه څه چه پټوئ تاسی او په هغه څه چه ښکاره کوئ تاسی، او چا چه وکړه دا کار (په اینده وخت کښی) ستاسو نه نو یقینا گمراه شوه هغه د سمی لاری نه

٢ که چیری بری ومومی په تاسی باندی (نو) شی به دوی تاسو لره دښمنان او اوږدوی دوی تاسو ته لاسونه خپل او ژبی خپلی په بدئ سره او خوښوی دوی چه کافران شئ تاسی

٣ هیچیری نفع نه درکوی خپلولی ستاسو او نه اولاد ستاسو په ورځ د قیامت کښی، فیصله به وکړی (الله) په مینځ ستاسو کښی او الله تعالی په هغی عملونو چه کوئ تاسو ښه لیدونکی دی

٤ یقینا شته ستاسو لپاره نمونه د تابعداری شایسته په ابراهیم عليه السلام او په هغی کسانو کښی چه د هغه سره ؤ کله چه وویل دوی قوم خپل ته یقینا مونږ بیزاره یو ستاسو نه او د هغی چا نه چه تاسو ئی بندگی کوئ په غیر د الله تعالی نه منکران شوی یو مونږ (په باطل دین) ستاسو باندی او ښکاره شوی ده په منځ زمونږ او په منځ ستاسو کښی دښمنی او کینه همیشه تر دی پوری چه ایمان راوړئ تاسو په الله تعالی چه یو دی (په الوهیت کښی) مگر خو (اقتدا مه کوئ د) یوی خبری د ابراهیم عليه السلام چه ویلی ئی وه پلار خپل ته خامخا به زه ښبنه غواړم ستا لپاره او اختیار نه لرم زه ستا د (بچ کولو) لپاره د عذاب د الله تعالی نه د هیڅ شی، ای ربه زمونږ په تا باندی مونږ خپل ځان سپارلی دی او خاص تا ته مونږ درگرځو او خاص تاته بیرته گرځیدل دی (د پاره د جزاء)

٥ ای ربه زمونږ مه گرځوی مونږ لره ازمائش د پاره د کافرانو او ښبنه وکړی مونږ ته ای ربه زمونږ یقینا خاص ته زوراور او حکمتونو والا ئی

لَقَدۡ كَانَ لَكُمۡ فِيهِمۡ أُسۡوَةٌ حَسَنَةٞ لِّمَن كَانَ يَرۡجُواْ ٱللَّهَ وَٱلۡيَوۡمَ ٱلۡأٓخِرَۚ
وَمَن يَتَوَلَّ فَإِنَّ ٱللَّهَ هُوَ ٱلۡغَنِيُّ ٱلۡحَمِيدُ (٦) ۞ عَسَى ٱللَّهُ أَن يَجۡعَلَ
بَيۡنَكُمۡ وَبَيۡنَ ٱلَّذِينَ عَادَيۡتُم مِّنۡهُم مَّوَدَّةٗۚ وَٱللَّهُ قَدِيرٞۚ وَٱللَّهُ غَفُورٞ رَّحِيمٞ
(٧) لَّا يَنۡهَىٰكُمُ ٱللَّهُ عَنِ ٱلَّذِينَ لَمۡ يُقَٰتِلُوكُمۡ فِي ٱلدِّينِ وَلَمۡ يُخۡرِجُوكُم
مِّن دِيَٰرِكُمۡ أَن تَبَرُّوهُمۡ وَتُقۡسِطُوٓاْ إِلَيۡهِمۡۚ إِنَّ ٱللَّهَ يُحِبُّ ٱلۡمُقۡسِطِينَ
(٨) إِنَّمَا يَنۡهَىٰكُمُ ٱللَّهُ عَنِ ٱلَّذِينَ قَٰتَلُوكُمۡ فِي ٱلدِّينِ وَأَخۡرَجُوكُم
مِّن دِيَٰرِكُمۡ وَظَٰهَرُواْ عَلَىٰٓ إِخۡرَاجِكُمۡ أَن تَوَلَّوۡهُمۡۚ وَمَن يَتَوَلَّهُمۡ فَأُوْلَٰٓئِكَ
هُمُ ٱلظَّٰلِمُونَ (٩) يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوٓاْ إِذَا جَآءَكُمُ ٱلۡمُؤۡمِنَٰتُ
مُهَٰجِرَٰتٖ فَٱمۡتَحِنُوهُنَّۖ ٱللَّهُ أَعۡلَمُ بِإِيمَٰنِهِنَّۖ فَإِنۡ عَلِمۡتُمُوهُنَّ مُؤۡمِنَٰتٖ
فَلَا تَرۡجِعُوهُنَّ إِلَى ٱلۡكُفَّارِۖ لَا هُنَّ حِلّٞ لَّهُمۡ وَلَا هُمۡ يَحِلُّونَ لَهُنَّۖ وَءَاتُوهُم
مَّآ أَنفَقُواْۚ وَلَا جُنَاحَ عَلَيۡكُمۡ أَن تَنكِحُوهُنَّ إِذَآ ءَاتَيۡتُمُوهُنَّ أُجُورَهُنَّۚ
وَلَا تُمۡسِكُواْ بِعِصَمِ ٱلۡكَوَافِرِ وَسۡـَٔلُواْ مَآ أَنفَقۡتُمۡ وَلۡيَسۡـَٔلُواْ مَآ أَنفَقُواْۚ
ذَٰلِكُمۡ حُكۡمُ ٱللَّهِ يَحۡكُمُ بَيۡنَكُمۡۖ وَٱللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٞ (١٠) وَإِن فَاتَكُمۡ
شَيۡءٞ مِّنۡ أَزۡوَٰجِكُمۡ إِلَى ٱلۡكُفَّارِ فَعَاقَبۡتُمۡ فَـَٔاتُواْ ٱلَّذِينَ ذَهَبَتۡ
أَزۡوَٰجُهُم مِّثۡلَ مَآ أَنفَقُواْۚ وَٱتَّقُواْ ٱللَّهَ ٱلَّذِيٓ أَنتُم بِهِۦ مُؤۡمِنُونَ (١١)

(٦) یقینا شته ستاسو لپاره په دوی کښې نمونه د تابعدارۍ ښایسته دپاره د هغه چا چې امید لری د ملاقات د الله تعالی او دورځ روستنۍ او چا چې مخ وګرځوو نو یقینا الله تعالی خاص هغه بې حاجته او ستایلی شوی دی

(٧) امید دی چې الله تعالی به وګرځوی په منځ ستاسو او په منځ د هغی کسانو کښې چې تاسو ورسره دښمنی کوئ د دوی نه دوستانه (دوستی) او الله تعالی قدرت والا دی او الله تعالی ښښنه کونکی او رحم کونکی دی

(٨) نه منع کوی الله تعالی تاسو لره (د دوستۍ) د هغی کسانو نه چې نه ئې دی کړی جنګ ستاسو سره په دین (اسلام) کښې او نه ئې ویستلی تاسو لره د خپلو کورونو نه چې نیکی کوئ تاسو د هغوی سره او چې عدل او انصاف کوئ تاسی له هغوی سره بیشکه الله تعالی خوښوی انصاف کونکی

(٩) یقینا منع کوی الله تعالی تاسو لره د هغی کسانو نه چې جنګ کوی تاسو سره په دین کښې او ویستلی ئې تاسو لره د کورونو خپلو نه او مدد مرسته ئې کړی ده له دښمنانو ستاسی سره په ویستلو ستاسی باندی، له دی څخه چې دوستی کوئ تاسو له هغوی سره او هغه څوک چې دوستی کوی د هغوی سره نو همدغه خلک ظالمان دی

(١٠) ای ایمان والاو هر کله چې راشی تاسو ته مؤمنی زنانه هجرت کونکی نو امتحان واخلئ د هغوی (دایمانونو) الله تعالی ښه پوهه دی په ایمان د هغوی نو که ستاسی علم راغی چې دوی مؤمنی دی نو مه واپس کوئ دوی لره کافرانو ته، نه هغوی حلالی دی دوی لره او نه دوی حلال دی هغوی لره او ورکوئ دوی ته هغه خرچ چې کړی وی هغوی (په زنانه و باندی) او ګناه نشته په تاسو باندی چې نکاح وکړئ تاسو د هغوی سره کله چې ورکوئ تاسو مهرونه د هغوی او مه راټینګوئی نکاحونه د کافرو ښځو او غواړئ تاسو هغه خرچ چې کړی وی تاسو او هغوی دی هم غواړی هغه چې هغوی خرچ کړی وی دا فیصله د الله تعالی ده فیصله کوی په منځ ستاسو کښې او الله تعالی عالم دی په هر څه او حکمتونو والا دی

(١١) او که چیرته فوت (لاړی) شی له تاسی نه ځینی ښځی ستاسو نه کافرانو ته پس غزا مو وکړه (او غنیمت مو واخیست تاسو په غزا کښې) نو ورکړئ هغی کسانو ته چې تللی وی ښځی د هغوی په مثل د هغه (مهر) چې ورکړی دی دوی او ویره وکړئ د الله تعالی نه هغه ذات چې تاسو پری ایمان لرئ

(١٢) ای نبی ﷺ کوم وخت چه راشی تاته
مؤمنانی زنانه چه بیعت کوی له تا سره په
دی شرط چه نه به شریکوی دوی د الله
تعالی سره هیڅ شی او نه به غلا کوی دوی
او نه به کوی زنا دوی او نه به وژنی دوی
اولاد خپل او نه به راتلل کوی په بهتان سره
چه جوړوی ئی په منځ د لاسونو او پښو
خپلو کښی او نه به کوی دوی نافرمانی ستا
په معروف یعنی (ښو کارونو کښی) نو
بیعت وکړه د دوی سره او ښښنه غواړه دوی
لره د الله تعالی نه یقینا الله تعالی ښښنه
کونکی او مهربان دی

(١٣) ای ایمان والاو دوستانه (دوستی) مه
کوئ د هغی قوم سره چه غضب کړی دی
الله تعالی په هغوی باندی یقینا نا امیده دی
دوی د اخرت نه لکه چه نا امیده دی کافران
(د دوباره ژوندون) د قبرونو والاو نه

د الصف سورت

(١) پاکی وائی الله تعالی لره هغه څیزونه
چه په اسمانونو کښی دی او هغه څیزونه
چه په زمکه کښی دی او خاص الله تعالی
زوراور او حکمتونو والا دی

(٢) ای ایمان والاو ولی په ژبه هغه خبری
کوئ چه نه ئی کوئ (په عمل کښی)

(٣) ډیره لویه ده له جهته د غضبه په نزد د
الله تعالی چه وائی تاسو هغه چه نه ئی کوئ

يَٰٓأَيُّهَا ٱلنَّبِيُّ إِذَا جَآءَكَ ٱلۡمُؤۡمِنَٰتُ يُبَايِعۡنَكَ عَلَىٰٓ أَن لَّا يُشۡرِكۡنَ
بِٱللَّهِ شَيۡـٔٗا وَلَا يَسۡرِقۡنَ وَلَا يَزۡنِينَ وَلَا يَقۡتُلۡنَ أَوۡلَٰدَهُنَّ وَلَا يَأۡتِينَ
بِبُهۡتَٰنٖ يَفۡتَرِينَهُۥ بَيۡنَ أَيۡدِيهِنَّ وَأَرۡجُلِهِنَّ وَلَا يَعۡصِينَكَ
فِي مَعۡرُوفٖ فَبَايِعۡهُنَّ وَٱسۡتَغۡفِرۡ لَهُنَّ ٱللَّهَۚ إِنَّ ٱللَّهَ غَفُورٞ رَّحِيمٞ
﴿١٢﴾ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ لَا تَتَوَلَّوۡاْ قَوۡمًا غَضِبَ ٱللَّهُ عَلَيۡهِمۡ
قَدۡ يَئِسُواْ مِنَ ٱلۡأٓخِرَةِ كَمَا يَئِسَ ٱلۡكُفَّارُ مِنۡ أَصۡحَٰبِ ٱلۡقُبُورِ ﴿١٣﴾

ترتيبها ٦١ — سُورَةُ الصَّفِّ — آياتها ١٤

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

سَبَّحَ لِلَّهِ مَا فِي ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَمَا فِي ٱلۡأَرۡضِۖ وَهُوَ ٱلۡعَزِيزُ ٱلۡحَكِيمُ
﴿١﴾ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ لِمَ تَقُولُونَ مَا لَا تَفۡعَلُونَ ﴿٢﴾
كَبُرَ مَقۡتًا عِندَ ٱللَّهِ أَن تَقُولُواْ مَا لَا تَفۡعَلُونَ ﴿٣﴾ إِنَّ
ٱللَّهَ يُحِبُّ ٱلَّذِينَ يُقَٰتِلُونَ فِي سَبِيلِهِۦ صَفّٗا كَأَنَّهُم
بُنۡيَٰنٞ مَّرۡصُوصٞ ﴿٤﴾ وَإِذۡ قَالَ مُوسَىٰ لِقَوۡمِهِۦ يَٰقَوۡمِ لِمَ
تُؤۡذُونَنِي وَقَد تَّعۡلَمُونَ أَنِّي رَسُولُ ٱللَّهِ إِلَيۡكُمۡۖ فَلَمَّا
زَاغُوٓاْ أَزَاغَ ٱللَّهُ قُلُوبَهُمۡۚ وَٱللَّهُ لَا يَهۡدِي ٱلۡقَوۡمَ ٱلۡفَٰسِقِينَ ﴿٥﴾

(٤) یقینا الله تعالی مینه کوی د هغی کسانو
سره چه جنګ کوی په لار د الله تعالی کښی
صفونه صفونه ګویا چه دوی دیوال دی په یو
بل کښی ننوتلی (ټینګ شوی)

(٥) او په کوم وخت کښی چه وویلی
موسی علیه السلام قوم خپل ته ای زما
قومه ولی خفه کوئ ما او حال دا چه یقینا
پوهیږئ تاسو چه زه رسول د الله تعالی یم
تاسو ته نو هر کله چه دوی کاږه شوه نو
کاږه کړل الله تعالی زړونه د دوی او الله
تعالی هدایت نه کوی قوم نافرمان ته

وَإِذۡ قَالَ عِيسَى ٱبۡنُ مَرۡيَمَ يَٰبَنِيٓ إِسۡرَٰٓءِيلَ إِنِّي رَسُولُ ٱللَّهِ إِلَيۡكُم مُّصَدِّقٗا
لِّمَا بَيۡنَ يَدَيَّ مِنَ ٱلتَّوۡرَىٰةِ وَمُبَشِّرَۢا بِرَسُولٖ يَأۡتِي مِنۢ بَعۡدِي ٱسۡمُهُۥٓ أَحۡمَدُۖ فَلَمَّا
جَآءَهُم بِٱلۡبَيِّنَٰتِ قَالُواْ هَٰذَا سِحۡرٞ مُّبِينٞ (٦) وَمَنۡ أَظۡلَمُ مِمَّنِ ٱفۡتَرَىٰ
عَلَى ٱللَّهِ ٱلۡكَذِبَ وَهُوَ يُدۡعَىٰٓ إِلَى ٱلۡإِسۡلَٰمِۚ وَٱللَّهُ لَا يَهۡدِي ٱلۡقَوۡمَ ٱلظَّٰلِمِينَ
(٧) يُرِيدُونَ لِيُطۡفِـُٔواْ نُورَ ٱللَّهِ بِأَفۡوَٰهِهِمۡ وَٱللَّهُ مُتِمُّ نُورِهِۦ وَلَوۡ كَرِهَ
ٱلۡكَٰفِرُونَ (٨) هُوَ ٱلَّذِيٓ أَرۡسَلَ رَسُولَهُۥ بِٱلۡهُدَىٰ وَدِينِ ٱلۡحَقِّ لِيُظۡهِرَهُۥ
عَلَى ٱلدِّينِ كُلِّهِۦ وَلَوۡ كَرِهَ ٱلۡمُشۡرِكُونَ (٩) يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ هَلۡ أَدُلُّكُمۡ
عَلَىٰ تِجَٰرَةٖ تُنجِيكُم مِّنۡ عَذَابٍ أَلِيمٖ (١٠) تُؤۡمِنُونَ بِٱللَّهِ وَرَسُولِهِۦ وَتُجَٰهِدُونَ
فِي سَبِيلِ ٱللَّهِ بِأَمۡوَٰلِكُمۡ وَأَنفُسِكُمۡۚ ذَٰلِكُمۡ خَيۡرٞ لَّكُمۡ إِن كُنتُمۡ تَعۡلَمُونَ (١١)
يَغۡفِرۡ لَكُمۡ ذُنُوبَكُمۡ وَيُدۡخِلۡكُمۡ جَنَّٰتٖ تَجۡرِي مِن تَحۡتِهَا ٱلۡأَنۡهَٰرُ وَمَسَٰكِنَ
طَيِّبَةٗ فِي جَنَّٰتِ عَدۡنٖۚ ذَٰلِكَ ٱلۡفَوۡزُ ٱلۡعَظِيمُ (١٢) وَأُخۡرَىٰ تُحِبُّونَهَاۖ نَصۡرٞ
مِّنَ ٱللَّهِ وَفَتۡحٞ قَرِيبٞۗ وَبَشِّرِ ٱلۡمُؤۡمِنِينَ (١٣) يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ كُونُوٓاْ
أَنصَارَ ٱللَّهِ كَمَا قَالَ عِيسَى ٱبۡنُ مَرۡيَمَ لِلۡحَوَارِيِّـۧنَ مَنۡ أَنصَارِيٓ إِلَى ٱللَّهِۖ
قَالَ ٱلۡحَوَارِيُّونَ نَحۡنُ أَنصَارُ ٱللَّهِۖ فَـَٔامَنَت طَّآئِفَةٞ مِّنۢ بَنِيٓ إِسۡرَٰٓءِيلَ
وَكَفَرَت طَّآئِفَةٞۖ فَأَيَّدۡنَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ عَلَىٰ عَدُوِّهِمۡ فَأَصۡبَحُواْ ظَٰهِرِينَ (١٤)

(٦) او کوم وخت چه وویلی عیسی علیه السلام ځوی د مریم ای بنی اسرائیلو یقینا زه رسول د الله تعالی یم تاسو ته تصدیق کونکی د هغی کتاب چه زما نه مخکښی نازل شوی دی چه تورات دی او زیری ورکونکی یم پداسی رسول چه راځی به روسته زما نه چه نوم د هغی احمد دی بیا هرکله چه راغی دوی ته په ښکاره ؤ معجزو سره، وویل (بنی اسرائیلو) دا سحر (کوډی) دی ښکاره

(٧) او څوک دی لوی ظالم د هغه چانه چه جوړوی په الله تعالی باندی دروغ او حال دا چه هغه رابللی شی اسلام ته او الله تعالی هدایت نه کوی قوم ظالمانو ته

(٨) غواړی دوی چه مړه کړی رڼا د الله تعالی په خپلو خولو سره او الله تعالی پوره کونکی دی د رڼا خپلی اګر که بد ئی ګڼی کافران

(٩) خاص الله تعالی هغه ذات دی چه رالیږلی ئی دی رسول خپل په هدایت سره او په حق دین سره د دی لپاره چه غالب کړی هغه په دینونو ټولو باندی اګر چه بد ئی ګڼی مشرکان

(١٠) ای ایمان والاو ایا وښایم تاسو ته یو داسی تجارت چه بچ کړی تاسو لره د عذاب دردونکی نه

(١١) ایمان به راوړئ په الله تعالی باندی او په رسول د هغی باندی او جهاد به کوئ په لار د الله تعالی کښی په مالونو او په نفسونو خپلو سره دا کار غوره دی ستاسو لپاره که تاسو پوهیږئ

(١٢) ښښنه به وکړی تاسو ته د ګناهونو ستاسو او داخل به کړی تاسو جنتونو ته چه بهیږی به لاندی د ونو د هغی نه ولی او کورونه د اوسیدلو مزیدار (سپیڅلی) په باغونو د همیشوالی کښی دا کامیابی لویه ده

(١٣) او بل نعمت چه خوښوی ئی تاسو هغه لره (چه هغه) مدد دی د طرفه د الله تعالی نه او فتح نږدی او زیری ورکړه مؤمنانو لره

(١٤) ای ایمان والاو شئ مدد کونکی د دین د الله تعالی لکه چه ویلی ؤ عیسی زوی د مریم علیه السلام حوارینو (ملګرو) خپلو ته څوک دی ماسره مدد کونکی د پاره د الله تعالی نو وویل حوارینو مونږ مدد کوو د دین د الله تعالی نو ایمان راوړه یوی ډلی دبنی اسرایلو نه او کفر وکړه بلی ډلی نو کلک کړه مونږ هغه کسان چه ایمان ئی راوړی ؤ په دښمنانو خپلو باندی نو وګرځیدل دوی غالبه

ترتيبها ٦٢ | سُورَةُ الجُمُعَةِ | آياتها ١١

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

يُسَبِّحُ لِلَّهِ مَا فِي ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَمَا فِي ٱلۡأَرۡضِ ٱلۡمَلِكِ ٱلۡقُدُّوسِ ٱلۡعَزِيزِ
ٱلۡحَكِيمِ ١ هُوَ ٱلَّذِي بَعَثَ فِي ٱلۡأُمِّيِّـۧنَ رَسُولٗا مِّنۡهُمۡ يَتۡلُواْ
عَلَيۡهِمۡ ءَايَٰتِهِۦ وَيُزَكِّيهِمۡ وَيُعَلِّمُهُمُ ٱلۡكِتَٰبَ وَٱلۡحِكۡمَةَ وَإِن كَانُواْ
مِن قَبۡلُ لَفِي ضَلَٰلٖ مُّبِينٖ ٢ وَءَاخَرِينَ مِنۡهُمۡ لَمَّا يَلۡحَقُواْ بِهِمۡۚ
وَهُوَ ٱلۡعَزِيزُ ٱلۡحَكِيمُ ٣ ذَٰلِكَ فَضۡلُ ٱللَّهِ يُؤۡتِيهِ مَن يَشَآءُۚ وَٱللَّهُ
ذُو ٱلۡفَضۡلِ ٱلۡعَظِيمِ ٤ مَثَلُ ٱلَّذِينَ حُمِّلُواْ ٱلتَّوۡرَىٰةَ ثُمَّ لَمۡ
يَحۡمِلُوهَا كَمَثَلِ ٱلۡحِمَارِ يَحۡمِلُ أَسۡفَارَۢاۚ بِئۡسَ مَثَلُ ٱلۡقَوۡمِ
ٱلَّذِينَ كَذَّبُواْ بِـَٔايَٰتِ ٱللَّهِۚ وَٱللَّهُ لَا يَهۡدِي ٱلۡقَوۡمَ ٱلظَّٰلِمِينَ ٥
قُلۡ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ هَادُوٓاْ إِن زَعَمۡتُمۡ أَنَّكُمۡ أَوۡلِيَآءُ لِلَّهِ مِن
دُونِ ٱلنَّاسِ فَتَمَنَّوُاْ ٱلۡمَوۡتَ إِن كُنتُمۡ صَٰدِقِينَ ٦ وَلَا يَتَمَنَّوۡنَهُۥٓ
أَبَدَۢا بِمَا قَدَّمَتۡ أَيۡدِيهِمۡۚ وَٱللَّهُ عَلِيمُۢ بِٱلظَّٰلِمِينَ ٧ قُلۡ إِنَّ
ٱلۡمَوۡتَ ٱلَّذِي تَفِرُّونَ مِنۡهُ فَإِنَّهُۥ مُلَٰقِيكُمۡۖ ثُمَّ تُرَدُّونَ
إِلَىٰ عَٰلِمِ ٱلۡغَيۡبِ وَٱلشَّهَٰدَةِ فَيُنَبِّئُكُم بِمَا كُنتُمۡ تَعۡمَلُونَ ٨

د الجمعة سورت

١ پاکی بیانوی الله تعالی لره هغه څیزونه چه په اسمانونو کښی دی او هغه څیزونه چه په زمکه کښی دی بادشاه دی ډیر پاک دی زوراور او حکمتونو والا دی

٢ خاص الله تعالی هغه ذات دی چه لیږلی ئی دی په انپړو (امیانو) کښی یو رسول د دوی د جنس نه بیانوی دوی ته ایاتونه د الله تعالی او پاکوی دوی لره د شرک نه او ښائی دوی ته قران او احکام (دشریعت) اګر چه ؤ دوی مخکښی خامخا په ګمراهی ښکاره کښی

٣ او نور خلک (روسته د دوی نه) چه نه دی رسیدلی هغوی ته په مرتبه کښی او خاص الله تعالی زوراور او حکمتونو والا دی

٤ دا فضل د الله تعالی دی چه ورکوی ئی هغه چاته چه وئی غواړی او الله تعالی خاوند د مهربانۍ لوئی دی

٥ مثال د هغی کسانو چه مکلف شوی ؤ په تورات (چه عمل پری وکړی) بیا ئی ذمه واری نه ده ادا کړی په شان د حال د خر دی چه باروی (په شا وړی) کتابونه، بد دی مثال د هغه قوم چه دروغجن ګڼی ایاتونه د الله تعالی او الله تعالی هدایت نه کوی قوم ظالم ته

٦ ته ووایه ای یهودیانو که چیرته تاسو دعوی کوئ چه بیشکه تاسی دوستان ئی د الله تعالی په غیر د نورو خلکو نه نو اوغواړئ مرګ که چیرته تاسو رښتینی ئی

٧ هیڅکله به ارزو د مرګ ونکړی دوی په سبب د هغی عملونو چه مخکی لیږلی دی لاسونو ددوی او الله تعالی عالم دی په ظالمانو باندی

٨ او ووایه یقینا هغه مرګ چه تاسو تیښته کوئ د هغی نه یقینا هغه ستاسی سره ملاقات کونکی دی بیا به وګرځولی شئ تاسو هغه ذات ته چه عالم دی په پټ او ښکاره باندی نو خبر به درکړی تاسو ته په هغی عملونو باندی چه تاسو ئی کوئ

يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوٓاْ إِذَا نُودِيَ لِلصَّلَوٰةِ مِن يَوۡمِ ٱلۡجُمُعَةِ
فَٱسۡعَوۡاْ إِلَىٰ ذِكۡرِ ٱللَّهِ وَذَرُواْ ٱلۡبَيۡعَۚ ذَٰلِكُمۡ خَيۡرٞ لَّكُمۡ إِن كُنتُمۡ
تَعۡلَمُونَ ﴿٩﴾ فَإِذَا قُضِيَتِ ٱلصَّلَوٰةُ فَٱنتَشِرُواْ فِي ٱلۡأَرۡضِ
وَٱبۡتَغُواْ مِن فَضۡلِ ٱللَّهِ وَٱذۡكُرُواْ ٱللَّهَ كَثِيرٗا لَّعَلَّكُمۡ تُفۡلِحُونَ
﴿١٠﴾ وَإِذَا رَأَوۡاْ تِجَٰرَةً أَوۡ لَهۡوًا ٱنفَضُّوٓاْ إِلَيۡهَا وَتَرَكُوكَ قَآئِمٗاۚ قُلۡ
مَا عِندَ ٱللَّهِ خَيۡرٞ مِّنَ ٱللَّهۡوِ وَمِنَ ٱلتِّجَٰرَةِۚ وَٱللَّهُ خَيۡرُ ٱلرَّٰزِقِينَ ﴿١١﴾

ترتيبها ٦٣ — سُورَةُ المُنَافِقُونَ — آياتها ١١

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

إِذَا جَآءَكَ ٱلۡمُنَٰفِقُونَ قَالُواْ نَشۡهَدُ إِنَّكَ لَرَسُولُ ٱللَّهِۗ وَٱللَّهُ يَعۡلَمُ
إِنَّكَ لَرَسُولُهُۥ وَٱللَّهُ يَشۡهَدُ إِنَّ ٱلۡمُنَٰفِقِينَ لَكَٰذِبُونَ ﴿١﴾
ٱتَّخَذُوٓاْ أَيۡمَٰنَهُمۡ جُنَّةٗ فَصَدُّواْ عَن سَبِيلِ ٱللَّهِۚ إِنَّهُمۡ سَآءَ مَا كَانُواْ
يَعۡمَلُونَ ﴿٢﴾ ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمۡ ءَامَنُواْ ثُمَّ كَفَرُواْ فَطُبِعَ عَلَىٰ قُلُوبِهِمۡ
فَهُمۡ لَا يَفۡقَهُونَ ﴿٣﴾ ۞ وَإِذَا رَأَيۡتَهُمۡ تُعۡجِبُكَ أَجۡسَامُهُمۡۖ
وَإِن يَقُولُواْ تَسۡمَعۡ لِقَوۡلِهِمۡۖ كَأَنَّهُمۡ خُشُبٞ مُّسَنَّدَةٞۖ يَحۡسَبُونَ كُلَّ
صَيۡحَةٍ عَلَيۡهِمۡۚ هُمُ ٱلۡعَدُوُّ فَٱحۡذَرۡهُمۡۚ قَٰتَلَهُمُ ٱللَّهُۖ أَنَّىٰ يُؤۡفَكُونَ ﴿٤﴾

(٩) ای ایمان والاو کوم وخت چه (اول) اذان وویلی شی د پاره د لمانځه په ورځی د جمعی کښی نو ځغلئ ذکر د الله ته او پریږدی خرڅول دا کار غوره دی تاسو لره که چیری پوهیږی تاسو

(١٠) نو هر کله چه ادا کړی شی لمونځ (دجمعی) پس خواره شی تاسو په ځمکه کښی او ولټوی تاسو فضل د الله تعالی او یادوی الله تعالی (په یادولو) ډیرو سره دی لپاره چه تاسی کامیاب شی

(١١) او هر کله چه دوی وینی تجارت (سوداګری) یا لوبی (ننداره) نو خوریږی دوی په لوری د هغی او پریږدی تا لره ولاړ (په خطبه باندی) ورته ووایه (ای محمده) هغه څه (ثواب) چه په نزد دالله تعالی دی هغه ډیر غوره دی د لهو تماشو نندارو او د سوداګری نه او الله تعالی غوره رزق ورکونکی دی

د المنافقون سورت

(١) هر کله چه راشی تا ته منافقان نودوی وائی ګواهی کوو مونږ چه بیشکه ته خامخا رسول د الله تعالی ئی او الله تعالی پوهه دی چه ته یقینا د هغه رسول ئی او الله تعالی ګواهی کوی چه یقینا خامخا منافقان دروغجن دی

(٢) نیولی دی دوی قسمونه خپل ډالونه نو منع کوی (خلک) د لاری د الله نه یقینا ډیر بد دی هغه عملونه چه کوی ئی دوی

(٣) دا په دی سبب سره چه دوی ایمان راوړی دی بیائی کفر کړی دی نو مهر وهلی شوی دی په زړونو د دوی باندی نو دوی یو قوم دی چه نه پوهیږی

(٤) او هر کله چه ته ووینی دوی لره نو په تعجب کښی به اچوی تنی د دوی او که چیری دوی وینا کوی نو غوږ به ږدی وینا د دوی ته ګویا چه دوی لرګی دی اړم کړی شوی دی دیوال ته ګمان کوی دوی د هری چغی په ځان باندی هم دوی دښمنان دی نو ځان وساته له دوی څخه هلاک دی کړی دوی لره الله تعالی نو څرنګ ګرځولی شوی دی دوی (له حق نه)

وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ تَعَالَوْا۟ يَسْتَغْفِرْ لَكُمْ رَسُولُ ٱللَّهِ لَوَّوْا۟ رُءُوسَهُمْ
وَرَأَيْتَهُمْ يَصُدُّونَ وَهُم مُّسْتَكْبِرُونَ ٥ سَوَآءٌ عَلَيْهِمْ
أَسْتَغْفَرْتَ لَهُمْ أَمْ لَمْ تَسْتَغْفِرْ لَهُمْ لَن يَغْفِرَ ٱللَّهُ لَهُمْ ۚ إِنَّ
ٱللَّهَ لَا يَهْدِى ٱلْقَوْمَ ٱلْفَـٰسِقِينَ ٦ هُمُ ٱلَّذِينَ يَقُولُونَ
لَا تُنفِقُوا۟ عَلَىٰ مَنْ عِندَ رَسُولِ ٱللَّهِ حَتَّىٰ يَنفَضُّوا۟ ۗ وَلِلَّهِ
خَزَآئِنُ ٱلسَّمَـٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضِ وَلَـٰكِنَّ ٱلْمُنَـٰفِقِينَ لَا يَفْقَهُونَ
٧ يَقُولُونَ لَئِن رَّجَعْنَآ إِلَى ٱلْمَدِينَةِ لَيُخْرِجَنَّ ٱلْأَعَزُّ
مِنْهَا ٱلْأَذَلَّ ۚ وَلِلَّهِ ٱلْعِزَّةُ وَلِرَسُولِهِۦ وَلِلْمُؤْمِنِينَ وَلَـٰكِنَّ
ٱلْمُنَـٰفِقِينَ لَا يَعْلَمُونَ ٨ يَـٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ لَا تُلْهِكُمْ
أَمْوَٰلُكُمْ وَلَآ أَوْلَـٰدُكُمْ عَن ذِكْرِ ٱللَّهِ ۚ وَمَن يَفْعَلْ
ذَٰلِكَ فَأُو۟لَـٰٓئِكَ هُمُ ٱلْخَـٰسِرُونَ ٩ وَأَنفِقُوا۟ مِن مَّا رَزَقْنَـٰكُم
مِّن قَبْلِ أَن يَأْتِىَ أَحَدَكُمُ ٱلْمَوْتُ فَيَقُولَ رَبِّ لَوْلَآ أَخَّرْتَنِىٓ
إِلَىٰٓ أَجَلٍ قَرِيبٍ فَأَصَّدَّقَ وَأَكُن مِّنَ ٱلصَّـٰلِحِينَ ١٠ وَلَن
يُؤَخِّرَ ٱللَّهُ نَفْسًا إِذَا جَآءَ أَجَلُهَا ۚ وَٱللَّهُ خَبِيرٌۢ بِمَا تَعْمَلُونَ ١١

ترتيبها ٦٤ — سُورَةُ التَّغَابُنِ — آياتها ١٨

(٥) او كوم وخت چه وويلى شى دوى ته راشى چه ببننه وغواړى تاسو لره رسول الله ﷺ نو واړوى دوى سرونه خپل او وينى به ته دوى چه ځنګ كوى او حال دا چه وى دوى لوئ كونكى

(٦) برابره خبره ده په دوى باندى كه ته ببننه غواړى دوى لره او كه ببننه نه غواړى ته دوى لره هيچيرى ببننه نه كوى الله تعالى دوى ته يقينا الله تعالى هدايت نه كوى قوم فاسقانو نافرمانو ته

(٧) دوى هغه كسان دى چه وائى خرچ مه كوى په هغه چا چه درسول الله ﷺ سره دى تر دى پورى چه خواره واره شى خاص الله تعالى لره خزانى دى د اسمانونو او د زمكى او ليكن منافقان نه پوهيږى

(٨) دوى وائى كه چيرى بيرته وګرځو مونږ طرف د مدينى ته نو خامخا اوبه باسى عزتمند د هغى نه ذليل لره او خاص الله لره دى عزت او غلبه او رسول د ده لره او مؤمنانو لره ليكن منافقان نه پوهيږى

(٩) اى ايمان والاو غافله دى نه كړى تاسو لره مالونه ستاسى او نه بچى ستاسى د ذكر د الله تعالى نه او چا چه دغه كار وكړه نو همدغه كسان هم دوى دى تاوانيان زيانكاران

(١٠) او خرچ وكړى د هغى مالونو نه چه دركړى دى ما تاسو ته مخكى د هغى نه چه راشى يو كس ستاسو ته (اسباب) د مرګ نو وبه وائى اى ربه زما ولى دى روسته نه كړه ما لره تر نيتى نږدى پورى چه صدقه او خيرات كړى وى ما او شم زه د نيكانو څخه

(١١) او هيڅكله نه روسته كوى الله تعالى هيڅ نفس كوم وخت چه راشى نيته د هغه او الله تعالى خبردار دى په هغى عملونو باندى چه تاسو ئى كوى

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

يُسَبِّحُ لِلَّهِ مَا فِى ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَمَا فِى ٱلْأَرْضِ ۖ لَهُ ٱلْمُلْكُ وَلَهُ ٱلْحَمْدُ ۖ
وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَىْءٍ قَدِيرٌ ﴿١﴾ هُوَ ٱلَّذِى خَلَقَكُمْ فَمِنكُمْ كَافِرٌ
وَمِنكُم مُّؤْمِنٌ ۚ وَٱللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿٢﴾ خَلَقَ ٱلسَّمَٰوَٰتِ
وَٱلْأَرْضَ بِٱلْحَقِّ وَصَوَّرَكُمْ فَأَحْسَنَ صُوَرَكُمْ ۖ وَإِلَيْهِ ٱلْمَصِيرُ ﴿٣﴾
يَعْلَمُ مَا فِى ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضِ وَيَعْلَمُ مَا تُسِرُّونَ وَمَا تُعْلِنُونَ ۚ وَٱللَّهُ
عَلِيمٌۢ بِذَاتِ ٱلصُّدُورِ ﴿٤﴾ أَلَمْ يَأْتِكُمْ نَبَؤُا۟ ٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟ مِن قَبْلُ
فَذَاقُوا۟ وَبَالَ أَمْرِهِمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٥﴾ ذَٰلِكَ بِأَنَّهُۥ كَانَت تَّأْتِيهِمْ
رُسُلُهُم بِٱلْبَيِّنَٰتِ فَقَالُوٓا۟ أَبَشَرٌ يَهْدُونَنَا فَكَفَرُوا۟ وَتَوَلَّوا۟ ۚ وَّٱسْتَغْنَى
ٱللَّهُ ۚ وَٱللَّهُ غَنِىٌّ حَمِيدٌ ﴿٦﴾ زَعَمَ ٱلَّذِينَ كَفَرُوٓا۟ أَن لَّن يُبْعَثُوا۟ ۚ قُلْ بَلَىٰ وَرَبِّى
لَتُبْعَثُنَّ ثُمَّ لَتُنَبَّؤُنَّ بِمَا عَمِلْتُمْ ۚ وَذَٰلِكَ عَلَى ٱللَّهِ يَسِيرٌ ﴿٧﴾ فَـَٔامِنُوا۟ بِٱللَّهِ
وَرَسُولِهِۦ وَٱلنُّورِ ٱلَّذِىٓ أَنزَلْنَا ۚ وَٱللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ﴿٨﴾ يَوْمَ
يَجْمَعُكُمْ لِيَوْمِ ٱلْجَمْعِ ۖ ذَٰلِكَ يَوْمُ ٱلتَّغَابُنِ ۗ وَمَن يُؤْمِنۢ بِٱللَّهِ وَيَعْمَلْ
صَٰلِحًا يُكَفِّرْ عَنْهُ سَيِّـَٔاتِهِۦ وَيُدْخِلْهُ جَنَّٰتٍ تَجْرِى مِن تَحْتِهَا
ٱلْأَنْهَٰرُ خَٰلِدِينَ فِيهَآ أَبَدًا ۚ ذَٰلِكَ ٱلْفَوْزُ ٱلْعَظِيمُ ﴿٩﴾

د التغابن سورت

(١) پاکی وائی الله تعالی لره هغه مخلوقات چه په اسمانونو کښی دی او هغه ځیزونه چه په زمکه کښی دی خاص د ده لپاره بادشاهی ده او خاص د ده لپاره ښایسته ستاینه ده او هغه په هر ځیز باندی قدرت لرونکی دی

(٢) خاص الله هغه ذات دی چه پیدا ئی کړی تاسو نو ځنی ستاسو نه کافر دی او ځنی ستاسو نه مؤمنان دی او الله تعالی په هغی عملونو باندی چه تاسو ئی کوئ لیدونکی دی

(٣) پیدا کړی ئی دی اسمانونه او زمکی په تدبیر حق سره او شکلونه ئی درکړی دی تاسو ته نو بیا ئی ښایسته کړی دی شکلونه ستاسو او خاص هغه ته بیرته ورتلل دی

(٤) پوهیږی په هغه ځیزونو چه په اسمانو کښی دی او په زمکه کښی دی او عالم دی په هغه څه چه تاسو ئی پټوی او په هغه څه چه تاسو ئی ښکاره کوئ او الله تعالی عالم دی په هغه خبرو باندی چه په سینو (د خلکو کښی) دی

(٥) ایا نه دی راغلی تاسو ته خبر دهغی کسانو چه منکران شوی دی پخوا له دی نه پس وئی ځکل سزا د کار خپل او شته دی د دوی لپاره عذاب دردونکی

(٦) دا په دی سبب چه یقینا راتلل دوی ته رسولان د دوی په ښکاره احکامو سره نو دوی وویل ایا یو بشر مونږ ته لار ښائی نو انکار وکړه دوی او مخ ئی واړوو او (ښکاره کړه) الله تعالی بی پروائی خپله او الله تعالی بی پروا او ستایلی شوی ذات دی

(٧) ګمان کوی کافران چه دوی به هیڅ کله دوباره پیدا نشی ته ووایه ها قسم دی په رب زما چه ضرور به دوباره پیدا کیږی بیا به ضرور خبر درکړی شی تاسو ته د هغی عملونو چه تاسو کړیدی او دا کار په الله تعالی باندی اسان دی

(٨) نو ایمان راوړئ په الله تعالی او په رسول د هغی او په هغی رڼا باندی چه مونږ نازل کړی ده او الله تعالی په هغی عملونو چه کوئ ئی تاسو خبر دار دی

(٩) په هغی ورځ چه راجمع به کړی تاسو لره په ورځ د جمع کیدلو (قیامت) کښی دغه ورځ د غبن ښکاره کیدلو ده او چا چه ایمان راوړه په الله تعالی باندی او عمل ئی وکړه نیک نو لری به کړی (الله) له ده څخه بدی د ده او داخل به کړی ده لره جنتونو ته چه بهیږی به لاندی د هغی نه ولی همیشه به وی دوی په هغی کښی همیشه دا کامیابی لویه ده

وَٱلَّذِينَ كَفَرُواْ وَكَذَّبُواْ بِـَٔايَٰتِنَآ أُوْلَٰٓئِكَ أَصۡحَٰبُ
ٱلنَّارِ خَٰلِدِينَ فِيهَاۖ وَبِئۡسَ ٱلۡمَصِيرُ ﴿١٠﴾ مَآ أَصَابَ مِن
مُّصِيبَةٍ إِلَّا بِإِذۡنِ ٱللَّهِۗ وَمَن يُؤۡمِنۢ بِٱللَّهِ يَهۡدِ قَلۡبَهُۥۚ وَٱللَّهُ بِكُلِّ
شَيۡءٍ عَلِيمٞ ﴿١١﴾ وَأَطِيعُواْ ٱللَّهَ وَأَطِيعُواْ ٱلرَّسُولَۚ فَإِن
تَوَلَّيۡتُمۡ فَإِنَّمَا عَلَىٰ رَسُولِنَا ٱلۡبَلَٰغُ ٱلۡمُبِينُ ﴿١٢﴾ ٱللَّهُ لَآ إِلَٰهَ
إِلَّا هُوَۚ وَعَلَى ٱللَّهِ فَلۡيَتَوَكَّلِ ٱلۡمُؤۡمِنُونَ ﴿١٣﴾ يَٰٓأَيُّهَا
ٱلَّذِينَ ءَامَنُوٓاْ إِنَّ مِنۡ أَزۡوَٰجِكُمۡ وَأَوۡلَٰدِكُمۡ عَدُوّٗا
لَّكُمۡ فَٱحۡذَرُوهُمۡۚ وَإِن تَعۡفُواْ وَتَصۡفَحُواْ وَتَغۡفِرُواْ
فَإِنَّ ٱللَّهَ غَفُورٞ رَّحِيمٌ ﴿١٤﴾ إِنَّمَآ أَمۡوَٰلُكُمۡ وَأَوۡلَٰدُكُمۡ
فِتۡنَةٞۚ وَٱللَّهُ عِندَهُۥٓ أَجۡرٌ عَظِيمٞ ﴿١٥﴾ فَٱتَّقُواْ ٱللَّهَ مَا ٱسۡتَطَعۡتُمۡ
وَٱسۡمَعُواْ وَأَطِيعُواْ وَأَنفِقُواْ خَيۡرٗا لِّأَنفُسِكُمۡۗ وَمَن
يُوقَ شُحَّ نَفۡسِهِۦ فَأُوْلَٰٓئِكَ هُمُ ٱلۡمُفۡلِحُونَ ﴿١٦﴾ إِن تُقۡرِضُواْ
ٱللَّهَ قَرۡضًا حَسَنٗا يُضَٰعِفۡهُ لَكُمۡ وَيَغۡفِرۡ لَكُمۡۚ وَٱللَّهُ شَكُورٌ
حَلِيمٌ ﴿١٧﴾ عَٰلِمُ ٱلۡغَيۡبِ وَٱلشَّهَٰدَةِ ٱلۡعَزِيزُ ٱلۡحَكِيمُ ﴿١٨﴾

سُورَةُ الطَّلَاقِ

ترتيبها ٦٥ — آياتها ١٢

﴿١٠﴾ او هغه کسان چه کفر ئی کړی دی او دروغجن ئی ګڼلی ایاتونه زمونږ دغه کسان اور والا دی همیشه به وی دوی په هغی کښی او بد ځای د ورتللودی

﴿١١﴾ او نه رسیږی هیڅ مصیبت مګر په حکم (تقدیر) د الله تعالی سره او چا چه ایمان راوړه په الله تعالی باندی نو هدایت به وکړی زړه د هغه ته او الله تعالی په هر شی باندی پوهه دی

﴿١٢﴾ او تابعداری کوئ د الله او تابعداری کوئ د رسول د هغه نو که چیری مخ واړو تاسو نو یقینا په رسول زمونږ باندی رسول ښکاره دی

﴿١٣﴾ الله تعالی نشته بی له هغی نه لایق د عبادت او خاص په الله تعالی باندی دی توکل وکړی مؤمنان

﴿١٤﴾ ای ایمان والاو یقینا ځنی د ښځو ستاسو نه او د ځامنو ستاسو نه دښمنان دی تاسی لره نو ځان وساتئ د هغوی نه او که عفوه وکړئ تاسو او مخ وګرځوئ تاسو او ببښنه وکړئ تاسی نو بیشکه الله تعالی ببښنه کونکی او رحم کونکی دی

﴿١٥﴾ یقینا مالونه ستاسو او اولاد ستاسو یوه فتنه ده او الله تعالی خاص د هغی سره ثواب لوی دی

﴿١٦﴾ نو ویره کوئ له الله تعالی نه خومره چه وس وی ستاسو او غوږ کیږدئ او خبره منئ او خرچ کوی نو غوره به وی ستاسو لپاره او څوک چه وساتلی شوه د شومتیا د نفس نه نو دا کسان هم دوی دی کامیاب

﴿١٧﴾ که چیری قرض ورکړئ تاسو الله تعالی ته قرض ښایسته زیات به ئی کړی ستاسو لپاره اوببښنه به وکړی تاسو لره او الله تعالی ښه قدر دان دی ښه تحمل والا دی

﴿١٨﴾ عالم دی په پټو او ښکاره باندی زورور دی او حکمتونو والا دی

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

يَٰٓأَيُّهَا ٱلنَّبِيُّ إِذَا طَلَّقۡتُمُ ٱلنِّسَآءَ فَطَلِّقُوهُنَّ لِعِدَّتِهِنَّ وَأَحۡصُواْ
ٱلۡعِدَّةَۖ وَٱتَّقُواْ ٱللَّهَ رَبَّكُمۡۖ لَا تُخۡرِجُوهُنَّ مِنۢ بُيُوتِهِنَّ
وَلَا يَخۡرُجۡنَ إِلَّآ أَن يَأۡتِينَ بِفَٰحِشَةٖ مُّبَيِّنَةٖۚ وَتِلۡكَ حُدُودُ
ٱللَّهِۚ وَمَن يَتَعَدَّ حُدُودَ ٱللَّهِ فَقَدۡ ظَلَمَ نَفۡسَهُۥۚ لَا تَدۡرِي لَعَلَّ
ٱللَّهَ يُحۡدِثُ بَعۡدَ ذَٰلِكَ أَمۡرٗا ١ فَإِذَا بَلَغۡنَ أَجَلَهُنَّ فَأَمۡسِكُوهُنَّ
بِمَعۡرُوفٍ أَوۡ فَارِقُوهُنَّ بِمَعۡرُوفٖ وَأَشۡهِدُواْ ذَوَيۡ عَدۡلٖ مِّنكُمۡ
وَأَقِيمُواْ ٱلشَّهَٰدَةَ لِلَّهِۚ ذَٰلِكُمۡ يُوعَظُ بِهِۦ مَن كَانَ يُؤۡمِنُ
بِٱللَّهِ وَٱلۡيَوۡمِ ٱلۡأٓخِرِۚ وَمَن يَتَّقِ ٱللَّهَ يَجۡعَل لَّهُۥ مَخۡرَجٗا ٢ وَيَرۡزُقۡهُ
مِنۡ حَيۡثُ لَا يَحۡتَسِبُۚ وَمَن يَتَوَكَّلۡ عَلَى ٱللَّهِ فَهُوَ حَسۡبُهُۥٓۚ إِنَّ ٱللَّهَ
بَٰلِغُ أَمۡرِهِۦۚ قَدۡ جَعَلَ ٱللَّهُ لِكُلِّ شَيۡءٖ قَدۡرٗا ٣ وَٱلَّٰٓـِٔي يَئِسۡنَ
مِنَ ٱلۡمَحِيضِ مِن نِّسَآئِكُمۡ إِنِ ٱرۡتَبۡتُمۡ فَعِدَّتُهُنَّ ثَلَٰثَةُ أَشۡهُرٖ
وَٱلَّٰٓـِٔي لَمۡ يَحِضۡنَۚ وَأُوْلَٰتُ ٱلۡأَحۡمَالِ أَجَلُهُنَّ أَن يَضَعۡنَ حَمۡلَهُنَّۚ
وَمَن يَتَّقِ ٱللَّهَ يَجۡعَل لَّهُۥ مِنۡ أَمۡرِهِۦ يُسۡرٗا ٤ ذَٰلِكَ أَمۡرُ ٱللَّهِ أَنزَلَهُۥٓ
إِلَيۡكُمۡۚ وَمَن يَتَّقِ ٱللَّهَ يُكَفِّرۡ عَنۡهُ سَيِّـَٔاتِهِۦ وَيُعۡظِمۡ لَهُۥٓ أَجۡرًا ٥

د الطلاق سورت

(١) ای نبی ﷺ کله چه طلاق ورکول غواړئ بیبیانو ته نو طلاق ورکړئ دوی ته په عدت د دوی کښې او وشمیرئ تاسو (موده) د عدت او ویره وکړئ د الله تعالی نه چه رب ستاسو دی مه اوباسئ دوی لره د کورونو خپلو نه او نه دی اوځی دوی په خپله هم مګر په هغه وخت کښې چه راشی دوی په بی حیائی ښکاره سره او دا (احکام) پولی د الله تعالی دی او څوک چه تجاوز وکړی د پولو د الله تعالی نه نو یقینا ظلم ئی وکړه په ځان خپل نه پوهیری هیڅ نفس ښائی چه الله پیدا کړی وروسته له دی (طلاق) څخه کوم (ښه) کار

(٢) نو بیا هرکله چه ورسیږی دغه (ښځی) نیتی خپلی ته نو اوساتئ دغه ښځی په ښې طریقی سره او یا جدا شئ تاسی د هغوی نه په ښې طریقی سره او شاهدان ونیسی تاسی (په دغه رجوع باندی) دوه خاوندان د عدل له تاسی څخه او (ښه) ادا کړی تاسو شهادت د الله لپاره دا وعظ کیدای شی په دی سره هغه چاته چه ایمان لری په الله تعالی او په ورځ روستنی او څوک چه ویره کوی له الله تعالی نه نو وبه ګرځوی ده ته یو ځای دوتلو (لار دنجات)

(٣) او رزق به ورکړی ده ته د داسی ځای نه چه دی به ګمان نه کوی او هغه څوک چه توکل وکړی په الله تعالی باندی نو دغه (الله) بسه پوره دی ده لره یقینا الله رسیدونکی (پوره کونکی) دی کار خپل لره یقینا الله ګرځولی ده هر څیز لره اندازه

(٤) او هغه زنانه چه نا امیده وی د حیض نه د زنانو ستاسو نه که چیری شک کوی (په عدت د هغوی کښې) نو عدت د هغوی دری میاشتی دی او هغه زنانه چه حائضه شوی نه وی هم، او حمل والا زنانه عدت د هغوی زیږول د حمل د هغوی دی، او چا چه ویره کوله له الله تعالی نه نو وبه ګرځوی الله تعالی ده ته په کار د ده کښی اسانتیا

(٥) او دا حکم د الله تعالی دی نازل کړی ئی دی تاسو ته او چا چه ویره وکړه د الله تعالی څخه لری به کړی د ده نه بدی د ده او لوی به کړی ده ته ثواب

(٦) اوسوی دا ښځی په هغی ځای کښی چه تاسو پکښی اوسیږئ په اندازه د خپل طاقت او ضرر مه رسوی دوی ته د پاره د دی چه تنګستیا راولی په دوی باندی او که چیرته وی دغه زنانه حمل والا نو خرچ کوی په دوی باندی تر دی چه وزیږوی حمل خپل نو که چیری پی ورکوی دوی ستاسو (بچو) ته نو ورکړی دوی ته مزدوری د دوی او جرګه کوی په منځ خپل کښی (په باره د بچی کښی) په ښه طریقه سره او که چیرته تاسو سختی کوی د یو بل سره (په مزدوری د پئ ورکولو کښی) نو پی به ورکړی ده ته بله زنانه

(٧) خرچ دی کوی خاوند د پراختیا د طاقت (مال خپل) نه او هغه څوک چه تنګه وی په هغی باندی روزی د هغی نو خرچ دی وکړی د هغی مال نه چه ورکړی دی ده ته الله تعالی تکلیف نه ورکوی الله تعالی هیڅ نفس ته مګر برابر د هغه د طاقت چه ورکړی ئی دی ده ته زر دی چه پیدا به کړی الله تعالی روسته د تنګستیا نه اسانتیا

(٨) او ډیر کلو والا چه نافرمانی ئی کړی وه د حکم د رب خپل نه او د رسولانو د هغه نه نو حساب وکړو مونږ د هغی سره حساب سخت او عذاب ورکړو مونږ هغی ته عذاب ډیر بد

(٩) نو اوڅکله هغوی سزا د کار خپل او شوه عاقبت د کار د هغوی تاوان

(١٠) تیار کړی دی الله تعالی دوی لره عذاب سخت نو اوویریږی د الله تعالی نه ای خاوندانو د عقل هغه کسان چه ایمان ئی راوړی دی یقینا نازل کړی دی الله تعالی تاسو ته ذکر نصیحت (قران)

(١١) رسول چه لولی په تاسو باندی ایاتونه د الله تعالی ښکاره کونکی د حکمونو د دی

أَسْكِنُوهُنَّ مِنْ حَيْثُ سَكَنتُم مِّن وُجْدِكُمْ وَلَا تُضَآرُّوهُنَّ لِتُضَيِّقُوا۟
عَلَيْهِنَّ ۚ وَإِن كُنَّ أُو۟لَٰتِ حَمْلٍ فَأَنفِقُوا۟ عَلَيْهِنَّ حَتَّىٰ يَضَعْنَ حَمْلَهُنَّ ۚ
فَإِنْ أَرْضَعْنَ لَكُمْ فَـَٔاتُوهُنَّ أُجُورَهُنَّ ۖ وَأْتَمِرُوا۟ بَيْنَكُم بِمَعْرُوفٍ ۖ وَإِن
تَعَاسَرْتُمْ فَسَتُرْضِعُ لَهُۥٓ أُخْرَىٰ ﴿٦﴾ لِيُنفِقْ ذُو سَعَةٍ مِّن سَعَتِهِۦ ۖ
وَمَن قُدِرَ عَلَيْهِ رِزْقُهُۥ فَلْيُنفِقْ مِمَّآ ءَاتَىٰهُ ٱللَّهُ ۚ لَا يُكَلِّفُ ٱللَّهُ نَفْسًا
إِلَّا مَآ ءَاتَىٰهَا ۚ سَيَجْعَلُ ٱللَّهُ بَعْدَ عُسْرٍ يُسْرًا ﴿٧﴾ وَكَأَيِّن مِّن قَرْيَةٍ
عَتَتْ عَنْ أَمْرِ رَبِّهَا وَرُسُلِهِۦ فَحَاسَبْنَٰهَا حِسَابًا شَدِيدًا وَعَذَّبْنَٰهَا
عَذَابًا نُّكْرًا ﴿٨﴾ فَذَاقَتْ وَبَالَ أَمْرِهَا وَكَانَ عَٰقِبَةُ أَمْرِهَا خُسْرًا ﴿٩﴾
أَعَدَّ ٱللَّهُ لَهُمْ عَذَابًا شَدِيدًا ۖ فَٱتَّقُوا۟ ٱللَّهَ يَٰٓأُو۟لِى ٱلْأَلْبَٰبِ ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ ۚ
قَدْ أَنزَلَ ٱللَّهُ إِلَيْكُمْ ذِكْرًا ﴿١٠﴾ رَّسُولًا يَتْلُوا۟ عَلَيْكُمْ ءَايَٰتِ ٱللَّهِ مُبَيِّنَٰتٍ
لِّيُخْرِجَ ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ وَعَمِلُوا۟ ٱلصَّٰلِحَٰتِ مِنَ ٱلظُّلُمَٰتِ إِلَى ٱلنُّورِ ۚ
وَمَن يُؤْمِنۢ بِٱللَّهِ وَيَعْمَلْ صَٰلِحًا يُدْخِلْهُ جَنَّٰتٍ تَجْرِى مِن تَحْتِهَا
ٱلْأَنْهَٰرُ خَٰلِدِينَ فِيهَآ أَبَدًا ۖ قَدْ أَحْسَنَ ٱللَّهُ لَهُۥ رِزْقًا ﴿١١﴾ ٱللَّهُ ٱلَّذِى خَلَقَ
سَبْعَ سَمَٰوَٰتٍ وَمِنَ ٱلْأَرْضِ مِثْلَهُنَّ يَتَنَزَّلُ ٱلْأَمْرُ بَيْنَهُنَّ لِتَعْلَمُوٓا۟ أَنَّ
ٱللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَىْءٍ قَدِيرٌ وَأَنَّ ٱللَّهَ قَدْ أَحَاطَ بِكُلِّ شَىْءٍ عِلْمًۢا ﴿١٢﴾

لپاره چه اوباسی هغه کسان چه ایمان ئی راوړی دی او عملونه ئی کړی دی نیک موافق د سنت د تیارو نه رڼا ته او چا چه ایمان راوړه په الله تعالی او عمل ئی کوو برابر د سنت سره داخل به کړی ده لره جنتونو ته چه بهیږی به لاندی د هغی نه ولی همیشه به وی په هغی کښی همیشه او یقینا ښایسته به کړی الله تعالی د ده لپاره رزق (په جنت کښی)

(١٢) الله تعالی هغه ذات دی چه پیدا کړی ئی دی اوه اسمانونه او د زمکو نه په شان د اسمانونو راکوزیږی حکم (د الله تعالی) په منځ د دوی کښی د دی لپاره چه یقین اوکړی تاسو چه یقینا الله تعالی په هر شی باندی قدرت والا دی او یقینا الله تعالی راګیر کړی دی هر څیز لره په علم خپل کښی

ترتيبها ٦٦ — سُورَةُ التَّحۡرِيمِ — آياتها ١٢

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

يَٰٓأَيُّهَا ٱلنَّبِيُّ لِمَ تُحَرِّمُ مَآ أَحَلَّ ٱللَّهُ لَكَ تَبۡتَغِي مَرۡضَاتَ أَزۡوَٰجِكَۚ وَٱللَّهُ
غَفُورٞ رَّحِيمٞ ١ قَدۡ فَرَضَ ٱللَّهُ لَكُمۡ تَحِلَّةَ أَيۡمَٰنِكُمۡۚ وَٱللَّهُ مَوۡلَىٰكُمۡۖ
وَهُوَ ٱلۡعَلِيمُ ٱلۡحَكِيمُ ٢ وَإِذۡ أَسَرَّ ٱلنَّبِيُّ إِلَىٰ بَعۡضِ أَزۡوَٰجِهِۦ حَدِيثٗا
فَلَمَّا نَبَّأَتۡ بِهِۦ وَأَظۡهَرَهُ ٱللَّهُ عَلَيۡهِ عَرَّفَ بَعۡضَهُۥ وَأَعۡرَضَ عَنۢ بَعۡضٖۖ
فَلَمَّا نَبَّأَهَا بِهِۦ قَالَتۡ مَنۡ أَنۢبَأَكَ هَٰذَاۖ قَالَ نَبَّأَنِيَ ٱلۡعَلِيمُ ٱلۡخَبِيرُ
٣ إِن تَتُوبَآ إِلَى ٱللَّهِ فَقَدۡ صَغَتۡ قُلُوبُكُمَاۖ وَإِن تَظَٰهَرَا عَلَيۡهِ
فَإِنَّ ٱللَّهَ هُوَ مَوۡلَىٰهُ وَجِبۡرِيلُ وَصَٰلِحُ ٱلۡمُؤۡمِنِينَۖ وَٱلۡمَلَٰٓئِكَةُ
بَعۡدَ ذَٰلِكَ ظَهِيرٌ ٤ عَسَىٰ رَبُّهُۥٓ إِن طَلَّقَكُنَّ أَن يُبۡدِلَهُۥٓ أَزۡوَٰجًا
خَيۡرٗا مِّنكُنَّ مُسۡلِمَٰتٖ مُّؤۡمِنَٰتٖ قَٰنِتَٰتٖ تَٰٓئِبَٰتٍ عَٰبِدَٰتٖ سَٰٓئِحَٰتٖ
ثَيِّبَٰتٖ وَأَبۡكَارٗا ٥ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ قُوٓاْ أَنفُسَكُمۡ وَأَهۡلِيكُمۡ
نَارٗا وَقُودُهَا ٱلنَّاسُ وَٱلۡحِجَارَةُ عَلَيۡهَا مَلَٰٓئِكَةٌ غِلَاظٞ شِدَادٞ
لَّا يَعۡصُونَ ٱللَّهَ مَآ أَمَرَهُمۡ وَيَفۡعَلُونَ مَا يُؤۡمَرُونَ ٦ يَٰٓأَيُّهَا
ٱلَّذِينَ كَفَرُواْ لَا تَعۡتَذِرُواْ ٱلۡيَوۡمَۖ إِنَّمَا تُجۡزَوۡنَ مَا كُنتُمۡ تَعۡمَلُونَ ٧

د التحريم سورت

(١) ای نبی ﷺ ولی حراموی ته هغه چه حلال کړی دی الله تعالی تاته غواړی ته (په دی حرامولو سره) خوښی د ښځو خپلو او الله تعالی ښنونکی دی ډیر رحم والا دی

(٢) یقینا مقرر کړی دی الله تاسی لره حلالوالی د قسمونو ستاسو (په کفاری سره) او الله تعالی دوست مددګار ستاسو دی او هم دغه (الله) ښه عالم او د حکمتونو والا دی

(٣) او په هغی وخت کښی چه پټه وکړه نبی ﷺ ځنو ببیبانو ته یوه خبره نو هر کله چه خبر ورکړه هغی (حفصی) په دی خبری سره (عائشی ته) او ښکاره کړه الله تعالی هغه ته نو ویخودله یوه خبره او اعراض یی وکړه د بلی خبری نه نو هر کله چه خبر ورکړه نبی ﷺ هغی بی بی ته په هغی خبری سره هغی وویل چا خبر درکړه تاته هغه وویل خبر راکړی دی ماته الله تعالی چه په هر څه پوهه دی خبردار دی

(٤) که توبه اوباسی تاسی دواړه نو په تحقیق کاږه شوی دی زړونه ستاسو او که مرسته او مدد وکړی تاسو دواړه یوه له بلی سره (په خلاف د نبی ﷺ کښی) نو بیشکه الله تعالی مددګار دی د هغی او جبرئیل علیه السلام او نیکان مؤمنان او نور ټول ملایک روسته د هغه نه د دی (رسول) مرسته کونکی دی

(٥) نږدی دی رب د دغه نبی که چیری طلاق درکړی تاسو ټولو ته په دی چه په بدل کښی ورکړی ده لره نوری ښځی بهتری له تاسو ښځه حکم منونکی مؤمنانی لمونځ کونکی توبه ویستونکی عبادت کونکی روژه نیونکی کونډی او پیغلی

(٦) ای ایمان والاو وساتی تاسو ځانونه خپل او بال بچ خپل د اور نه چه خشاک د هغی خلک دی او ګټی دی په هغی اور باندی مقرری دی ملایکی سخت (طبیعت والا) قوتناکی دی نافرمانی نه کوی له الله تعالی نه په هغی څه کښی چه امر ئی کړی دی دوی ته او دوی کوی هغه کار چه دوی ته پری امر شوی وی

(٧) ای هغه کسانو چه کفر ئی کړی دی عذرونه مه کوی تاسو نن ورځ یقینا بدله درکیدای شی تاسو ته د هغی عملونو چه تاسو کول

يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ تُوبُوٓاْ إِلَى ٱللَّهِ تَوۡبَةٗ نَّصُوحًا عَسَىٰ رَبُّكُمۡ
أَن يُكَفِّرَ عَنكُمۡ سَيِّـَٔاتِكُمۡ وَيُدۡخِلَكُمۡ جَنَّٰتٖ تَجۡرِي
مِن تَحۡتِهَا ٱلۡأَنۡهَٰرُ يَوۡمَ لَا يُخۡزِي ٱللَّهُ ٱلنَّبِيَّ وَٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ
مَعَهُۥۖ نُورُهُمۡ يَسۡعَىٰ بَيۡنَ أَيۡدِيهِمۡ وَبِأَيۡمَٰنِهِمۡ يَقُولُونَ رَبَّنَآ
أَتۡمِمۡ لَنَا نُورَنَا وَٱغۡفِرۡ لَنَآۖ إِنَّكَ عَلَىٰ كُلِّ شَيۡءٖ قَدِيرٞ ﴿٨﴾
يَٰٓأَيُّهَا ٱلنَّبِيُّ جَٰهِدِ ٱلۡكُفَّارَ وَٱلۡمُنَٰفِقِينَ وَٱغۡلُظۡ عَلَيۡهِمۡۚ
وَمَأۡوَىٰهُمۡ جَهَنَّمُۖ وَبِئۡسَ ٱلۡمَصِيرُ ﴿٩﴾ ضَرَبَ ٱللَّهُ مَثَلٗا
لِّلَّذِينَ كَفَرُواْ ٱمۡرَأَتَ نُوحٖ وَٱمۡرَأَتَ لُوطٖۖ كَانَتَا تَحۡتَ
عَبۡدَيۡنِ مِنۡ عِبَادِنَا صَٰلِحَيۡنِ فَخَانَتَاهُمَا فَلَمۡ يُغۡنِيَا عَنۡهُمَا
مِنَ ٱللَّهِ شَيۡـٔٗا وَقِيلَ ٱدۡخُلَا ٱلنَّارَ مَعَ ٱلدَّٰخِلِينَ ﴿١٠﴾
وَضَرَبَ ٱللَّهُ مَثَلٗا لِّلَّذِينَ ءَامَنُواْ ٱمۡرَأَتَ فِرۡعَوۡنَ إِذۡ
قَالَتۡ رَبِّ ٱبۡنِ لِي عِندَكَ بَيۡتٗا فِي ٱلۡجَنَّةِ وَنَجِّنِي مِن فِرۡعَوۡنَ
وَعَمَلِهِۦ وَنَجِّنِي مِنَ ٱلۡقَوۡمِ ٱلظَّٰلِمِينَ ﴿١١﴾ وَمَرۡيَمَ ٱبۡنَتَ
عِمۡرَٰنَ ٱلَّتِيٓ أَحۡصَنَتۡ فَرۡجَهَا فَنَفَخۡنَا فِيهِ مِن رُّوحِنَا
وَصَدَّقَتۡ بِكَلِمَٰتِ رَبِّهَا وَكُتُبِهِۦ وَكَانَتۡ مِنَ ٱلۡقَٰنِتِينَ ﴿١٢﴾

﴿٨﴾ ای ایمان والاو توبی اوباسی الله تعالی ته توبی د اخلاص والا امید دی چه رب ستاسو به لری کړی ستاسو نه گناهونه ستاسی او داخل به کړی تاسو جنتونو ته چه بهیږی لاندی د هغی نه ولی په هغه ورځ چه نه به شرمنده کوی الله تعالی خپل نبی او هغی کسانو لره چه ایمان ئی راوړی دی د هغه په ملګرتیا کښی رڼا د دوی به منډی وهی مخی د دوی ته او په ښی طرفونو د دوی کښی دوی به وائی ای ربه زمونږ پوره وساتی مونږ لره رڼا او ښننه وکړی مونږ ته بیشکه ته په هر شی باندی ښه قادر ئی

﴿٩﴾ ای نبی ﷺ جهاد وکړه د کافرانو او د منافقانو سره او سختی کوه په دوی باندی او ځای د دوی جهنم دی او بد ځای د بیرته ورتللو دی

﴿١٠﴾ بیانوی الله تعالی مثال کافرانو ته د ښځی د نوح علیه السلام او د ښځی د لوط علیه السلام وی دا دواړه لاندی د دوه و بندگانو نه د نیکانو بندگانو زمونږ نه نو خیانت وکړه دغی دواړو ښځو (په کفر کولو سره) د هغی دواړو (پیغمبرانو) سره نو دفع نه کړه هغوی د دی دواړو نه د عذاب د الله تعالی نه هیڅ شی او ویلی شوه چه ننوځی اور ته سره د داخلیدونکو نه

﴿١١﴾ او بیانوی الله تعالی مثال مؤمنانو ته د ښځی د فرعون کوم وخت چه وویلی هغی ای ربه زما جوړ کړی زما لپاره کور ستا په خواکښی په جنت کښی او بچ وساتی مالره د فرعون نه او د عمل د هغه نه او بچ وساتی مالره د قوم ظالم نه

﴿١٢﴾ او (بیان کړی دی الله تعالی مثال) د مریم چه لور د عمران وه هغه زنانه چه بچ ئی ساتلی ؤ عورت خپل نو پوکی اوکړو مونږ په هغی کښی د روح د طرف خپل نه او تصدیق کړی ؤ هغی د کلمو د رب خپل او د کتابونو د هغهاو دا وه د پوره تابعداری کونکو نه

سُورَةُ المُلْك
ترتيبها ٦٧ — آياتها ٣٠

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

تَبَٰرَكَ ٱلَّذِي بِيَدِهِ ٱلۡمُلۡكُ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيۡءٖ قَدِيرٌ ﴿١﴾ ٱلَّذِي خَلَقَ
ٱلۡمَوۡتَ وَٱلۡحَيَوٰةَ لِيَبۡلُوَكُمۡ أَيُّكُمۡ أَحۡسَنُ عَمَلٗاۚ وَهُوَ ٱلۡعَزِيزُ ٱلۡغَفُورُ ﴿٢﴾
ٱلَّذِي خَلَقَ سَبۡعَ سَمَٰوَٰتٖ طِبَاقٗاۖ مَّا تَرَىٰ فِي خَلۡقِ ٱلرَّحۡمَٰنِ مِن
تَفَٰوُتٖۖ فَٱرۡجِعِ ٱلۡبَصَرَ هَلۡ تَرَىٰ مِن فُطُورٖ ﴿٣﴾ ثُمَّ ٱرۡجِعِ ٱلۡبَصَرَ كَرَّتَيۡنِ
يَنقَلِبۡ إِلَيۡكَ ٱلۡبَصَرُ خَاسِئٗا وَهُوَ حَسِيرٞ ﴿٤﴾ وَلَقَدۡ زَيَّنَّا ٱلسَّمَآءَ
ٱلدُّنۡيَا بِمَصَٰبِيحَ وَجَعَلۡنَٰهَا رُجُومٗا لِّلشَّيَٰطِينِۖ وَأَعۡتَدۡنَا لَهُمۡ عَذَابَ
ٱلسَّعِيرِ ﴿٥﴾ وَلِلَّذِينَ كَفَرُواْ بِرَبِّهِمۡ عَذَابُ جَهَنَّمَۖ وَبِئۡسَ ٱلۡمَصِيرُ
﴿٦﴾ إِذَآ أُلۡقُواْ فِيهَا سَمِعُواْ لَهَا شَهِيقٗا وَهِيَ تَفُورُ ﴿٧﴾ تَكَادُ تَمَيَّزُ
مِنَ ٱلۡغَيۡظِۖ كُلَّمَآ أُلۡقِيَ فِيهَا فَوۡجٞ سَأَلَهُمۡ خَزَنَتُهَآ أَلَمۡ يَأۡتِكُمۡ نَذِيرٞ ﴿٨﴾
قَالُواْ بَلَىٰ قَدۡ جَآءَنَا نَذِيرٞ فَكَذَّبۡنَا وَقُلۡنَا مَا نَزَّلَ ٱللَّهُ مِن شَيۡءٍ إِنۡ أَنتُمۡ
إِلَّا فِي ضَلَٰلٖ كَبِيرٖ ﴿٩﴾ وَقَالُواْ لَوۡ كُنَّا نَسۡمَعُ أَوۡ نَعۡقِلُ مَا كُنَّا فِيٓ أَصۡحَٰبِ
ٱلسَّعِيرِ ﴿١٠﴾ فَٱعۡتَرَفُواْ بِذَنۢبِهِمۡ فَسُحۡقٗا لِّأَصۡحَٰبِ ٱلسَّعِيرِ ﴿١١﴾
إِنَّ ٱلَّذِينَ يَخۡشَوۡنَ رَبَّهُم بِٱلۡغَيۡبِ لَهُم مَّغۡفِرَةٞ وَأَجۡرٞ كَبِيرٞ ﴿١٢﴾

د الملک سورت

﴿١﴾ ډیر برکت والا دی هغه ذات چه په لاس د هغه کښی بادشاهی ده او هغه په هر خیز باندی قدرت والا دی

﴿٢﴾ هغه ذات چه پیدا کړی ئی دی مرګ او ژوندون دی لپاره چه وازمائی تاسی چه کوم یو په تاسو کښی ښایسته عمل کونکی دی او هغه زورور او ښښونکی دی

﴿٣﴾ هغه ذات چه پیدا کړی ئی دی اوه اسمانونه طبقی طبقی (لاندی باندی) وبه نه وینی ته په پیداکولو د مهربان ذات کښی هیڅ نقصان نو اوګرځوه سترګی ایا وینی ته څه چاودونه

﴿٤﴾ بیا اوګرځوه سترګی بار بار واپس به راوګرځی تاته سترګی عاجزی او هغه به ستړی وی

﴿٥﴾ او یقینا ښایسته کړی دی مونږ اسمان نږدی لره په چراغونو سره او ګرځولی دی مونږ هغی لره ویشتونکی شیطانانو لره او تیار کړیدی مونږ د دوی لپاره عذاب ډیر سوځونکی

﴿٦﴾ او هغی کسانو لره چه کفر ئی کړیدی په رب خپل باندی عذاب د جهنم دی او بد ځای د ورتللو دی

﴿٧﴾ کوم وخت چه اوغورځولی شی دوی په هغی کښی نو اوری به هغی لره هنار او هغه به خوټکیږی

﴿٨﴾ نږدی دی چه اوچوی د وجی د غصی نه هر وخت چه وغورځولی شی په هغی کښی یوه ډله نو تپوس به کوی د دوی نه ځوکیداران د هغی ایا نه ؤ راغلی تاسو ته ویره درکونکی

﴿٩﴾ دوی به ووائی هو په تحقیق راغلی ؤ مونږ ته ویرونکی پیغمبران نو دروغجن وګڼل مونږ او وویل مونږ نه دی رالیږلی الله تعالی هیڅ شی نه ئی تاسو مګر په ګمراهی لویه کښی

﴿١٠﴾ او وبه وائی دوی که چیری مونږ اوریدلی وی او یا مو د عقل نه کار اخستی وی نو نه به وی مونږ د اور والاو سره

﴿١١﴾ نو اقرار به وکړی دوی په ګناهونو خپلو نو تباهی ده د اور والاو لره

﴿١٢﴾ یقینا هغه کسان چه ویریږی له رب خپل نه په غیب سره د دوی لپاره ښښنه ده او ثواب لوی دی

﴿١٣﴾ که پټوئ تاسو خبره خپله او که ښکاره
کوئ هغې لره یقینا الله تعالی پوهه دی په
هغې خبرو باندی چه په سینو کښی دی
﴿١٤﴾ ایا نه پوهیږی هغه ذات چه پیدا کونکی
دی او هغـــه دی پوهـــه (پـــه رازونـــو) او
خبردار ذات دی
﴿١٥﴾ خاص هغه (الله تعالی) هغه ذات دی چه
ګرځولی ئی ده تاسی لره زمکه تابعداره نو
ځئ ګرځئ تاسی په لارو د هغی کښی او
خورئ او خاص هغه ته راپورته کیدل دی
﴿١٦﴾ ایا بی ویری ئی تاسی د هغی ذات نه چه
په اسمانونو کښی دی چه ډوب کړی تاسو په
زمکه کښی نو بیا به (ناڅاپه) هغه لړزیږی
﴿١٧﴾ ایا بی ویری ئی تاسی د هغی ذات نه
چه په اسمانونو کښی دی چه راولیږی په
تاسو باندی (جاکړ) کاڼی ویشتونکی نو پوهه
به شئ تاسو چه څرنګ ؤ ویرول زما
﴿١٨﴾ او بیشکه تکذیب کړی ؤ هغی کسانو
چـه د دوی نـه مخکښی وو نـو څرنـګ وو
عذاب زما دوی لره
﴿١٩﴾ ایا دوی نه ګوری مرغانو ته د پاسه د دوی
نه چه خورونکی دی وزرو خپلو لره او تولوی
ئی نه دی حصار کړی دوی لره مګر رحمن
ذات یقینا هغه هر څیز لره لیدونکی دی
﴿٢٠﴾ بلکه هغه څوک دی چه لښکر شی ستاسو
مدد وکړی ستاسو په غیر د رحمن ذات نه نه
دی کافران مګر په دوکه او غرور کښی دی
﴿٢١﴾ ایـا څـوک دی هغـه ذات چـه رزق
درکړی تاسو ته که چیری بنده کړی (الله
تعالی) روزی خپله بلکه ننوتلی دی دوی په
سرکشئ او نفرت کولو کښی
﴿٢٢﴾ ایا هغه څوک چه روان وی پړمخی بنه
لار موندونکی دی یا هغه څوک چه ځی

وَأَسِرُّوا قَوْلَكُمْ أَوِ اجْهَرُوا بِهِ ۖ إِنَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ ﴿١٣﴾ أَلَا
يَعْلَمُ مَنْ خَلَقَ وَهُوَ اللَّطِيفُ الْخَبِيرُ ﴿١٤﴾ هُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ
الْأَرْضَ ذَلُولًا فَامْشُوا فِي مَنَاكِبِهَا وَكُلُوا مِنْ رِزْقِهِ ۖ وَإِلَيْهِ النُّشُورُ
﴿١٥﴾ أَأَمِنْتُمْ مَنْ فِي السَّمَاءِ أَنْ يَخْسِفَ بِكُمُ الْأَرْضَ فَإِذَا هِيَ
تَمُورُ ﴿١٦﴾ أَمْ أَمِنْتُمْ مَنْ فِي السَّمَاءِ أَنْ يُرْسِلَ عَلَيْكُمْ حَاصِبًا ۖ
فَسَتَعْلَمُونَ كَيْفَ نَذِيرِ ﴿١٧﴾ وَلَقَدْ كَذَّبَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَكَيْفَ
كَانَ نَكِيرِ ﴿١٨﴾ أَوَلَمْ يَرَوْا إِلَى الطَّيْرِ فَوْقَهُمْ صَافَّاتٍ وَيَقْبِضْنَ ۚ مَا
يُمْسِكُهُنَّ إِلَّا الرَّحْمَٰنُ ۚ إِنَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ بَصِيرٌ ﴿١٩﴾ أَمَّنْ هَٰذَا الَّذِي
هُوَ جُنْدٌ لَكُمْ يَنْصُرُكُمْ مِنْ دُونِ الرَّحْمَٰنِ ۚ إِنِ الْكَافِرُونَ إِلَّا فِي غُرُورٍ
﴿٢٠﴾ أَمَّنْ هَٰذَا الَّذِي يَرْزُقُكُمْ إِنْ أَمْسَكَ رِزْقَهُ ۚ بَلْ لَجُّوا فِي عُتُوٍّ
وَنُفُورٍ ﴿٢١﴾ أَفَمَنْ يَمْشِي مُكِبًّا عَلَىٰ وَجْهِهِ أَهْدَىٰ أَمَّنْ يَمْشِي سَوِيًّا
عَلَىٰ صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿٢٢﴾ قُلْ هُوَ الَّذِي أَنْشَأَكُمْ وَجَعَلَ لَكُمُ السَّمْعَ
وَالْأَبْصَارَ وَالْأَفْئِدَةَ ۖ قَلِيلًا مَا تَشْكُرُونَ ﴿٢٣﴾ قُلْ هُوَ الَّذِي ذَرَأَكُمْ
فِي الْأَرْضِ وَإِلَيْهِ تُحْشَرُونَ ﴿٢٤﴾ وَيَقُولُونَ مَتَىٰ هَٰذَا الْوَعْدُ إِنْ كُنْتُمْ
صَادِقِينَ ﴿٢٥﴾ قُلْ إِنَّمَا الْعِلْمُ عِنْدَ اللَّهِ وَإِنَّمَا أَنَا نَذِيرٌ مُبِينٌ ﴿٢٦﴾

برابر سم په لاری سمی باندی
﴿٢٣﴾ ووایه (ای محمده) دغه (الله) هغه ذات
دی چه پیدا کړی ئی تاسو او درکړی ئی
دی تاسو ته غوږونه او سترګی او زړونه
ډیر لږ شکر اوباسی تاسو
﴿٢٤﴾ ووایه (ای محمده) خاص هغه داسی ذات دی
چه پیدائی کړی (خواره کړی ئی) تاسی په زمکه
کښی او خاص هغی ته به راجمع کیږی تاسو
﴿٢٥﴾ او وائـی دوی کله بـه وی دا وعده که
چیرته تاسو ربښتینی ئی
﴿٢٦﴾ ووایـه (ای محمـده) یقینـا علـم د دغـی
(خبـری) خـاص د الله سـره دی او بیشکه زه
ویرونکی ښکاره یم
﴿٢٧﴾ نـو کلـه چـه وینـی دوی هغـه (عذاب د
قیامت) ډیر نږدی نو بدشکله او تور به شی

فَلَمَّا رَأَوْهُ زُلْفَةً سِيٓـَٔتْ وُجُوهُ ٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟ وَقِيلَ هَٰذَا ٱلَّذِى
كُنتُم بِهِۦ تَدَّعُونَ ﴿٢٧﴾ قُلْ أَرَءَيْتُمْ إِنْ أَهْلَكَنِىَ ٱللَّهُ وَمَن مَّعِىَ
أَوْ رَحِمَنَا فَمَن يُجِيرُ ٱلْكَٰفِرِينَ مِنْ عَذَابٍ أَلِيمٍ ﴿٢٨﴾ قُلْ هُوَ
ٱلرَّحْمَٰنُ ءَامَنَّا بِهِۦ وَعَلَيْهِ تَوَكَّلْنَا فَسَتَعْلَمُونَ مَنْ هُوَ فِى ضَلَٰلٍ مُّبِينٍ
﴿٢٩﴾ قُلْ أَرَءَيْتُمْ إِنْ أَصْبَحَ مَآؤُكُمْ غَوْرًا فَمَن يَأْتِيكُم بِمَآءٍ مَّعِينٍ ﴿٣٠﴾

ترتيبها ٦٨ — سُورَةُ القَلَم — آياتها ٥٢

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

نٓ وَٱلْقَلَمِ وَمَا يَسْطُرُونَ ﴿١﴾ مَآ أَنتَ بِنِعْمَةِ رَبِّكَ بِمَجْنُونٍ ﴿٢﴾
وَإِنَّ لَكَ لَأَجْرًا غَيْرَ مَمْنُونٍ ﴿٣﴾ وَإِنَّكَ لَعَلَىٰ خُلُقٍ عَظِيمٍ ﴿٤﴾
فَسَتُبْصِرُ وَيُبْصِرُونَ ﴿٥﴾ بِأَييِّكُمُ ٱلْمَفْتُونُ ﴿٦﴾ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ
أَعْلَمُ بِمَن ضَلَّ عَن سَبِيلِهِۦ وَهُوَ أَعْلَمُ بِٱلْمُهْتَدِينَ ﴿٧﴾ فَلَا تُطِعِ
ٱلْمُكَذِّبِينَ ﴿٨﴾ وَدُّوا۟ لَوْ تُدْهِنُ فَيُدْهِنُونَ ﴿٩﴾ وَلَا تُطِعْ كُلَّ
حَلَّافٍ مَّهِينٍ ﴿١٠﴾ هَمَّازٍ مَّشَّآءٍۭ بِنَمِيمٍ ﴿١١﴾ مَّنَّاعٍ لِّلْخَيْرِ مُعْتَدٍ
أَثِيمٍ ﴿١٢﴾ عُتُلٍّۭ بَعْدَ ذَٰلِكَ زَنِيمٍ ﴿١٣﴾ أَن كَانَ ذَا مَالٍ وَبَنِينَ
﴿١٤﴾ إِذَا تُتْلَىٰ عَلَيْهِ ءَايَٰتُنَا قَالَ أَسَٰطِيرُ ٱلْأَوَّلِينَ ﴿١٥﴾

مخونه د هغی کسانو چه کافران دی او وبه ویل شی دا هغه عذاب دی چه تاسو هغه غوښتلو

(٢٨) ووایه (ای محمده) که چیرته وفات کړی ما لره الله تعالی او هغه څوک چه زما سره ملګری دی او یا رحم وکړی په مونږ باندی پس څوک دی چه وبه ژغوری (بچ به کړی) کافرانو لره د عذاب دردونکی نه

(٢٩) ووایه (ای محمده) دغه (الله) مهربان ذات دی چه ایمان راوړی دی مونږ په هغی باندی او خاص په هغه باندی ځان سپارلی دی مونږ نو زر دی چه پوهه به شی تاسو چه څوک دی په ګمراهی ښکاره کښی

(٣٠) ووایه (ای محمده) خبر راکړی ماته که چیرته وګرځی اوبه ستاسو (دسهار په وخت کښی) ښکته او ژوری نو پس څوک به راولی تاسی ته اوبه پاکی او صافی

د القلم سورت

(١) قسم دی په قلم او په هغی څه باندی چه دوی ئی لیکی

(٢) نه ئی ته (ای محمده) په نعمت (فضل) د رب خپل سره لیونی

(٣) او یقینا خامخا تالره اجر او ثواب دی بی انتها

(٤) او یقینا ته خامخا ئی په خویونو لوی باندی

(٥) پس زر دی چه ته به ووینی او دوی به هم ووینی

(٦) چه په کوم یوستاسوباندی لیونتوب دی

(٧) یقینا رب ستا ښه پوهه دی په هغه چا باندی چه ګمراه شوی دی د لاری د هغی نه او هغه ښه پوهه دی په هدایت موندونکوباندی

(٨) نو ته تابعداری مه کوه د دروغجن کونکو

(٩) خوښوی دوی چه ته نرم شی دوی ته نو دوی به هم نرم شی

(١٠) پس تابعداری مه کوه د هر قسم خور او سپک

(١١) عیب لګونکی او تلونکی په چغلی سره

(١٢) ډیر منع کونکی وی دخیر د حد نه تیریدونکی ډیر ګناهګار

(١٣) بد ژبی روسته د دی نه حرامزاده هم وی

(١٤) د دی وجی نه چه هغه خاوند دمال او د ځامنو دی

(١٥) کله چه ولوستلی شی په ده باندی ایاتونه زمونږنو وائی دی چه داخو قصی دی د مخکنو خلکو

(١٦) زر دی چه داغ به کیږدو ده لره په خرتم (پوزه) باندی

(١٧) یقینا مونږ ازمیښت کړیدی په دوی باندی
لکه څرنګ چه مونږ ازمیښت کړی ؤ په باغ
والاو باندی کله چه هغوی قسم وکړه چه
ضرورپریکوی به هغه د صبا په وخت کښی
(١٨) او ان شاء الله ئی ونه ویل
(١٩) نو راغی په هغی باندی د شپی راتلونکی عذاب
له طرفه د رب ستانه او حال دا چه دوی اوده ؤ
(٢٠) نووګرځیده (هغه باغ) لکه له بیخه ریبلی
شوی فصل
(٢١) نو اوازونه ئی وکړه یوبل ته د سبا په وخت کښی
(٢٢) چه سبا وختی لاړ شی پټی خپل ته که
چیرته تاسو پری کونکی یاستی
(٢٣) نو راوان شوه دوی او حال دا چه دوی
پټی خبری کولی
(٢٤) چه داخل نشی هیڅکله دغی باغ ته نن ورځ
پر تاسی باندی هیڅ مسکین محتاج اړ سړی
(٢٥) او سهار وختی لاړ (باغ ته) حال دا چه
قادر ؤ (په منع د فقیرانو په خپل ګمان کښی)
(٢٦) پس هرکله چه ولیده دوی هغه (باغ
سوځیدلی) وویل دوی یقینا مونږ ورکونکی
یو د لاری
(٢٧) بلکه مونږه محروم کړی شوی (بی نصیبه) یو
(٢٨) وویل هوښیار د دوی نه ایا ما نه ؤ
ویلی چه ولی پاکی نه بیانوی (الله لره)
(٢٩) دوی وویل پاکی ده رب زمونږ لره
یقینا مونږ ظلم کونکی یو
(٣٠) نو مخامخ شول ځنی د دوی ځنو ته چه
یو بل ئی ملامته کول
(٣١) وویل دوی های تباهی ده مونږ لره
یقینا مونږ د حد نه تیریدونکی یو
(٣٢) امید دی چه رب زمونږ به په بدله کښی
راکړی غوره د دی نه یقینا مونږ خپل رب
ته رغبت کونکی یو
(٣٣) همداسی عذاب (راځی په دونیا کښی
مخالفینو ته) او خامخا عذاب د اخرت ډیر لوی

سَنَسِمُهُۥ عَلَى ٱلْخُرْطُومِ (١٦) إِنَّا بَلَوْنَٰهُمْ كَمَا بَلَوْنَآ أَصْحَٰبَ ٱلْجَنَّةِ إِذْ أَقْسَمُوا۟
لَيَصْرِمُنَّهَا مُصْبِحِينَ (١٧) وَلَا يَسْتَثْنُونَ (١٨) فَطَافَ عَلَيْهَا طَآئِفٌ مِّن رَّبِّكَ
وَهُمْ نَآئِمُونَ (١٩) فَأَصْبَحَتْ كَٱلصَّرِيمِ (٢٠) فَتَنَادَوْا۟ مُصْبِحِينَ (٢١) أَنِ
ٱغْدُوا۟ عَلَىٰ حَرْثِكُمْ إِن كُنتُمْ صَٰرِمِينَ (٢٢) فَٱنطَلَقُوا۟ وَهُمْ يَتَخَٰفَتُونَ (٢٣)
أَن لَّا يَدْخُلَنَّهَا ٱلْيَوْمَ عَلَيْكُم مِّسْكِينٌ (٢٤) وَغَدَوْا۟ عَلَىٰ حَرْدٍ قَٰدِرِينَ (٢٥) فَلَمَّا
رَأَوْهَا قَالُوٓا۟ إِنَّا لَضَآلُّونَ (٢٦) بَلْ نَحْنُ مَحْرُومُونَ (٢٧) قَالَ أَوْسَطُهُمْ أَلَمْ أَقُل
لَّكُمْ لَوْلَا تُسَبِّحُونَ (٢٨) قَالُوا۟ سُبْحَٰنَ رَبِّنَآ إِنَّا كُنَّا ظَٰلِمِينَ (٢٩) فَأَقْبَلَ
بَعْضُهُمْ عَلَىٰ بَعْضٍ يَتَلَٰوَمُونَ (٣٠) قَالُوا۟ يَٰوَيْلَنَآ إِنَّا كُنَّا طَٰغِينَ (٣١) عَسَىٰ
رَبُّنَآ أَن يُبْدِلَنَا خَيْرًا مِّنْهَآ إِنَّآ إِلَىٰ رَبِّنَا رَٰغِبُونَ (٣٢) كَذَٰلِكَ ٱلْعَذَابُ ۖ وَلَعَذَابُ
ٱلْءَاخِرَةِ أَكْبَرُ ۚ لَوْ كَانُوا۟ يَعْلَمُونَ (٣٣) إِنَّ لِلْمُتَّقِينَ عِندَ رَبِّهِمْ جَنَّٰتِ ٱلنَّعِيمِ
(٣٤) أَفَنَجْعَلُ ٱلْمُسْلِمِينَ كَٱلْمُجْرِمِينَ (٣٥) مَا لَكُمْ كَيْفَ تَحْكُمُونَ (٣٦) أَمْ
لَكُمْ كِتَٰبٌ فِيهِ تَدْرُسُونَ (٣٧) إِنَّ لَكُمْ فِيهِ لَمَا تَخَيَّرُونَ (٣٨) أَمْ لَكُمْ أَيْمَٰنٌ
عَلَيْنَا بَٰلِغَةٌ إِلَىٰ يَوْمِ ٱلْقِيَٰمَةِ ۙ إِنَّ لَكُمْ لَمَا تَحْكُمُونَ (٣٩) سَلْهُمْ أَيُّهُم
بِذَٰلِكَ زَعِيمٌ (٤٠) أَمْ لَهُمْ شُرَكَآءُ فَلْيَأْتُوا۟ بِشُرَكَآئِهِمْ إِن كَانُوا۟ صَٰدِقِينَ (٤١)
يَوْمَ يُكْشَفُ عَن سَاقٍ وَيُدْعَوْنَ إِلَى ٱلسُّجُودِ فَلَا يَسْتَطِيعُونَ (٤٢)

دی که چیرته دوی پوهیدلی
(٣٤) یقینا متقیانو لره په نزد د رب د دوی
جنتونه د نعمتونو دی
(٣٥) ایا پس وبه ګرځوو مونږ مسلمانان په
شان د مجرمانو
(٣٦) څه شوی دی تاسو ته څرنګ فیصلی کوی تاسو
(٣٧) ایا له تاسی سره شته کوم کتاب چه په
هغی کښی لولئ تاسی
(٣٨) یقینا تاسو لره په هغی کښی هغه څه دی
چه تاسو ئی خوښوی
(٣٩) ایا شته تاسی لره قسمونه پر مونږ باندی
رسیدونکی تر ورځی د قیامت پوری چه یقینا ستاسو
لپاره خامخا هغه څه دی چه تاسو ئی فیصله کوی
(٤٠) تپوس اوکړه د دوی نه چه کوم یو له
دوی نه په دغه حکم باندی ذمه وار دی

خَٰشِعَةً أَبۡصَٰرُهُمۡ تَرۡهَقُهُمۡ ذِلَّةٞۖ وَقَدۡ كَانُواْ يُدۡعَوۡنَ إِلَى ٱلسُّجُودِ وَهُمۡ سَٰلِمُونَ
٤٣ فَذَرۡنِي وَمَن يُكَذِّبُ بِهَٰذَا ٱلۡحَدِيثِۖ سَنَسۡتَدۡرِجُهُم مِّنۡ حَيۡثُ
لَا يَعۡلَمُونَ ٤٤ وَأُمۡلِي لَهُمۡۚ إِنَّ كَيۡدِي مَتِينٌ ٤٥ أَمۡ تَسۡـَٔلُهُمۡ أَجۡرٗا فَهُم
مِّن مَّغۡرَمٖ مُّثۡقَلُونَ ٤٦ أَمۡ عِندَهُمُ ٱلۡغَيۡبُ فَهُمۡ يَكۡتُبُونَ ٤٧ فَٱصۡبِرۡ
لِحُكۡمِ رَبِّكَ وَلَا تَكُن كَصَاحِبِ ٱلۡحُوتِ إِذۡ نَادَىٰ وَهُوَ مَكۡظُومٞ ٤٨ لَّوۡلَآ
أَن تَدَٰرَكَهُۥ نِعۡمَةٞ مِّن رَّبِّهِۦ لَنُبِذَ بِٱلۡعَرَآءِ وَهُوَ مَذۡمُومٞ ٤٩ فَٱجۡتَبَٰهُ رَبُّهُۥ
فَجَعَلَهُۥ مِنَ ٱلصَّٰلِحِينَ ٥٠ وَإِن يَكَادُ ٱلَّذِينَ كَفَرُواْ لَيُزۡلِقُونَكَ بِأَبۡصَٰرِهِمۡ
لَمَّا سَمِعُواْ ٱلذِّكۡرَ وَيَقُولُونَ إِنَّهُۥ لَمَجۡنُونٞ ٥١ وَمَا هُوَ إِلَّا ذِكۡرٞ لِّلۡعَٰلَمِينَ ٥٢

سُورَةُ الحَاقَّةِ

ترتيبها ٦٩ — آياتها ٥٢

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

ٱلۡحَآقَّةُ ١ مَا ٱلۡحَآقَّةُ ٢ وَمَآ أَدۡرَىٰكَ مَا ٱلۡحَآقَّةُ ٣ كَذَّبَتۡ ثَمُودُ
وَعَادُۢ بِٱلۡقَارِعَةِ ٤ فَأَمَّا ثَمُودُ فَأُهۡلِكُواْ بِٱلطَّاغِيَةِ ٥ وَأَمَّا
عَادٞ فَأُهۡلِكُواْ بِرِيحٖ صَرۡصَرٍ عَاتِيَةٖ ٦ سَخَّرَهَا عَلَيۡهِمۡ
سَبۡعَ لَيَالٖ وَثَمَٰنِيَةَ أَيَّامٍ حُسُومٗا فَتَرَى ٱلۡقَوۡمَ فِيهَا صَرۡعَىٰ
كَأَنَّهُمۡ أَعۡجَازُ نَخۡلٍ خَاوِيَةٖ ٧ فَهَلۡ تَرَىٰ لَهُم مِّنۢ بَاقِيَةٖ ٨

٤١ ایا شته دی دوی لره شریکان (د الله
سره) پس دوی دی راولی خپل شریکان که
چیرته دوی ربښتینی وی
٤٢ (او یاد کړه) هغه ورځ چه بربنده به
کړی شی پندی او راوبه بللی شی دوی
سجدی کولو ته پس توان به نه لری دوی
٤٣ حال دا چه ذلیله به وی سترګی د دوی پټ
کړی به وی دوی لره ذلت او یقینا دوی به بللی
کیدل سجدی کولو ته او دوی به روغ رمټ ؤ
٤٤ پس پریږده مالره او هغه څوک چه درغجن
ګڼی دی خبرو لره خامخا نیسو مونږ دوی لره په
دمه دمه په داسی طریقی سره چه نه پوهیږی دوی
٤٥ او مهلت ورکوم زه دوی ته یقینا
تدبیر زما مضبوط دی

٤٦ ایا ته غواړی د دوی نه څه عوض نو
دوی د وجی د تاوان نه درانه دی
٤٧ ایا شته دی ددوی سره غیب نو دوی
لیکل کوی د هغی نه
٤٨ پس صبر کوه ته په حکم د رب خپل او
مه کیږه په شان د کب والا کله چه ئی اواز
وکړه او هغه د غم نه ډک ؤ
٤٩ که نه وی رسیدلی ده ته نعمت د رب ستا
نو خامخا غورځولی شوی به وی هغه په ډاګه
او هغه به وی بدحاله
٥٠ پس غوره کړه هغی لره رب د ده او وئی
ګرځوو هغه د نیکانو نه
٥١ او یقینا نږدی دی کافران چه خامخا ونښویوی
تا لره په سترګو خپلو هر کله چه واوریده دوی
قران لره او وائی دوی چه دا لیونی دی
٥٢ او حال دا چه نه دی دا (قران) مګر
نصیحت دی لپاره د ټولو خلکو

د الحاقة سورت

١ یقینی افت راتلونکی
٢ څه لوی دی یقینی افت راتلونکی
٣ او څه شی پوهه کړی ئی ته چه څه دی
یقینی راتلونکی افت
٤ دروغجن ګڼلی ؤ ثمودیانو او عادیانو
(افت) ټکونکی (دزړونو) لره
٥ پس هر چه ثمودیان ؤ نو هلاک شول
په سختی چغه باندی
٦ او هر چه عادیان ؤ نو هلاک شول په
سیلۍ سخت اواز کونکی د حد نه تیریدونکی
٧ مقرر کړی ؤ (الله) دغه باد پر دوی باندی
اوه شپی او اته ورځی متواتر پرله پسی نو لیده
به تا هغه قوم په هغی کښی پرمخی پراته ګویا
چه دوی یخونه د کجورو غورځیدلو دی

وَجَآءَ فِرۡعَوۡنُ وَمَن قَبۡلَهُۥ وَٱلۡمُؤۡتَفِكَٰتُ بِٱلۡخَاطِئَةِ ﴿٩﴾ فَعَصَوۡاْ رَسُولَ
رَبِّهِمۡ فَأَخَذَهُمۡ أَخۡذَةٗ رَّابِيَةً ﴿١٠﴾ إِنَّا لَمَّا طَغَا ٱلۡمَآءُ حَمَلۡنَٰكُمۡ فِي ٱلۡجَارِيَةِ
﴿١١﴾ لِنَجۡعَلَهَا لَكُمۡ تَذۡكِرَةٗ وَتَعِيَهَآ أُذُنٞ وَٰعِيَةٞ ﴿١٢﴾ فَإِذَا نُفِخَ فِي ٱلصُّورِ
نَفۡخَةٞ وَٰحِدَةٞ ﴿١٣﴾ وَحُمِلَتِ ٱلۡأَرۡضُ وَٱلۡجِبَالُ فَدُكَّتَا دَكَّةٗ وَٰحِدَةٗ ﴿١٤﴾
فَيَوۡمَئِذٖ وَقَعَتِ ٱلۡوَاقِعَةُ ﴿١٥﴾ وَٱنشَقَّتِ ٱلسَّمَآءُ فَهِيَ يَوۡمَئِذٖ وَاهِيَةٞ
﴿١٦﴾ وَٱلۡمَلَكُ عَلَىٰٓ أَرۡجَآئِهَاۚ وَيَحۡمِلُ عَرۡشَ رَبِّكَ فَوۡقَهُمۡ يَوۡمَئِذٖ ثَمَٰنِيَةٞ
﴿١٧﴾ يَوۡمَئِذٖ تُعۡرَضُونَ لَا تَخۡفَىٰ مِنكُمۡ خَافِيَةٞ ﴿١٨﴾ فَأَمَّا مَنۡ أُوتِيَ
كِتَٰبَهُۥ بِيَمِينِهِۦ فَيَقُولُ هَآؤُمُ ٱقۡرَءُواْ كِتَٰبِيَهۡ ﴿١٩﴾ إِنِّي ظَنَنتُ أَنِّي مُلَٰقٍ
حِسَابِيَهۡ ﴿٢٠﴾ فَهُوَ فِي عِيشَةٖ رَّاضِيَةٖ ﴿٢١﴾ فِي جَنَّةٍ عَالِيَةٖ ﴿٢٢﴾
قُطُوفُهَا دَانِيَةٞ ﴿٢٣﴾ كُلُواْ وَٱشۡرَبُواْ هَنِيٓـَٔۢا بِمَآ أَسۡلَفۡتُمۡ فِي ٱلۡأَيَّامِ
ٱلۡخَالِيَةِ ﴿٢٤﴾ وَأَمَّا مَنۡ أُوتِيَ كِتَٰبَهُۥ بِشِمَالِهِۦ فَيَقُولُ يَٰلَيۡتَنِي لَمۡ أُوتَ كِتَٰبِيَهۡ
﴿٢٥﴾ وَلَمۡ أَدۡرِ مَا حِسَابِيَهۡ ﴿٢٦﴾ يَٰلَيۡتَهَا كَانَتِ ٱلۡقَاضِيَةَ ﴿٢٧﴾ مَآ أَغۡنَىٰ
عَنِّي مَالِيَهۡۜ ﴿٢٨﴾ هَلَكَ عَنِّي سُلۡطَٰنِيَهۡ ﴿٢٩﴾ خُذُوهُ فَغُلُّوهُ ﴿٣٠﴾ ثُمَّ ٱلۡجَحِيمَ
صَلُّوهُ ﴿٣١﴾ ثُمَّ فِي سِلۡسِلَةٖ ذَرۡعُهَا سَبۡعُونَ ذِرَاعٗا فَٱسۡلُكُوهُ ﴿٣٢﴾ إِنَّهُۥ
كَانَ لَا يُؤۡمِنُ بِٱللَّهِ ٱلۡعَظِيمِ ﴿٣٣﴾ وَلَا يَحُضُّ عَلَىٰ طَعَامِ ٱلۡمِسۡكِينِ ﴿٣٤﴾

﴿٨﴾ نو ایا وینی ته کوم یو له دوی ځنی باقی پاتی شوی

﴿٩﴾ او راغی فرعون او هغه ځوک چه د هغوی نه مخکی ؤ د کلیو چپه شوو نه په (لوی) گناه سره

﴿١٠﴾ نو نافرمانی ئی وکړه د رسول د رب د دوی نه نو ونیول (الله) هغوی لره په نیولو سختو سره

﴿١١﴾ یقینا مونږ کله چه د حد نه تیری شوی اوبه سواره کړه مونږ تاسو لره په کشتی کښی

﴿١٢﴾ لپاره د دی چه وگرځوو مونږ دا (واقعه) تاسی ته پند او یاد وساتی دی لره غوږونه ساتونکی

﴿١٣﴾ نو کله چه پوکی اوکړی شی په شپیلی کښی پوکی یو

﴿١٤﴾ او پورته کړی شی زمکه او غرونه نو اوبه ټکولی شی په ټکولو یوځل

﴿١٥﴾ پس په دغی ورځ به واقع شی واقع کیدونکی افت

﴿١٦﴾ او اوبه چوی اسمان نو هغه به په دغی ورځ کمزوری وی

﴿١٧﴾ او ملایکی به په غاړو د هغی باندی وی او پورته به کړی عرش د رب ستا د پاسه د دوی په هغه ورځ کښی اته (ملایکی)

﴿١٨﴾ په دغه ورځ کښی به تاسی حاضر پیش کړل شئ (الله ته) پټه به نه پاتی کیږی له تاسی ځخه هیڅ یوه پټه خبره

﴿١٩﴾ پس هغه ځوک چه ورکړی شی عملنامه د هغه په ښی لاس د ده نو وائی به چه واخلی او ولولی عملنامه زما

﴿٢٠﴾ بیشکه ما یقین کاوه چه زه به مخامخ کیږم د خپل حساب سره

﴿٢١﴾ نو هغه به په ژوند خوشحاله کښی وی

﴿٢٢﴾ په جنت اوچت کښیبه وی

﴿٢٣﴾ چه میوی به ئی نږدی وی

﴿٢٤﴾ خورئ او ځښئ په اشتهاء هضم سره په سبب د هغی عملونو چه مخکښی کړی ؤ تاسو په ورځو تیرو شوو کښی

﴿٢٥﴾ او هغه ځوک چه ورکړیشی عملنامه د هغه په کس (چپ) لاس د هغه کښی نو وائی به های ارمان چه نه وی راکړی شوی عملنامه زما

﴿٢٦﴾ او نه وی پوهیدلی زه چه څه دی حساب زما

﴿٢٧﴾ های ارمان چه دا مرگ وی ختمونکی ما لره

﴿٢٨﴾ هیڅ فایده رانکړه مالره مال زما

﴿٢٩﴾ برباد شوه زما ځخه بادشاهی زما

﴿٣٠﴾ اونیسی دی نو (سټ ته ئی) طوق واچوی

﴿٣١﴾ بیا ئی جهنم ته ور داخل کړی

﴿٣٢﴾ بیا په یو ځنځیر کښی چه هره ذرعه (کړی) ئی اویاگزه ده ورننه باسی

فَلَيْسَ لَهُ ٱلْيَوْمَ هَٰهُنَا حَمِيمٌ ﴿٣٥﴾ وَلَا طَعَامٌ إِلَّا مِنْ غِسْلِينٍ ﴿٣٦﴾ لَّا يَأْكُلُهُۥٓ
إِلَّا ٱلْخَٰطِـُٔونَ ﴿٣٧﴾ فَلَآ أُقْسِمُ بِمَا تُبْصِرُونَ ﴿٣٨﴾ وَمَا لَا تُبْصِرُونَ ﴿٣٩﴾
إِنَّهُۥ لَقَوْلُ رَسُولٍ كَرِيمٍ ﴿٤٠﴾ وَمَا هُوَ بِقَوْلِ شَاعِرٍ ۚ قَلِيلًا مَّا تُؤْمِنُونَ ﴿٤١﴾
وَلَا بِقَوْلِ كَاهِنٍ ۚ قَلِيلًا مَّا تَذَكَّرُونَ ﴿٤٢﴾ تَنزِيلٌ مِّن رَّبِّ ٱلْعَٰلَمِينَ ﴿٤٣﴾ وَلَوْ
تَقَوَّلَ عَلَيْنَا بَعْضَ ٱلْأَقَاوِيلِ ﴿٤٤﴾ لَأَخَذْنَا مِنْهُ بِٱلْيَمِينِ ﴿٤٥﴾ ثُمَّ لَقَطَعْنَا
مِنْهُ ٱلْوَتِينَ ﴿٤٦﴾ فَمَا مِنكُم مِّنْ أَحَدٍ عَنْهُ حَٰجِزِينَ ﴿٤٧﴾ وَإِنَّهُۥ لَتَذْكِرَةٌ
لِّلْمُتَّقِينَ ﴿٤٨﴾ وَإِنَّا لَنَعْلَمُ أَنَّ مِنكُم مُّكَذِّبِينَ ﴿٤٩﴾ وَإِنَّهُۥ لَحَسْرَةٌ عَلَى
ٱلْكَٰفِرِينَ ﴿٥٠﴾ وَإِنَّهُۥ لَحَقُّ ٱلْيَقِينِ ﴿٥١﴾ فَسَبِّحْ بِٱسْمِ رَبِّكَ ٱلْعَظِيمِ ﴿٥٢﴾

سُورَةُ المَعَارِجِ

ترتيبها ٧٠ — آياتها ٤٤

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

سَأَلَ سَآئِلٌۢ بِعَذَابٍ وَاقِعٍ ﴿١﴾ لِّلْكَٰفِرِينَ لَيْسَ لَهُۥ دَافِعٌ ﴿٢﴾ مِّنَ
ٱللَّهِ ذِى ٱلْمَعَارِجِ ﴿٣﴾ تَعْرُجُ ٱلْمَلَٰٓئِكَةُ وَٱلرُّوحُ إِلَيْهِ فِى
يَوْمٍ كَانَ مِقْدَارُهُۥ خَمْسِينَ أَلْفَ سَنَةٍ ﴿٤﴾ فَٱصْبِرْ صَبْرًا جَمِيلًا ﴿٥﴾
إِنَّهُمْ يَرَوْنَهُۥ بَعِيدًا ﴿٦﴾ وَنَرَىٰهُ قَرِيبًا ﴿٧﴾ يَوْمَ تَكُونُ ٱلسَّمَآءُ كَٱلْمُهْلِ
﴿٨﴾ وَتَكُونُ ٱلْجِبَالُ كَٱلْعِهْنِ ﴿٩﴾ وَلَا يَسْـَٔلُ حَمِيمٌ حَمِيمًا ﴿١٠﴾

(٣٣) يقينا ده ايمان نه لرلو په الله تعالى باندې چه لوى ذات دى

(٣٤) او تيزى ئى نه ورکوله په خوراک د مسکينانو باندې

(٣٥) نو نشته ده لره دلته نن ورځ مخلص دوست

(٣٦) او نه خوراک مګر د وينو زوو نه

(٣٧) نه به خورى هغى لره مګر غټ ګناهګاران

(٣٨) نو داسى نه ده قسم کوم زه په هغه څه چه تاسو ئى وينى

(٣٩) او په هغه څه چه تاسو ئى نه وينى

(٤٠) يقينا دا خامخا وينا ده د رسول عزتمند

(٤١) او نه ده دا وينا د شاعر ډير لږ ايمان راوړى تاسو

(٤٢) او نه ده دا وينا د ترويتى ډير لږ نصيحت اخلئ تاسو

(٤٣) نازل کړى شوى دى له طرفه د رب د عالمينو نه

(٤٤) او که چيرته ده جوړ کړى وى په مونږ باندې څه خبرى دروغ

(٤٥) نو خامخا نيولى به وى مونږ د ده نه ښى لاس

(٤٦) بيا به غوڅ کړي وى مونږ د ده نه رګ د څټ

(٤٧) نو نه به وى ستاسو نه هيڅوک ده لره بچ کونکى

(٤٨) او يقينا دا (قران) نصيحت دى لپاره د متقيانو

(٤٩) او يقينا مونږ خامخا پوهيږو چه شته ستاسو نه تکذيب کونکى

(٥٠) او يقينا دا (قران) خامخا افسوس دى په کافرانو باندې

(٥١) او يقينا دا (قران) خامخا پوخ يقين دى

(٥٢) نو پاکى وايه د نوم د رب ستا چه لوى شان والا دى

د المعارج سورت

(١) وغوښتو يو غوښتونکى عذاب واقع کيدونکى

(٢) کافرانو لره چه نيشته هغى لره هيڅوک اړونکى

(٣) له طرف د الله تعالى نه چه د اسمانونو والا دى

(٤) ورخيژى هغى ته ملايکى او روح په هغى ورځ کښې چه دى مقدار د هغى پنځوس زره کلونه

(٥) نو صبر کوه صبر ښايسته

(٦) يقينا دوى وينى هغه لرى

(٧) او مونږ وينو هغى لره نږدى

(٨) په کومه ورځ چه شى به اسمان پشان د تانبى ويلى کړيشوى

(٩) او شى به غرونه په شان د وړى ډاندس کړى شوى

يُبَصَّرُونَهُمْۚ يَوَدُّ ٱلْمُجْرِمُ لَوْ يَفْتَدِى مِنْ عَذَابِ يَوْمِئِذٍۭ بِبَنِيهِ ﴿١١﴾
وَصَٰحِبَتِهِۦ وَأَخِيهِ ﴿١٢﴾ وَفَصِيلَتِهِ ٱلَّتِى تُـْٔوِيهِ ﴿١٣﴾ وَمَن فِى ٱلْأَرْضِ
جَمِيعًا ثُمَّ يُنجِيهِ ﴿١٤﴾ كَلَّآ ۖ إِنَّهَا لَظَىٰ ﴿١٥﴾ نَزَّاعَةً لِّلشَّوَىٰ ﴿١٦﴾ تَدْعُوا۟
مَنْ أَدْبَرَ وَتَوَلَّىٰ ﴿١٧﴾ وَجَمَعَ فَأَوْعَىٰٓ ﴿١٨﴾ ۞ إِنَّ ٱلْإِنسَٰنَ خُلِقَ هَلُوعًا
﴿١٩﴾ إِذَا مَسَّهُ ٱلشَّرُّ جَزُوعًا ﴿٢٠﴾ وَإِذَا مَسَّهُ ٱلْخَيْرُ مَنُوعًا ﴿٢١﴾ إِلَّا
ٱلْمُصَلِّينَ ﴿٢٢﴾ ٱلَّذِينَ هُمْ عَلَىٰ صَلَاتِهِمْ دَآئِمُونَ ﴿٢٣﴾ وَٱلَّذِينَ فِىٓ
أَمْوَٰلِهِمْ حَقٌّ مَّعْلُومٌ ﴿٢٤﴾ لِّلسَّآئِلِ وَٱلْمَحْرُومِ ﴿٢٥﴾ وَٱلَّذِينَ يُصَدِّقُونَ
بِيَوْمِ ٱلدِّينِ ﴿٢٦﴾ وَٱلَّذِينَ هُم مِّنْ عَذَابِ رَبِّهِم مُّشْفِقُونَ ﴿٢٧﴾ إِنَّ عَذَابَ
رَبِّهِمْ غَيْرُ مَأْمُونٍ ﴿٢٨﴾ وَٱلَّذِينَ هُمْ لِفُرُوجِهِمْ حَٰفِظُونَ ﴿٢٩﴾ إِلَّا عَلَىٰٓ
أَزْوَٰجِهِمْ أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَٰنُهُمْ فَإِنَّهُمْ غَيْرُ مَلُومِينَ ﴿٣٠﴾ فَمَنِ ٱبْتَغَىٰ وَرَآءَ
ذَٰلِكَ فَأُو۟لَٰٓئِكَ هُمُ ٱلْعَادُونَ ﴿٣١﴾ وَٱلَّذِينَ هُمْ لِأَمَٰنَٰتِهِمْ وَعَهْدِهِمْ رَٰعُونَ
﴿٣٢﴾ وَٱلَّذِينَ هُم بِشَهَٰدَٰتِهِمْ قَآئِمُونَ ﴿٣٣﴾ وَٱلَّذِينَ هُمْ عَلَىٰ صَلَاتِهِمْ يُحَافِظُونَ
﴿٣٤﴾ أُو۟لَٰٓئِكَ فِى جَنَّٰتٍ مُّكْرَمُونَ ﴿٣٥﴾ فَمَالِ ٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟ قِبَلَكَ مُهْطِعِينَ
﴿٣٦﴾ عَنِ ٱلْيَمِينِ وَعَنِ ٱلشِّمَالِ عِزِينَ ﴿٣٧﴾ أَيَطْمَعُ كُلُّ ٱمْرِئٍ مِّنْهُمْ
أَن يُدْخَلَ جَنَّةَ نَعِيمٍ ﴿٣٨﴾ كَلَّآ ۖ إِنَّا خَلَقْنَٰهُم مِّمَّا يَعْلَمُونَ ﴿٣٩﴾

﴿١٠﴾ تپوس به نه شی کولی یو دوست د بل دوست نه

﴿١١﴾ تول به ښودلی کیږی دوی ته ارمان به کوی مجرم چه فدیة ورکړی د عذاب د دغی ورځی نه په ځامنو خپلو سره

﴿١٢﴾ او په ښځی خپلی سره او په ورورخپل سره

﴿١٣﴾ او په خاندان خپل هغه چه ده لره ئی ځای ورکوو

﴿١٤﴾ او هغه څوک چه په زمکه کښی دی تول بیا بچ کړی خپل ځان لره

﴿١٥﴾ هیچیری نشی کیدای، یقینا دا گرمی لمبی دی

﴿١٦﴾ راخکونکی دی څرمن د اندامونو لره

﴿١٧﴾ اواز به کوی هغه چاته چه شاکړی ئی ده او مخ ئی گرځولی دی

﴿١٨﴾ او جمع کوی مال نو په لوخو کښی ئی خوندی کړی ؤ

﴿١٩﴾ یقینا انسان پیدا شوی دی ډیر حرصناک

﴿٢٠﴾ کله چه ورسیږی ده ته څه مصیبت نو فریادونه کوی

﴿٢١﴾ او کله چه ورسیږی ده ته څه خیر نو منع کول کوی

﴿٢٢﴾ لیکن لمونځ کونکی

﴿٢٣﴾ هغه کسان چه هغوی په خپلو لمونځونو باندی همیشوالی کوی

﴿٢٤﴾ او هغه کسان چه په مالونو د هغوی کښی حصة ده مقرر

﴿٢٥﴾ لپاره د غوختونکی او بی برخی

﴿٢٧﴾ او هغه کسان چه دوی د عذاب د رب خپل نه ویره کونکی دی

﴿٢٨﴾ یقینا د عذاب د رب د دوی نه څوک (بی ویری) نه دی پکار

﴿٢٩﴾ او هغه کسان چه د خپلو شرمگاهونو حفاظت کوی

﴿٣٠﴾ مگر په خپلو ښځو باندی او په وینځوخپلو باندی یقینا دوی نه دی ملامته کړی شوی

﴿٣١﴾ نو چا چه ولټوله سیوا د دی نه نو دغه کسان دوی د حد نه تیریدونکی دی

﴿٣٢﴾ او هغه کسان چه دوی د امانتونو خپلو او لوظونو خپلو لحاظ کونکی دی

﴿٣٣﴾ او هغه کسان چه دوی په شهادتونو کلک ولاړ وی

﴿٣٤﴾ او هغه کسان چه دوی په لمونځونو خپلو باندی ساتنه کونکی دی

﴿٣٥﴾ دغه کسان به په جنتونو کښی وی عزتمند

﴿٣٦﴾ نو څه وجه ده هغی کسانو لره چه کافران دی چه ستا طرف ته رازغلی

﴿٣٧﴾ د ښی طرف نه او چپ طرف نه ډلی ډلی

فَلَآ أُقۡسِمُ بِرَبِّ ٱلۡمَشَٰرِقِ وَٱلۡمَغَٰرِبِ إِنَّا لَقَٰدِرُونَ ﴿٤٠﴾ عَلَىٰٓ أَن نُّبَدِّلَ خَيۡرٗا مِّنۡهُمۡ
وَمَا نَحۡنُ بِمَسۡبُوقِينَ ﴿٤١﴾ فَذَرۡهُمۡ يَخُوضُواْ وَيَلۡعَبُواْ حَتَّىٰ يُلَٰقُواْ يَوۡمَهُمُ ٱلَّذِي
يُوعَدُونَ ﴿٤٢﴾ يَوۡمَ يَخۡرُجُونَ مِنَ ٱلۡأَجۡدَاثِ سِرَاعٗا كَأَنَّهُمۡ إِلَىٰ نُصُبٖ يُوفِضُونَ
﴿٤٣﴾ خَٰشِعَةً أَبۡصَٰرُهُمۡ تَرۡهَقُهُمۡ ذِلَّةٞۚ ذَٰلِكَ ٱلۡيَوۡمُ ٱلَّذِي كَانُواْ يُوعَدُونَ ﴿٤٤﴾

سُورَةُ نُوحٍ

ترتیبها ۷۱ — آیاتها ۲۸

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

إِنَّآ أَرۡسَلۡنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوۡمِهِۦٓ أَنۡ أَنذِرۡ قَوۡمَكَ مِن قَبۡلِ أَن يَأۡتِيَهُمۡ
عَذَابٌ أَلِيمٞ ﴿١﴾ قَالَ يَٰقَوۡمِ إِنِّي لَكُمۡ نَذِيرٞ مُّبِينٌ ﴿٢﴾ أَنِ ٱعۡبُدُواْ
ٱللَّهَ وَٱتَّقُوهُ وَأَطِيعُونِ ﴿٣﴾ يَغۡفِرۡ لَكُم مِّن ذُنُوبِكُمۡ وَيُؤَخِّرۡكُمۡ
إِلَىٰٓ أَجَلٖ مُّسَمًّىۚ إِنَّ أَجَلَ ٱللَّهِ إِذَا جَآءَ لَا يُؤَخَّرُۚ لَوۡ كُنتُمۡ تَعۡلَمُونَ
﴿٤﴾ قَالَ رَبِّ إِنِّي دَعَوۡتُ قَوۡمِي لَيۡلٗا وَنَهَارٗا ﴿٥﴾ فَلَمۡ يَزِدۡهُمۡ دُعَآءِيٓ إِلَّا
فِرَارٗا ﴿٦﴾ وَإِنِّي كُلَّمَا دَعَوۡتُهُمۡ لِتَغۡفِرَ لَهُمۡ جَعَلُوٓاْ أَصَٰبِعَهُمۡ
فِيٓ ءَاذَانِهِمۡ وَٱسۡتَغۡشَوۡاْ ثِيَابَهُمۡ وَأَصَرُّواْ وَٱسۡتَكۡبَرُواْ ٱسۡتِكۡبَارٗا
﴿٧﴾ ثُمَّ إِنِّي دَعَوۡتُهُمۡ جِهَارٗا ﴿٨﴾ ثُمَّ إِنِّيٓ أَعۡلَنتُ لَهُمۡ وَأَسۡرَرۡتُ
لَهُمۡ إِسۡرَارٗا ﴿٩﴾ فَقُلۡتُ ٱسۡتَغۡفِرُواْ رَبَّكُمۡ إِنَّهُۥ كَانَ غَفَّارٗا ﴿١٠﴾

(۳۸) ایا طمع لری هر سړی د دوینه چه داخل به کړی شی جنت د نعمتونو ته

(۳۹) هیچیری داسی نشی کیدای یقینا مونږ پیدا کړی دی دوی د هغه څیز نه چه دوی ئی پیژنی

(۴۰) نو داسی نه ده زما دی قسم وی په رب د مشرقونو او مغربونو باندی یقینا مونږ خامخا د قدرت والا یو

(۴۱) په دی خبره چه بدل کښی راولو غوره د دوی نه او نه یو مونږ کمزوری

(۴۲) نو پریږده دوی چه عبثی خبری کوی او لوبی کوی تر دی پوری چه مخامخ به شی د هغی ورځ سره چه دوی سره ئی وعده کیدای شی

(۴۳) په هغه ورځ چه دوی به را اوځی د قبرونو نه په تادئ سره ګویا که دوی خپلو نښو ته ورزغلی

(۴٤) کوزی به وی سترګی د دوی پټ کړی به وی دوی لره ذلت (رسوائی) دا ورځ ده هغه چه دوی سره ئی وعده کیدای شوه

د نوح سورت

(۱) بیشکه مونږ لیږلی ؤ نوح علیه السلام قوم خپل ته چه وویروه ته قوم خپل پخوا له هغی څنی چه راشی دوی ته عذاب دردونکی

(۲) وویل نوح علیه السلام ای قومه زما بیشکه زه ستاسو لپاره ویرونکی ښکاره یم

(۳) چه بندګی کوی تاسو الله لره او وویریږی له الله څنی او ومنی تاسو زما خبری

(٤) نو وبه ښښی تاسو ته ګناهونه ستاسو او روسته به کړی تاسو لره تر نیټی مقرری پوری یقینا نیټه د الله تعالی چه کله راشی نو نه روسته کیږی که تاسو پوهیږی

(٥) هغه وویل ای ربه زما یقینا ما بللی دی (توحید ته) قوم خپل شپه او ورځ

(٦) نو زیاتی نه کړه دوی لره رابللو زما مګر مګر تیختنه کول

(۷) او یقینا هر کله چه ما رابللی دی دوی (توحید ته) لپاره د دی چه ته ښښنه وکړی دویته نو ننباسی دوی ګوتی خپلی په غوږونو خپلو کښی او پټ کړی دوی ځانونه خپل په جامو کښی او همیشوالی کوی (په کفر خپل) او لوئی کوی دوی ډیره لوئی

(۹) بیا یقینا ښکاره وینا کړیده ما دوی ته او پټ بټ می ویلی دی دوی ته په پټ ویلو سره

(۱۰) نو ما وویل(دوی ته) چه ښښنه غواړی د رب خپل نه یقینا هغه دی ښښنه کونکی

(١١) را وبه لیږی بارانونه په تاسو باندی
پرله پسی
(١٢) او زیات به کړی تاسو لره مالونه او ځامن
او درکوی به تاسو لره باغونه او وبه ګرځوی
تاسو لره نهرونه
(١٣) څه شوی دی په تاسو باندی چه امید
(ارزو) نه لرئ له الله څخه د وقار لوئی او
عزت
(١٤) او یقینا پیدا کړی ئی تاسو په مختلف
حالتونو باندی
(١٥) ایا نه ګوری تاسو چه څرنګ پیدا کړی
دی الله تعالی اوه اسمانونه لاندی باندی
(١٦) او ګرځولی ئی ده سپوږمی په دی
اسمانونو
کښی رڼا او ګرځولی ئی دی لمر چراغ
بلیدونکی
(١٧) او الله تعالی زرغون کړی ئی تاسو د
زمکی نه په زرغونولو سره
(١٨) بیا به واپس کړی تاسو لره په هغی کښی
او بیا به راوباسی‌تاسی په راویستلو سره
(١٩) او الله ګرځولی ده ستاسو لپاره زمکه
غوړیدلی فرش
(٢٠) لپاره د دی چه چه ګرځئ تاسو د هغی نه
په لارو پراخو کښی
(٢١) وویل نوح علیه السلام ای ربه زما یقینا
دوی نافرمانی کوی زما او تابعداری کوی دوی
د هغه چا چه نه زیاتوی هغه لره مال د هغه او
اولاد دهغه مګر تاوان
(٢٢) او چلونه وکړل دوی چلونه لوی
(٢٣) او ویل به دوی مه پریږدی معبودان
خپل او مه پریږدی ود سواع یغوث یعوق او
نسر لره
(٢٤) او یقینا ګمراه کړل دوی ډیر خلق او مه
زیاتوه ظالمانو لره مګر ګمراهی

یُرۡسِلِ ٱلسَّمَآءَ عَلَيۡكُم مِّدۡرَارٗا (١١) وَيُمۡدِدۡكُم بِأَمۡوَٰلٖ وَبَنِينَ وَيَجۡعَل
لَّكُمۡ جَنَّـٰتٖ وَيَجۡعَل لَّكُمۡ أَنۡهَٰرٗا (١٢) مَّا لَكُمۡ لَا تَرۡجُونَ لِلَّهِ وَقَارٗا (١٣)
وَقَدۡ خَلَقَكُمۡ أَطۡوَارًا (١٤) أَلَمۡ تَرَوۡاْ كَيۡفَ خَلَقَ ٱللَّهُ سَبۡعَ سَمَٰوَٰتٖ
طِبَاقٗا (١٥) وَجَعَلَ ٱلۡقَمَرَ فِيهِنَّ نُورٗا وَجَعَلَ ٱلشَّمۡسَ سِرَاجٗا (١٦)
وَٱللَّهُ أَنۢبَتَكُم مِّنَ ٱلۡأَرۡضِ نَبَاتٗا (١٧) ثُمَّ يُعِيدُكُمۡ فِيهَا وَيُخۡرِجُكُمۡ
إِخۡرَاجٗا (١٨) وَٱللَّهُ جَعَلَ لَكُمُ ٱلۡأَرۡضَ بِسَاطٗا (١٩) لِّتَسۡلُكُواْ مِنۡهَا
سُبُلٗا فِجَاجٗا (٢٠) قَالَ نُوحٞ رَّبِّ إِنَّهُمۡ عَصَوۡنِي وَٱتَّبَعُواْ مَن لَّمۡ يَزِدۡهُ
مَالُهُۥ وَوَلَدُهُۥٓ إِلَّا خَسَارٗا (٢١) وَمَكَرُواْ مَكۡرٗا كُبَّارٗا (٢٢) وَقَالُواْ
لَا تَذَرُنَّ ءَالِهَتَكُمۡ وَلَا تَذَرُنَّ وَدّٗا وَلَا سُوَاعٗا وَلَا يَغُوثَ وَيَعُوقَ
وَنَسۡرٗا (٢٣) وَقَدۡ أَضَلُّواْ كَثِيرٗاۖ وَلَا تَزِدِ ٱلظَّـٰلِمِينَ إِلَّا ضَلَٰلٗا (٢٤)
مِّمَّا خَطِيٓـَٔـٰتِهِمۡ أُغۡرِقُواْ فَأُدۡخِلُواْ نَارٗا فَلَمۡ يَجِدُواْ لَهُم مِّن دُونِ
ٱللَّهِ أَنصَارٗا (٢٥) وَقَالَ نُوحٞ رَّبِّ لَا تَذَرۡ عَلَى ٱلۡأَرۡضِ مِنَ ٱلۡكَٰفِرِينَ
دَيَّارًا (٢٦) إِنَّكَ إِن تَذَرۡهُمۡ يُضِلُّواْ عِبَادَكَ وَلَا يَلِدُوٓاْ إِلَّا فَاجِرٗا
كَفَّارٗا (٢٧) رَّبِّ ٱغۡفِرۡ لِي وَلِوَٰلِدَيَّ وَلِمَن دَخَلَ بَيۡتِيَ
مُؤۡمِنٗا وَلِلۡمُؤۡمِنِينَ وَٱلۡمُؤۡمِنَٰتِۖ وَلَا تَزِدِ ٱلظَّـٰلِمِينَ إِلَّا تَبَارَۢا (٢٨)

(٢٥) په سبب د ګناهونو خپلو غرق کړی شول
دوی نو داخل کړی شول اور ته نو دوی به ونه
مومی د ځان لپاره ماسوا د الله تعالی نه
مددګاران
(٢٦) او وویل نوح علیه السلام ای ربه زما مه
پریږده په زمکه باندی د کافرانو نه یو کور اباد
(٢٧) یقینا ته که چیرته پریږدی دوی لره نو
ګمراه به کړی بندګان ستا او نه زیږوی دوی
مګر بدکار ډیر کفر کونکی
(٢٨) ای ربه زما ببښه وکړی ماته او مورا و
پلار زما ته او هغه چاته چه ننوځی کور زما
ته په داسی حال کښی چه ایمان دار وی او ټولو
مؤمنانو ناریته و ته او مؤمنانو ښځو ته او مه
زیاتوی ظالمانو لره مګر تباهی

ترتيبها ٧٢ — سُورَةُ الْجِنِّ — آياتها ٢٨

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

قُلْ أُوحِيَ إِلَيَّ أَنَّهُ اسْتَمَعَ نَفَرٌ مِّنَ الْجِنِّ فَقَالُوا إِنَّا سَمِعْنَا قُرْآنًا
عَجَبًا ﴿١﴾ يَهْدِي إِلَى الرُّشْدِ فَآمَنَّا بِهِ ۖ وَلَن نُّشْرِكَ بِرَبِّنَا أَحَدًا ﴿٢﴾
وَأَنَّهُ تَعَالَىٰ جَدُّ رَبِّنَا مَا اتَّخَذَ صَاحِبَةً وَلَا وَلَدًا ﴿٣﴾ وَأَنَّهُ كَانَ
يَقُولُ سَفِيهُنَا عَلَى اللَّهِ شَطَطًا ﴿٤﴾ وَأَنَّا ظَنَنَّا أَن لَّن تَقُولَ الْإِنسُ
وَالْجِنُّ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا ﴿٥﴾ وَأَنَّهُ كَانَ رِجَالٌ مِّنَ الْإِنسِ يَعُوذُونَ بِرِجَالٍ
مِّنَ الْجِنِّ فَزَادُوهُمْ رَهَقًا ﴿٦﴾ وَأَنَّهُمْ ظَنُّوا كَمَا ظَنَنتُمْ أَن لَّن يَبْعَثَ
اللَّهُ أَحَدًا ﴿٧﴾ وَأَنَّا لَمَسْنَا السَّمَاءَ فَوَجَدْنَاهَا مُلِئَتْ حَرَسًا
شَدِيدًا وَشُهُبًا ﴿٨﴾ وَأَنَّا كُنَّا نَقْعُدُ مِنْهَا مَقَاعِدَ لِلسَّمْعِ ۖ فَمَن
يَسْتَمِعِ الْآنَ يَجِدْ لَهُ شِهَابًا رَّصَدًا ﴿٩﴾ وَأَنَّا لَا نَدْرِي أَشَرٌّ أُرِيدَ
بِمَن فِي الْأَرْضِ أَمْ أَرَادَ بِهِمْ رَبُّهُمْ رَشَدًا ﴿١٠﴾ وَأَنَّا مِنَّا الصَّالِحُونَ
وَمِنَّا دُونَ ذَٰلِكَ ۖ كُنَّا طَرَائِقَ قِدَدًا ﴿١١﴾ وَأَنَّا ظَنَنَّا أَن لَّن نُّعْجِزَ
اللَّهَ فِي الْأَرْضِ وَلَن نُّعْجِزَهُ هَرَبًا ﴿١٢﴾ وَأَنَّا لَمَّا سَمِعْنَا الْهُدَىٰ
آمَنَّا بِهِ ۖ فَمَن يُؤْمِن بِرَبِّهِ فَلَا يَخَافُ بَخْسًا وَلَا رَهَقًا ﴿١٣﴾

د الجن سورت

﴿١﴾ ته ووایه وحی شویده ماته چه یقینا غوږ یخی دی یوی ډلی د پیریانو نه نو دوی وویل یقینا مونږ اوریدلی دی قران نا اشنا (مضمون والا)

﴿٢﴾ هدایت کوی لاری ښی او حق ته نو ایمان راوړی دی مونږ په هغی (قران) باندی او هیڅکله به نه شریکوو د رب خپل سره هیڅوک

﴿٣﴾ او یقینا اوچت دی شان د رب زمونږ او نه ئی دی نیولی ملګری او نه بچی

﴿٤﴾ او یقینا شان دا دی چه ویل به ناپوهانو زمونږ پر الله تعالی باندی خبری لری د حق او صواب نه

﴿٥﴾ او یقینا مونږ ګمان کوو چه هیچیری به ونه وائی انسانان او پیریان په الله تعالی باندی دروغ

﴿٦﴾ او یقینا شان دا دی چه او به ډیر سړی د انسانانو نه چه پناه به ئی غوختله په سړو د پیریانو باندی نو زیات کړه (دی انسانانو) هغی لره سرکشی

﴿٧﴾ او یقینا دوی ګمان کوو لکه چه ګمان کوی تاسو چه هیچیری به دوباره ژوندی نه کړی هیڅ چا لره

﴿٨﴾ او یقینا مونږ ورسیدو اسمان ته (لپاره د غوږ نیولو خبرو ته) نو ومو مونده هغه ډک کړی شوی له څوکیدارانو سختو او شغلو نه

﴿٩﴾ او یقینا مونږ اوو چه کیناستلو به (پخوا د راتیرلو د دی پیغمبر نه) د دی اسمان نه په ځایونو د کیناستلو د هغی کښی د پاره د غوږ سارنی نو هغه څوک چه اوریدل غواړی اوس مومی لپاره د ځان خپل لمبه د اور تیاره

﴿١٠﴾ او یقینا مونږ نه پوهیږو چه ایا د بدی اراده شو یده په هغه چا باندی چه په زمکه کښی دی او که اراده کړیده الله تعالی په دوی باندی د هدایت

﴿١١﴾ او یقینا ځنی زمونږ نه نیکان دی او بعض د دینه سوا دی او ؤ مونږ ډلی مختلفو لارو والا

﴿١٢﴾ او یقینا مونږ ګمان کوو چه هیچیری نه شوه عاجزه کولی الله تعالی لره په زمکه کښی او نه شو عاجزه کولی هغی لره په تیختی سره

﴿١٣﴾ او یقینا هر کله چه واوریدو مونږ هدایت نو ایمان راوړه مونږ په هغی باندی نو چا چه ایمان راوړو په رب خپل نو نه به ویریږی د نقصان نه او نه د زیاتی نه

وَأَنَّا مِنَّا ٱلْمُسْلِمُونَ وَمِنَّا ٱلْقَٰسِطُونَ ۖ فَمَنْ أَسْلَمَ فَأُو۟لَٰٓئِكَ
تَحَرَّوْا۟ رَشَدًا ﴿١٤﴾ وَأَمَّا ٱلْقَٰسِطُونَ فَكَانُوا۟ لِجَهَنَّمَ حَطَبًا ﴿١٥﴾
وَأَلَّوِ ٱسْتَقَٰمُوا۟ عَلَى ٱلطَّرِيقَةِ لَأَسْقَيْنَٰهُم مَّآءً غَدَقًا ﴿١٦﴾ لِّنَفْتِنَهُمْ
فِيهِ ۚ وَمَن يُعْرِضْ عَن ذِكْرِ رَبِّهِۦ يَسْلُكْهُ عَذَابًا صَعَدًا ﴿١٧﴾ وَأَنَّ
ٱلْمَسَٰجِدَ لِلَّهِ فَلَا تَدْعُوا۟ مَعَ ٱللَّهِ أَحَدًا ﴿١٨﴾ وَأَنَّهُۥ لَمَّا قَامَ عَبْدُ ٱللَّهِ
يَدْعُوهُ كَادُوا۟ يَكُونُونَ عَلَيْهِ لِبَدًا ﴿١٩﴾ قُلْ إِنَّمَآ أَدْعُوا۟ رَبِّى وَلَآ أُشْرِكُ
بِهِۦٓ أَحَدًا ﴿٢٠﴾ قُلْ إِنِّى لَآ أَمْلِكُ لَكُمْ ضَرًّا وَلَا رَشَدًا ﴿٢١﴾ قُلْ إِنِّى
لَن يُجِيرَنِى مِنَ ٱللَّهِ أَحَدٌ وَلَنْ أَجِدَ مِن دُونِهِۦ مُلْتَحَدًا ﴿٢٢﴾ إِلَّا بَلَٰغًا
مِّنَ ٱللَّهِ وَرِسَٰلَٰتِهِۦ ۚ وَمَن يَعْصِ ٱللَّهَ وَرَسُولَهُۥ فَإِنَّ لَهُۥ نَارَ جَهَنَّمَ
خَٰلِدِينَ فِيهَآ أَبَدًا ﴿٢٣﴾ حَتَّىٰٓ إِذَا رَأَوْا۟ مَا يُوعَدُونَ فَسَيَعْلَمُونَ
مَنْ أَضْعَفُ نَاصِرًا وَأَقَلُّ عَدَدًا ﴿٢٤﴾ قُلْ إِنْ أَدْرِىٓ أَقَرِيبٌ
مَّا تُوعَدُونَ أَمْ يَجْعَلُ لَهُۥ رَبِّىٓ أَمَدًا ﴿٢٥﴾ عَٰلِمُ ٱلْغَيْبِ فَلَا
يُظْهِرُ عَلَىٰ غَيْبِهِۦٓ أَحَدًا ﴿٢٦﴾ إِلَّا مَنِ ٱرْتَضَىٰ مِن رَّسُولٍ فَإِنَّهُۥ
يَسْلُكُ مِنۢ بَيْنِ يَدَيْهِ وَمِنْ خَلْفِهِۦ رَصَدًا ﴿٢٧﴾ لِّيَعْلَمَ أَن قَدْ أَبْلَغُوا۟
رِسَٰلَٰتِ رَبِّهِمْ وَأَحَاطَ بِمَا لَدَيْهِمْ وَأَحْصَىٰ كُلَّ شَىْءٍ عَدَدًۢا ﴿٢٨﴾

﴿١٤﴾ او يقينا بعض زمونږ نه مسلمانان دی او بعض زمونږ نه ظالمان (کاږه) دی (له لاری حقی نه) نو چا چه اسلام راوړه نو دغی کسانو ومندله لار د هدایت

﴿١٥﴾ او هر هغه څوک چه کاږه روان دی نو دوی دی د جهنم لپاره خاشاک

﴿١٦﴾ او (بله وحی راغلی ده ماته) که چیری دا خلک برابر شوه په لاری سمه نو خامخا وبه څښوو په دوی باندی مونږ اوبه ډیری

﴿١٧﴾ د دی لپاره چه ازمیښت وکړو مونږ په دوی باندی په دغی (نعمت کښی) او چا چه مخ واړو له ذکر د رب خپل نه نو داخل به کړی ده لره عذاب سخت ته

﴿١٨﴾ او یقینا جماتونه (او یا اندامونه د سجدی) خاص د الله لپاره دی نو مه رابلی د الله تعالی سره بل څوک مددګاران

﴿١٩﴾ او بیشکه شان دا دی کله چه ودریده بنده د الله چه رابله ئی هغه لره نو نږدی وی خلک چه په هغی باندی راپنډ شی

﴿٢٠﴾ ته ووایه یقینا زه رابلم رب خپل او نه شریکوم د هغه سره هیڅوک

﴿٢١﴾ ته ووایه یقینا زه نه لرم هیڅ اختیار د ضرر او نه د فایدی

﴿٢٢﴾ ووایه ته (ای محمده) یقینا زه هیچیری پناهی نه شی راکولی ما لره د الله تعالی نه هیڅوک او هیچیری به ونه مومم سیوا د هغی نه ځای د پناهی

﴿٢٣﴾ مګر (رسول کوم) رسول د الله له طرفه او پیغامونه د هغه او چا چه نافرمانی وکړه د الله تعالی او د رسول د هغی نه نو یقینا هغه لره اور د جهنم دی همیشه به وی په هغی کښی همیشه

﴿٢٤﴾ تر هغی پوری هرکله چه ووینی هغه (عذاب) چه دوی سره ئی وعده کیدی شی نو زر دی چه پوهه به شی چه څوک دی کمزوری امدادی او لږ شمیر والا

﴿٢٥﴾ ووایه ته نه پوهیږم زه ایا نږدی دی هغه چه تاسو سره ئی وعده کیدای شی او یا به وګرځوی هغی لره رب زما لری

﴿٢٦﴾ عالم دی په پټوخبرو(غیبو) باندی نو نه خبروی په غیبو خپلو باندی هیڅوک

﴿٢٧﴾ مګر هغه څوک چه غوره کړی ئی وی کوم پیغمبر نو یقینا روان کړی مخی د هغی ته او روسته د هغه څوکیداران

﴿٢٨﴾ لپاره د دی چه پوهه شی چه یقینا رسولی دی دوی پیغامونه د رب خپل او راګیر کړیدی (الله) هغه چه د دوی سره دی او شمارلی دی (الله) هر شی په اعتبار د عدد سره

آیاتها ٢٠ — سُورَةُ المُزَّمِّل — ترتیبها ٧٣

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

يَٰٓأَيُّهَا ٱلۡمُزَّمِّلُ ﴿١﴾ قُمِ ٱلَّيۡلَ إِلَّا قَلِيلٗا ﴿٢﴾ نِّصۡفَهُۥٓ أَوِ ٱنقُصۡ مِنۡهُ قَلِيلًا
﴿٣﴾ أَوۡ زِدۡ عَلَيۡهِ وَرَتِّلِ ٱلۡقُرۡءَانَ تَرۡتِيلًا ﴿٤﴾ إِنَّا سَنُلۡقِي عَلَيۡكَ قَوۡلٗا
ثَقِيلًا ﴿٥﴾ إِنَّ نَاشِئَةَ ٱلَّيۡلِ هِيَ أَشَدُّ وَطۡـٔٗا وَأَقۡوَمُ قِيلًا ﴿٦﴾ إِنَّ لَكَ فِي
ٱلنَّهَارِ سَبۡحٗا طَوِيلٗا ﴿٧﴾ وَٱذۡكُرِ ٱسۡمَ رَبِّكَ وَتَبَتَّلۡ إِلَيۡهِ تَبۡتِيلٗا ﴿٨﴾
رَّبُّ ٱلۡمَشۡرِقِ وَٱلۡمَغۡرِبِ لَآ إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ فَٱتَّخِذۡهُ وَكِيلٗا ﴿٩﴾ وَٱصۡبِرۡ
عَلَىٰ مَا يَقُولُونَ وَٱهۡجُرۡهُمۡ هَجۡرٗا جَمِيلٗا ﴿١٠﴾ وَذَرۡنِي وَٱلۡمُكَذِّبِينَ
أُوْلِي ٱلنَّعۡمَةِ وَمَهِّلۡهُمۡ قَلِيلًا ﴿١١﴾ إِنَّ لَدَيۡنَآ أَنكَالٗا وَجَحِيمٗا ﴿١٢﴾
وَطَعَامٗا ذَا غُصَّةٖ وَعَذَابًا أَلِيمٗا ﴿١٣﴾ يَوۡمَ تَرۡجُفُ ٱلۡأَرۡضُ وَٱلۡجِبَالُ
وَكَانَتِ ٱلۡجِبَالُ كَثِيبٗا مَّهِيلًا ﴿١٤﴾ إِنَّآ أَرۡسَلۡنَآ إِلَيۡكُمۡ رَسُولٗا شَٰهِدًا
عَلَيۡكُمۡ كَمَآ أَرۡسَلۡنَآ إِلَىٰ فِرۡعَوۡنَ رَسُولٗا ﴿١٥﴾ فَعَصَىٰ فِرۡعَوۡنُ ٱلرَّسُولَ
فَأَخَذۡنَٰهُ أَخۡذٗا وَبِيلٗا ﴿١٦﴾ فَكَيۡفَ تَتَّقُونَ إِن كَفَرۡتُمۡ يَوۡمٗا يَجۡعَلُ
ٱلۡوِلۡدَٰنَ شِيبًا ﴿١٧﴾ ٱلسَّمَآءُ مُنفَطِرُۢ بِهِۦۚ كَانَ وَعۡدُهُۥ مَفۡعُولًا ﴿١٨﴾
إِنَّ هَٰذِهِۦ تَذۡكِرَةٞۖ فَمَن شَآءَ ٱتَّخَذَ إِلَىٰ رَبِّهِۦ سَبِيلًا ﴿١٩﴾

د المزمل سورت

﴿١﴾ ای نغښتونکیه د ځان په جامه کښې

﴿٢﴾ اودریږه د شپې مګر لږ

﴿٣﴾ نیمه د هغې یا کم کړه د هغې نه لږ

﴿٤﴾ او یا زیات کړه په هغې باندې او صفا واضح لوله قران په صفا لوستلو سره

﴿٥﴾ بیشکه مونږ غورځونکی یو په تا باندې وینا درنه (یعنی قران)

﴿٦﴾ یقینا پاخیدل د شپې دا کلک برابرونکی دی د زړه او ښه سیده کونکی د وینا دی

﴿٧﴾ یقینا ستا لپاره په ورځ کښې کارونه اوږده دی

﴿٨﴾ نو یادوه نوم د رب ستا او ځان جدا کړه هغه طرف ته (د هرڅه نه) ځان جدا کول

﴿٩﴾ رب د مشرق دی او د مغرب دی نشته حقدار د بندګۍ سیوا دهغه نه نو اونیسه هغه لره کارجوړونکی

﴿١٠﴾ او صبر کوه په هغو خبرو چه دوی ئې وائی او پریږده دوی لره په پریخودلو خایستو سره

﴿١١﴾ او پریږده ما او دروغجن کونکی چه خاوندان د نعمتونو دی او مهلت ورکړه دوی ته لږ مهلت

﴿١٢﴾ یقینا زمونږ سره زلونی دی او اور سوزونکی دی

﴿١٣﴾ او طعام دی چه نښتونکی به وی په مرۍ کښې او عذاب دردونکی دی

﴿١٤﴾ په کومه ورځ چه وبه لړزیږی زمکه او غرونه او شی به غرونه ډیری د شګې بهیدونکی

﴿١٥﴾ یقینا مونږ را لیږلی تاسو ته رسول شاهد په تاسی باندی لکه څرنګ چه لیږلی ؤ مونږ فرعون ته استاذی (رسول)

﴿١٦﴾ نو نافرمانی وکړه فرعون د هغه رسول نو ونیو مونږ دی په سختو نیولو سره

﴿١٧﴾ پس څرنګه به وساتئ (ځانونه خپل) که چیرته کفر وکړئ تاسو له (عذاب) د هغی ورځی نه چه اوبه ګرځی ماشومان بوډاګان

﴿١٨﴾ اسمان به وشلیږی په دغه ورځ ده وعده د رب ستا کیدونکی

﴿١٩﴾ یقینا دا (سورت) نصیحت دی نو څوک چه غواړی ودنیسی خپل رب ته لار

﴿٢٠﴾ یقینا رب ستا پوهیږی چه ته اودریږی کم د دوو برخو د شپې څخه او نیمه برخه د شپې او دریمه برخه د شپې او یوه ډله د هغو کسانو نه چه تاسره دی او الله تعالی پوره اندازه کوی شپه او ورځ پوهه دی (الله) په

دی شان چه تاسو هیچیری نه شئ پوره کولی
دا اندازه نو اسانتیا ئی راوستله په تاسو باندی
پس لولئ تاسو هغه چه اسان دی د قران نه
پوهه دی چه خامخا به وی ستاسی نه ځنی
ناجوړه او نور کسان به سفر کوی په زمکه
کښی لټوی به د فضل د الله تعالی نه او نور
کسان چه جنګ کوی په لار د الله تعالی کښی
نو لولئ هغه چه اسان دی د دینه (قران) او
پابندی کوئ د لمونځ او ورکوئ زکاة او
قرض ورکړئ الله تعالی ته قرض ښه او هغه
چه مخکی ئی لیږئ تاسو د خپلو ځانونو لپاره
څه نیک عمل نو اوبه مومی تاسو (ثواب) د
هغی د الله تعالی سره غوره او ډیر لوئ اجر
او بښنه غواړئ د الله تعالی نه یقینا الله تعالی
بښنونکی او رحم کونکی دی

د المدثر سورت

(۱) ای په کمپل کښی نغښتونکیه (له هیبته د وحی)
(۲) ودریږه نو ویره ورکړه
(۳) او خاص د خپل رب لوئی وایه
(۴) او پاکی ساته جامی خپلی
(۵) او د هری پلیتی نه ډډه وکړه
(۶) او مه کوه داسی (لږ) احسان چه بدل ئی ډیر غواړی
(۷) او خاص د رب خپل لپاره صبر کوه
(۸) پس کله چه پوکی وکړی شی په شپیلی کښی
(۹) نو دا په دغه ورځ ورځ ډیره سخته ده
(۱۰) په کافرانو باندی نده اسانیدونکی
(۱۱) پریږده ما او هغه څوک چه پیدا کړی دی ما یواځی
(۱۲) او ورکړیدی ما هغی لره مالونه خواره واره

۞ إِنَّ رَبَّكَ يَعۡلَمُ أَنَّكَ تَقُومُ أَدۡنَىٰ مِن ثُلُثَيِ ٱلَّيۡلِ وَنِصۡفَهُۥ وَثُلُثَهُۥ وَطَآئِفَةٞ
مِّنَ ٱلَّذِينَ مَعَكَۚ وَٱللَّهُ يُقَدِّرُ ٱلَّيۡلَ وَٱلنَّهَارَۚ عَلِمَ أَن لَّن تُحۡصُوهُ فَتَابَ
عَلَيۡكُمۡۖ فَٱقۡرَءُواْ مَا تَيَسَّرَ مِنَ ٱلۡقُرۡءَانِۚ عَلِمَ أَن سَيَكُونُ مِنكُم مَّرۡضَىٰ
وَءَاخَرُونَ يَضۡرِبُونَ فِي ٱلۡأَرۡضِ يَبۡتَغُونَ مِن فَضۡلِ ٱللَّهِ وَءَاخَرُونَ
يُقَٰتِلُونَ فِي سَبِيلِ ٱللَّهِۖ فَٱقۡرَءُواْ مَا تَيَسَّرَ مِنۡهُۚ وَأَقِيمُواْ ٱلصَّلَوٰةَ وَءَاتُواْ
ٱلزَّكَوٰةَ وَأَقۡرِضُواْ ٱللَّهَ قَرۡضًا حَسَنٗاۚ وَمَا تُقَدِّمُواْ لِأَنفُسِكُم مِّنۡ خَيۡرٖ تَجِدُوهُ
عِندَ ٱللَّهِ هُوَ خَيۡرٗا وَأَعۡظَمَ أَجۡرٗاۚ وَٱسۡتَغۡفِرُواْ ٱللَّهَۖ إِنَّ ٱللَّهَ غَفُورٞ رَّحِيمُۢ ﴿٢٠﴾

ترتيبها ٧٤ — سُورَةُ المُدَّثِّرِ — آياتها ٢٠

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

يَٰٓأَيُّهَا ٱلۡمُدَّثِّرُ ﴿١﴾ قُمۡ فَأَنذِرۡ ﴿٢﴾ وَرَبَّكَ فَكَبِّرۡ ﴿٣﴾ وَثِيَابَكَ فَطَهِّرۡ ﴿٤﴾
وَٱلرُّجۡزَ فَٱهۡجُرۡ ﴿٥﴾ وَلَا تَمۡنُن تَسۡتَكۡثِرُ ﴿٦﴾ وَلِرَبِّكَ فَٱصۡبِرۡ ﴿٧﴾
فَإِذَا نُقِرَ فِي ٱلنَّاقُورِ ﴿٨﴾ فَذَٰلِكَ يَوۡمَئِذٖ يَوۡمٌ عَسِيرٌ ﴿٩﴾ عَلَى ٱلۡكَٰفِرِينَ
غَيۡرُ يَسِيرٖ ﴿١٠﴾ ذَرۡنِي وَمَنۡ خَلَقۡتُ وَحِيدٗا ﴿١١﴾ وَجَعَلۡتُ لَهُۥ مَالٗا
مَّمۡدُودٗا ﴿١٢﴾ وَبَنِينَ شُهُودٗا ﴿١٣﴾ وَمَهَّدتُّ لَهُۥ تَمۡهِيدٗا ﴿١٤﴾ ثُمَّ يَطۡمَعُ
أَنۡ أَزِيدَ ﴿١٥﴾ كَلَّآۖ إِنَّهُۥ كَانَ لِأٓيَٰتِنَا عَنِيدٗا ﴿١٦﴾ سَأُرۡهِقُهُۥ صَعُودًا ﴿١٧﴾

(۱۳) او ځامن حاضر
(۱۴) او تیارکړیدی ما هغه لره سامانونه تیار
(۱۵) بیا طمع لری چه لا به ښه زیات کړم (دغه ځیزونه)
(۱۶) هیچیری نشی کیدی یقینا دی زمونږ د ایاتونو سره عناد کونکی دی
(۱۷) نو خامخا وبه خیژوم ده لره په لویه چړائی باندی
(۱۸) یقینا ده سوچ وکړه او اندازه ئی ولګوله
(۱۹) نو پس تباه دی شی څرنګه اندازه ئی ولګوله
(۲۰) بیا دی تباه شی چه څرنګ اندازه ئی ولګوله
(۲۱) بیائی وکتل

إِنَّهُۥ فَكَّرَ وَقَدَّرَ ﴿١٨﴾ فَقُتِلَ كَيۡفَ قَدَّرَ ﴿١٩﴾ ثُمَّ قُتِلَ كَيۡفَ قَدَّرَ ﴿٢٠﴾ ثُمَّ نَظَرَ
﴿٢١﴾ ثُمَّ عَبَسَ وَبَسَرَ ﴿٢٢﴾ ثُمَّ أَدۡبَرَ وَٱسۡتَكۡبَرَ ﴿٢٣﴾ فَقَالَ إِنۡ هَٰذَآ إِلَّا سِحۡرٞ
يُؤۡثَرُ ﴿٢٤﴾ إِنۡ هَٰذَآ إِلَّا قَوۡلُ ٱلۡبَشَرِ ﴿٢٥﴾ سَأُصۡلِيهِ سَقَرَ ﴿٢٦﴾ وَمَآ أَدۡرَىٰكَ
مَا سَقَرُ ﴿٢٧﴾ لَا تُبۡقِي وَلَا تَذَرُ ﴿٢٨﴾ لَوَّاحَةٞ لِّلۡبَشَرِ ﴿٢٩﴾ عَلَيۡهَا تِسۡعَةَ عَشَرَ
﴿٣٠﴾ وَمَا جَعَلۡنَآ أَصۡحَٰبَ ٱلنَّارِ إِلَّا مَلَٰٓئِكَةٗۙ وَمَا جَعَلۡنَا عِدَّتَهُمۡ إِلَّا فِتۡنَةٗ
لِّلَّذِينَ كَفَرُواْ لِيَسۡتَيۡقِنَ ٱلَّذِينَ أُوتُواْ ٱلۡكِتَٰبَ وَيَزۡدَادَ ٱلَّذِينَ ءَامَنُوٓاْ إِيمَٰنٗاۙ
وَلَا يَرۡتَابَ ٱلَّذِينَ أُوتُواْ ٱلۡكِتَٰبَ وَٱلۡمُؤۡمِنُونَ وَلِيَقُولَ ٱلَّذِينَ فِي قُلُوبِهِم مَّرَضٞ
وَٱلۡكَٰفِرُونَ مَاذَآ أَرَادَ ٱللَّهُ بِهَٰذَا مَثَلٗاۚ كَذَٰلِكَ يُضِلُّ ٱللَّهُ مَن يَشَآءُ وَيَهۡدِي
مَن يَشَآءُۚ وَمَا يَعۡلَمُ جُنُودَ رَبِّكَ إِلَّا هُوَۚ وَمَا هِيَ إِلَّا ذِكۡرَىٰ لِلۡبَشَرِ ﴿٣١﴾ كَلَّا
وَٱلۡقَمَرِ ﴿٣٢﴾ وَٱلَّيۡلِ إِذۡ أَدۡبَرَ ﴿٣٣﴾ وَٱلصُّبۡحِ إِذَآ أَسۡفَرَ ﴿٣٤﴾ إِنَّهَا لَإِحۡدَى
ٱلۡكُبَرِ ﴿٣٥﴾ نَذِيرٗا لِّلۡبَشَرِ ﴿٣٦﴾ لِمَن شَآءَ مِنكُمۡ أَن يَتَقَدَّمَ أَوۡ يَتَأَخَّرَ ﴿٣٧﴾ كُلُّ
نَفۡسِۭ بِمَا كَسَبَتۡ رَهِينَةٌ ﴿٣٨﴾ إِلَّآ أَصۡحَٰبَ ٱلۡيَمِينِ ﴿٣٩﴾ فِي جَنَّٰتٖ يَتَسَآءَلُونَ
﴿٤٠﴾ عَنِ ٱلۡمُجۡرِمِينَ ﴿٤١﴾ مَا سَلَكَكُمۡ فِي سَقَرَ ﴿٤٢﴾ قَالُواْ لَمۡ نَكُ مِنَ
ٱلۡمُصَلِّينَ ﴿٤٣﴾ وَلَمۡ نَكُ نُطۡعِمُ ٱلۡمِسۡكِينَ ﴿٤٤﴾ وَكُنَّا نَخُوضُ مَعَ
ٱلۡخَآئِضِينَ ﴿٤٥﴾ وَكُنَّا نُكَذِّبُ بِيَوۡمِ ٱلدِّينِ ﴿٤٦﴾ حَتَّىٰٓ أَتَىٰنَا ٱلۡيَقِينُ ﴿٤٧﴾

(٢٢) بیائی مخ تریو کړه او وچولی (تندی) غوټه کړه

(٢٣) بیا ئی شاه وګرځوله او لوئی ئی وکړه

(٢٤) نو وئی ویل چه نه دی دا مګر جادو دی نقل کړی شوی

(٢٥) نه دی دا مګر وینا ده د بشر

(٢٦) زر دی چه داخل به کړم دی اور ته

(٢٧) او څه پته ده تاته چه څه دی سقر

(٢٨) نه پریږدی باقی د دوی نه هیڅوک او نه پریږدی د بدن نه څه خیز

(٢٩) سوځونکی دی د څرمنی

(٣٠) په هغی باندی مقرر دی نولس (ملایکی)

(٣١) او نه دی مقرر کړی مونږ څوکیدارانی د اور مګر ملایکی او ندی ګرځولی مونږ شمیر دهغوی مګر امتحان د پاره د کافرانو (اوبل) د دی لپاره چه پوخ یقین وکړی هغه کسان چه ورکړی شویدی هغوی ته کتاب (او) زیاتی شی مؤمنان په ایمان کښی او شک ونکړی هغه کسان چه ورکړی شوی دی کتاب او مؤمنان او چه ووائی هغه کسان چه په زړونو د هغوی کښی مرض (منافقت) دی او نور کافران څه شی اراده کړی دی الله تعالی په دی شمیر(د ملایکو) له جهته د مثال، دغسی ګمراه کوی الله تعالی هغه کسان چه اوغواړی او هدایت کوی هغه چاته چه وغواړی او نه پیژنی لښکری د رب ستا مګر هغه او نه دی دا مګر یاداشت دی انسانانو لره

(٣٢) یقینا داسی نده قسم دی په سپوږمۍ باندی

(٣٣) او په شپه باندی کله چه شاه وګرځوی

(٣٤) او په سهار باندی کله چه ښه روښانه شی

(٣٥) یقینا دا اور د سقر یو له لویو بلاګانو څخه دی

(٣٦) ویرونکی دی بنی ادمو لره

(٣٧) هغه چا لره چه غواړی ستاسو نه چه مخکښی شی او یا روسته شی

(٣٨) هر نفس به په هغه څه باندی چه کړی ئی وی ګانه کړی شوی وی

(٣٩) مګر خاوندان د ښی لاسونو

(٤٠) په جنتونو کښی به وی تپوسونه به کوی

(٤١) د مجرمانو نه

(٤٢) څه خیز داخل کړئ تاسی په سقر (اور) کښی

(٤٣) دوی به وائی نه ؤ مونږ د لمونځ کونکو نه

(٤٤) او نه ؤ مونږ خوراک ورکونکی مسکین ته

(٤٥) او ؤ مونږ چه مشغولیدو په عبثو (خبرو) کښی سره د مشغولتیا کونکو نه

(٤٦) او ؤ مونږ چه تکذیب مو کوؤ د ورځی د جزاء

٤٧ تر دی پوری چه راغی مونږ ته مرګ
٤٨ نو نفع نه ورکوی دوی ته سفارش د
سفارش کونکو
٤٩ نو څه وجه ده دوی لره چه د
نصیحت نه مخ اړوی دوی
٥٠ ګویا که چه دوی خره دی نفرت کونکی
٥١ چه تیخته کوی د زمری نه
٥٢ بلکه غواړی هر سړی د دوی نه چه
ورکړی شی ده ته پاڼی خوری شوی
٥٣ هیڅکله نده داسی بلکه نه ویریږی دوی
له اخرت څخه
٥٤ نه ده داسی (چه دوی ئی وائی چه دا
قران سحر دی) بیشکه دا قران نصیحت دی
٥٥ پس څوک چه غواړی نو پند دی واخلی
له دغی (قران څخه)
٥٦ او پند نه اخلی دوی (له قرانه) مګر
که اراده وکړی الله تعالی همدغه الله تعالی
اهل د ویری دی (چه وویریږو تری) او
لایق د بښنی کولو دی

د القيامة سورت

١ داسی نه ده قسم کوم په ورځ دقیامت
٢ او داسی نه ده قسم کوم په نفس ملامته
کونکی باندی
٣ ایا ګمان کوی انسان چه هیڅیری به
جمع نه کړو مونږ هډوکی د هغه
٤ ولی نه بلکه قدرت لرو مونږ په دی چه
برابر کړو بندونه د ګوتو د ده
٥ بلکه اراده لری انسان چه انکار وکړی
د (هغی شیانو نه) چه د ده مخی ته دی
٦ تپوس کوی کله به وی ورځ د قیامت
٧ کله چه خړی شی سترګی (له هیبته)
٨ او توره شی سپوږمی

فَمَا تَنفَعُهُمْ شَفَٰعَةُ ٱلشَّٰفِعِينَ ﴿٤٨﴾ فَمَا لَهُمْ عَنِ ٱلتَّذْكِرَةِ مُعْرِضِينَ
﴿٤٩﴾ كَأَنَّهُمْ حُمُرٌ مُّسْتَنفِرَةٌ ﴿٥٠﴾ فَرَّتْ مِن قَسْوَرَةٍ ﴿٥١﴾ بَلْ يُرِيدُ
كُلُّ ٱمْرِئٍ مِّنْهُمْ أَن يُؤْتَىٰ صُحُفًا مُّنَشَّرَةً ﴿٥٢﴾ كَلَّا بَل لَّا يَخَافُونَ
ٱلْءَاخِرَةَ ﴿٥٣﴾ كَلَّآ إِنَّهُۥ تَذْكِرَةٌ ﴿٥٤﴾ فَمَن شَآءَ ذَكَرَهُۥ ﴿٥٥﴾
وَمَا يَذْكُرُونَ إِلَّآ أَن يَشَآءَ ٱللَّهُ ۚ هُوَ أَهْلُ ٱلتَّقْوَىٰ وَأَهْلُ ٱلْمَغْفِرَةِ ﴿٥٦﴾

ترتيبها ٧٥ — سُورَةُ الْقِيَامَةِ — آياتها ٤٠

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

لَآ أُقْسِمُ بِيَوْمِ ٱلْقِيَٰمَةِ ﴿١﴾ وَلَآ أُقْسِمُ بِٱلنَّفْسِ ٱللَّوَّامَةِ ﴿٢﴾ أَيَحْسَبُ
ٱلْإِنسَٰنُ أَلَّن نَّجْمَعَ عِظَامَهُۥ ﴿٣﴾ بَلَىٰ قَٰدِرِينَ عَلَىٰٓ أَن نُّسَوِّيَ بَنَانَهُۥ ﴿٤﴾ بَلْ
يُرِيدُ ٱلْإِنسَٰنُ لِيَفْجُرَ أَمَامَهُۥ ﴿٥﴾ يَسْـَٔلُ أَيَّانَ يَوْمُ ٱلْقِيَٰمَةِ ﴿٦﴾ فَإِذَا بَرِقَ ٱلْبَصَرُ
﴿٧﴾ وَخَسَفَ ٱلْقَمَرُ ﴿٨﴾ وَجُمِعَ ٱلشَّمْسُ وَٱلْقَمَرُ ﴿٩﴾ يَقُولُ ٱلْإِنسَٰنُ يَوْمَئِذٍ
أَيْنَ ٱلْمَفَرُّ ﴿١٠﴾ كَلَّا لَا وَزَرَ ﴿١١﴾ إِلَىٰ رَبِّكَ يَوْمَئِذٍ ٱلْمُسْتَقَرُّ ﴿١٢﴾ يُنَبَّؤُا ٱلْإِنسَٰنُ
يَوْمَئِذٍۭ بِمَا قَدَّمَ وَأَخَّرَ ﴿١٣﴾ بَلِ ٱلْإِنسَٰنُ عَلَىٰ نَفْسِهِۦ بَصِيرَةٌ ﴿١٤﴾ وَلَوْ أَلْقَىٰ
مَعَاذِيرَهُۥ ﴿١٥﴾ لَا تُحَرِّكْ بِهِۦ لِسَانَكَ لِتَعْجَلَ بِهِۦٓ ﴿١٦﴾ إِنَّ عَلَيْنَا جَمْعَهُۥ
وَقُرْءَانَهُۥ ﴿١٧﴾ فَإِذَا قَرَأْنَٰهُ فَٱتَّبِعْ قُرْءَانَهُۥ ﴿١٨﴾ ثُمَّ إِنَّ عَلَيْنَا بَيَانَهُۥ ﴿١٩﴾

٩ او جمع کړی شی لمر او سپوږمی
١٠ وائی به انسان په دغی ورځ چه چیرته
دی ځای د تیختی
١١ چیرته نشته نشته بچ کیدل
١٢ ستا رب ته په دغی ورځ قراری دی د ټولو
١٣ خبر به ورکړی شی انسان ته په دغی
ورځ په هغی عمل چه مخکی ئی لیږلی دی
او په هغی چه روسته ئی پریښی وی
١٤ بلکه انسان په خپل ځان باندی لیدونکی دی
١٥ اګر چه وړاندی کوی عذرونه خپل
١٦ مه ښوروه ژبه خپله په دی قران سره
چه تادی کوی په دی سره
١٧ یقینا زمونږ په ذمه باندی جمع کول د
دی دی او لوستل د دی

كَلَّا بَلۡ تُحِبُّونَ ٱلۡعَاجِلَةَ ﴿٢٠﴾ وَتَذَرُونَ ٱلۡأٓخِرَةَ ﴿٢١﴾ وُجُوهٞ يَوۡمَئِذٖ نَّاضِرَةٌ ﴿٢٢﴾
إِلَىٰ رَبِّهَا نَاظِرَةٞ ﴿٢٣﴾ وَوُجُوهٞ يَوۡمَئِذِۭ بَاسِرَةٞ ﴿٢٤﴾ تَظُنُّ أَن يُفۡعَلَ بِهَا فَاقِرَةٞ ﴿٢٥﴾
كَلَّآ إِذَا بَلَغَتِ ٱلتَّرَاقِيَ ﴿٢٦﴾ وَقِيلَ مَنۡۜ رَاقٖ ﴿٢٧﴾ وَظَنَّ أَنَّهُ ٱلۡفِرَاقُ ﴿٢٨﴾ وَٱلۡتَفَّتِ
ٱلسَّاقُ بِٱلسَّاقِ ﴿٢٩﴾ إِلَىٰ رَبِّكَ يَوۡمَئِذٍ ٱلۡمَسَاقُ ﴿٣٠﴾ فَلَا صَدَّقَ وَلَا صَلَّىٰ
﴿٣١﴾ وَلَٰكِن كَذَّبَ وَتَوَلَّىٰ ﴿٣٢﴾ ثُمَّ ذَهَبَ إِلَىٰٓ أَهۡلِهِۦ يَتَمَطَّىٰٓ ﴿٣٣﴾ أَوۡلَىٰ لَكَ
فَأَوۡلَىٰ ﴿٣٤﴾ ثُمَّ أَوۡلَىٰ لَكَ فَأَوۡلَىٰٓ ﴿٣٥﴾ أَيَحۡسَبُ ٱلۡإِنسَٰنُ أَن يُتۡرَكَ سُدًى ﴿٣٦﴾
أَلَمۡ يَكُ نُطۡفَةٗ مِّن مَّنِيّٖ يُمۡنَىٰ ﴿٣٧﴾ ثُمَّ كَانَ عَلَقَةٗ فَخَلَقَ فَسَوَّىٰ ﴿٣٨﴾ فَجَعَلَ مِنۡهُ
ٱلزَّوۡجَيۡنِ ٱلذَّكَرَ وَٱلۡأُنثَىٰٓ ﴿٣٩﴾ أَلَيۡسَ ذَٰلِكَ بِقَٰدِرٍ عَلَىٰٓ أَن يُحۡـِۧيَ ٱلۡمَوۡتَىٰ ﴿٤٠﴾

سُورَةُ الإِنسَانِ

ترتيبها ٧٦ — آياتها ٣١

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

هَلۡ أَتَىٰ عَلَى ٱلۡإِنسَٰنِ حِينٞ مِّنَ ٱلدَّهۡرِ لَمۡ يَكُن شَيۡـٔٗا مَّذۡكُورًا ﴿١﴾
إِنَّا خَلَقۡنَا ٱلۡإِنسَٰنَ مِن نُّطۡفَةٍ أَمۡشَاجٖ نَّبۡتَلِيهِ فَجَعَلۡنَٰهُ سَمِيعَۢا
بَصِيرًا ﴿٢﴾ إِنَّا هَدَيۡنَٰهُ ٱلسَّبِيلَ إِمَّا شَاكِرٗا وَإِمَّا كَفُورًا ﴿٣﴾
إِنَّآ أَعۡتَدۡنَا لِلۡكَٰفِرِينَ سَلَٰسِلَاْ وَأَغۡلَٰلٗا وَسَعِيرًا ﴿٤﴾ إِنَّ
ٱلۡأَبۡرَارَ يَشۡرَبُونَ مِن كَأۡسٖ كَانَ مِزَاجُهَا كَافُورًا ﴿٥﴾

(١٨) نو هر کله چه مونږ لولو دی قران لره نو ته متابعت کوه د لوستلو د دی

(١٩) بیا یقینا زمونږ په ذمه باندی وضاحت کول دی

(٢٠) چیرته داسی نه ده بلکه مینه کوی تاسو د دنیا سره

(٢١) او پریږدی اخرت

(٢٢) ځنی مخونه به په دغه ورځ تازه وی

(٢٣) خپل رب ته به کتونکی وی

(٢٤) او ځنی مخونه به په دغه ورځ بدرنګه وی

(٢٥) ګمان به کوی چه کیدای به شی د هغی سره لوی افت چه ملاماتونکی به وی

(٢٦) هیچیری داسی نده کله چه ورسیږی روح مرئ ته

(٢٧) او وویلی شی چه څوک دی دم اچونکی

(٢٨) او ګمان به وکړی چه یقینا دا وخت د جدائی دی

(٢٩) او یو ځای به شی یوه پنډئ د بلی پنډئ سره

(٣٠) ستا رب ته په دغه ورځ ورتلل دی

(٣١) نو تصدیق ئی نه دی کړی او نه ئی لمونځ کړی دی

(٣٢) او لیکن تکذیب ئی کړی دی او مخ اړولی دی

(٣٣) بیا لاړ خپل کورته لوئی کونکی

(٣٤) نو تباهی ده تالره نو تباهی ده

(٣٥) بیا تباهی ده تالره نو تباهی ده

(٣٦) ایا ګمان کوی انسان چه پریخودلی کیږی به بیکاره

(٣٧) ایا نه ؤ دی تکره د منئ چه اچولی شی په رحم کښی

(٣٨) بیا شوه تکره د وینی نو جوړ ئی کړو او برابر ئی کړه

(٣٩) نو جوړ ئی کړو د هغی نه جوړی نارینه او زنانه

(٤٠) ایا نه دی دغه ذات قدرت لرونکی په دی چه ژوندی به کړی تول مړی

د الدهر سورت

(١) یقینا راغلی دی په انسان باندی یو وخت د زمانی نه چه نه ؤ دی یوشی یاد کړی شوی

(٢) بیشکه پیداکړی دی مونږ انسان له نطفی څخه چه ګډه وډه شوی ده (د نارینه او د ښځی) ازمایو ئی نو و ګرځوو مونږ دغه (انسان) اوریدونکی او لیدونکی

(٣) یقینا ښودلی ده مونږ ده ته لار یا به وی شکرګذار او یا به وی ناشکره

(٤) یقینا تیار کړی دی مونږ د کافرانو لپاره زنځیرونه او طوقونه او اور بل کړی شوی

﴿٥﴾ يقينا نيكان خلک به څښی د پیالو ډکو
نه چه ګډون د هغی به د کافور سره وی
﴿٦﴾ دا یوه چینه ده چه څښی به هغی لره بندګان
د الله روانوی به هغی لره په روانولو سره
﴿٧﴾ پوره کوی دوی نذرونه او ویریږی د
هغی ورځ نه چه شر ئی ښکاره او خور دی
﴿٨﴾ او دوی خوراک ورکوی سره د مینی
نه مسکین یتیم او بندی ته
﴿٩﴾ یقینا مونږ طعام درکو تاسو ته د الله
تعالی لپاره نه غواړو مونږ ستاسو نه بدله
او نه شکراداکول
﴿١٠﴾ یقینا مونږ ویریږو د رب خپل نه د
(عذاب) د هغی ورځی نه چه ترخه ده او
ډیره سخته به وی
﴿١١﴾ نو وبه ساتی دوی لره الله تعالی د شر
او سختی د دغی ورځی نه او وربه کړی
دوی ته تازګی اوخوشحالی
﴿١٢﴾ او بدله به ورکړی دوی ته په سبب د
صبر د دوی جنتونه او ریښم
﴿١٣﴾ تکیه وهونکی به وی په هغی کښی په
پالنګونو باندی او نه به وینی په هغی کښی
ګرمی او نه ویخنی
﴿١٤﴾ او حال دا چه نږدی به وی پر دوی
باندی سیوری د هغی او مسخری (تیتي) کړی
شوی به وی میوی د هغی په تابعداری سره
﴿١٥﴾ او ګرځولی به شی په دوی باندی
لوخی د سپینو زرو او ګلاسونه چه وی به
هغه شیشه
﴿١٦﴾ داسی شیشه چه جوړه شوی به وی د
سپینو زرو نه اندازه کوی به هغی لره په
خاص اندازه
﴿١٧﴾ اوسکلی کیږی به په دوی باندی په هغی
کښی پیالی چه وی به ګډون د هغی زنجبیل
﴿١٨﴾ چینه ده په جنت کښی چه نوم ئی
اینبودلی شوی دی په سلسبیل سره

عَيۡنٗا يَشۡرَبُ بِهَا عِبَادُ ٱللَّهِ يُفَجِّرُونَهَا تَفۡجِيرٗا ﴿٦﴾ يُوفُونَ بِٱلنَّذۡرِ وَيَخَافُونَ
يَوۡمٗا كَانَ شَرُّهُۥ مُسۡتَطِيرٗا ﴿٧﴾ وَيُطۡعِمُونَ ٱلطَّعَامَ عَلَىٰ حُبِّهِۦ مِسۡكِينٗا
وَيَتِيمٗا وَأَسِيرًا ﴿٨﴾ إِنَّمَا نُطۡعِمُكُمۡ لِوَجۡهِ ٱللَّهِ لَا نُرِيدُ مِنكُمۡ جَزَآءٗ وَلَا شُكُورًا
﴿٩﴾ إِنَّا نَخَافُ مِن رَّبِّنَا يَوۡمًا عَبُوسٗا قَمۡطَرِيرٗا ﴿١٠﴾ فَوَقَىٰهُمُ ٱللَّهُ شَرَّ ذَٰلِكَ
ٱلۡيَوۡمِ وَلَقَّىٰهُمۡ نَضۡرَةٗ وَسُرُورٗا ﴿١١﴾ وَجَزَىٰهُم بِمَا صَبَرُواْ جَنَّةٗ وَحَرِيرٗا
﴿١٢﴾ مُّتَّكِـِٔينَ فِيهَا عَلَى ٱلۡأَرَآئِكِۖ لَا يَرَوۡنَ فِيهَا شَمۡسٗا وَلَا زَمۡهَرِيرٗا ﴿١٣﴾
وَدَانِيَةً عَلَيۡهِمۡ ظِلَٰلُهَا وَذُلِّلَتۡ قُطُوفُهَا تَذۡلِيلٗا ﴿١٤﴾ وَيُطَافُ عَلَيۡهِم بِـَٔانِيَةٖ
مِّن فِضَّةٖ وَأَكۡوَابٖ كَانَتۡ قَوَارِيرَا۠ ﴿١٥﴾ قَوَارِيرَاْ مِن فِضَّةٖ قَدَّرُوهَا تَقۡدِيرٗا ﴿١٦﴾
وَيُسۡقَوۡنَ فِيهَا كَأۡسٗا كَانَ مِزَاجُهَا زَنجَبِيلًا ﴿١٧﴾ عَيۡنٗا فِيهَا تُسَمَّىٰ سَلۡسَبِيلٗا
﴿١٨﴾ ۞ وَيَطُوفُ عَلَيۡهِمۡ وِلۡدَٰنٞ مُّخَلَّدُونَ إِذَا رَأَيۡتَهُمۡ حَسِبۡتَهُمۡ لُؤۡلُؤٗا مَّنثُورٗا
﴿١٩﴾ وَإِذَا رَأَيۡتَ ثَمَّ رَأَيۡتَ نَعِيمٗا وَمُلۡكٗا كَبِيرًا ﴿٢٠﴾ عَٰلِيَهُمۡ ثِيَابُ سُندُسٍ
خُضۡرٞ وَإِسۡتَبۡرَقٞۖ وَحُلُّوٓاْ أَسَاوِرَ مِن فِضَّةٖ وَسَقَىٰهُمۡ رَبُّهُمۡ شَرَابٗا
طَهُورًا ﴿٢١﴾ إِنَّ هَٰذَا كَانَ لَكُمۡ جَزَآءٗ وَكَانَ سَعۡيُكُم مَّشۡكُورًا ﴿٢٢﴾ إِنَّا
نَحۡنُ نَزَّلۡنَا عَلَيۡكَ ٱلۡقُرۡءَانَ تَنزِيلٗا ﴿٢٣﴾ فَٱصۡبِرۡ لِحُكۡمِ رَبِّكَ وَلَا تُطِعۡ
مِنۡهُمۡ ءَاثِمًا أَوۡ كَفُورٗا ﴿٢٤﴾ وَٱذۡكُرِ ٱسۡمَ رَبِّكَ بُكۡرَةٗ وَأَصِيلٗا ﴿٢٥﴾

﴿١٩﴾ او ګرځی به پر دغی جنتیانو باندی
هلکان تل پاتی شوی (په خپله ځوانی باندی)
کله چه ته ووینی هغی لره نو ګمان به
وکړی په هغی باندی ملغلری خوری وری
﴿٢٠﴾ او کله چه ته ووینی هغه ځای نو اوبه
وینی نعمتونه او بادشاهی لویه
﴿٢١﴾ د پاسه د دوی به جامی وی د نریو وریښمو
چه شنه به وی او د پیړو وریښمو او اچولی کیږی
به دوی ته باهوکان د سپینو زرو او څښی به په
دوی باندی رب د دوی څښل ښه پاکیزه
﴿٢٢﴾ یقینا دا ده تاسو لره بدله او دی کوشش
ستاسو قبول کړی شوی
﴿٢٣﴾ یقینا مونږ نازلو په تا باندی قران لږلږ نازلول
﴿٢٤﴾ نو صبر کوه په فیصله د رب خپل او مه منه
خبره له دوی ځنی د هیڅ ګناهګار اوناشکره
﴿٢٥﴾ او یادوه نوم د رب خپل سبا او بیګاه

وَمِنَ ٱلَّيۡلِ فَٱسۡجُدۡ لَهُۥ وَسَبِّحۡهُ لَيۡلٗا طَوِيلًا ﴿٢٦﴾ إِنَّ
هَٰٓؤُلَآءِ يُحِبُّونَ ٱلۡعَاجِلَةَ وَيَذَرُونَ وَرَآءَهُمۡ يَوۡمٗا ثَقِيلٗا ﴿٢٧﴾ نَّحۡنُ
خَلَقۡنَٰهُمۡ وَشَدَدۡنَآ أَسۡرَهُمۡۖ وَإِذَا شِئۡنَا بَدَّلۡنَآ أَمۡثَٰلَهُمۡ تَبۡدِيلًا
﴿٢٨﴾ إِنَّ هَٰذِهِۦ تَذۡكِرَةٞۖ فَمَن شَآءَ ٱتَّخَذَ إِلَىٰ رَبِّهِۦ سَبِيلٗا ﴿٢٩﴾
وَمَا تَشَآءُونَ إِلَّآ أَن يَشَآءَ ٱللَّهُۚ إِنَّ ٱللَّهَ كَانَ عَلِيمًا حَكِيمٗا ﴿٣٠﴾
يُدۡخِلُ مَن يَشَآءُ فِي رَحۡمَتِهِۦۚ وَٱلظَّٰلِمِينَ أَعَدَّ لَهُمۡ عَذَابًا أَلِيمَۢا ﴿٣١﴾

ترتيبها ٧٧ **سُورَةُ المُرۡسَلَاتِ** آياتها ٥٠

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

وَٱلۡمُرۡسَلَٰتِ عُرۡفٗا ﴿١﴾ فَٱلۡعَٰصِفَٰتِ عَصۡفٗا ﴿٢﴾ وَٱلنَّٰشِرَٰتِ نَشۡرٗا ﴿٣﴾
فَٱلۡفَٰرِقَٰتِ فَرۡقٗا ﴿٤﴾ فَٱلۡمُلۡقِيَٰتِ ذِكۡرًا ﴿٥﴾ عُذۡرًا أَوۡ نُذۡرًا ﴿٦﴾ إِنَّمَا
تُوعَدُونَ لَوَٰقِعٞ ﴿٧﴾ فَإِذَا ٱلنُّجُومُ طُمِسَتۡ ﴿٨﴾ وَإِذَا ٱلسَّمَآءُ فُرِجَتۡ
﴿٩﴾ وَإِذَا ٱلۡجِبَالُ نُسِفَتۡ ﴿١٠﴾ وَإِذَا ٱلرُّسُلُ أُقِّتَتۡ ﴿١١﴾ لِأَيِّ يَوۡمٍ أُجِّلَتۡ
﴿١٢﴾ لِيَوۡمِ ٱلۡفَصۡلِ ﴿١٣﴾ وَمَآ أَدۡرَىٰكَ مَا يَوۡمُ ٱلۡفَصۡلِ ﴿١٤﴾ وَيۡلٞ يَوۡمَئِذٖ
لِّلۡمُكَذِّبِينَ ﴿١٥﴾ أَلَمۡ نُهۡلِكِ ٱلۡأَوَّلِينَ ﴿١٦﴾ ثُمَّ نُتۡبِعُهُمُ ٱلۡأٓخِرِينَ
﴿١٧﴾ كَذَٰلِكَ نَفۡعَلُ بِٱلۡمُجۡرِمِينَ ﴿١٨﴾ وَيۡلٞ يَوۡمَئِذٖ لِّلۡمُكَذِّبِينَ ﴿١٩﴾

(٢٦) او په څه برخه د شپې کښې سجده کوه هغه (الله) ته او پاکی بیانوه هغه لره په شپه اوږده کښې

(٢٧) یقینا دا هغه کسان دی چه مینه کوی له دونیا سره او پریږدی روسته د ځان نه ورځ درنه

(٢٨) مونږ پیدا کړی دی دوی او کلک کړی دی مونږ بندونه د دوی او هر کله چه وغواړو مونږ نو بدل کښی به راولو د دوی په شان بدل

(٢٩) یقینا دا نصیحت دی نو څوک چه غواړی ود نیسی خپل رب ته لار

(٣١) او نه شی غوختلی تاسو یو شی مگر هغه چه وغواړی الله تعالی یقینا الله تعالی دی پوهه او حکمتونو والا داخلوی هغه څوک چه و غواړی په رحمت خپل کښی او ظالمان تیار کړی دی (الله) د هغوی لپاره عذاب دردونکی

د المرسلات سورت

(١) قسم دی په هغی بادونو باندی چه لیږلی شوی دی پرله پسی

(٢) قسم دی په هغی هواګانو باندی چه ماتول کوی ماتول

(٣) نو قسم دی په هغی بادونو باندی چه خورول کوی خورول

(٤) نو جداکونکی وی جدا کول

(٥) پس قسم دی په هغی ملایکو باندی چه راښکته کونکی دی د وحی

(٦) لپاره د عذر او لپاره د ویرولو

(٧) یقینا هغه چه وعده ئی کیدی شی تاسو سره خامخا واقع کیدونکی دی

(٨) نو هرکله چه ستوری بی نوره کړی شی

(٩) او کله چه اسمان څیری کړی شی

(١٠) او کله چه غرونه والوځولی شی

(١١) او هر کله چه د پیغمبرانو وقت وټاکلی شی (د شهادت لپاره)

(١٢) کومی ورځی ته روسته کړی شوی دی

(١٣) ورځ د فیصلی ته

(١٤) اوڅه شی پوهه کړی ئی ته چه څه ده ورځ د فیصلی

(١٥) تباهی ده په دغه ورځ تکذیب کونکو لره

(١٦) ایا نه دی هلاک کړی مونږ مخکنی خلق

(١٧) بیا ورپسی کړه ما په هغی پسی نور (مجرمان) خلک

(١٨) همداسی کار کو مونږ له ټولو مجرمانو سره

(١٩) تباهی ده په دغی ورځ تکذیب کونکو لره

أَلَمْ نَخْلُقكُّم مِّن مَّآءٍ مَّهِينٍ ﴿٢٠﴾ فَجَعَلْنَٰهُ فِى قَرَارٍ مَّكِينٍ ﴿٢١﴾ إِلَىٰ قَدَرٍ
مَّعْلُومٍ ﴿٢٢﴾ فَقَدَرْنَا فَنِعْمَ ٱلْقَٰدِرُونَ ﴿٢٣﴾ وَيْلٌ يَوْمَئِذٍ لِّلْمُكَذِّبِينَ ﴿٢٤﴾
أَلَمْ نَجْعَلِ ٱلْأَرْضَ كِفَاتًا ﴿٢٥﴾ أَحْيَآءً وَأَمْوَٰتًا ﴿٢٦﴾ وَجَعَلْنَا فِيهَا رَوَٰسِىَ
شَٰمِخَٰتٍ وَأَسْقَيْنَٰكُم مَّآءً فُرَاتًا ﴿٢٧﴾ وَيْلٌ يَوْمَئِذٍ لِّلْمُكَذِّبِينَ ﴿٢٨﴾
ٱنطَلِقُوٓا۟ إِلَىٰ مَا كُنتُم بِهِۦ تُكَذِّبُونَ ﴿٢٩﴾ ٱنطَلِقُوٓا۟ إِلَىٰ ظِلٍّ ذِى ثَلَٰثِ
شُعَبٍ ﴿٣٠﴾ لَّا ظَلِيلٍ وَلَا يُغْنِى مِنَ ٱللَّهَبِ ﴿٣١﴾ إِنَّهَا تَرْمِى بِشَرَرٍ
كَٱلْقَصْرِ ﴿٣٢﴾ كَأَنَّهُۥ جِمَٰلَتٌ صُفْرٌ ﴿٣٣﴾ وَيْلٌ يَوْمَئِذٍ لِّلْمُكَذِّبِينَ ﴿٣٤﴾
هَٰذَا يَوْمُ لَا يَنطِقُونَ ﴿٣٥﴾ وَلَا يُؤْذَنُ لَهُمْ فَيَعْتَذِرُونَ ﴿٣٦﴾ وَيْلٌ يَوْمَئِذٍ
لِّلْمُكَذِّبِينَ ﴿٣٧﴾ هَٰذَا يَوْمُ ٱلْفَصْلِ جَمَعْنَٰكُمْ وَٱلْأَوَّلِينَ ﴿٣٨﴾ فَإِن كَانَ
لَكُمْ كَيْدٌ فَكِيدُونِ ﴿٣٩﴾ وَيْلٌ يَوْمَئِذٍ لِّلْمُكَذِّبِينَ ﴿٤٠﴾ إِنَّ ٱلْمُتَّقِينَ فِى
ظِلَٰلٍ وَعُيُونٍ ﴿٤١﴾ وَفَوَٰكِهَ مِمَّا يَشْتَهُونَ ﴿٤٢﴾ كُلُوا۟ وَٱشْرَبُوا۟ هَنِيٓـًٔا
بِمَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٤٣﴾ إِنَّا كَذَٰلِكَ نَجْزِى ٱلْمُحْسِنِينَ ﴿٤٤﴾ وَيْلٌ يَوْمَئِذٍ
لِّلْمُكَذِّبِينَ ﴿٤٥﴾ كُلُوا۟ وَتَمَتَّعُوا۟ قَلِيلًا إِنَّكُم مُّجْرِمُونَ ﴿٤٦﴾ وَيْلٌ يَوْمَئِذٍ
لِّلْمُكَذِّبِينَ ﴿٤٧﴾ وَإِذَا قِيلَ لَهُمُ ٱرْكَعُوا۟ لَا يَرْكَعُونَ ﴿٤٨﴾ وَيْلٌ
يَوْمَئِذٍ لِّلْمُكَذِّبِينَ ﴿٤٩﴾ فَبِأَىِّ حَدِيثٍ بَعْدَهُۥ يُؤْمِنُونَ ﴿٥٠﴾

﴿٢٠﴾ ایا مونږ نه ئی پیدا کړی تاسو لره د سپکو اوبو نه

﴿٢١﴾ نو مونږ بیا وساتلی هغه په ځای د قرار مضبوط کښی

﴿٢٢﴾ تر نیټی مقرری پوری

﴿٢٣﴾ پس قدرت لرو مونږ (په دغی کارونو باندی) نو ښه قادران یو مونږ

﴿٢٤﴾ تباهی ده په دغی ورځ تکذیب کونکو لره

﴿٢٥﴾ ایا نه ده گرځولی مونږ زمکه راغونډونکی

﴿٢٦﴾ ژوندو لره او مړو لره

﴿٢٧﴾ او پیدا کړی دی مونږ په دغی زمکه کښی غرونه دنگ او سکو مونږ په تاسی باندی اوبه خوږی

﴿٢٨﴾ تباهی ده په دغی ورځ تکذیب کونکو لره

﴿٢٩﴾ لاړشی تاسو هغی شی ته چه تاسو د هغی تکذیب کو

﴿٣٠﴾ لاړشی هغی سوری ته چه خاوند د دری خانګو دی

﴿٣١﴾ چه نه یخ دی او نه دفع کوی لمبی د اور

﴿٣٢﴾ یقینا دغه اور ویشتل کوی په داسی بڅرکو (سرو سکروټو) سره چه په شان د بنگلو دی

﴿٣٣﴾ گویا که چه هغه اوښان دی زیړ

﴿٣٤﴾ تباهی ده په دغی ورځ تکذیب کونکو لره

﴿٣٥﴾ دا هغه ورځ ده چه دوی به خبری نه شی کولی

﴿٣٦﴾ او نه به اذن کیږی دوی ته چه بهانی پیش کړی

﴿٣٧﴾ تباهی ده په دغی ورځی تکذیب کونکو لره

﴿٣٨﴾ دا ورځ د فیصلی ده راجمع به کړو مونږ تاسو او مخکنی خلک

﴿٣٩﴾ نو که چیرته وی تاسو سره کوم مکر چل (په دفع کولو د عذاب کښی) نو وکړئ دغه چل ول زما په مقابل کښی

﴿٤٠﴾ تباهی ده په دغه ورځ تکذیب کونکو لره

﴿٤١﴾ یقینا متقیان به په سیورو او چینو کښی وی

﴿٤٢﴾ او په میوو کښی به وی هغه میوی چه دوی ئی غواړی

﴿٤٣﴾ خورئ او سکی په خوشحالی سره په سبب د هغی عملونو چه تاسو کول

﴿٤٤﴾ یقینا دغسی بدله ورکوو مونږ ښایسته عمل کونکو ته

﴿٤٥﴾ تباهی ده په دغی ورځ تکذیب کونکو لره

﴿٤٦﴾ خوری او مزی واخلی تاسو لږه موده یقینا تاسو مجرمان ئی

﴿٤٧﴾ تباهی ده په دغی ورځ د تکذیب کونکو لپاره

﴿٤٨﴾ او کله چه وویلی شی دوی ته چه رکوع کوئ نو دوی رکوع نه کوی

﴿٤٩﴾ تباهی ده په دغی ورځ تکذیب کونکو لره

﴿٥٠﴾ نو په کومه یوه خبره به روسته د دینه دوی ایمان راوړی

ترتيبها ٧٨ — سُورَةُ النَّبَإِ — آياتها ٤٠

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

عَمَّ يَتَسَآءَلُونَ ﴿١﴾ عَنِ ٱلنَّبَإِ ٱلۡعَظِيمِ ﴿٢﴾ ٱلَّذِي هُمۡ فِيهِ مُخۡتَلِفُونَ ﴿٣﴾
كَلَّا سَيَعۡلَمُونَ ﴿٤﴾ ثُمَّ كَلَّا سَيَعۡلَمُونَ ﴿٥﴾ أَلَمۡ نَجۡعَلِ ٱلۡأَرۡضَ مِهَٰدٗا ﴿٦﴾
وَٱلۡجِبَالَ أَوۡتَادٗا ﴿٧﴾ وَخَلَقۡنَٰكُمۡ أَزۡوَٰجٗا ﴿٨﴾ وَجَعَلۡنَا نَوۡمَكُمۡ سُبَاتٗا
﴿٩﴾ وَجَعَلۡنَا ٱلَّيۡلَ لِبَاسٗا ﴿١٠﴾ وَجَعَلۡنَا ٱلنَّهَارَ مَعَاشٗا ﴿١١﴾ وَبَنَيۡنَا
فَوۡقَكُمۡ سَبۡعٗا شِدَادٗا ﴿١٢﴾ وَجَعَلۡنَا سِرَاجٗا وَهَّاجٗا ﴿١٣﴾ وَأَنزَلۡنَا
مِنَ ٱلۡمُعۡصِرَٰتِ مَآءٗ ثَجَّاجٗا ﴿١٤﴾ لِّنُخۡرِجَ بِهِۦ حَبّٗا وَنَبَاتٗا ﴿١٥﴾ وَجَنَّٰتٍ
أَلۡفَافًا ﴿١٦﴾ إِنَّ يَوۡمَ ٱلۡفَصۡلِ كَانَ مِيقَٰتٗا ﴿١٧﴾ يَوۡمَ يُنفَخُ فِي ٱلصُّورِ
فَتَأۡتُونَ أَفۡوَاجٗا ﴿١٨﴾ وَفُتِحَتِ ٱلسَّمَآءُ فَكَانَتۡ أَبۡوَٰبٗا ﴿١٩﴾ وَسُيِّرَتِ
ٱلۡجِبَالُ فَكَانَتۡ سَرَابًا ﴿٢٠﴾ إِنَّ جَهَنَّمَ كَانَتۡ مِرۡصَادٗا ﴿٢١﴾ لِّلطَّٰغِينَ
مَـَٔابٗا ﴿٢٢﴾ لَّٰبِثِينَ فِيهَآ أَحۡقَابٗا ﴿٢٣﴾ لَّا يَذُوقُونَ فِيهَا بَرۡدٗا وَلَا شَرَابًا
﴿٢٤﴾ إِلَّا حَمِيمٗا وَغَسَّاقٗا ﴿٢٥﴾ جَزَآءٗ وِفَاقًا ﴿٢٦﴾ إِنَّهُمۡ كَانُواْ
لَا يَرۡجُونَ حِسَابٗا ﴿٢٧﴾ وَكَذَّبُواْ بِـَٔايَٰتِنَا كِذَّابٗا ﴿٢٨﴾ وَكُلَّ شَيۡءٍ
أَحۡصَيۡنَٰهُ كِتَٰبٗا ﴿٢٩﴾ فَذُوقُواْ فَلَن نَّزِيدَكُمۡ إِلَّا عَذَابًا ﴿٣٠﴾

د النبأ سورت

﴿١﴾ له څه شی څخه پوښتنه کوی دوی یوله بله
﴿٢﴾ پوښتنه کوی د لوئی خبری
﴿٣﴾ هغه چه دوی په کښی اختلاف کوی
﴿٤﴾ هیچیری نه ده په کار زر ده دوی ته به معلومه شی
﴿٥﴾ بیا هیچیری نه ده په کار زرده دوی ته به معلومه شی
﴿٦﴾ ایا نه ده ګرځولی مونږ زمکه فرش
﴿٧﴾ او غرونه میخونه
﴿٨﴾ او پیدا کړی ئی مونږ تاسو لره جوړی
﴿٩﴾ او ګرځولی دی مونږ خوب ستاسو ارام
﴿٩﴾ او ګرځولی ده مونږ شپه جامه
﴿١١﴾ او ګرځولی ده مونږ ورځ وخت د ګټلو د روزۍ
﴿١٢﴾ او جوړ کړی دی مونږ د پاسه له تاسو نه اوه (اسمانونه) مضبوط
﴿١٣﴾ او پیدا کړی دی مونږ ډیوه روښانه
﴿١٤﴾ او راورولی دی مونږ د درنو وریځو نه اوبه رابهیدونکی
﴿١٥﴾ لپاره د دی چه را اوباسو په هغی سره دانی او بوټی
﴿١٦﴾ او باغونه ګڼ (ګور)
﴿١٧﴾ یقینا ورځ د فیصلی ده وخت مقرر
﴿١٨﴾ په هغی ورځ چه پوکی اوکړی شی په شپیلۍ کښی نو راځۍ به تاسو ډلی ډلی
﴿١٩﴾ او څیری به شی اسمان نو شی به دروازی دروازی
﴿٢٠﴾ او روان به کړل شی غرونه نو شی به لکه سراب (شګو ګل)
﴿٢١﴾ یقینا جهنم دی ځای د انتظار
﴿٢٢﴾ لپاره د سرکشانو دی ځای د ورتلو
﴿٢٣﴾ اوسیږی به په هغی کښی ډیری زمانی
﴿٢٤﴾ نه به څکی دوی په هغی کښی یخنی او نه د څښلو څیزونه
﴿٢٥﴾ مګر خوټکیدلی اوبه او وینی او زوی
﴿٢٦﴾ بدله ده پوره
﴿٢٧﴾ یقینا دوی ؤ چه نه ئی لرلو امید د حساب
﴿٢٨﴾ او دروغجن ئی ګڼل ایاتونه زمونږ په دروغجن ګڼلو سره
﴿٢٩﴾ او هر یو څیزمونږ راګیر کړی دی په لیکلو سره
﴿٣٠﴾ نو اوڅکۍ چیری نه زیاتوو مونږ تاسو لره مګر عذاب
﴿٣١﴾ یقینا متقیانو لره ځای د کامیابۍ دی
﴿٣٢﴾ باغونه او انګور
﴿٣٣﴾ او ځوانی جینکۍ همزولی د دوی

إِنَّ لِلْمُتَّقِينَ مَفَازًا ﴿٣١﴾ حَدَآئِقَ وَأَعْنَٰبًا ﴿٣٢﴾ وَكَوَاعِبَ أَتْرَابًا ﴿٣٣﴾ وَكَأْسًا
دِهَاقًا ﴿٣٤﴾ لَّا يَسْمَعُونَ فِيهَا لَغْوًا وَلَا كِذَّٰبًا ﴿٣٥﴾ جَزَآءً مِّن رَّبِّكَ عَطَآءً
حِسَابًا ﴿٣٦﴾ رَّبِّ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا ٱلرَّحْمَٰنِ لَا يَمْلِكُونَ
مِنْهُ خِطَابًا ﴿٣٧﴾ يَوْمَ يَقُومُ ٱلرُّوحُ وَٱلْمَلَٰٓئِكَةُ صَفًّا لَّا يَتَكَلَّمُونَ
إِلَّا مَنْ أَذِنَ لَهُ ٱلرَّحْمَٰنُ وَقَالَ صَوَابًا ﴿٣٨﴾ ذَٰلِكَ ٱلْيَوْمُ ٱلْحَقُّ فَمَن
شَآءَ ٱتَّخَذَ إِلَىٰ رَبِّهِۦ مَـَٔابًا ﴿٣٩﴾ إِنَّآ أَنذَرْنَٰكُمْ عَذَابًا قَرِيبًا يَوْمَ
يَنظُرُ ٱلْمَرْءُ مَا قَدَّمَتْ يَدَاهُ وَيَقُولُ ٱلْكَافِرُ يَٰلَيْتَنِى كُنتُ تُرَٰبًا ﴿٤٠﴾

ترتيبها ٧٩ — سُورَةُ النَّازِعَاتِ — آياتها ٤٦

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

وَٱلنَّٰزِعَٰتِ غَرْقًا ﴿١﴾ وَٱلنَّٰشِطَٰتِ نَشْطًا ﴿٢﴾ وَٱلسَّٰبِحَٰتِ سَبْحًا
﴿٣﴾ فَٱلسَّٰبِقَٰتِ سَبْقًا ﴿٤﴾ فَٱلْمُدَبِّرَٰتِ أَمْرًا ﴿٥﴾ يَوْمَ تَرْجُفُ ٱلرَّاجِفَةُ
﴿٦﴾ تَتْبَعُهَا ٱلرَّادِفَةُ ﴿٧﴾ قُلُوبٌ يَوْمَئِذٍ وَاجِفَةٌ ﴿٨﴾ أَبْصَٰرُهَا
خَٰشِعَةٌ ﴿٩﴾ يَقُولُونَ أَءِنَّا لَمَرْدُودُونَ فِى ٱلْحَافِرَةِ ﴿١٠﴾ أَءِذَا كُنَّا
عِظَٰمًا نَّخِرَةً ﴿١١﴾ قَالُوا۟ تِلْكَ إِذًا كَرَّةٌ خَاسِرَةٌ ﴿١٢﴾ فَإِنَّمَا هِىَ زَجْرَةٌ
وَٰحِدَةٌ ﴿١٣﴾ فَإِذَا هُم بِٱلسَّاهِرَةِ ﴿١٤﴾ هَلْ أَتَىٰكَ حَدِيثُ مُوسَىٰٓ ﴿١٥﴾

٣٤ او پیالی ډکی

٣٥ نه به اوری دوی په هغی کښی بی فایدی خبری او نه درواغ

٣٦ په داسی حال کښی چه دا بدله ده له طرفه د رب ستا نه او بخشش ډیر

٣٧ رب د اسمانونو او زمکو دی او د هغی شی چه په مینځ د هغی کښی دی رحمان ذات دی دوی به اختیار نه لری له دغه (الله) سره د خبرو کولو

٣٨ په هغی ورځ چه اودریږی روح او ملایکی صفونه صفونه خبری به نه شی کولی مګر هغه څوک چه اجازت کړی وی هغی ته مهربان ذات او ویلی وی حقه خبره

٣٩ دغه ورځ ده حقه نو څوک چه غواړی نو ودنیسی رب خپل ته لار د ورتلو

٤٠ یقینا مونږ ویره درکړی ده تاسو ته د عذاب نږدی نه په هغه ورځ چه وبه وینی هر سړی هغه عمل چه مخکی لیږلی دی لاسونو د ده او وائی به کافر های ارمان دی چه وی زه خاوری

د النازعات سورت

١ قسم دی په هغی ملایکو باندی چه راکاږی روح د کافرانو لره په سختی سره

٢ او قسم دی په هغی ملایکو باندی چه اوباسی روح (د مؤمنانو لره په) اسانتیا سره

٣ او قسم دی په هغی ملایکو باندی چه لامبووهی لامبو وهل

٤ بیا مخکی کیدونکی وی حکم د الله ته په مخکی کیدلو سره

٥ بیا انتظام کونکی دی د څنو کارونو

٦ په هغی ورځ چه وبه لړځیږی لړځیدونکی

٧ رابشی ورپسی روسته راتلونکی

٨ زړونه به په دغه ورځ درزیدونکی وی

٩ سترګی د هغوی به ذلیله او ښکته وی

١٠ وائی دوی ایا مونږ به واپس کیدونکی یو زوړ حالت ته

١١ ایا کله چه وګرځو مونږ هډوکی زاړه رژیدونکی

١٢ وائی دوی دا په دغه وخت کښی دوباره راتلل دی تاوانی

١٣ نو بیشکه دا خو چغه یوه ده

١٤ پس ناڅاپه وی به دغه (خلق ټول) په مخ د زمکی

١٥ ایا راغلی ده تاته خبره د موسی علیه السلام

١٦ کله چه اواز وکړه هغه ته رب د هغی په میدان کښی چه طوا دی

١٧ لاړ شه فرعون ته یقینا هغه سرکشی کړی ده

إِذْ نَادَىٰهُ رَبُّهُۥ بِٱلْوَادِ ٱلْمُقَدَّسِ طُوًى ﴿١٦﴾ ٱذْهَبْ إِلَىٰ فِرْعَوْنَ إِنَّهُۥ طَغَىٰ ﴿١٧﴾
فَقُلْ هَل لَّكَ إِلَىٰٓ أَن تَزَكَّىٰ ﴿١٨﴾ وَأَهْدِيَكَ إِلَىٰ رَبِّكَ فَتَخْشَىٰ ﴿١٩﴾ فَأَرَىٰهُ
ٱلْـَٔايَةَ ٱلْكُبْرَىٰ ﴿٢٠﴾ فَكَذَّبَ وَعَصَىٰ ﴿٢١﴾ ثُمَّ أَدْبَرَ يَسْعَىٰ ﴿٢٢﴾ فَحَشَرَ
فَنَادَىٰ ﴿٢٣﴾ فَقَالَ أَنَا۠ رَبُّكُمُ ٱلْأَعْلَىٰ ﴿٢٤﴾ فَأَخَذَهُ ٱللَّهُ نَكَالَ ٱلْـَٔاخِرَةِ وَٱلْأُولَىٰٓ
﴿٢٥﴾ إِنَّ فِى ذَٰلِكَ لَعِبْرَةً لِّمَن يَخْشَىٰٓ ﴿٢٦﴾ ءَأَنتُمْ أَشَدُّ خَلْقًا أَمِ ٱلسَّمَآءُ ۚ بَنَىٰهَا
﴿٢٧﴾ رَفَعَ سَمْكَهَا فَسَوَّىٰهَا ﴿٢٨﴾ وَأَغْطَشَ لَيْلَهَا وَأَخْرَجَ ضُحَىٰهَا ﴿٢٩﴾
وَٱلْأَرْضَ بَعْدَ ذَٰلِكَ دَحَىٰهَآ ﴿٣٠﴾ أَخْرَجَ مِنْهَا مَآءَهَا وَمَرْعَىٰهَا ﴿٣١﴾
وَٱلْجِبَالَ أَرْسَىٰهَا ﴿٣٢﴾ مَتَٰعًا لَّكُمْ وَلِأَنْعَٰمِكُمْ ﴿٣٣﴾ فَإِذَا جَآءَتِ ٱلطَّآمَّةُ
ٱلْكُبْرَىٰ ﴿٣٤﴾ يَوْمَ يَتَذَكَّرُ ٱلْإِنسَٰنُ مَا سَعَىٰ ﴿٣٥﴾ وَبُرِّزَتِ ٱلْجَحِيمُ
لِمَن يَرَىٰ ﴿٣٦﴾ فَأَمَّا مَن طَغَىٰ ﴿٣٧﴾ وَءَاثَرَ ٱلْحَيَوٰةَ ٱلدُّنْيَا ﴿٣٨﴾ فَإِنَّ ٱلْجَحِيمَ
هِىَ ٱلْمَأْوَىٰ ﴿٣٩﴾ وَأَمَّا مَنْ خَافَ مَقَامَ رَبِّهِۦ وَنَهَى ٱلنَّفْسَ عَنِ ٱلْهَوَىٰ
﴿٤٠﴾ فَإِنَّ ٱلْجَنَّةَ هِىَ ٱلْمَأْوَىٰ ﴿٤١﴾ يَسْـَٔلُونَكَ عَنِ ٱلسَّاعَةِ أَيَّانَ مُرْسَىٰهَا
﴿٤٢﴾ فِيمَ أَنتَ مِن ذِكْرَىٰهَآ ﴿٤٣﴾ إِلَىٰ رَبِّكَ مُنتَهَىٰهَآ ﴿٤٤﴾ إِنَّمَآ أَنتَ مُنذِرُ
مَن يَخْشَىٰهَا ﴿٤٥﴾ كَأَنَّهُمْ يَوْمَ يَرَوْنَهَا لَمْ يَلْبَثُوٓا۟ إِلَّا عَشِيَّةً أَوْ ضُحَىٰهَا ﴿٤٦﴾

ترتيبها ٨٠ — سُورَةُ عَبَسَ — آياتها ٤٢

(١٨) نو ووايه ايا ته غواړی چه پاک شی
(١٩) او لار وښايم تاته په طرف د رب ستا نو او به ويريږی
(٢٠) نو وئی خودله هغه ته نښه لويه
(٢١) نو تکذيب ئی وکړه او نافرمانی ئی وکړه
(٢٢) بيا ئی شاه وګرځوله چه کوشش ئی کولو
(٢٣) نو راجمع ئی کړه ساحران او اواز ئی وکړه
(٢٤) نو وئی ويل چه زه رب يم ستاسو اوچت
(٢٥) نو ونيوه ده لره الله تعالی په سزا د اخرت او د دونيا سره
(٢٦) يقينا په دی کښی عبرت دی هغه چالره چه ويريږی
(٢٧) ايا تاسو ډير کلک پيدايش والا ئی يا اسمان چه جوړ کړی دی الله
(٢٨) پورته کړی ئی دی چت د هغی نو برابر کړی ئی دی
(٢٩) او تورتم کړی ئی ده شپه د هغی او ښکاره کړی ئی دی څاښت د هغی
(٣٠) او زمکه ئی روسته د هغی نه غوړولی ده هغه
(٣١) راويستلی ئی دی دهغی نه اوبه د هغی ګياګانی او ورشو د هغی
(٣٢) او غرونه ودرولی دی الله تعالی
(٣٣) لپاره د فايدی ستاسو او لپاره د څاروو ستاسو
(٣٤) نو کله چه راشی هنګامه او بلا لويه
(٣٥) په دغه ورځ به يادوی انسان هغه عمل چه ده کړی وی
(٣٦) او ښکاره به کړی شی جهنم هغه چاته چه وينی ئی
(٣٧) نو هغه څوک چه کړی ئی ده سرکشی
(٣٨) او غوره کړی ئی دی ژوند دنيوی
(٣٩) نو يقينا جهنم دا ځای د ورتلو د هغه دی
(٤٠) او هغه څوک چه ويره ئی کړی ده د اودريدلو د رب خپل نه او منع کړی ئی دی ځان خپل د خواهش نه
(٤١) نو يقينا جنت دا ځای د ورتللو د هغه دی
(٤٢) تپوس کوی دوی ستا نه په باره د قيامت کښی چه کله به وی اودريدل دهغی
(٤٣) په څه کښی ئی ته د ياداشت د هغی نه
(٤٤) خاص ستا رب ته انتهاء د علم د قيامت ده
(٤٥) يقينا ته ويرونکی د هغه چا ئی چه ويريږی د قيامت نه
(٤٦) ګويا چه دوی په کومه ورځ ووينی قيامت (ګمان به کوی) چه نه ؤ حصار شوی دوی مګر په اندازه د مازيګری او يا په اندازه د څاښت

د عبس سورت

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

عَبَسَ وَتَوَلَّىٰٓ (١) أَن جَآءَهُ ٱلۡأَعۡمَىٰ (٢) وَمَا يُدۡرِيكَ لَعَلَّهُۥ يَزَّكَّىٰٓ (٣) أَوۡ
يَذَّكَّرُ فَتَنفَعَهُ ٱلذِّكۡرَىٰٓ (٤) أَمَّا مَنِ ٱسۡتَغۡنَىٰ (٥) فَأَنتَ لَهُۥ تَصَدَّىٰ (٦)
وَمَا عَلَيۡكَ أَلَّا يَزَّكَّىٰ (٧) وَأَمَّا مَن جَآءَكَ يَسۡعَىٰ (٨) وَهُوَ يَخۡشَىٰ (٩) فَأَنتَ
عَنۡهُ تَلَهَّىٰ (١٠) كَلَّآ إِنَّهَا تَذۡكِرَةٞ (١١) فَمَن شَآءَ ذَكَرَهُۥ (١٢) فِي صُحُفٖ مُّكَرَّمَةٖ
(١٣) مَّرۡفُوعَةٖ مُّطَهَّرَةِۭ (١٤) بِأَيۡدِي سَفَرَةٖ (١٥) كِرَامِۭ بَرَرَةٖ (١٦) قُتِلَ ٱلۡإِنسَٰنُ
مَآ أَكۡفَرَهُۥ (١٧) مِنۡ أَيِّ شَيۡءٍ خَلَقَهُۥ (١٨) مِن نُّطۡفَةٍ خَلَقَهُۥ فَقَدَّرَهُۥ (١٩) ثُمَّ
ٱلسَّبِيلَ يَسَّرَهُۥ (٢٠) ثُمَّ أَمَاتَهُۥ فَأَقۡبَرَهُۥ (٢١) ثُمَّ إِذَا شَآءَ أَنشَرَهُۥ (٢٢) كَلَّا لَمَّا
يَقۡضِ مَآ أَمَرَهُۥ (٢٣) فَلۡيَنظُرِ ٱلۡإِنسَٰنُ إِلَىٰ طَعَامِهِۦٓ (٢٤) أَنَّا صَبَبۡنَا ٱلۡمَآءَ صَبّٗا
(٢٥) ثُمَّ شَقَقۡنَا ٱلۡأَرۡضَ شَقّٗا (٢٦) فَأَنۢبَتۡنَا فِيهَا حَبّٗا (٢٧) وَعِنَبٗا وَقَضۡبٗا (٢٨)
وَزَيۡتُونٗا وَنَخۡلٗا (٢٩) وَحَدَآئِقَ غُلۡبٗا (٣٠) وَفَٰكِهَةٗ وَأَبّٗا (٣١) مَّتَٰعٗا لَّكُمۡ
وَلِأَنۡعَٰمِكُمۡ (٣٢) فَإِذَا جَآءَتِ ٱلصَّآخَّةُ (٣٣) يَوۡمَ يَفِرُّ ٱلۡمَرۡءُ مِنۡ أَخِيهِ (٣٤)
وَأُمِّهِۦ وَأَبِيهِ (٣٥) وَصَٰحِبَتِهِۦ وَبَنِيهِ (٣٦) لِكُلِّ ٱمۡرِيٕٖ مِّنۡهُمۡ يَوۡمَئِذٖ شَأۡنٞ
يُغۡنِيهِ (٣٧) وُجُوهٞ يَوۡمَئِذٖ مُّسۡفِرَةٞ (٣٨) ضَاحِكَةٞ مُّسۡتَبۡشِرَةٞ (٣٩) وَوُجُوهٞ
يَوۡمَئِذٍ عَلَيۡهَا غَبَرَةٞ (٤٠) تَرۡهَقُهَا قَتَرَةٌ (٤١) أُوْلَٰٓئِكَ هُمُ ٱلۡكَفَرَةُ ٱلۡفَجَرَةُ (٤٢)

(١) تندی تریو کړه (محمد علیه السلام) او مخ ئی واړوه
(٢) د دی وجی نه چه راغی ورته ړوند
(٣) او څه شی پوهه کړی ئی ته کیدای شی چه هغه به ځان پاکوی
(٤) یابه نصیحت قبول کړی نو نفع به ورکړی ده ته نصیحت
(٥) هغه څوک چه بی پروا کړی ئی دی ځان
(٦) نو ته هغی ته ورمخکی کیږی
(٧) او نیشته په تا باندی ګناه که دی پاک نشی
(٨) او هغه څوک چه راغی تاته په داسی حال کښی چه منډی وهی
(٩) او هغه ویریږی
(١٠) نو ته د هغی نه غفلت کوی
(١١) داسی نه ده پکار یقینا دا نصیحت دی
(١٢) نو د چا چه خوښه شی نو دا دی یاد کړی
(١٣) لیکلی شوی دی په پاڼو عزتمندو کښی
(١٤) پورته کړی شوی دی پاکی ساتلی شوی دی
(١٥) په لاسونو د لیکونکو ملایکو
(١٦) عزتمند او نیکان
(١٧) تباه دی شی انسان څومره غټ کافر دی
(١٨) د څه شی نه الله پیدا کړی دی
(١٩) د نطفی نه ئی پیدا کړی دی نو بیا ئی اندازه کړی دی
(٢٠) بیا ئی لار ورته اسانه کړی ده
(٢١) بیا ئی مړکړی نو قبر ته ئی بوځی
(٢٢) بیا کله چه وغواړی نو را اوچت به کړی ده لره
(٢٣) یقینی ده چه نه دی پوری کړی ده حکم د الله لره
(٢٤) نو اودی ګوری انسان خوراک خپل ته
(٢٥) یقینا راتوی کړی مونږ اوبه په راتویولو سره
(٢٦) بیا اوچوله مونږ زمکه په چولو سره
(٢٧) نو زرغون کړی مونږ په هغی کښی دانی
(٢٨) او انګور او ترکاری
(٢٩) او خونه او کجوری
(٣٠) او باغونه ګڼ (٣١) او میوی او ګیا
(٣٢) لپاره د فایدی ستاسو او لپاره د څارو ستاسو
(٣٣) کله چه راشی غوږونه کڼونکی (څیز)
(٣٤) په دغی ورځ به تختی هر سړی د ورور خپل نه
(٣٥) او د مور نه او د پلار خپل نه
(٣٦) او د ښځی خپلی نه او د ځامنو خپلو نه
(٣٧) لپاره د هر سړی به په دغه ورځ یو فکر وی چه مشغوله کړی به ئی وی
(٣٨) ځنی مخونه به په دغی ورځ رڼا کونکی وی
(٣٩) خندا به کوی خوشحاله به وی
(٤٠) او ځنی مخونه به په دغی ورځ په هغی باندی دوړی وی

ترتيبها ٨١ — **سُورَةُ التَّكۡوِيرِ** — آياتها ٢٩

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

إِذَا ٱلشَّمۡسُ كُوِّرَتۡ ﴿١﴾ وَإِذَا ٱلنُّجُومُ ٱنكَدَرَتۡ ﴿٢﴾ وَإِذَا ٱلۡجِبَالُ
سُيِّرَتۡ ﴿٣﴾ وَإِذَا ٱلۡعِشَارُ عُطِّلَتۡ ﴿٤﴾ وَإِذَا ٱلۡوُحُوشُ حُشِرَتۡ
﴿٥﴾ وَإِذَا ٱلۡبِحَارُ سُجِّرَتۡ ﴿٦﴾ وَإِذَا ٱلنُّفُوسُ زُوِّجَتۡ ﴿٧﴾ وَإِذَا
ٱلۡمَوۡءُۥدَةُ سُئِلَتۡ ﴿٨﴾ بِأَيِّ ذَنۢبٖ قُتِلَتۡ ﴿٩﴾ وَإِذَا ٱلصُّحُفُ نُشِرَتۡ
﴿١٠﴾ وَإِذَا ٱلسَّمَآءُ كُشِطَتۡ ﴿١١﴾ وَإِذَا ٱلۡجَحِيمُ سُعِّرَتۡ ﴿١٢﴾ وَإِذَا ٱلۡجَنَّةُ
أُزۡلِفَتۡ ﴿١٣﴾ عَلِمَتۡ نَفۡسٞ مَّآ أَحۡضَرَتۡ ﴿١٤﴾ فَلَآ أُقۡسِمُ بِٱلۡخُنَّسِ ﴿١٥﴾
ٱلۡجَوَارِ ٱلۡكُنَّسِ ﴿١٦﴾ وَٱلَّيۡلِ إِذَا عَسۡعَسَ ﴿١٧﴾ وَٱلصُّبۡحِ إِذَا تَنَفَّسَ ﴿١٨﴾
إِنَّهُۥ لَقَوۡلُ رَسُولٖ كَرِيمٖ ﴿١٩﴾ ذِي قُوَّةٍ عِندَ ذِي ٱلۡعَرۡشِ مَكِينٖ ﴿٢٠﴾ مُّطَاعٖ
ثَمَّ أَمِينٖ ﴿٢١﴾ وَمَا صَاحِبُكُم بِمَجۡنُونٖ ﴿٢٢﴾ وَلَقَدۡ رَءَاهُ بِٱلۡأُفُقِ ٱلۡمُبِينِ
﴿٢٣﴾ وَمَا هُوَ عَلَى ٱلۡغَيۡبِ بِضَنِينٖ ﴿٢٤﴾ وَمَا هُوَ بِقَوۡلِ شَيۡطَٰنٖ رَّجِيمٖ ﴿٢٥﴾
فَأَيۡنَ تَذۡهَبُونَ ﴿٢٦﴾ إِنۡ هُوَ إِلَّا ذِكۡرٞ لِّلۡعَٰلَمِينَ ﴿٢٧﴾ لِمَن شَآءَ مِنكُمۡ أَن
يَسۡتَقِيمَ ﴿٢٨﴾ وَمَا تَشَآءُونَ إِلَّآ أَن يَشَآءَ ٱللَّهُ رَبُّ ٱلۡعَٰلَمِينَ ﴿٢٩﴾

ترتيبها ٨٢ — **سُورَةُ الانفِطَارِ** — آياتها ٢٩

﴿٤١﴾ پټ کړی به وی هغی لره توروالی
﴿٤٢﴾ دغه کسان دوی کافران فاجران دی

د التكوير سورت

﴿١﴾ کله چه لمر ونغختلی شی
﴿٢﴾ او کله چه ستوری خړ شی
﴿٣﴾ او هر کله چه غرونه روان شی
﴿٤﴾ او هر کله چه د لسو میاشتو بلاربی اوښی خوشی کړی شی
﴿٥﴾ او هر کله چه ځنګلی ځناور راجمع کړی شی
﴿٦﴾ او هر کله چه دریابونه ډک کړی شی
﴿٧﴾ او هر کله چه ارواح د بدنونو سره یوځای کړی شی
﴿٨﴾ او هرکله چه د ژوندئ ښخی کړی شوی جینۍ نه تپوس وکړی شی
﴿٩﴾ چه په کومه ګناه وژلی شوی ده
﴿١٠﴾ او هر کله چه عملنامی راخوری کړی شی
﴿١١﴾ او هر کله چه د اسمان نه پوستکی ویستلی شی
﴿١٢﴾ او هر کله چه جهنم بله لمبه کړی شی
﴿١٣﴾ او کله چه جنت نږدی کړی شی
﴿١٤﴾ پوهه به شی هر نفس په هغی شی چه حاضر کړی ئی وی
﴿١٥﴾ نو داسی نه ده قسم کوم په ستورو پټیدونکو باندی
﴿١٦﴾ چه روان دی او ښکاره کیږی د شپی
﴿١٧﴾ او قسم دی په شپه باندی کله چه شاه کړی
﴿١٨﴾ او قسم دی په سبا باندی کله چه ساه واخلی
﴿١٩﴾ یقینا دا خامخا وینا د رسول عزتمند ده
﴿٢٠﴾ خاوند دقوت دی په نزد د خاوند د عرش د مرتبی والا دی
﴿٢١﴾ منلی شوی دی هلته امین دی
﴿٢٢﴾ او نه دی ملګری ستاسو لیونی
﴿٢٣﴾ او یقینا لیدلی دی (محمد علیه السلام) هغه (جبریل علیه السلام) په کنارو روښانه کښی
﴿٢٤﴾ او نه دی دی په وحی بیانولو کښی بخل کونکی
﴿٢٥﴾ او نه ده دا وینا د شیطان رټلی شوی
﴿٢٦﴾ نو کوم خوا ځئ تاسو
﴿٢٧﴾ نه دی دا مګر نصیحت دی لپاره د ټولو خلکو
﴿٢٨﴾ لپاره د هغه چا چه غواړی ستاسو نه چه برابر روان شی
﴿٢٩﴾ او نه شئ غوختلی تاسو مګر هله چه وغواړی الله تعالی چه رب د ټولو خلقو دی

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

إِذَا ٱلسَّمَآءُ ٱنفَطَرَتۡ (١) وَإِذَا ٱلۡكَوَاكِبُ ٱنتَثَرَتۡ (٢) وَإِذَا ٱلۡبِحَارُ
فُجِّرَتۡ (٣) وَإِذَا ٱلۡقُبُورُ بُعۡثِرَتۡ (٤) عَلِمَتۡ نَفۡسٞ مَّا قَدَّمَتۡ
وَأَخَّرَتۡ (٥) يَٰٓأَيُّهَا ٱلۡإِنسَٰنُ مَا غَرَّكَ بِرَبِّكَ ٱلۡكَرِيمِ (٦) ٱلَّذِي
خَلَقَكَ فَسَوَّىٰكَ فَعَدَلَكَ (٧) فِيٓ أَيِّ صُورَةٖ مَّا شَآءَ رَكَّبَكَ (٨)
كَلَّا بَلۡ تُكَذِّبُونَ بِٱلدِّينِ (٩) وَإِنَّ عَلَيۡكُمۡ لَحَٰفِظِينَ (١٠) كِرَامٗا
كَٰتِبِينَ (١١) يَعۡلَمُونَ مَا تَفۡعَلُونَ (١٢) إِنَّ ٱلۡأَبۡرَارَ لَفِي نَعِيمٖ (١٣) وَإِنَّ
ٱلۡفُجَّارَ لَفِي جَحِيمٖ (١٤) يَصۡلَوۡنَهَا يَوۡمَ ٱلدِّينِ (١٥) وَمَا هُمۡ عَنۡهَا بِغَآئِبِينَ
(١٦) وَمَآ أَدۡرَىٰكَ مَا يَوۡمُ ٱلدِّينِ (١٧) ثُمَّ مَآ أَدۡرَىٰكَ مَا يَوۡمُ ٱلدِّينِ
(١٨) يَوۡمَ لَا تَمۡلِكُ نَفۡسٞ لِّنَفۡسٖ شَيۡـٔٗاۖ وَٱلۡأَمۡرُ يَوۡمَئِذٖ لِّلَّهِ (١٩)

ترتيبها ٨٣ — سُورَةُ المُطَفِّفِين — آياتها ٣٦

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

وَيۡلٞ لِّلۡمُطَفِّفِينَ (١) ٱلَّذِينَ إِذَا ٱكۡتَالُواْ عَلَى ٱلنَّاسِ يَسۡتَوۡفُونَ (٢)
وَإِذَا كَالُوهُمۡ أَو وَّزَنُوهُمۡ يُخۡسِرُونَ (٣) أَلَا يَظُنُّ أُوْلَٰٓئِكَ أَنَّهُم
مَّبۡعُوثُونَ (٤) لِيَوۡمٍ عَظِيمٖ (٥) يَوۡمَ يَقُومُ ٱلنَّاسُ لِرَبِّ ٱلۡعَٰلَمِينَ (٦)

د الانفطار سورت

(١) هرکله چه اسمان وچوی

(٢) او هرکله چه ستوری راولیږی تیت په تیت

(٣) او هر کله چه دریابونه و بیولی شی

(٤) او هر کله چه قبرونو والا راپورته کړی شی

(٥) پوهه به شی هر نفس په هغی عمل چه مخکی ئی لیږلی وی او یا ئی روسته پریخی وی

(٦) ای انسانه څه شی مغروره کړی ئی ته په رب خپل باندی چه عزتمند ذات دی

(٧) داسی ذات چه پیدا کړی ئی ته نو برابر ئی کړی او نیغ قد والا ئی کړی

(٨) په هر شکل چه هغی غوختل نو ته ئی جوړ کړی ئی

(٩) هیچیری داسی نه ده پکار بلکه تاسو تکذیب کوئ د ورځی د جزاء

(١٠) او یقینا په تاسو باندی مقرر دی حفاظت کونکی ملایکی

(١١) عزتمند لیکونکی

(١٢) پوهیږی په هغه څه چه تاسوئی کوئ

(١٣) یقینا نیکان خلک به خامخا په نعمتونو کښی وی

(١٤) اویقینا بدکار خلق به خامخا په اور کښی وی

(١٥) ننوځی به هغی ته په ورځ دجزاء

(١٦) او نه دی دوی د هغی نه پټیدونکی

(١٧) او څه شی پوهه کړی ئی ته چه څه ده ورځ د جزاء

(١٨) بیا څه شی پوهه کړی ئی ته چه څه ده ورځ د جزاء

(١٩) هغه ورځ چه نه به مومی اختیار هیڅ نفس د بل نفس لره د هیڅ شی او ټول اختیار په دغه ورځ کښی خاص الله تعالی لره دی

د المطففین سورت

(١) تباهی ده لپاره د کمی کونکو

(٢) هغه کسان چه پیمانه اخلی د خلکو نه نو پوره ئی اخلی

(٣) او کله چه پیمانه ورکوی هغوی لره او یا تول کوی هغوی له نو کمی کوی

(٤) ایا ګمان نه کوی دغه خلق چه یقینا دوی به دوباره راپورته کړی شی

(٥) لوئی ورځی ته

(٦) هغه ورځ چه اوبه دریږی خلق رب العلمین ته

(٧) هیچیری داسی نه ده پکاریقینا عملنامه د بدکارانو خامخا په سجین کښی ده

كَلَّآ إِنَّ كِتَٰبَ ٱلْفُجَّارِ لَفِى سِجِّينٍ ﴿٧﴾ وَمَآ أَدْرَىٰكَ مَا سِجِّينٌ ﴿٨﴾ كِتَٰبٌ
مَّرْقُومٌ ﴿٩﴾ وَيْلٌ يَوْمَئِذٍ لِّلْمُكَذِّبِينَ ﴿١٠﴾ ٱلَّذِينَ يُكَذِّبُونَ بِيَوْمِ ٱلدِّينِ ﴿١١﴾
وَمَا يُكَذِّبُ بِهِۦٓ إِلَّا كُلُّ مُعْتَدٍ أَثِيمٍ ﴿١٢﴾ إِذَا تُتْلَىٰ عَلَيْهِ ءَايَٰتُنَا قَالَ أَسَٰطِيرُ
ٱلْأَوَّلِينَ ﴿١٣﴾ كَلَّا ۖ بَلْ ۜ رَانَ عَلَىٰ قُلُوبِهِم مَّا كَانُوا۟ يَكْسِبُونَ ﴿١٤﴾ كَلَّآ إِنَّهُمْ
عَن رَّبِّهِمْ يَوْمَئِذٍ لَّمَحْجُوبُونَ ﴿١٥﴾ ثُمَّ إِنَّهُمْ لَصَالُوا۟ ٱلْجَحِيمِ ﴿١٦﴾ ثُمَّ يُقَالُ
هَٰذَا ٱلَّذِى كُنتُم بِهِۦ تُكَذِّبُونَ ﴿١٧﴾ كَلَّآ إِنَّ كِتَٰبَ ٱلْأَبْرَارِ لَفِى عِلِّيِّينَ
﴿١٨﴾ وَمَآ أَدْرَىٰكَ مَا عِلِّيُّونَ ﴿١٩﴾ كِتَٰبٌ مَّرْقُومٌ ﴿٢٠﴾ يَشْهَدُهُ ٱلْمُقَرَّبُونَ
﴿٢١﴾ إِنَّ ٱلْأَبْرَارَ لَفِى نَعِيمٍ ﴿٢٢﴾ عَلَى ٱلْأَرَآئِكِ يَنظُرُونَ ﴿٢٣﴾ تَعْرِفُ فِى
وُجُوهِهِمْ نَضْرَةَ ٱلنَّعِيمِ ﴿٢٤﴾ يُسْقَوْنَ مِن رَّحِيقٍ مَّخْتُومٍ ﴿٢٥﴾
خِتَٰمُهُۥ مِسْكٌ ۚ وَفِى ذَٰلِكَ فَلْيَتَنَافَسِ ٱلْمُتَنَٰفِسُونَ ﴿٢٦﴾ وَمِزَاجُهُۥ
مِن تَسْنِيمٍ ﴿٢٧﴾ عَيْنًا يَشْرَبُ بِهَا ٱلْمُقَرَّبُونَ ﴿٢٨﴾ إِنَّ ٱلَّذِينَ
أَجْرَمُوا۟ كَانُوا۟ مِنَ ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ يَضْحَكُونَ ﴿٢٩﴾ وَإِذَا مَرُّوا۟ بِهِمْ
يَتَغَامَزُونَ ﴿٣٠﴾ وَإِذَا ٱنقَلَبُوٓا۟ إِلَىٰٓ أَهْلِهِمُ ٱنقَلَبُوا۟ فَكِهِينَ ﴿٣١﴾
وَإِذَا رَأَوْهُمْ قَالُوٓا۟ إِنَّ هَٰٓؤُلَآءِ لَضَآلُّونَ ﴿٣٢﴾ وَمَآ أُرْسِلُوا۟ عَلَيْهِمْ
حَٰفِظِينَ ﴿٣٣﴾ فَٱلْيَوْمَ ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ مِنَ ٱلْكُفَّارِ يَضْحَكُونَ ﴿٣٤﴾

﴿٨﴾ او څه شی پوهه درکړیده تاته چه څه
شی دی سجین
﴿٩﴾ دفتر (رجستر) دی لیکلی شوی
﴿١٠﴾ تباهی ده په دغه ورځ تکذیب کونکو لره
﴿١١﴾ هغه کسان چه تکذیب کوی د ورځی د جزاء
﴿١٢﴾ او تکذیب نه کوی د دغی ورځ مګر
هر د حد نه تیریدونکی ډیر ګناهګار
﴿١٣﴾ کله چه ولوستلی شی په هغه باندی
ایاتونه زمونږ نو هغه وائی دا خو دروغ
قصی دی د مخکنو خلکو
﴿١٤﴾ هیچیری داسی نه ده بلکه زنګ راغلی
دی په زړونو د دوی په سبب د هغی
عملونو چه دوی کول
﴿١٥﴾ یقینا داسی ده چه دا خلق د خپل رب
نه په دغه ورځ به په پردو کښی وی
﴿١٦﴾ بیا یقینا دوی ضرور داخلیدونکی دی اور ته
﴿١٧﴾ بیا به وویلی شی دا هغه څیز دی چه
تاسو د هغی تکذیب کوو
﴿١٨﴾ یقینا داسی ده یقینا عملنامه د نیکانو
خلکو خامخا په علیین کښی ده
﴿١٩﴾ او څه شی پوهه کړی ئی ته چه څه دی علیین
﴿٢٠﴾ دفتر دی لیکلی شوی
﴿٢١﴾ حاضریږی هغی ته مقربین (د الله تعالی)
﴿٢٢﴾ یقینا نیکان خلک به خامخا په نعمتونو
کښی وی
﴿٢٣﴾ په پالنګونو باندی به وی ګوری به
﴿٢٤﴾ پیژنی به ته په مخونو د هغوی کښی
تازګی د نعمتونو
﴿٢٥﴾ سکلی کیږی به په هغوی باندی د
خالصو شرابو مهر وهلی شوو نه
﴿٢٦﴾ چه مهر به ئی مشک وی نو په
دیکښی دی مینه وکړی مینه کونکی
﴿٢٧﴾ او ګډون د هغی به د تسنیم نومی چینی نه وی
﴿٢٨﴾ چینه ده چه سکی به د هغی نه نزدی
خلق (الله تعالی ته)
﴿٢٩﴾ یقینا هغه کسان چه جرمونه ئی کړی دی
ؤ دوی چه په مؤمنانو پوری مسخری کولی
﴿٣٠﴾ او هرکله چه تیریدل به په هغوی باندی
نو سترګک به ئی وهه
﴿٣١﴾ او هر کله چه به واپس شو خپلو کورونو
ته نو واپس کیدل به خوشحالی کونکی
﴿٣٢﴾ او کله چه به ئی دوی ولیدل نو ویل به
ئی چه یقینا دا کسان خامخا ګمراهان دی
﴿٣٣﴾ او نه دی لیږلی شوی دوی په هغوی
باندی څوکئ کونکی
﴿٣٤﴾ نو نن ورځ به مؤمنان په کافرانو پوری
خندا کوی

(٣٥) په پالنګونو باندې به وې ګوري به
(٣٦) ايا بدله ورکړی شوی کافرانو ته د
هغې عملونو چه دوی کول

د الانشقاق سورت

(١) هرکله چه اسمان وچوی
(٢) او غوږ ئې يخې دې حکم د رب خپل
ته او لايقه ده چه غوږ کيږدی
(٣) او کله چه زمکه وغوړولی شی
(٤) او (بهر) وغورځوی هغه څه چه په
هغې کښې دې او خالي شي
(٥) او غوږ ئې يخې دې حکم د رب خپل
ته او لايق ده چه غوږ کيږدی
(٦) ای انسانه يقينا ته مشقت ويستونکی ئې
(په رسيدلو کښې) خپل رب ته مشقت کول
نو مخامخ کيدونکې ئې د هغې سره
(٧) نو هغه څوک چه ورکړيشي عملنامه د
هغې په ښې لاس د هغه کښې
(٨) نو زر دی چه حساب به ورسره
وکړی شی اسان حساب
(٩) او اوبه ګرځی خپل اهل ته خوشحاله
کړی شوی
(١٠) او هغه څوک چه ورکړی شی عملنامه
د هغې روستو د شاه د هغې نه
(١١) نو زر دی چه غواړی به هلاکت خپل
(١٢) او داخل به شی اور تيز ته
(١٣) يقينا دی ؤ په خپل کور کښې خوشحاله
(١٤) يقينا ده ګمان کولو چه اوبه نه ګرځی
الله تعالى ته
(١٥) بلکه يقينا رب د ده دی ده لره ليدونکی
(١٦) نو داسی نه ده قسم کوم په سرخئ د
ماښام باندی

عَلَى ٱلْأَرَآئِكِ يَنظُرُونَ (٣٥) هَلْ ثُوِّبَ ٱلْكُفَّارُ مَا كَانُوا۟ يَفْعَلُونَ (٣٦)

سُورَةُ الانشِقَاقِ — ترتيبها ٨٤ — آياتها ٢٥

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

إِذَا ٱلسَّمَآءُ ٱنشَقَّتْ (١) وَأَذِنَتْ لِرَبِّهَا وَحُقَّتْ (٢) وَإِذَا ٱلْأَرْضُ مُدَّتْ
(٣) وَأَلْقَتْ مَا فِيهَا وَتَخَلَّتْ (٤) وَأَذِنَتْ لِرَبِّهَا وَحُقَّتْ (٥) يَٰٓأَيُّهَا
ٱلْإِنسَٰنُ إِنَّكَ كَادِحٌ إِلَىٰ رَبِّكَ كَدْحًا فَمُلَٰقِيهِ (٦) فَأَمَّا مَنْ أُوتِىَ
كِتَٰبَهُۥ بِيَمِينِهِۦ (٧) فَسَوْفَ يُحَاسَبُ حِسَابًا يَسِيرًا (٨) وَيَنقَلِبُ
إِلَىٰٓ أَهْلِهِۦ مَسْرُورًا (٩) وَأَمَّا مَنْ أُوتِىَ كِتَٰبَهُۥ وَرَآءَ ظَهْرِهِۦ (١٠) فَسَوْفَ
يَدْعُوا۟ ثُبُورًا (١١) وَيَصْلَىٰ سَعِيرًا (١٢) إِنَّهُۥ كَانَ فِىٓ أَهْلِهِۦ مَسْرُورًا (١٣)
إِنَّهُۥ ظَنَّ أَن لَّن يَحُورَ (١٤) بَلَىٰٓ إِنَّ رَبَّهُۥ كَانَ بِهِۦ بَصِيرًا (١٥) فَلَآ أُقْسِمُ
بِٱلشَّفَقِ (١٦) وَٱلَّيْلِ وَمَا وَسَقَ (١٧) وَٱلْقَمَرِ إِذَا ٱتَّسَقَ (١٨)
لَتَرْكَبُنَّ طَبَقًا عَن طَبَقٍ (١٩) فَمَا لَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ (٢٠) وَإِذَا قُرِئَ
عَلَيْهِمُ ٱلْقُرْءَانُ لَا يَسْجُدُونَ ۩ (٢١) بَلِ ٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟ يُكَذِّبُونَ
(٢٢) وَٱللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا يُوعُونَ (٢٣) فَبَشِّرْهُم بِعَذَابٍ أَلِيمٍ (٢٤)
إِلَّا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ وَعَمِلُوا۟ ٱلصَّٰلِحَٰتِ لَهُمْ أَجْرٌ غَيْرُ مَمْنُونٍۭ (٢٥)

(١٧) او په شپه باندی او په هغه څه چه
راجمع کړی وی (هغې لره شپې په خپلو
تيارو کښې)
(١٨) او په سپوږمۍ باندی کله چه پوره شی
(١٩) خامخا ځئ به تاسو يو حالت ته روسته
د بل حالت نه
(٢٠) نو څه وجه ده دوی لره چه ايمان نه راوړی
(٢١) او کله چه ولوستلی شی په دوی باندی
قران نو سجده نه کوی
(٢٢) بلکه هغه کسان چه کافران دی دوی
خو تکذيب کوی
(٢٣) او الله تعالى پوهه دی په هغې څيزونو
چه دوی ئې په زړونو کښې ساتی
(٢٤) نو زيری ورکړه دوی ته په عذاب
دردناک سره

ترتيبها ۸۵ — سُورَةُ البُرُوجِ — اٰياتها ۲۲

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

وَٱلسَّمَآءِ ذَاتِ ٱلۡبُرُوجِ ﴿١﴾ وَٱلۡيَوۡمِ ٱلۡمَوۡعُودِ ﴿٢﴾ وَشَاهِدٖ وَمَشۡهُودٖ
﴿٣﴾ قُتِلَ أَصۡحَٰبُ ٱلۡأُخۡدُودِ ﴿٤﴾ ٱلنَّارِ ذَاتِ ٱلۡوَقُودِ ﴿٥﴾ إِذۡ هُمۡ عَلَيۡهَا
قُعُودٞ ﴿٦﴾ وَهُمۡ عَلَىٰ مَا يَفۡعَلُونَ بِٱلۡمُؤۡمِنِينَ شُهُودٞ ﴿٧﴾ وَمَا نَقَمُواْ
مِنۡهُمۡ إِلَّآ أَن يُؤۡمِنُواْ بِٱللَّهِ ٱلۡعَزِيزِ ٱلۡحَمِيدِ ﴿٨﴾ ٱلَّذِي لَهُۥ مُلۡكُ
ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضِۚ وَٱللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيۡءٖ شَهِيدٌ ﴿٩﴾ إِنَّ ٱلَّذِينَ
فَتَنُواْ ٱلۡمُؤۡمِنِينَ وَٱلۡمُؤۡمِنَٰتِ ثُمَّ لَمۡ يَتُوبُواْ فَلَهُمۡ عَذَابُ جَهَنَّمَ وَلَهُمۡ
عَذَابُ ٱلۡحَرِيقِ ﴿١٠﴾ إِنَّ ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ وَعَمِلُواْ ٱلصَّٰلِحَٰتِ لَهُمۡ
جَنَّٰتٞ تَجۡرِي مِن تَحۡتِهَا ٱلۡأَنۡهَٰرُۚ ذَٰلِكَ ٱلۡفَوۡزُ ٱلۡكَبِيرُ ﴿١١﴾ إِنَّ بَطۡشَ
رَبِّكَ لَشَدِيدٌ ﴿١٢﴾ إِنَّهُۥ هُوَ يُبۡدِئُ وَيُعِيدُ ﴿١٣﴾ وَهُوَ ٱلۡغَفُورُ ٱلۡوَدُودُ ﴿١٤﴾
ذُو ٱلۡعَرۡشِ ٱلۡمَجِيدُ ﴿١٥﴾ فَعَّالٞ لِّمَا يُرِيدُ ﴿١٦﴾ هَلۡ أَتَىٰكَ حَدِيثُ ٱلۡجُنُودِ
﴿١٧﴾ فِرۡعَوۡنَ وَثَمُودَ ﴿١٨﴾ بَلِ ٱلَّذِينَ كَفَرُواْ فِي تَكۡذِيبٖ ﴿١٩﴾ وَٱللَّهُ مِن
وَرَآئِهِم مُّحِيطُۢ ﴿٢٠﴾ بَلۡ هُوَ قُرۡءَانٞ مَّجِيدٞ ﴿٢١﴾ فِي لَوۡحٖ مَّحۡفُوظِۭ ﴿٢٢﴾

ترتيبها ۸۶ — سُورَةُ الطَّارِقِ — اياتها ۱۷

﴿۲۵﴾ مگر هغه کسان چه ایمان ئی راوړی دی او عملونه ئی کړیدی نیک دوی لره ثوابونه دی بی انتهاء

د البروج سورت

﴿۱﴾ قسم دی په اسمان چه خاوند د برجونو دی

﴿۲﴾ او په هغی ورځ چه وعده ئی کړی شوی ده

﴿۳﴾ او (قسم دی) په هغی ورځ چه حاضریږی (چه ورځ د جمعی ده) اوپه هغی ورځی چه (خلک ورته) حاضریږی (چه ورځ د عرفی) ده

﴿۴﴾ هلاک شول کنستونکی د خند قونو (داور)

﴿۵﴾ اور ډیر خشاک والا

﴿۶﴾ کله چه دوی د هغی په خوا کښی ناست ؤ

﴿۷﴾ او دوی په هغی کارونو چه کول ئی د مؤمنانو سره تماشه کونکی ؤ

﴿۸﴾ او بد نه ګڼلو دوی د هغوی نه مګر دا چه هغوی ایمان راوړی ؤ په الله تعالی چه زوراور ستایلی شوی دی

﴿۹﴾ هغه ذات چه هغی لره بادشاهی د اسمانونو او د زمکی ده او الله تعالی په هر څیز باندی شاهد دی

﴿۱۰﴾ یقینا هغه کسان چه تکلیفونه ئی ورکړی دی مؤمنانو سړو او مؤمنانو ښځو ته بیا ئی نه دی ویستلی توبه نو دوی لره عذاب د جهنم دی او دوی لره عذاب دی د اور سوځونکی

﴿۱۱﴾ یقینا هغه کسان چه ایمان ئی راوړی دی او عملونه ئی کړی دی نیک دوی لره جنتونه دی بهیږی لاندی د هغی نه نهرونه دا کامیابی لویه ده

﴿۱۲﴾ یقینا نیول د رب ستا خامخا ډیر سخت دی

﴿۱۳﴾ یقینا هغه اول پیدایش کوی او دوباره هم

﴿۱۴﴾ او هغه دی ښښنه کونکی مینه کونکی

﴿۱۵﴾ خاوند د عرش دی لوی شان والا دی

﴿۱۶﴾ کونکی دی د هغه څه چه وئی غواړی

﴿۱۷﴾ یقینا راغلی دی تاته خبر د لښکرو

﴿۱۸﴾ د فرعون او ثمودیانو

﴿۱۹﴾ بلکه هغه کسان چه کفر ئی کړی دی په تکذیب کښی دی

﴿۲۰﴾ او الله تعالی د دوی د هر طرف راګیرونکی دی

﴿۲۱﴾ بلکه دا قران دی لوی شان والا

﴿۲۲﴾ (لیکلی شوی دی) په لوح محفوظ کښی

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

وَٱلسَّمَآءِ وَٱلطَّارِقِ ﴿١﴾ وَمَآ أَدْرَىٰكَ مَا ٱلطَّارِقُ ﴿٢﴾ ٱلنَّجْمُ ٱلثَّاقِبُ ﴿٣﴾ إِن كُلُّ
نَفْسٍ لَّمَّا عَلَيْهَا حَافِظٌ ﴿٤﴾ فَلْيَنظُرِ ٱلْإِنسَٰنُ مِمَّ خُلِقَ ﴿٥﴾ خُلِقَ مِن مَّآءٍ
دَافِقٍ ﴿٦﴾ يَخْرُجُ مِنۢ بَيْنِ ٱلصُّلْبِ وَٱلتَّرَآئِبِ ﴿٧﴾ إِنَّهُۥ عَلَىٰ رَجْعِهِۦ لَقَادِرٌ ﴿٨﴾
يَوْمَ تُبْلَى ٱلسَّرَآئِرُ ﴿٩﴾ فَمَا لَهُۥ مِن قُوَّةٍ وَلَا نَاصِرٍ ﴿١٠﴾ وَٱلسَّمَآءِ ذَاتِ ٱلرَّجْعِ ﴿١١﴾
وَٱلْأَرْضِ ذَاتِ ٱلصَّدْعِ ﴿١٢﴾ إِنَّهُۥ لَقَوْلٌ فَصْلٌ ﴿١٣﴾ وَمَا هُوَ بِٱلْهَزْلِ ﴿١٤﴾ إِنَّهُمْ
يَكِيدُونَ كَيْدًا ﴿١٥﴾ وَأَكِيدُ كَيْدًا ﴿١٦﴾ فَمَهِّلِ ٱلْكَٰفِرِينَ أَمْهِلْهُمْ رُوَيْدًۢا ﴿١٧﴾

ترتيبها ٨٧ — سُورَةُ الأَعْلَىٰ — آياتها ١٩

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

سَبِّحِ ٱسْمَ رَبِّكَ ٱلْأَعْلَى ﴿١﴾ ٱلَّذِى خَلَقَ فَسَوَّىٰ ﴿٢﴾ وَٱلَّذِى قَدَّرَ فَهَدَىٰ
﴿٣﴾ وَٱلَّذِىٓ أَخْرَجَ ٱلْمَرْعَىٰ ﴿٤﴾ فَجَعَلَهُۥ غُثَآءً أَحْوَىٰ ﴿٥﴾ سَنُقْرِئُكَ
فَلَا تَنسَىٰٓ ﴿٦﴾ إِلَّا مَا شَآءَ ٱللَّهُ ۚ إِنَّهُۥ يَعْلَمُ ٱلْجَهْرَ وَمَا يَخْفَىٰ ﴿٧﴾ وَنُيَسِّرُكَ
لِلْيُسْرَىٰ ﴿٨﴾ فَذَكِّرْ إِن نَّفَعَتِ ٱلذِّكْرَىٰ ﴿٩﴾ سَيَذَّكَّرُ مَن يَخْشَىٰ ﴿١٠﴾
وَيَتَجَنَّبُهَا ٱلْأَشْقَى ﴿١١﴾ ٱلَّذِى يَصْلَى ٱلنَّارَ ٱلْكُبْرَىٰ ﴿١٢﴾ ثُمَّ لَا يَمُوتُ
فِيهَا وَلَا يَحْيَىٰ ﴿١٣﴾ قَدْ أَفْلَحَ مَن تَزَكَّىٰ ﴿١٤﴾ وَذَكَرَ ٱسْمَ رَبِّهِۦ فَصَلَّىٰ ﴿١٥﴾

د الطارق سورت

﴿١﴾ قسم دی په اسمان او په راتلونکی د شپی باندی

﴿٢﴾ او څه شی پوهه کړی ته چه څه دی راتلونکی د شپی

﴿٣﴾ ستوری دی ځلیدونکی

﴿٤﴾ نشته هیڅ نفس مګر شته دی په هغی باندی ساتنه کونکی

﴿٥﴾ نو اود ګوری انسان چه د څه نه پیدا کړی شوی دی

﴿٦﴾ پیدا کړی شوی دی د اوبو توپ وهونکو نه

﴿٧﴾ چه راوځی د مینځ د ملا او د سینی نه

﴿٨﴾ یقینا الله تعالی په واپس کولو د هغی باندی قادر دی

﴿٩﴾ په هغه ورځ چه ښکاره به شی رازونه

﴿١٠﴾ نو نه به وی هغه لره هیڅ طاقت او نه مددګار

﴿١١﴾ او قسم دی په اسمان چه خاوند د راګرځیدلو دی

﴿١٢﴾ او قسم دی په زمکه چه خاوند د چاودلو ده

﴿١٣﴾ یقینا خامخا (دا قران) وینا ده بیلونکی

﴿١٤﴾ او نه ده دا توقه

﴿١٥﴾ یقینا دوی چلونه کوی چلونه

﴿١٦﴾ او زه هم تدبیر کوم تدبیر

﴿١٧﴾ نو مهلت ورکړه کافرانو لره مهلت ورکړه دوی لره لږه موده

د الاعلی سورت

﴿١﴾ پاکی وایه د نوم د رب ستا چه اوچت دی

﴿٢﴾ هغه ذات چه پیدایش ئی کړی دی نو برابر کړی ئی دی

﴿٣﴾ او هغه ذات چه اندازه ئی کړی ده نو هدایت ئی کړی دی

﴿٤﴾ او هغه ذات چه راویستلی ئی دی بوتی د څریدلو

﴿٥﴾ نو بیا ئی ګرځولی دی هغه بوس تور

﴿٦﴾ یقینا مونږ لولو تاته قران نو نه به هیریږی ستا نه

﴿٧﴾ مګر هغه چه وغواړی الله تعالی یقینا هغه عالم دی په ښکاره او په هغی باندی چه پټ دی

﴿٨﴾ اسانوو تاته لار د اسانی

﴿٩﴾ نو پند ورکړه ته که فایده رسوی نصیحت او پند

﴿١٠﴾ زر دی چه نصیحت به قبول کړی هغه څوک چه ویریږی

﴿١١﴾ او په ډډه به اوسیږی د دی نه بدبخت

﴿١٢﴾ هغه چه داخلیږی به اور لوی ته

﴿١٣﴾ بیا به نه مرکیږی په هغی کښی او نه

بَلْ تُؤْثِرُونَ ٱلْحَيَوٰةَ ٱلدُّنْيَا ﴿١٦﴾ وَٱلْءَاخِرَةُ خَيْرٌ وَأَبْقَىٰٓ ﴿١٧﴾ إِنَّ
هَٰذَا لَفِى ٱلصُّحُفِ ٱلْأُولَىٰ ﴿١٨﴾ صُحُفِ إِبْرَٰهِيمَ وَمُوسَىٰ ﴿١٩﴾

سُورَةُ الغَاشِيَة

ترتيبها ٨٨ — آياتها ٢٦

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

هَلْ أَتَىٰكَ حَدِيثُ ٱلْغَٰشِيَةِ ﴿١﴾ وُجُوهٌ يَوْمَئِذٍ خَٰشِعَةٌ ﴿٢﴾
عَامِلَةٌ نَّاصِبَةٌ ﴿٣﴾ تَصْلَىٰ نَارًا حَامِيَةً ﴿٤﴾ تُسْقَىٰ مِنْ عَيْنٍ ءَانِيَةٍ ﴿٥﴾
لَّيْسَ لَهُمْ طَعَامٌ إِلَّا مِن ضَرِيعٍ ﴿٦﴾ لَّا يُسْمِنُ وَلَا يُغْنِى مِن جُوعٍ ﴿٧﴾
وُجُوهٌ يَوْمَئِذٍ نَّاعِمَةٌ ﴿٨﴾ لِّسَعْيِهَا رَاضِيَةٌ ﴿٩﴾ فِى جَنَّةٍ عَالِيَةٍ ﴿١٠﴾
لَّا تَسْمَعُ فِيهَا لَٰغِيَةً ﴿١١﴾ فِيهَا عَيْنٌ جَارِيَةٌ ﴿١٢﴾ فِيهَا سُرُرٌ مَّرْفُوعَةٌ ﴿١٣﴾
وَأَكْوَابٌ مَّوْضُوعَةٌ ﴿١٤﴾ وَنَمَارِقُ مَصْفُوفَةٌ ﴿١٥﴾ وَزَرَابِىُّ مَبْثُوثَةٌ ﴿١٦﴾
أَفَلَا يَنظُرُونَ إِلَى ٱلْإِبِلِ كَيْفَ خُلِقَتْ ﴿١٧﴾ وَإِلَى ٱلسَّمَآءِ كَيْفَ
رُفِعَتْ ﴿١٨﴾ وَإِلَى ٱلْجِبَالِ كَيْفَ نُصِبَتْ ﴿١٩﴾ وَإِلَى ٱلْأَرْضِ كَيْفَ
سُطِحَتْ ﴿٢٠﴾ فَذَكِّرْ إِنَّمَآ أَنتَ مُذَكِّرٌ ﴿٢١﴾ لَّسْتَ عَلَيْهِم
بِمُصَيْطِرٍ ﴿٢٢﴾ إِلَّا مَن تَوَلَّىٰ وَكَفَرَ ﴿٢٣﴾ فَيُعَذِّبُهُ ٱللَّهُ ٱلْعَذَابَ
ٱلْأَكْبَرَ ﴿٢٤﴾ إِنَّ إِلَيْنَآ إِيَابَهُمْ ﴿٢٥﴾ ثُمَّ إِنَّ عَلَيْنَا حِسَابَهُم ﴿٢٦﴾

به ژوندی وی

﴿١٤﴾ یقینا کامیاب دی هغه څوک چه ځان ئی پاک کړه

﴿١٥﴾ او یادوی نوم د رب خپل پس لمونځ کوی

﴿١٦﴾ بلکه غوره کوی تاسو ژوند دنیوی

﴿١٧﴾ او اخرت غوره دی او همیشه دی

﴿١٨﴾ یقینا دا په کتابونو مخکنو کښی شته دی

﴿١٩﴾ چه کتابونه د موسی او ابراهیم علیهم السلام دی

د الغاشیة سورت

﴿١﴾ یقینا راغلی دی تاته خبر د افت پټونکی

﴿٢﴾ ځنی مخونه به په دغی ورځ ذلیله وی

﴿٣﴾ محنت کونکی او ستړی به وی

﴿٤﴾ داخلیږی به اور سخت ګرم ته

﴿٥﴾ سکلی کیږی به په هغوی باندی د چینی خوټکیدونکی نه

﴿٦﴾ نه به وی د دوی د خوراک مګر د ازغی دار بوټو نه

﴿٧﴾ چه نه سربول کوی او نه فایده ورکوی د لوږی نه

﴿٨﴾ اوځنی مخونه به په دغی ورځ تر او تازه وی

﴿٩﴾ په وجه د عمل خپل به خوشحاله وی

﴿١٠﴾ په جنت اوچت کښی به وی

﴿١١﴾ نه به اوری په هغی کښی بی فایدی خبری

﴿١٢﴾ په هغی کښی به چینه وی روانه

﴿١٣﴾ په هغی کښی به تختونه وی اوچت کړی شوی

﴿١٤﴾ او ګلاسونه کیخودلی شوی

﴿١٥﴾ او تکیه ګانی به وی صفونه

﴿١٦﴾ او قالینی به وی خوری کړی شوی

﴿١٧﴾ ایا دوی نه ګوری اوښانو ته چه څرنګ پیدا کړی شوی دی

﴿١٨﴾ او اسمان ته چه څرنګ اوچت کړی شوی دی

﴿١٩﴾ او غرونو ته چه څرنګ ودرولی شوی دی

﴿٢٠﴾ او زمکی ته چه څرنګ غوړولی شوی ده

﴿٢١﴾ نو پند ورکړه ته یقینا ته نصیحت کونکی ئی

﴿٢٢﴾ نه ئی ته په دوی باندی څوکیدار مقرر کړی شوی

﴿٢٣﴾ مګر هغه څوک چه مخ ئی واړو او کفر ئی وکړه

﴿٢٤﴾ نو عذاب به ورکړی الله تعالی هغی لره عذاب لوی

﴿٢٥﴾ یقینا زمونږ طرف ته راګرځیدل د دوی دی

﴿٢٦﴾ بیا یقینا په مونږ باندی حساب کول د دوی دی

د الفجر سورت

(١) قسم دی په وخت د صبا باندی
(٢) او په لسو شپو باندی
(٣) او په جفت او طاق باندی
(٤) او په شپه باندی چه کله روانه شی
(٥) یقینا شته په دی کښی پوره حصه عقل والاو لره
(٦) ایا ته نه ګوری چه ځرنګ کار وکړه رب ستا د عادیانو سره
(٧) چه ارم دی ستنو والا
(٨) هغه خلق چه نه دی پیدا شوی د هغوی په شان په ټولو ښارونو کښی
(٩) او ثمودیان هغه چه تراشلی ئی ګټی په لمنو د غرونو کښی
(١٠) او فرعون چه د میخونو والا ؤ
(١١) هغه کسان چه سرکشی ئی کړی وه په ښارونو کښی
(١٢) نو بیا ئی ډیر کړی ؤ په هغی کښی فساد
(١٣) نو راولیرله په هغوی باندی رب ستا کوړه د عذاب
(١٤) یقینا رب ستا خامخا په ځای د انتظار کښی دی
(١٥) نو هر چه انسان دی هرکله چه ازمیښت وکړی په ده باندی رب د ده نو عزت ورکړی ده لره او نعمتونه ورکړی ده لره نو دی وائی رب زما عزت راکړو ما لره
(١٦) او هر کله چه ازمیښت وکړی په ده باندی نو تنګه کړی په ده باندی روزی د ده نو دی وائی چه رب زما سپک والی وکړه زما
(١٧) هیچیری داسی نه ده بلکه نه کوی تاسو عزت د یتیم
(١٨) او نه ورکوی تیزی تاسو په خوراک د مسکین باندی

سُورَةُ الفَجۡرِ — ترتیبها ٨٩ — آیاتها ٣٠

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

وَٱلۡفَجۡرِ ١ وَلَيَالٍ عَشۡرٖ ٢ وَٱلشَّفۡعِ وَٱلۡوَتۡرِ ٣ وَٱلَّيۡلِ إِذَا يَسۡرِ
٤ هَلۡ فِي ذَٰلِكَ قَسَمٞ لِّذِي حِجۡرٍ ٥ أَلَمۡ تَرَ كَيۡفَ فَعَلَ رَبُّكَ بِعَادٍ
٦ إِرَمَ ذَاتِ ٱلۡعِمَادِ ٧ ٱلَّتِي لَمۡ يُخۡلَقۡ مِثۡلُهَا فِي ٱلۡبِلَٰدِ ٨
وَثَمُودَ ٱلَّذِينَ جَابُواْ ٱلصَّخۡرَ بِٱلۡوَادِ ٩ وَفِرۡعَوۡنَ ذِي ٱلۡأَوۡتَادِ ١٠
ٱلَّذِينَ طَغَوۡاْ فِي ٱلۡبِلَٰدِ ١١ فَأَكۡثَرُواْ فِيهَا ٱلۡفَسَادَ ١٢ فَصَبَّ
عَلَيۡهِمۡ رَبُّكَ سَوۡطَ عَذَابٍ ١٣ إِنَّ رَبَّكَ لَبِٱلۡمِرۡصَادِ ١٤ فَأَمَّا
ٱلۡإِنسَٰنُ إِذَا مَا ٱبۡتَلَىٰهُ رَبُّهُۥ فَأَكۡرَمَهُۥ وَنَعَّمَهُۥ فَيَقُولُ رَبِّيٓ أَكۡرَمَنِ
١٥ وَأَمَّآ إِذَا مَا ٱبۡتَلَىٰهُ فَقَدَرَ عَلَيۡهِ رِزۡقَهُۥ فَيَقُولُ رَبِّيٓ أَهَٰنَنِ ١٦
كَلَّاۖ بَل لَّا تُكۡرِمُونَ ٱلۡيَتِيمَ ١٧ وَلَا تَحَٰٓضُّونَ عَلَىٰ طَعَامِ
ٱلۡمِسۡكِينِ ١٨ وَتَأۡكُلُونَ ٱلتُّرَاثَ أَكۡلٗا لَّمّٗا ١٩
وَتُحِبُّونَ ٱلۡمَالَ حُبّٗا جَمّٗا ٢٠ كَلَّآ إِذَا دُكَّتِ ٱلۡأَرۡضُ دَكّٗا
دَكّٗا ٢١ وَجَآءَ رَبُّكَ وَٱلۡمَلَكُ صَفّٗا صَفّٗا ٢٢ وَجِاْيٓءَ يَوۡمَئِذِۢ
بِجَهَنَّمَۚ يَوۡمَئِذٖ يَتَذَكَّرُ ٱلۡإِنسَٰنُ وَأَنَّىٰ لَهُ ٱلذِّكۡرَىٰ ٢٣

(١٩) او خوری تاسو مال د میراث په خوړلو ټولو سره
(٢٠) او مینه کوی تاسو له مال سره مینه ډیره
(٢١) هیچیری داسی نه ده پکار هرکله چه هموار شی زمکه په پوره همواریدلو سره
(٢٢) او راشی رب ستا او ملایکی صفونه صفونه
(٢٣) او رابه وستلی شی په دغه ورځ جهنم لره په دغه ورځ به نصیحت قبلوی انسان او د کوم ځای نه به وی ده لره نصیحت
(٢٤) وائی به دی های ارمان دی چه عمل می مخکی رالیرلی وی لپاره د دی ژوند خپل
(٢٥) نو په دغی ورځ نه شی ورکولی خوک په شان د عذاب دهغه هیڅوک
(٢٦) او نه شی کولی خوک تړل د هغی پشان تړل هیڅوک

يَقُولُ يَٰلَيۡتَنِي قَدَّمۡتُ لِحَيَاتِي ﴿٢٤﴾ فَيَوۡمَئِذٖ لَّا يُعَذِّبُ عَذَابَهُۥٓ أَحَدٞ ﴿٢٥﴾
وَلَا يُوثِقُ وَثَاقَهُۥٓ أَحَدٞ ﴿٢٦﴾ يَٰٓأَيَّتُهَا ٱلنَّفۡسُ ٱلۡمُطۡمَئِنَّةُ ﴿٢٧﴾ ٱرۡجِعِيٓ
إِلَىٰ رَبِّكِ رَاضِيَةٗ مَّرۡضِيَّةٗ ﴿٢٨﴾ فَٱدۡخُلِي فِي عِبَٰدِي ﴿٢٩﴾ وَٱدۡخُلِي جَنَّتِي ﴿٣٠﴾

سُورَةُ البَلَدِ

ترتيبها ٩٠ — آياتها ٢٠

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

لَآ أُقۡسِمُ بِهَٰذَا ٱلۡبَلَدِ ﴿١﴾ وَأَنتَ حِلُّۢ بِهَٰذَا ٱلۡبَلَدِ ﴿٢﴾ وَوَالِدٖ وَمَا وَلَدَ
﴿٣﴾ لَقَدۡ خَلَقۡنَا ٱلۡإِنسَٰنَ فِي كَبَدٍ ﴿٤﴾ أَيَحۡسَبُ أَن لَّن يَقۡدِرَ عَلَيۡهِ
أَحَدٞ ﴿٥﴾ يَقُولُ أَهۡلَكۡتُ مَالٗا لُّبَدًا ﴿٦﴾ أَيَحۡسَبُ أَن لَّمۡ يَرَهُۥٓ أَحَدٌ
﴿٧﴾ أَلَمۡ نَجۡعَل لَّهُۥ عَيۡنَيۡنِ ﴿٨﴾ وَلِسَانٗا وَشَفَتَيۡنِ ﴿٩﴾ وَهَدَيۡنَٰهُ
ٱلنَّجۡدَيۡنِ ﴿١٠﴾ فَلَا ٱقۡتَحَمَ ٱلۡعَقَبَةَ ﴿١١﴾ وَمَآ أَدۡرَىٰكَ مَا ٱلۡعَقَبَةُ ﴿١٢﴾
فَكُّ رَقَبَةٍ ﴿١٣﴾ أَوۡ إِطۡعَٰمٞ فِي يَوۡمٖ ذِي مَسۡغَبَةٖ ﴿١٤﴾ يَتِيمٗا ذَا مَقۡرَبَةٍ
﴿١٥﴾ أَوۡ مِسۡكِينٗا ذَا مَتۡرَبَةٖ ﴿١٦﴾ ثُمَّ كَانَ مِنَ ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ وَتَوَاصَوۡاْ
بِٱلصَّبۡرِ وَتَوَاصَوۡاْ بِٱلۡمَرۡحَمَةِ ﴿١٧﴾ أُوْلَٰٓئِكَ أَصۡحَٰبُ ٱلۡمَيۡمَنَةِ ﴿١٨﴾ وَٱلَّذِينَ
كَفَرُواْ بِـَٔايَٰتِنَا هُمۡ أَصۡحَٰبُ ٱلۡمَشۡـَٔمَةِ ﴿١٩﴾ عَلَيۡهِمۡ نَارٞ مُّؤۡصَدَةُۢ ﴿٢٠﴾

سُورَةُ الشَّمۡسِ

ترتيبها ٩١ — آياتها ١٥

﴿٢٧﴾ ای نفسه یقین کونکیه
﴿٢٨﴾ وگرځه طرف د رب خپل ته په داسی حال کښې چه ته به خوشحاله ئې (د رب خپل نه) او هغه به راضی وی (ستا نه)
﴿٢٩﴾ نو داخل شه په بندگانو زما کښې
﴿٣٠﴾ او داخل شه جنت زما ته

د البلد سورت

﴿١﴾ داسی نه ده قسم کوم په دی ښار باندی
﴿٢﴾ او حال دا چه ته به خلاص شې په دی ښار کښې
﴿٣﴾ او قسم دی په پلار او په هغی باندی چه ده زیږولی دی
﴿٤﴾ یقینا خامخا مونږ پیدا کړی دی انسان په مشقت کښې
﴿٥﴾ ایا گمان کوی (انسان کافر) چه قادره به نشی په ده باندی هیڅوک
﴿٦﴾ وائی هغه چه ما خرڅ کړی مال خورا ډیر
﴿٧﴾ ایا گمان کوی دا چه نه دی لیدلی دی هیچا
﴿٨﴾ ایا نه دی ورکړی مونږ ده ته دوه سترگی
﴿٩﴾ او ژبه او دوه شونډی
﴿١٠﴾ او ښودلی دی مونږ ده ته دوه لاری
﴿١١﴾ نو نه دی ختلی دی په کنډاو باندی
﴿١٢﴾ او څه شی پوهه کړی ئی ته چه څه دی کنډو
﴿١٣﴾ خلاصول د څټ دی
﴿١٤﴾ او یا طعام ورکول په هغی ورځ کښې چه خاوند د لوږی وی
﴿١٥﴾ یتیم ته چه خاوند دخپلوی وی
﴿١٦﴾ یا غریب ته چه خاوند دخاورو وی
﴿١٧﴾ بیا وی له هغی کسانو څخه چه ایمان ئی راوړی وی او وصیت کوی یو بل ته په صبر باندی او وصیت کوی یو بل ته په شفقت مهربانی باندی
﴿١٨﴾ دغه کسان خاوندان د ښی لاس دی
﴿١٩﴾ او هغه کسان چه کافران شوی دی په ایاتونو زمونږ هم دوی خاوندان د کیڼ لاس دی
﴿٢٠﴾ وی به په دوی باندی اور رابند کړی شوی

د الشمس سورت

﴿١﴾ قسم دی په لمر باندی او په رڼا دهغی باندی
﴿٢﴾ او قسم دی په سپوږمی باندی کله چه راځی په دغی لمر پسی
﴿٣﴾ او قسم دی په ورځ باندی کله چه ښکاره کړی لمر
﴿٤﴾ اوقسم دی په شپه باندی کله چه پټ کړی لمر

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

وَالشَّمْسِ وَضُحَاهَا ﴿١﴾ وَالْقَمَرِ إِذَا تَلَاهَا ﴿٢﴾ وَالنَّهَارِ إِذَا جَلَّاهَا ﴿٣﴾
وَاللَّيْلِ إِذَا يَغْشَاهَا ﴿٤﴾ وَالسَّمَاءِ وَمَا بَنَاهَا ﴿٥﴾ وَالْأَرْضِ وَمَا طَحَاهَا
﴿٦﴾ وَنَفْسٍ وَمَا سَوَّاهَا ﴿٧﴾ فَأَلْهَمَهَا فُجُورَهَا وَتَقْوَاهَا ﴿٨﴾ قَدْ
أَفْلَحَ مَنْ زَكَّاهَا ﴿٩﴾ وَقَدْ خَابَ مَنْ دَسَّاهَا ﴿١٠﴾ كَذَّبَتْ ثَمُودُ
بِطَغْوَاهَا ﴿١١﴾ إِذِ انْبَعَثَ أَشْقَاهَا ﴿١٢﴾ فَقَالَ لَهُمْ رَسُولُ اللَّهِ
نَاقَةَ اللَّهِ وَسُقْيَاهَا ﴿١٣﴾ فَكَذَّبُوهُ فَعَقَرُوهَا فَدَمْدَمَ
عَلَيْهِمْ رَبُّهُمْ بِذَنْبِهِمْ فَسَوَّاهَا ﴿١٤﴾ وَلَا يَخَافُ عُقْبَاهَا ﴿١٥﴾

سُورَةُ اللَّيْلِ

ترتيبها ٩٢ — آياتها ٢١

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

وَاللَّيْلِ إِذَا يَغْشَىٰ ﴿١﴾ وَالنَّهَارِ إِذَا تَجَلَّىٰ ﴿٢﴾ وَمَا خَلَقَ الذَّكَرَ وَالْأُنْثَىٰ ﴿٣﴾
إِنَّ سَعْيَكُمْ لَشَتَّىٰ ﴿٤﴾ فَأَمَّا مَنْ أَعْطَىٰ وَاتَّقَىٰ ﴿٥﴾ وَصَدَّقَ بِالْحُسْنَىٰ ﴿٦﴾
فَسَنُيَسِّرُهُ لِلْيُسْرَىٰ ﴿٧﴾ وَأَمَّا مَنْ بَخِلَ وَاسْتَغْنَىٰ ﴿٨﴾ وَكَذَّبَ بِالْحُسْنَىٰ
﴿٩﴾ فَسَنُيَسِّرُهُ لِلْعُسْرَىٰ ﴿١٠﴾ وَمَا يُغْنِي عَنْهُ مَالُهُ إِذَا تَرَدَّىٰ ﴿١١﴾ إِنَّ عَلَيْنَا
لَلْهُدَىٰ ﴿١٢﴾ وَإِنَّ لَنَا لَلْآخِرَةَ وَالْأُولَىٰ ﴿١٣﴾ فَأَنْذَرْتُكُمْ نَارًا تَلَظَّىٰ ﴿١٤﴾

٥ او قسم دی په اسمان او په هغه چا چه جوړ کړی ئی دی اسمان

٦ او قسم دی په زمکه او په هغه چا چه غوړولی ئی ده زمکه

٧ او قسم دی په نفس باندی او په هغه چا چه برابر کړی ئی دی هغه

٨ نو خودلی ئی ده هغه ته لار د بدی او د تقوا

٩ یقینا کامیاب دی هغه څوک چه پاک ئی کړو خپل ځان

١٠ او یقینا تاوانی شوه هغه څوک چه پټ ئی کړو خپل نفس لره (په ګناهونو کښی)

١١ د دروغو نسبت وکړو ثمودیانو په سبب د سرکشی خپلی

١٢ کله چه را اوچت شو بدبخت د هغوی

١٣ نو وویل دوی ته رسول د الله تعالی (لحاظ وکړی) د اوښی د الله تعالی او د وا ر د اوبو دهغی

١٤ نو دوی تکذیب وکړه د هغی نو زخمی (قتل) ئی کړه اوښه نو سخت عذاب راولیږه په دوی باندی رب د دوی په سبب د ګناه د دوی نو برابر ئی کړل هغه په ټولو باندی

١٥ او نه ویریږی الله تعالی د عقوبت او هلاکت د دوی څخه

د الليل سورت

١ قسم دی په شپه باندی کله چه پټ کړی (هرشی په تیاره کښی)

٢ او قسم دی په ورځ باندی کله چه روښانه شی

٣ او قسم دی په هغی ذات چه پیدا کړی ئی دی نارینه او زنانه

٤ یقینا عملونه (کوشونه) ستاسو قسم قسم دی (مختلف دی)

٥ نو هغه څوک چه ورئی کړو حق او تقوا ئی وکړه

٦ او رښتیا ئی وګڼله ښایسته خبره

٧ نو خامخا اسانه به کړو هغه ته لار داسانی

٨ او هغه څوک چه شومتیا ئی وکړه او ځان ئی بی پروا کړه

٩ او دروغجن ئی وګڼله ښایسته خبره

١٠ نو روان به کړو هغه لره په لار د سختی

١١ او فایده به ورنکړی ده ته مال د ده کله چه هلاک شی په کنده کښی

١٢ یقینا پر مونږ باندی خامخا هدایت کول او سمه لاره ښودل دی

١٣ او یقینا مونږ لره اختیار د قیامت او د دنیا دی

لَا يَصْلَىٰهَآ إِلَّا ٱلْأَشْقَى ﴿١٥﴾ ٱلَّذِى كَذَّبَ وَتَوَلَّىٰ ﴿١٦﴾ وَسَيُجَنَّبُهَا
ٱلْأَتْقَى ﴿١٧﴾ ٱلَّذِى يُؤْتِى مَالَهُۥ يَتَزَكَّىٰ ﴿١٨﴾ وَمَا لِأَحَدٍ عِندَهُۥ مِن
نِّعْمَةٍ تُجْزَىٰٓ ﴿١٩﴾ إِلَّا ٱبْتِغَآءَ وَجْهِ رَبِّهِ ٱلْأَعْلَىٰ ﴿٢٠﴾ وَلَسَوْفَ يَرْضَىٰ ﴿٢١﴾

سُورَةُ الضُّحَىٰ

ترتيبها ٩٣ — آياتها ١١

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

وَٱلضُّحَىٰ ﴿١﴾ وَٱلَّيْلِ إِذَا سَجَىٰ ﴿٢﴾ مَا وَدَّعَكَ رَبُّكَ وَمَا قَلَىٰ ﴿٣﴾
وَلَلْءَاخِرَةُ خَيْرٌ لَّكَ مِنَ ٱلْأُولَىٰ ﴿٤﴾ وَلَسَوْفَ يُعْطِيكَ رَبُّكَ
فَتَرْضَىٰٓ ﴿٥﴾ أَلَمْ يَجِدْكَ يَتِيمًا فَـَٔاوَىٰ ﴿٦﴾ وَوَجَدَكَ ضَآلًّا
فَهَدَىٰ ﴿٧﴾ وَوَجَدَكَ عَآئِلًا فَأَغْنَىٰ ﴿٨﴾ فَأَمَّا ٱلْيَتِيمَ فَلَا تَقْهَرْ
﴿٩﴾ وَأَمَّا ٱلسَّآئِلَ فَلَا تَنْهَرْ ﴿١٠﴾ وَأَمَّا بِنِعْمَةِ رَبِّكَ فَحَدِّثْ ﴿١١﴾

سُورَةُ الشَّرْحِ

ترتيبها ٩٤ — آياتها ٨

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

أَلَمْ نَشْرَحْ لَكَ صَدْرَكَ ﴿١﴾ وَوَضَعْنَا عَنكَ وِزْرَكَ ﴿٢﴾ ٱلَّذِىٓ
أَنقَضَ ظَهْرَكَ ﴿٣﴾ وَرَفَعْنَا لَكَ ذِكْرَكَ ﴿٤﴾ فَإِنَّ مَعَ ٱلْعُسْرِ يُسْرًا ﴿٥﴾ إِنَّ
مَعَ ٱلْعُسْرِ يُسْرًا ﴿٦﴾ فَإِذَا فَرَغْتَ فَٱنصَبْ ﴿٧﴾ وَإِلَىٰ رَبِّكَ فَٱرْغَب ﴿٨﴾

(١٤) نو ویره درکوم تاسو ته د اور نه چه لمبی وهی

(١٥) نه به داخلیږی هغی ته مګر بدبخت سړی

(١٦) هغه کس چه دروغجن ئی ګڼلی وی (حق لره) او مخ ئی اړولی وی

(١٧) او خامخا بچ به وساتلی شی د هغی نه ډیر ویریدونکی (تقوادار)

(١٨) هغه کس چه ورکوی مال خپل د دی لپاره چه ځان پاک کړی

(١٩) او نه وی د هیچا د ده سره څه احسان چه بدله ئی ورکړی

(٢٠) مګر لټول د مخ د رب خپل چه اوچت دی

(٢١) او زر دی چه خوشحاله به شی

د الضحی سورت

(١) قسم دی په وخت د څاښت باندی

(٢) او په شپه باندی کله چه تیاره شی

(٣) نه دی پریښی تالره رب ستا او نه ئی درسره دښمنی کړی ده

(٤) او خامخا اخرت غوره دی تالره د دنیا نه

(٥) زر دی چه دربه کړی تاته رب ستا نو خوشحاله به شی

(٦) ایا نه ئی وی موندلی یتیم نو ځای ئی درکړو

(٧) او موندلی ئی وی ناخبره نو پوهه ئی کړی ته

(٨) نو موندلی ئی وی ته محتاج نو مالدارئی کړی

(٩) نو هر چه یتیم دی نو غصه ورته مه کوه

(١٠) او هر چه سوال کونکی دی نو رټنه مه ورکوه

(١١) او هر چه نعمت د رب ستا دی نو د هغی اظهار کوه

د الانشراح سورت

(١) ایا نه ده پرانستلی مونږ تالره سینه ستا

(٢) او سپک کړی دی مونږ ستانه بوج ستا

(٣) هغه چه درنه کړی ئی وه ملا ستا

(٤) او پورته کړی دی مونږ تا لره ذکر ستا

(٥) یقینا د سختی سره اسانتیا وی

(٦) یقینا د سختی سره اسانتیا وی

(٧) نو کله چه فارغ شی ته (ای محمده له تبلیغه) نو ځان ستړی کړه

(٨) او خاص خپل رب ته رغبت کوه

د التين سورت

(١) قسم دی په انځر او په خونه باندی
(٢) او قسم دی (په غر) چه نوم ئی طور سینین دی
(٣) او قسم دی په دی ښار امان ورکونکی باندی
(٤) یقینا مونږ پیدا کړی دی انسان په ډیر ښایسته جوړخت سره
(٥) بیا وګرځوو مونږ دی لاندی د لاندو نه
(٦) مګر هغه کسان چه ایمان ئی راوړی دی او عملونه ئی کړی دی نیک نو د دوی لپاره ثوابونه دی بی انتهاء
(٧) نو څه ځیز دروغجن ګرځولی شی تا روسته د دی نه د جزاء په باره کښی
(٨) ایا نه دی الله تعالی ښه لوی فیصله کونکی د ټولو حاکمانو نه

دالعلق سورت

(١) ولوله په مدد د نوم د رب ستا هغه ذات چه پیدایش ئی کړی دی
(٢) پیداکړی ئی دی انسان د ټکړی د وینی نه
(٣) لوله ته همیشه او رب ستا د عزت والا دی
(٤) هغه ذات دی چه تعلیم ئی ورکړی دی په قلم سره
(٥) تعلیم یی ورکړی دی انسان ته د هغی څه چه دا پری نه پوهیده
(٦) یقینا حقه ده داخبره چه (ځنی) انسان خامخا سرکشی کوی
(٧) د دی وجی نه چه ځان مالدار وینی
(٨) یقینا ستا رب ته ګرځیدل دی
(٩) ایا ته وینی هغه کس چه منع کول کوی
(١٠) بنده لره کله چه لمونځ کوی
(١١) ایا ته وینی که چیرته دی په هدایت باندی وی

سُورَةُ التِّينِ — ترتيبها ٩٥ — آياتها ٨

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

وَٱلتِّينِ وَٱلزَّيْتُونِ (١) وَطُورِ سِينِينَ (٢) وَهَٰذَا ٱلْبَلَدِ ٱلْأَمِينِ (٣)
لَقَدْ خَلَقْنَا ٱلْإِنسَٰنَ فِىٓ أَحْسَنِ تَقْوِيمٍ (٤) ثُمَّ رَدَدْنَٰهُ أَسْفَلَ سَٰفِلِينَ
(٥) إِلَّا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ وَعَمِلُواْ ٱلصَّٰلِحَٰتِ فَلَهُمْ أَجْرٌ غَيْرُ مَمْنُونٍ (٦)
فَمَا يُكَذِّبُكَ بَعْدُ بِٱلدِّينِ (٧) أَلَيْسَ ٱللَّهُ بِأَحْكَمِ ٱلْحَٰكِمِينَ (٨)

سُورَةُ العَلَقِ — ترتيبها ٩٦ — آياتها ١٩

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

ٱقْرَأْ بِٱسْمِ رَبِّكَ ٱلَّذِى خَلَقَ (١) خَلَقَ ٱلْإِنسَٰنَ مِنْ عَلَقٍ (٢) ٱقْرَأْ وَرَبُّكَ
ٱلْأَكْرَمُ (٣) ٱلَّذِى عَلَّمَ بِٱلْقَلَمِ (٤) عَلَّمَ ٱلْإِنسَٰنَ مَا لَمْ يَعْلَمْ (٥) كَلَّآ إِنَّ
ٱلْإِنسَٰنَ لَيَطْغَىٰٓ (٦) أَن رَّءَاهُ ٱسْتَغْنَىٰٓ (٧) إِنَّ إِلَىٰ رَبِّكَ ٱلرُّجْعَىٰٓ (٨) أَرَءَيْتَ
ٱلَّذِى يَنْهَىٰ (٩) عَبْدًا إِذَا صَلَّىٰٓ (١٠) أَرَءَيْتَ إِن كَانَ عَلَى ٱلْهُدَىٰٓ (١١) أَوْ أَمَرَ
بِٱلتَّقْوَىٰٓ (١٢) أَرَءَيْتَ إِن كَذَّبَ وَتَوَلَّىٰٓ (١٣) أَلَمْ يَعْلَم بِأَنَّ ٱللَّهَ يَرَىٰ (١٤) كَلَّا لَئِن
لَّمْ يَنتَهِ لَنَسْفَعًۢا بِٱلنَّاصِيَةِ (١٥) نَاصِيَةٍ كَٰذِبَةٍ خَاطِئَةٍ (١٦) فَلْيَدْعُ نَادِيَهُۥ
(١٧) سَنَدْعُ ٱلزَّبَانِيَةَ (١٨) كَلَّا لَا تُطِعْهُ وَٱسْجُدْ وَٱقْتَرِب ۩ (١٩)

(١٢) یا حکم کوی په تقوا سره
(١٣) ایا ته وینی که چیرته دی تکذیب کوی او مخ اړوی
(١٤) ایا دی نه پوهیږی چه یقینا الله تعالی لیدل کوی
(١٥) هیچیری داسی نه ده پکار که چیرته دی منع نه شوه خامخا اوبه نیسو مونږ دی د ویختو د تندی نه
(١٦) داسی تندی چه دروغجن او ګناهګار دی
(١٧) نو راودی بلی خپل مجلس لره
(١٨) زر دی چه مونږ به هم راوبلو ملایکی سختی د عذاب
(١٩) نه ده داسی لکه چه دوی ئی وائی تابعداری مه کوه د ده او سجده لمونځ کوه او (خپل رب ته) نږدی شه

سُورَةُ القَدْرِ

ترتيبها ٩٧ — آياتها ٥

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

إِنَّآ أَنزَلۡنَٰهُ فِي لَيۡلَةِ ٱلۡقَدۡرِ ١ وَمَآ أَدۡرَىٰكَ مَا لَيۡلَةُ ٱلۡقَدۡرِ ٢
لَيۡلَةُ ٱلۡقَدۡرِ خَيۡرٞ مِّنۡ أَلۡفِ شَهۡرٖ ٣ تَنَزَّلُ ٱلۡمَلَٰٓئِكَةُ وَٱلرُّوحُ
فِيهَا بِإِذۡنِ رَبِّهِم مِّن كُلِّ أَمۡرٖ ٤ سَلَٰمٌ هِيَ حَتَّىٰ مَطۡلَعِ ٱلۡفَجۡرِ ٥

سُورَةُ البَيِّنَةِ

ترتيبها ٩٨ — آياتها ٨

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

لَمۡ يَكُنِ ٱلَّذِينَ كَفَرُواْ مِنۡ أَهۡلِ ٱلۡكِتَٰبِ وَٱلۡمُشۡرِكِينَ مُنفَكِّينَ
حَتَّىٰ تَأۡتِيَهُمُ ٱلۡبَيِّنَةُ ١ رَسُولٞ مِّنَ ٱللَّهِ يَتۡلُواْ صُحُفٗا مُّطَهَّرَةٗ ٢
فِيهَا كُتُبٞ قَيِّمَةٞ ٣ وَمَا تَفَرَّقَ ٱلَّذِينَ أُوتُواْ ٱلۡكِتَٰبَ إِلَّا مِنۢ
بَعۡدِ مَا جَآءَتۡهُمُ ٱلۡبَيِّنَةُ ٤ وَمَآ أُمِرُوٓاْ إِلَّا لِيَعۡبُدُواْ ٱللَّهَ مُخۡلِصِينَ
لَهُ ٱلدِّينَ حُنَفَآءَ وَيُقِيمُواْ ٱلصَّلَوٰةَ وَيُؤۡتُواْ ٱلزَّكَوٰةَۚ وَذَٰلِكَ دِينُ
ٱلۡقَيِّمَةِ ٥ إِنَّ ٱلَّذِينَ كَفَرُواْ مِنۡ أَهۡلِ ٱلۡكِتَٰبِ وَٱلۡمُشۡرِكِينَ
فِي نَارِ جَهَنَّمَ خَٰلِدِينَ فِيهَآۚ أُوْلَٰٓئِكَ هُمۡ شَرُّ ٱلۡبَرِيَّةِ ٦ إِنَّ
ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ وَعَمِلُواْ ٱلصَّٰلِحَٰتِ أُوْلَٰٓئِكَ هُمۡ خَيۡرُ ٱلۡبَرِيَّةِ ٧

د القدر سورت

١ يقينا مونږ نازل کړی دی دا قران په شپه د قدر کښی

٢ او څه شی پوهه کړی ئی ته چه څه ده شپه د قدر

٣ شپه د قدر غوره ده د زرو میاشتو نه

٤ راکوځیږی ملایکی او روح په دغی شپه کښی په حکم د رب خپل لپاره د هر کار تاکلی شوی

٥ شپه د امن (سلامتیا) ده دا تر ختلو د صبا پوری

د البینة سورت

١ نه ؤ هغه کسان چه کفر ئی کړی ؤ د اهل کتابو نه او مشرکان پریخودونکی تر دی پوری چه راغی دوی ته دلیل ښکاره

٢ رسول له طرفه د الله تعالی نه چه لولی صحیفی پاکی

٣ چه په هغی کښی کتابونه دی پوخ مضمون والا

٤ او نه دی ډلی ډلی شوی هغه کسان چه ورکړی شوی ؤ ورته کتاب مگر روسته د هغی نه چه راغی دوی ته دلیل ښکاره

٥ او حکم نه ؤ شوی دوی ته مگر د دی چه بندگی وکړی الله تعالی لره خالص کونکی وی هغی لره بندگی کلک په توحید باندی او پابندی دی کوی د لمونځونو او ورکوی دی زکات او دا دین دی محکم

٦ یقینا هغه کسان چه کفر ئی کړی دی د کتابیانو او مشرکانو نه په اور د جهنم کی به وی همیشه به وی په هغی کښی دغه کسان دوی بدترین دی د خلکو نه

٧ یقینا هغه کسان چه ایمان ئی راوړی دی او عملونه ئی کړی دی نیک د سنت برابر دغه کسان دوی ډیر غوره دی د مخلوق نه

٨ بدله د دوی په نزد درب د دوی جنتونه د همیشوالی دی چه بهیږی به لاندی د هغی نه ولی همیشه به وی په هغی کښی راضی به وی الله تعالی د دوی نه او دوی به راضی وی د الله تعالی نه او دا د هغه چا لپاره چه ویره کوی د رب خپل نه

د الزلزال سورت

(١) کله چه وخوځولی شی زمکه (ټوله) په خوزولو سره

(٢) او راوباسی زمکه بوجونه خپل

(٣) او وبه وائی انسان چه څه وشو دی لره

(٤) پدغه ورځ بیانوی به خبرونه خپل

(٥) په دی وجه چه ستا رب حکم کړی دی هغی ته

(٦) په دغه ورځ به راوځی خلک (دقبرونو نه) مختلفی ډلی دی لپاره چه وخودلی شی دوی ته عملونه د دوی

(٧) نو چا چه عمل کړی دی په مقدار د ذری نیکی وبه وینی هغی لره

(٨) او چا چه عمل کړی دی په مقدار د ذری بد وبه وینی هغه

د العادیات سورت

(١) قسم دی په منده وهونکو اسونو باندی چه اواز ویستونکی دی له سینو څخه

(٢) پس بیا اور ویستونکی دی په خپو وهلو سره

(٣) پس قسم دی په لوټ مارکونکو (اسونو باندی) په وخت د صبا کښی

(٤) نو اوچتوی په هغی سره دوړی

(٥) نو ورننوځی په هغی سره په ډله د دښمن کښی

جَزَآؤُهُمْ عِندَ رَبِّهِمْ جَنَّٰتُ عَدْنٍ تَجْرِى مِن تَحْتِهَا ٱلْأَنْهَٰرُ خَٰلِدِينَ
فِيهَآ أَبَدًا رَّضِىَ ٱللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا۟ عَنْهُ ذَٰلِكَ لِمَنْ خَشِىَ رَبَّهُۥ ﴿٨﴾

ترتيبها ٩٩ — سُورَةُ الزَّلزَلَةِ — آياتها ٨

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

إِذَا زُلْزِلَتِ ٱلْأَرْضُ زِلْزَالَهَا ﴿١﴾ وَأَخْرَجَتِ ٱلْأَرْضُ أَثْقَالَهَا
﴿٢﴾ وَقَالَ ٱلْإِنسَٰنُ مَا لَهَا ﴿٣﴾ يَوْمَئِذٍ تُحَدِّثُ أَخْبَارَهَا ﴿٤﴾
بِأَنَّ رَبَّكَ أَوْحَىٰ لَهَا ﴿٥﴾ يَوْمَئِذٍ يَصْدُرُ ٱلنَّاسُ أَشْتَاتًا
لِّيُرَوْا۟ أَعْمَٰلَهُمْ ﴿٦﴾ فَمَن يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ خَيْرًا
يَرَهُۥ ﴿٧﴾ وَمَن يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ شَرًّا يَرَهُۥ ﴿٨﴾

ترتيبها ١٠٠ — سُورَةُ العَادِيَاتِ — آياتها ١١

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

وَٱلْعَٰدِيَٰتِ ضَبْحًا ﴿١﴾ فَٱلْمُورِيَٰتِ قَدْحًا ﴿٢﴾ فَٱلْمُغِيرَٰتِ صُبْحًا
﴿٣﴾ فَأَثَرْنَ بِهِۦ نَقْعًا ﴿٤﴾ فَوَسَطْنَ بِهِۦ جَمْعًا ﴿٥﴾ إِنَّ ٱلْإِنسَٰنَ
لِرَبِّهِۦ لَكَنُودٌ ﴿٦﴾ وَإِنَّهُۥ عَلَىٰ ذَٰلِكَ لَشَهِيدٌ ﴿٧﴾ وَإِنَّهُۥ لِحُبِّ
ٱلْخَيْرِ لَشَدِيدٌ ﴿٨﴾ ۞ أَفَلَا يَعْلَمُ إِذَا بُعْثِرَ مَا فِى ٱلْقُبُورِ ﴿٩﴾

(٦) یقینا انسان خامخا ناشکره دی

(٧) او یقینا هغه په دی باندی خامخا ګواه دی

(٨) او یقینا هغه د وجی د محبت د مال نه ډیر سخت دی

(٩) ایا پس نه پوهیږی (دا انسان) کله چه راپورته کړی شی هغه څه چه په قبرونو کښی دی

(١٠) او ښکاره به کړی شی هغه څه چه په سینو کښی دی

(١١) یقینا رب د دوی په دوی باندی په دغی ورځ خامخا خبردار دی

وَحُصِّلَ مَا فِي ٱلصُّدُورِ (١٠) إِنَّ رَبَّهُم بِهِمْ يَوْمَئِذٍ لَّخَبِيرٌ (١١)

ترتيبها ١٠١ — سُورَةُ القَارِعَة — آياتها ١١

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

ٱلْقَارِعَةُ (١) مَا ٱلْقَارِعَةُ (٢) وَمَآ أَدْرَىٰكَ مَا ٱلْقَارِعَةُ
(٣) يَوْمَ يَكُونُ ٱلنَّاسُ كَٱلْفَرَاشِ ٱلْمَبْثُوثِ (٤)
وَتَكُونُ ٱلْجِبَالُ كَٱلْعِهْنِ ٱلْمَنفُوشِ (٥) فَأَمَّا
مَن ثَقُلَتْ مَوَٰزِينُهُۥ (٦) فَهُوَ فِي عِيشَةٍ رَّاضِيَةٍ
(٧) وَأَمَّا مَنْ خَفَّتْ مَوَٰزِينُهُۥ (٨) فَأُمُّهُۥ هَاوِيَةٌ
(٩) وَمَآ أَدْرَىٰكَ مَا هِيَهْ (١٠) نَارٌ حَامِيَةٌۢ (١١)

ترتيبها ١٠٢ — سُورَةُ التَّكَاثُر — آياتها ٨

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

أَلْهَىٰكُمُ ٱلتَّكَاثُرُ (١) حَتَّىٰ زُرْتُمُ ٱلْمَقَابِرَ (٢) كَلَّا سَوْفَ
تَعْلَمُونَ (٣) ثُمَّ كَلَّا سَوْفَ تَعْلَمُونَ (٤) كَلَّا لَوْ تَعْلَمُونَ
عِلْمَ ٱلْيَقِينِ (٥) لَتَرَوُنَّ ٱلْجَحِيمَ (٦) ثُمَّ لَتَرَوُنَّهَا
عَيْنَ ٱلْيَقِينِ (٧) ثُمَّ لَتُسْـَٔلُنَّ يَوْمَئِذٍ عَنِ ٱلنَّعِيمِ (٨)

د القارعة سورت

(١) ټکونکی (د زړونو)

(٢) څه دی ټکونکی (دزړونو)

(٣) او څه شی پوهه کړی ئی ته چه څه دی ټکونکی د زړونو

(٤) هغه ورځ چه شی به خلک پشان د پتنګانو خواره واره

(٥) او شی به غرونه په شان د وړی دانډس کړی شوی

(٦) نو هغه څوک چه درانه وی عملونه د تلو د هغوی

(٧) نو هغه به په ژوند خوشحاله کښی وی

(٨) او هغه څوک چه سپک وی عملونه د تلو د هغوی

(٩) نو ځای د ورګرځیدو د هغوی به هاویه وی

(١٠) او ته څه شی پوهه کړی ئی چه هغه څه شی دی

(١١) اور دی سخت ګرم

د التکاثر سورت

(١) غافله کړی ئی تاسو لره فخر کولو (په ډیروالی باندی)

(٢) تر هغی پوری چه ورځئ تاسو قبرونو ته

(٣) هیچیری داسی نه ده پکار زر دی چه تاسو به پوهه شئ

(٤) بیا هیچیری داسی نه ده پکار زر دی چه تاسو به پوهه شی

(٥) نه ده داسی که تاسو پوهیدلی په علم یقین سره

(٦) قسم دی خامخا وبه وینی تاسو جهنم

(٧) بیا به خامخا تاسو ووینی هغه په سترګو د یقین سره

(٨) بیا خامخا تپوس به وکړی شی ستاسو نه په دغه ورځ په باره د نعمتونو کښی

د العصر سورت

(١) قسم دی په زمانه

(٢) چه يقينا انسان خامخا په تاوان كښې دی

(٣) مګر هغه كسان چه ايمان ئې راوړی دی
او عملونه ئې كړی دی نيک (د سنت برابر)
او وصيت كوی يوبل ته په حق باندی او
وصيت كوی يوبل ته په صبر كولو باندی

د الهمزة سورت

(١) هلاكت دی لپاره د هر غيبت كونكی او
عيب ګر لره

(٢) هغه چه جمع كوی مال او حسابوی هغه

(٣) ګمان كوی چه يقينا مال د ده به هميشه
وساتی ده لره

(٤) هيچيرې داسی نه ده خامخا وبه
غورځولی شی په حطمه كښې

(٥) او څه شی پوهه كړی ئې ته چه څه ده
حطمه

(٦) اور د الله تعالی دی چه بل كړی شوی دی

(٧) هغه اور چه ورخيژی په زړونو باندی

(٨) يقينا دا اور په دوی باندی رابند كړی
شوی دی

(٩) په ستنو اوږدو كښې

ترتيبها ١٠٣ — سُورَةُ العَصۡرِ — آياتها ٣

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

وَٱلۡعَصۡرِ ١ إِنَّ ٱلۡإِنسَٰنَ لَفِي خُسۡرٍ ٢ إِلَّا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ
وَعَمِلُواْ ٱلصَّٰلِحَٰتِ وَتَوَاصَوۡاْ بِٱلۡحَقِّ وَتَوَاصَوۡاْ بِٱلصَّبۡرِ ٣

ترتيبها ١٠٤ — سُورَةُ الهُمَزَةِ — آياتها ٩

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

وَيۡلٞ لِّكُلِّ هُمَزَةٖ لُّمَزَةٍ ١ ٱلَّذِي جَمَعَ مَالٗا وَعَدَّدَهُۥ ٢
يَحۡسَبُ أَنَّ مَالَهُۥٓ أَخۡلَدَهُۥ ٣ كَلَّاۖ لَيُنۢبَذَنَّ فِي ٱلۡحُطَمَةِ ٤
وَمَآ أَدۡرَىٰكَ مَا ٱلۡحُطَمَةُ ٥ نَارُ ٱللَّهِ ٱلۡمُوقَدَةُ ٦ ٱلَّتِي تَطَّلِعُ
عَلَى ٱلۡأَفۡـِٔدَةِ ٧ إِنَّهَا عَلَيۡهِم مُّؤۡصَدَةٞ ٨ فِي عَمَدٖ مُّمَدَّدَةِۭ ٩

ترتيبها ١٠٥ — سُورَةُ الفِيلِ — آياتها ٥

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

أَلَمۡ تَرَ كَيۡفَ فَعَلَ رَبُّكَ بِأَصۡحَٰبِ ٱلۡفِيلِ ١ أَلَمۡ يَجۡعَلۡ كَيۡدَهُمۡ
فِي تَضۡلِيلٖ ٢ وَأَرۡسَلَ عَلَيۡهِمۡ طَيۡرًا أَبَابِيلَ ٣ تَرۡمِيهِم
بِحِجَارَةٖ مِّن سِجِّيلٖ ٤ فَجَعَلَهُمۡ كَعَصۡفٖ مَّأۡكُولِۭ ٥

د الفيل سورت

(١) ايا نه ګوری ته چه څرنګ كار وكړو
رب ستا د فيلانو والاو سره

(٢) ايا ونه ګرځوو (الله) چل د دوی په
زيانمنی ګمراهی كښې

(٣) او راوئی ليږل په هغوی باندی مرغان
دلی دلی

(٤) ويشتل ئې دوی لره په كانو سره چه جوړ
شوی ؤ د ختو نه چه په اور باندی پخه شوی وه

(٥) نو وئې ګرځول دوی لره په شان د
وښو خوړلی شوو

سُورَةُ قُرَيۡشٍ — ترتيبها ١٠٦ — آياتها ٤

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

لِإِيلَٰفِ قُرَيۡشٍ ١ إِۦلَٰفِهِمۡ رِحۡلَةَ ٱلشِّتَآءِ وَٱلصَّيۡفِ
٢ فَلۡيَعۡبُدُواْ رَبَّ هَٰذَا ٱلۡبَيۡتِ ٣ ٱلَّذِيٓ أَطۡعَمَهُم
مِّن جُوعٖ وَءَامَنَهُم مِّنۡ خَوۡفِۭ ٤

سُورَةُ المَاعُونِ — ترتيبها ١٠٧ — آياتها ٧

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

أَرَءَيۡتَ ٱلَّذِي يُكَذِّبُ بِٱلدِّينِ ١ فَذَٰلِكَ ٱلَّذِي
يَدُعُّ ٱلۡيَتِيمَ ٢ وَلَا يَحُضُّ عَلَىٰ طَعَامِ ٱلۡمِسۡكِينِ ٣
فَوَيۡلٞ لِّلۡمُصَلِّينَ ٤ ٱلَّذِينَ هُمۡ عَن صَلَاتِهِمۡ سَاهُونَ
٥ ٱلَّذِينَ هُمۡ يُرَآءُونَ ٦ وَيَمۡنَعُونَ ٱلۡمَاعُونَ ٧

سُورَةُ الكَوۡثَرِ — ترتيبها ١٠٨ — آياتها ٣

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

إِنَّآ أَعۡطَيۡنَٰكَ ٱلۡكَوۡثَرَ ١ فَصَلِّ لِرَبِّكَ وَٱنۡحَرۡ ٢
إِنَّ شَانِئَكَ هُوَ ٱلۡأَبۡتَرُ ٣

د الماعون سورت

(١) ايا خبر ئى په هغه كس چه دروغجن گڼى دين لره

(٢) نو داخو هغه كس دى چه ديكه وركوى يتيم لره

(٣) او تيزى نه وركوى په خوراک د مسكين باندى

(٤) نو تباهى ده لمونځ كونكو لپاره

(٥) هغه كسان چه دوى د خپلو لمونځونو نه ناخبره دى

(٦) هغه كسان دى چه ځان ښودنه كوى (په عملونو خپلو سره)

(٧) او منع كوى د فايدى څيز لره

د قريش سورت

(١) تعجب پكار دى په محبت د قريشو (د دنياسره)

(٢) مينه د هغوى د سفر د ژمى سره او سفرد اوړى سره

(٣) نو بندگى دى خاص كړى دوى رب د دى كور لره

(٤) هغه ذات چه خوراک ئى وركړى دى دوى ته د لوږى نه او امن ئى وركړى دى دوى ته د ويرى نه

د الكوثر سورت

(١) يقينا دركړى دى مونږ تاته ډير د فايدى څيز

(٢) نو لمونځ كوه رب خپل لره او قربانى كوه

(٣) يقينا دښمن ستا دى خاص هغه بى خيره (او هلاک)

د الکافرون سورت

(١) ته ووایه ای کافرانو

(٢) زه بندګی نه کوم د هغه څه چه تاسو ئی بندګی کوی

(٣) او نه تاسو بندګی کوی د هغی څه چه زه ئی بندګی کوم

(٤) او نه زه بندګی کونکی یم د هغه څه چه تاسو ئی بندګی کوی

(٥) او نه تاسو بندګی کونکی ئی د هغه څه چه زه ئی بندګی کونکی یم

(٦) ستاسو لپاره خپل دین دی او زما لپاره خپل دین دی

ترتیبها ١٠٩ — **سُورَةُ الْكَافِرُونَ** — آیاتها ٦

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

قُلْ يَٰٓأَيُّهَا ٱلْكَٰفِرُونَ ﴿١﴾ لَآ أَعْبُدُ مَا تَعْبُدُونَ ﴿٢﴾
وَلَآ أَنتُمْ عَٰبِدُونَ مَآ أَعْبُدُ ﴿٣﴾ وَلَآ أَنَا۠ عَابِدٌ مَّا عَبَدتُّمْ ﴿٤﴾
وَلَآ أَنتُمْ عَٰبِدُونَ مَآ أَعْبُدُ ﴿٥﴾ لَكُمْ دِينُكُمْ وَلِىَ دِينِ ﴿٦﴾

ترتیبها ١١٠ — **سُورَةُ النَّصْرِ** — آیاتها ٣

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

إِذَا جَآءَ نَصْرُ ٱللَّهِ وَٱلْفَتْحُ ﴿١﴾ وَرَأَيْتَ ٱلنَّاسَ
يَدْخُلُونَ فِى دِينِ ٱللَّهِ أَفْوَاجًا ﴿٢﴾ فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ
وَٱسْتَغْفِرْهُ ۚ إِنَّهُۥ كَانَ تَوَّابًۢا ﴿٣﴾

ترتیبها ١١١ — **سُورَةُ الْمَسَدِ** — آیاتها ٥

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

تَبَّتْ يَدَآ أَبِى لَهَبٍ وَتَبَّ ﴿١﴾ مَآ أَغْنَىٰ عَنْهُ مَالُهُۥ وَمَا
كَسَبَ ﴿٢﴾ سَيَصْلَىٰ نَارًا ذَاتَ لَهَبٍ ﴿٣﴾ وَٱمْرَأَتُهُۥ
حَمَّالَةَ ٱلْحَطَبِ ﴿٤﴾ فِى جِيدِهَا حَبْلٌ مِّن مَّسَدٍۭ ﴿٥﴾

د النصر سورت

(١) کله چه راشی مدد د الله تعالی او فتح (دمکی)

(٢) او وینی ته خلکو لره چه داخلیږی په دین د الله تعالی کښنی ډلی‌ډلی

(٣) نو پاکی وایه سره د ستائنی او د حمد د رب ستا نه او ښبنه غواړه د هغه نه یقینا هغه ډیر قبلونکی دی

د المسد سورت

(١) مات هلاک دی شی دواړه لاسونه د ابی لهب او پخپله دی هم هلاک شوه

(٢) دفع به نه کړی له ده څخه مال د ده او هغه څه چه ده ګټلی ؤ

(٣) زر دی چه ننه به وځی اور ته چه خاوند د لمبو دی

(٤) او ښځه د هغه چه اوچتونکی د خشاک ده

(٥) په څټ د هغی کښنی رسئ ده د پوستکی د کجورو

سُورَةُ الإِخْلَاصِ

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

قُلْ هُوَ ٱللَّهُ أَحَدٌ ﴿١﴾ ٱللَّهُ ٱلصَّمَدُ ﴿٢﴾ لَمْ يَلِدْ
وَلَمْ يُولَدْ ﴿٣﴾ وَلَمْ يَكُن لَّهُۥ كُفُوًا أَحَدٌۢ ﴿٤﴾

سُورَةُ الفَلَقِ

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ ٱلْفَلَقِ ﴿١﴾ مِن شَرِّ مَا خَلَقَ ﴿٢﴾ وَمِن
شَرِّ غَاسِقٍ إِذَا وَقَبَ ﴿٣﴾ وَمِن شَرِّ ٱلنَّفَّٰثَٰتِ فِى
ٱلْعُقَدِ ﴿٤﴾ وَمِن شَرِّ حَاسِدٍ إِذَا حَسَدَ ﴿٥﴾

سُورَةُ النَّاسِ

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ ٱلنَّاسِ ﴿١﴾ مَلِكِ ٱلنَّاسِ ﴿٢﴾ إِلَٰهِ
ٱلنَّاسِ ﴿٣﴾ مِن شَرِّ ٱلْوَسْوَاسِ ٱلْخَنَّاسِ ﴿٤﴾ ٱلَّذِى
يُوَسْوِسُ فِى صُدُورِ ٱلنَّاسِ ﴿٥﴾
مِنَ ٱلْجِنَّةِ وَٱلنَّاسِ ﴿٦﴾

د الفلق سورت

﴿١﴾ ووایه ته زه پناه غواړم په رب د صبا (ځیرونکی د تیاری باندی)

﴿٢﴾ له شره د هغی شی چه پیدا کړی ئی دی

﴿٣﴾ او له شره د تیاری شپی نه کله چه تکه توره شی

﴿٤﴾ او له شره د هغوساحرانو ښځو نه چه پوکی کونکی دی په غوټو کښی

﴿٥﴾ او د شر د حسد کونکی نه کله چه حسد ښکاره کړی

د الاخلاص سورت

﴿١﴾ ته ووایه شان دا دی چه الله تعالی یو دی

﴿٢﴾ الله بی پروا دی

﴿٣﴾ نه ئی دی ځیږولی هیڅوک او نه دا د چانه ځیږیدلی دی

﴿٤﴾ او نشته دغه (الله تعالی) لره برابر سیال هیڅوک

د الناس سورت

﴿١﴾ ووایه ته چه زه پناه غواړم په رب د انسانانو سره

﴿٢﴾ په بادشاه د ټولو خلکو

﴿٣﴾ په معبود د ټولو خلکو

﴿٤﴾ له شره د وسوسی اچونکی تښتیدونکی (شیطان نه)

﴿٥﴾ هغه (شیطان) چه وسوسی اچوی په سینو د انسانانو کښی

﴿٦﴾ د پیریانو او انسانانو نه

١ **مسلمان به د کوم ځای نه عقیده اخلی؟** دالله تعالی د کتاب او د رسول ﷺ د صحيح احاديثو نه، هغه نبی ﷺ چه د خپلو خواهشاتو نه خبری نه کوی بلکه لکه څنګه چی الله تعالی فرمايي: ﴿ إِنْ هُوَ إِلَّا وَحْيٌ يُوحَىٰ ﴾ سورة النجم ٤ ، **ترجمه**: نه دی خبری د هغی مګر هغه وحی چه ورته کیږی، او دابه د صحابهٔ کرامو او د نورو سلفو صالحینو د فهم او پوهی موافق وی.

٢ **د اسلام ددین څو مرتبی دی؟** دری مرتبی دی، اسلام، إيمان، او احسان .

٣ **اسلام څه ته وائی، اوڅو بناګانی لری؟** اسلام د الله د توحيد منل، او هغی ته په اطاعت سره عاجزی او انقیاد کول، او د شرک او مشرکانو نه بیزاره کیدلو ته وایی.

او بناګانی یی پنځه دی چه د رسول الله ﷺ پدی حديث کښی ذکر شوی دی : « **بُنِيَ الإِسْلامُ عَلَى خَمْسٍ: شَهَادَةِ أَنْ لا إِلَهَ إلا الله وَأَنَّ محمداً رَسُولُ الله، وإِقَامِ الصَّلاة، وَإِيتَاءِ الزَّكَاة، وَحَجِّ الْبَيْت، وَصَوْمِ رَمَضَان** » متفق عليه. **ترجمه**: اسلام د پنځو شیانو نه جوړ شوی دی: دا ګواهی کول چه بغیر د یو الله تعالی بل څوك دعبادت حقدار او وړ نشته، او محمد ﷺ د الله استازی دی، د لمانځه پابندی کول، زکات ورکول، د بيت الله شريفي حج کول، اود رمضان د میاشتی روژه نیول.

٤ **ایمان څه ته وائی، فرضونه او ارکان يی څو دی؟** ایمان اقرار دی په ژبه، تصدیق دی په زړه کښی، او عمل دی په اندامونو باندی، چه په نیک عمل سره زیاتیږی، او په ګناه او معصیت سره کمیږی، الله تعالی فرمائی : ﴿ لِيَزْدَادُوٓاْ إِيمَٰنًا مَّعَ إِيمَٰنِهِمْ ﴾ **ترجمه**: ترڅو چه له خپل ایمان سره يي (نور) ایمان زیات شی ، او رسول الله ﷺ فرمائی : « **الإِيمَانُ بِضْعٌ وَسَبْعُونَ شُعْبَةً، أَعْلاها قَوْلُ لا إِلَهَ إلا الله وَأَدْنَاهَا إِمَاطَةُ الأَذَى عَنِ الطَّرِيقِ وَالحَيَاءُ شُعْبَةٌ مِنَ الإِيمَان** » مسلم **ترجمه**: ایمان څه د پاسه اویا څانګی او شعبی لری، چه اوچته یی کلمه طيبه ده او ټیټه یی د لاری نه ضرری شی لری کول دی، حيا هم د ایمان یوه څانګه ده. امام مسلم روايت کړیدی.

لکه څرنګه چه یو مسلمان په خپل نفس کښی، د نیکو عملونو د موسم نه وروسته، د عبادت او نیکو عملونو سره، په قوت او نشاط سره مینه او شوق محسوسوی، او د ګناهونو نه وروسته سستی او تنبلی محسوسوی، او دا د ایمان د زیادت او کمی له امله وی، الله تعالی فرمائی : ﴿ وَأَقِمِ ٱلصَّلَوٰةَ طَرَفَيِ ٱلنَّهَارِ وَزُلَفًا مِّنَ ٱلَّيْلِ إِنَّ ٱلْحَسَنَٰتِ يُذْهِبْنَ ٱلسَّيِّـَٔاتِ ﴾ سورة هود ١١٤ ، **ترجمه**: مونځ د ورځی په دواړو خواو کښی او د شپی په ځینو ساعتونو کښی اداء کړه، بیشکه چه نیك کارونه بد کارونه له منځه وړي.

او ايمان شپږ فرضونه او ارکان لري: کوم چه د رسول الله ﷺ په دی مبارک حديث کښی ذکر شوی چه جبرائیل عليه السلام ته یی جواب ورکولو: « **أَنْ تُؤْمِنَ بِاللَّه، وَمَلائِكَتِه، وَكُتُبِه، وَرُسُلِه، وَالْيَوْمِ الآخِر، وَالْقَدَرِ خَيْرِهِ وَشَرِّه** » البخاري. **ترجمه**: چه ته ايمان ولری په الله تعالی باندی، د هغی په ملايكو، او کتابونو باندی، او د الله تعالی په پیغمبرانو باندی، او ايمان ولری په دوباره ژوند، او په تقدير د شر او خير باندی. متفق عليه، او په بعضو رواياتوکښی ورسره ملاقات د الله تعالی هم ذکر شوی.

٥ **د (لاإله إلا الله) څه معنی ده ؟** د غير الله نه د عبادت نفی کول، او یواځی الله تعالی لره د هغی ثابتول.

٦ **په قيامت کښی به کومه ډله د نجات او فلاح حقداره وی؟** رسول الله ﷺ فرمایلی: « **وَتَفْتَرِقُ أُمَّتِي عَلَى ثَلاثٍ وَسَبْعِينَ مِلَّةً كُلُّهُمْ فِي النَّارِ إِلا مِلَّةً وَاحِدَةً. قَالُوا: وَمَنْ هِيَ يَا رَسُولَ اللَّه؟ قَالَ: مَا أَنَا عَلَيْهِ وَأَصْحَابِي** » الترمذي. **ترجمه**: زما أمت به په دری اویا ډلو باندی تقسیمیږی، ټولی به په اور کښی وی مګر یوه ډله، صحابه وو عرض وکړ: چه دا به کومه ډله وی یا رسول الله؟

نو رسول الله ﷺ وفرمایل: دا هغه ډله ده چه په هغې مسلک او منهج باندی روانه وی، کوم باندی چه زه او زما صحابهٔ کرام دی. امام احمد او ترمذی روایت کړیدی.

نو حق مسلک هغه دی چه رسول الله ﷺ او د هغه صحابهٔ کرام پری روان وو، که ته نجات غواړی او د الله تعالی په دربار کښې د خپل عمل د قبلیدو امید لری، نو د هغوی تابعداری وکړه، او د بدعتونو نه ځان محفوظ وساته.

۷ **الله تعالی چیرته دی؟** په عرش باندی د پاسه دی، لکه څرنګه چه رسول الله ﷺ د وینځې نه تپوس وکړه، چه الله تعالی چیرته دی، هغې ورته جواب ورکړ چه بره (اوچت) دی، نو رسول الله ﷺ د هغې مالک ته حکم وکړه: چه دغه وینځه ازاده کړه ځکه چه هغه ایمانداره ده. امام مسلم روایت کړیدی.

نو الله تعالی اوچت دی، او په عرش باندی یی استواء کړیده، څرنګه چه د هغه د شان سره مناسب وی، او د استواء معنی ده اوچتوالي او بره کیدل او استقرار (ځای په ځای کیدل) لکه څرنګه چه الله تعالی فرمائی : ﴿ لَيۡسَ كَمِثۡلِهِۦ شَيۡءٞۖ وَهُوَ ٱلسَّمِيعُ ٱلۡبَصِيرُ ﴾ سورة الشوری ۱۱، **ترجمه :** د الله تعالی په شان هیڅ څوک نشته او هغه اوریدونکی او لیدونکی دی.

۸ **آیا الله تعالی زمونږ سره دی؟** هو، الله تعالی د علم، حفاظت، او احاطې په اعتبار زمونږ سره دی، لیکن د ذات په اعتبار الله تعالی دعرش دپاسه دی، او هیڅ مخلوق په هغه باندی احاطه نه شی کولی، او د نزدیکت سره سره هغه اوچت دی، او د اوچتوالی سره سره هغه نږدی دی (لیکن په اعتبار د علم او قدرت سره).

۹ **آیا الله تعالی په سترګو لیدلی کیږی؟** ټول امت په دی متفق دی، چه په دنیا کښې څوک الله تعالی لیدلی نه شی، لیکن اهل سنت وجماعت په دی متفق دی، چه مؤمنان به په محشر او جنت کښې د الله تعالی ملاقات کوی، لکه څرنګه چه الله تعالی فرمائی : ﴿ وُجُوهٞ يَوۡمَئِذٖ نَّاضِرَةٌ ﴿٢٢﴾ إِلَىٰ رَبِّهَا نَاظِرَةٞ ﴾ سورة القيامة (۲۲- ۲۳) **ترجمه :** ځنې مخونه به په دغې ورځ تر او تازه وی، او خپل رب ته به کتونکی وی.

۱۰ **د الله تعالی د نومونو او صفتونو د پیژندلو فائده څه ده؟** اولنی فرضی حکم چه الله تعالی په خپلو بندګانو باندی فرض کړی دی هغه دالله تعالی معرفت دی، کله چه خلک الله تعالی وپیژنی نو بیا به ورله صحیح عبادت وکړی، الله تعالی فرمائی : ﴿ فَٱعۡلَمۡ أَنَّهُۥ لَآ إِلَٰهَ إِلَّا ٱللَّهُ وَٱسۡتَغۡفِرۡ لِذَنۢبِكَ ﴾ سورة محمد ۱۹ ، **ترجمه :** نو پوه شه چه بیشکه له الله څخه پرته بل برحق معبود نشته او له خپلی ګناه څخه بخښنه وغواړه.

نو په پراخه نعمت باندی د الله تعالی ستاینه کول سبب د امید دی، او په سخت عذاب سره یی ستایل سبب د خوف او ویری دی، او دنعمت ورکول خاص الله لره ګرځول دشکر سبب ګرځی.

د الله تعالی په نومونو او صفتونو باندی د عبادت مقصد: د هغې په نومونو او صفتونو باندی علم راوستل دی، او په معنی باندی یی پوهیدل او عمل کول دی، نو د الله تعالی ځنې نومونه او صفتونه داسی دی چه کوم بنده ګان پری وستایلی شی نو هغه د ستاینی وړ وی لکه صفت د علم، رحمت، او عدل، او څه داسی دی چه په هغې باندی د بنده ستایل عیب او ګناه ده لکه صفت د الوهیت، جبروت، او تکبر، او د بنده لپاره هم داسی صفتونه شته چه هغه ورسره مناسب او لایق دی او په هغې باندی ورته امر شوی لکه صفت د بندګی (عبدیت)، فقر، حاجت، ذلت، او سؤال کول، لیکن په دغې صفتونو باندی الله تعالی موصوفول ناروا دی.او الله تعالی ته بهترین بندګان هغه دی چه هغه صفتونو سمبال وی چه د الله تعالی خوښ وی،

او بد ترين بندګان ورته هغه دی چه داسی صفتونه ولری چه د الله تعالی خوښ نه وی.

الله تعالی فرمائی : ﴿وَلِلَّهِ ٱلۡأَسۡمَآءُ ٱلۡحُسۡنَىٰ فَٱدۡعُوهُ بِهَا﴾ ترجمه : او د الله تعالی لپاره ښایسته نومونه دی نو په هغی باندی یی راوبلی. او رسول ﷺ فرمائی : «إنَّ للَّه تَعَالَى تِسعةً وتسعين اسمًا مائةً إلا واحداً مَنْ أحصَاهَا دخلَ الجَنَّةَ » متفق عليه. ترجمه : یقینا د الله تعالی لپاره یوکم سل (۹۹) نومونه دی چا چه زده کړه (او عمل یی پری وکړ) نو جنت ته به داخل شی. او که څوک چه په غور سره په قرآن کریم او په صحیح احادیثو کښی نظر وکړی نو کولی شی چه د دغی نومونو شمیر تری معلوم کړی، چه هغه په لاندی ډول دي : اللّه، الرحْمَنُ، الرحِيمُ، الْمَلكُ، الْقُدُّوسُ، السَّلام، الْمُؤمِنُ، الْمهيْمنُ، الْعَزِيزُ، الْجَبَّارُ، الْمُتَكبِّرُ، الْخَالقُ، الْبَارئُ، الْمصورُ، الأوَّلُ، الآخرُ، الظَّاهِرُ، الْبَاطنُ، السَّميعُ، الْبَصِيرُ، الْمولى، النَّصِيرُ، الْعفُوُ، الْقَدِيرُ، اللطِيْفُ، الْخَبِيرُ، الوتْرُ، الْجَمِيْلُ، الْحَيِيُ، السِّتِّيْرُ، الْكَبِيرُ، الْمُتَعالُ، الواحدُ، الْقَهَّارُ، الْحَقُّ، الْمُبِيْنُ، الْقَوِيُّ، الْمَتِيْنُ، الْحَيُّ، الْقَيُّومُ، الْعَلِيُّ، الْعَظِيمُ، الشَّكُورُ، الْحَلِيمُ، الْوَاسِعُ، الْعَلِيمُ، التَّوَّابُ، الْحَكِيمُ، الْغَنِيُّ، الْكَرِيمُ، الأحَدُ، الصمَدُ، القَرِيْبُ، الْمُجِيْبُ، الْغَفُوْرُ، الْوَدودُ، الْوَلِيُّ، الْحَمِيدُ، الْحَفِيظُ، الْمَجِيدُ، الْفَتَّاحُ، الشَّهِيدُ، الْمُقَدِّمُ، الْمُؤخِّرُ، الْمَلِيكُ، الْمُقْتَدِرُ، الْمُسعِّرُ، الْقَابِضُ، الْبَاسِطُ، الرَّازِقُ، الْقَاهِرُ، الدَّيَّانُ، الشَّاكِرُ، الْمَنَّانُ، الْقَادِرُ، الْخَلاقُ، الْمَالِكُ، الرَّزَّاقُ، الْوَكِيلُ، الرَّقِيبُ، الْمُحْسِنُ، الْحَسِيبُ، الشَّافِي، الرَّفِيقُ، الْمُعْطِي، الْمُقِيْتُ، السَّيِّدُ، الطَّيِّبُ، الْحَكَمُ، الأكْرَمُ، الْبَرُّ، الْغَفَّارُ، الرَّءوفُ، الْوَهَّابُ، الْجَوَادُ، السُّبُّوحُ، الْوارِثُ، الرَّبُّ، الأعْلَى، الإلَهُ.

او په حدیث کښی د (احصاها) معنی په هغی باندی د عمل کولو نه عبارت ده، نو کله چه (حکیم) نوم ذکر کړی نو خپل ټول کارونه باید الله ته وسپاری ځکه چه ټول کارونه د الله د حکمت موافق کیږی، او کله چه (القدوس) ذکر کړی نو هغه په خپل ذهن کښی دا راولی چه الله تعالی د هر عیب او نقصان نه پاک دی، او په هغی باندی د عمل کولو څخه دا هم ده چه انسان د دغی نومونو تعظیم او لوئی بیان کړی، او خپل رب پری راوبلی.

۱۱ آیا دالله په نومونو او صفتونو کښی څه فرق دی؟ د الله تعالی نومونه او صفتونه په دی کښی مشترک دی، چه په دواړو باندی پناه نیول او قسم کول جائز دی، لیکن فرقونه پکښی ډیر دی چه اهم یی دا دی: اول: دبندګی او دعا کولو په اعتبار کښی سره مختلف دی، د الله تعالی نومونو ته، نسبت د بندګی کولی شی، لکه عبد الکریم لیکن صفت ته یی نه شی کولی، نو داسی نه شی ویلی عبد الکرم، لکه څرنګه چه د الله رابلل په نومونو باندی جایز دي لکه یا کریم، لیکن په صفتونو باندی یی رابلل جایز نه دی لکه یا کرم الله. دوهم: د الله تعالی د نومونو او اسماوو نه صفتونه مشتق (اخیستل) کیږی، لکه رحمن چه د رحمت صفت تری مشتق کیږی، او دصفتونو څخه نومونه نه مشتق کیږی، لکه استواء، داسی څوک نه شی ویلی چه د الله په نومونوکی یو نوم (مستوی) دی. دریم: د الله تعالی د افعالو (کارونو) څخه داسی نومونه نه اخیستل (مشتق) کیږی چی قران او حدیث کي نه وي راغلی، لکه د الله تعالی په فعلونو کښی یو فعل غضب دی نو څوک داسی نه شی ویلی، چه د الله یو نوم غاضب دی. او صفتونه دافعالو څخه مشتق کیدای شی، نو د الله تعالی لپاره صفت د غضب شته، ځکه چه غضب د الله دافعالو څخه دی.

۱۲ په ملایکو باندی د ایمان څه مقصد دی؟ د دوی په وجود باندی مضبوط ایمان او عقیده ساتل، چه ملایکی د الله مخلوق او بنده ګان دی، لکه څرنګه چه الله تعالی فرمائی : ﴿وَقَالُواْ ٱتَّخَذَ ٱلرَّحۡمَٰنُ وَلَدٗاۗ سُبۡحَٰنَهُۥۚ بَلۡ عِبَادٞ مُّكۡرَمُونَ ٢٦ لَا يَسۡبِقُونَهُۥ بِٱلۡقَوۡلِ وَهُم بِأَمۡرِهِۦ يَعۡمَلُونَ﴾. سورة الأنبياء (۲۶-۲۷) ترجمه: او وایی دوی: چه مهربان ذات (ځان لره) زوی نیولی دی،

خدای (له دغو نسبتونو څخه) پاك دی، بلکه دغه (کسان چه ورته د معبودانو حیثیت ورکول کیږي) د خدای عزتمند (او مقرب) بندګان دی. هیڅکله دوی د هغه له دستور څخه مخکښی خبری نه کوي او یواځی د هغه په حکم عمل کوي.

او په ملایکو باندی د ایمان ځلور مقصده دی: ۱) د هغوی په وجود باندی ایمان راوړل **۲)** د هغوی په نومونو باندی ایمان راوړل **۳)** دهغوی په صفتونو باندی ایمان راوړل **٤)** د هغوی په کارونو باندی ایمان راوړل، کوم چه هغوی ته سپارلی شوی دی، لکه ملك الموت (هغه پرښته چه روحونه قبضوی).

۱۳ **د قرآن کریم تعریف څه دی؟** قران د الله تعالی کلام دی چه تلاوت یی عبادت بللی کیږی، د الله نه شروع شوی، او الله ته به واپس کیږی، چه الله پری په حقیقی توګه په حرفونو او اواز (صوت) سره خبری کړی، او جبرئیل عَلَیْهِ السَّلَام د الله تعالی نه دا قرآن اوریدلی، او بیا یی نبی ﷺ ته رسولی، او ټول اسمانی کتابونه همداسی دی.

۱٤ **آیا مونږ د نبي ﷺ څخه بغیر یواځی په قرآن باندی کفایت کولی شو؟** نه، الله تعالی په سنت باندی د عمل کولو حکم کړی دی، د دی دواړو نه په یو باندی اکتفاء کول جائز نه دی الله تعالی فرمائی : ﴿وَمَآ ءَاتَىٰكُمُ ٱلرَّسُولُ فَخُذُوهُ وَمَا نَهَىٰكُمْ عَنْهُ فَٱنتَهُوا۟﴾ **ترجمه** : او هغه څیز چه درکړی دی تاسو ته پیغمبر ﷺ نو هغه واخلئ او هغه څیز چه تاسو یی تری منع کړی یاست نو د هغی نه منع شئ.

بلکه سنت د قرآن عظیم الشان تفسیر او وضاحت کوی، رسول الله ﷺ فرمایلی :

« أَلا إِنِّي أُوتِيتُ الْكِتَابَ وَمِثْلَهُ مَعَهُ ، أَلا يُوشِكُ رَجُلٌ شَبْعَانٍ عَلَى أَرِيكَتِهِ يَقُولُ: عَلَيْكُمْ بِهَذَا الْقُرْآنِ، فَمَا وَجَدْتُمْ فِيهِ مِنْ حَلالٍ فَأَحِلُّوهُ، وَمَا وَجَدْتُمْ فِيهِ مِنْ حَرَامٍ فَحَرِّمُوهُ » أحمد وأبو داود.

بیشکه ماته قرآن راکړی شوی او د هغه په شان ورسره بل هم چه هغه سنت دی، او خبردار نږدی ده چه یو موړ سړی چه په تخت باندی به ناست وی، او وائی به: تاسو یواځی دا قرآن مضبوط ونیسئ، چه کله مو پکښي حلال وموندل هغه حلال وګڼئ، او چه کوم څه مو پکښی حرام وموندل هغه حرام وګڼئ. امام احمد او ابوداود روایت کړیدی.

۱۵ **په رسولانو (پیغمبرانو) باندی د ایمان څه مقصد دی؟** مضبوط تصدیق کول چه الله تعالی په هرامت کښی پیغمبران رالیږلی، چه خلک یواځی د الله عبادت ته راوبلی، اود نورو معبودانو د عبادت نه انکار وکړی، او دا عقیده ساتل چه انبیاء علیهم السلام ټول رښتینی، نیکان، رشد والا، عزتمند، متقیان، امانت ګر، هدایت کونکی، او هدایت والا دی، او دوی هغه پیغام او رسالت خلکو ته رسولی چه په کوم باندی الله تعالی رالیږلی وو.

۱٦ **په ورځ داخرت باندی د ایمان څه مطلب دی؟** د قیامت په راتلو باندی مضبوطه عقیده او ایمان ساتل، او په هغی کښی په مرګ باندی، او د هغی نه په وروستنی حالاتو باندی ایمان لرل هم شامل دی، لکه: د قبر عذاب، نعمتونه، سوال او جواب، شپیلی وهل، د الله په مخکی د خلکو ودریدل، د عملنامو تقسیمیدل، پل صراط، او د تلی ودرول، حوض، او د رسول الله ﷺ شفاعت، او بیا جهنم یا جنت ته تلل هم شامل دی.

۱۷ **د رسول الله ﷺ د شفاعت قسمونه څو دی؟** د ټولو نه لوی شفاعت د محشر په میدان کښی د رسول ﷺ لوی شفاعت دی، د ېنځوس زره کاله انتظار نه روسته، چه د خلکو په منځ کي فیصله وشی، نو رسول الله ﷺ به شفاعت وکړی، دی لپاره چه الله جل شانه د فیصلي کولو لپاره تشریف راوړی، او دا شفاعت په رسول الله ﷺ پوری خاص دی، او

دغی قسم ته مقام محمود هم وائی، چه د رسول الله ﷺ سره يي وعده شوی ده.
دوهم قسم : د رسول الله ﷺ شفاعت د جنت د دروازی په خلاصولواو بيرته كولوكښی، نو اول كس چه د جنت دروازه به خلاصوی، هغه رسول الله ﷺ دی، او په امتونو كښی به اول د رسول الله ﷺ امت جنت ته ځی. **دريم قسم :** د رسول الله ﷺ شفاعت د هغه چا لپاره، چه د جهنم فيصله پری شوی وی، او د جهنم څخه به نجات حاصل كړی. **څلورم قسم :** د رسول الله ﷺ شفاعت، د هغی موحدينو ګناهګارو مؤمنانو لپاره چه جهنم ته ننوتلی وی، چه د هغی نه راووځی. **پنځم قسم :** د رسول الله ﷺ شفاعت، د ځنی جنتيانو د درجو د اوچتولو لپاره، او دا وروستنی دری قسمه شفاعت يواځی په رسول الله ﷺ پوری خاص نه دی، ليكن رسول الله ﷺ پكښی مخكی دی، بيا ورپسی انبياء عليهم السلام ملايكی او نور اولياء كرام او شهيدان دی. **شپږم قسم :** د رسول الله ﷺ شفاعت د ځنی خلكو لپاره چه بی حسابه او كتابه جنت ته داخل شی. **اوم قسم :** د رسول الله ﷺ شفاعت، د ځنی كافرانو لپاره چه عذاب پری كم او سپك شی، او دا قسم شفاعت په رسول الله ﷺ پوری خاص دی، چه د خپل تره ابوطالب لپاره به يی كوی. بيا به الله تعالی په خپل رحمت سره بغير د چا د شفاعت نه بی حسابه هغه كسان د اور نه را اوباسی چه په توحيد باندی وفات شوی وی چه د هغی حساب يواځی الله ته معلوم دی او جنت ته به يی داخل كړی.

١٨ **آيا د ژوندو خلكو نه د مدد او د شفاعت طلب كيدای شی؟** هو، ليكن د دنيا په هغه كارونو كښی چه طاقت يی لری، په دی شرط چه حاضر وی، او شريعت د بل چا سره دمدد كولو ترغيب وركړی دی، الله تعالی فرمائی : ﴿ وَتَعَاوَنُوا۟ عَلَى ٱلْبِرِّ وَٱلتَّقْوَىٰ ﴾ **ترجمه :** تاسو د يو بل سره په نيكی او تقوا كښی مدد وكړئ، او رسول الله ﷺ فرمائی : « **وَاللَّهُ فِي عَوْنِ الْعَبْدِ مَا كَانَ الْعَبْدُ فِي عَوْنِ أَخِيهِ** » مسلم. الله تعالی تر هغی پوری د يو بنده سره كمك كوی تر څو پوری چه دغه بنده د خپل ورور په مدد كښی وی. او د داسی شفاعت ډير فضيلت راغلی دی كوم ته چه واسطه ويل كيږی، لكه څرنګه چه الله تعالی فرمائی : ﴿ مَّن يَشْفَعْ شَفَٰعَةً حَسَنَةً يَكُن لَّهُۥ نَصِيبٌ مِّنْهَا ﴾ سورة النساء (٨٥) **ترجمه :** څوك چه نيك سفارش وكړی نو د هغی لپاره به پكښی هم برخه وی، او رسول الله ﷺ فرمائی : « **اشْفَعُوا تُؤْجَرُوا** » البخاري. تاسو سفارش وكړئ اجر به درته دركړی شی.
ليكن د دغی شفاعت لپاره شرطونه دی : ١) د ژوندی سړی نه به غوښتلی كيږی ځكه چه مړی خپل ځان ته فايده نشی رسولی نو بل ته به څه فايده ورسوی **٢)** په كوم څه چه ورته ويلی كيږی په هغي بايد پوه شی **٣)** د چا نه چه طلب كيدای شی هغه به حاضر وی **٤)** په هغه څه كښی به وی چه طاقت يی لری **٥)** په دنياوی كارونو كښی به وی **٦)** په جايز او روا كارونو كښی به وی.

١٩ **وسيله په څو قسمه ده؟** په دوه قسمه ده : **اول : جايز او شرعی وسيله** چه هغه بيا په دری قسمه ده: **١)** د الله په نومونو او صفتونو باندي. **٢)** په نيك عمل باندی وسيله نيول، لكه د نبی ﷺ په محبت اويا د هغی په تابعداری لكه څرنګه چه د غار د خاوندانو په قصه كښی راغلی. **٣)** د يو نيك انسان په دعاء باندی وسيله نيول، په دی شرط چه ژوندی او حاضر وی.
دوهم قسم : ناروا او شركی وسيله : دغه وسيله بيا په دوه قسمه ده: **١)** د نبی ﷺ يا د يو ولی په مرتبه او جاه باندی وسيله نيول، لكه داسی ويل: (أي الله تعالی زه ستا نه د نبی ﷺ د مرتبی په خاطر حاجت غواړم، او يا داسی ووائی: زه د حسين په خاطر ستا نه

حاجت غواړم)، دا خبره صحیح ده، چه د الله په نزد باندی د رسول الله ﷺ مرتبه ډیره لویه ده، او همدارنګه د نورو نیکانو او بزرګانو مرتبه هم، لیکن صحابه یی کرام چه په نیکو کارونو باندی ډیر حرصناک وو، چه کله به سوکړه او وچ کالی راغله، نو الله تعالی ته یی د نبی ﷺ په جاه او مرتبه باندی چیرته هم وسیله نه ده نیولی، سره د دی نه چه قبر یی د هغوی په منځ کښی موجود وو، بلکه د حضرت عباس رضی الله عنه دعاء چه درسول الله ﷺ تره وو په وسیله کښی پیش کوله. **٢)** دا چه د الله تعالی نه یو حاجت وغواړی په داسی حال کی چه په نبی او یا په ولی باندی قسم وکړی، مثلا داسی ووائی، (اللهم إنی أسالک بولیک فلان او بحق نبیک فلان) أی الله زه ستا نه د فلانی ولی او د فلانی نبی په حق باندی دا حاجت غواړم، ځکه چه په مخلوق باندی قسم کول ناروا دی، او بیا الله ته په مخلوق باندی قسم ورکول ډیر زیات حرام او ناروا دی، او بل د بنده لپاره په الله تعالی باندی په مجرد نیک عمل او اطاعت کولو باندی کوم حق نشته.

٢٠ **آیا د مړو او غائبو خلکو رابلل څه حکم لری؟** د مړو نه غوښتل، او یا د غائبینوخلکو رابلل په هغه څه کښی چه طاقت یی نه لری **شرک دی**، ځکه چه دعاء عبادت دی او د عبادت حقدار صرف الله تعالی دی، لکه څرنګه چه الله تعالی فرمائی : ﴿وَٱلَّذِينَ تَدۡعُونَ مِن دُونِهِۦ مَا يَمۡلِكُونَ مِن قِطۡمِيرٍ ۝١٣ إِن تَدۡعُوهُمۡ لَا يَسۡمَعُواْ دُعَآءَكُمۡ وَلَوۡ سَمِعُواْ مَا ٱسۡتَجَابُواْ لَكُمۡۖ وَيَوۡمَ ٱلۡقِيَٰمَةِ يَكۡفُرُونَ بِشِرۡكِكُمۡ﴾ سورة فاطر(١٣-١٤) **ترجمه :** او هغه کسان چه رابلئ یی تاسو (په حاجتونو کښی) په غیر د الله نه، هغوی د (نری) پردی د هډوکی د کجوری اختیار نه لری، که تاسو رابلی هغوی لره نو نه اوری بلنه ستاسو، او که (بالفرض) واوری بلنه ستاسو نو نه شی درکولی جواب ستاسو، او په ورځ د قیامت کښی به کفر وکړی په شرک ستاسو. او رسول الله ﷺ فرمائی « **مَنْ مَاتَ وَهُوَ يَدْعُو مِنْ دُونِ اللَّهِ نِدًّا دَخَلَ النَّارَ** » البخاري. څوک چه مړشی په داسی حال کښی چه د الله تعالی نه سوا بل شریک رابلی نو جهنم ته به داخل شی. (ند): شریک ته وائی او د مړو نه ولی دا خلک سوال او غوښتنه کوی، او حال دا چه هغه په خپله د ژوندی دعا ته محتاج دی، ځکه چه د مړی تعلق د دنیا نه د ده په مرګ سره ختم شوی دی، مګر چه څوک ورته دعا کوی د هغی ثواب او اجر ورته رسیږی، نو مړی ته چه کله څوک دعا کوی نو هغه پری خوشحالیږی، نوبیا څرنګه هغه رابللی شی، سره د دی نه چه هغه په خپله محتاج دی، او هر چه غائب دی، هغه خو د جدا انسان اواز او بلنه د سره اوری نه نو څرنګه به هغه تا ته جواب درکړی.

٢١ **آیا جنت او جهنم اوس موجود دی؟** الله تعالی جنت او جهنم د خلکو د پیداښ نه مخکی پیدا کړی دی، او نابود کیږی نه، او د جنت لپاره یی خلک پیدا کړی په خپل رحمت او فضل سره، او د جهنم لپاره یی خلک پیدا کړی چه د هغی د عدل تقاضی ده، او ټولو ته هغه کار اسان کړی شوی دی د کوم لپاره چه پیدا شوی دی.

٢٢ **په تقدیر باندی د ایمان څه مطلب د ی؟** دا مضبوطه عقیده او ایمان ساتل چه هر خیر او شر د الله تعالی په فیصله او اندازه باندی واقع کیږی، او یقینا الله تعالی خامخا دهغه کارکونکی دی چه اراده ورته وکړ ی، رسول الله ﷺ فرمائی : « **لَوْ أَنَّ اللَّهَ عَذَّبَ أَهْلَ سَمَاوَاتِهِ وَأَهْلَ أَرْضِهِ عَذَّبَهُمْ وَهُوَ غَيْرُ ظَالِمٍ لَهُمْ، وَلَوْ رَحِمَهُمْ كَانَتْ رَحْمَتُهُ خَيْرًا لَهُمْ مِنْ أَعْمَالِهِمْ، وَلَوْ أَنْفَقْتَ مِثْلَ أُحُدٍ ذَهَبًا فِي سَبِيلِ اللَّهِ مَا قَبِلَهُ اللَّهُ مِنْكَ حَتَّى تُؤْمِنَ بِالْقَدَرِ وَتَعْلَمَ أَنَّ مَا أَصَابَكَ لَمْ يَكُنْ لِيُخْطِئَكَ، وَأَنَّ مَا أَخْطَأَكَ لَمْ يَكُنْ لِيُصِيبَكَ وَلَوْ مُتَّ عَلَى غَيْرِ هَذَا لَدَخَلْتَ النَّارَ** ». أحمد. که چیرته الله تعالی ټولو د اسمانونو او

ځمکو والاو ته عذاب ورکړی، نو الله تعالی به پری ظلم نه وی کړی، او که الله تعالی پری رحم وکړی، نو هغه ورله د دوی د عملونو نه ډیر بهتر دی، او که چیرته د احد د غره قدری سره زر د الله په لار کښی خرچ کړئ، نو الله تعالی یی درنه تر هغی پوری نه قبلوی، تر څو پوری مو په تقدیر باندی ایمان نه وی را وړی، او په دی باندی پوهه شه چه کوم څه تا ته رسیږی، نو هغه هیڅکله ستا نه چپیدلای نه شی، او کوم څه چه ستا نه چپ شی، هغه چیرته هم تا ته رسیدلای نه شی، او که چیرته د دی نه بغیر په بله عقیده باندی وفات شی، نو اور او جهنم ته به داخل شي . امام احمد او ابوداود روایت کړیدی.

او په تقدیر باندي په ایمان کښی څلور خبری دی: ١) دا ایمان او عقیده ساتل چه الله تعالی په هر څه باندی اجمالی او تفصیلی علم لری. **٢)** دا ایمان ساتل چه الله تعالی دا هر څه په لوح محفوظ کی لیکلی دی، رسول الله ﷺ فرمائی : **« كَتَبَ اللَّهُ مَقَادِيرَ الْخَلَائِقِ قَبْلَ أَنْ يَخْلُقَ السَّمَاوَاتِ وَالأَرْضَ بِخَمْسِينَ أَلْفَ سَنَةٍ »** مسلم. الله تعالی د ټولو مخلوقاتو تقدیر او اندازه د اسمانونو او ځمکو د پیدایش نه پنځوس زره کاله وړاندی لیکلی ده. امام مسلم روایت کړیدی. **٣)** د الله تعالی په نافذونکی اراده او مشیت باندی ایمان لرل، هغه اراده چه هیڅ څوک یی ردولی نه شی، او د الله تعالی په هغه قدرت باندی ایمان چه څوک یی کمزوری کولی نه شی، او هغه څه چه الله تعالی یی وغواړی کیږی، او چه کوم څه ونه غواړی هغه نه شی کیدای. **٤)** دا عقیده ساتل چه الله تعالی د ټولو مخلوقاتو موجودونکی دی، او نور ټول شیان د الله تعالی پیدایش او مخلوق دی.

٢٣ آیا انسان د دین او دنیا په کارونو کښی اختیار مند دی او حقیقی قدرت او اراده لری؟ انسان په دی ژوند کښی د اختیار او ارادی خاوند دی، لیکن د الله تعالی د مشیت او ارادی نه وتلی نه شی الله تعالی فرمائی : ﴿وَمَا تَشَاءُونَ إِلَّا أَن يَشَاءَ اللَّهُ﴾ سورة التکویر ٢٩ ، **ترجمه :** او تاسونه شئ غوښتلی یوڅیز مگر هغه چه وغواړی الله تعالی چه هغه رب د ټولو مخلوقاتو دی، او رسول الله ﷺ فرمائی : **« اعْمَلُوا فَكُلٌّ مُيَسَّرٌ لِمَا خُلِقَ لَهُ »** متفق علیه، عمل وکړئ هر چاته هغه عمل اسان کړی شوی چه د کوم لپاره پیدا شوی دی .

یقینا الله تعالی مونږ ته عقل غوږونه او سترگی راکړی، چه د ښو او بدو کارونو په مینځ کښی پری تمیز وکړو، پس آیا داسی یو عاقل انسان به وی چه غلا کوی او بیا وائی، چه دا کار الله تعالی زما لپاره مقررکړی وو، او که چیرته داسی ووائی نو خلک ورله دغه عذر نه قبلوی، او ورته وایی به چه دا سزا ستا لپاره مقرر شویده، پس یو گناهگار انسان که په تقدیر باندی عذر پیش کړی نو دا عذر یی مقبول نه دی ﴿سَيَقُولُ الَّذِينَ أَشْرَكُوا لَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا أَشْرَكْنَا وَلَا آبَاؤُنَا وَلَا حَرَّمْنَا مِن شَيْءٍ كَذَٰلِكَ كَذَّبَ الَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ﴾. سورة الانعام ١٤٨ **ترجمه :** زر دی چه وائی به مشرکان که خوښه وی د الله تعالی نو شرک به نه وی کړی مونږ او نه پلارانو زمونږ او نه به حرام کړی وی مونږ څه شی، دغسی نسبت د دروغو کړی هغه کسانو چه د دوی نه مخکی وو.

٢٤ احسان څه ته وائی؟ نبی ﷺ د هغی صحابی په جواب کښی فرمایلی وو، چه د احسان تپوس یی تری کړی وو: **« أَنْ تَعْبُدَ اللَّهَ كَأَنَّكَ تَرَاهُ، فَإِنَّكَ إِنْ لَا تَرَاهُ فَإِنَّهُ يَرَاكَ »** مسلم، چه ته د الله تعالی داسی عبادت وکړی لکه ته چه هغه مخامخ وینی، او که ته یی نه وینی نو الله تعالی خو تا وینی، دا حدیث متفق علیه دی لیکن لفظ د حدیث د مسلم دی.

٢٥ د نیک عمل د قبلیدو شرطونه کوم دی؟ ١) په الله تعالی باندی ایمان راوړل، او وحدانیت یی منل ځکه چه د مشرک عمل الله تعالی نه قبلوی. **٢)** اخلاص: چه عمل خالص د

الله تعالى لپاره وی. ۳) د رسول الله ﷺ تابعداری، چه د هغه د شریعت موافق وی، پس د الله تعالى عبادت او بندگی به په هغه طریقه باندی کیدلی شی، چه هغه روا او مشروع کړی ده، او که په دی کښی یو شرط هم کم شی نو بیا عمل مردود او برباد دی.

الله تعالى فرمائی : ﴿ وَقَدِمْنَآ إِلَىٰ مَا عَمِلُواْ مِنْ عَمَلٍ فَجَعَلْنَٰهُ هَبَآءً مَّنثُورًا ﴾ سورة الفرقان ۲۳ ، **ترجمه :** او قصد کړی دی مونږ هغه عمل ته چه دوی کړی دی پس وبه گرځوو هغی دوړه خوره (الوځولی شوی).

۲۶ **کله چه زمونږ په یو ځیز کښی اختلاف پیدا شی نو کوم شی ته به رجوع کوو؟** سپیځلی شریعت ته به رجوع کوو، او د اختلاف په وخت کی به په قرآن او حدیث باندی فیصله کوو، لکه څرنگه چه الله تعالى فرمائی : ﴿ فَإِن تَنَٰزَعْتُمْ فِى شَىْءٍ فَرُدُّوهُ إِلَى ٱللَّهِ وَٱلرَّسُولِ ﴾ سورة النساء ۱۵۹ ، **ترجمه :** که چیرته اختلاف پیدا شی ستاسو په یو ځیز کی، نو الله تعالى او پیغمبر ﷺ ته یی واپس کړئ، اورسول الله ﷺ فرمائی : « **تَرَكْتُ فِيكُمْ أَمْرَيْنِ لَنْ تَضِلُّوا مَا تَمَسَّكْتُمْ بِهِمَا : كِتَابَ اللَّهِ ، وَسُنَّةَ نَبِيِّهِ** » الحاکم. په تاسو کښی ما دوه شیان پریښی دی چیرته به تاسو گمراه نه شئ که تاسو په هغی باندی منګولی ولګولی، یو د الله تعالى کتاب دی او بل د هغه د نبی ﷺ سنت دی.

۲۷ **توحید په څو قسمه دی؟** په دری قسمه دی: **۱) دربوبیت توحید:** چه هغه د الله تعالى د یووالی نه عبارت دی د هغی په کارونو کښی، لکه: پیدا کول، رزق ورکول، ژوندی کول، او مړه کول، او د مکی کافرانو دا قسم توحید د رسول الله ﷺ د بعثت او پیغمبری نه مخکی هم منه. **۲) د الوهیت توحید :** چه هغه د الله یو والی دی په عبادت کښی، لکه: لمونځ نذر قربانی رکوع سجده او داسی نور، او د ټولو پیغمبرانو د رالیږلو او د کتابونو د نازلیدلو مقصد صرف دا دی، چه خلک بندگی او عبادت یواځی د الله لپاره خاص کړی. **۳) داسماء او صفاتو توحید:** یعنی د الله لپاره هغه نومونه او صفتونه ثابتول چه الله تعالى د خپل ځان لپاره ثا بت کړی، او یا ورله نبی ﷺ ثابت کړی وی، په غیر د تحریف، تعطیل، کیفیت او مشابهت بیانولو نه.

۲۸ **ولی (د الله دوست) څوک کیدلای شی؟** هغه مؤمن چه نیک او تقواداره وی، لکه څرنگه چه الله تعالى فرمائی : ﷻ: ﴿ أَلَآ إِنَّ أَوْلِيَآءَ ٱللَّهِ لَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٦٢﴾ ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ وَكَانُواْ يَتَّقُونَ ﴾ سورة یونس (٦٢..٦٣) **ترجمه :** خبردار د الله تعالى په دوستانو به ویره نه وی او نه به دوی غمجن وی، دا هغه کسان دی چه ایمان یی راوړی او پرهیز گاران وو، او رسول الله ﷺ فرمائی، « **إِنَّمَا وَلِيِّيَ اللَّهُ وَصَالِحُ الْمُؤْمِنِينَ** » متفق علیه. یقینا زما دوست الله تعالى دی او نیکان مؤمنان دی.

۲۹ **په مونږ باندی د رسول الله ﷺ د صحابه و په هکله څه کول لازم دی؟** د هغوی سره محبت، د هغوی د ذکرکیدو په وخت کښی (رضی الله عنهم) ویل، د زړه او ژبی سلامتیا، د هغوی د فضیلتو او خوبیانو نشرول، د هغوی د بدی ویلو اود هغه څه نه ځان ساتل چه د هغوی په مینځ کښی واقع شوی، هغوی د خطاگانو نه معصوم نه دی، لیکن مجتهدین وو، څوک چه د اجتهاد په وجه حق ته رسیدلی وی، نو د هغه لپاره دوه اجرونه دی، او که څوک په اجتهاد کښی خطا شوی وی نو د هغه لپاره یو اجردی، او إن شاء الله خطا یی معاف کړی شوی ده، او د هغوی دومره فضیلتونه او خوبیانی دی چه گناهونه او خطاگانی ورله محوه کوی که چیرته تری صادر شوی هم وی، آیا سمندر په معمولی نجاست باندی گنده کیږی، چه کله پکښی پریوځی؟ رسول الله ﷺ فرمائی : « **لَا تَسُبُّوا أَصْحَابِي فَوَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ لَوْ أَنَّ أَحَدَكُمْ أَنْفَقَ مِثْلَ أُحُدٍ ذَهَبًا مَا أَدْرَكَ مُدَّ أَحَدِهِمْ وَلَا نَصِيفَهُ** » متفق علیه. (زما صحابه وو ته کنځلي (رد بد) مه وائی زما

دی په هغه ذات باندی قسم وی چه زما نفس د هغه په لاس کښی دی که په تاسو کښی یو تن د احد د غره په اندازه سره زر خرخ کړی نو د هغوی د یو(مد) یعنی پیمانی په اندازه ثواب هم نه شي حاصلولی او نه هم د نیم (مد) په اندازه، الله تعالی دی د هغوی نه راضي شی.

۳۰ **آیا زمونږ لپاره د رسول الله ﷺ په مدح صفت او ستاینی بیانولو کښی مبالغه او د خپل حد نه تجاوز کول جایز دی، د هغی اندازی او مقام نه زیات چه الله تعالی ورته ورکړی دی؟** په دی کښی هیڅ شک نشته چه زمونږ پیغمبر ﷺ په ټولو مخلوقاتو کښی اشرف، افضل او بهتر دی، لیکن مونږ به دهغه په مدح، صفت، او شان کښی د خپل حد نه زیاتی نه کوو، لکه څرنګه چه نصاراوو د عیسی عليه السلام په ستاینه کښی زیاتی کړی وو، ځکه چه رسول الله ﷺ په خپله مونږ د افراط او د خپل حد نه د تجاوز کولو نه منع کړی یو، لکه څرنګه چه هغه فرمائی : **« لا تُطْرُوني كَما أَطْرَتِ النَّصارَى ابْنَ مَرْيَمَ فَإِنَّما أَنَا عَبْدُهُ، فَقُولُوا : عَبْدُ اللَّه وَرَسُولُهُ »**البخاري. تاسو زما په شان کښی افراط اَو زیاتی مه کوئ، لکه څرنګه چه عیسایانو د مریم علیها السلام په ځوی کښی مبالغه او د خپل حد نه تجاوز کړی وو، یقینا زه د هغه بنده یم، نو ووائی چه زه د الله تعالی بنده او پیغمبر یم . امام بخاری روایت کړیدی.

۳۱ **دخوف او ویری څو قسمونه دی؟** څلور قسمونه دی. **۱) واجبی ویره او خوف :** چه هغه د الله تعالی نه ویره ده، او هغه دایمان دوهم رکن دی چه ایمان پری قائم دی، ځکه چه ایمان په دوه و رکنونو باندی ولاړ او قائم دی، کامل محبت، او کامله ویره او خوف. **۲) لوی شرک :** چه هغه د مخلوق نه ویریدل دی، لکه څرنګه چه مشرکان د خپلو باطلو معبودانو نه ویریدل چه مصیبت او ضرر ورته ونه رسوی، او دا لوی شرک دی. **۳) حرامه ویره :** لکه د خلکو د ویری د وجه نه د ځنو واجبی حکمونو پریښودل او یا د ناروا کارونو کول، او داسی ویریدل حرام دی. **٤) جائزه ویره:** لکه طبیعی خوف او ویریدل، لکه د لیوه یا بل حیوان نه ویریدل، او دا جایزدی.

۳۲ **د توکل قسمونه کوم دی؟** دری قسمونه دی : **۱) واجبی توکل:** یعنی په ټولو کارونو کښی په الله باندی، بلوسه او توکل کول، چه هغه د فایدو طلب کول او د ضررونو دفع کول دی، او دا سی توکل واجب دی. **۲) حرام او ناروا توکل،** چه هغه په دوه قسمه دی: **أ) لوی شرک:** یعنی په اسبابو باندی په کلی توګه اعتماد کول، او دا عقیده ساتل چه په دی اسبابو کښی د فایدی په حاصلولو او د ضرر په دفع کولو کښی ذاتی تاثیر دی، نو داسی توکل کول شرک اکبر یعنی لوی شرک دی **ب) وړوکی شرک:** لکه په یو شخص باندی په رزق کښی اعتماد کول، خو مستقل مؤثر یی نه ګڼی، لیکن دهغه سره یی د سببیت نه اوچت تعلق ساتلی وی. **۳) جائز توکل:** په هغه څه کښی چاته وکالت ورکول او اعتماد کول چه دغه انسان یی طاقت لری، لکه اخستل او خرڅول، نو داسی وکالت جوړول جایزدی.

۳۳ **دمحبت څو قسمونه دی؟** محبت په څلور قسمه دی: **۱) دالله سره محبت :** چه هغه دایمان اساس او بنیاد دی. **۲) دالله لپاره محبت کول:** چه هغه د ټولو مؤمنانو سره اجمالی محبت کول دی، او هر چه افراد د مسلمانانو دی هغوی سره به د هغوی د نیکی او تقوا په مقدار محبت کیدای شی. **۳) دالله سره په محبت کښی څوک برابرول:** یعنی دالله سره په هغه محبت کښی مخلوق شریکول، چه کوم دالله لپاره په مونږ باندی واجب دی، لکه د مشرکانو محبت د خپلو باطلومعبودانو سره، او دغسی محبت د شرک اساس او بنیاد دی. **٤) طبیعی محبت:** لکه د مور او پلار سره مینه کول، د خپلو بچو سره مینه کول اود طعام

سره مینه او یا داسې نور او دا جایز محبت دی.

٣٤ خلک د ولاء او براء یعنې دوستۍ او دښمنۍ په اعتبار په څو قسمه دي؟ درې قسمه دي: **١) هغه څوک چه دهغې سره به خالصه مینه او محبت کیدای شي**، داسې مینه او محبت، چه دښمنۍ او بغض ورسره نه وي، چه هغه خالص مؤمنان دي، لکه انبیاء علیهم السلام، او نور صدیقین، شهداء، او نیکان خلک، چه په سرکښې یې زمونږ محبوب پیغمبر محمد ﷺ دي، اوبیا دهغې بیبیاني، او صحابهٔ کرام دي.

٢) هغه څوک چه خالصه دښمني او بغض به ورسره کیدای شي، داسې دښمني، چه مینه او دوستانه پکښې نه وي، چه هغه کافران دي، اهل کتاب وي او که مشرکان، لیکن د هغوی سره عدل کول د دغې کار سره منافات او تضاد نه لري.

٣) هغه څوک چه په یو اعتبار به ورسره مینه او محبت کیدای شي، اوپه بل اعتبار به ورسره دښمني او بغض کیدای شي، چه هغه ګناهګاران مؤمنان او مسلمانان دي، نو د هغوی سره به د ایمان په وجه محبت کیدای شي، او د ګناهونو او معصیت په وجه به ورسره دښمني کیدای شي، لیکن د هغوی سره به د هغوی دایمان اوګناهونوپه مقدار دوستانه او دوښمني کیدای شي.

د کفارو نه برائت: سلام به پرې نه کوی، ځان به ورته نه ذلیله کوی، او نه به پرې خوشحالي کوی او نه به د هغوی ملک ته هجرت کوی.

د مؤمنانو د دوستانې علامات: ځنې د هغې نه د مسلمانانو ملک ته هجرت کول دی چه کله د هغې قدرت او طاقت ولري، او د مسلمانانو نصرت او تعاون کول په مال او نفس سره، او د هغوی په خو شحالۍ او غم کښې شریکیدل، او دهغوی لپاره د فایدو خوښول.

د کفارو سره دوستانه په دوه قسمه ده: ١) هغه دوستي چه انسان پرې د اسلام نه مرتد کیږي، لکه د مسلمانانو په مقابل کښې د هغوی سره نصرت او کومک کول، او یا د هغوی کفر ته کفر نه ویل، او یا د هغوی په کفر کښې شک کول. **٢)** هغه دوستي چه انسان پرې نه مرتد کیږي لیکن ګناه کبیره او حرامه وي لکه د هغوی په اخترو کښې برخه اخستل او یا ورته په هغې باندې مبارکي ویل، او یا د هغوی سره خپل ځان مشابه کول.

لیکن کله په مسلمانانو باندې د غیر حربي کافرانو سره د ښې معاملې کولو او د هغوی سره د دښمنۍ کولو په مینځ کښې اشتباه واقع کیږي، نو د دې وجه نه د دې دواړو په مینځ کښې فرق پیژندل لازم او ضروري دی، نو د کافرانو سره ښایسته معامله او اخلاق کول په غیر د باطني محبت نه لکه د هغوی د میلمنو سره نرمي کول، لیکن د رحمت او شفقت د وجې نه، په غیر د ویرې او د ذلت نه هغوی ته نرمه خبره کول جایز او روا دي لکه ځرنګه چه الله فرمائي : ﴿لَّا يَنْهَىٰكُمُ ٱللَّهُ عَنِ ٱلَّذِينَ لَمْ يُقَٰتِلُوكُمْ فِى ٱلدِّينِ وَلَمْ يُخْرِجُوكُم مِّن دِيَٰرِكُمْ أَن تَبَرُّوهُمْ وَتُقْسِطُوٓاْ إِلَيْهِمْ﴾ سورة الممتحنة ٨ ، **ترجمه :** نه منع کوی الله تعالی تاسو د هغې کسانو نه چه جنګ یې نه دی کړی تاسو سره په دین کښې، او نه یې ویستلي تاسو د خپلو کورونو نه چه نیکي وکړی تاسو د هغوی سره او انصاف وکړی تاسو د هغوی سره.

او هر چه د هغوی سره دښمني کول او یا ورسره بغض ساتل دا جدا خبره ده په هغې باندې الله تعالی هم امر کړی دی لکه ځرنګه چه هغه فرمائي : ﴿يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ لَا تَتَّخِذُواْ عَدُوِّى وَعَدُوَّكُمْ أَوْلِيَآءَ تُلْقُونَ إِلَيْهِم بِٱلْمَوَدَّةِ﴾ سورة الممتحنة ١ ، **ترجمه :** ای مؤمنانو مه نیسئ دښمن زما او دښمن ستاسو دوستان چه وړاندې کوئ تاسو هغوی ته (خبرې) د محبت.

۳۵ آیا اهل کتاب مؤمنان دی؟ یهود نصاری او د نورو دینونو والا ټول کافران دی، اګرکه دوی په خپل اصلي دین باندی ایمان هم لری، لیکن که د رسول الله ﷺ د راتلو نه روسته دوی خپل دین پری نږدی نو دوی بیا مسلمانان نشی کیدای لکه څرنګه چه الله تعالی فرمائی : ﴿فَلَن يُقۡبَلَ مِنۡهُ وَهُوَ فِي ٱلۡأٓخِرَةِ مِنَ ٱلۡخَٰسِرِينَ﴾ سورة العمران ۸۵ **ترجمه :** نو هیڅ کله به قبول نه کړیشی د هغه نه، او هغه به په اخرت کښی د تاوانیانو (زیان کارانو) نه وی.

او که مسلمان د هغوی په کفر باندی عقیده ونه ساتی او یا د هغوی د دین په باطلوالی کښی شک کوی نو دا انسان بیا کافر دی، ځکه چه دی انسان د الله تعالی او د پیغمبر ﷺ د حکم خلاف کار وکړو الله تعالی فرمائی : ﴿وَمَن يَكۡفُرۡ بِهِۦ مِنَ ٱلۡأَحۡزَابِ فَٱلنَّارُ مَوۡعِدُهُۥ﴾ سورة هود ۱۷ ، **ترجمه :** او چا چه د مختلفو ډلو نه په دی کتاب کفر وکړه نو د وعدی ځای یی جهنم دی.او رسول الله ﷺ فرمائی : « **وَالذِي نَفسُ محمد بيده لا يَسْمَعُ بي أَحَدٌ من هَذه الأمَّة يَهُوْدِيٌّ وَلا نَصْرَانِيٌّ ثُمَّ لا يُؤمِنُ بي إلا دَخَلَ النَّارَ** » مسلم. زما دی په هغهٔ ذات قسم وی چه زما ژوند د هغه په لاس کښی ده نه خبریږی زما نه په دی امت کښی کوم یهودی او نه کوم نصرانی او بیا په ما باندی ایمان نه راوړی مګر اور ته به داخل شی.

۳۶ ایا په کافر باندی ظلم کول جایز دی؟ ظلم کول ناروا عمل دی لکه څرنګه چه الله تعالی په حدیث قدسی کښی فرمائی : « **إنِّي حَرَّمْتُ الظُّلْمَ عَلَى نَفْسِي وَجَعَلْتُهُ بَيْنَكُمْ مُحَرَّمًا فَلا تَظَالَمُوا** » مسلم. یقینا ما په خپل ځان باندی ظلم حرام کړی دی او ستاسو په مینځ کښی مو حرام کړی دی نو یو په بل باندی ظلم مه کوئ.

او کافران د معاملی په اعتبار سره په دوه قسمه دی: **اول: د عهد خاوندان،** او هغه بیا په دری قسمه دی: **أ) اهل ذمه (ذمیان):** او دا هغه کسان دی چه جزیه (دپیسو بدله) ورکوی، او د دوی لپاره به ابدی حفاظت وی، ځکه چه دوی د مسلمانانو سره عهد کړی چه په دوی به د الله تعالی او د رسول الله ﷺ حکم تطبیقیږی، ځکه چه دوی د مسلمانانو په ملک کښی اوسیږی او د وی به د نورو اوسیدونکو په شان ګڼلی کیږی. **ب) د صلح والا:** دا هغه کسان دی چه د مسلمانانو سره یی د دوی په ملک کښی په اوسیدلو باندی صلحه او اتفاق کړی وی، او په دوی باندی به اسلامی احکام نه تطبیقیږی کوم چه په ذمیانو باندی جاری کیږی، لیکن دوی به د مسلمانانو د جنګ نه ځان ساتی لکه د نبی ﷺ په زمانه کښی چه کوم یهود وو. **ج) امان والا (مستامن):** دا هغه کفار دی چه د مسلمانانو ملک ته د یو حاجت لپاره راغلی وی او د اوسیدلو اراده پکښی نه لری، لکه استازی (قاصدان)، تاجران، پناه غوښتونکی، او نور زائرین او یا داسی نور. د دوی حکم دا دی چه نه به قتلیږی او نه به تری ځوک مال اخلی، او نه به تری جزیه طلب کیږی، او پناه غوښتونکی ته به د اسلام دعوت ورکړی شی، که چیرته یی اسلام قبول کړه خو ډیره ښه ده، او که چیرته خپل ملک ته د واپس کیدو طلب وکړی نو واپس به کړی شی، او ضرر به ورته نه رسوی.

دوهم : حربی کافران : او دا هغه کسان دی چه دهغوی سره د ذمیانو تړون او پیمان نه وي شوی، او نه د مسلمانانو سره د امان او عهد تړون ورسره وی. او دوی هم ډیر قسمونه لری: یو هغه کسان دی چه د مسلمانانو سره د جنګ په حالت کښی دی، او د دوی په مقابل کښی دسیسی او تدبیرونه جوړوی، او هغه کسان چه د مسلمانانو سره یی د جنګ اعلان کړی دی، او یا د دوی د دښمنانو سره مرسته کوی، نود داسی کافرانو سره به جنګ کیدای شی او قتل کیږي به.

۳۷) **بدعت څه ته وائی؟** حافظ ابن رجب فرمائی : دبدعت څخه مراد هغه عمل دی چه نوی پیدا شوی وی، او په دین او شریعت کښې پرې کوم دلیل وجود نه لرې، او هغه کار چه شریعت کښې ورله اصل او دلیل وی هغی ته بدعت نه ویلی کیږی، اگر که هغه لغوی بدعت هم وی.

۳۸) **آیا په دین کښې نیک بدعت او ناکاره بدعت شته؟** ډیر آیاتونه او احادیث وارد شوی، چه په شرعی مفهوم سره د بدعت مذمت په کښې بیان شوی دی، یعنی هغه: عمل چه نوی پیدا شوی وی، او په شریعت کښې ورله دلیل نه وی، لکه څرنګه چه رسول الله ﷺ فرمائی : « **وَمَنْ عَمِلَ عَمَلاً لَيْسَ عَلَيْهِ أَمْرُنَا فَهُوَ رَدٌّ** » متفق علیه، چاچه داسې عمل وکړه چه مونږ پرې حکم نه وی کړی نو هغه مردود دی .

او رسول الله ﷺ فرمائی : « **فَإِنَّ كُلَّ مُحْدَثَةٍ بِدْعَةٌ وَكُلَّ بِدْعَةٍ ضَلاَلَةٌ** » أحمد. یقینا هر نوی کار په دین کې بدعت دی، او هر بدعت ګمراهي ده، مسلم روايت کوی، او امام مالک رحمه الله د شرعی بدعت په معنی کې فرمائی : من ابتدع في الإسلام بدعة يراها حسنة فقد زعم أن محمداً ﷺ خان الرسالة، لأن الله ﷻ يقول: ﴿ٱلْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتْمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي﴾ سورة المائدة ۳ . چاچه په دین کښې بدعت ایجاد کړه او هغی ته ښه کار وائی نو یقینا ده ګمان وکړه چه رسول الله ﷺ په خپل رسالت کښې خیانت کړی دی، ځکه چه الله تعالی فرمائی : نن ورځ ما ستاسو دین کامل کړه او خپل نعمت می درباندی پوره کړه.

او د لغوی بدعت په مدح او صفت کښې ځینی احادیث راغلی، او دا هغه عمل دی، چه شریعت د هغی د کولو ترغیب ور کړی وی، خو بیا پریښودلی شوی وی، نو نبی ﷺ دی ته ترغیب ورکړی چی نورو ته دهغه یادونه وشی، رسول الله ﷺ فرمائی : « **مَنْ سَنَّ فِي الإِسْلاَمِ سُنَّةً حَسَنَةً فَلَهُ أَجْرُهَا وَأَجْرُ مَنْ عَمِلَ بِهَا بَعْدَهُ مِنْ غَيْرِ أَنْ يَنْقُصَ مِنْ أُجُورِهِمْ شَيْءٌ** » مسلم. چاچه په اسلام کښې نیکه او غوره لاره پرانیسته، نو دهغه لپاره ددی عمل اجر، او دهغو کسانو اجر ورکول کیږی چی پرې عمل کوی، بیله دی ډي دهغوی داجر نه څه کم شی. امام مسلم روايت کړيدی.

او دعمر رضی الله عنه وینا هم په دی معنی سره ده « **نِعْمَتِ الْبِدْعَةُ هَذِهِ** » دا خو ډیره ښه طریقة ده، یعنی د تراویح لمونځ ته يي اشاره وکړه، چه هغه خو رواً وو، ځکه چه رسول الله ﷺ خلکو ته د هغی ترغیب ور کړی وو، او خپله یی هم دری شپې وکړه، بیا یی د دی ویری نه پریښوده چه فرض نه شی، نو عمربن الخطاب رضی الله عنه د تراویح لمونځ وکړه، او خلک یې پرې را جمع کړه، ځکه چه د تشریع زمانه ختمه شوی وه، او وحی خو د رسول الله ﷺ په وفات سره بنده شوی وه.

۳۹) **منافقت په څو قسمه دی؟** منافقت په دوه قسمه دی: ۱) اعتقادی اولوی منافقت : هغه دیته وائی چه یو کس اسلام ښکاره کړی او کفر یی پټ کړی وی، او دا قسم منافقت انسان د اسلام نه خارجوی، او چه کله په همدی منافقت حالت کې وفات شی نو په کفر باندی مړشو، الله تعالی فرمائی : ﴿إِنَّ ٱلْمُنَٰفِقِينَ فِي ٱلدَّرْكِ ٱلْأَسْفَلِ مِنَ ٱلنَّارِ﴾ سورة نساء ۱۴۵ ، **ترجمه :** یقینا منافقین به په لاندی طبقه د اور کښی وی. دمنافقانو دصفاتو دادی: چه دوی د الله او د مؤمنانو سره دوکه کوی، او مؤمنانو پوری مسخری کوی، او کله چه ځانته شی د الله تعالی احکام پیمالوی، او د مسلمانانو په مقابل کښې د کفارو سره مرسته او نصرت کوی، او په خپلو نیکو عملونو سره ددنیا ناخیزه ګټه لاس ته راوړی.

۲) **عملی او وړوکی منافقت:** چه په دغی منافقت باندی څوک د اسلام څخه نه خارجیږی، لیکن دغه انسان په خطر کښې دی که توبه تری ونه باسی، نو کیدای شی چه په لوی

منافقات باندی اخته شی، او دی قسم منافقت لپاره هم ډیری علامی دی: کله چه خبری کوی نو دروغ وائی، او چه وعده وکړی په هغی کښی خلاف کوی، او چه جګړه کوی نو کنځلی کوی، او چه کله عهد وکړی نو په هغی کښی دوکه کوی، او چه څوک ورسره امانت کیږدی نو خیانت پکښی کوی، نو ای مسلمانه وروره! د دی منافقانه صفاتونه خپل ځان وژغوره، او د خپل ځان سره دخپلو اعمالو محاسبه وکړه.

٤٠ **آیا په مسلمان باندی واجب دی چه د منافقت څخه وویریږی؟** هو ځکه چه صحابه کرام به د عملی منافقت نه ویریدل، لکه ابن ابی ملیکه وایی: ما دیرش صحابه کرام موندلی وو چه هغوی به په خپل ځان باندی د منافقت نه ویریدل، او ابراهیم التیمي وایی: چه ما کله خپله وینا دعمل سره نده مقایسه کړی مګر دا چه زه به ویریدم چه عمل به می دوینا خلاف وی، حسن بصری فرمائی : دمنافقت نه یواځی مومن ویره لری، او دهغه نه یواځی منافق په امن کی وی او پروا یی نه لری، او حضرت عمر رضی الله عنه حذیفه رضی الله عنه ته وویل: زه تاته په الله باندی قسم درکوم، آیا رسول الله ﷺ زه په منافقینو کښی حساب کړی یم، هغه ورته فرمائی چه نه، او ستا نه روسته زه د بل چا تزکیه نه کوم .

٤١ **د الله تعالی په نزد د ټولو نه لویه ګناه کومه ده؟** لویه ګناه د الله تعالی سره شرک کول دی، لکه څرنګه چه الله تعالی فرمائی : ﴿إِنَّ ٱلشِّرۡكَ لَظُلۡمٌ عَظِيمٞ﴾ سورة لقمان ١٣ ، **ترجمه :** یقینا شرک خامخا لوی ظلم دی. اود رسول الله ﷺ نه تپوس وشو چه کومه ګناه ډیره لویه ده نو هغه وفرمایل: « أَنْ تَجْعَلَ للهِ نِدًّا وَهُوَ خَلَقَكَ » متفق علیه. چه ته د الله تعالی لپاره شریک جوړ کړی او حال دا دی چه ته الله تعالی پیدا کړی ئی.

٤٢ **شرک په څو قسمه دی؟** شرک په دوه قسمه دی: ۱) لوی شرک: دا هغه شرک دی چه انسان پری د اسلام نه خارجیږی، او الله داسی مشرک ته مغفرت نه کوی، لکه څرنګه چه الله تعالی فرمائی ﴿إِنَّ ٱللَّهَ لَا يَغۡفِرُ أَن يُشۡرَكَ بِهِۦ وَيَغۡفِرُ مَا دُونَ ذَٰلِكَ لِمَن يَشَآءُۚ﴾ سورة النساء١١٦ ، **ترجمه :** یقینا الله تعالی بخښنه نه کوی چه شریک ونیولی شی د ده سره، او چا ته چه وغواړی هغه دشرك نه ما سوا نور ګناهونه بخښی. او بیا لوی شرک په څلور قسمه دی: ا) په دعاء او رابللو کښی شرک، ب) په اراده او قصد کښی شرک، ج) په اطاعت کښی شرک کول، لکه د عالمانو اطاعت کول په حرامولو د هغه شیانو کښی چه الله تعالی حلال کړی وی، او یا د هغوی اطاعت کول په حلالولو د هغه شیانو کښی چه الله تعالی حرام کړی وی د) په محبت کښی شرک کول لکه د یو چا سره دالله په شان محبت او مینه کول.

۲) **وړوکی شرک**: چه څوک پری د اسلام نه نه خارجیږی، او وړوکی شرك ریا کاری کول ته وایي.

٤٣ **د لوی او وړوکی شرک په مینځ کښی څه فرق دی؟** لوی شرک انسان د اسلام څخه خارجوی، او همیشه لپاره به په جهنم کښی وی، او وړوکی شرک انسان د اسلام څخه نه محروموی، او په جهنم کښی به همیشه لپاره نه پاتی کیږی، او لوی شرک د انسان ټول عملونه بربادوی، او وړوکی شرک ټول عملونه نه بربادوی، لیکن هغه عمل بربادوی چه وړوکی شرک ورسره ملګری شی. لیکن دا مسئله اختلافی ده چه وړوکی شرک بغیر د توبی څخه لکه د لوی شرک په خیر نه معاف کیږی، او که د لویو ګناهونو په شان د الله تعالی د ارادی او مشیت دلاندی دی؟ په هر حال وړوکی شرك ډیر خطرناك دی.

٤٤ **آیا د وړوکی شرک لپاره مثالونه شته؟** هو ځنی د هغی نه: ۱) ریاکاری کول: رسول الله

ﷺ فرمائی : «إِنَّ الرِّيَاءَ شِرْكٌ» الترمذي. يقينا رياكارى كول شرك دى.٢) په مخلوق باندى قسم كول ٣) په مرغانو، نومونو، الفاظو، او يا په ځينى ځايونو باندى بدفالى نيول.

٤٥ **آيا د وړوکی شرك د دفع کيدو لپاره څه علاج او اسباب شته، او که واقع شي نو بيا د هغى لپاره څه كفاره شته؟** هو په خپل عمل سره د الله تعالى رضامندى طلب كول، او كه چيرته لږه وى نو هغه به په دعا سره معاف كيږى، لكه څرنگه چه رسول الله ﷺ فرمائى : «أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا هَذَا الشِّرْكَ، فَإِنَّهُ أَخْفَى مِنْ دَبِيبِ النَّمْلِ. فَقِيلَ لَهُ :وَكَيْفَ نَتَّقِيهِ وَهُوَ أَخْفَى مِنْ دَبِيبِ النَّمْلِ يَا رَسُولَ اللهِ؟ قَالَ: قُولُوا : اللَّهُمَّ إِنَّا نَعُوذُ بِكَ مِنْ أَنْ نُشْرِكَ بِكَ شَيْئًا نَعْلَمُه وَنَسْتَغْفِرُكَ لِمَا لَا نَعْلَمُهُ» أحمد. اى خلكو دشرك نه ځان وساتئ ځكه چه شرك د ميږى د مزل نه هم پټ دى، نو چا ورته وويل: نو مونږ ترى څرنگه ځان وساتو حال دا چه هغه د ميږى د رفتار نه هم پټ دى؟ نو رسول الله ﷺ وفرمايل: داسى ووائى: اى الله مونږ په تاسره پناه غواړو د هغى شرك نه چه مونږ پرى پوهيږو او له تا نه بخښنه غواړو دهغى شرك نه چه مونږ پرى نه پوهيږو.

او د قسم كفاره د لاإله إلا الله ويل دى لكه څرنگه چه رسول الله ﷺ فرمائى : «مَنْ حَلَفَ بِاللَّاتِ وَالعُزَّى فَلْيَقُلْ :لَا إِلَهَ إِلَّا اللهُ» متفق عليه. چا چه په لات او عزى باندى قسم وكړه نو لا إلـه إلا الله دى ووائى، او د بدفالى كفاره په دى حديث كښى ذكر ده چه رسول الله ﷺ فرمائى : «مَنْ رَدَّتْهُ الطِّيَرَةُ مِنْ حَاجَةٍ فَقَدْ أَشْرَكْ. قَالُوا :فَمَا كَفَّارَةُ ذَلِكَ؟ قَالَ : «أَنْ تَقُولَ :اللَّهُمَّ لَا خَيْرَ إِلَّا خَيْرُكَ، وَلَا طَيْرَ إِلَّا طَيْرُكَ، وَلَا إِلَهَ غَيْرُكَ» أحمد. رسول الله ﷺ فرمائى څوك چه بدفالى نيول د خپل حاجت نه منع كړى نو ده شرك وكړه، ا صحابو وويل: د هغى كفاره څه ده؟ نو رسول ﷺ وفرمايل: داسى ويل: اى الله ستا د خير نه بل خير نشته، او بدفالى يواځى ستا په امر ده، او ستا نه سوا بل معبود برحق نشته.

٤٦ **آيا د ريا لپاره قسمونه شته؟** هو: د ريا لپاره څلور قسمونه دى: ١) چه د نيك عمل كولو سبب يواځى ريا وى لكه د منافقينو حال. ٢) چه عمل د الله تعالى او ريا دواړو لپاره وى. اودا قسم او مخكنى قسم هغه رياكارى ده چه خاوند يى گناهگار دى او هيڅ قسم اجر ورلره نشته، او عمل يى برباد او تباه دى. ٣) چه عمل د الله لپاره وى، ليكن بيا ورسره ريا كارى ملگرى شى، كه چيرته دا ريا كارى پريږدى او مخ ځنى واړوى، نو د ده عمل ته پرى ضرر نه رسيږى، او كه جارى يى وساتى او زړه يى ورته مطمئن شو نو بيا يى عبادت باطل شو. ٤) چه ريا په كښى د عمل نه روسته راشى، دا د شيطان وسوسى دى، كوم اثر نه كوى، نه په عمل باندى او نه په كوونكى باندى.

او د ريا كارى ډير انواع دى، مسلمان له پكار دى چه خپل ځان ځنى وساتى، لكه د فخر لپاره او يا د ناپوهانو سره د مناظرى كولو لپاره د علم طلب كول، اويا د خلكو په مخكى د خپل ځان بدى بيانول چه ووائى دا خو ډير عاجز انسان دى، اويا داسى نور شيان.

٤٧ **كفر په څو قسمه دى؟** كفر په دوه قسمه دى: ١) لوى كفر: چه انسان پرى د اسلام نه خارجيږى، او دغه بيا پنځه قسمونه لرى: د تكذيب كفر، داستكبار كفر (يعنى د لوئى كولو د وجى نه كفركول)، د شك كولو كفر، او د اعراض كولو كفر، او د منافقت كفر.
٢) وړوكي كفر: اودا هغه دگناه كفر دى چه انسان پرى د اسلام څخه نه وځى، لكه دمسلمان قتل كول او وژل.

٤٨ **د نذر (منبتى) څه حكم دى؟** رسول الله ﷺ د نذر نه منع كړى فرمائى : «إِنَّهُ لَا يَأْتِي بِخَيْرٍ» البخاري. نذر په خير نه راوړى، امام مسلم روايت كړيدى، دا په هغه صورت

کښی چه نذر دالله تعالی لپاره وی، او که چیرته د الله تعالی لپاره نه وی، نو هغه خو بیا حرام دی، پوره کول یی جایز نه دی.

٤٩ **جادو کول څه حکم لری؟** جادو شته لیکن د هغی حقیقت یو خیالی شی دی، لکه څرنګه چه الله تعالی فرمائی ﴿يُخَيَّلُ إِلَيْهِ مِن سِحْرِهِمْ أَنَّهَا تَسْعَىٰ﴾ سورة طه ٦٦ ، **ترجمه :** په خیال کښی راتله ده ته د وجی د جادو د هغوی نه چه هغه منډی وهی، او تاثیر یی په قران او حدیث سره ثابت دی، او جادو ناروا او حرام عمل دی، او دلیل پری دا حدیث دی چه رسول الله ﷺ فرمائی : « **اجْتَنِبُوا السَّبْعَ الْمُوبِقَاتِ قَالُوا :يَا رَسُولَ اللَّهِ وَمَا هُنَّ؟ قَالَ :الشِّرْكُ بِاللَّهِ ، وَالسِّحْرُ**... » متفق علیه، ځان وساتی د اوو تباه کونکو ځیزونو نه، صحابه وو وفرمایل چه هغه کوم دی ای د الله نبی نو رسو ل الله ﷺ وفرمایل: د الله سره شرک کول، جادو، او د یو پاک نفس قتلول چه الله یی وژل حرام کړی وی، او د سود خوړل، متفق علیه، او الله تعالی فرمائی : ﴿إِنَّمَا نَحْنُ فِتْنَةٌ فَلَا تَكْفُرْ﴾ سورة البقرة ١٠٢ ، **ترجمه :** یقینا مونږ د امتحان لپاره راغلی یو نو مه کافر کیږه. او دا حدیث چه (جادو زده کړئ او عمل پری مه کوئ) دا باطل او دروغجن روایت دی.

٥٠ **ایا فالبین او کاهن(ترویتی یا کوډګر) ته تلل جایز دی؟** هغه ته تلل جایز نه دی، او که څوک ورته د نفع طلب کولو په خاطرورشی، لیکن د هغوی د علم غیب ددعوا تصدیق نه کوی، نو څلویښت ورځی لمونځ یی نه قبلیږی، لکه چه رسول الله ﷺفرمایلی: « **مَنْ أَتَى عَرَّافًا فَسَأَلَهُ عَنْ شَيْءٍ لَمْ تُقْبَلْ لَهُ صَلاةٌ أَرْبَعِينَ لَيْلَةً** » مسلم، چه څوک فالبین ته ورغی او د یو څیز طلب یی تری وکړه، نو څلویښت ورځی لمونځ یی نه قبلیږی، مسلم روایت کوی، او که څوک کاهن او فالبین ته ورشی او په غیب دانۍ کښی د هغی د خبرو تصدیق وکړی، نو په هغه کتاب او دین باندی چه په محمد ﷺ نازل شوی دی کافر شو، لکه چه رسول الله ﷺ فرمایلی دی: « **مَنْ أَتَى عَرَّافًا أَوْ كَاهِنًا فَصَدَّقَهُ بِمَا يَقُولُ فَقَدْ كَفَرَ بِمَا أُنْزِلَ عَلَى مُحَمَّدٍ** » أبو داود، څوک چه کاهن او یا عراف (فالبین) ته ورشی او د هغی د خبرو تصدیق وکړی نو په هغی کتاب چه په محمد ﷺ باندی نازل شوی دی کافر شو، ابوداود روایت کوی.

٥١ **په کوم وخت کښی د ستورو نه د باران طلب کول لوی شرک ګرځی، او په کوم وخت کښی وړوکی شرک ګرځی؟** کله چه څوک دا عقیده ولری، چه د ستورو لپاره د باران په ورولو کښی تاثیر دی، په غیر د ارادی د الله تعالی نه، او همدارازد باران د پیدا کولو او ورولو نسبت ستورو ته کوی، نو دا لوی شرک دی.او کله چه څوک دا عقیده ولری چه په دی ستوری کښی تاثیر دی لیکن د الله تعالی په حکم باندی، او الله تعالی دا ستوری د باران د ورولو لپاره یو سبب ګرځولی دی، او الله تعالی دا عادت جاری کړی دی، چه باران د دغی ستوری د ښکاره کیدو په وخت کښی راوریږی، نو دا عقیده حرامه ده اودا وړوکی شرک دی، ځکه چه دغی انسان دا ستوری په غیر د شرعی او حسی دلیل نه او په غیر د صحیح عقل نه یو سبب وګرځوو. او که څوک پری د کال مختلف موسمونه او یا پری د باران د وریدلو وختونه معلوموی نو دا کار جایز دی.

٥٢ **ګناهونه په څو قسمه دی؟** په دوه قسمه دی: **١)** لوی ګناهونه: او دا هغه ګناهونه دی چه په دنیا کښی ورله د سزا حد مقرر شوی وی، او یا پری په اخرت کښی د عذاب ورکولو وعید راغلی وی، او یا پری لعنت ویلی شوی وی. **٢)** واړه ګناهونه، او دا د هغی نه علاوه نور ګناهونه دی.

٥٣ **آیا داسی اسباب شته چه واړه ګناهونه پری لوی ګرځی؟** ډیر دی، چه اهم یی پـــه

وړوګناهونو باندی همیشوالی کول دی، او یا یې معمولی ګڼل، او یا دهغې په کولو باندی فخر کول، او یائی خلکو ته ښکاره کول دی.

٥٤ **د توبی حکم څه دی؟ او څرنګه قبلیږی؟** د توبی ویستل سمدستي واجب دی، او په ګناه کښې واقع کیدل د انسان په طبیعت کښې شته ځکه چه انسان معصوم نه دی، رسول الله ﷺ فرمائی « **كُلُّ ابْنِ آدَمَ خَطَّاءٌ وَخَيْرُ الْخَطَّائِينَ التَّوَّابُونَ** » الترمذي. هر بنی ادم ګناهګار دی لیکن غوره ګنهګاران هغه دی چه توبه او باسی، ترمذی روایت کوی، او همدا راز رسول الله ﷺ فرمائی : « **لَوْ لَمْ تُذْنِبُوا لَذَهَبَ اللَّهُ بِكُمْ وَلَجَاءَ بِقَوْمٍ يُذْنِبُونَ فَيَسْتَغْفِرُونَ اللَّهَ فَيَغْفِرُ لَهُمْ** » مسلم. که تاسو ګناه ونه کړی الله به تاسو بوځی، او بل قوم به راولی، چه ګناهونه وکړی، او بیا بخښنه وغواړی د الله تعالی نه، تر څو چه الله ورته بخښنه و کړی. مسلم روایت کوی، لیکن مشکل دا دی چه انسان په خپله ګناه باندی همیشوالی کوی، او په توبه کښې روسته والی کوی، الله تعالی فرمائی : ﴿ إِنَّمَا ٱلتَّوْبَةُ عَلَى ٱللَّهِ لِلَّذِينَ يَعْمَلُونَ ٱلسُّوٓءَ بِجَهَٰلَةٍ ثُمَّ يَتُوبُونَ مِن قَرِيبٍ فَأُوْلَٰٓئِكَ يَتُوبُ ٱللَّهُ عَلَيْهِمْ ﴾ سورة النساء ١٧ ، **ترجمه :** بیشکه چي پر الله باندی د هغو کسانو لپاره دتوبی قبولول دي چي دناپوهی له امله بد کارونه کوي بیا ژرتوبه کوي نو الله ددوی توبه قبلوي.

او د توبي د قبلیدو لپاره دری شرطونه دی: ١) سمدلاسه دګناه پریښودل ٢) په مخکنیو ګناهونو باندی ښپیمانه کیدل ٣) کلک عزم کول چه په آینده کښې به بیا دغه ګناه نه کوی، او که چیرته ګناه د چا د حق سره تعلق لری نو هغه به خامخا خپل خاوند ته واپس کوی.

٥٥ **آیا د ټولو ګناهونو نه د توبی ویستل صحیح کیږی؟ او د کوم وخت پوری د توبي ویستل قبلیږی؟ او توبه کونکی له څه بدله او اجر دی ؟** د توبی ویستل د ټولو ګناهونو نه صحیح دی، او توبه تر هغی وخت پوری قبلیږی چه تر څو لمر د مغرب نه نه وی راختلی، او د زنکدن حالت نه وی شروع شوی، او د توبی ویستونکی اجر او بدله دا ده، چه ګناهونه به یی په نیکۍ باندی بدل شی که هر څومره زیات هم وی.

٥٦ **د حاکمانو او امیرانو په خپل رعیت باندی څه حق دی؟** په راحت او سختی کښې د هغوی اطاعت کول، او د هغوی د خبرو منل، او په هغوی باندی بغاوت او خروج نه کول، اګر که ظلم هم وکړی، او ښیری به ورته نه کوی، او د هغوی د اطاعت نه به لاس نه اخلی، او د هغوی اطاعت به د الله تعالی اطاعت ګڼو، تر هغه پوری چه په ګناه باندی یی حکم نه وی کړی، او د هغوی لپاره به د نیك عمل، خیر، او عافیت دعا ګانی کوو، او که په ګناه باندی حکم وکړی نو بیا په ګناه کولو کښې د هغوی تابعداری ناروا ده، اوپه نیکو کارونو کښې یی تابعداری کول واجب او لازم ده، لکه څرنګه چه رسول الله ﷺ فرمائی : « **تَسْمَعُ وَتُطِيعُ لِلأَمِيرِ وَإِنْ ضُرِبَ ظَهْرُكَ وَأُخِذَ مَالُكَ فَاسْمَعْ وَأَطِعْ** » مسلم. د امیر خبره به منی او تابعداری به ورله کوی اګر که ملا دی ووهلی شی او مال درنه هم واخستل شی، نو خبره ورله منه او اطاعت یی کوه.

٥٧ **آیا په شریعت کښې د علت او حکمت په باب تپوس کول جایز دی؟** هو لیکن په دی شرط چه ایمان او عمل به د حکمت او علت په معرفت پوری نه غوټه کوی، بلکه د دی لپاره به وی چه د مؤمن د زیاتی ثابت قدمۍ لپاره سبب وګرځی، لیکن پوره تسلیمیدل او د علت نه معلومول د عبودیت په کمال، او په الله تعالی او د هغی په کامل حکمت باندی د ایمان دلیل دی، لکه څرنګه شان او حال چه د صحابه کرامو رضي الله عنهم وو.

٥٨ **د الله تعالی د دی وینا څه مطلب دی** ﴿ مَّآ أَصَابَكَ مِنْ حَسَنَةٍ فَمِنَ ٱللَّهِ ۖ وَمَآ أَصَابَكَ مِن سَيِّئَةٍ فَمِن نَّفْسِكَ ۚ ﴾ ؟ سورة النساء ٧٩ ، **ترجمه :** هر هغه څه چي تاته له ښیګنی او نعمت رسیدلی دی هغه د الله له

طرفه دی او هر هغه څه چي تاته له بدی یا مصیبت څخه رسیدلی دی هغه ستا دخپل ځان له طرفه دی.

مراد د (حسنة) څخه نعمتونه دی، او د (سیئة) څخه بدی مصیبت مراد دی، او دا ټول د الله له طرفه مقدر او مقرر دی، نو د حسنة اضافت الله ته وشو ځکه چه الله تعالی پری احسان کړی دی، او سیئة (بدی او مصیبت) دی، نو هغه الله تعالی د یوه حکمت لپاره پیدا کړی ده، نو په اعتبار د دغی حکمت سره د غه مصیبت هم د الله تعالی د احساناتو څخه دی، ځکه چه الله تعالی کله هم بدی نه کوی، بلکه د الله تعالی ټول کارونه ښایسته دی، رسول الله ﷺ فرمائی : « وَالْخَيْرُ كُلُّهُ فِي يَدَيْكَ وَالشَّرُّ لَيْسَ إِلَيْكَ » مسلم ، خیر ټول ستاپه لاس کښی دی، او شر تاته نه رسیږی. امام مسلم روایت کړیدی، نو د بند ګانو کارونه د الله تعالی مخلوق دی، او په عین وقت کښی هغه د بند ګانو کسب دی، الله تعالی فرمائی : ﴿ فَأَمَّا مَنْ أَعْطَىٰ وَاتَّقَىٰ ﴿٥﴾ وَصَدَّقَ بِالْحُسْنَىٰ ﴿٦﴾ فَسَنُيَسِّرُهُ لِلْيُسْرَىٰ ﴿٧﴾ وَأَمَّا مَنْ بَخِلَ وَاسْتَغْنَىٰ ﴿٨﴾ وَكَذَّبَ بِالْحُسْنَىٰ ﴿٩﴾ فَسَنُيَسِّرُهُ لِلْعُسْرَىٰ ﴾ سورة الليل ، **ترجمه :** نو چا چه حق ادا کړی او پرهیزګاری یی وکړه، او په نیکه (خبره) یی تصدیق وکړ، نو زر ده چه اسانه به کړو هغه ته لپاره دهوسایی، خو چا چه بخیلي وکړه او ځان یی بی نیازه او بی پروا وبله، او نیکه خبره یی درواغ وبلله، نو د هغه لپاره به د سختی لپاره اسانه کړو .

٥٩ آیا داسی ویل جایز دی چه فلانی شهید دی؟ په یو معین انسان باندی د شهادت حکم کول داسی دی، لکه په انسان باندی د جنتی حکم کول، او د اهل سنت وجماعات مذهب دا دی: چه یو معین مسلمان ته نه شو ویلی چه دا جنتی دی اویا جهنمی دی، مګر هغه څوک چه رسول الله ﷺ پری د جنتی او یا د جهنمی حکم کړی وی، لیکن مونږ به په دی حکم کښی توقف کوو، نو د چا لپاره به په جنت او جهنم باندی حکم او شهادت نه کوو مګر چه کله یوه شو، ځکه چه حقیقت زمونږ نه پټ دی، او زمونږ په هغه حالت باندی علم نشته چه په کوم باندی دغه انسان وفات شوی، او اعتبار د عملونو په اخری خاتمی سره دی، لیکن مونږ د نیک انسان لپاره د جنت امید ساتو، او ګناهګار باندی د جهنم د عذاب نه ویریږو.

٦٠ آیا یو معین مسلمان ته کافر ویل جایز دی؟ نه، یو مسلمان ته کافر یا منافق او یا مشرک ویل تر هغه وخت پوری جایز نه دی، چه ترڅو پوری د هغه نه داسی یو کار صادر شوی نه وی، چه د هغی په کفر باندی دلالت کوی، او د هغی دزړه حال الله ته حواله کوو.

٦١ آیا په غیر د کعبی نه د بل ځای نه طواف کول جایزدی؟ نه، بل داسی ځای په ځمکه کښی نشته چه د هغی نه طواف کول جایز وی، او د بل هیڅ شریف ځای مشابه کول د کعبی سره جایز نه دی، او که څوک د بل ځای نه د تعظیم په خاطر طواف کوی نو لویه ګناه یی کړیده.

٦٢ د قیامت لوئی علامي کومي دی؟ رسول الله ﷺ فرمائی : « إِنَّهَا لَنْ تَقُومَ حَتَّى تَرَوْنَ قَبْلَهَا عَشْرَ آيَاتٍ فَذَكَرَ الدُّخَانَ وَالدَّجَّالَ وَالدَّابَّةَ وَطُلُوعَ الشَّمْسِ مِنْ مَغْرِبِهَا وَنُزُولَ عِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ وَيَأْجُوجَ وَمَأْجُوجَ وَثَلَاثَةَ خُسُوفٍ خَسْفٌ بِالْمَشْرِقِ وَخَسْفٌ بِالْمَغْرِبِ وَخَسْفٌ بِجَزِيرَةِ الْعَرَبِ وَآخِرُ ذَلِكَ نَارٌ تَخْرُجُ مِنَ الْيَمَنِ تَطْرُدُ النَّاسَ إِلَى مَحْشَرِهِمْ » مسلم. یقینا قیامت به تر هغی پوری نه قائمیږی چه تر څو پوری تاسو د هغی نه مخکی لس علامی نه وی لیدلی، نو رسول الله ﷺ بیا دا علامی ذکر کړی: د لوګی (دود)، دجال، دحیوان راوتل، او د مغرب نه د لمر راختل، د عیسی علیه السلام راکوزیدل، یاجوج ماجوج، دری کرتی د زمکی کیناستل، یو ځل په مشرق کښی یو ځل په مغرب کښی او یو ځل په جزیرة العرب کښی، او په اخر کښی به د یمن نه اور راووځی چه خلک به محشر ته راجمع کوی.

٦٣ **په تولو کبنی لویه فتنه کومه ده چه په خلکو به راځی؟** رسول الله ﷺ فرمائی « **مَا بَيْنَ خَلْقِ آدَمَ إِلَى قِيَامِ السَّاعَةِ أَمْرٌ أَكْبَرُ مِنْ الدَّجَّالِ** » مسلم ، د ادم عليه السلام د پیدایښت نه نیولی تر قیامت پورې د دجال نه بله لویه فتنه نشته.او دجال د انسانانو نه یو سړی دی چه په اخری زمانه کښی به راځی د دواړو سترګو په مینځ کښی به یی (ک ف ر) لیکل شوی وی چه هر مؤمن به یی لولی، او د ده ښی سترګه شیړی (پوچه) ده لکه د انګورو د وچی دانی په څیر، او کله چه راښی نو اول به د نیکی دعوه کوی بیا به د نبوت دعوه وکړی او بیا به د خدائی دعوه وکړی. خلکو ته به دعوت ورکړی نو خلک به یی دروغجن وبولی او خبره به ورله رد کړی، نو د خلکو نه به لاړ شی په داسی حال کښی چه دخلکو مالونه به دجال پسی لاړ شی، کله چه دا خلک سبا کړی نو هیڅ به ورسره نه وی، بیا به راښی خلکو ته به دعوت ورکړی نو خلک به یی خبره ومنی او تصدیق به یی وکړی، نو اسمان ته به حکم وکړی نو باران به وورېږی، زمکی ته به حکم وکړی چه زرغونه شه نو هغه به رازرغونه شی. خلکو ته به راښی په داسی حال کښی چه اوبه او اور به ورسره وی نو د هغه اور به یخی اوبه وی او دغه اوبه به په حقیقت کښی اور وی. نو د مؤمن لپاره پکار دی چه د هر لمانځه په اخیر کښی د دجال د فتنی نه په الله تعالی پوری پناه وغواړی، او که دجال ورسره مخامخ شی نو د سورة کهف اولنی ایاتونه دی پری ووائی، او د فتنی د ویری له امله دی د هغه د مخامخ کیدو نه اجتناب وکړی، رسول الله ﷺ فرمائی « **مَنْ سَمِعَ بِالدَّجَّالِ فَلْيَنْأَ عَنْهُ ، فَوَاللَّهِ إِنَّ الرَّجُلَ لَيَأْتِيهِ وَهُوَ يَحْسِبُ أَنَّهُ مُؤْمِنٌ فَيَتَّبِعُهُ مِمَّا يَبْعَثُ بِهِ مِنْ الشُّبُهَاتِ** » أبو داود. چا چه د دجال خبر واوریده نو هغه دی تری په ډېډه شی، زما دی په الله تعالی باندی قسم وی یو سړی به دجال ته راښی د هغه به دا خیال وی چه زه خو مؤمن یم لیکن د دجال دشبهاتو له وجی به دهغی تابعداری وکړی. او په زمکه کښی به څلویښت ورځی تیروی یوه ورځ به د کال په شان وی، او بله ورځ به د میاشت په شان وی، او بله ورځ به د هفتی په شان تیرېږی، او نوری ورځی به زمونږد عامو ورځو په شان تیرېږی. او بغیر دمکی او مدینی نه به هری زمکی او ښار ته ننوځی، بیا به عیسی عليه السلام راکوز شی او دجال به قتل کړی.

(د عبدالله او د عبدالنبي) په مينځ کښې آرامه مناظره او سوال او جواب

د عبدالله په نوم يو سړی ديو بل سړی سره چه نوم يی عبد النبی وو مخامخ شو، نو عبدالله په زړه کښې دا نوم بد وګڼه او و يی ويل، چه ولی يو کس بيله الله نه بل چا ته د بندګی (عبوديت) نسبت کوی، بيا يی د عبد النبی نه تپوس وکړه، آيا ته بيله الله نه بل چا عبادت کوی؟ عبد النبی جواب ورکړه چه نه، زه د بيله الله نه بل چا عبادت نه کوم، ځکه زه مسلمان يم فقط د الله تعالی عبادت او بندګی کوم.
عبدالله تری تپوس وکړ نو بيا دی ولی داسی نوم ايښی دی، چه د عيسايانو د نومونو سره مشابهت لری، ځکه هغوی وائی عبد المسيح، او د هغوی سره دا خبره نا اشنا نه ده ځکه چه هغوی د عيسی عَلَيْهِ السَّلَامُ بندګی کوی، ځوک چه ستا نوم اوری نو د هغه په ذهن کښې دا خبره راځی، چه ته د محمد ﷺ بندګی کوی، او مسلمان د رسول الله ﷺ په حق کښې داسی عقيده نه لری، بلکه د مسلمان عقيده دا ده چه نبی ﷺ د الله بنده او پيغمبر دی.
عبد النبي وويل : ځکه چه نبی ﷺ په ټولو انسانانو کښې غوره او بهتر دی، او د انبياء عليهم السلام سردار دی، نو ما دا نوم د برکت حاصلولو، او الله ته د نزديکت په خاطر غوره کړی دی، د رسول الله ﷺ په جاه او مرتبه باندی، پس مونږ به د رسول الله ﷺ نه شفاعت طلب کوو، ځکه چه د الله تعالی په نزد د هغه مقام او مرتبه ډيره لويه د ه، او ته دا خبره نا اشنا مه ګڼه، ځکه چه زما د ورور نوم هم عبد الحسين دی، او زما د پلار نوم هم عبد الرسول دی، او دا نومونه زمونږ په معاشره کښې د مخکی زمانی نه مشهور او مروج دی، او مونږ خپل پلرونه په دی طريقه باندی موندلی دی، نو ته په دی مسئله کښې تشدد او سختی مه کوه، او دا وړه خبره ده او دين اسان دی.
عبدالله ورته وويل : دا بل جرم او نا روا خبره ده، چه د مخکښی نه لويه ده، چه بيله الله نه دبل چا نه د هغه څه طلب وکړی شی، چه طاقت يی نه لری، برابره خبره ده که دغه غوښتنه د نبی ﷺ نه وی، او که دبل چا نه وی، لکه حسين او يا نور نيکان خلک، او دغه خبره د توحيد او لا إله إلا الله د معنی خلاف ده.
زه به ځنی سوالونه تا ته پيش کړم چه تاته د دی مسئلی خطر معلوم شی، او په دی خبره زما مقصد د حق پيژندل او بيا پری عمل کول دی، او همدا راز د باطل بيانول او بيا تری اجتناب کول، او امر بالمعروف او نهی عن المنکر دی، او مدد صرف د الله نه غوښتلی کيږی، او توکل هم په الله تعالی باندی کيدای شی، ولا حول ولاقوة إلا بالله، لکن زه تاته د الله تعالی په دی قول باندی يادونه درکوم چه هغه فرمائی : ﴿إِنَّمَا كَانَ قَوْلَ ٱلْمُؤْمِنِينَ إِذَا دُعُوٓاْ إِلَى ٱللَّهِ وَرَسُولِهِۦ لِيَحْكُمَ بَيْنَهُمْ أَن يَقُولُواْ سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا﴾ سورة النور ٥١ ، **ترجمه :** د مسلمانانو ويناء، کله چه د الله او د هغه د پيغمبر خوا ته وبلل شي چه د دوی تر مينځ حکم وکړی، پرته د دی څخه (بل څه) نه وي چه ووايي: مونږ واوريدل او اطاعت مو وکړ.
او همــدا راز دا قــول دالله تعــالی : ﴿فَإِن تَنَٰزَعْتُمْ فِى شَىْءٍ فَرُدُّوهُ إِلَى ٱللَّهِ وَٱلرَّسُولِ إِن كُنتُمْ تُؤْمِنُونَ بِٱللَّهِ وَٱلْيَوْمِ ٱلْءَاخِرِ﴾ سورة النساء ٥٩ ، **ترجمه :** کله چي مو په کوم شي کښی اختلاف راغی نو هغه الله او پيغمبر ته راجع کړئ، که په خدای او دآخرت په ورځ ايمان لرئ.
عبدالله تپوس وکړ : تا سو وويل چه زه د الله توحيد منم، او په کلمه د لا إله إلا الله سره ګواهی ورکوم، نو آيا تاسو د دی معنی بيانولی شئ؟
نو عبد النبي جواب ورکړ : توحيد ديته وائی چه ته دا عقيده وساتی چه الله تعالی موجود دی، او صرف هغه اسمانونه او زمکی پيدا کړی، او هغه ژوندی کول او مړه کول کوی،

او په مخلوقاتو کښې تصرف کونکی صرف هغه دی، او رزق هم هغه ورکوی.
عبدالله : که چیرته توحید صرف هم دغه وی، نو بیا خو فرعون او د هغه قوم، ابوجهل او نور هم موحدین شول، ځکه چه د دغی قسم توحید نه هیڅ چا انکار نه دی کړی، فرعون چه د خدائی دعوه یی هم کړی وه، لیکن اقرار یی کوه، او زړه کښې یی دا ایمان هم لره چه الله تعالی موجود دی، او هغه په دی عالم کښې متصرف دی، او دلیل پری د الله تعالی دا قول او وینا ده : ﴿وَجَحَدُواْ بِهَا وَٱسۡتَيۡقَنَتۡهَآ أَنفُسُهُمۡ ظُلۡمٗا وَعُلُوّٗاۚ﴾ سورة النمل ١٤. **ترجمه :** دوی انکار وکړه د معجزاتو نه او په زړونو کښې یی یقین لره په هغی باندی.
او د فرعون دغه اقرار د غرق کیدو په وخت کښې بیا ښکاره شو.
لیکن توحید : د الله تعالی یو والی ته وائی په عبادت کښې، او عبادت د ټولو هغی ښکاره او پټو ویناګانو او کارونو یو جامع نوم دی چه د الله تعالی خوښ وی، او د (الله) معنی ده: برحق معبود، هغه ذات چه صرف هغه د عبادت او بندګی حقدار (وړ) دی.
عبدالله : آیا ته پوهیږی چه پیغمبران علیهم السلام د څه لپاره دنیا ته رالیږل شوی دی، چه اولنی رسول په کښې نوح عَلَيْهِ السَّلَامُ دی؟
عبدالنبی : دی لپاره رالیږلی شوی دی، چه مشرکان یواځی د الله تعالی عبادت ته دعوت کړی، او د شرک نه یی وویروی.
عبدالله : د نوح عَلَيْهِ السَّلَامُ د قوم د شرک سبب څه وو؟
عبدالنبي : نه پوهیږم.
عبدالله : الله تعالی نوح عَلَيْهِ السَّلَامُ خپل قوم ته هله راولیږه چه کله هغوی د نیکانو خلکو په شان او مرتبه کښې د خپل حد نه تجاوز او مبالغه وکړه، چه هغه ود، سواع، یغوث، یعوق، او نسر وو.
عبدالنبي : آیا ستا مطلب دا دی چه ود، سواع، یغوث، یعوق، او نسر، د نیکانو خلکو نومونه وو، او د ظالمانو او کافرانو نومونه نه وو؟
عبدالله : هو دا د نیکانو خلکو نومونه وو چه د نوح عَلَيْهِ السَّلَامُ قوم تری خدایان جوړ کړی وو، او عربو بیا د هغوی تابعداری وکړه، او دلیل پری د بخاری شریف حدیث دی، چه د عبدالله بن عباس رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا نه روایت دی چه فرمائی : (هغه بتان چه د نوح عَلَيْهِ السَّلَامُ په قوم کښې وو، د هغی نه روسته بیا په عربو کښې هم د هغی عبادت شروع شو، (ود) د کلب قبیلی په برخه رسیدلی وو، چه په دومة الجندل کښې اوسیدل، او هذیل قبیلی د (سواع) تعظیم کولو، او(یغوث) نومی بوت د مراد قبیلی سره وو، او بیا د هغی نه روسته بنی غطیف قبیلی ته پاتی شو، چه د سبا سره نږدی په جوف نومی ځای کښې وو، او(نسر) د حمیر د ذی الکلاع کورنی سره وو، دا د نوح عَلَيْهِ السَّلَامُ په قوم کی د نیکانو خلکو نومونه وو، چه کله وفات شوه، نو شیطان دهغوی قوم ته وویل چه دا په مجلسونو کښې ودروئ، او بیا یی په همغه نومونو باندی مسمی کړئ، نو د نوح عَلَيْهِ السَّلَامُ قوم دغه کار وکړه، نو هر کله چه بیا دغه موجوده خلک مړه شوه، او علم ختم شو نو د دغی بتانو عبادت او بندګی شروع شوه.
عبدالنبي : دا خو عجیبه خبره ده.
عبدالله : آیا د دی نه درته ډیره زیاته د تعجب وړ خبره وښایم؟ ته پوهه شه چه الله تعالی محمد عَلَيْهِ السَّلَامُ، یو داسی قوم ته رالیږلی وو، چه هغوی عبادتونه او حجونه کول، او خیراتونه به یی ورکول، لیکن هغوی به نیکان خلک، لکه ملایکی، عیسی عَلَيْهِ السَّلَامُ، او نور صالحین خلک الله ته واسطه کول، او دا به یی ویل چه مونږ د دوی نه شفاعت غواړو، چه مونږ الله

تعالى ته نږدې کړې نو الله تعالى محمد ﷺ دى لپاره راوليږه، چه د دوى د پلار ابراهيم عليه السلام د دين تجديد وکړى، او د دى نه يى خبر کړى، چه دغه نزديکت تقرب او عقيده، صرف د الله تعالى حق دى، او بيله الله نه دبل چا لپاره مناسب نه دى، پس هم دا الله تعالى يوازى خالق او رازق دى، او ځوک ورسره شريک نشته، او ټول اسمانونه زمکى، او هغه مخلوقات چه په دى کښى اوسيږى، ټول د الله تعالى مخلوق دى، او د الله تعالى په اختيار او تصرف کښى دى، بلکه هغه خدايان چه دوى ورله بندګى او عبادت کوو، هم د الله تعالى په اختيار کښى دى، لکه څرنګه چه دوى په خپله هم د دى خبرى اقرار کوى.

عبدالنبى : دا خو ډيره عجيبه او خطرناکه خبره ده، آيا په دى باندى څه دليل شته؟

عبدالله : په دى باندى ډير دليلونه شته، ځنى يى دا دى چه الله تعالى فرمائى : ﴿ قُلْ مَن يَرْزُقُكُم مِّنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ أَمَّن يَمْلِكُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ وَمَن يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ وَمَن يُدَبِّرُ الْأَمْرَ فَسَيَقُولُونَ اللَّهُ فَقُلْ أَفَلَا تَتَّقُونَ ﴾ سورة يونس۳۱ ، **ترجمه :** ووايه (اى محمده): څوك تاسى ته له آسمان او ځمکى څخه روزى درکوى؟ آيا څوك (ستاسي) داوريدنى او ليدنى (د پيدايښت) مالك دى؟ آيا څوك دى چه ژوندى له مړى څخه باسي او مړى له ژوندي څخه باسي؟ او څوك دى چه د کارونو تدبير کوى؟ نو دوى به ژر ووايى: الله، ووايه: نو ولى نه ويرېږئ؟

او همدا راز الله تعالى فرمائى : ﴿ قُل لِّمَنِ الْأَرْضُ وَمَن فِيهَا إِن كُنتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٨٤﴾ سَيَقُولُونَ لِلَّهِ ۚ قُلْ أَفَلَا تَذَكَّرُونَ ﴿٨٥﴾ قُلْ مَن رَّبُّ السَّمَاوَاتِ السَّبْعِ وَرَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ ﴿٨٦﴾ سَيَقُولُونَ لِلَّهِ ۚ قُلْ أَفَلَا تَتَّقُونَ ﴿٨٧﴾ قُلْ مَن بِيَدِهِ مَلَكُوتُ كُلِّ شَيْءٍ وَهُوَ يُجِيرُ وَلَا يُجَارُ عَلَيْهِ إِن كُنتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٨٨﴾ سَيَقُولُونَ لِلَّهِ ۚ قُلْ فَأَنَّىٰ تُسْحَرُونَ ﴾ سورة المؤمنون۸٤- ۸۹ ، **ترجمه :** ووايه (اى محمده): ځمکه او هر هغه څه چې په هغه کښى دي چا لره دي، که چيرى پوهيږئ؟ دوى به ووايي: الله لره دى، ووايه: آيا پند نه اخلئ؟ ووايه: څوك دى د اوو آسمانو پروردګار او د لوى عرش پروردګار؟ وايي به: الله لره دي، ووايه: آيا نو نه ويريږئ؟ ووايه: څوك دى چې د هر شي پاچايي د هغه په لاس کښى ده، او دى پناه ورکوي خو دى (په خپله) پناه ورکولو ته اړتيا نه لري، که پوهيږئ، دوى به ووايي: (دغه صفتونه) الله لره دي، ووايه: څرنګه تاسى تير ايستل کيږئ او دحق نه اوړئ؟

او د مکى مشرکانو به تلبيه هم ويله په حج کښى، (لبيک اللهم لبيک لا شريک لک، إلا شريکا هو لک، تملکه وما ملک) أي ربه مونږ تاته په تابعدارى سره ولاړيو، ستا شريک نشته، مګر هغه شريک چه ته يى مالک يى او دهغه په لاس کښى اختيار نشته.

پس د مکى د مشرکان په دغه اقرار چه الله تعالى متصرف دى په مخلوقاتو کښى، يعنى په توحيد ربوبيت اقرار کولو سره دوى په اسلام کښى داخل نه شول، او د مشرکانو دغى عمل او ارادى، چه دوى د أنبياء عليهم السلام، ملايکو او نيکانو خلکو نه د شفاعت طلب کوو، د دوى وينى او مالونه حلال وګرځول، د دى وجه نه د ټولو غوښتنو دعا ګانو، نذرونو، قربانيو، او کومک غوښتلو، او د ټولو عبادتونو، خاص کول الله تعالى لپاره ډير ضرورى دى.

عبدالنبى : که چيرته هغه توحيد چه انبياء عليهم السلام د هغى لپاره راليږلى شوى دى، دا نه وى چه يو انسان دا اقرار کوى چه الله تعالى موجود دى، او الله تعالى متصرف دى، لکه څرنګه چه ستا خيال دى، نو توحيد بيا څه ته وائى؟

عبدالله : هغه توحيد چه انبيا عليهم السلام د هغى د بيان لپاره راليږلى شوى دى، او د مکى مشرکانو د هغى د منلو نه انکار کړى وو، هغه د الله تعالى يووالى دى، په عبادت کښى، چه هيڅ قسم عبادت به د مخلوق او غير الله لپاره نه شى کيداى، لکه رابلل، نذر قربانى،

مدد غوښتل، او داسی نور، او دا توحید د(لا إله إلا الله) معنی ده، ځکه چه (إله) به د مکی د کافرانو او مشرکانو په نزد هغه چا ته ویلی کیده، چه خلکو به تری د دغی مخکنی شیانوطلب کولو، که هغه به نبی وو او که ملایکه به وه، او که ولی او یا پیری به وو، او که ونی او قبر به وو، او دا مقصد د هغوی نه وو چه إله صرف خالق رازق او مدبر ته وائی، پس دوی په دی پوهیدل چه دغه صفتونه صرف د الله تعالی لپاره خاص دی، نو کله چه نبی ﷺ راغی نو دوی یی دتوحید کلمی ته دعوت کړل، چه لا إله إلا الله ده، یواځی لفظ ته نه بلکی د دی مقصد او معنی ته.

عبدالنبي : ګویا چه ستا دا خیال دی، چه د مکی قریش او کافران د لا إله إلا الله په معنی باندی د موجوده مسلمانانو نه ښه پوهیدل.

عبدالله : هو، حقیقت همداسی دی، ډیر افسوس دی، چه هغه جاهلان کافران په دی باندی پوهیدل، چه د نبی ﷺ مقصد په کلمی طیبی سره، د الله تعالی لپاره د ټولو عبادتونو خاص کول دی، او د نورو باطلو معبودانو د عبادت نه انکار کول او بیزاره کیدل دی، ځکه هر کله چه رسول الله ﷺ هغوی ته حکم وکړه چه لا إله إلا الله ووائی، نو هغوی په جواب کښی وویل: ﴿ أَجَعَلَ ٱلْآلِهَةَ إِلَٰهًا وَٰحِدًا إِنَّ هَٰذَا لَشَيْءٌ عُجَابٌ ﴾ سورة ص٥ ، **ترجمه :** آیا ده (ټول) خدایان یوخدای ګرځولي دي ؟ په ربښتیا سره چه دا دحیرانتیا خبره ده.

سره د دی نه چه هغوی په دی باندی ایمان لره، چه الله متصرف دی، لیکن تعجب د هغه مسلمان په حال دی، چه د اسلام دعوه کوی، او بیا د لا إله إلا الله هغه مقصد نه پیژنی، چه کوم باندی د مکی جاهلان هم پوهیدل، بلکه د دوی دا خیال دی، چه توحید یواځی تلفظ کول دی په دی کلمه باندی، اګر که په معنی باندی یی نه پوهیږو، او ډیر پوه انسان یی صرف دا عقیده لری، چه د کلمی معنی دا ده چه بل رازق او تدبیر کونکی نشته سوا د الله تعالی نه، نو په هغه مسلمان کښی هیڅ خیر نشته چه د مکی مشرکان تری د کلمی په معنی ښه پوهیږی.

عبدالنبي : زه خو د الله سره شرک نه کوم، بلکه دا ګواهي کوم، چه خالق او رازق صرف الله دی، مالک د نفع او ضرر صرف الله تعالی دی، او محمد ﷺ د خپل ځان لپاره هم مالک د نفع او ضرر نه دی، پاتی لا علي، حسین، او عبد القادر جیلانی، لیکن زه ګناهګار یم، او د نیکانو خلکو دالله په نزد باندی ډیره لویه مرتبه ده، پس زه د دوی په مرتبه او جاه باندی الله رابلم.

عبدالله : ستا د خبری جواب مخکی تیر شوی، یعنی هغه کسان چه نبی ﷺ ورسره جنګ وکړه هم د دی قایل وو، او دا اقرار یی کوو، چه د دوی بتان د هیڅ شی انتظام او تدبیر نه شی کولی، لیکن دوی د هغوی جاه او مرتبه الله تعالی ته په وسیله کی پیش کوله.

عبدالنبي : دغه آیاتونه خو د هغه چا په حق کښی نازل شوی، چه د بتانو عبادت یی کوو، نو تاسو څرنګه نیکان خلک او انبیا علیهم السلام د بتانو په شان ګنئ؟

عبدالله : مخکی تیر شوه، چه بعضی دغه بتان د نیکانو خلکو په نومونو باندی مسمی شوی وو، لکه د نوح علیهم السلام په زمانه کښی، او کافرانو به د هغوی نه صرف شفاعت طلب کوو، ځکه د هغوی دا عقیده وه چه دوی د الله په نزد باندی لوی شان او مرتبه لری، او دلیل پری دا دی چه الله تعالی فرمائی : ﴿ وَٱلَّذِينَ ٱتَّخَذُواْ مِن دُونِهِۦٓ أَوْلِيَآءَ مَا نَعْبُدُهُمْ إِلَّا لِيُقَرِّبُونَآ إِلَى ٱللَّهِ زُلْفَىٰٓ ﴾ سورة الزمر٣ ، **ترجمه :** هغه کسان چه خلکو مدد ګاران نیولی ما سوا د الله تعالی نه دوی وائی مونږ خو د دی عبادت نه کوو مګر دی لپاره چه مونږ الله تعالی ته نږدی کړی.

او هر چه دا سوال دی ستا: چه تاسو څرنګه انبیا علیهم السلام او نیکان خلک د

بتانو په شان ګڼي؟ نو مونږ دا جواب کوو: د مکې مشرکان چه رسول الله ﷺ ورته رالیږلی شوی وو، بعضو پکښې اولیاء کرام رابلل، چه الله تعالی د هغوی په حق کښې فرمائی : ﴿ أُولَٰئِكَ الَّذِينَ يَدْعُونَ يَبْتَغُونَ إِلَىٰ رَبِّهِمُ الْوَسِيلَةَ أَيُّهُمْ أَقْرَبُ وَيَرْجُونَ رَحْمَتَهُ وَيَخَافُونَ عَذَابَهُ ۚ إِنَّ عَذَابَ رَبِّكَ كَانَ مَحْذُورًا ﴾ سورة الاسراء۵۷ ، **ترجمه :** هغه (معبودان) چې (کافران یې) عبادت کوي ، په خپله خپل پروردګار ته وسیله لټوي چې کوم یویې (د نورو په پرتله) نژدیوالی تر لاسه کړی او دهغه د رحمت هیله کوي او دهغه له عذاب څخه ویریږي بیشکه چې ستا د پروردګار عذاب د ویرې وړ دی .

او ځنو پکښې عیسی او مریم علیهم السلام رابلل، لکه څرنګه چه الله تعالی فرمائی : ﴿ وَإِذْ قَالَ اللَّهُ يَا عِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ أَأَنتَ قُلْتَ لِلنَّاسِ اتَّخِذُونِي وَأُمِّيَ إِلَٰهَيْنِ مِن دُونِ اللَّهِ ﴾ سورة المائدة ۱۱۶ ، **ترجمه :** او کله چې الله وویل: ای د مریم زوی عیسی: آیا تا خلکو ته ویلي وو چې ما او زما مور بې له الله څخه خدایان ونیسئ؟

او ځنو پکښې د ملایکو عبادت کولو، لکه چه الله تعالی فرمائی : ﴿ وَيَوْمَ يَحْشُرُهُمْ جَمِيعًا ثُمَّ يَقُولُ لِلْمَلَائِكَةِ أَهَٰؤُلَاءِ إِيَّاكُمْ كَانُوا يَعْبُدُونَ ﴾ سورة سباء۴۰ ، **ترجمه :** او هغه ورځ چې (خدای) دوی ټول سره راټول کړي نو پرښتو ته به ووایي : آیادوی به ستاسې عبادت کاوه؟

پس په دی آیاتونو کښې سوچ وکړه چه الله تعالی پکښې هغه چا ته هم کافر ویلی دی چه د بتانو عبادت کوی، او هغه چاته یی هم کافر ویلی دی چه د ملایکو، پیغمبرانو، او د نیکانو خلکو عبادتونه یی کول، او رسول الله ﷺ د ټولو سره په غیر د کوم فرق نه یوشان جهاد کړی دی.

عبدالنبي : مشرکان خو د دغی خلکو نه مدد غواړی، او زه خو دا ګواهي کوم، چه الله تعالی مالک د نفع او ضرر دی، زه خو صرف د الله تعالی نه دغه غواړم، او د نیکانو خلکو په لاس کښې خو څه نشته، لیکن زه دوی واسطه کوم کیداشی چه الله تعالی یی شفاعت قبول کړی.

عبدالله : ستا دا وینا بعینه د کفارو د وینا په شان ده او دلیل پرې دا دی ﴿ وَيَعْبُدُونَ مِن دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَضُرُّهُمْ وَلَا يَنفَعُهُمْ وَيَقُولُونَ هَٰؤُلَاءِ شُفَعَاؤُنَا عِندَ اللَّهِ ﴾ سورة یونس ۱۸ ، **ترجمه :** او دوی پرته له خدای څخه د (داسي) نوروشیانو عبادت کوي چې دوی ته نه کوم نقصان رسولی شي او نه (هم) کومه ګټه او وایي: دغه شیان د خدای په نزد زمونږ شفاعت کوونکی دي.

عبدالنبي : زه خو عبادت صرف د الله تعالی کوم، او دوی ته پناه وړل، او یا د دوی رابلل خو عبادت نه دی.

عبدالله : لیکن زه ستا نه تپوس کوم، آیا ته په دی باندی اقرار کوی، چه الله تعالی په تا باندی د خپل ځان لپاره د عبادت خالص کول فرض کړی دی، او دا اخلاص د هغه حق دی په تا باندی، لکه چه په دی آیت کښې ذکر دی: ﴿ وَمَا أُمِرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ حُنَفَاءَ ﴾ سورة البينه ۵ ، **ترجمه :** او (په داسي حال کښې) چې دوی حکم نه دی شوی مګر دا چې په زښت اخلاص سره د الله عبادت وکړي (او عقیده ولري) چې دین د هغه (له خوا) دی او په عین حال کښې له شرك نه توحید راګرځیدونکی وی.

عبدالنبي : هو، الله په ما باندی دغه کار فرض کړی.

عبدالله : ته ماته وضاحت وکړه چه د عبادت خالص کول څه ته وائی؟

عبدالنبي : زه نه پوهیږم.

عبدالله : زه به تاته د هغی وضاحت وکړم غوږ ورته کیږده، الله تعالی فرمائی ﴿ ادْعُوا

﴿ ٱدۡعُواْ رَبَّكُمۡ تَضَرُّعٗا وَخُفۡيَةًۚ إِنَّهُۥ لَا يُحِبُّ ٱلۡمُعۡتَدِينَ ﴾ سورة الاعراف ٥٥ ، **ترجمه :** خپل پروردگار په عاجزی او په پټه سره وبولئ، بیشکه چي الله تیري کوونکي نه خوښوي.
پس دعا عبادت دی او که نه؟

عبدالنبي : بلې دعا عبادت دی، بلکه د عبادت مغز دی لکه څرنګه چه په حدیث کښی راغلی: « **الدُّعاءِ هُوَ الْعِبَادَةُ** » أبو داود. دعاء بعینه عبادت دی.

عبدالله : هر کله چه ته په دی اقرار کوی چه دعا عبادت دی، او ته شپه او ورځ، د ویری او امید په خاطر په یو حاجت کښی الله تعالی رابلی، او بیا ته په همدغی حاجت کښی یو نبی، یا یوه فرشته، او یا یو نیک انسان راوبلی، نو آیا تا د الله تعالی سره په دغه عبادت کښی شرک وکړه او که نه؟

عبدالنبي : هو، ما خو بیا شرک وکړه، او دا خو ډیره صحیح او ښکاره خبره ده.

عبدالله : یو بل مثال واوره، کله چه ته د الله تعالی په دی وینا باندی پوه شوی: ﴿ فَصَلِّ لِرَبِّكَ وَٱنۡحَرۡ ﴾ سورة الکوثر ٢ ، **ترجمه :** نو خپل پروردګار لره لمونځ وکړه او قرباني وکړه.
او بیا ته د الله اطاعت وکړی، او قربانی هم هغه لره وکړی، نو آیا دا د الله تعالی عبادت دی او که نه؟

عبدالنبي : هو، دا خو بلکل عبادت دی.

عبدالله : اوس که ته د مخلوق لپاره قربانی وکړی، نبی وی او که پیری، نو آیا تا د الله تعالی سره بل څوک شریک کړه او که نه؟

عبدالنبي : هو، دا خو یقینی شرک دی.

عبدالله : ما تاته په مثال کی دعا او قربانی ذکر کړه، ځکه چه دعا په قولی عبادت کی ډیر اهم عبادت دی، او په فعلی عبادت کی قربانی اهمه ده، او عبادت یواځی په دی دواړو قسمونو پوری خاص نه دی، بلکه نور قسمونه هم لری لکه نذر، قسم کول، پناه غوښتل، لیکن د مکی مشرکانو چه د هغوی په حق کښی قرآن کریم نازل شوی دی ایا د ملایکو، نیکانو خلکو، لات، او د نورو خلکو عبادت کوه او که نه؟

عبدالنبي : هو، هغوی د دغی شیانو عبادت کوو.

عبدالله : آیا ددوی عبادت بیله دعاء، قربانی، پناه، او مدد غوښتلو بل څه وو، ځکه دوی خو پدی اقرار کولو چه د الله تعالی بندګان یو، او د هغه په قدرت کښی یو، او خاص الله تعالی د ټولو کارونو انتظام چلونکی دی، لیکن دوی د مرتبی د وجه نه ، او د شفاعت د طلب کولو په خاطر هغوی رابلل او هغوی ته یی پناه ور وړه او دا خبره هر چاته ښکاره ده .

عبدالنبي : آیا ته د رسول الله ﷺ شفاعت نه منی؟

عبدالله : زه د رسول الله ﷺ شفاعت منم او انکار تری نه کوم، بلکه هغه شفاعت کونکی دی، او شفاعت به یی الله تعالی قبلوی، او زه هم د هغه د شفاعت امید لرم، لیکن اختیار د شفاعت د الله تعالی په لاس کښی دی، لکه څرنګه چه الله تعالی فرمائی : ﴿ قُل لِّلَّهِ ٱلشَّفَٰعَةُ جَمِيعٗاۖ ﴾ سورة الزمر ٤٤ ، **ترجمه :** ووایه (ای محمده): چه شفاعت ټول لره دی، او شفاعت به د الله تعالی د اجازی نه روسته کیدای شی، لکه څرنګه چه الله تعالی فرمائی : ﴿ مَن ذَا ٱلَّذِي يَشۡفَعُ عِندَهُۥٓ إِلَّا بِإِذۡنِهِۦۚ ﴾ سورة البقره ٢٥٥ ، **ترجمه :** څوك دی هغه کس چي دده په حضورشفاعت وکړي مګر دده په اجازې سره؟

او د هغه چا لپاره به شفاعت کیدای شی، چه الله تعالی تری راضی وی، لکه څرنګه چه الله تعالی فرمائی : ﴿ وَلَا يَشۡفَعُونَ إِلَّا لِمَنِ ٱرۡتَضَىٰ ﴾ سورة الأنبياء ٢٨ ، **ترجمه :** دوی به شفاعت نه

شی کولی مگر د هغه چا لپاره چه الله تعالی غوره کړی وی، او الله نه غوره کوی مگر موحد، لکه څرنګه چه الله تعالی فرمائی : ﴿ وَمَن يَبْتَغِ غَيْرَ ٱلْإِسْلَٰمِ دِينًا فَلَن يُقْبَلَ مِنْهُ وَهُوَ فِى ٱلْءَاخِرَةِ مِنَ ٱلْخَٰسِرِينَ ﴾ سورة العمران ۸۵ ، **ترجمه :** او هرڅوك چي پرته له اسلام څخه بل دين ولټوی نو له ده نه به هيڅكله ونه منل شي. او هغه به په آخرت كښي له زيانكارانو څخه وی.

نو هر كله چه ټول شفاعت د الله په اختيار كښی دی، او شفاعت به نه شی كيدی مگر وروسته د اجازی د الله تعالی نه، نبی ﷺ او نور نيكان خلک د چا لپاره شفاعت نه شی کولی مگر د هغه چا لپاره چه دالله تعالی خوښه شی، او الله تعالی صرف د موحدينو بندګانو لپاره د شفاعت اجازت وركوی، نو دا خبره معلومه شوه چه ټول شفاعت خاص د الله تعالی لپاره دی، نو زه د الله تعالی نه شفاعت غواړم: ای الله د رسول الله ﷺ د شفاعت نه مې مه محرومه‌وی، او هغه زما لپاره شفاعت كونكی وګرځوی.

عبدالنبي : په دی باندی مونږ متفق يو، چه د چا نه داسی غوښتل چه طاقت يی نه لری جايز نه دی، ليكن نبی ﷺ ته الله تعالی د شفاعت اختيار وركړی، نو هغه خو د شفاعت مالک دی، نو بنا په دی باندی زما لپاره جايزدی چه زه تری هغه شی طلب كړم چه قدرت يی لری، او دا بيا شرک نه دی.

عبدالله : دا خبره به هله صحيح وی چه الله تعالی تری ته منع كړی نه وی، الله تعالی فرمائی : ﴿فَلَا تَدْعُواْ مَعَ ٱللَّهِ أَحَدًا﴾ سورة الجن ۱۸ ، **ترجمه :** نو له الله سره بل هيڅوک مه بولئ، او د شفاعت طلب كول خو دعا ده، او رسول الله ﷺ ته خو شفاعت الله تعالی ور كړی، او هغه په خپله ته د دی نه منع كړی ئی، چه د بل چا نه شفاعت طلب كړی، او همدا راز د نبی ﷺ نه ما سوا بل چاته هم شفاعت ور كړی شوی دی، يعنی ملايكی به شفاعت كوی، ماشومان چه د بلوغ او ځوانی نه مخكی وفات شوی وی شفاعت كوی، لكه څرنګه چه په صحيح احاديثو كښی راغلی اولياء كرام به شفاعت كوی، نو كه ته داسی وايی چه الله تعالی دوی ته د شفاعت اختيار ور كړی نو زه يی تری ځكه غواړم؟ كه داسی وائی نو ته خو بيا د نيكانو خلكو د عبادت قايل شوی، او كه داسی نه وائی نو دا خبره دی باطله شوه، چه الله تعالی دوی ته شفاعت ور كړی زه يی تری غواړم.

عبدالنبي : ليكن زه خو د الله تعالی سره شرک نه كوم، او نيكانو خلكو ته پناه وړل شرک نه دی.

عبدالله : آيا ته پو هيږی چه الله تعالی شرک د زنا نه ډير زيات حرام كړی دی، او الله تعالی شرک نه بخښی؟

عبدالنبي : هو، زه په دی باندی اقرار كوم، او دا خبره په قرآن كښی په وضاحت سره ذكر شوی.

عبدالله : تا خو اوس د ځان نه هغه شرک نفی كړه چه الله تعالی حرام كړی، نو ته ما ته دا خبره واضح كړه چه هغه شرک كوم دی چه ته په كښی نه يی واقع شوی؟

عبدالنبي : شرک د بتانو عبادت ته ويلی كيږی، او هغوی ته د حاجت په وخت كښی رجوع كول، او يا د هغوی نه ويريدل.

عبدالله : د بتانو د عبادت څه مطلب دی؟ آيا ستا دا خيال دی چه د مكی مشركانو دا عقيده لرله، چه دغه لرګی او ګټی پيداكونكی دی، او رزق وركونكی دی، او چه څوک يی رابلی نو د هغه د حاجت تدبير كونكی دی؟ بلكه هغوی داسی عقيده نه درلوده لكه څرنګه چه مخكی ذكر شوه.

عبدالنبي : زه دغه عقيده نه لرم بلكه څوک چه ګټو او لرګو يا قبرونو ته ورځی، او د هغی نه خپل حاجتونه غواړی، او يا د هغوی په نوم حلاله كوی، او يا دا عقيده ساتی چه

دغه شیان، مونږ الله تعالی ته نږدی کوی، او یا الله تعالی د دوی په برکت زمونږ نه مصیبتونه لری کوی، پس دا د بتانو عبادت دی.

عبدالله : رشتیا دی وویلی، لیکن د قبرونو او گټو او مزارونو په خواکښی ستاسو طریقه هم داسی ده، او همدارنگه تاسو چه وائی شرک د بتانو عبادت ته وائی، آیا ستا مطلب دا دی، چه شرک دغی شیانو پوری خاص دی، او په نیکانو خلکو باندی اعتماد کول، او د هغوی رابلل په شرک کښی داخل نه دی؟

عبدالنبي : هو، زما همدا مطلب وو.

عبدالله : نو آیا ته د هغی آیاتونو نه، کوم خواته تبنتی چه په هغی کښی ذکر شوی چه په نیکانوخلکو توکل کول حرام دی، او یا د ملایکو سره دغسی تعلق پیدا کول، او که چا دا کار وکړه نو کفر یی وکړه، او مخکی می درته آیاتونه هم ذکر کړه.

عبدالنبي : لیکن هغه خلک چه ملایکی او پیغمبران یی رابلل، په دی وجه باندی کافر شوی نه وو، لیکن هغوی د دی وجه نه کافر شوی وو، چه ویل به یی چه ملایکی د الله تعالی لور گانی دی، او عیسی عليه السلام د الله تعالی زوی دی، او مونږ خو داسی نه وایو: چه شیخ عبد القادر جیلانی د الله تعالی زوی دی، او نه دا وایو چه زینب د الله تعالی لور ده.

عبدالله : الله تعالی ته د اولاد نسبت کول، دا خو مستقل بل کفر دی، الله تعالی فرمائی ﴿قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ ۝١ اللَّهُ الصَّمَدُ ۝٢ لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ﴾ سورة الاخلاص ١-٣ ، **ترجمه :** ووایه: دی یو الله دی، (دی) بې نیازه الله دی، نه ده (څوك) زیږولي او نه دی (له چا نه) زیږیدلی دی.

أحد: هغه چاته وائی چه مثال یی نه وی، او صمد هغه چا ته وائی، چه حاجتونو کښی ورته خلک رجوع کوی، که څوک د دی نه انکار وکړی نو هغه کافر شو، که څه هم د سورة وروستنی برخه ومنی، بیا الله تعالی فرمائی : ﴿مَا اتَّخَذَ اللَّهُ مِن وَلَدٍ وَمَا كَانَ مَعَهُ مِنْ إِلَٰهٍ إِذًا لَّذَهَبَ كُلُّ إِلَٰهٍ بِمَا خَلَقَ وَلَعَلَا بَعْضُهُمْ عَلَىٰ بَعْضٍ﴾ سورة المؤمنون٩١ ، **ترجمه :** الله هیڅکله اولاد نه دی نیولی او نه له هغه سره بل خدای شته، که داسې وای نو هر خدای به هغه څه چې یې پیدا کړي وو بیولی (او بیل کړی) وای او یو پر بل باندې به یې د برلاسي او غالبه کیدو هڅه کوله.

نو معلومه شوه چه د دواړو کفرونو په مینځ کښی فرق شته، او دلیل وربباندی دا دی چه هغه کسان چه د دی وجه نه کافر شوی وو چه لات یی رابله سره د دی نه چه هغه نیک انسان وو، دوی هغی ته د الله تعالی زوی نه ویلی، او هغه کسان چه د پیریانو په رابللو باندی کافر شوی وو، دوی هم هغی ته د الله تعالی زامن نه ویلی، او همدا راز څلور مذهبونه په دی باندی متفق دی، چه څوک دا عقیده ساتی چه د الله تعالی لپاره اولاد شته نو هغه مرتد دی، او که څوک د الله تعالی سره شرک وکړی نو هغه هم مرتد دی، نو فقهاء د دواړو شرکونو په مینځ کښی فرق کوی.

عبدالنبي : الله تعالی فرمائي: ﴿أَلَا إِنَّ أَوْلِيَاءَ اللَّهِ لَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ﴾ سورة يونس ٦٢ ، **ترجمه :** خبردار اوسئ، بیشکه چې د خدای په دوستانو کومه ویره نشته او نه به (هم) دوی غمجن کیږي.

عبدالله : مونږ هم دا عقیده لرو چه دا خبره حقه ده، لیکن د دوی عبادت باطل دی، پس مونږ د الله تعالی سره دوی په عبادت کښی نه شریکوو، او نور په تا باندی د دوی سره محبت کول او د هغی اطاعت واجب دی، او د دوی په کرامت به اقرار کوی، او د اولیاء کرامو د کرامت نه صرف بدعتیان انکار کوی، او د الله تعالی دین وسط او درمیانه دی په مابین د دوو طرفونو د افراط او د تفریط (زیاتی او کمی کولو) کښی دی، هدایت او سمه

لار هم د افراط او د تفريط په منځ کښې ده، اوحق هم همداسې دی.

عبدالنبی : هغه کسان چه قرآن د هغوی په رد کښې نازل شوی دی، په لا إله إلا الله باندې ګواهی نه کوله، او د رسول الله ﷺ تکذيب يې کوو، او د قيامت نه منکر وو، او قرآن يې دروغجن ګڼه، او جادو به يې ورته ويلی، او مونږ خو دا ګواهی کوو چه لا إله إلا الله و أن محمدا رسول الله، او د قرآن تصديق کوو، په قيامت ايمان لرو، لمونځونه کوو، او روژې نيسو، پس تاسو څرنګه مونږ د هغوی په شان ګڼئ؟

عبدالله : د عالمانو د هغه انسان په کفر کښې هيڅ اختلاف نشته، چه څوک د دين په څه حصه کښې د رسول الله ﷺ تصديق کوی، او په څه حصه کښې يې تکذيب کوی، او همدا راز هغه څوک چه د قرآن څه حصه منی او د ځنې حصې نه انکار کوی، لکه يو سړی چه توحيد منی او د لمانځه نه انکار کوی، او يا تو حيد او لمونځ منی ليکن د زکات د فرضيت نه انکار کوی، او يا دا ټول منی ليکن روژه نه منی، او يا دا هم مني ليکن د حج د فرضيت نه انکار کوی، د دی وجه نه کله چه څه خلکو د نبی ﷺ په زمانه کښې د حج کولو ته تيار نه شو، نو الله تعالی د هغوی په حق کښې دا آياتونه نازل کړه: ﴿وَلِلَّهِ عَلَى ٱلنَّاسِ حِجُّ ٱلۡبَيۡتِ مَنِ ٱسۡتَطَاعَ إِلَيۡهِ سَبِيلٗاۚ وَمَن كَفَرَ فَإِنَّ ٱللَّهَ غَنِيٌّ عَنِ ٱلۡعَٰلَمِينَ﴾ سورة العمران ۹۷ ، **ترجمه :** د الله تعالی لپاره په خلکو باندې د بيت الله شريف حج کول فرض دی، هغه چا لپاره چه هغی ته دتللو طاقت لری، اوهر هغه څوك چي کافرشي نو بيشکه چي خدای له ټولو عالميانو څخه بې پروا دی.

د دی وجه نه الله تعالی د هغه انسان په کفر باندې صراحت کړی چه بعضی قرآن منی او د بعضی نه انکار کوی، او الله تعالی دا حکم کړی، چه اسلام به ټول منئ، که څوک د اسلام ځنې برخه قبلوی او ځنی نه قبلوی نو کافر شو، نوايا ته دا منی چه څوک په څه حصه د قرآن باندی ايمان لری او د څه حصی نه انکار کوی هغه کافر دی؟

عبدالنبي : هو زه دا منم او اقرار پری کوم، او دا خبره په قران کريم کښی واضحه ده.

عبدالله : هر کله چه ته په دی اقرار کوی، چه څوک رسول ﷺ په بعضی شيانو کښی منی، او د لمونځ نه انکار کوی نو هغه په اجماع سره کافر دی، او همدا راز چه ټول دين منی ليکن قيامت نه منی، نو هغه هم کافر دی، او په دی کښی د مذهبونو هم اختلاف نشته، او داخبره په قرآن کي هم په وضاحت سره راغلی ده، پس دا خبره معلومه شوه چه توحيد په ټولو کښی لوی او اهم رکن دی، پس دا څرنګه کيدای شی، چه څوک په دغی شيانو کښی د يو نه انکار وکړی نو هغه کافر دی، اګر چه د رسول الله ﷺ په نور ټول شريعت باندی ايمان لری، او کله چه د هغی توحيد نه انکار کوی چه هغه د ټولو پيغمبرانو مشترک دين دی، نو بيا نه کافر کيږی، سبحان الله دا څومره لوی او عجيبه جهالت دی، او همدارنګه په دی کښی هم سوچ او فکر وکړه چه د نبی ﷺ صحابه و چه کله د بنو حنيفه قبيلی سره جنګ کولو، نو هغوی اسلام قبول کړی وو، او کلمه د توحيد او رسالت يی منله، او لمونځونه او اذانونه يی هم کول.

عبدالنبي : هغوی خو دا عقيده لرله چه مسيلمه پيغمبر دی، او مونږخو دا عقيده لرو چه محمد ﷺ نه وروسته بل نبی نشته.

عبدالله : ليکن تاسو علی رضی الله عنه، عبد القادر جيلانی او نور پيغمبران او نيکان خلک، د الله تعالی درجی ته رسولی دی، نو هر کله چه څوک يو سړی د پيغمبر مرتبی ته ورسوی نو هغه کافر شو، وينه او مال يی حلال شو، او بيا ورته کلمه د شهادت، او لمونځ فايده نه کوی،

پس ځوک چه هغه ته د خدائی مرتبه ورکړی، نو هغه خو په طریق اولی سره کافر شوه، او همدا راز هغه کسان چه علی رضي الله عنه په اور باندی وسوزول، تولو داسلام دعوه کوله، او هغوی د حضرت علی رضی الله عنه ملګری وو، او علم یی د صحابه یی کرامو نه حاصل کړی وو، لیکن د حضرت علی رضي الله عنه په شان کښی یی داسی عقیده لرله، لکه تاسو چه د عبد القادر جیلانی په شان کښی کومه عقیده لری، نو ولی صحابه وو د هغوی سره په جنګ کولو او د هغوی په کفر باندی اجماع وکړه، آیا ستاسو دا خیال دی، چه صحابهٔ کرامو مسلمانان کافر ګڼل؟

او که ستاسو دا خیال دی چه د سید په شان کښی داسی عقیده ساتل ضرر نه لری، او دعلی رضي الله عنه په شان کښی دغه عقیده کفر دی؟ او که ځوک داسی ووائی چه مخکښی خلک خو ځکه کافر شوه، چه هغوی له یوی خوا شرک کړی وو، اوله بله پلوه یی د قرآن کریم او د نبی صلی الله علیه وسلم تکذیب کړی وو، یعنی د شرک او تکذیب په مینځ کښی یی جمع والی کړی وو، او قیامت یی هم نه منه، نو بیا دهغه باب څه مطلب دی چه تولو علماء ذکر کړی په هر مذهب کښی: (باب حکم المرتد)، چه دا هغه مسلمان دی چه د اسلام نه یی وروسته کفر کړی وی، او بیا یی ډیر شیان ذکر کړی، چه په هر یو قسم یی مسلمان داسلام نه وځی، تر دی چه ډیری وړی خبری ییی خبری یی ذکر کړی، لکه توقی او مسخری کول په ژبه باندی، لکه څرنګه چه الله تعالی فرمائی: ﴿قُلْ أَبِاللَّهِ وَءَايَٰتِهِۦ وَرَسُولِهِۦ كُنتُمْ تَسْتَهْزِءُونَ ﴿٦٥﴾ لَا تَعْتَذِرُوا۟ قَدْ كَفَرْتُم بَعْدَ إِيمَٰنِكُمْ﴾ سورة التوبه ٦٥ – ٦٦ ، **ترجمه :** ووایه (ای محمده): آیا پر الله، دهغه پر آیتونو ا و د هغه پر پیغمبر باندې مو توقی کولی او ملنډې مو وهلې؟ پلمې (او عذرونه) مه کوئ، بېشکه وروسته له ایمان (راوړلو) څخه کافران شوی یئ.

نو هغه کسان چه الله تعالی د هغوی په کفر باندی صراحت وکړه، دوی د رسول الله صلی الله علیه وسلم سره د تبوک په غزا کښی ملګری وو، دوی صرف یوه خبره کړی وه، چه دوی بیا وویل دا خو مونږ د توقو او ساعت تیری په خاطر کړی وه، لیکن الله تعالی پری د کفر حکم وکړه، پس څرنګه کیدای شی، چه یو انسان توحید نه منی او هغه دی مسلمان وی.

او همدا راز هغه چه د بنی اسرائیلو نه سره د پوهی نقل شوی، چه د موسی علیه السلام نه یی طلب وکړه، چه زمونږ لپاره خدای جوړ کړه لکه څرنګه چه د دوی لپاره دی، او د بعضی صحابه وو هغه وینا چه دوی وویل زمونږ لپاره د (ذات انواط) په شان ونه وګرځوه لکه څرنګه چه د دوی لپاره ده، نو نبی صلی الله علیه وسلم قسم وکړه چه تاسو د بنی اسرائیلو په شان وینا وکړه، ﴿ٱجْعَل لَّنَآ إِلَٰهًا كَمَا لَهُمْ ءَالِهَةٌ﴾ سورة الأعراف ١٣٨ ، **ترجمه :** زمونږ لپاره خدای وګرځوه لکه څرنګه چه د هغوی لپاره خدایان دی.

عبدالنبي : لیکن بنی اسرائیل او هغه کسان چه د نبی صلی الله علیه وسلم نه یی طلب کړی وو چه زمونږ لپاره (ذات انواط) ونه وګرځوه په دی خبره کافر نه شوه.

عبدالله : بنی اسرائیلو او هغی کسانو چه د نبی صلی الله علیه وسلم نه یی سوال کړی وو، هغوی دغه عمل نه وو کړی او که کړی یی وی نو بیا خو کافر کیدل، او هغه کسان چه رسول الله صلی الله علیه وسلم منع کړه که د پیغمبر صلی الله علیه وسلم تابعداری یی نه وی کړی، اود (ذات انواط) ونه یی په تعظیم سره نیولی وی نو دوی به کافر شوی وی.

عبدالنبي : لیکن زما سره بل اشکال او شبهه ده، چه هغه د اسامه رضی الله عنه واقعه ده، چه کله یی هغه سړی قتل کړه چه (لا إله إلا الله) یی وویلی، او بیا رسول الله صلی الله علیه وسلم دا کار بد وګڼه او ویی فرمایل: «**يَا أُسَامَةُ : أَقَتَلْتَهُ بَعْدَمَا قَالَ: لا إِلَهَ إلا اللَّهُ**»؟ بخاری. ای اسامه! تا دا سړی قتل کړه وروسته د هغی نه چه لا إله إلا الله یی ویلی وه، او همدارنګه د رسول الله صلی الله علیه وسلم دا

حدیث مبارک: « **أُمِرْتُ أَنْ أُقَاتِلَ النَّاسَ حَتَّى يَقُولُوا لا إِلَهَ إِلا اللَّهُ** » مسلم. ماته حکم شوی چه زه د خلکو سره جنګ وکړم تر هغی پوری چه لا إله إلا الله و وائی، نو زه څرنګه ستا د وینا او په دی حدیثونو کښی جمع وکړم، ما ته لار وښیه الله تعالی دی تاته هم سمه لار وښئی.

عبدالله : دا خبره هر چا ته معلومه ده چه رسول الله ﷺ د یهودیانو سره په قتال او جنګ کی وو، او هغوی یی د غلامانو او وینځو په شکل بندیوان کول، سره د دی نه چه هغوی لا إله إلا الله ویل، او همدا راز صحابهٔ کرامو بنو حنیفه قتلول، او دجنګ اعلان یی ورته کړی وو، سره د دی نه چه هغوی د شهادت کلمه ویله، چه لا إله إلا الله محمد رسول الله ده، او لمونځونه یی کول، او اسلام ته یی دعوت هم ورکولو، او همدا راز حال د هغی کسانو هم وو، چه حضرت علی رضی الله عنه په اور باندی قتل کړه.

او ته دا اقرار کوی چه څوک د قیامت نه منکر شی، کافر شو او قتلیږی به، اګر چه لا إله إلا الله وائی، او که څوک د اسلام د یو رکن نه انکار وکړی، نو کافر شو او قتلیږی به، اګر که لا إله إلا الله وائی، نو بیا ولی دا کلمه هغه چا ته فایده نه کوی چه کله د فرعی مسایلو نه انکار وکړی، او چه کله د توحید نه انکار وکړی چه هغه اساس او بنیاد دی، او د انبیاء علیهم السلام مشترک دین دی، نو بیا ورته فایده کوی؟ او شاید ته د دی احادیثو په مطلب پوهه شوی نه ئی.

✸ د اسامه حدیث: چه هغه یو داسی سړی قتل کړه چه داسلام دعوه یی کړی وه، د هغه دا خیال وو چه دغه سړی د ویری او د مال د حفاظت په خاطر دا کلمه وویله، لیکن حکم دا دی چه کله څوک د اسلام اظهار وکړی، نوبیا د هغه د ضررنه ځان ساتل فرض او لازم دی، تر هغه پوری چه د دغی انسان نه د اسلام مخالفت معلوم شوی نه وی، او الله تعالی په دغه هکله دا آیت نازل کړی: ﴿ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوٓاْ إِذَا ضَرَبۡتُمۡ فِي سَبِيلِ ٱللَّهِ فَتَبَيَّنُواْ ﴾ سورة النساء ٩٤ ، **ترجمه :** أی مؤمنانو کله چه د الله په لار کښی سفر کوئ نو ښه زیر شئ او تحقیق کوئ. نو آیت دلیل دی په دی خبره چه د دغسی انسان د ضرر نه به ځان ساتی، او لټون تلاش او تحقیق به کوی، که چیرته وروسته بیا د دغی انسان نه د اسلام مخالف عمل ثابت شو، بیا به قتلیږی، ځکه که چیرته په قتل نه رسیدای، نو بیا خو د الله له طرفه په تحقیق کولو د امر هیڅ ضرورت نه وو.

او همدا راز د نورو احادیثو معنی او مطلب هم دغه دی، چه کوم ذکر شوه، او دلیل پری د رسول الله ﷺ دا حدیث دی: « **أَقْتَلْتَهُ بَعْدَ مَا قَالَ: لا إله إلا الله** » ، آیا تا قتل کړ وروسته د هغی نه چه لا إله إلا الله یی و ویلی، او رسول الله ﷺ فرمائی : « **أُمِرْتُ أَنْ أُقَاتِلَ النَّاسَ حَتَّى يَقُولُوا : لا إِلَهَ إِلا اللَّهُ** » ما ته په دی باندی حکم شوی، چه د خلکو سره جنګ وکړم تر هغی پوری چه لا إله إلا الله ووائی، او د خوارجو (باغیانو) په حق کښی یی فرمایلی دی: « **أَيْنَمَا لَقِيْتُمُوهُمْ فَاقْتُلُوهُمْ** » بخاری.

چه په کوم ځای کښی ورسره مخامخ شوی نو قتل یی کړئ، سره د دی نه چه هغوی په عبادت او ذکر کښی د ټولو نه زیات وو، تر دی چه صحابهٔ کرامو به خپل ځانونو د هغوی په مقابل کښی حقیر ګڼل، او علم یی د صحابه وو نه حاصل کړی وو، لیکن دغی کلمی ورته هیڅ فایده ونه کړه، او نه ورته ډیرو عبادتونو فایده وکړه، او نه ورته د اسلام دعوی فایده وکړه، او نه د قتل نه په دغی دعوی باندی بچ شوه، چه کله تری د اسلام ضد او مخالف عمل صادر شو.

عبدالنبي : ته د رسول الله ﷺ د دي حدیث څه جواب کوی : چه خلک به په قیامت کی دآدم عَلَيْهِ السَّلَامُ نه امداد وغواړی، بیا دنوح عَلَيْهِ السَّلَامُ نه، بیا د ابراهیم عَلَيْهِ السَّلَامُ نه، او بیا د موسی عَلَيْهِ السَّلَامُ نه، او بیا د عیسی عَلَيْهِ السَّلَامُ نه، او ټول به عذرونه پیش کړی، تر دی چه رسول الله ﷺ ته به راشی، نو دا دلیل دی چه بیله الله دبل چا نه امداد غوښتل شرک نه دی؟

عبدالله : ته د مسئلې په حقیقت باندې پوه شوی نه ئې، او په اشتباه کښې غورځیدلی ئې، ځکه چه د ژوندی انسان نه مدد غوښتل په داسې کار کښې چه قدرت یې پرې رسیږی مونږ د هغې نه انکار نه کوو، لکه څرنګه چه الله تعالی فرمائی : ﴿فَٱسۡتَغَٰثَهُ ٱلَّذِی مِن شِیعَتِهِۦ عَلَى ٱلَّذِی مِنۡ عَدُوِّهِۦ﴾ سورة القصص ١٥ ، **ترجمه :** پس امداد وغوښتنه د ده نه هغې کس چه د ده د ډلې نه وو، په هغه کس باندې چه دښمن یې وو، او لکه څرنګه چه یو انسان په جنګ کښې د خپلو ملګرو نه په هغه څه کښې کومک غواړی، چه د مخلوق په طاقت کښې وی، لیکن مونږ خو د هغې استغاثې او امداد غوښتلو نه انکار کوو، چه خلک یې د قبرونو والاو نه غواړی، او یا د خلکو نه په داسې شیانو کښې غیبانه امداد غوښتل چه وس یې نه لری، پس خلک به په قیامت کښې دانبیاء علیهم السلام نه مدد غواړی، لیکن دا به تری غواړی چه الله ته سوال وکړی چه حساب کتاب شروع کړی، او جنتیان د میدان محشر دویری نه په امان کښې شی، او دا کار په دنیا او آخرت دواړو کښې جایز دی، چه یو نیک سړی چه ته ورسره کینې او خبره دی منی او ورته و وائې چه زماپاره د الله تعالی نه دعا وغواړه لکه څرنګه چه د رسول الله ﷺ ملګرو، د نبی ﷺ نه د هغه په ژوند کښې دا مطالبه کوله، لیکن د وفات نه وروسته هیڅ کله صحابه وو د هغه نه دعا نه ده طلب کړی حاشا وکلا.
هغوی د نبی ﷺ نه هیڅ کله د قبر په خواکښې دعا نه ده طلب کړی، بلکه سلفو صالحینو او د دین مخکنیو عالمانو په هغه انسان باندې رد کړی، چه د قبر په خوا کښې الله تعالی رابلی.

عبدالنبي : ستا د ابراهیم عليه السلام په واقعه کښې څه نظر دی، کله چه اور ته وغورځیده جبرائیل عليه السلام ورته په هوا کښې ښکاره شو، ورته وائی: آیا ته څه حاجت غواړې؟ نو هغه ورته جواب ورکوی، چه ستا نه هیڅ حاجت او کومک نه غواړم، که چیرته د جبرائیل عليه السلام نه امداد غوښتل او استغاثه شرک وی، نو جبرائیل عليه السلام به ابراهیم عليه السلام ته نه پیش کولی.

عبدالله : دا شبهه د مخکنی شبهې په شان ده، او دا قصه صحیح نه ده، او که چیرته صحیح هم شی، نو جبرائیل عليه السلام ورته په هغه څه کښې پیشنهاد وکړه، چه قدرت یې لره، ځکه د جبرائیل عليه السلام په حق کښې الله تعالی فرمائی : ﴿عَلَّمَهُۥ شَدِیدُ ٱلۡقُوَىٰ﴾ سورة النجم ٥ ، **ترجمه :** ښودلی دی ده ته (دا قران) سخت قوت والا. که چیرته ورته الله تعالی اجازت کړی وی، چه دا اور واخله مشرق او یا مغرب ته یې غوځار کړه، نو د هغې نه به هم عاجزه شوی نه وی، دا د یو ما لدار انسان مثال لری، چه ډیر مال ورسره وی، او یو محتاج سړی ته د قرض ور کولو پیشکش وکړی، چه خپل حاجت پری پوره کړی، پس دغه محتاج سړی د ده قرض قبول نه کړی، او صبر وکړی تر دی چه الله تعالی ورته رزق ورکړی چه د هیڅ چا احسان پری نه وی، پس آیا دا کارد هغې شرکی استغاثې او امداد غوښتلو په شان کیدای شی چه اوس یې خلک کوی؟

او په دی باندی هم پوه شه چه د مشرکانو شرک د موجوده وخلکو د شرک نه کم وو، د دری وجو نه:

اول: دا چه هغوی به د راحت او خوشحالی په وخت کښې د الله سره شرک کولو، او د مصیبت او د غم په وخت کښې به یې خالص الله تعالی ته چغې او فریاد کوو، لکه څرنګه چه الله تعالی فرمائی : ﴿فَإِذَا رَكِبُواْ فِی ٱلۡفُلۡكِ دَعَوُاْ ٱللَّهَ مُخۡلِصِینَ لَهُ ٱلدِّینَ فَلَمَّا نَجَّىٰهُمۡ إِلَى ٱلۡبَرِّ إِذَا هُمۡ یُشۡرِكُونَ﴾ سورة العنكبوت ٦٥ ، **ترجمه :** کله چي پر بیړی (کشتی) باندي سپاره شی په (پوره) اخلاص الله را بولي، خو کله چي (الله) دوی وژغوري او وچي ته يي ورسوي ناڅاپه ورته شریکان نیسي.

او الله تعالی فرمائي : ﴿ وَإِذَا غَشِيَهُم مَّوْجٌ كَالظُّلَلِ دَعَوُا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ فَلَمَّا نَجَّاهُمْ إِلَى الْبَرِّ فَمِنْهُم مُّقْتَصِدٌ وَمَا يَجْحَدُ بِآيَاتِنَا إِلَّا كُلُّ خَتَّارٍ كَفُورٍ ﴾ سورة لقمان ۳۲ ، **ترجمه :** او كله چي دوی (دسمندر) يوه څپه لكه چترونو (يا وريځو) غوندي وپيچي (او پټ كړی) (نو) دوی الله رابولي او په پوره اخلاص سره دهغه عبادت كوي، خوهمدا چي دوی وچي ته وژغوري نو يوازي ددوی يوه برخه په سمي لاري پاتي كيږي او زمونږ نښاني دروا‌غ نه بولي پرته له نا شكر كوونكي ژمني (وعده) ماتوونكي څخه.

نو هغه مشركان چه رسول الله ﷺ ورسره جهاد او قتال كړی وو، هغوی به د خوشحالی په وخت كښی الله او غير الله دواړه رابلل، او د مصيبت په وخت كښی به يی صرف الله رابله، او زمونږ د زمانی مشركان په سختی او خوشحالی دواړو كښی مخلوق رابلی، كله چه يو كس تنګ شی نود يا رسول الله او يا حسين چغی وهی. خو چيرته دی هغه كسان چه په دی مسأله باندی په صحيح توګه پوه شی؟

دوهمه وجه: هغی زړو مشركانو به د الله تعالی سره په رابللو كښی نيكان او د الله تعالی مقربين خلک شريكول، يا به يی انبياء عليهم السلام رابلل، يا اولياء كرام، او يا ملايكی، او يا ګټی او ونی، چه هغه هم د الله تابعدار مخلوق دی، د الله تعالی نافرمانی نه كوی، او د دی زمانی خلک د الله تعالی سره هغه كسان رابلی چه هغه اشد او سخت فاسقان وی، نو څوک چه په نيک انسان باندی او يا په ونو او ګټو باندی داسی عقيده ساتی دا ډيره معمولی خبره ده، په نسبت دهغه چا ته چه فاسق فاجر باندی د الوهيت عقيده لری.

دريمه وجه: دزړو مشركانو شرک صرف په توحيد الوهيت كښی وو، او په توحيد ربوبيت كښی هغوی شرک نه كوو، ليكن موجوده مشركين په توحيد الوهيت او ربوبيت دواړه كښی شرک كوی، دمثال په توګه كله وائی چه طبيعت په دی كائناتو كښی تصرف كوی.

زه په اخير كښی خپله وينا په يوه ضروری خبره او مسأله باندی ختموم، هغه دا چه په دی كښی هيڅ خلاف نشته چه توحيد بايد د زړه په اعتقاد سره وی او د ژبی په وينا سره وی، اود اندامونو په عمل سره، كه په دی كښی يو كم شی نو بيا دغه سړی مسلمان نه شی كيدای، كه چيرته توحيد وپيژنی او عمل پری ونه كړی نو هغه ضدی كافر دی، لكه فرعون، او ابليس، او په دی مسئله كښی ډير خلک خطا كيږی، او وائی: دا خبره خو حقه ده ليكن مونږ پری قدرت نه لرو، او زمونږ په ملک كښی د هغی كول جايز نه دی، بلكه د ټولو خلكو موافقت په كار دی، چه د شر نه يی بچ شوه، ليكن دغه مسكين بيچاره ته پته نشته، چه اكثر د كفر مشران او امامان، حق پيژنی ليكن د يو عذر د وجی نه يی پريږدی، لكه څرنګه چه الله تعالی فرمائی ﴿ اشْتَرَوْا بِآيَاتِ اللَّهِ ثَمَنًا قَلِيلًا فَصَدُّوا عَن سَبِيلِهِ ۚ إِنَّهُمْ سَاءَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴾ سورة التوبه ۹ ، **ترجمه :** دوی دالله دآيتونو په بدل كښي ډيره لږه بيه واخيستله او (ډير خلك يي) دهغه له لياري څخه منع كړي دي، بيشكه چي هغه څه چي دوی كوی بد دی.

او كه چيرته ظاهرا توحيد عملی كوی ليكن پوهيږی پری نه، او عقيده پری نه ساتی نو دغه انسان بيا منافق دی، دغه بيا د خالص كافر نه ډير نا كاره دی، لكه څرنګه چه الله تعالی فرمائی : ﴿ إِنَّ الْمُنَافِقِينَ فِي الدَّرْكِ الْأَسْفَلِ مِنَ النَّارِ ﴾ سورة النساء ۱۴۵ ، **ترجمه :** يقينا منافقين به په لاندی طبقه د اور كښی دی.

او دا مسئله به تا ته په هغی وخت كښی ښكاره شی، كله چه ته د خلكو په خبرو كښی سوچ او فكر وكړی، پس څه خلک داسی دی چه حق پيژنی ليكن د دنيا د حرص دوجی نه پری عمل نه كوی،

لکه قارون، او یا د منصب د وجې نه لکه هامان، او یا د بادشاهۍ د وجې نه لکه فرعون، او یو شمیر خلک داسې دي چه په ظاهرکښې پرې عمل کوی، لیکن په پټه پرې عمل نه کوی لکه منافقین، کله چه ترې تپوس وکړی چه ته په زړه کښې څه عقیده لرې، نو معلومات ورته نه وی.

لیکن د دې دوه وو آیاتونو په مطلب باندې ځان ښه پوه کړه:

✸ **اولنی آیات**: ﴿ لَا تَعۡتَذِرُواْ قَدۡ كَفَرۡتُم بَعۡدَ إِيمَٰنِكُمۡۚ ﴾ سورة التوبه ٦٦ ، **ترجمه** : پلمې (او عذرونه) مه کوئ، بېشکه وروسته له ایمان (راوړلو) څخه کافران شوی یئ.

کله چه تا ته دا خبره معلومه شوه، چه بعضې هغه کسان چه د رسول الله ﷺ په ملګرتوب کښې د رومیانو غزا ته تللی وو، د یوی خبری په سبب کافران شول چه هغه یې هم د ټوقو او ساعت تیرئ په شکل کړی وه، نو هغه کسان چه د دنیا د حرص د وجې نه او یاد منصب د وجې نه، او یا د چا د لحاظ د دوجې نه، د کفر خبرې کوی او یا پرې عمل کوی، دا د هغه چا نه په کفر کښې ډیر لوی دی، چه په ټوقو او ساعت تیرئ سره د کفر خبری کوی. ځکه چه مسخرې کونکې غالبا په زړه کښې هغه عقیده نه لرې چه کوم څه د خلکو خندولو لپاره په خوله باندې وائی، او هغه کسان چه د کفر خبری کوی او یا پرې د خلکو د ویرې او د طمع په خاطر عمل کوی، نو دشیطان وعده یې په ځای کړه لکه څرنګه چه الله تعالی فرمائی : ﴿ ٱلشَّيۡطَٰنُ يَعِدُكُمُ ٱلۡفَقۡرَ وَيَأۡمُرُكُم بِٱلۡفَحۡشَآءِۖ ﴾ سورة البقرة ٢٦٨ ، **ترجمه** : شیطان تاسي ته د فقر او خواری وعده درکوي او په ناوړو کارونو (او بی حیائی) درته امر کوي.

او همدا راز د هغه ویرول (او وعید) یې په ځای کړ الله فرمائی : ﴿ إِنَّمَا ذَٰلِكُمُ ٱلشَّيۡطَٰنُ يُخَوِّفُ أَوۡلِيَآءَهُۥ ﴾ سورة العمران ١٧٥ ، **ترجمه** : بیشکه دا شیطان دی چي تاسو د خپل ملګرو څخه ویروي.

او دغی انسان د الله تعالی د وعدی تصدیق ونه کړ الله تعالی فرمائی : ﴿ وَٱللَّهُ يَعِدُكُم مَّغۡفِرَةٗ مِّنۡهُ وَفَضۡلٗاۗ ﴾ سورة البقرة ٢٦٨ ، **ترجمه** : او الله تاسي ته د خپلي بخښني او فضل وعده کوي.

او د الله تعالی د ویرولو (وعید) خیال یې ونه ساتی، الله تعالی فرمائی : ﴿ فَلَا تَخَافُوهُمۡ وَخَافُونِ إِن كُنتُم مُّؤۡمِنِينَ ﴾ سورة العمران ١٧٥ ، **ترجمه** : نو ددوی څخه مه ویرېږئ او زما څخه وویرېږئ که ایمان لرئ.

ایا د چا چه دا حال وی نو هغه د الله تعالی د دوستی حقدار دی او که د شیطان؟

✸ **دوهم آیت** : الله تعالی فرمائی : ﴿ مَن كَفَرَ بِٱللَّهِ مِنۢ بَعۡدِ إِيمَٰنِهِۦٓ إِلَّا مَنۡ أُكۡرِهَ وَقَلۡبُهُۥ مُطۡمَئِنُّۢ بِٱلۡإِيمَٰنِ وَلَٰكِن مَّن شَرَحَ بِٱلۡكُفۡرِ صَدۡرٗا فَعَلَيۡهِمۡ غَضَبٞ مِّنَ ٱللَّهِ وَلَهُمۡ عَذَابٌ عَظِيمٞ ﴾ سورة النحل ١٠٦ ، **ترجمه** : هر ځوك چي دخپل ایمان راوړلو څخه وروسته کافر شو (د خدای غضب وربانديِ دی) مګر هغه ځوك چي زورېږي وکړ شو خو زړه يې په ايمان باندی مطمئن وو، خو هغه ځوك چې سينه يې کفر ته پرانیسته، نو پردوی باندې د الله غضب دی او دوی ته لوی عذاب شته.

پس الله تعالی په دی کسانو کښې هیڅ ځوک معذوره نه دی ګڼلی، مګر هغه ځوک چه مجبوره کړی شی، او زړه یې په ایمان باندې مطمئن وی، او نور ټول هغه کسان چه د ویرې د وجې نه کفر کوی، یا د طمع او لالچ د وجې نه کفر کوی، او یا د ملک وطن قبیلې او مال د وجې نه کفر کوی، او یا د ټوقې په خاطر کفر کوی، نو الله تعالی د دوی عذرونه نه قبلوی، او آیت په دی باندې هم دلالت کوی، چه اکراه او زور (زبردستی) صرف د انسان په عمل او وینا کښې راتلای شی، او د زړه په عقیده کښې اکراه او زبر دستی نه شی راتلای، او الله تعالی فرمائی : ﴿ ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمُ ٱسۡتَحَبُّواْ ٱلۡحَيَوٰةَ ٱلدُّنۡيَا عَلَى ٱلۡأٓخِرَةِ وَأَنَّ ٱللَّهَ لَا يَهۡدِي ٱلۡقَوۡمَ ٱلۡكَٰفِرِينَ ﴾ سورة النحل ١٠٧ ، **ترجمه** : دغه (عذاب) له دې کبله دی چې دوی د دنیا ژوند په آخرت باندې غوره کړی دی، او بیشکه خدای کافرانو خلکو ته لیاره نه ښیي.

نو دا خبره واضحه شوه چه عذاب د دوی د عقیدی په وجه نه وو، او نه د جهالت او د دین نه د نفرت په وجه، بلکه سبب د عذاب د دنیا دمحبت دوجی وو چه دوی په آخرت باندی هغی ته ترجیح ورکړی وه.

آیا د دي ټولو خبرو نه وروسته دا وخت اوس نه دی را رسیدلی چه ته الله ته راوګرځی، او هغه عقیده پریږدی چه ته پری مبتلا شوی یی، ځکه چه خبره ډیره خطر ناکه ده لکه چه تا واوریده، او دا ډیره مهمه او عظیمه مسئله ده.

عبدالنبي : زه د الله تعالی نه بخشش او معافی غواړم، او الله ته راګرځم، او ګواهی کوم، چه د عبادت حقدار صرف الله تعالی دی، او محمد ﷺ د الله پیغمبر دی، او زه په ټولو هغی باطلو معبودانو باندی کافر کیږم چه ما یی عبادت او بندګی کوله، او د الله نه خواست کوم چه ما په هغی کښی معذوره وګڼی، او معافی راته وکړی، او د رحمت مغفرت او لطف معامله راسره وکړی، او ما په توحید او صحیح عقیده باندی ثابت قدمه کړی، او الله تعالی دی تا له په نصیحت باندی اجر د رکړی، ځکه چه دین نصیحت دی، او الله دی په دی هم اجر درکړی چه په هغه منکراتو او غلطو عقایدو دی رد وکړه، چه په کوم باندی زه اخته شوی وم، که چیرته په دغه حالت کښی زه د الله تعالی سره مخامخ شوی وی، نو کامیاب شوی به نه وی، هغه دا چه زما نوم عبد النبی وو، اوس زیری درکوم چه خپل نوم می په عبد الرحمن باندی بدل کړه.

لیکن اوس زه دا هیله لرم چه ماته بعضی هغه شیان بیان کړی چه خلک پکښی زیات غلطیږی.

عبدالله : صحیح ده، غوږ راته کیږده.

✸ د قرآن او سنت په هکله چه کله اختلاف راشی، نو ستا شعار او تګلاره باید دا نه وی چه په اختلافی مسائلو پسی لاړ شی، او د فتنی او د غلط تاویل په لټه کی شی، بلکه ته باید د رشتینو عالمانو شعار او تګلاره ځانه اختیار کړی، هغه کسان چه په متشابه مسائلو کښی فرمائی : ﴿ءَامَنَّا بِهِۦ كُلٌّ مِّنۡ عِندِ رَبِّنَاۗ﴾ ، مونږ په دی باندی ایمان لرو دا ټول زمونږ د رب له طرفه دی، او په اختلافي شیانو کښی د رسول الله ﷺ په دی حدیث باندی عمل کوی: « **دَعْ مَا يَرِيبُكَ إِلَى مَا لا يَرِيبُكَ** » أحمد والترمذي ، **ترجمه :** هغه څه پریږده چه په تا په شک کښی غورځوی، او په هغه څه عمل وکړه چه ته پکښی شك نلری، او په د ی حدیث باندی عمل وکړه: « **فَمَنِ اتَّقَى الشُّبُهَاتِ اسْتَبْرَأَ لِدِينِهِ وَعِرْضِهِ، وَمَنْ وَقَعَ فِي الشُّبُهَاتِ وَقَعَ فِي الْحَرَامِ** » متفق عليه

ترجمه : څوک چه د شبهاتو او شکمنو شیانو نه ځان وساتی نو ده خپل دین او عزت پاک او خوندی وساته، او څوک چه په شبهو کښی واقع شی، نو هغه به په حرامو کی واقع شو. او د رسول الله ﷺ په دی حدیث چه فرمائی : « **وَالإِثْمُ مَا حَاكَ فِى صَدْرِكَ وَكَرِهْتَ أَنْ يَطَّلِعَ عَلَيْهِ النَّاسُ** » مسلم. **ترجمه :** ګناه هغه ده چه ستا زړه یی بده ګڼی، او نه غواړی چه خلک پری خبر شی. مسلم روایت کوی. او د رسول الله ﷺ په دی حدیث چه فرمائی : « **اسْتَفْتِ قَلْبَكَ وَاسْتَفْتِ نَفْسَكَ. ثَلاثَ مَرَّاتٍ. الْبِرُّ مَا اطْمَأَنَّتْ إِلَيْهِ النَّفْسُ وَالإِثْمُ مَا حَاكَ فِي النَّفْسِ وَتَرَدَّدَ فِى الصَّدْرِ وَإِنْ أَفْتَاكَ النَّاسُ وَأَفْتَوْكَ** » أحمد. د خپل زړه او ځان نه تپوس وکړه (دری ځلی یی دا وفرمائل) نیکی هغه ده چه زړه پری مطمئن کیږی او ګناه هغه ده چه زړه ورته مطمئن نه وی، او دهغی په هکله دځان سره شك ولری، اګر که خلک درله د هغی په حلال والی فتوی هم درکړی.

✸ د خواهشاتو د تابعداری نه ځان وساته ځکه چه الله تعالی ترینه بندګان ویرولی دی، لکه څرنګه چه الله فرمائی : ﴿أَرَءَيۡتَ مَنِ ٱتَّخَذَ إِلَٰهَهُۥ هَوَىٰهُ﴾ سورة الفرقان ٤٣ ، **ترجمه :** آیا هغه څوك دي ولید، چي د خپل نفس هوس يي خپل معبود جوړ کړ؟

✸ د خلکو او د هغوی د رایو او نظریاتو د تعصب نه ځان وساته، او د مشرانو د غلطو عقیدو او رسمونو د تعصب او تابعداری نه هم ځان وساته، ځکه چه دغه تعصب انسان د حق نه گرځوی، او حق د مؤمن لپاره د ورک شوی څیز مثال لری هر ځای کښی چه یی پیدا کړی نو هغه یی ډیر حقدار دی، الله تعالی فرمائی : ﴿وَإِذَا قِيلَ لَهُمُ ٱتَّبِعُواْ مَآ أَنزَلَ ٱللَّهُ قَالُواْ بَلۡ نَتَّبِعُ مَآ أَلۡفَيۡنَا عَلَيۡهِ ءَابَآءَنَآۚ أَوَلَوۡ كَانَ ءَابَآؤُهُمۡ لَا يَعۡقِلُونَ شَيۡـٔٗا وَلَا يَهۡتَدُونَ﴾ سورة البقرة ١٧٠ ، **ترجمه :** او کله چي مشرکانو ته وويل شي د هغه حکم پيروی وکړئ چي الله نازل کړی دی دوی وايي: نه، بلکه مونږ به د هغه څه پيروي کوو چي خپل پلرونه مونږ په هغه باندي مونډلي دي، آيا که څه هم ددوی پلرونه په څه نه پوهيدل او سمه لاره يي نه وه مونډلي؟

✸ د کفارو سره مشابهت مه کوه، ځکه چه دغه کار د ټولو مصيبتونو سر دی، لکه چه رسول الله ﷺ فرمائی : « **مَنْ تَشَبَّهَ بِقَوْمٍ فَهُوَ مِنْهُمْ** » أبو داود. **ترجمه :** څوک چه د کوم قوم سره ځان مشابه کوی نو هغه د هغه قوم د جملی نه دی، ابو داود روايت کوی.

✸ په مخلوق او غير الله باندی توکل او پروسه مه کوه، ځکه چه الله تعالی فرمائی : ﴿وَمَن يَتَوَكَّلۡ عَلَى ٱللَّهِ فَهُوَ حَسۡبُهُۥٓ﴾ سورة الطلاق ٣ ، **ترجمه :** څوک چه په الله باندی توکل وکړی نو الله ورله بس پوره دی.

✸ د الله په نافرمانی او معصيت کښی د مخلوق تابعداری مه کوه، ځکه چه دالله په معصيت کښي د مخلوق تابعداری شرک دی، لکه څرنګه چه رسول الله ﷺ فرمائی : « **لاَ طَاعَةَ لِمَخْلُوقٍ فِي مَعْصِيَةِ الخَالِقْ** » الترمذي. **ترجمه :** د مخلوق داطاعت له وجي دخالق گناه کول روا ندی.

✸ په الله تعالي باندی غلط گمان مه کوه، ځکه چه الله تعالی په حديث قدسی کښی فرمائی : « **أَنَا عِنْدَ ظَنِّ عَبْدِي بِي** » متفق عليه. **ترجمه :** زه دبنده دگمان په وړاندی یم.

✸ د مصيبت د دفع کولو او يا د لری کولو په خاطر، کړی او بندونه په غاړه کښی مه اچوه.

✸ د نظر د دفع کولو په خاطر تعويذونه په غاړه کښی مه اچوه، ځکه چه دغه کار شرک دی، لکه څرنګه چه رسول الله ﷺ فرمائی : « **مَنْ تَعَلَّقَ شَيْئًا وُكِلَ إِلَيْهِ** » الترمذي. چا چه تعويذ يا بل څيز په غاړه کښی واچوه نو هغی ته به وسپارلی شی، امام احمد او ترمذی روايت کوی.

✸ دکانو ونو او د زړو اثارو او د نورو ابادیو د تبرک نه ځان وساته، ځکه چه دا شرک دی.

✸ دبد پالی نیولو اود شومتيا د عقيدی نه ځان وساته، ځکه چه دا شرک دی، عبدالله بن مسعود رضی الله عنه فرمائی : « **الطِّيَرَةُ شِرْكٌ، الطِّيَرَةُ شِرْكٌ** » ثَلاثًا. أحمد وأبوداود. **ترجمه :** شومتيا او بد فالی نيول شرک دی، دری ځلی يی وفرمايل امام احمد او ابو داود روايت کوی.

✸ د هغو نجوميانو تصديق مه کوه چه دعلم غيب، او دخلکو د خوشحالئ او شومتيا (سپيره والی) د علم دعوه کوی، په دی خبرو کښی د دوی تصديق کول شرک دی، ځکه چه په غيبو باندی په غير د الله تعالی نه هيڅوک نه پوهيږی.

✸ د باران نسبت ستورو او موسمی فصلونو ته مه کوه، ځکه دا کار شرک دی، بلکه د باران نسبت صرف الله ته په کار دی.

✸ په غير الله يعنی مخلوق باندی قسمونه مه کوه، اگر چه ډير لوی شان والا هم وی، لکه په پيغمبرانو يا په امانت، اويا په عزت او عهد باندی قسم کول، ځکه چه دا شرک دی، لکه څرنګه چه په حديث کښی راغلی: « **مَنْ حَلَفَ بِغَيْرِ اللَّهِ فَقَدْ كَفَرَ أَوْ أَشْرَكَ** » أحمد وأبو داود. **ترجمه :** چا چه بيله الله نه په بل چا يعنی مخلوق باندی قسم وکړه نو هغه کافر شو، او يا مشرک شو، امام احمد او ابو داود روايت کوی.

✸ زماني هواګانو، لمر، ګرمی او يخنی ته كنځلی مه كوه، ځكه چه دا په حقيقت كښی الله تعالی ته كنځلی دی.

✸ چه كله درته تكليف ورسيده نو د (كه چيری يا كاشكی) كلمه مه وايه، ځكه چه هغه د شيطان وسوسو او عمل ته دروازه خلاصوی، او همدارنګه دا د الله تعالی په تقدير باندی اعتراض دی، ليكن د مصيبت په وخت كښی داسی وايه: (قدر الله وما شاء فعل)، يعنی الله تعالی د دی فيصله كړی وه او الله تعالی چه څه وغواړی هغه كوی.

✸ او داسی مه وايه چه (په الله دی سلام وی) ځكه چه الله تعالی په خپله سلام دی.

✸ او په قبرونو باندی جماتونه مه جوړوه، ځكه په هغه جمات كښی چه قبر په كښی وي لمونځ كول جايز نه دی، په بخاري او مسلم كښی حديث دی چه عائشه رضی الله تعالی عنها فرمائی: چه رسول الله ص د ځكندن په سخته مرحله كښی وفرمايل : « **لَعْنَةُ اللَّه عَلَى الْيَهُودِ والنَّصارى اتَّخَذُوا قُبُورَ أَنْبِيائِهِمْ مَسَاجِدَ يُحَذِّرُ ما صَنَعُوا** » . د الله لعنت دی وی په يهودو او عيسايانو باندی، ځكه چه د خپلو پيغمبرانو په قبرونو به يی جماتونه جوړول، او پدی وينا سره رسول الله ﷺ خپل امت د هغی كارونو نه ويروی چه يهوديانو به كول. او عائشة رضی الله عنها فرمائی : كه د رسول الله ﷺ دغه وينا نه وی نو خلكو به د هغه قبر ښكاره كړی او اوچت كړی وی. متفق عليه، او همدا راز رسول الله ﷺ فرمائي : « **إِنَّ مَنْ كانَ قَبْلَكُم كانُوا يَتَّخِذُونَ قُبُورَ أَنْبِيائِهِمْ وصالِحِيهِمْ مَساجِدَ، فَلا تَتَّخِذُوْا القُبُورَ مساجدَ فإنِّي أنْهاكُم عَنْ ذَلِكَ** » أخرجه أبوعوانة . يقينا هغه كسان چه ستاسی نه مخكی وو هغوی به د خپلو پيغمبرانو اود نيكانو خلكو په قبرونو باندی جماتونه جوړول، نو تاسی په قبرونو باندی جماتونه مه جوړوی يقينا زه تاسو د دغی كار نه منع كوم. ابو عوانه روايت كوی.

✸ د هغی موضوعی او دروغو رواياتو او احاديثو تصديق مه كوه چه دروغجنو خلكو رسول الله ﷺ ته منسوب كړی، او خلك دی ته رابلی چه رسول الله ﷺ يا د نورو نيكانو خلكو په ذات باندی وسيله ونيسی، ځكه چه دغه روايات او احاديث باطل موضوعی او دروغ دی، بعضی د هغی نه په لاندی ډول دی: ١) « توسلوا بجاهي، فإن جاهي عند الله عظيم» زما په جاه او مرتبه باندی وسيله ونيسی ځكه چه زما شان او مرتبه د الله په نزد ډيره لويه ده. ٢) « إذا أعيتكم الأمور فعليكم بأهل القبور »، كله چه ستاسو كارونه بند شي، نو تاسی د قبرونو والاؤ نه مدد وغواړی . ٣) « إن الله يوكل ملكًا على قبر كل وليّ يقضي حوائج الناس »، يقينا الله تعالی د هر ولي په قبرباندی پرښته مقرر كړی چه د خلكو حاجتونه پوره كوی. ٤) « لو أحسن أحدكم ظنه بحجر نفعه »، كه چيرته يو انسان په كمر يا تيګه باندی هم ښه ګمان وكړی نو فايده به ورته وركړی . (نو دا ټول باطل، موضوعی او دروغجن روايتونه دی ځان تری وساتئ).

✸ د هغی بدعی اجتماعګانو او محفلونو نه ځان وساته، چه خلكو ورته د دينی مناسبتونو لقب وركړی دی، لكه د رسول الله ﷺ د ميلاد، او يا د اسراء او معراج په نوم، او يا د شب برات په نوم، غونډیجوړول، ځكه چه دا په دين كښی بدعت او نوی پيداشوی كارونه دی، او د رسول الله ﷺ نه پری هيڅ دليل نشته، او نه صحابهٔ كرامو دغه عمل كړی چه د نبی ﷺ سره يی مينه او محبت زمونږ نه ډير زيات وو، او په نيكو عملونو باندی زمونږ نه ډير زيات حرص ناك وو، او كه چيرته په دغی عمل كښی ثواب وی، نو هغوی به ورته زمونږ نه مخكی پری عمل كړی وی.

په يوه روايت كبنې راغلي چه دجنت كنجي او چابي (كيلي) دتوحيد كلمه (لاإلـه إلاالله) ده، ليكن آيا هرڅوك چه داكلمه ووائي نوهغه د دې حقدار دې چه د جنت دروازه ورته بيرته او خلاصه شي؟

وهب ابن منبه ته وويلې شوه: آيا د (لاإله إلا الله) كلمه دجنت كيلي نده؟ هغه وويلې: هو ده، ليكن دهرې كنجې لپاره غاښونه وي، كه چيرې داسې كنجي اوكيلي دې راوړه چه غاښونه ورله وي نو د جنت دروازه به درته خلاصه شي، اوكه چيرې دغسې چابي نه وي نوبيا به درته خلاصه نشي.

اودرسول الله ﷺ ډير احاديث ثابت شويدي، چه د دغې كنجې دغاښونو وضاحت يې كړې، لكه دا حديث درسول الله ﷺ: (من قال: لاإله إلاالله مخلصاً .....) **ترجمه :** (يعني څوك چه په إخلا ص سره دا كلمه ووائي)، كله فرمائي : (...مستيقناً بها قلبه ....) **ترجمه :** چه په زړه كبنې يې پرې يقين وي، اوپه بعضو رواياتو كبنې داسې دي: (...يقولها حقا من قلبه ....) **ترجمه :** چه په حقه او دزړه له كومې دا كلمه ووائي، اوداسې نور احاديث هم، يعنې په احاديثو كبنې جنت ته ننوتلو شرط دادې چه د دې كلمې په معنى پوه شي او تر مرګه پورې په دې هغې باندې په ثابت قدمه پاتې شي، اوپه بعضې احاديثو كبنې راغلي، چه دكلمې طيبې تابعداري به كوي. نو د مخكنې ذكرشوو احاديثو نه بعضو علماء د كلمې طيبې دشرطونو استنباط كړې، چه عملي كول يې لازم اوضروري دي، دې لپاره چه داكلمه دجنت كنجي او كيلي شي، اودغه شرطونه يې دغاښونو په شان وګرځې، اودغه شرطونه په لاندې ډول دي:

❶ **د كلمې طيبې په معنى باندې پوهيدل :** نو دالازمه اوضروري خبره ده، چه دتوحيد دكلمې په معنى باندې داسې پوهه راشي، چه د جهالت منافي او مقابل وي، نو دا كلمه بيله الله نه دبل چا نه الوهيت نفي كوي، او الله تعالى لپاره يې ثابتوي، نو ما سوا د الله تعالى نه بل معبود برحق نشته، او دليل يې دالله تعالى دا قول دى: ﴿إِلَّا مَن شَهِدَ بِٱلۡحَقِّ وَهُمۡ يَعۡلَمُونَ﴾ سورة الزخرف ٨٦ ، **ترجمه :** مګرهغه څوك چه په حق باندې ګواهي وكړي او هغوى پوهيږي، د حق نه مراد په دې ايت كبنې كلمه د توحيد يعنې لاإلـه إلا الله ده، اورسول الله ﷺ فرمائي « مَنْ مَاتَ وَهُوَ يَعْلَمُ أَنَّهُ لا إِلَهَ إِلا اللَّهُ دَخَلَ الْجَنَّةَ » مسلم. **ترجمه :** څوک چه مرشي په داسې حال كبنې چه هغه دلا إله إلا الله په معنى باندې پوهيږي هغه به جنت ته داخل شي، مسلم روايت كوي.

❷ **يقين چه د شك مقابل اومنافي وي:** يعنې دكلمې طيبې په مراد اومقصد باندې مضبوط اوقوي يقين كول، ځكه چه كلمه طيبه يوه داسې كلمه ده چه شك، ګمان او تردد نه قبلوي، بلكه د مضبوط يقين اوعقيدې تقاضا كوي، لكه څرنګه چه الله تعالى دمؤمنانو په صفت كبنې فرمائي : ﴿إِنَّمَا ٱلۡمُؤۡمِنُونَ ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ بِٱللَّهِ وَرَسُولِهِۦ ثُمَّ لَمۡ يَرۡتَابُواْ وَجَٰهَدُواْ بِأَمۡوَٰلِهِمۡ وَأَنفُسِهِمۡ فِي سَبِيلِ ٱللَّهِۚ أُوْلَٰٓئِكَ هُمُ ٱلصَّٰدِقُونَ﴾ سورة الحجرات ، ١٥ **ترجمه :** بيشكه (رښتيني) مومنان هغه كسان دي چې په الله او په پيغمبر يې ايمان راوړ او بيا په شك كښې ونه لويدل، او په خپلو مالونو او ځانونو يې د الله په لياره كښې جهاد وكړ، همدوې دي رښتيني (او پرهيز ګاران).

نو يواځې په ژبه باندې ويل كافي ندي، بلكه دزړه يقين ورسره ضروري دى، بلكه كه چيرته ورسره يقين نه وي نو دا خو بيا منا فقت دي، او رسول الله ﷺ فرمائي : « أَشْهَدُ أَنْ لا إِلَهَ إِلا اللَّهُ وَأَنِّي رَسُولُ اللَّهِ لا يَلْقَى اللَّهَ بِهِمَا عَبْدٌ غَيْرَ شَاكٍّ فِيهِمَا إِلا دَخَلَ الْجَنَّةَ » مسلم. **ترجمه :** زه ګواهي وركوم چه بيله يو الله نه بل دعبادت وړ (حقدار) نشته، او زه د الله پيغمبر يم، هيڅ يو بنده به نه وي چه دا ګواهي ووايي او شك پكښې ونلري او بيا دالله سره ملا قات سره

ملاقات وکړی مګر دا چه جنت ته به داخل شی.

❸ **قبلول چه د ردولو مقابل وی :** یعنی په زړه اوژبه باندی دهغه څه قبلول چه دا کلمه یی تقاضا کوی، نو څوک چه د توحید دعوت قبول نه کړی بلکه رد یی کړی، نو دغه انسان کافر شو، فرق نلری چه دا ردول په سبب دکبر سره وی، او که په سبب دعناد اوحسد سره وی، الله تعالی دهغه کافرانو په باره کښی فرمائی چه دتکبر په وجه یی دتوحید د کلمی نه انکار کړی دی: ﴿ إِنَّهُمْ كَانُوٓاْ إِذَا قِيلَ لَهُمْ لَآ إِلَٰهَ إِلَّا ٱللَّهُ يَسْتَكْبِرُونَ ﴾ سورة الصافات ٣٥ ، **ترجمه :** دوی همداسي وو، کله به چي دوی ته وویل شو، پرته له الله څخه بل دعبادت وړ معبود نشته، دوی به تکبر کاوه.

❹ **انقیاد اوتابعداری :** او دا د ایمان یو عملی مظهر دی، او دا د الله تعالی د شریعت په عملی کولواو د ناروا اوحرامو کارونو په پریښودلو باندی حاصلیږی، لکه څرنګه چه الله فرمائی : ﴿ وَمَن يُسْلِمْ وَجْهَهُۥٓ إِلَى ٱللَّهِ وَهُوَ مُحْسِنٌ فَقَدِ ٱسْتَمْسَكَ بِٱلْعُرْوَةِ ٱلْوُثْقَىٰ وَإِلَى ٱللَّهِ عَٰقِبَةُ ٱلْأُمُورِ ﴾ سورة لقمان ٢٢ ، **ترجمه :** او هر څوك چي خپل ځان الله ته وسپاري او دنيك عمل خاوند وي، بيشكه چي په ټينګه كړئ يي لاس لګولی دی او د ټولو كارونو انجام خاص الله لره دی.

(او رسول الله ﷺ فرمائی : (يوکس په تاسو کښی ترهغی پوری مؤمن نه شی کيدلی، ترڅو چه خپل خواهشات زما دراوړی دين تابع نه کړی) اودا پوره او کامله تابعداری ده).

❺ **دکلمی طيبی په ويلو کښی رشتينوالی او صداقت :** داسی صداقت چه د دروغو او منافقت خلاف وی، ځکه چه څوک دا کلمه په ژبه باندی وائی او په زړه کښی يی دروغ ګڼی نو دغه انسان بيا منافق بللي کيږی، او دليل پری دالله تعالی دا قول دی: ﴿ يَقُولُونَ بِأَلْسِنَتِهِم مَّا لَيْسَ فِى قُلُوبِهِمْ ﴾ سورة الفتح ١١ ، **ترجمه :** دوی په خپلو ژبو هغه څه وايی چه په زړونوکښی يی نشته.

❻ **دکلمی طيبی سره محبت :** مؤمن بايد د کلمی طيبی سره مينه او محبت ولری او دکلمی طيبی په غو ښتنه اوتقا ضا باندی بايد ډ ير په مينه او شوق سره عمل وکړی، او د کلمی طيبی د هغی ويونکو سره به مينه او محبت کوی چه پدی کلمه باندی عمل کوی، او دبنده د محبت علامه د خپل رب سره دا ده، چه يو انسان هغه څه چه الله يی خوښوی غوره او مقدم وبولی، اګر که د ده د خواهشاتو مخالف هم وی، او دالله تعالی او د پيغمبر ﷺ د دوستانو سره دوستی کول، او دهغوی د دشمنانو سره دشمنی کول، او د الله تعالی دنبی ﷺ تابعداری کول، او دهغه دهدايت قبلول.

❼ په اخلاص سره دکلمی طيبی ويل: چه مقصد يی په دی کلمه سره صرف د الله تعالی رضا وی، لکه څرنګه چه الله تعالی فرمائی : ﴿ وَمَآ أُمِرُوٓاْ إِلَّا لِيَعْبُدُواْ ٱللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ ٱلدِّينَ حُنَفَآءَ ﴾ سورة البينة ٥ ، **ترجمه :** او دوی ته حکم ندی شوی مګر ددی چه په زښت اخلاص سره د الله عبادت وکړي او په عين حال کښي له شرك څخه توحيد راګرځيدونکی وي.

اورسول الله ﷺ فرمائی : « **فَإِنَّ اللَّهَ قَدْ حَرَّمَ عَلَى النَّارِ مَنْ قَالَ لا إِلَهَ إِلا اللَّهُ يَبْتَغِي بِذَلِكَ وَجْهَ اللَّهِ** » البخاري. **ترجمه :** يقيناً الله تعالی په اور باندی حرام کړی هغه څوک چه وائی: پرته يو الله نه بل دعبادت وړ معبود نشته، پداسی حال کی چه په هغی سره دالله مخ (او رضامندی) غواړی.

د دی ټولو شرطونو د عملی کولو سره، ترمرګه پوری په دی کلمه باندی ثابت قدمی اوثبات هم ضروری او لازم دی.

دخلکو نه په قبرونو کښی امتحان اخیستل کیږی، اود دری خبرو پو ښتنه به تری کیږی، چا چه جواب ورکړه کامیاب به شی، او چا چه جواب ورنه کړه نو هلاک او تباه به شی، او یدی سوالونو کښی یو دا دی، چه نبی دی څوک دی؟ اوجواب به نه شی ورکولی مګر هغه څوک چه الله تعالی یی ثابت قدمه کړی، او په دنیا کښی ورته الله تعالی د کلمی طیبی په شرطونو باندی د عمل کولو توفیق ورکړی وی، او د دی شهادت او ګواهیٔ لپاره چه (محمد رسول الله) دی څلور شرطونه دی یعنی د دی لپاره چه دا شهادت او ګواهی په ورځ دقیامت کښی ویونکی ته فایده ورکړی، او هغه په لاندی ډول دی:

1 د رسول الله ﷺ تابعداری کول په هغه څه کښی چه حکم پری کوی: لکه څرنګه چه الله تعالی مونږ ته دهغی په تابعداریٔ حکم کړیدی، لکه چه فرمائی: ﴿مَّن يُطِعِ ٱلرَّسُولَ فَقَدۡ أَطَاعَ ٱللَّهَ﴾ سورة النساء ۸۰ ، **ترجمه :** څوک چه د رسول الله ﷺ تابعداری کوی، نو هغه دالله تعالی تابعداری وکړه، پس جنت ته ننوتل دنبی ﷺ په تابعداری او اطاعت پوری تړلی دی، لکه چه رسول الله ﷺ فرمائی: **« كُلُّ أُمَّتِي يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ إِلا مَنْ أَبَى. قَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ: وَمَنْ يَأْبَى؟ قَالَ: مَنْ أَطَاعَنِي دَخَلَ الْجَنَّةَ وَمَنْ عَصَانِي فَقَدْ أَبَى »** البخاري، زما ټول امتیان به جنت ته ننوځی، مګر هغه څوک چه انکار وکړی، صحابه و عرض وکړه ای رسول الله: څوک دی چه انکار به وکړی، هغه وفرمائل: څوک چه زما اطاعت کوی هغه به جنت ته ننوځی، اوڅوک چه زما نا فرمانی کوی، نوهغه انکار وکړو. پس څوک چه د رسول الله ﷺ سره محبت کونکی وی نودهغه اطاعت به کوی، ځکه چه دا د محبت ثمره او نتیجه ده، څوک چه د نبی ﷺ د محبت دعوه کوی په غیر داطاعت نه نو هغه دروغجن دی.

2 په هغه څه کښی د رسول الله ﷺ تصدیق کول چه د هغی خبر یی ورکړی: نو څوک چه د خپل خواهش او شهوت د وجی نه د رسول الله ﷺ صحیح حدیث دروغ وګڼی، نو هغی د الله تعالی او د نبی ﷺ دواړو تکذیب وکړه، ځکه چه رسول الله ﷺ د دروغ او خطا نه معصوم دی، لکه چه الله تعالی فرمائی: ﴿وَمَا يَنطِقُ عَنِ ٱلۡهَوَىٰٓ﴾ سورة النجم ۳ ، **ترجمه :** او (محمد ﷺ) خبری نه کوی دخپلو خواهشاتو نه.

3 دهغه څه نه ځان ساتل چه رسول الله ﷺ تری منع کړی: دشرک نه نیولی چه په ټولو کښی لویه ګناه ده، او د نورو لویو تباه کونکو ګناهونو، او همدارنګه د وړو ګناهونو اومکروهه شیانو پوری، د دی ټولو نه ځان ساتلو په اندازه، او د نبی علیه السلام سره د محبت په اندازه په ایمان کښی زیادت راځی، او کله چه ایمان زیات شی نو الله تعالی نیک عملونه په نظر کی ورته ښایسته کوی، کفر، فسق او نور ګناهونه ورته ناکاره ښکاره کوی کوی.

4 دالله تعالی بندګی به د رسول الله ﷺ په طریقه او نقشه باندی کیدای شی : د الله تعالی عبادت توقیفی دی، په هغی کښی اجتهاد کول جایز نه دی، بلکه په عبادت کښی د رسول الله ﷺ تابعداری واجب او فرض ده، او په دین کی دهیڅ یو کار ایجادول جایز نه دی تر څو پوری چه د رسول الله ﷺ نه ثابت شوی نه وی. رسول الله ﷺ فرمائی: **« مَنْ عَمِلَ عَمَلاً لَيْسَ عَلَيْهِ أَمْرُنَا فَهُوَ رَدٌّ »** مسلم، چا چه یو داسی عمل وکړ چه زمونږ امر پری نه وی شوی نو هغه مردود دی.

فائده : په دی پوه شه چه د رسول الله ﷺ سره محبت کول فرض دی او یواځی محبت کول کافی نه دی بلکه دا ضروری خبره چه هغه به تا ته د ټولو خلکو نه بلکه د خپل ځان نه هم زیات محبوب وی، ځکه چه څوک د چا سره محبت کوی نو هغه غوره ګڼی او د هغه سره موافقه کول غوره کوی، د نبی ﷺ سره په محبت کښی رشتینی انسان هغه دی چه د محبت علامی پکښی ښکاره شی لکه هغه پسی اقتدا کول او د هغه د قولی او فعلی سنتو تابعداری کول، او د هغه حکمونه منل او د نهی نه یی ځان ژغورل او په سختئ او اسانتیا کښی او خوښئ او نا خوښئ کښی د هغه په اخلاقو باندی ځان سمبالول، ځکه چه تابعداری د محبت علامه او ثمره ده او په غیر د اطاعت نه د محبت تصدیق نه شی کیدای.

او د نبی ﷺ سره د محبت ډیری علامی دی چه ځنی دادی : د هغه ډیر یادول او درود پری ویل، ځکه چه څوک د چا سره محبت کوی نو هغه ډیر یادوی، د هغه د ملاقات سره شوق ساتل، ځکه چه هر دوست د خپل محبوب د ملاقات سره مینه لری، د رسول الله ﷺ د ذکر په وخت کښی د هغه تعظیم او احترام کول، إسحاق رحمه الله فرمائی / د نبی ﷺ صحابهٔ کرامو د هغه د وفات نه وروسته چه کله به یی هغه ذکر کولو نو دوی به عاجزی کوله، او د بدن ویښته به یی ځیره (شخ) ودریدل، او ژړل به ئی.

د هغه چا سره بغض او دشمنی کول چه د رسول ﷺ سره دشمنی کوی، او د هغه چا نه جدا کیدل چه د رسول الله ﷺ د سنتو خلاف کوی، او د هغه په دین کښی بدعتونه پیداکوی چه هغه منافقین مبتدعین دی، د هغه چا سره محبت کول چه رسول الله ﷺ ورسره محبت کاوه، لکه د رسول الله ﷺ خاندان، د هغه بیبیانی، او د هغه د مهاجرو او انصارو صحابهٔ کرامو سره مینه، او د هغه چا سره دشمنی کول چه څوک د پیغمبر ﷺ د خاندان (آل بیت) او صحابه و سره دشمنی کوی او یا ورته کنځلی کوی، د نبی ﷺ د ښایسته اخلاقو پسی اقتدا کول ځکه چه رسول الله ﷺ په ټولو مخلوقاتو کښی ښایسته اخلاقو والا انسان وو تر دی چه عائشة رضی الله عنها فرمائی : د نبی ﷺ اخلاق قرآن کریم وو یعنی هغه په خپل ځان باندی دا خبره لازمه کړی وه چه هغه کار به کوی چه قران کریم ورته په هغی باندی حکم کړی دی.

د رسول الله ﷺ صفتونه دادی : د ټولو خلکو نه ډیر زیات بهادر او زړور انسان وو، او ډیرشجاعت او بهادری به یی په سخت جنګ کښی معلومیدله، او د ټولو نه ډیر زیات سخی وو، او ډیره سخا او کرم به یی د رمضان په میاشت کښی کوله، او د مخلوقاتو لپاره د ټولو نه زیات خیر خوا وو، ډیر صبر ناک وو، هیڅ کله یی د خپل نفس لپاره د چا نه انتقام نه دی اخستی، د الله تعالی په حکمونو کښی ډیر سخت وو، ډیری عاجزی او درنښت (وقار) خاوند وو، د پیغلی جنئ نه په حیا کښی ډیر زیات وو، او د خپل اهل بیت په هکله د ټولو خلکو نه ډیر خیرخواه وو، او د ټولو مخلوقاتو نه په رحم کښی ډیر زیات وو، ... او داسی نور صفتونه هم.

اللهم صلِّ وسلم على نبينا وآله وزوجاته وصحابته وتابعيهم ومن تبعهم بإحسان إلى يوم الدين.

لمونځ د اسلام دوهم رکن دی، او بیله اودس نه نه صحیح کیږی، او پاکی په اوبو او یا خاورو باندی حاصلیږی.

د اوبو قسمونه : **۱)** طاهر یعنی پاکی اوبه: چه دا په خپله هم پاکی وی او بل څیز لره هم پاکونکی وی، او دغه قسم او به بی اودسی لیری کوی او نجاست صفا کوی.

۲) پلیتی اوبه: دا هغه اوبه دی چه لږی وی او پلیتی یا نجاست ورسره ګډ شوی وی، او یا ډیری وی خو په خوند رنګ او یا بوی کښی یی تغیر راغلی وی.

یادونه : ډیری اوبه په هغه وخت کښی پلیتیږی چه ګندګی ورلـه د دری صفتونو نـه په یو صفت کښی تغیر راولی، رنګ، خوند، آو بوی، او لږی اوبه چه مجرد ګندګی ورسره ګډه شی نو پلیتیږی، او د ډیرو اوبو حد چه د دوو چاټو (قلتینو) نـه زیاتی شی چه تقریبا هغه (۲۱۰) لیتره اوبه دی.

لوښی او سامان : لوښی ټول پاک دی چه استعمالول یی جایز دی، مګر د سرو او سپینو زرو په لوښو کښی خوراک کول جآیز نه دی، او په دغه لوښو کښی اودس کول صحیح کیږی لیکن سره د ګناه، او د کافرانو د لوښو او جامو استعماول جایز دی، مګر کله چه مونږ ته یی نجاست معلوم شی نو بیا د هغی استعمال جایز نه دی.

د مړوحیواناتو څرمنی : نجسی دی، او مړه حیوانات په دوه قسمه دی: **۱)** چه غوښه یی حرامه وی **۲)** چه غوښه یی پاکه وی لیکن حلاله شوی نه وی، او هغه مړ حیوان چه غوښه یی پاکه وی لیکن حلال شوی نه وی نو کله چه د هغی څرمن رنګ کړی شی (وچ شی او پوخ شی) نو بیا د هغی استعمالول په وچو او جامدو شیانو کښی جایز دی لیکن په مایع شیانو کښی یی استعمالول جایز نه دی .

استنجاء : د مخی او یا د شا د دوو لارونه د ګندګی صفا کولو ته استنجا ویل کیږی، که چیرته دغه صفائی په اوبو سره وی نو استنجا ورته وائی او که په کانو کاغذ او یا په نورو شیانو سره وی نو استجمار ورته وائی، او د استجمار (استنجا) لپاره شرط دا دی چه په پاکو، مباحو، پاکونکو شیانو باندی وی، او په خوراکی شیانو باندی استنجا کول جایز نه دی، په دری کانو یا په زیاتو باندی استنجا کول مستحب دی، لیکن د غټو او وړو بولو د خارجیدلو په وخت کښی استنجا کول فرض دی.

کله چه یو انسان قضاء حاجت وکړی نو په غیر د ضرورت نه ورته په همدغی حالت پاتی کیدل جایز نه دی، په ګدرونو، لارو، په سیورو، د میوه دارو و نو لاندی، قضاء حاجت کول او یا په خلاصه فضا کښی قبلی ته مخ کول ناروا دی.

د هغه چا لپاره چه د قضاء حاجت اراده لری جایز نه دی چه داسی شیان د ځان سره بیت الخلا ته ننباسی چه د الله تعالی ذکر په کښی وی، او د قضاء حاجت په وخت کښی خبری کول، په ښی لاس د شرمګاه مسه کول، او په ابادی کښی قبلی ته مخ کول هم ناروا دی، او په پریمنځلو او صفائی کولو کښی د شمیر طاقوالی، او همدا راز په اوبو او کانو دواړو باندی استنجا کول مستحب دی.

مسواک : په نرم مسواک سره لکه د (اراک) د ونی په لرګی سره دخولی صفائی کول مستحب دی، او د لمانځه، تلاوت، اودس، د خوب نه د راپورته کیدو په وخت کښی، مسجد یا کور ته د ننوتلو په وخت کښی، او یا د خولی د صفا کولو لپاره د مسواک استعمالول بیا سنت مؤکد دی، د مسواک د استعمال په وخت په اوداسه کښی په ښی طرف باندی شروع

کول مستحب دی، او د هغی شیانو په صفا کولو کښی چه مستحب نه وی د چپ لاس استعمالول ښه کار دی.

داودس فرضونه :

داودس فرضونه شپږ دی: ۱) دمخ پریمنځل چه خوله او پوزی ته پکښی اوبه اچول هم شامل دی. **۲)** د گوتو نه تر څنگلو پوری دلاسونو پریمنځل. **۳)** دسر مسحه کول سره د غوږونو. **٤)** د گټیو (بجلکو) پوری د ښپو پریمنځل. **٥)** په ترتیب سره د اندامونو پریمنځل. **٦)** متصل او په پرله پسی توگه د اندامونو پریمنځل، یعنی چه دومره تأخیر پکښی رانه شی چه مخکی اندام پکښی وچ شی.

داودس سنت طریقی : د مسواک استعمالول، د ورغوو پریمنځل، خولی اوپوزی ته په اوبو اچولوکښی مبالغه او زیادت کول، مگر په هغه وخت کښی چه روژه وی، د ږیری او گوتو خلالول، دغوږونو مسحه کول، دښی اندام پریمنځل مخکښی د چپ نه، او دری کرتی د هر اندام پریمنځل، په ښی لاس باندی خولی ته اوبه اچول او په چپ لاس باندی پوزی ته او به اچول، د اندامونو سولول (مښل)، پوره اودس کول، او د اودس نه وروسته دعاء ویل.

د اوداسه واجبات : د اودس په ابتداء کښی بسم الله ویل، او د هغه چا لپاره دری کرتی د لاسونو پریمنځل د ورغوو پوری چه د خوب نه راپاڅی، او دا په هغی وخت کښی چه کله خپل لاسونه د اوبو په لوښی کښی داخلوی.

د اوداسه مکروهات : په ډیرو یخو او یا ډیرو گرمو اوبو باندی اودس کول، د دری کرتی نه زیات د یو اندام پریمنځل، د اندامونو نه د اوبو څنډل، او د اندامونو وچول جایز دی، د چینی په مینځ کښی غسل کول.

یادونه: په خوله کښی د اوبو د اچولو په وخت کښی د اوبو ښورول ضِروری دی، او د پوزی منځ ته د تنفس د لاری د اوبو داخلول هم ضروری دی.

د اوداسه شرعی طریقة : اودس او نور عبادتونه بیله نیت څخه نه صحیح کیږی، لکه څرنگه چه رسول الله ﷺ فرمائی : یقینا دار او مدار دعملونو په نیت سره دی، او یقینا دهر سړی لپاره هغه څه دی چه نیت یی ورله کړی وی، بخاری روایت کوی، او د نیت کولو ځای زړه دی او په ژبه باندی به یی نه وائی: (ځکه چه دابدعت دی) بیا به بسم الله ووائی، او دری کرتی به لاسونه پریمنځی، بیا به په یو لاس دری کرتی خولی او پوزی ته اوبه واچوی، بیا به مخ دری کرتی پریمنځی، اندازه یی: د سرد ویختو د شنو کیدو د ځای نه نیولی دزنی د لاندی حصی پوری په اعتبار داوږدوالی سره، اود یو غوږ نه نیولی تر بل غوږه پوری په اعتبارد عرض سره، او خپلی ږیری ته به اوبه رسوی که چیرته گڼه وی، او که رنگی (سپکه) وی نوبیائی وینځل لازم او ضروری دی، بیابه خپل لاسونه تر څنگلو پوری دری کرتی پریمنځی، بیا به سر د مخ د حد نه نیولی تر څټ پوری مسحه کړی، اودواړه سبابی گوتی به د غوږونو په سورو کښی داخلی کړی، او په لویو گوتو به د غوږونو ظاهری طرف مسحه کړی، بیا به خپلی ښپی دری واری د گټو (بجلکو) سره پریمنځی.

یادونه: ږیره که چیرته رنگی (سپکه) وی نوبیا د ږیری لاندی د پوستکی پریمنځل واجب دی، او که گڼه وی نو بیا به د ږیری ظاهری طرف پریمنځی.

او بیا به دا دعاء ووائی: (أشهد أن لا إله إلاالله وحده لا شریک له وأشهد أن محمداَ عبده ورسوله)، زه گواهی کوم چه پرته یو الله نه بل دعبادت وړ معبود نشته، چه واحد لاشریک

ذات دی، او گواهی کوم چه محمد ﷺ دالله تعالی بنده او پیغمبر دی.

په موزو باندی مسحه کول : موزی د ښپو لباس دی چه د څرمن یا د بل شی نه جوړیږی، او که چیرته دغه لباس د وړیو نه جوړ شوی وی نو بیا ورته جورابی ویل کیږی، او په موزو باندی مسح کول صرف د وړوکی بی اودسی په حالت کښی جایز دی.

اود مسحی کولو شرطونه دا دی : **۱)** چه د کامل طهارت په حالت کښی به یی موزی اغوستی وی (چه د دوهمی ښپی د پریمنځلو نه ئی وروسته موزی په ښپو کړی وی). **۲)** چه دغه طهارت په اوبو سره حاصل شوی وی. **۳)** چه د ښپو د کومو ځایونو پریمنځل فرض وی هغه یی پټ کړی وی. **٤)** مباحی یعنی حلالی وی. **۵)** چه د دغی موزو اصلی ماده پاکه وی.

په پټکی باندی مسحه کول : په پټکی باندی دلاندی شرطونو موافق هم مسحه کول جائز دی: **۱)** چه دغه پټکی د سړی لپاره وی. **۲)** چه ټول سر یی پټ کړی وی **۳)** چه مسحه د وړوکی بی اودسی له امله وی. **٤)** چه دغه طهارت په اوبو سره حاصل شوی وی.

په پوړنی او لوپټه باندی مسحه کول : په پوړنی او لوپټه باندی مسحه کول دلاندی شرطونو موافق جائز دی: **۱)** چه دغه پوړنی د ښځی لپاره وی. **۲)** چه د مری یا غاړی د لاندی طرف نه چاپیر (راتاو) شوی وی. **۳)** چه دغه مسحه د وړوکی بی اودسی له امله وی. **٤)** چه دغه طهارت په اوبو سره حاصل شوی وی. **۵)** چه ټول سر یی پټ کړی وی.

د مسحی موده : د مقیم لپاره یوه شپه او ورځ، او د مسافر لپاره دقصر موده یعنی (۸۵) کیلومتره مسافه ده، چی دری ورځی او دری شپی دی.

د مسحی ابتداء : اوموده یی د مسحی د کولو نه شروع کیږی د سبا ورځی د همدغی وخت پوری (۲٤) ساعته.

د موزو هغه مقدار چه مسح پری کیدای شی : د ښپو د ګوتو نه نیولی تر پنډو پوری او د موزو اکثره حصه باید مسحه شی، او د دواړو لاسونو په ګوتو باندی به مسحه کوی په داسی حال کښی چه ګوتی به یی خوری کړی وی.

فائده : که چیرته دسفر په وخت کښی څوک مسحه وکړی، اوبیا مقیم شی، اویا په کور کښی مسحه وکړی لیکن بیا مسافر شی، او یا د مسحی په ابتداء کښی شکی وی، نوپدی ټولو حالاتو کښی یی حکم د مقیم دی.

په پټی باندی مسحه کول : پټی په اصل کښی د هغی دوه و لرګو نه عبارت ده چه د هډوکی د ترلو لپاره تری کار اخستلی کیږی، چه په هغی باندی مسحه کول دلاندی شرطونو موافق جائز ده : **۱)** چه انسان ورته ضرورت او حاجت ولری. **۲)** چه د حاجت د ځای نه پکښی باید تجاوز ونه کړی. **۳)** چه د دغه ځای په مسحه کولو او د اوداسه د نورو اندامونو په پریمنځلو کښی موالات (پرله پسی والی) وکړی، که چیرته دغه پټی د زخمی ځای نه تجاوز کړی وی نو بیا د دغی ځای نه د پټی لری کول ضروری دی، او که چیرته د ضرر نه ویریده نو بیا پری مسحه کول جایز دی، نارینه او ښځه پدی حکم کښی برابر دی.

څو فایدی : غوره دا ده چه په دواړو موزو باندی غبرګ مسحه وکړی شی په غیر د تقدیم د ښی ښپی نه ✸ د موزو په لاندی او وروستنی برخی مسحه کول جائز نه ده ✸ د مسحی په ځای د موزو پریمنځل او یا د مسحی تکرارول مکروهه کار دی ✸ د پټکی او لوپټی (پوړنی) په اکثره برخه مسحه کول فرض دی.

داودس ماتونکی شیا ن :

هغه په دری قسمه دی : ۱) هغه څه چه دانسان د دوه وو لارو نه خارج شي، لکه دهواء یا باد، منی، تشی اوډکی بولی، اود مذی (سپینو اوبو) خارجیدل. **۲)** دعقل دسره تلل، په خوب سره وی او که په بی هوشی سره وی، مگر په ناستی یا په ولاړه باندی معمولی پرکاره کیدل، کوم ضرر نه لری.**۳)** ددوو لارو نه بغیر دبدن دبلی حصی نه د تشو او ډکو بولو خارجیدل. **٤)** د بدن نه د یو نجس شی په کثرت سره خارجیدل (په غیر د تشو او ډکو بولو نه) لکه وینه شوه او یا داسی بل شی. **۵)** د اوښ د غوښی خوړل. **٦)** او ځینی شیان داسی دی چه دعلماء په کښی اختلاف دی، لکه قی کول، اود وینی خارجیدل، په لاس باندی د عورت بیله کوم حائل مسحه کول، او په شهوت سره او بیله کوم حائل سره دښځی یا سړی مسحه کول، د اسلام نه مرتد کیدل، او مړی له غسل ورکول، لیکن په دی حالاتو کښی اودس کول غوره دی چه د اختلاف نه پری ووځی.

که د یوه سړی په طهارت کښی یقین وی، او په بی اودسی کښی یی شک وی، اویا د دی په عکس باندی وی، نو عمل به په یقین باندی کوی، چه هغه مخکی والی دی، که بی اودسی مخکی وی نوحکم یی دبی اودسی دی، او که طهارت مخکی وی نوحکم یی د طهارت دی.

غسل او هغه شیان چه غسل فرضوی :

هغه شیان چه غسل پری فرضیږی : ۱) په وینه باندی او یا په خوب کښی په خوند سره د بدن نه د منی وتل. **۲)** دزنانه سره جماع کول اگرکه انزال یی هم ونه شی. **۳)** چه کله یو کافریا یو مرتد اسلام راوړی. **٤)** دحیض د وینی وتل. **۵)** د نفاس د وینی وتل.**٦)** چه کله یو مسلمان مړ شی.

د غسل فرضونه : د ټول بدن پریمنځل دغسل په نیت، او د خولی او پوزی دننه پریمنځل.

دکامل غسل مسنونه طریقه : ۱) په زړه کښی نیت کول. **۲)** بسم الله ویل. **۳)** دری کرتی دلاسونو پریمنځل د مړوندونو پوری. **٤)** دجنابت نه ورروسته دعورت یا شرمگاه پریمنځل یعنی استنجاء کول. **۵)** اودس کول. **٦)** په سرباندی دری کرتی په لپه اوبه اچول، چه د ویښتو بیخونه پری لانده شی اوبیا د هغی خلالول. **۷)** بیا په ټول بدن باندی اوبه اچول. **۸)** په لاسونو باندی د بدن مبنل اوسولول. **۹)** په ښی طرف باندی شروع کول.

که چیرته ویښته ډیر گڼ وی، نو په دغی صورت کښی د ویښتو لاندی پوستکی ته د اوبو رسول فرض دی، اوکه چیرته یی کونځی کړی وی نو د هغی خلاصول فرض ندی، او په غسل کښی په ښی طرف باندی شروع کول مستحب دی، او که چیرته په غسل سره د لوی او وړوکی طهارت نیت وکړی، نو د دواړو لپاره کافی کیږی.

کله چه یو انسان بی اودسه وی نو په هغی باندی دری شیان حرام دی : ۱) په غیر دغلاف اوپردی نه د مصحف (قران کریم) مسحه کول. **۲)** لمونځ کول فرضی وی او که نفلی. **۳)** دبیت الله شریف طواف.

اوپه جنب باندی د دغو دریو شیانو نه علاوه : ٤) د قرآن کریم تلاوت. **۵)** په جمات کښی وخت تیرول هم حرام دی. د جنب لپاره په غیر د اوداسه نه خوب کول، او یا د اوبو په استعمال کښی اسراف کول مکروه کار دی.

د تیمم مسایل :

د تیمم د روا کیدو شرطونه : ۱) د اوبو نشتوالی ۲) په پاکو، حلالو، خاورو باندی تیمم وهل چه دوړه او غبار لرونکی وی، او سوی نه وی.

د تیمم ارکان : په ټول مخ باندی مسحه کول، بیا تر مړوندونو پوری په دواړو لاسونو مسحه کول، ترتیب، او په متصله توګه په مخ او لاسونو باندی مسحه کول.

د تیمم ماتونکی شیان : ۱) هر هغه شی چه اودس ماتوی.۲) د اوبو پیدا کیدل د هغه چا لپاره چه د نشتوالی له امله یی تیمم وهلی وی. ۳) د عذر زایله کیدل لکه څوک چه د مرض له امله تیمم وکړی او بیا روغ شی.

د تیمم سنت طریقی : ۱) د لوئی بی اودسی په حالت کښی په ترتیب او پرله پسی توګه تیمم کول.۲) په اخری وخت کښی تیمم کول. ۳) د تیمم نه وروسته د هغی دعاء ویل چه د اوداسه نه وروسته ویل کیږی.

په تیمم کښی مکروهه کار : د یو ځل نه زیات په زمکه پاندی د لاسونو وهل.

د تیمم مسنونه طریقه : طریقه یی داده چه اول به په زړه کښی نیت کوی او بیا به بسم الله ووائی، بیا به یو کرت (یو ځلی) په دواړو لاسونو باندی پاکه ځمکه ووهی، او خپل مخ به پری مسحه کړی، او بیا به د لاسونو ورغوی مسحه کړی یعنی د ښی ورغوی شاه به د چپ ورغوی په دننه طرف باندی مسحه کړی، او همداراز د چپ ورغوی شاه به د ښی ورغوی په دننه طرف باندی مسحه کړی.

د نجاست صفا کول :

عناصر په دری قسمه دی: حیوا نات : هغه بیا په دوه قسمه دی:

۱) نجس : لکه سپی خنزیر او هغه شیان چه د دی دواړو نه پیداکیږی، هغه مرغان چه غوښه یی نه خوړل کیږی، او یا هغه حیوانات چه غوښه یی نه خوړل کیږی او د پشوګانو نه لوی وی، او د دی قسم حیواناتو متیازی، خوشایان، لاړی، خولی، منی، شوده، بلغم او قی پلیت او نجس دی.

۲) پاک حیوانات : او هغه بیا په دری قسمه دی: **أ)** انسان: د هغی خوله، لاړی، شوده، او بلغم پاک دی، همدا راز د انسان ټول اجزاء پاک دی، مګر د انسان تش او ډک بول (مذی او (ودی) یعنی هغه اوبه چه د شهوت له امله د بدن نه وځی او همدا راز د انسان وینه دا ټول نجس او پلیت دی. **ب)** هغه حیوانات چه غوښه یی خوړلی کیږی، نو د هغی بولی، خوشیان، شوده، خوله، لاړی، بلغم او قی پاک دی. **ج)** هغه حیوانات چه د هغی نه ځان ساتل ګران وی، لکه خر، پشو او مږه شوه او یا داسی نور حیوانات شوه نو د دی حیواناتو لاړی او خوله صرف پاکه ده.

مږه حیوانات : ټول پلیت او نجس دی مګر د انسان جثه پاکه ده او همدا راز ماهی ملخ، او هغه شیان چه وینه نه لری لکه لړم، میږی او ماشی شوه (دا شیان چه په کوم ځای باندی مږه شی نو هغه ځای پری نه پلتیږی).

جامد شیان : جامد شیان ټول پاک دی لکه زمکه، ګټی، او داسی نور، لیکن د مخکینو شیانو عناصر تری مستثنی دی.

ځنی فایدی : وینی، زوی، او نوونه پلیت دی، لیکن د لمانځه په حالت کښی د پاکوحیواناتو لړ او معمولی وینه څه پروا نه کوی. ✸ د دوو شیانو وینه پاکه ده ۱) ماهی. ۲) کومه وینه چه د حلال شوی مال په غوښه او یا د هغی په رګونو کښی پاتی شوی وی. ✸ هغه

غوښه چه دژوندي حیوان نه غوڅه شوي وی، همدا راز علقه یعنی ټینګه وینه چه په رحم کښي وی او یا مضغه یعنی هغه حمل چه څلویښت ورځی ورباندی تیری شوی وی دا ټول نجس او پلیت دی ✸ د نجاست لری کول نیت ته ضرورت نه لری که باران یې صفا کړی نو هم پاک شوه ✸ د پلیت څیز مسه کول په لاس سره او یاپری ګرځیدل اودس نه ماتوی، لیکن د هغی لری کول فرض دی، او همداراز هغه نجاست چه جامو او یا بدن ته رسیدلی وی نو د هغی صفا کول هم فرض دی ✸ نجاست او پلیتی د لاندی شرطونو موافق صفا کیدای شی: ۱) په پاکو اوبو باندی د هغی پریمنځل. ۲) د پریمنځل شوی څیز زبیښل که زبیښل یې امکان لری ۳) که چیرته په پریمنځلو باندی پلیتی نه صفا کیږی نو بیا به یې سولولو (مښلو) باندی صفا کوی. ٤) که چیرته د سپی نجاست او پلیتی وی نو هغه به اوه کرتی پریمنځلی شی او اتم کرت به یې په خاورو او یا په صابون باندی پریمنځی.

ځنی لارښوونی : ✸ که چیرته دغه نجاست مائع وی لکه تشی بولی او یا د وینی په شکل کښي وی، نو هغه به په اوبو سره صفا کولی شی، تر دی چه د نجاست بوی او رنګ ختم شی، او که جسم لرونکی پلیتی وی لکه لوی بولی نو بیا به د هغی ماده او اثرات حتمی له منځه وړی. ✸ او که چیرته د پلیتی صفا کیدل په غیر د اوبو نه ممکن نه وو نو بیا یی په اوبو باندی پریمنځل فرض دی ✸ او که چیرته د پلیتی او نجاست ځای ورک شی نو بیا به هغه احتمالی ځای ټول پریمنځل کیږی تر دی چه پلیتی په یقینی توګه له منځه ولاړه شی. ✸ څوک چه د نفلی لمونځ لپاره اودس وکړی نو فرضی لمونځ پری هم کولای شی. ✸ څوک چه اوده شی او یا تری باد خارج شی نو استنجاء کول پری فرض نه دی ځکه چه هوا پلیته نه ده، لیکن که د لمانځه اراده لری نو صرف اودس کول پری فرض دی.

د هغی وینی آحکام چه په طبیعی طور د ښځو نه خارجیږی (حیض او استحاضه)

مسأله	حکم
د حیض لږ اوډیر عمر	کم عمر چه حیض پکښی شروع کیږی نه (۹) کاله دی او که د دی نه مخکی وینه شروع شی نو هغه استحاضه ده او ډیر عمر له یی حد نشته
د حیض لږه موده	د حیض لږه موده یوه ورځ او شپه (۲٤) ساعته دی که د دی نه کمه شی نو هغه بیا استحاضه ده
د حیض ډیره موده	پنځلس ورځی دی او که د دی نه زیاتی شی نو هغه بیا استحاضه ده
د دوو حیضونو منځ کښی د طهر موده	دیارلس ورځی دی که د دیارلسو ورځو د پوره کیدو نه مخکښی وینه وینی نو هغه بیا استحاضه ده(۱).

---

۱) حیض : هغه طبیعي وینه ده چی دصحت او روغتیا په حال کی دولادت څخه بغیر وځی.
استحاضه : هغه وینه ده چه د مرض د وجی نه رابهیږی.
د حیض او استحاضه په منځ کښی فرق . ۱) د حیض وینه ټنګه وی چه تور والی ته مایله وی او د استحاضه وینه خالصه سره وی لکه د پوزی د وینی په شان . ۲) د حیض وینه ټنګه وی چه قطری پکښی وی او د استحاضه وینه نری وی لکه د زخم نه چه وینه بهیږی. ۳) د حیض وینه غالبا بد بویه وی ، او د استحاضه وینه د نورو عادی وینو په شان بوی لری.
او په حائضه زنانه باندی دا شیان حرام دی : په فرج کی جماع کول، طلاق ورکول، لمونځ کول ، په جمات کښی وخت تیرول ، د قرآن تلاوت ، روژه، طواف، او داسی نور.

د ښځو غالبه موده د حيض	شپږ او يا اوه ورځې دی.
د ښځو غالبه موده د طهر	درويشت او يا څلرويشت ورځې دی.
ايا د حمل په دوران کښې چه کومه وينه ده هغه د حيض وينه ده؟	کله چه د حامله زنا نه نه خړه وينه او يا زيړه وينه خارج شي نو هغه حيض نه دی بلکه استحاضه ده.
ښځې په څيل طهر باندې څنګه پوهيږي ؟	ښځې په دوه قسمه دی: ۱) په څرينناکۍ اود سپينو اوبو په وتلو سره چه د طهر په وخت کښې يې وينې ۲) د شرمګاه په وچيدو سره چه وينه بنده شي
هغه سريښناکي او سپين رنګې ټنګې اوبه چه د ښځې د شرمګاه نه وځې	که چيرته شفافې سپين رنګې او څرينناکې اوبه وی نو هغه پاکې دی، او که چيرته سره يا خړ رنګې او يا زيړ رنګې وينه وی نو هغه پليته ده، او په دی تولو سره اودس ماتيږی، او که په دوامداره توګه بهيږی نو دا بيا استحاضه ده.
هغه خړه او زيړه وينه چه د ښځې د شرمګاه نه خارجيږی	که چيرته د حيض سره متصل وی مخکې او يا وروسته نو دا بيا حيض دی او که د حيض سره متصل نه وی نو هغه بيا استحاضهدی.
هغه زنانه چه د حيض ورځې يې معلومې وی او بيا د حيض د ورځو د پوره کيدو نه مخکې پاکه شي	کله چه وينه بنده شي او طهر يې وليده نو دغه زنانه بيا پاکه ده اګر که د دغې زنانه د عادت ورځې پوره شوی هم نه وی
د څيلې معلومې مودی نه د حيض مخکې کيدل او يا وروسته کيدل	هغه وينه چه د حيض صفت پکښې وی نو هغه حيض دی، که په هر وخت کښې وی ليکن په دی شرط چه د دواړو وينو په منځ کښې د دياړلسو ورځونه زياتې وی چه د طهر لږه موده ده، او که د هغې نه کمې وی نو هغه بيا استحاضه ده.
کله چه د حيض وينه د څيل معلوم عادت نه زياته او يا کمه شي	هغه د حيض وينه ده ليکن په دی شرط چه د پنځلسو ورځو نه زياته نشي چه د حيض اکثره موده ده .
کله چه د يوی ښځې نه ديره موده وينه بهيږی لکه مياشت او يا د دينه زيات	د هغې څلور حالاتہ دی : ۱) هغه زنانه چه په هره مياشت کښې د حيض وخت او د ورځو شمير پيژنې، نو دغه زنانه به د حيض د ورځو د شمير او وخت موافق کښينې، برابره خبره ده که وينه يې معلومه وی او که نه وی. ۲) هغه زنانه چه په هره مياشت کښې ورته د حيض وخت معلوم وی ليکن د ورځو شمير ورته معلوم نه وی، نو دغه زنانه به په همغو ورځو کښې شپږ او يا اوه ورځې کښينې چه د حيض غالبه موده ده. ۳) هغه زنانه چه چه د حيض د ورځو حساب ورته معلوم وی ليکن په مياشت کښې ورته د حيض د راتلو وخت معلوم نه وی، نو هغه به د هری اسلامی هجری مياشت په ابتداء کښې د حيض د ورځو په مقدار کښينې.

د هغې وينې أحکام چه په طبيعی توګه د ښځو نه خارجيږی

مسألـــــه	حکـــــــــم
کله چه يوه ښځه بچی و زيږوی او وينه ونه وينې	نو دغه ښځه نفاسه نه ده، نه پری غسل فرض دی، او نه يې روژه ماتيږی.
کله چه ښځه د ولادت علامې ووينې	هغه وينه او اوبه چه ښځه يې د ولادت نه څه موده مخکې وينې هغې باندې د نفاس احکام نه جاري کيږی بلکه هغه استحاضه ده.
هغه وينه چه د ولادت په دوران کښې د ښځې نه خارجيږی	دغه د نفاس وينه ده اګر که ماشوم لا پيدا شوی نه وی، او يا د ماشوم څه برخه خارج شوی وی، نو په دغې زنانه باندې هغه لمونځ فرض نه دی چه د ولادت په دوران کښې پری راغلی وی.
د نفاس ورځې به د کوم وخت نه حسابيږی؟	کله چه ماشوم د مور د خيټی نه په کامله توګه خارج شي.

د نفاس کمه موده څومره ده ؟	د لږی مودی لپاره یی حد نشته که چیرته بچی وزیږوی او بیا سمدستی وینه بنده شی غسل پری فرض دی او لمونځ به کوی او د څلوینتو ورځو پوره کیدو ته به انتظار نه کوی.
د نفاس ډیره موده څومره ده؟	د نفاس ډیره موده څلوینت ورځی دی که د دی نه زیاته شی نو څه اعتبار ورله نشته، لیکن غسل پری فرض دی او لمونځ به کوی مګر که د حیض د هغی زمانی سره موافق شی چه د حمل نه مخکی وه نو بیا دغه وینه د حیض ده.
که چیرته یوه ښځه دوه بچی وزیږوی او یا د هغی نه زیات	نو د اول بچی د پیدا کیو نه به وروسته د نفاس ورځی حسابیږی.
هغه وینه چه د ماشوم د غورځیدونه وروسته خارجیږی	که چیرته د دغی ضائع شوی ماشوم عمر (۸۰) ورځی وی او یا دهغی نه کمی نو دغه بیا داستحاضه وینه ده، او که چیرته (۹۰) ورځی وی نو دغه بیا د نفاس وینه ده، او که د (۸۰) او (۹۰) ورځو په منځ کښی وی نو حکم بیا د ماشوم د خلقت سره تعلق لری، که چیرته د انسان شکل او خلقت پکښی پوره شوی وی نو دغه بیا د نفاس وینه ده او که پوره شوی نه وی نو هغه بیا داستحاضه وینه ده.
کله چه یوه ښځه د څلوینتوورځو په منځ کښی پاکه شی او بیا د څلوینتو ورځو د پوره کیدو نه مخکښی دوباره وینه جاری شی	هغه طهر چه ښځه یی د څلوینتو ورځو په منځ کښی وینی نو هغه طهر (پاکوالی) دی غسل به کوی او لمونځ به کوی که چیرته د څلوینتو ورځو د پوره کیدو نه مخکی بیا وینه جاری شی نو د هغی حکم د نفاس دی، او همدا حکم دی تر څو چه څلوینت ورځی پوره شوی نه وی.

څو لاربښودنی :

- په مستحاضه باندی (هغه ښځه چه د مرض د وجه نه تری وینه جاری وی) فرض دی چه لمونځ وکړی، لیکن د هر لمانځه لپاره به نوی اودس کوی.
- کله چه یوه ښځه د لمر د پناه کیدو نه مخکی د حیض او نفاس نه پاکه شی نو په هغی باندی د دغی ورځی د ماسپښین او د مازیګرد دواړه لمونځونو ادا کول فرض دی او کله چه د سهار د لمانځه نه مخکی پاکه شی نو هغه به د دغی شپی د ماښام او ماخوستن دواړه لمونځونه کوی.
- کله چه په یوه زنانه باندی د لمانځه وخت راشی، او بیا د لمانځه د ادا کولو نه مخکی حائضه شی او یائی نفاس شروع شی نو د دغی لمانځه قضائی پری فرض نه ده.
- په هغه ښځه باندی چه د حیض او یا د نفاس نه پاکه شی د غسل کولو په وخت کښی د وینتو خلاصول فرض دی، او کله چه د جنابت نه غسل کوی نو بیا پری د کونڅو خلاصول فرض نه دی
- د حائضی او نفاس والا زنانه سره جماع کول حرام دی، لیکن د نور بدن نه یی خوند اخستل جایز دی .
- د مستحاضی زنانه سره جماع کول مکروه دی لیکن د سخت ضرورت په وخت کښی جایز دی.
- د مستحاضی زنانه لپاره د هر لمانځه لپاره غسل کول مستحب دی که چیرته د هغی نه عاجزه شی نو بیادی د ماسپښین او مازدیګر لمانځه لپاره یو غسل وکړی او د ماښام او ماخوستن لمونځونو لپاره دی بل غسل وکړی، او د سهار لمانځه لپاره دی ځانله غسل وکړی، نو په یوه شپه او ورځ کښی دا دری غسلونه شوه، که چیرته د دی طاقت یی هم نه وی نو بیادی په ورځ کښی یو کرت غسل وکړی او د هر لمانځه لپاره دی تازه اودس کوی، او که د دی نه هم عاجزه وی نو بیا دی د هر لمانځه لپاره تازه اودس کوی او بیا دی لمونځ کوی.
- د ښحی لپاره د حج او یا د عمری د ادا کولو لپاره، او یا د روژی د پوره کولو په خاطر په مؤقت طور د حیض د بندولو په خاطر د دواء استعمالول جایز دی، لیکن په دی شرط چه د دوا استعمال ورته ضرر نه رسوی.

اذان او اقامت : د نارینه وو لپاره په محل د اقامت کښی اذان او اقامت فرض کفائی د ی، او د مسافر او ځانله لمونځ کونکی لپاره سنت دی، او د زنانه و لپاره مکروه دی. او د وخت د داخلیدو نه مخکی اذان کول صحیح نه دی، مګر د سهار اول اذان د نیمی شپی نه وروسته صحیح کیږی.

د لمانځه شرطونه : ۱) اسلام **۲)** عقل **۳)** تمیز **٤)** اودس او پاکوالی سره د طاقته **٥)** دوقت داخلیدل، د ماسپښین وخت د زوال نه شروع کیږی تر دی چه د هر شی سوری د هغی په اندازه شی، او د مازدیګر وخت د ماسپیخین د اخر وخت نه شروع کیږی، تردی چه لمر زیر شی، لیکن دا غوره وخت دی، او د ضرورت وخت د لمر د پناه کیدو (لویدو) پوری دی، او د ماښام وخت د لمر د پناه کیدو نه نیولی تردی چه د اسمان په کنارو کښی سوروالی ختم شی، او د ماخوستن لمونځ د دغه وخت نه شروع کیږی ترنیمی شپی پوری، او د ضرورت وخت د صبح صادقه پوری دوام لری، او په اول وخت کښی لمونځ کول بهتر دی، مګر د ماخوستن لمونځ او د ګرمی په موسم کی د ماسپښین لمونځ.او د سهار وخت د لمر د راختلو پوری دوام لری.
٦) په داسی جامه باندی دعورت پټول چه پوستکی پکښی نه ښکاری، اود نارینه عورت چه لس کلنی ته رسیدلی وی د نامه نه نیولی ترزنګنانو پوری دی، او په لمانځه کښی د ازادی او بالغی زنانه ټول بدن عورت دی مګر مخ.
۷) د نجاست او ګندګی نه د بدن جامو اود ځای پاکوالی، اوکه پداسی حال کښی یی لمونځ وکړو چه په بدن باندی یی نجاست اوګندګی وی لیکن ده ته معلومه نه وی، اویا ورته معلومه وی لیکن بیا تری هیر شی نو لمونځ یی صحیح دی، او که په لمانځه کښی ورته معلومه شی نو صفا دی کړی او لمونځ دی پوره کړی، او په ټوله زمکه باندی لمونځ کول جائزدی، مګر مقبره او قبرستان، حمامونه، د اوښانو په اندړ او غوجل کښی، اوپه عامه لاره کښی.**۸)** قبلی ته مخ ګرځول سره د طاقته.**۹)** په زړه کښی نیت کول (لیکن په خوله یی ویل بدعت دی).

دلمانځه ارکان څوارلس دی: ۱) په فرضی لمانځه کښی قیام کول (ودریدل)، چه کله د هغی طاقت لری .**۲)** تکبیر تحریمه.**۳)** د سورة فاتحی لوستل. **٤)** په هر رکعت کښی رکوع کول. **٥)** د رکوع نه وروسته پورته کیدل. **٦)** د رکوع نه وروسته په اطمنان او اعتدال سره ودریدل . **۷)** په اوو اندامونو باندی سجده کول.**۸)** د دوه و سجدو په مینځ کی کښیناستل. **۹)** په اطمنان او سکون سره د دغی فرضونو ادا کول.**۱۰)** په وروستنی قاعده کښی د التحیات لله ویل. **۱۱)** وروستنی قاعده (ناسته). **۱۲)** په وروستنی قاعده (ناسته) کښی په نبی ﷺ باندی درود ویل. **۱۳)** سلام ګرځول. **۱٤)** په ترتیب سره د دغی فرضونو او ارکانو ادا کول.
اولمونځ په غیر د دی فرضونو نه نه پوره کیږی، او د یو رکن په پریښودو سره رکعت باطلیږی، په قصد سره وی اوکه په سهوه سره.

دلمانځه واجبات اته دی : ۱) د تکبیر تحریمه نه علاوه نور ټول تکبیرونه. **۲)** د امام او منفرد یعنی یواځی لمونځ کونکی لپاره د (سمع الله لمن حمده) ویل. **۳)** د رکوع نه د پورته کیدو په وخت کښی د (ربنا ولک الحمد) ویل. **٤)** په رکوع کښی یو کرت (ځلی) سبحان ربی العظیم ویل. **٥)** په سجده کښی یو کرت (ځلی) سبحان ربی الأعلی ویل. **٦)** د دوه و سجدو په مینځ

کښې د (رب اغفرلی) ویل. **۷)** په اوله قاعده کښې د (التحیات لله) ویل. **۸)** اوله قاعده او هغې ته کښیناستل.
او که څوک دغه واجبات قصدا پرېږدی نو لمونځ یې فاسد شو، او که په سهوه سره پاتې شی نو بیا به سجده سهوه کوی.
او ماسوا د دغې فرضونو او واجباتو نه دلمانځه نور ټول افعال سنت دی، کول یې په کار دی لیکن د هغې په پرېښودو سجده سهوه نه لازمیږی.
د لمانځه سنت : په دوه قسمه دی: قولی، او فعلی :
قولی سنت : د افتتاحی دعاء، اعوذ بالله، او بسم الله ویل، الحمد لله نه وروسته د قرائت ویل، د امام لپاره د سهار په لمانځه کښې او دماښام او ماخوستن په اولنو دوو رکعتونو کښې په جهر سره قرائت ویل، د ربنا ولک الحمد نه وروسته د (حمدا کثیرا طیبا مبارکا فیه ملء السموات وملء الأرض...) ویل، په رکوع او سجده کښې د یو ځل نه زیات د تسبیحاتو ویل، او د سلام نه مخکې د (رب اغفرلی) او دعاء ویل.
فعلی سنت : د قیام په حالت کښې د ښی لاس ایښودل په چپ لاس باندی، د سجدی ځای ته کتل، د قیام په حالت کښې د قدمونو جدا ایښودل، سجدی ته د تلو په حالت کښې په زمکه باندی اول د زنګونونو لګول بیا د لاسونو او بیا د تندی لګول، په سجده کښې د اړخونو نه د مټو جدا کول، او د خیټې جدا کول د ورنونو نه، او د ورنونو جدا کول د لیچو نه، د زنګنونو جدا کول د یو بل نه، او د قدمونو ودرول، او د ګوتو باطنی طرف په زمکه لګول، او د اوږو برابر د لاسونو ایښودل په داسی حال کښې چه ګوتی به یې خوری کړی نه وی، او د دوو سجدو په منځ کښې او همدا راز په اوله قاعده کښې د چپی ښپې اوارول او د ښی ښپې اودرول، او د دوو سجدو په منځ کښې په ورنونو باندی د لاسونو ایښودل په داسی حال کښې چه ګوتی به یې را ټولی کړی وی، او همدا راز په قاعده کښې، مګر (خنصر) یعنې وړه ګوته او(بنصر) یعنې هغه ګوته چه د وړی ګوتی خواته ده هغه به راټولی کړی او د غټې او منځنۍ ګوتی نه به د حلقی شکل جوړ کړی او په سبابه ګوتی (دکنځلو ګوته) باندی به د الله تعالی د ذکر کولو او د دعاء کولو په وخت اشاره کوی چه مقصد پکښې د الله تعالی یووالی ته اشاره ده، او د سلام د ګرځولو په وخت کښې ښی او چپ طرف ته کتل، او د کتلو په وخت کښې په ښی طرف باندی شروع کول.
د سجده سهوی بیان : که څوک په سهوه سره په لمانځه کښې په غیر د خپل ځای نه یو روا عمل وکړی لکه په سجده کښې د قران کریم تلاوت نو د هغه لپاره سجده سهوه کول سنت ده. او په ترک د سنتو باندی سجده سهوه جایز ده. او کله چه رکوع، یا سجده، یا قیام، او یا یوه قاعده (کیناستل) زیاته کړی، او یا د لمانځه د پوره کیدو نه مخکې سلام وګرځوی، او یا په قرائت کښې داسی لحن (غلطی) وکړی چه معنی بدلوی، او یا فرض ترک کړی، او یا ورته په زیادت کښې شک واقع شی نو په دی ټولو صورتونو کښې پری سجده سهوه فرض ګرځی.
او سجده سهوه د سهوه کیدو په حالت کښې مشروع او روا شویده، او هغه په دری قسمه دی:
اول : په لمانځه کښې زیادت کول، لکه د یورکعت او یا د رکن زیاتول.

دوهم : کمی او نقصان کول: لکه د یو فرضی حکم هیریدل، مثلا چه د اول تشهد نه پورته شی که نیغ اودریدلی نه وی او دا ورته ورپه یاد شی نو واپس دی شی او تشهد دی ووائی، او که چیرته نیغ ودریده او بیا ورپه یاد شی نو نه به واپس کیږی.

دریم : شک پیداکیدل : هغه څوک چه د رکن په پریښودو کښی ورته شک پیدا شی، نو داسی ده لکه چه دغه رکن یی پریښی وی، او که چا ته د رکعتونو په شمیر کښی شک پیدا شی نوعمل به په یقین باندی کوی چه هغه لږ رکعتونه دی.

که امام سهوه شی نونارینه به په (سبحان الله) ویلو سره فتحه ورکوی، او زنانه به په لاس پرقولو (ټکولو) سره فتحه ورکوی .

دلمانځه طریقه : کله چه څوک په لمانځه اودریږی په داسی حال کښی چه مخ یی قبلی طرف ته وی، نو الله اکبر به ووائی، او امام به تکبیر تحریمه او نور ټول تکبیرونه هم په جهر باندی وائی، دي لپاره چه وروستنی خلک یی واوری، او مقتدیان به یی په پټه باندی وائی، او د تکبیر په وخت کښی به لاسونه داوږو برابر اوچت کړی، اوښی لاس به په چپ لاس باندی کیږدی، او د سینی لاندی به یی برابر کړی، او دسجدی ځای ته به گوری، او بیا به د هغی دعاگانو نه یوه دعاء ووائی چه په حدیثوکښی راغلی لکه: سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ وَتَبَارَكَ اسْمُكَ وَتَعَالَى جَدُّكَ وَلا إِلَهَ غَيْرُكَ. **ترجمه :** پاکی ده تالره ای خدایه او حمدونه دی تا لره او مبارک دی نوم ستا او اوچت دی شان ستا او بیله تا نه بل دعبادت وړ او مستحق معبود نشته، او یا دبلی دعاء ویل لکه: (اللهم باعد بيني وبين خطاياي...) بیا به اعوذ بالله او بسم الله وائی، او دغه ټول به په پټه باندی وائی، لکه څرنگه چه انس رضی الله تعالی عنه روایت کوی: چه ما د رسول الله ﷺ ابو بکر، عمر، او عثمان، رضي الله عنه نه وروسته لمونځ وکړه، ما د یوه نه هم ندی اوریدلی چه بسم الله یی په جهر ویله، بیا به سورة فاتحه ووائی، ځکه چه څوک سورة فاتحه ونه وائی نولمونځ یی صحیح ندی، او د مقتدی لپاره دا غوره ده چه د امام په سکتو او وقفو کښی سورة فاتحه ووائی او په خفیه لمانځه کښی یی ویل فرض دی، بیا به بل سورة ووائی او بیا دا مستحب دی چه د سحار په لمانځه کښی د (طوال المفصل) سورتونو نه یو سورة ووائی چه هغه دسورة (ق) نه نیولی تر سورة (نباء) پوری دی، او د ماښام په لمانځه کښی به د (قصار المفصل) سورتونو نه یو سورة ووائی، چه هغه دسورة (والضحی) نه نیولی تر سورة (والنا س) پوری دی، او په نورو لمونځونو کښی به د (اوسط المفصل) سورتونو نه یو سورة وائی، چه هغه دسورة (عم یتسائلون) نه نیولی تر سورة (والضحی) پوری دی، او امام به د سحر لمونځ او همدارنگه د ماښام او ماخوستن اولنی دوه رکعته په جهر سره کوی، او ماسوا د دی نه به نور ټول لمونځونه په خفیه او پټه کوی، او بیا به الله اکبر وائی او رکوع ته به ځی او دواړه لا سونه به د تکبیر تحریمه په شان اوچت کړی، او د رکوع په حالت کښی به دواړه لاسونه په زنگنو باندی ږدی، او گوتی به پراخه کوی، او شا به هواره کړی، او سر به ورسره برابر کړی، بیا به دری کرتی (ځلی) سبحان ربي العظيم وائی، بیا به سر اوچت کړی، او سمع الله لمن حمده به وائی، او بیا به دواړه لاسونه د اوږو برابراوچت کړی، او کله چه د رکوع نه وروسته په اعتدال سره ودریده، نو دا دعاء به ووائی: ربنا ولك الحمد حمدًا كثيرًا طيبًا مباركًا فيه ملء السموات وملء الأرض وملء ما شئت من شيء بعد. **ترجمه :** ای زموږ پروردگاره! تا لره پوره ستاینه ده، زیاته، پاکه، او مبارکه ستاینه، (تا لره پوره ستاینه ده) د آسمانونو او ځمکي او د

هغوی تر مینځ د مخلوقاتو د ډکوالي په اندازه، او په اندازه د ډکوالي د هغه شیانو چي تا غوښتي وي، ای د ستاینې او لويي خاونده.
بیا به سجدی ته لاړ شی، او الله اکبر به ورسره ووائی، او د سجدی په وخت کښی به خپلی متې د اړخونو نه، اوخیژه به د ورنونو نه جدا کړی، او د ښپو اولاسونو ګوتی به قبلی ته مخامخ کړی او بیا به سبحان ربي الأعلى دری کرتی ووائی، او که چیرته دا دعائی ورسره وویله (سبوح قدوس رب الملائکة والروح)، او دا دعاء (سبحانک اللهم وبحمدک اللهم اغفرلي) نو دا به ډیره غوره وی، بیا به سر راپورته کړی او الله اکبر به ووائی، او چپه ښپه به خوره کړی، او په هغی به کښینی، او ښی ښپه به ودروی او ګوتی به ورله قبلی ته برابری کړی، اودا دعاء به دوه کرتی ووائی: ربِّ اغفر لي اوکه دا دعاء ورسره ووایی نودا به بهتره وی وَارْحَمْنِي واجبرني وَارْفَعْنِي وَارْزُقْنِي وَانْصُرْنِي وَاهْدِنِي وَعَافِنِي وَاعْفُ عَنِّي.
ترجمه : ای الله ما ته بخښنه وکړی، او په ما رحم وکړی، او نقصان مي جبیره کړی، او (زما مقام) اوچت کړی، او روزي را ته راکړی، او مدد می وکړی، او هدایت را ته وکړی، او عافیت را ته راکړی، او عفو راته وکړی.
بیابه دوهمه سجده وکړی د اولی سجدی په شان، بیا به سراوچت کړی، او الله اکبر به ووائی، بیا به دوهم رکعت ته اوچت شی اوهغه به هم د اول رکعت په شان وکړی، چه کله یی دوه رکعتونه وکړه نو د تشهد لپاره به کښینی، ښی لاس به په ښی ورون او چپ لاس به په چپ ورون باندی کیږدی، او کچه ګوته او ورسره بله متصله ګوته به قط کړی، او دمینځ او غټی ګوتی نه به دحلقی شکل جوړ کړی، اوسبابه (دکنځلو) ګوتی باندی به اشاره کوی، او التحیات لله به تر اخره پوری وائی: التَّحِيَّاتُ لِلَّهِ وَالصَّلَوَاتُ وَالطَّيِّبَاتُ، السَّلامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا النَّبِيُّ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ السَّلامُ عَلَيْنَا وَعَلَى عِبَادِ اللَّهِ الصَّالِحِينَ، أَشْهَدُ أَنْ لا إِلَهَ إِلا اللَّهُ، وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ. **ترجمه :** : ژبني او بدني او مالي عبادتونه ټول الله لره دي، سلام او د الله رحمت او برکتونه دي وي پر تا ای پیغمبره! سلام دي وي پر موږ او د الله پر نیکو بندګانو، زه ګواهی ورکوم چي بیله الله نه بل د عبادت وړ او مستحق معبود نشته، او ګواهی ورکوم چي محمد د الله بنده او پیغمبر دی.
بیا به په دری رکعتیز، او څلورکعتیز لمونځونو کښی، دریم رکعت ته پورته کیږی، الله اکبر به وائی، او لاسونه به د اوږو برابر اوچت کړی، او باقی لمونځ به په همدغه طریقه باندی کوی، مګر قراءت به په جهر سره نه وائی، او فقط سورة فاتحه به وائی او بیا به د تورک په شکل کینی، یعنی چپه ښپه به خوره کړی، او ښی طرف ته به یی اوباسی او ښی ښپه به نیغه ودروی، او کناتی به زمکی ته ورسوی، او تورک به په اخیره قاعده کښی کوی، لیکن په هغه لمونځ کښی چه په هغی کښی دوه قاعدی او کښیناستل وی، بیا به التحیات لله ووائی، او وریسی به درود شریف ووائی: اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ، اللَّهُمَّ بَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا بَارَكْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ، إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ. **ترجمه :** ای الله پر محمد او د محمد پر اهل وعیال درود ولیږه، لکه څنګه چي دي پر ابراهیم ﷺ او د ابراهیم ﷺ پر اهل و عیال درود لیږلی دی، او برکت نازل کړه پر محمد او د هغه پر اهل وعیال باندي، لکه څنګه چي دي برکت نازل کړی دی پر ابراهیم ﷺ او د هغه پر اهل وعیال باندي، په رښتیا سره ته ستایلی شوی، د لويي خاوند یی.

او بیا به دا دعاء ووائی: أعوذ بـالله من عَذابِ النَّـارِ وَعَذابِ القَبْرِ، وَفِتْنَـةِ الْمَحْيَا وَالمَمَاتِ، وَفِتْنَةِ المَسِيحِ الدَّجَّالِ. **ترجمه :** زه په الله سره پناه غواړم د دوږخ (جهنم) له عذاب نه، او د قبر له عذاب نه، او د ژوند او مرگ له فتنی نه، او د مسیح دجال د فتنی نه.

بیا به دوه کرتی سلام وگرځوی، ښی اوچپ طرف ته او د سلام ویلو سره به ښی اوچپ طرف ته مخ وگرځوی، او هر کله چه یی سلام وگرځوه، نو بیا به د لمانځه په ځای کښنی مسنونی دعاگانی ووائی .(۱)

د مریض انسان د لمانځه طریقه : کله چه قیام او ودریدل د مریض او بیمار په مرض کښی زیاتوالی راولی او یائی د قیام طاقت نه وی، نو په دغه صورت کښی به په ناستی لمونځ کوی، او که په ناسته یی طاقت نه وی نوبیا به یی په اړخ باندی کوی، او که د دی طاقت هم نه لری، نو بیا به ملا یعنی په شا پروت وی اولمونځ به کوی، او که د دی نه هم عاجزه شی، نو بیا به په اشاره لمونځ کوی، اوهغه لمونځونه چه د بی هوشی په وخت کښی تری پاتی شوی وی، د هغی به قضائی راوړی، او که د هرلمونځ ادا کول ورته په خپل وخت باندی مشکل او گران وی، نو بیا ده لپاره جائز دی چه دوه لمونځونه یو ځای (جمع بین الصلاتین) وکړی، یعنی دماسپیښین او مازدیگر لمونځونه به په یو ځای ادا کړی، او د ماښام او ماخوستن لمونځونه دی هم په یو ځای ادا کړی.

دمسافر لمونځ : کله چه د سفر مسافه د اتیا (۸۰) کیلو متره نه زیاته وی، او روا او مباح سفر وی نوڅلوررکعتیز لمونځ به دوه رکعته کوی، او که چیرته یو مسافر سړی په مقیم امام پسی اقتدا وکړی، نوبیا به پوره لمونځ کوی، او همدا راز که چیرته د یو مقیم سړی نه لمونځ هیرشی، او بیا ورته په سفر کښی یاد شی، او یا د یو مسافرنه د سفر په وخت کښی لمونځ هیر شی او بیا ورته په کور کښی یاد شی، نو په دی ټولو صورتونو کښی به پوره لمونځ کوی، او د مسافر لپاره پوره لمونځ جائز دی، لیکن قصر غوره دی، او څوک چه د څلورو ورځو (۲۰ لمونځو) نه زیاته اراده وکړی، نو لمونځ به پوره کوی.

د جمی لمونځ : د جمعی لمونځ د ماسپښین د لمانځه ځخه غوره دی، او دا مستقل لمونځ دی او د ماسپښین لمونځ ځخه قصر شوی نه دی، څلورو رکعتو ته یی زیاتول جایز نه دی، او د ماسپښین د لمانځه په نیت یی کول جایز نه دی، او د جمعی لمونځ د مازدیگر د لمانځه سره نشی جمع کیدای اگر که سبب یی هم موجود شی.

وتر: سنت دی او وخت یی د ماخوستن د لمانځه نه نیولی تر سبا د راختلو پوری دوام لری، کم یی یو رکعت دی او ډیر یی یوولس رکعته دی، او په هر دوو رکعتونو کښی به

---

(۱) دا اذکار به وائی: أستغفر الله، دری واره، اللهم أنت السلام ومنك السلام تباركت يا ذا الجلال والإكرام، لا إله إلا الله وحده لا شريك له، له الملك وله الحمد، وهو على كل شيء قدير، لا حول ولا قوة إلا بالله، لا إله إلا الله ولا نعبد إلا إياه له النعمة وله الفضل وله الثناء الحسن، لا إله إلا الله مخلصين له الدين ولو كره الكافرون، اللهم لا مانع لما أعطيت، ولا معطي لما منعت، ولا ينفع ذا الجد منك الجد. **او د سهار او ماښام لمانځه نه به روسته د مخکنی دعاگانو سره دا هم وائی:** لا إله إلا الله وحده لا شريك له، له الملك وله الحمد، يحيي ويميت، وهو على كل شيء قدير(لس واره)، بیا به دا ووائی : سبحان الله (دری دیرش واره)، الحمد لله (دری دیرش واره)، اوالله أكبر (دری دیرش واره)، او د سلو د پوره کولو لپاره به دا ووائی : لا إله إلا الله وحده لا شريك له، له الملك وله الحمد وهو على كل شيء قدير. بیا به آية الكرسي ووائی ، بیا به : (قل هو الله أحد)، و (قل أعوذ برب الفلق)، و (قل أعوذ برب الناس) ولولی ، اود سهار او ماښام لمانځه نه به روسته سورة فلق والناس او سورة اخلاص دری واره ولولی.

سلام ګرځوی او دا غوره طریقه ده، او یا دی څلور، یا شپږ، او یا اته رکعته وکړی او بیا دی په اخیر کښی یو رکعت وکړی نو ټول لمونځ به یی وتر وګرځی، او یا دی دری رکعته یا پنځه رکعته یا اوه رکعته او یا نهه رکعته په یو ځای وکړی، او د ادنی کمال درجه یی دری رکعته دی چه په دوه وو سلامونو باندی ادا شی.

دجنازی مسائل : مسلمان ته غسل او کفن ورکول، او د هغی دفن کول او په هغی باندی د جنازی لمونځ کول فرض کفائی دی، چه بعضی خلک په دی کارونو کښی شریک شی، نو ټول د ګناه نه بچ کیږی، او که هیڅوک په کښی شریک نه شی نو بیا ټول خلک ګناهګار بللی شی، مګر د جهاد شهید ته به غسل نه ورکوی، او نه به ورته کفن ورکولی شی، او په هغوی باندی د جنازی لمونځ کول جایز دی، او په خپل مخکنی حالت کښی به دفن (ښخ) کیږی، او د نارینه په کفن کښی سنت طریقه دا ده چه د دریو سپینو خلتو یا ټوکرانو نه کفن ورکړی شی، او د زنانه (ښځو) لپاره سنت طریقه دا ده چه د پنځوو سپینو جامو نه دی کفن ورکړی شی، یعنی لنګ، پړونی، قمیص، او دوه خلتی (ساده ټوټی)، او امام به د جنازی دلمانځه په وخت کښی د نارینه سینی او د زنانه مینځ طرف ته مخامخ ودریږی، او بیابه څلور تکبیرونه کوی، او د هر تکبیر سره به لاسونه اوچتوی، د اول تکبیر نه به وروسته سبحانک اللهم نه وائی، بلکه اعوذ بالله او بسم الله به وائی، او بیابه سورة فاتحه په پټه باندی وائی، بیا به دوهم تکبیر وکړی، او په نبی ﷺ به درود ووائی، او بیابه دریم تکبیر وکړی، او د مړی لپاره به مسنونی دعاګانی ووائی، نوبیا به څلورم تکبیر وکړی او د لږ انتظار نه وروسته به ښی طرف ته سلام وګرځوی.

او د قبراوچتول دیوی لویشت نه زیات مکروه دی، او همدارنګه د قبر پخول، ښکلول، او خوش بویه کول، او یا په قبر باندی لیکل کول، او یا ورباندی کیناستل، او یا وربادی ګرځیدل، دا ټول مکروه او ناروا کارونه دی، اوپه قبر باندی د چراغونو بلول او یا دهغی نه طوافونه کول، او یا پری جماتونه جوړول، او یا په جمات کښی د مړی دفن کول دا ټول حرام اوناروا دی. او د هغی ګمبدو او درګاهونو ورانول فرض دی چه په قبرونو باندی جوړی شویدی.

✸ د تعزیه لپاره کوم خاص الفاظ نشته په مناسبو الفاظو باندی باید تعزیه وشی، لکه د اسی ویل: الله دی لوی اجر درکړی او الله تعالی دی ښایسته تسلی درکړی او الله دی ستاسو مړی وبخښی، او مسلمان ته په کافر باندی تعزیه کول: الله دی لوی اجر درکړی او الله تعالی دی ښایسته تسلی درکړی. او کافر ته تسلی او تعزیه ورکول ناروا دی، ولو که مړی مسلمان هم وی.

✸ څوک چه په دی پوهیږی چه د ده کورنی به د ده د مرګ نه وروسته په ده باندی ژړا کوی نوپه ده باندی فرض دی چه د ژړا په ترک باندی ورته وصیت وکړی، که وصیت ونه کړی نو بیا به د هغوی په ژړا ورته عذاب رسیږی.

✸ امام شافعی رحمه الله فرمائی : چه د تعزیه اخستلو لپاره کیناستل مکروهه کار دی، چه هغه په کور کښی د مړی د وارثانو را جمع کیدل دی په دی غرض چه خلک ورته د تعزیه لپاره ورشی، بلکه د دوی لپاره که نارینه وی او که زنانه پکار دی چه خپلو کارونو پسی لاړ شی او تیت او خپاره شی.

✸ د مړی د کورنۍ لپاره د طعام (خواړه) تیارول سنت طریقه ده، لیکن د مړی د کورنۍ نه طعام خوړل، او یا د هغه چا لپاره طعام تیارول چه د مړی په کور کښې راجمع شوی وی مکروهه دی.

✸ په غیر د سفر نه د مسلمان د قبر زیارت کول سنت طریقه ده، د کافر قبر ته ورتګ مباح دی، او همدا راز یو کافر کولی شی چه د مسلمان د قبر زیارت وکړی.

✸ څوک چه مقبری ته ورشی نو د دی دعاء ویل ورله سنت دی : السلام عليكم دار قومٍ مُؤمنين ـ أو: أهل الديار من المؤمنين ـ وإنا إن شاء الله بكم للاحقون، يرحم الله المستقدِمِين منَّا والمستأخرين، نسأل الله لنا ولكم العافية، اللهم لا تحرمنا أجرهم، ولا تفتِنَّا بعدهم، واغفر لنا ولهم. **ترجمه :** سلامتیا دی وی په تاسو باندی ای مؤمنانو، او ان شاء الله موږ هم تاسو پسی دروان یو، الله تعالی دی زمونږ په مخکنو او وروستنو باندی رحم وکړی، مونږ د خپل ځان او ستاسو لپاره سلامتیا غواړو، ای الله مونږ د دوی د اجر نه مه محروموه، او د دوی نه وروسته مونږ په فتنه کښې مه اخته کوه، مونږ او دوی ټولو ته مغفرت وکړی.

✸ په کفن باندی د قرآن کریم د آیاتونو لیکل حرام او ناروا دی، ځکه چه په دغه کار کښې له یوی خوا د ایاتونو د ګنده کیدو (نجس کیدو) ویره ده، او له بلې پلوه د قرآن عظيم الشان اهانت او سپکاوی دی، او په لیکلو باندی څه دلیل هم نشته.

د مړی لپاره جامع دعاګانې: نبی ﷺ فرمائي « **اللَّهُمَّ اغْفِرْ لَهُ وَارْحَمْهُ، وَعَافِهِ وَاعْفُ عَنْهُ، وَأَكْرِمْ نُزُلَهُ، وَوَسِّعْ مُدْخَلَهُ، وَاغْسِلْهُ بِالْمَاءِ وَالثَّلْجِ وَالْبَرَدِ، وَنَقِّهِ مِنَ الْخَطَايَا كَمَا نَقَّيْتَ الثَّوْبَ الأَبْيَضَ مِنَ الدَّنَسِ، وَأَبْدِلْهُ دَارًا خَيْرًا مِنْ دَارِهِ، وَأَهْلاً خَيْرًا مِنْ أَهْلِهِ، وَزَوْجًا خَيْرًا مِنْ زَوْجِهِ، وَأَدْخِلْهُ الْجَنَّةَ، وَأَعِذْهُ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ وَمِنْ عَذَابِ النَّارِ** » مسلم. ای الله ده ته بخښنه وکړی او رحم پری وکړی، عافیت یی نصیب کړی، او عفوه ورته وکړی، او غوره میلمستیا یی وکړی، او د داخلیدو ځای یی پراخه کړی، او په اوبو، واوره او ږلۍ سره یی پریمنځی، او له ګناهونو نه یی داسی پاک کړی لکه څرنګه چه دی سپینه جامه له خیرو نه پاکه کړی ده، اود (دنیا) د کور نه غوره کور، او د کورنۍ نه یی غوره کورنۍ، او له ښځی نه یی غوره ښځه ورکړی، او جنت ته یی داخل کړی، او د قبر او د دوزخ د عذاب نه یی وساتی.

د وروکی او لوی اختر لمونځونه : دغه لمونځونه فرض کفائی دی، او وخت یی د څاښت د لمانځه په شان دی، که چیرته د زوال نه وروسته د اختر ورځ معلومه شی نو بیا به د هغی په سبا د دغی لمانځه قضائی راوړی. او شرطونه یی د جمعی د لمانځه په شان دی په غیر د خطبو نه، او د اختر د لمانځه نه مخکی او وروسته په جوماتِ کښی نفل کول مکروهه دی.

د اختر د لمانځه طریقه : دا دوه رکعته لمونځ دی په اول رکعت کښی د تکبیر تحریمه نه وروسته او د اعوذ بالله د ویلو نه مخکی شپږ تکبیرونه دی، او په دوهم رکعت کښی د قراءت د شروع کولو نه مخکښی پنځه تکبیرونه دی، او د هر تکبیر سره به لاسونه اوچتوی، بیا به اعوذ بالله ووائی او په جهر باندی به الحمدلله ووائی، او بیا به په اول رکعت کښی (سبح اسم ربک الاعلی) سورة ووائی او په دوهم رکعت کښی به سورة (الغاشية) و وائی، کله چه سلام وګرځوی نو د جمعی په شان خطبه به ووائی لیکن په کثرت سره د تکبیرونو ویل پکښی سنت طریقه ده، او که د نفلی لمونځ په شان لمونځ یی وکړه نو صحیح دی ځکه چه زیات تکبیرونه او د هغی په منځ کښی ذکر کول دا ټول سنت دی.

د کسوف لمونځ : سنت دی او وقت یی د لمر او سپوږمۍ د تورو‌الی نه نیولی د توروالی د ختمیدو پوری دوام لری، او که د دغی لمونځ سبب ختم شی نو بیا ورله قضائی نشی راوړی، او دا دوه رکعته لمونځ دی چه په اول رکعت کښی به په جهر سره سورة فاتحه او یو بل اوږد سورة وائی، بیا به اوږده رکوع وکړی، بیا به د رکوع نه سر اوچت کړی سمع الله لمن حمده او ربنا ولک الحمد به ووائی، بیا به د سجدی نه مخکی دوباره سورة فاتحه او یو بل اوږد سورة ولولی، او بیا به اوږده رکوع وکړی، بیا به سر اوچت کړی، بیا به دوه اوږدی سجدی وکړی، بیا به دوهم رکعت هم د اول رکعت په شان وکړی، بیا به تشهد ووایی او سلام به وگرځوی، او که چیرته مقتدی د اولی رکوع نه وروسته راغی نو رکعت یی نه دی گیر کړی (نه دی نیولی).

د استسقاء لمونځ : کله چه زمکه وچه شی او بارانونه کم شی نو په دغی وخت کښی د استسقاء لمونځ سنت دی، او د استسقاء د لمانځه وخت، طریقه او احکام هماغه د اختر دلمانځه په شان دی، مگر دومره خبره ده چه د استسقاء په لمونځ کښی د لمانځه نه وروسته یوه خطبه لوستلی کیږی، او د لمانځه نه وروسته بیا د څادر سرچپه کول سنت دی چه الله تعالی په حالاتو کښی هم دغسی بدلون راولی.

ځنی لاربښودنی : په لمونځونو کښی د صف په برابرولو باندی نبی ﷺ امر کړی دی، لکه څرنګه چه هغه فرمائی :« **لَتُسَوُّنَّ صُفُوفَكُمْ أَوْ لَيُخَالِفَنَّ اللَّهُ بَيْنَ وُجُوهِكُمْ** » **ترجمه :** خپل صفونه خامخا برابر کړئ، که نه نو الله تعالی به ستاسو مخونه مسخ کړی. نعمان بن بشیر فرمائی : ما به سړی لیده چه خپله اوږه به یی د ملگری د اوږی سره، زنگون به یی د زنگون سره، او گټی (بجلکه یا ښنگری) به یی د ملگری د گټی سره برابرولی.

په نارینه وو باندی د جمع (جماعت) لمونځ : فرض دی تر دی چه که په سفر کښی یی توان ولری نو هم پری فرض دی، او تارک الجماعت ته به تعزیری سزا ورکولی شی، او د جمع لمونځ د مؤمنانو شعار او علامه ده، او د هغی پریښودل د منافقینو علامه ده، نبی ﷺ فرمائی : « **وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ لَقَدْ هَمَمْتُ أَنْ آمُرَ بِحَطَبٍ فَيُحْطَبَ ثُمَّ آمُرَ بِالصَّلَاةِ فَيُؤَذَّنَ لَهَا ثُمَّ آمُرَ رَجُلًا فَيَؤُمَّ النَّاسَ ثُمَّ أُخَالِفَ إِلَى رِجَالٍ فَأُحَرِّقَ عَلَيْهِمْ بُيُوتَهُمْ** » متفق علیه. **ترجمه :** زما دی په هغه ذات باندی قسم وی چه زما نفس د هغی په لاس کښی دی زما دا اراده ده چه د لرگو په راجمع کولو امر وکړم، او بیا په لمانځه باندی حکم وکړم نو اذان وویل شی، او بیا یو سړی ته حکم وکړم چه امامت وکړی، او بیا هغه کسانو پسی ورشم (چی جمعی ته نه دی راغلی) او کورونه پری وسوځوم.

د زکات مسائل

هغه شیان چه زکات ورکول پکښې فرض دی څلور قسمه دی: اول: څریدونکی څاروی. دوهم: هغه فصلونه چه د زمکې نه راوځی یعنې د زمکو حاصلات. دریم: سره او سپین زر. څلورم: د تجارت سامانونه.

د زکات د فرض کیدو شرطونه پنځه دی: اول: اسلام دوهم: ازادی.دریم: د نصاب پوره کیدل.څلورم: پوره ملکیت. پنځم: دکال تیریدل.

دڅاروو د زکات تفصیل :

څاروی په دری قسمه دی: اوښان، غوائی، ګډین او بزین څاروی (پسونه او بزی)، اود دی د زکات ورکولو لپاره دوه شرطونه دی:

اول : چه پوره کال او یا د کال په اکثره برخه کښې څریدلی وی.

دوهم : چه د شیدو پیو او نسل د ډیریدو لپاره ساتلی شوی وی نه د کار لپاره.

د اوښانو د زکات تفصیل په لاندی ډول سره دی.

دیوه (١) نه نیولی تر څلورو (٤) اوښانو پوری پکښې زکات نشته، او د پنځه و(٥) نه نیولی تر نهه (٩) اوښانو پوری یو ګډ یا پسه دی، د لسو(١٠) نه نیولی تر څورلسو (١٤) اوښانو پوری دوه ګډان یا پسونه دی، او دپنځلسو(١٥) نه نیولی تر نولسو(١٩) پوری دری ګډان دی، او د شلو(٢٠) نه نیولی تر څلرویشتو(٢٤) پوری څلور ګډان دی، او د پنځه ویشتو(٢٥) نه نیولی تر پنځه دیرشو (٣٥) پوری یو دانه بنت مخاض اوښ دی، او د شپږدیرشو(٣٦) نه نیولی تر پنځه څلویښتو(٤٥) پوری یو دانه بنت لبون اوښ دی، اود شپږ څلوېښتو (٤٦) نه نیولی تر شپیتو (٦٠) پوری یوه حقه اوښه ده، او د یوشپیتو(٦١) نه نیولی تر پنځه اویا (٧٥) پوری یوه جذعه اوښه ده، او د شپږ اویاوو(٧٦) نه نیولی تر نوی (٩٠) پوری دوه دانی بنت لبون اوښان دی، او د یو نوی (٩١) نه نیولی تر یو سلوشلو (١٢٠) پوری دوه دانی حقی او ښی دی.

شمیره	١ – ٤	٥–٩	١٠ –١٤	١٥ –١٩	٢٠ –٢٤	٢٥ –٣٥	٣٦ –٤٥	٤٦–٦٠	٦١ –٧٥	٧٦ –٩٠	٩١ –١٢٠
زکات	نشته	یوګډ (پسه)	دوه ګډان (پسونه)	دری ګډان (پسونه)	څلور ګډان	یو(بنت مخاض) اوښه	یو (بنت لبون) اوښه	یوه (حقه) اوښه	یوه (جذعه) اوښه	دوه (بنت لبون) اوښی	دوه (حقی) اوښی

دوضاحت لپاره په مختصر توګه دلاندی جدول څخه استفاده وکړی

بنت مخاض: هغی اوښی ته وائی چه یو کال ورباندی تیر شوی وی، او بنت لبون: هغه اوښی ته ویلی کیږی چه دوه کاله ورباندی تیر شوی وی، حقه: هغی اوښی ته وائی چه دری کلنه وی، جذعه: هغی اوښی ته وائی چه څلور کلنه وی.

نو هر کله چه د دی نه زیاتی شی نو په پنځوسو اوښانو کښې یوه (حقه) یعنې دری کلنه اوښه ده، او په څلویښتو کښې یوه (بنت لبون) یعنی دوه کلنه اوښه ده.

او دغوایانو زکات په لاندی ډول دی :

دیوه (١) نه نیولی ترنهه ویشتو (٢٩) پوری زکات نشته، او د دیرشو(٣٠) نه نیولی ترنهه دیرشو(٣٩) پوری یو کلن خوسی (ګلګی) دی او یا یوه کلنه خوسکۍ (ګلګۍ) ده، او د څلویښتو (٤٠) نه نیولی ترنهه پنځوسو(٥٩) پوری، دوه کلن غوائی اویا دوه کلنه غواه ده، او د شپیتو (٦٠) و نه نیولی ترنهه شپیته (٦٩) پوری دوه دانی یوکلن خوسکی دی، او د اویاوو (٧٠) نه نیولی ترنهه اویاوو (٧٩) پوری یوه دوه کلنه خوسکی او یو دانه یوکلن خوسکی دی، او د اتیاو (٨٠) نه نیولی ترنهه اتیاوو پوری دوه دانی دوه کلنی خوسکی

دی، او د نوی (۹۰) ځخه نیولي تر نهه نوی (۹۹) پوری دری دانی یوکلن خوسکی دی، او د سلو (۱۰۰) نه نیولی تریوسلو نهو (۱۰۹) پوری یودانه یوکلن خوسکی، اویوه دانه دوه کلنه خوسکۍ ده، او د یوسلو لسو (۱۱۰) نه نیولی تر یوسلو نولسو (۱۱۹) پوری دوه دانی دوه کلنی خوسکۍ او یودانه یوکلن خوسکی دی، اوچه کله د یوسلوشلو(۱۲۰) نه زیات شی نو بیا په هر دیرشو مالونوکی یودانه یو کلن مال دی، اوپه هرو څلویښتو کښی یوه دانه دوه کلنه خوسکۍ ده.

د وضاحت لپاره لاندی جدول ته مراجعة وکړئ

شمیره	۱ – ۲۹	۳۰–۳۹	۴۰–۵۹
زکات	نشته	یوکلن خوسی یا خوسکۍ	دوه کلن غوائی یا غوا

تبیع : یوکلن غوائی ته وائی، او تبیعة : یوکلنی غواته وائی، مسن: دوه کلن غوائی ته وائی، او مسنة: دوه کلنی غوا ته وائی .
کله چه شماریوسلوشلو (۱۲۰) ته ورسیږی نو په هر دیرشو(۳۰) مالونو کښی یو کلن غوائی، او په هر څلویښتو(۴۰) مالونو کښی یوه دوه کلنه غوا ورکول فرض دی.

د ګډو (پسونو) او بزو زکات په لاندی ډول دی:

د یوه (۱) نه نیولی تر نهه دیرشو (۳۹) پوری پکښی زکات نشته، او د څلویښتو (۴۰) نه نیولی تر یو سلوشلو (۱۲۰) پوری یوګډ دی، او دیو سلو یویشتو (۱۲۱) نه نیولی تر دوه سوه (۲۰۰) پوری دوه مالونه دی، او کله چه د دوه سوه (۲۰۰) نه یو مال هم زیات شی نو بیا په هر سلو مالونو کښی یو ګډ دی، او په زکات کښی به غټ سیرلی نه اخیستل کیږی، او همداراز زوړ، یو سترګی مال، اویا هغه مال چه بچی ورسره وی، اویا بلاربه، اویا قیمتی مال هم نشی اخستلی کیدای.

او د وضاحت لپاره لاندی جدول وګورئ

شمیره	۱ـ۳۹	۴۰ ـ۱۲۰	۱۲۱ـ۲۰۰	۲۰۱ـ۳۹۹
زکات	نشته	یوګډ (پسه)	دوه ګډان (پسونه)	دری ګډان (پسونه)

شاة: په ګډین مالونو کښی هغی ته وائی چه شیږ میاشتی یی شوی وی او هغی ته (جذعة)هم وائی، او په بزین مالونو کښی (شاة) هغی ته وائی چه یوکال یی شوی وی او(ثني) ورته هم وائی.

د زمکی د حاصلاتو زکات په لاندی ډول دی : په دانو اومیوه جاتو کښی زکات په دری **شرطونو سره فرض دی :**

۱) چه دغه دانی اومیوی دهغی قسم نه وی چه پیمانه کیږی اویا ذخیره کیږی، لکه په دانو کښی وربشی او غنم، اوپه میوه جاتو کښی کجوری او انګور، اوهغه شیان چه پیمانه کیږی هم نه، اوذخیره کیږی هم نه لکه سبزی جات نوبیا په هغی کښی زکات نشته.

۲) د نصاب پوره کیدل، چه هغه (۶۵۳) کیلو ګرامه دی، او یا دهغی نه زیات وی.

۳) چه دغه حاصلات د زکات د فرضیت په وخت کښی د ده په ملکیت اوتصرف کښی وی، که چیرته میوه جات وی نو باید چه پخی شوی وی یعنی رنګ یی سوروالی یا زیړوالی ته مایله شوی وی، او که چیرته نور زراعت وی، لکه دانی نو هغه باید کلکی او پخی شی، او په هغه فصلونو کښی چه په باران او یا په نهرونو باندی اوبه کیږی، په غیر د مشقت او مصرف ځخه، نو په هغی کښی عشر یعنی لسمه برخه فرض ده، او کوم فصلونه چه په مشقت او تکلیف سره خړوبیږی، لکه په ارټونو، ځاګانو، بوکو، او فوارو، سره نو په هغی کښی شلمه برخه فرض ده، او کله چه په میوو کښی پوخوالی ولګیږی، او دانی کلکی شی،

نو په هغی کښی بیا زکات فرض دی. او کوم فصلونه چه د کال په ځنو ورځو کښی په مشقت سره اوبه کیږی، او په ځنو ورځو کښی په غیر د مشقت نه اوبه کیږی نو اعتبار اکثریت لره دی، او حساب به د مشقت او نه مشقت په تناسب سره کیدای شی.

دسرو اوسپینو زرو زکات په لاندی ډول دی: ۱) دسرو زرو نصاب (۸۵) گرامه دی **۲)** د سپینو زرو نصاب (۵۹۵) گرامه دی . او په نغدو روپو کښی هله زکات فرضیږی چه د زکات د ورکولو په وخت کښی د هغی قیمت د سرو زرو او یا سپینو زرو کم نصاب ته ورسیږی، او کله چه دغه مقدار پوره شی، نوبیا به د لسمی برخی څلورمه حصه یعنی څلویښتمه حصه په زکات کښی ورکوی. او د ښځو په جایزو، گاڼو اوکالو کښی زکات نشته چه کوم د ښایست لپاره استعمالوی، او هغه کالی او گاڼه چه د تجارت لپاره تیار شوی وی اویا د ذخیره کولو لپاره نو په هغی کښی زکات ورکول فرض دی. اود ښځو لپاره د تولو سرو زرو اوسپینو زرو استعمال جائزدی، کوم چه عرف اورواج کښی استعمالیږی، او د لوښو سره لړ او معمولی سپین زر ګډول جایز دی، او د نارینه وو لپاره فقط د سپینو زرو د گوتی او چشمو استعمالول جائزدی. او د سرو زرو ګډول د لوښو سره حرام دی، او د نارینه لپاره د هغی مستقل استعمالول جایز نه دی، لیکن که د بل شی تابع وی نو بیا په کمه اندازه د هغی استعمالول جایز دی، لکه تنی شوی او یا پری د غاښونو کلکول شوه، لیکن په دی شرط چه د ښځو سره پکښی مشابهت نه وی.

که د چا سره داسی مال وی چه کمیږی او زیاتیږی، او په ده باندی د ټول مال زکات ویستل د کال په پوره کیدو کښی گران وی: نو بیا دی په کال کښی یوه ورځ د زکات ویستلو لپاره انتخاب کړی، او کله چه هغه ورځ راورسیږی نو ودی گوری چه څومره مال ورسره دی؟ نو په سلو کښی دی دونیمی روپی په زکات کښی ورکړی اگر که په ځنی مال یی کال نه وی تیرشوی. او څوک چه تنخوا اخلی او یا یی زمکه او کور په کرایه (ایجار) ورکړی وی، که د هغی نه څه مال نه ذخیره کوی او نه یی ساتی نو زکات پری نشته اگر که ډیر هم وی، او که ذخیره کوی یی نو په هغه پیسو کښی به زکات ورکوی چه ذخیره کړی یی وی، او کله چه پری کال تیر شی، او که په دی کښی ورته مشقت وی نو بیا دی د زکات لپاره په کال کښی یوه ورځ انتخاب کړی.

که چیرته دیو انسان په مالدارسړی باندی قرض وی، چه د ادا کولو امید یی وی، نوپه ده باندی بیا په هغه وخت کښی زکات لازمیږی، چه کله ورته خپل قرض لاس ته ور شی، لیکن د مخکنی ټولو کلونو زکات به ورکوی اگرکه ډیروی، او که چیرته دغه قرضدار مفلس یعنی غریب وی، او د ادا کولو توان ونه لری، نوبیا په کښی زکات نشته تر څو چه خپل قرض یی په لاس نه وی ورغلی، او که چیرته خپل قرض په لاس ورشی نو بیا به د یو کال زکات ورکوی، اگرکه ډیر کلونه پری هم تیر شوی وی.

د تجارت په سامانونو کښی د زکات بیان : په دی کښی زکات هله فرض گرځی چه کله په کښی څلورشرطونه پوره شی: **۱)** چه د ده په ملکیت کی راشی.**۲)** چه تملک یعنی ملکیت کی راوستل د تجارت په نیت وی.**۳)** چه د هغی قیمت د نصاب حد ته ورسیږی، چه کوم په سرو زرو او سپینوزرو کښی کم نصاب دی.**٤)** د کال تیریدل.

چه کله دا څلور شرطونه پوره شي، نو بیا به د هغی د قیمت نه زکات اوباسی، او که چیرته ورسره سره اوسپین زر موجود وی، نوهغه به هم د دغی سامانونو د قیمت سره

جمع کړی، چه د نصاب تکمیل وربا‌ندی راشی، او که چیرته یی دغه سامانونه او اسباب د استعمال لپاره ساتلی وی، لکه جامی، کورونه، موټری، او یا داسی نور نو بیا په هغی کښی زکات نشته.

صدقهٔ فطر (سرسایه) : داپه هرهغه مسلمان باندی فرض ده، چه د اختر د یوی شپی او ورځی د طعام (خوړو) نه زیات طعام (خواړه) ولری، چه د ده او د هغی د کورنۍ دخوراک نه زیات وی. او د صدقهٔ فطر مقدار دوه کیلو اودوه سوه پنځوس ګرامه طعام دی، چه کوم د ملک عام خوراک وی.

او دا په هر مسلمان باندی فرض ده نارینه وی او که زنانه، او انسان به د خپل ځان او د هغه چا صدقهٔ فطر ورکوی، چه په ده باندی د هغی خرچ اوخوراک (نفقه) لازم وی، او د صدقهٔ فطر ورکول داختر د لمانځه نه مخکی مستحب دی، او د اختر د ورځی نه ئی وروسته کول جائز نه دی، او د اختر نه یوه ورځ او یا دوه ورځی مخکی د هغی ورکول جائز دی، او که ډیر خلک یومسکین ته صدقهٔ فطر ورکوی نو جائز دی، او دا هم جائز دی چه یو انسان خپله صدقهٔ فطر په ډیرو خلکو تقسیم کړی.

دزکات مستحقین او حقداران اته دی : ۱) فقیران. **۲)** مسکینان. **۳)** دزکات راجمع کونکی. **٤)** مؤلفة القلوب یعنی کوم کسان چه اسلام ته یی زړونه مایل وی، دهغوی د راجلبولو په خاطر. **٥)** د مریانو او غلامانو د ازادولو په خاطر. **٦)** قرضداری . **۷)** في سبیل الله یعنی د الله په لار کښی. **۸)** مسافر.

دی ټولو ته به د حاجت په اندازه زکات ورکول کیږی، مګر د زکات عامل (جمع کونکی) ته د هغه د اجرت په اندازه زکات ورکول کیږی اګر که مالدار هم وی، کله چه باغیان او خوارج په یو کلی باندی قبضه وکړی نو هغوی ته هم د زکات ورکول جایز دی، کله چه یو حاکم په زور سره او یا په اختیار سره زکات واخلی نو دغه زکات صحیح کیږی عدل پکښی کوی او که ظلم.

او کافرانو، غلامانو، مالدارانو، بنی هاشمو، او هغه چاته د زکات ورکول جایز نه دی چه په دی سړی یی نفقه فرض ده، او که چیرته په ناپوهۍ سره غیر مستحقینو ته زکات ورکړی او بیا ورته معلومه شی نو دغه زکات نه صحیح کیږی، مګر که یو سړی ته زکات ورکړی چه د ده په ګمان مسکین وو او هغه بیا مالداره ثابت شی نو دغه زکات صحیح دی.

نفلی صدقه : رسول الله ﷺ فرمائی : **« إنَّ مِمَّا يَلْحَقُ الْمُؤْمِنَ مِنْ عَمَلِهِ وَحَسَنَاتِهِ بَعْدَ مَوْتِهِ عِلْمًا عَلَّمَهُ وَنَشَرَهُ، وَوَلَدًا صَالِحًا تَرَكَهُ، وَمُصْحَفًا وَرَّثَهُ، أَوْ مَسْجِدًا بَنَاهُ، أَوْ بَيْتًا لِابْنِ السَّبِيلِ بَنَاهُ، أَوْ نَهْرًا أَجْرَاهُ، أَوْ صَدَقَةً أَخْرَجَهَا مِنْ مَالِهِ فِي صِحَّتِهِ وَحَيَاتِهِ يَلْحَقُهُ مِنْ بَعْدِ مَوْتِهِ »** ابن ماجه.

ترجمه : ځنی هغه نیک عملونه چه مسلمان ته یی د مرګ نه وروسته ثواب رسیږی علم دی چه خلکو ته یی ښودلی دی او نشر کړی یی دی، او یا یی نیک بچی پریښی وی، او یا یی په میراث کښی قرآن کریم پریښی وی، او یا یی جمات جوړ کړی وی، او یا یی مسافر خانه جوړه کړی وی، او یا یی د اوبو نهر (ویاله) روان کړی وی، او یا یی په خپل ژوند کښی په روغ والی کښی صدقه ورکړی وی، نو د هغی ثواب به ورته د مرګ نه وروسته رسیږی.

دروژې مسائل

د رمضان د مبارکې میاشتې روژه نیول، په هر مسلمان، عاقل، بالغ، او په هغه چا باندې چه د روژې طاقت لرې فرض ده، لیکن په حائضه او نفاس والـه زنانه باندې د دغې روژې نیول فرض او فرض نه دې، او هغه ماشوم چه د روژې د نیولو طاقت لرې، هغې ته به دروژې په نیولو باندې حکم کیدای شي، دې لپاره چه د روژو سره اشنا شي.

درمضان د میاشتې د پیژندلو لپاره درې طریقې دې: ۱) د میاشت په لیدو سره، چه یو عادل او مکلف مسلمان پرې ګواهي وکړې اګر که ښځه هم وي. **۲)** د شعبان د میاشتې دیرش ورځې پوره کول.

او د فرضې روژې وخت د سبا صادق (فجر صادق) نه نیولې د لمر دپریوتو پورې دوام لرې، او د روژې د نیولو نیت د سحر نه مخکې ضروري دی.

هغه شیان چه روژه پرې فاسدیږي : ۱) جماع (کوروالي کول)، اوپه دغه انسان باندې د دغې روژې قضائې فرض ده، اوکفاره پرې هم لازمیږي، چه ترتیب یې دا دی، دمرئې ازادول، که دهغې طاقت ونه لرې نو دوه میاشتې مسلسل روژې به نیسي، اوکه د هغې طاقت یې هم نه وي نوبیا به شپیته مسکینانوته طعام ورکوي.

۲) د بدن نه د منې وتل، که په بوسه (ښکلولو یا مچولو سره وي)، او یا دلاس په استعمال سره وي، او د خوب په لیدلو باندې روژه نه ماتیږي.

۳) په قصد سره خوراک او څښاک کول، که چیرته په هیره سره وي، نوروژه یې صحیح ده.

٤) دوینې ویستل د بدن نه که په ښکر لګولو سره وي، اویا یو مریض ته د وینې ورکول، او که چیرته لږه وینه وي لکه د ټیسټ او تحلیل (معایناتو) لپاره، اویا هغه وینه چه په غیر د ارادې نه ووځي، لکه دپوزې وینه نوبیا په هغې باندې روژه نه ماتیږي.

۵) په قصد سره قې او ولټې کول، که چیرته په هیره وي، اویا په زبردستۍ او زورسره وي، نوبیا پرې روژه نه ماتیږي، او که چیرته دچا حلق (ستونې) ته ګرد او غبار (دوړې) داخل شي، او یا خولې او پوزې ته د اوبو اچولو په وخت کښې د ده حلق (ستونې) ته اوبه داخلې شي، او یا په فکر او سوچ سره انزال وشي، اویا په خوب کښې په ده باندې اودس واوړي، او یا غیرې اختیاري قې (ولټۍ) وکړي، نو پدې ټولو حالتونو کښې د ده روژه نه ماتیږي، او د دغې مخکنې ماتونکو شیانو په وجه په ده باندې فقط د دغې یوې ورځې د روژې قضائې فرضیږي، او کفاره پرې نشته، لکن صرف په جماع کولو باندې کفاره لازمیږي، چه مخکې ذکرشوه.

او که څوک خوراک وکړي، او خیال یې دا وي چه دا شپه ده او بیا هغه ورځ ثابته شي، نوپه ده باندې قضائې فرض اولازم ده، او که څوک خوراک وکړي، او دائې خیال وي چه سبا شوی ندی، نو روژه یې نه ماتیږي، او که څوک په شک سره روژه ماته کړي، او خیال یې دا وي چه ماښام شوی به وي، نوپه ده باندې قضائې فرض ده.

دهغو کسانو احکام چه روژه ماتول او خوړل ورته روا دی : د هغه چا لپاره چه عذر یې نه وي د روژې خوړل حرام دی.او د حائضې نفاس والـه زنانه لپاره د روژې ماتول فرض دی، او همدا راز د هغه چا لپاره هم دا حکم دی چه د یو انسان د نجات لپاره د روژې ماتولو ته ضرورت لرې. هغه مسافرچه د لمونځ قصر ورته جائز وي او د روژې نیول

ورته ګران وی، اویا هغه مریض چه د روژی نیول ورته ضرر رسوی د روژی ماتول سنت دی، او د هغه مقیم سړی لپاره چه د روژی په ورځ کښی مسافر شی، او یا د هغی حاملی او تی ورکونکی زنانه لپاره چه په خپل ځان او یا په خپل ماشوم باندی ویریږی، د روژی ماتول جایز دی، او په دی ټولو باندی صرف د دغی ورځی قضائی راوړل فرض دی، او په هغی حاملی او تی ورکونکی زنانه باندی چه په خپل ماشوم باندی ویریږی د هری ورځی په بدل کښی یو مسکین ته طعام ورکول هم لازم دی.
هغه انسان چه د بوډاوالی د وجی نه اویا د دوامداره مرض له امله د روژی د نیولو توان نه لری، نو هغه به دهری روژی په بدل کښی یو مسکین ته فدیه او طعام ورکوی، او د روژی قضائی ورباندی نشته.
اوکه څوک د عذر د وجی نه د روژی قضائی وروسته کړی، تردی چه بل رمضان پری راشی، نو په هغه باندی صرف قضائی ده، اوکه چیرته یی په غیر د عذر نه وروسته کړی وی، نو بیا به د قضائی سره سره دهری روژی په بدل کښی یومسکین ته طعام هم ورکوی، او که چیرته دعذر په وجه د روژی قضائی رانه وړی تردی چه مړ شی نو په هغی باندی فدیه نشته او که په غیر دعذر نه یی قضائی نه وی راوړی تردی چه مړ شی نو د هغه نه به د هری روژی په مقابل کښی یو مسکین ته طعام ورکولی شی، د مړی وارثانو لپاره سنت دی چه د خپل رشته دار لپاره د رمضان د هغی روژی قضائی راوړی چه تفریط یعنی کمی یی پکښی کړی دی، او یائی نذر منلی وی، او همدا راز د هغی نذر پوره کول ورله سنت دی چه په نیکۍ کښی یی منلی وی.
او که څوک دعذرپه وجه روژه ماته کړی، او بیا دغه عذر د ورځی په مینځ کښی ختم (زائله) شی نو د باقی ورځی روژه پری لازم ده. او که چیرته یو کافر د روژی په ورځ کښی مسلمان شی، او یا یوه حائضه زنانه پاکه شی، او یا یو مریض روغ شی، او یا یومسافر کور ته راشی، او یا یو ماشوم بالغ شی، او یا یو لیونی انسان عقلمند شی په داسی حال کښی چه دوی روژه ماته کړی وی، نو په دی ټولو باندی د دغی ورځی قضائی فرض ده اګر که دوی د پاتی ورځی روژه هم ساتلی وی. او د هغه چا لپاره چه د رمضان په میاشت کښی ورله د روژی ماتول جایز وی نو بل څوک ورله په هغی کښی روژه نشی نیولی.
نفلی روژی : غوره طریقه پکښی یوه ورځ روژه کیدل او یوه ورځ بوزه کیدل دی، بیا د دوشنبی او پنچشنبی په ورځ روژه نیول، او بیا په هره میاشت کښی دری ورځی روژه نیول، او غوره دا ده چه دغه روژی د هری هجری قمری میاشتی، دیارلسم، څوارلسم، او پنځلسم تاریخ باندی وی، او همدا راز دمحرم او شعبان د میاشتی د اکثرو ورځو روژه نیول، او د عاشورا او د عرفات د ورځی روژی نیول هم سنت دی، لکه څرنګه چه د شوال د میاشتی شپږ ورځی روژی نیول مستحب دی، او د رجب میاشت په روژی سره خاص کول مکروهه دی، او همدارنګه دخالی او د جمعی په ورځ روژه نیول مکروهه دی، او همدا راز شکی روژه نیول چه هغه د شعبان د دیرشمی ورځی روژه ده چه کله هوا صافه وی، او د وړوکی اولوی اختر په ورځ او یا د تشریق په ورځو کښی روژه نیول حرام دی مګر هغه څوک چه په هغی باندی د حج قران او یا د حج تمتع دم اوښتی وی.

لاربنودنې:

✸ که څوک د لوئی بی اودسی په حالت کښی وی، لکه جنابت او یا حائضه اونفاسه زنانه وی چه کله د سبا کیدونه مخکی پاکه شی، نوهغوی لپاره دغسل وروسته کول د سحر د بانگ (اذان) پوری جائز دی، او په دغی حالت کښی ورته خوراک کول هم جائز دی، ځکه چه نبی ﷺ به کله کله دغسی عمل کولو.

✸ د زنانه لپاره د رمضان په میاشت کښی د حیض د بندولو د دوا استعمال جایز دی، پدی غرض چه د مسلمانانو سره په نیکو اعمالو او عبادت کښی شریکه شی، لیکن په دی شرط چه د دوا استعمال ورته ضرر نه رسوی.

✸ دروژه دار لپاره د لاړو او همدارنگه دهغی بلغمو تیرول جائز دی چه کوم دستونی نه دننه وی.

✸ رسول الله ﷺ فرمائی : « لا تَزَالُ أُمَّتِي بِخَيْرٍ مَا عَجَّلُوا الإِفْطَارَ وَأَخَّرُوا السُّحُورَ » أحمد. **ترجمه :** زما امت به ترهغی پوری په خیرکښی وی چه ترڅو پوری په روژه ماتی کښی تلوار کوی، او په پیشمنی کښی تاخیر کوی.

او د ابو داود په روایت کښی راغلی: « لا يَزَالُ الدِّينُ ظَاهِرًا مَا عَجَّلَ النَّاسُ الْفِطْرَ لأَنَّ الْيَهُودَ وَالنَّصَارَى يُؤَخِّرُونَ » أبو داود. **ترجمه :** دین به همیشه لپاره غالب وی چه تر څو پوری خلک په افطاری (روژه ماتی) کښی تلوارکوی، ځکه چه یهودیان او نصاری یی وروسته کوی.

✸ دروژه ماتی په وخت کښی دعاء کول سنت ده، رسول الله ﷺ فرمائی : « إن للصَّائِمِ عِنْدَ فِطْرِهِ دَعْوَةً لا تُرَدُّ » ابن ماجه. **ترجمه :** دروژه دار دعاء د روژه ماتی په وخت کی نه مسترد کیږی، او د روژه ماتی په وخت د دی دعاء ویل مستحب دی: « ذَهَبَ الظَّمَأُ وَابْتَلَّتْ الْعُرُوقُ وَثَبَتَ الأَجْرُ إِنْ شَاءَ اللَّهُ » أبو داود. **ترجمه :** تنده ختمه شوه او رگونه لانده شوه او ثواب حاصل شو ان شاء الله.

✸ په تازه کجورو باندی روژه ماتول سنت طریقه ده، که چیرته تازه کجوری نه وی، نو په وچو کجورو باندی دی ماته کړی، او که چیرته هغه هم نه وی، نو بیا دی په اوبو باندی ماته کړی.

✸ روژه دار به د ورځی له خوا رانجه نه استعمالوی، اونه به په سترگو او غوږونو کښی دوا اچوی، او دا علماوو داختلاف نه دوتلو له وجی، او که چیرته ورته محتاج وی، لکه دعلاج په خاطر نوبیا د هغی استعمالول جائز دی پروا نه کوی، اگر که خوند یی حلق (ستونی) ته هم ورسیږی، او روژه یی صحیح ده.

✸ دروژی په ټولو اوقاتو او وختونو کښی د مسواک استعمالول جائز دی، په غیر د کراهت نه او دا صحیح قول دی.

✸ دروژه دار لپاره په کاردی چه غیبت، چغلی، دروغ او یا نور گناهونه پریږدی، اوکه څوک ورته کنځلی کوی، نوهغه دی ورته ووائی چه زه روژه یم، د گناهونو نه د ژبی او د نورو اندامونو په حفاظت سره د روژی حفاظت کیږی، لکه څرنگه چه رسول الله ﷺ فرمائی : «مَنْ لَمْ يَدَعْ قَوْلَ الزُّورِ وَالْعَمَلَ بِهِ فَلَيْسَ لِلَّهِ حَاجَةٌ فِي أَنْ يَدَعَ طَعَامَهُ وَشَرَابَهُ »

أحمد. **ترجمه :** څوک چه د درغو وینا او په هغی باندی عمل کول پری نږدی نو الله تعالی دی محتاج نه دی چه بنده خوراك او څښاك پريږدی.

✸ څوک چه طعام ته وبللی شی که هغه روژه وی نو هغه لپاره سنت دی چه د طعام خاوند ته دعاء وکړی، او که بوزه وی نو خوراک دی وکړی.

✸ دقدر شپه (ليلة القدر) په ټول کال کښی بهترینه شپه ده، او د دی واقع کیدل د رمضان دمبارکی میاشتی په اخیری لسو شپو پوری خاص دی، او اوویشتمه شپه پکښی ډیره تاکیدی ده، او په دغه شپه کښی نیک عمل کول د زرو میاشتو د عبادت نه غوره دی، او د دغی شپی ځنی علامی دادی: چه کله د هغی په سبا لـه لمر راخیژی نو هغه سپين وی او پلوشی (شعاع) یی کمی وی، هوا معتدله وی، کله پکښی د یو مسلمان نصیب وشی لیکن هغی ته پری علم نه وی، او د دغی شپی اصلی هدف دا دی چه خلک د رمضان په میاشت کښی د الله په عبادت کښی محنت او کوشش وکړی، او په خاصه توگه په اخیرنی لسو شپو کښی، او مسلمان دا کوشش وکړی چه په دغو شپو کښی تری عبادت پاتی نشی، کله چه په جمع باندی تراویح کوی نو باید د امام سره جمع (جماعت) په نیمه پری نږدی، دی لپاره چه الله تعالی ورته د ټولی شپی د عبادت او قیام ثواب ورکړی.

اعتکاف : په جمات کښی د عبادت لپاره وخت تیرولو ته اعتکاف وائی، او د اعتکاف کونکی لپاره د لوئی بی اودسی (جنابت) نه پاکوالی شرط دی. او د معتکف لپاره په غیر د ضرورته د جمات نه وتل ناروا دی، ضرورت لکه طعام قضاء حاجت، فرضی غسل، او په غیر د ضرورته په وتلو باندی، او یا په جماع کولو باندی اعتکاف باطليږی، او په هر وخت کښی اعتکاف کول سنت دی لیکن د رمضان په میاشت کښی سنت مؤکد دی، او بیا د رمضان په اخیری لسو ورځو کښی پری ډیر زیات تاکید شوی دی. او د اعتکاف لږه موده یو ساعت دی، لیکن دا مستحب دی چه د یوی ورځی او شپی نه کم نه وی، او ښځه به د خاوند د اجازت نه په غیر اعتکاف نه کوی.

د معتکف لپاره سنت طریقه دا ده چه په عبادت طاعت باندی مشغول وی، او مباح (بی ثوابه روا) کارونه پريږدی، او د بی فایدی شیانو نه ځان وژغوری.

په ټول عمرکښې يو ځل حج او عمره کول فرض دی، او د فرضيت شرطونه يې په لاندې ډول دي. ۱) اسلام. ۲) عقل. ۳) بلوغ. ٤) ازادي. ٥) دلارې د سورلې او توښې طاقت. ٦) او دښځې لپاره شپږم شرط دميره يا محرم موجوديت دی، او محرم هغه چاته ويلې کيږي، چه ټول عمر ورسره نکاح جائز نه وی، او که په غير د محرم نه حج وکړي حج يې صحيح دی ليکن سره د ګناه نه، اوکه څوک د حج او عمرې په ادا کولو کښې نقصان او کوتاهي وکړي، اومړ شي (اوحج ونه کړي)، نو د هغه دمال نه به د حج اوعمرې لپاره نفقه جدا کړي، اوبل څوک به ورله په هغې باندې حج اوعمره کوي، د کافر اوليونی حج اوعمره صحيح نه ده، اود مرئي اوماشوم حج صحيح دی، ليکن په فرضي حج کښې نه حسابيږي او د هغه چا حج صحيح دی چه طاقت يې نه وی، او که څوک د بل چا نه حج وکړي اوپه خپله يې حج نه وی کړی نودغه حج يې د خپل ځان نه حسابيږي.

د احرام مسايل : څوک چه د احرام اراده وکړي، د هغه لپاره مستحب دی، چه غسل وکړي، او خپل ځان صفا او خوشبويه کړي، او سپين لنګ او څادربه واغوندي، اوبيابه د لمانځه نه وروسته د حج يا دعمرې او يا د دواړو نيت وکړي، اوداسې به وائی: لبيك اللهم عمرة، أو حجًا، أو حجًا وعمرة. **ترجمه :** ای الله زما دعمرې او يا د حج اويا د عمرې اوحج دواړو اراده ده، که چيرته ويريده نو دا شرط به ذکر کړي : فإن حبسني حابس فمَحِلِّيْ حيث حبستني. **ترجمه :** که چيرته دڅه مانع په وجه بند شوم، نوزما د حلاليدو ځای به همدغه د بند يدو ځای وی.

او مسلمان په درې قسمه حجونو کښې اختيارمند دی : تمتع، قران، او افراد، او غوره په کښې تمتع دی. او حج تمتع ديته وائی: چه اول د حج په مياشتو کښې دعمرې نيت وکړي، او بيا د هغې نه ځان حلال کړي او بيا د ذوالحجې په اتم تاريخ باندې دحج نيت وکړي، او حج افراد هغې ته وائی: چه د ميقات نه صرف د حج نيت وکړي، او حج قران هغې ته وائی: چه د ميقات نه د حج او عمرې دواړو نيت وکړي، او هرکله چه د حج اراده کونکی په سورلۍ باندې برابر شي، نو لبيك به و وائی: لبيك اللهم لبيك، لبيك لا شريك لك لبيك، إن الحمد والنعمة لك والملك، لا شريك لك. **ترجمه :** ای الله زه ستا حکم مَنَلو ته تيار يم، تا لره شريك نشته، زه ستا حکم مَنَلو ته تيار يم، په رښتيا سره چي ټوله ستاينه او د نعمت (شکر) او پادشاهي تا لره دي، تا لره شريك نشته.

او په ټوله لار د لبيك ويل مستحب دی، او د نارينه لپاره مستحب دا دی چه په اوچت اواز به لبيك ووائی.

د احرام په حالت کښې ممنوع او ناروا کارونه : ۱) د وينتو خرول او تراشل. ۲) د نوکونو غوڅول. ۳) د نارينه لپاره د ګنډلو جامو اغوستل. مګر په هغه وخت کښې چه لنګ ورته پيدا نشي، نو بيا پرتوګ اغوستلی شي او که پيزار ورته پيدا نه شي نو بيا موزې په ښپو کولی شي او دبجلکو لاندې نه به يې پريکوي، اوپه دغه وخت کښې پرې بيا فديه نه لازميږي. ٤) دنارينه لپاره د سر پټول. ٥) په جامو او يا په بدن باندې د خوشبوئی اوعطرو لګول. ٦) په ځنګل او وچه کښې د يو وحشي او حلال حيوان ښکار کول. ۷) د نکاح تړل، دا کار حرام دی ليکن فديه پکښې نشته. ۸) د شهوت د وجه نه د ښځې سره په غير د شرمګاه نه مباشرت او لوبې کول، او د هغې فديه ګډ حلالول، او يا درې ورځې روژه نيول، او يا شپږو مسکينانو ته طعام ورکول دی. ۹) جماع کول، که چيرته د اول ځل د حلاليدونه مخکې وی، نوحج يې فاسد دی، ليکن د حج مراسم به پوره کوی، او راروان کال به د دغې حج قضائی راوړي، او د جرمانې

په طور به اوښ حلالوی، او د مکې په مسکینانو به یې تقسیم کړی، او که چیرته د اول ځل د حلالیدو نه وروسته جماع (کوروالی) وکړی نو حج یې فاسد نه دی لیکن یو اوښ به حلالوی، او که چیرته په عمره کښې جماع وکړی نوعمره یې باطله شوه او په ده باندې ګډ لازم شو او د عمرې قضائی به راوړی، حج او عمره په غیر د جماع نه په نورو شیانو باندې نه فاسدیږی، او زنانه دنارینه په شان ده مګر د زنانه احرام په مخ کښې دی، او همداراز زنانه ګنډلی جامې اغوستلی شی، لیکن برقه، نقاب او دست کشې یعنی دستانی به نه اغوندی.

د فدیې مسائل :

فدیه په دوه قسمه ده :

۱) هغه فدیه چه هغې کې ترتیب لازم نه دی، لکه د ویښتو خرول خوشبوئی استعمالول، د نوکونوپرې کول، د سر پټول، او یا د نارینه لپاره د جامواغوستل، نو د ده لپاره پدې صورت کښې په مابین د دریو شیانو کښې اختیار دی: درې ورځې روژه نیول، یا شپږو مسکینانو ته طعام (خواړه) ورکول، چه مقدار یې یو نیم کیلو طعام دی، او یا د ګډ (پسه) حلالول.

او د ښکار قتلولو په بدل کښې به د کورنی ځاروو نه دهغه په شان ځاروی ورکوی، په دې شرط چه مثل ولری، او هغې سره ورته او مشابه وی، او که چیرته ورله مثل نه وو، نو بیا به دهغې ښکارشوی حیوان قیمت ورکوی، چه انصاف دار کس به دهغې اندازه لګوی.

۲) هغه فدیه چه په هغې کښې ترتیب لازم دی، لکه د متمتع او قارن حاجی حال شوه، ځکه چه په دوی باندې د ګډ ذبحه کول لازم دی، که چیرته ګډ پیدا نه کړی، نوبیا به د حج په ورځو کښې درې ورځې روژې نیسی، او اوه ورځې چه کله کورته واپس شی، او د جماع کولو فدیه اوښ دی، لیکن که اوښ پیدا نکړی نوبیا به د متمتع حاجی په شان روژه نیسی، د ویښتو اود نوکونوغوځول، او ښکار کول، که په نسیان یعنی په هیره سره وی، او که قصدا وی، دواړه برابر دی، او نور محظورات د احرام چه کله په هیره سره وی، نو په هغې کښې فدیه نشته، فدیې ګډ او دفدیې طعام (خواړه) به یوازې د حرم په مسکینانو تقسیمیږی.

مکې ته د ننوتلو آداب : چه کله یو حاجی بیت الله شریف ته داخل شو نو د جمات د ننوتلو دعاء به ووائی، که چیرته عمره کونکی وو نو د عمرې په طواف باندې به شروع وکړی، اوکه د حج افراد او یا د حج قران نیت یې کړی وی، نو بیا به په طواف قدوم باندې شروع وکړی، او اضطباع به وکړی، یعنی ښی اوږه به ښکاره کړی او چپه اوږه به پټه کړی، او د حجراسود نه به طواف شروع کړی، او که چا ته د ضرر رسیدلو خطره نه وی نو لاس به پرې کیږدی او ښکل به یې کړی، او (بسم الله والله اکبر) به ووائی، او په هر چکر کښې به داسې عمل کوی، او بیت الله به چپ طرف ته وګرځوی او اوه طوافه به وکړی، اوکه چیرته امکان وی نو په اولنی درې طوافونو کښې به په نژدې ګامونو سره تیز تیز ځی، او په نورو کښې به په دمه دمه (ورو ورو) ځی، او کله چه رکن یمانی ته ورسیږی نوهغه به په لاس باندې مسحه کوی او الله اکبر به وائی، او د رکن یمانی او حجر اسود په مابین کښې به (ربنا آتنا في الدنيا حسنة وفي الآخرة حسنة وقنا عذاب النار) وائي. **ترجمه :** ای زموږ پروردګاره، موږ ته په دنیا کي توفیق دنیکی راکړی، او په آخرت کي ثواب دنیکی راکړی، او د دوږخ له عذاب نه مو وساتی.

اوپه نورو طوافونو کښې يې چه کومه دعاء خوښه وی هغه ويلی شی، او بيا به په مقام ابراهيم کښې دوه رکعته لمونځ وکړی، که چيرته ځای وی، په اول رکعت کښې به (قُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ) ووائی، او په دوهم رکعت کښې به (قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ) ووائی، او بيا به د زمزم اوبه وڅښی، بيا به د حجر اسود ښکلولو لپاره دوباره راشی که امکان وو او د ملتزم (د حجر اسود او د دروازی په منځ) کښې به دعاء وکړی، بيا به د صفاء غونډۍ ته وخيژی او دا ايت به ووائی: ﴿إِنَّ ٱلصَّفَا وَٱلْمَرْوَةَ مِن شَعَآئِرِ ٱللَّهِ فَمَنْ حَجَّ ٱلْبَيْتَ أَوِ ٱعْتَمَرَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِ أَن يَطَّوَّفَ بِهِمَا ۚ وَمَن تَطَوَّعَ خَيْرًا فَإِنَّ ٱللَّهَ شَاكِرٌ عَلِيمٌ﴾ سورة البقرة ۱۵۸. **ترجمه :** بيشکه چي صفا او مروه د الله له نخښو څخه دي، نو هر هغه څوك چي د الله دکور حج وکړي يا عمره وکړي پر هغه باندي کومه ګناه نشته چي په د غو دواړو کی سعيه وکړي، او هغه کسان چي په خپله خوښه څه ښه کار وکړي نو بيشکه چي الله شکر قبلوونکی او ښه پوه دی.

او بيا به (الله اکبر) او (لا اله الا الله) ووائی، لاسونه به اوچت کړی، قبلی ته به مخامخ اودريږی، اودعا به اوکړی، اوکله چه شنو (زرغونو) څراغونو (راډونو) ته ورسيږی نو د هغی په مينځ کښې به په نږدی ګامونو سره تيز تيز ځی، اوهرکله چه مروه ته ورسيږی نو هلته به هم د صفا په څيرعمل کوی، بيا به د صفا په طرف روان شی، په دمه به ځی او کله چه شنو (زرغونو) نښو يا څراغونو ته ورسيږی، نوهلته به په نږدی ګامونو سره تيز تيز ځی، په دغه طريقه به اوه ځلی (کرتی) ځی راځی، اوبيا به ويښته کم کړی او يا به يې وخروی او خرول يې غوره دی مګر د حج تمتع په عمره کښې کمول غوره دی ځکه چه د هغی نه به وروسته بيا حج کوی، اودمفرد اوقارن حاجی لپاره د ويښتواغستل (کمول) جايز نه دی، ترڅو پوری چه يې داختر په ورځ لوی شيطان (جمرة العقبة) نه وی ويشتلی، او زنانه هم د نارينه په شان ده دحج په مراسموکښې، مګرپه طواف اوسعی کښې به منډی نه وهی.

دحج شرعي طريقه : کله چه د (د ذوالحجی اتمه) ورځ شی چه هغی ته د ترويه ورځ وائی نو هغه څوک چه ځان يې حلال کړی وی د خپل ځای نه به نيت وکړی، او د منی په طرف به روان شی، نهمه شپه به په منی کښې وکړی، کله چه لمر راوخيژی نو عرفات ته به لاړشی، کله چه زوال وشی نو د ماسپښين او مازديګر لمونځونه به په يو ځای او په قصر سره کوی، او عرفات ټول موقف يعنی د اودريدو ځای دی، مګر (وادی عرنه نومی ځای) دعرفات نه بهر دی، او لا إله إلا الله وحده لا شريك لـه، له الملك وله الحمد وهو على كل شيء قدير، به ډير وائی. **ترجمه :** بيله يو الله نه بل دعبادت وړ معبود نشته، په داسی حال کښې چه يو دی شريك نه لری، خاص هغه لره بادشاهی ده، او هغه لره غوره ستاينه ده، او هغه په هرڅه قادر دی.

او د لمر د پناه کيدو پوری به په دعاء، توبه او عبادت کښې کوښښ او زيار باسی، او بيا به د مزدلفی په لورپه وقار او سکون سره روان شی او لبيك (تلبيه) به وائی، او کله چه مزدلفی ته ورسيږی نو هلته به د ماښام او ماخوستن لمونځونه په يو ځای او قصر سره وکړی، او بيا به په مزدلفه کښې شپه وکړی، او د سحر لمونځ به وکړی، او درنا کيدو پوری به دعاګانی کوی، بيا به د منی طرف ته روان شی، کله چه وادی محسر ته ورسيږی که طاقت يی وو نو په منډه به ځی، کله چه منی ته ورسيږی نو لوی شيطان

(جمرة العقبة) به په اوو کانو ولی، چه د نخود د دانی په مقداروی، او د ویشتلو په وخت کښی به دهر کانی سره الله اکبر وائی او لاس به د ویشتلو په وخت کښی اوچتوی، او په حوض کښی دکانی غورځیدل شرط دی اگر که عمود یعنی ستن نه وی لگیدلی، او د جمری په ویشتلو باندی به د لبیك ویل بند کړی، او بیا به قربانی وکړی، او بیا به ویښته وخروی، او یا به یی کم کړی، لیکن خرول غوره دی، او دشیطان په ویشتلو او د ویښتو په خریولو (تراشلو) باندی هرشی ده ته حلال شو چه د احرام په وجه ورباندی بند شوی وو، مگر زنانه ورباندی حرامه ده، او دی ته اول حلالیدل وائی. بیا به مکی ته ځی، او طواف زیارت به کوی، او دا هغه فرضی طواف دی چه حج پری پوره کیږی، بیا به د صفا او مروه په مینځ کښی سعی کوی که چیرته حاجی متمتع وی او یا یی د طواف قدوم سره سعی نه وی کړی. او په فرضی طواف ورته هر څه حلال شوه تردی چه زنانه ورته هم حلاله شوه، او دیته دوهم حلالیدل وائی. بیا به منی ته واپس لاړشی او هلته د دغی شپو تیرول فرض دی، او هره ورځ به د زوال نه وروسته جمرات یعنی شیطانان په کانو (تیگو) ولی، چه د وړی جمری (اول شیطان) نه به شروع کوی، او په اوو کانو به یی ولی، او بیا به لږ مخکی شی قبلی ته به مخ کړی، او دعاء به کوی، او بیا به درمیانه جمری (دوهم شیطان) ته راشی هغه به هم په دغی طریقی سره وولی، او بیا به دعا کوی، بیا به لویه جمره (دریم شیطان) ولی، او په دغه ځای کښی به د دعاء لپاره نه ودریږی، بیا به په دوهمه ورځ هم په دغه ترتیب سره شیطانان وولی، بیا که غواړی چه تلوار (تعجیل) وکړی، نو د دوولسمی ورځ دلمر پریوتونه مخکی باید د منی د حدودو نه ووځی، او که چیرته په ده باندی د منی په حدودو کښی ماښام شی، نو بیا په ده باندی په منی کښی شپه تیرول او په دیارلسم تاریخ باندی دشیطانانو ویشتل فرض دی، لیکن که چیرته ده د منی نه د وتلو اراده کړی وی لیکن د بیروبار له وجی په منی کښی حصار شی نوځه پروا نه کوی، اگر که د ماښام نه وروسته ووځی. او په حج قران او افراد کښی کوم فرق نشته لیکن په حج قران او تمتع کښی قربانی کول لازم دی، او په افراد کښی نشته او کله چه د مکی نه دوتلو اراده وکړی، نو بیا به طواف وداع کوی، مگر په حائضه او نفاس واله زنانه باندی طواف وداع نشته، او که یو انسان طواف وداع وکړی لیکن وروسته بیا د تجارت په خاطر حصارشی نو دوباره به بل طواف وداع کوی او که څوک په غیر د طواف قدوم نه د مکی نه ووځی که نږدی وو نو بیرته دی واپس شی او که جدا وی نو بیا پری دم فرض شوه.

دحج فرضونه څلور دی : **۱)** احرام یعنی د حج په مراسمو کښی د داخلیدو نیت او اراده. **۲)** په عرفات باندی ودریدل. **۳)** طواف زیارت. **٤)** د صفا او مروه په مینځ کښی سعی کول.

دحج واجبات اوه دي : **۱)** د میقات نه احرام تړل یعنی نیت کول. **۲)** تر ماښامه پوری دعرفات په میدان کښی ودریدل. **۳)** په مزدلفه کښی شپه تیرول. **٤)** په منی کښی د تشریق دورځو شپی تیرول. **٥)** دجمراتو ویشتل. **٦)** دویښتو خرییل (تراشل) او لنډول. **۷)** د رخصتی طواف کول.

دعمری فرضونه دری دی : **۱)** احرام یعنی نیت کول. **۲)** طواف **۳)** سعی کول.

دعمري واجبات دوه دی : **۱)** د میقات نـه احـرام او نیـت کـول. **۲)** د ویـښتو خرییل (تراشل) او یا کمول.
که څوک رکن او فرضی حکم ترک کړی، ترڅوپوری چه د هغی قضائی اداء نه کړی نو حج یی ناقص دی، او که څوک فرض پریږدی نو قربانی او دم پری لازمیږی، او که څوک سنت پریږدی نو هیڅ پری نشته.
د طواف د صحیح کیدو شرطونه دیارلس دی : **۱)** اسلام **۲)** عقل. **۳)** معین او خاص نیت. **٤)** د طواف د وخت داخلیدل. **٥)** د توان او قدرت پـه اندازه د عورت پټول. **٦)** طهارت او پاکی، لیکن ماشوم تری مستثنی دی. **۷)** په یقین سره د اوو طوافونو پوره کول. **۸)** کعبه چپ طرف ته ګرځول. **۹)** په تلو کښی نه واپس کیدل. **۱۰)** د طاقت لرونکی انسان لپاره پیاده تلل. **۱۱)** پرله پسی طواف کول. **۱۲)** د مسجد حرام په منځ کښی طواف کول. **۱۳)** د حجر اسود نه د طواف شروع کول.
د طواف سنتونه : د حجر اسود ښکلول ، د هغی په خوا کښی الله اکبر ویل، په لاس باندی د رکن یمانی مسه کول، په خپلو مناسبو وختونو کښی د ښی اوږی ښکاره کول، تیز تلل او یا په دمه تلل، د طواف په دوران کښی دعاء او د الله تعالی ذکر کول، کعبی ته نږدی ګرځیدل، او په مقام ابراهیم کښی د طواف نه وروسته دوه رکعته لمونځ کول.
د صفا او مروه د سعی شرطونه نهه دی : **۱)** اسلام **۲)** عقل. **۳)** نیت کول. **٤)** پرلـه پسی سعی کول. **٥)** د طاقت لرونکی انسان لپاره پیاده تلل. **٦)** اوه کرتـی (ځلـی) تلل او راتلل. **۷)** د صفا او مروه تـول حدود راګیرول. **۸)** د صحیح طواف نـه ئی وروسته کول. **۹)** د صفا نه یی شروع کول او په مروه یی ختمول.
دسعی سنتونه : د بی اودسی او د نور خباثت نه طهارت حاصلول، د عورت پټول، د سعی په دوران کښی دعاء او ذکر کول، په خپل مناسب وخت سره تیز او په دمه تلل، په صفا او مروه باندی ختل، په طواف پسی متصل سعی کول.
پاملرنه : غوره دا ده چه په خپله معینه ورځ کښی شیطانان وویشتلی شی، لیکن که چیرتـه د یـوی ورځـی جمـرات بلـی ورځـی تـه وروسته کړی شـی، او یـا ټـول جمـرات د تشریق اخیری ورځ ته وروسته کړی شی نو صحیح کیږی.
قربانی : سنت مؤکد ده، کله چه د ذی الحجه میاشت شروع شی نو د قربـانی کـونکی لپـاره په دغی لسو ورځو کښی د نوکونو او یا د ویښتو غوڅول جایز نه دی.
عقیقه : سنت ده د هلـک نـه بـه دوه ګډین مالونـه (پسونه) حلالیږی، او د جنـی نـه بـه یو حلالیږی، او عقیقه به په اومه ورځ کیږی، او په اومه ورځ باندی د هلک د سر خرول او بیا د دغی ویښتو په مقدار سپین زر صدقه کول سنت دی، او پـه اومـه ورځ بـه ورتـه نوم ږدی، او الله تعالی تـه غوره نومونـه عبدالله او عبدالرحمن دی، او پـه عبد النبی او عبد الرسول باندی نوم ایښودل حرام دی، او که چیرته د عقیقی او د قربانی وخت برابر شی نو ددواړو لپاره یو مال حلالول کافی دی.

مختلفي فايدې

✸ شیطان دا غواړی چه د اوو دامونو نه په یوه دام کښې په انسان باندې غالبه شی، او که چیرته په یوه کښې عاجزه شی نو بیا بل ته انتقال کوی، اول دام د شرک او کفر دام دی، که په دی کښې پری غالب نه شی، نو په عقیدوی بدعاتو کښې یی اخته کوی، او د رسول الله ﷺ د اطاعت او تابعداری نه یی بندوی، او که د دی وس یی و نه شی نو په کبیره یعنی لویو ګناهونو باندی یی اخته کړی، او که د هغی وس یی ونه شی، نو په وړو ګناهونو باندی یی اخته کړی، او که د هغی وس یی هم ونه شی نو بیا یی په مباحو یعنی بی ثوابه کارونو باندی مبتلا کړی، او د نیکو کارونو نه یی مشغوله کړی، او که د هغی وس یی پری ونه شی نو په لږ ثواب والا کارونو یی اخته کړی، او د نورو اهمو نیکو کارونو نه یی غافله کړی، او که په دی ټولو کښې یی پری وس ونه شی، نو بیا خپلی لښکری او فوج د انسانانو نه وی او که د پیریانو نه وی، په متقیانو او نیکانو خلکو باندی مسلط کړی.

✸ **ګناه :** په یو څو شیانو باندی ختمیږی: په ریښتینی توبی سره، په استغفار سره، په نیکو عملونو باندی، او یا د یو مصیبت په مبتلا کیدو سره، د مؤمنانو په دعا سره، په صدقی سره، درسول الله ﷺ په شفاعت سره، که چیرته څه ګناهونه پاتی شی او الله تعالی ورته مغفرت ونه کړی نو هغه ته به د قبراو یا د قیامت په عذاب سره سزا ورکړی شی تر دی چه د ګناهونو نه پاک شی، بیا به جنت ته ننوځی که په توحید باندی وفات شوی وی، او که په شرک کفر او یا په نفاق باندی مړ شوی وی نو په جهنم کښې به همیشه لپاره اوسیږی .
او ګناهونه ډیر اثرات لری، د انسان په زړه باندی یی اثر دا دی ، چه وحشت تورتم، ذلت رسوائی، او بیماری پیدا کوی، او دالله تعالی نه انسان جدا کوی. او په دین باندی یی تاثیر دا دی، چه انسان د نیک عمل نه محرومه کوی، او د نبی ﷺ ملایکو او د مؤمنانود دعا نه انسان محرومه کوی، او په رزق باندی یی اثر دادی، چه رزق نه انسان محروموی، برکتونه او نعمتونه له منځه وړی. او په فرد اوشخص باندی یی دا اثر دی، چه په عمر کښې برکت ختموی، او د انسان ژوند تنګوی، او په کارونو کښې به ورته مشکلات او تکلیف پیښیږی.
او په عملونو باندی دا اثر کوی چه قبلیږی به نه، او په معاشره او ټولنه باندی یی دا اثر دی، چه امن به له منځه لاړ شی، قیمتی به راشی، دوشمنان به خلکو مسلط شی، باران به نه کیږی، او داسی نور اثرات. فایده : ابن الجوزی رحمه الله فرمائی : دا ډیره لویه سزا ده چه انسان د سزا او عقاب هیڅ احساس نه کوی، او ډیره سخته سزا بیا دا ده چه انسان په هغه څه باندی خوشحاله شی چه الله تعالی ورته د عقوبت په طور ورکړی وی، لکه په حرام مال، او یا د ګناه په کولو باندی خوشحالی کول.

غمونه او پریشانی : د زړه خوشحالی او د غمونو لری کیدل د هر چا اساسی هدف دی، او په دی سره ښایسته ژوند حاصلیږی، او د دغی مقصد د حاصلولو لپاره دینی طبیعی او عملی اسباب دی چه په غیر د مؤمنانو نه چا ته نه شی حاصلیدی، چه ځنی یی په لاندی ډول دی :
و ۱) په الله تعالی باندی ایمان. ۲) د الله تعالی د حکمونو عملی کول او د ناروا وو نه ځان ساتل. ۳) د مخلوق سره په وینا، عمل او نیکو کارونو کښې احسان کول. ٤) په کارونو او فایده مندو دینی او دنیوی علمونو باندی ځان مشغولول. ٥) په راروانو او تیرشوو کارونو کښې سوچ نه کول بلکه په روزمره کارونو کښې خپل ځان مصروفول. ٦) په کثرت سره د الله تعالی ذکر کول. ٧) د الله تعالی د باطنی او ښکاره نعمتونو یادول. ٨) د دنیا په کارونو کښې هغه چا ته کتل چه زمونږ نه په مرتبه کښې کم وی او هغه چاته به نظر نه کوو چه زمونږ نه په دنیا کښې

غوره وی. **۹)** د هغی اسبابو له منځه وړل چه غمونه راجلبوی، او د داسی اسبابو حاصلول چه خوشحالی راجلبوی. **۱۰)** الله تعالی ته په هغی دعاء ګانو باندی پناه وړل چه نبی ﷺ به پری د خپل رب نه د غمونو په ختمولو کښی مدد غوښته لکه څرنګه چه نبی ﷺ فرمائی کله چه چاته غم او پریشانی ورسیږی او دا دعاء ووائی نو الله تعالی به یی غم او پریشانی ختمه کړی او خوشحالی به ورله نصیب کړی : « **اللَّهُمَّ إِنِّي عَبْدُكَ وَابْنُ عَبْدِكَ وَابْنُ أَمَتِكَ نَاصِيَتِي بِيَدِكَ مَاضٍ فِيَّ حُكْمُكَ عَدْلٌ فِيَّ قَضَاؤُكَ أَسْأَلُكَ بِكُلِّ اسْمٍ هُوَ لَكَ سَمَّيْتَ بِهِ نَفْسَكَ أَوْ عَلَّمْتَهُ أَحَدًا مِنْ خَلْقِكَ أَوْ أَنْزَلْتَهُ فِي كِتَابِكَ أَوْ اسْتَأْثَرْتَ بِهِ فِي عِلْمِ الْغَيْبِ عِنْدَكَ أَنْ تَجْعَلَ الْقُرْآنَ رَبِيعَ قَلْبِي وَنُورَ صَدْرِي وَجِلَاءَ حُزْنِي وَذَهَابَ هَمِّي.** » أحمد. **ترجمه :** الهي! زه ستا بنده یم، ستا د بنده زوی یم، ستا د وینځی زوی یم، زما تندی ستا په لاس کي دی، ستا حکم پر ما جاری دی، ستا فیصله زما په حق کښی د عدل ده، ستا په ټولو هغه نومونو سره له تا نه سوال کوم، چه تا پری خپل ځان نومولی دی، او یا دی په خپل کتاب کښی نازل کړی دی، او یا دی په خپل مخلوق کښی چاته ښودلی دی، او یا دی په خپل غیبی علم کښی له ځان سره ساتلی دی، (پدي ټولو در نه سوال کوم) چه ته قران زما د زړه پسرلی، اود سینی رڼا، او د غمونو ورکونکی اود پریشانیو ختمونکی وګرځوی.

فائده : ✱ ابراهیم الخواص رحمه الله فرمائی : په پنځو شیانو سره د زړه علاج کیږی، په تدبر او سوچ سره د قرآن کریم تلاوت، د خیټی خالی کول، د شپی عبادت (قیام اللیل)، د چربانګی (دسهار کیدو) په وخت کښی الله ته تضرع کول، او د نیکانو خلکو سره کیناستل.

✱ چاته چه مصیبت ورسیږی او د هغی د کمولو او اسانولو اراده لری نو د بل لوی مصیبت سوچ دی وکړی، او د دی مصیبت په ثواب کښی دی فکر وکړی، او دا سوچ دی وکړی چه بنه دی چه بل لوی مصیبت ورباندی ندی راغلی.

✱ **نفلی لمونځونه :** په حدیث کښی راغلی چه رسول الله ﷺ به هره ورځ په غیر د فرضی لمونځ نه دوولس رکعته لمونځ کوو، دوه رکعته د سهار د لمانځه نه مخکی، څلور رکعته د ماسپښین نه مخکی او دوه رکعته وروسته، او دوه رکعته د ماښام نه وروسته او دوه رکعته د ماخوستن نه وروسته، او دوه رکعته د ماښام د اذان نه وروسته او دوه رکعته د وترو نه وروسته.

✱ **د قرآن کریم تلاوت :** کله چه دقرآن قاری ته دخپل حفظ او یاد نه تلاوت کولو کی تدبر سوچ او د زړه توجه لدی نه زیاته وی چه قرآن دمصحف درویه تلاوت کړی، نو بیا د ده لپاره د حفظ نه تلاوت غوره دی، او که چیرته دواړه برابر وی نو بیا ورله د مصحف نه تلاوت غوره دی.

✱ **فائده :** د الله ذکر که په لمانځه کښی وی او که د لمانځه نه بهر وی تر هغه پوری ورله اعتبار نشته چه تر څو پوری پری تلفظ ونه کړی چه خپله یی واوری، لیکن بل چاته به تکلیف نه ورکوی.

✱ **ممنوعه وختونه :** په ممنوعه وختونو کښی د نفلی لمونځ کول منع دی چه هغه دری وختونه دی : **۱)** د سبا د راختلو نه نیولی د لمر د راختلو پوری. **۲)** کله چه لمر د اسمان منځ ته ورسیږی تر څو پوری چه زایله شوی نه وی. **۳)** د مازدیګر د لمانځه نه وروسته د لمر د پریوتو پوری. او د ذوات الاسباب لمونځونو کول (هغه لمونځونه چه سبب ورله وی) په دی وختونو کښی جایز دی لکه تحیة المسجد لمونځ، د طواف دوه رکعته، د سهار سنت، د جنازی لمونځ، د اودس نه وروسته دوه رکعته لمونځ، د تلاوت او دشکر سجده.

✸ څوک چه د نبی ﷺ جمات ته داخل شی نو اول به دوه رکعته تحیة المسجد لمونځ کوی، بیا به د نبی ﷺ قبر ته راشی د هغی مخ ته به مخامخ ودریږی او سلام به پری وکړی: **السلام عليك يا رسول الله** او که په سلام ویلو کی زیادت وکړی نو ډیره به ښه وی، بیا به ښی طرف ته د یو متر په اندازه وړاندی شی او داسی به وائی: **السلام عليك يا أبا بكر الصديق** ، **السلام عليك يا عمر الفاروق**. سلام دی وی په تا باندی ای ابوبکر صدیق، او سلامتیا دی وی په تا باندی ای عمر فاروقه. ای الله دی دواړو ته د نبی ﷺ او د اسلام په عوض کښی ښایسته بدله ورکړی، بیا به قبلی ته مخ کړی او حجره به چپ لاس ته وګرځوی او دعا به وکړی.

✸ **د نکاح مسائل :** د هغه چا لپاره چه دشهوت خاوند وی خو د زنا کولو ویره ورسره نه وی، نو نکاح کول ورته سنت دی، او د هغه چا لپاره جایز او مباح ده چه شهوت نه لری، او د هغه چا لپاره چه د زنا کولو ویره ورسره وی نکاح کول فرض دی، او پردی زنانه ته کتل حرام دی او همدا راز په شهوت سره زړی ښځی ته او یا نابالغه هلک ته کتل هم حرام دی، لک څرنګه چه د پردو ښځو سره خلوت (ځانله کیدل) هم حرام دی.

✸ **د نکاح شرطونه :** د لاندی شرطونو موافق د یوسړی نکاح د ښځی سره صحیح کیږی: ١) د جنی او د هلک تعین: نو د ولی لپاره داسی ویل جایز نه دی چه ما په خپلو لورګانو کښی تاته یوه په نکاح سره در کړه او حال دا چه د هغی ډیری لورګانی وی. ٢) کله چه سړی مکلف وی نو د هغی رضاکیدل، او همدا راز د ازادی او عاقلی ښځی رضایت. ٣) د ښځی لپاره ولی او سرپرست: د یوی ښځی لپاره خپل ځان په نکاح سره ورکول جایز نه دی، لکه څرنګه چه د ولی (متصرف) نه په غیر د بل چا لپاره د یوی ښځی په نکاح سره ورکول جایز نه دی، مګر په هغه وخت کښی چه ولی دغه جنی (جلکی) خپل مثل او سیال ته په نکاح سره نه ورکوی بلکه د هغی نه انکار کوی (نوبیا یی بل څوک په نکاح سره ورکولی شی)، او د ښځی په ورکولو باندی ډیر حقدار پلار دی بیا د پلار طرفه نیکه دی اګر که ډیر بره هم وی، بیا زوی دی بیا نمسی دی اګر که ډیر کوز وی، بیا سکه ورور دی، بیا د پلار د طرفه ورور دی، او بیا وراره دی... ٤) د دوه و بالغانو عاقلانو عادلانو شهادت. ٥) د نکاح د موانعو نه د ښځی او خاوند خالی کیدل، موانع لکه رضاعت، دنسب رشته داری، او یا د مصاهرت رشته داری.

✸ **د نکاح محرمات :** د نکاح محرمات په دوه قسمه دی: اول: هغه زنانه چه ابدی حرامی دی، په هغی کښی بیا قسمونه دی : ١) هغه زنانه چه د نسب له امله حرامی دی لکه مور، نیا اګر که ډیره بره هم وی، لور، نمسۍ اګر که ښکته هم وی، خور، او د خور لورګانی او یا د هغی نمسیانی، وریره او دوریری لورګانی او یا د هغی د زوی او لور طرفه نمسیانی، اګر که ښکته هم وی، (عمه) ترور او خاله اګر که ډیری بره هم وی. ٢) هغه زنانه چه د رضاعت له امله حرامی ګرځیدلی دی: د هغی حراموالی د نسبی حرمت په شان دی او همدارنګه په مصاهرت کښی. ٣) هغه زنانه چه د سخرولی له امله حرامی ګرځیدلی دی: لکه د ښځی مور او نیاګانی او د ښځی لورګانی اګر که ښکته هم وی.

دوهم : هغه زنانه چه د مؤقت وخت لپاره حرامی دی: او هغه په دوه قسمه دی : ١) چه د جمع والی له امله حرامی وی، لکه دوه خویندی، او یا دښځی او دهغی عمه، او یا خاله په یو نکاح کښی جمع کول. ٢) د یو عارضی سبب له امله حرامی وی لکه دبل چا ښځه.

فائده : ✸ د مور او پلار لپاره دا حق نشته چه خپل زوی د هغی ښځی په نکاح باندی مجبوره کړی چه خوښه یی نه وی، او په زوی باندی په دغی کار کښی د مور او پلار اطاعت فرض نه دی، او په دغی انکار سره زوی عاق (نافرمان) نه بللی کیږی.

✸ **د طلاق مسائل :** په حیض نفاس او په هغی طهر کښی ښځی ته طلاق ورکول حرام دی چه جماع یی ورسره کړی وی لیکن طلاق واقع کیږی، او په غیر د حاجت نه طلاق ورکول مکروهه دی، او د ضرورت له امله مباح دی، او د هغه چا لپاره مستحب دی چه د نکاح په وجه ورته ضرر رسیږی، او په طلاق کښی د مور او پلار اطاعت فرض نه دی، او څوک چه خپلی ښځی ته د طلاق ورکولو اراده لری نو د یو طلاق نه زیات ورکول پری حرام دی، او دا ضروری ده چه په هغی طهر کښی طلاق ورکړی چه جماع یی ورسره نه وی کړی، نو یو طلاق دی ورکړی او بیا دی پریږدی تر دی چه عدت یی ختم شی، او د هغی طلاق شوی ښځی لپاره د خپل کور نه وتل حرام دی چه طلاق رجعی ورته ورکړی شوی وی، او د خاوند لپاره هم جایز نه دی چه خپله ښځه د عدت د پوره کیدو نه مخکی د کور نه اوباسی، او طلاق په وینا باندی واقع کیږی او یوائځی په نیت باندی نه واقع کیږی.

✸ **د عدت قسمونه :** ۱) حامله زنانه : د حاملی زنانه عدت که د طلاق له امله وی او که د خاوند دوفات له امله وی هغه د بچی زیږول دی. ۲) هغه ښځه چه خاوند یی وفات شوی وی : نو د هغی عدت څلور میاشتی او لس ورځی دی. ۳) هغه ښځه چه طلاقه شوی وی لیکن حیض پری راځی : نو د هغی عدت دری حیضه دی، او د دغی ښځی عدت د دریم حیض نه په پاکیدو سره پوره کیږی.

۴) هغه مطلقه ښځه چه حیض پری نه راځی : نو د دغی ښځی عدت دری میاشتی دی.

او هغه ښځه چه رجعی طلاق ورکړی شوی وی نو د عدت په حالت کښی ورله ضروری دی چه د خپل خاوند سره پاتی شی او د خاوند لپاره جایز دی چه د دغی ښځی هغه ځایونه ووینی چه کوم یی خوښ وی، او خلوت (ځانله کیدل) ورسره هم جایز دی کیدای شی چه الله تعالی د دواړو په منځ کښی اتفاق راولی.

اوښځی ته رجوع کول په وینا باندی هم حاصلیږی لکه ښځی ته داسی ووائی: ما تاته رجوع وکړه، او په جماع کولو سره هم حاصلیږی: او په رجوع کولو کښی د ښځی رضایت شرط نه دی.

✸ **قسمونه :** په قسمونو کښی د کفاری د وجوب لپاره څلور شرطونه دی: ۱) د قسم د کولو اراده : که چیرته په غیر د قصد او ارادی نه څوک قسم وکړی نو دغه قسم نه واقع کیږی، او دغی ته بیا یمین لغوه (عبث قسم) وائی، لکه د خبرو په منځ کښی داسی ویل: (نه والله) او یا داسی ویل (هو والله). ۲) په راروان او ممکن شی باندی قسم کول : په تیرشوی شی باندی په ناپوهی سره قسم نه واقع کیږی، او یا یی دا گمان وی چه زه خو رښتینی او صادق یم، او یا سره د علم نه په دروغه باندی قسم کوی (نو دا بیا یمین غموس دی او داسی قسم کول گناه کبیره ده)، او یا په مستقبل باندی قسم وکړی په داسی حال کښی چه د هغی دا گمان وی چه زه خو په دی قسم کښی رښتینی یم لیکن بیا د هغی خلاف ثابت شی. ۳) چه قسم کونکی اختیار مند وی ، او زبردستی (زور) پری نه وی شوی. ۴) چه خپل قسم مات کړی : یا هغه کار وکړی چه د کوم په پریښودو یی قسم کړی، او یا هغه کار پریږدی چه د کوم په کولو یی قسم کړی وی، او چا چه قسم وکړه او ان شاء الله یی ورسره وویله نو کفاره پری نه لازمیږی لیکن په دوه و شرطونو سره: ۱) چه د

قسم سره متصل ان شاء الله ووائی. ۲) چه په استثناء یعنی ان شاء الله ویلو سره یی د قسم غوښته کول او معلق کول مراد وی لکه داسی ووائی (والله ان شاء الله).

چا چه په یو شی باندی قسم وکړه او بیا یی مصلحت او فایده د هغی په خلاف کښی ولیده، نو سنت طریقه دا ده چه کفاره دی ورکړی او بیا دی هغه کار وکړی چه غوره وی.

✸ **د قسم کفاره :** چه هغه لسو مسکینانو ته طعام (خواړه) ورکول دی چه هر مسکین ته به نیمه پیمانه (یونیم کیلو) طعام ورکوی، او یا لسو مسکینانو ته جامی ورکول، او یا د مرئی ازادول، لیکن که د چا طاقت نه وی نو هغه به دری ورځی پرله پسی روژه نیسی، ځوک چه روژه ونیسی په داسی حال کښی چه د طعام او د جامو ورکولو توان یی وی نو دغه کفاره یی نه صحیح کیږی، او د کفاری ورکول د قسم نه مخکی او وروسته دواړه جایز دی، ځوک چه په یو شی باندی ډیر قسمونه وکړی نو دهغی ټولو قسمونو لپاره یو ځل کفاره ورکول کافی دی، او که په مختلفو کارونو قسمونه وکړی نو بیا به ډیری کفاری ورکوی.

✸ **د نذر احکام :** د نذر قسمونه: ۱) مطلق نذر: لکه داسی ویل (که زه روغ شوم نو زه به د الله لپاره منښته او نذر ورکوم) او د یو معین شی نیت یی نه وی کړی نو کله چه دغه انسان روغ شو د قسم کفاره به ورکوی. ۲) د غضب او جنجال نذر: هغه دیته وائی چه نذر په یو شر ط پوری معلق او غوښته کړی، د یو کار نه د منع کیدو او یا دیو کار د کولو په نیت. ۳) مباح نذر: لکه داسی ووائی: (د الله تعالی لپار په ما باندی لازم دی چه زه به جامی اغوندم) د دی حکم دا دی: چه دغه انسان د جامو په اغوستلو کښی او د قسم د کفاری په ورکولو کښی اختیار مند دی. ٤) مکروه نذر: لکه داسی ووائی: (د الله تعالی لپاره په ما باندی لازم دی چه زه به خپله ښځهٔ طلاقوم)، د دی حکم دا دی: چه کفاره ورکول پکښی سنت دی او طلاق دی نه ورکوی او که ښځی ته یی طلاق ورکړه نو بیا پری کفاره نشته. ٥) د معصیت نذر: لکه داسی ویل: (د الله تعالی لپاره په ما باندی لازم دی چه زه به غلا کوم)، د دی حکم دا دی: چه پوره کول یی ناروا او حرام دی، بلکه کفاره به ورکوی، او که په نذر یی وفاء وکړه نو ګناهګار شو لیکن کفاره پری بیا نشته. ٦) د طاعت نذر: لکه الله تعالی ته د تقرب په خاطرداسی ووائی: (د الله تعالی لپاره په باندی لازم دی چه زه به لمونځ کوم)، که چیرته په شرط پوری یی دا خبره غوښته کړی وی لکه د مریض روغیدل، نو د شرط حاصلیدلو په وخت کښی په دغه نذر باندی وفاء فرض ده، او که چیرته یی شرط نه وی لګولی نو پوره کول یی په مطلقه توګه فرض دی.

✸ **غمرازی او ماتم کول :** د ښځی لپاره په غیر د خپل خاوند نه په بل چا باندی د دری ورځو نه زیات غمرازی او ماتم کول ناروا دی، او په خپل خاوند باندی به څلور میاشتی او لس ورځی د غم اظهار کوی، او د احداد یعنی د غمرازی په موده کښی په ښځه باندی فرض دی چه د ښایست او خوشبوئی نه ډډه وکړی، لکه زعفران، د سرو زرو کالی اچول اګر که ګوته (انګشتری) هم وی، او ډولی جامی به نه اغوندی لکه سری او یا زیړی، همدا راز نکریزی، رنګونه (مکیاج) او رانجه به هم نه استعمالوی، او همدا راز خوشبودار تیل به هم نه استعمالوی، او د نوکونو غوڅول او یا د ویښتو لری کول ورله جایز دی، او په هغی کور کښی به عدت تیروی چه خاوند یی پکښی وفات شوی وی، د کور بدلول او یا د کور نه وتل ورله په غیر د عذر نه جایز نه دی.

✸ **د رضاعت مسئله :** د رضاعت په وجه هغه څوک حراميږي چه د نسب په وجه حرام وي، او دا په يو څو شرطونو سره : ۱) چه د ښځې شودې د ولادت له امله راغلي وي. ۲) چه د رضاعت په موده (د دوه و کالو په دوران) کښې يې تې رودلي وي. ۳) په يقيني توګه يې پنځه کرتي (ځلې) تي رودلي وي، او مراد د رودلو نه دا دی چه ماشوم يو ځل تي راکش کړي او بيا يې پريږدي، مړيدل ترې مراد نه دی، او په رضاعت سره نفقه او ميراث نه فرضيږي.

✸ **د وصيت مسئله :** د مرګ په وخت کښې په قرضداري باندې خپل خاوند ته د قرض د ادا کولو وصيت فرض او ضروري دی چه کله شاهدان نه وي. او د مالدار انسان لپاره د خپل مال نه په پنځمه برخه باندې د صدقې کولو وصيت مستحب دی چه خپل قريبي رشته دار ته يې ورکړي، او که خپلوان يې نه وي نو بيادې مسکينانو، يا عالمانو او يا نيکانو خلکو ته ورکړي.
او د هغې فقير لپاره چه وارثان ولرې وصيت کول مکروه دی، مګر که وارثان يې مالدار وي نو بيا ورته وصيت کول جايز او مباح دی، اود پردي سړي لپاره د مال د دريمې حصې نه زيات وصيت کول ناروا دی، او د وارث لپاره د معمولي شي وصيت هم نشي کولی، مګر په هغه وخت کښې چه نور وارثان ورته اجازت وکړي د هغه د مرګ نه وروسته. او کله چه وصيت کونکي د خپل وصيت نه رجوع وکړي نو وصيت بيا باطليږي. او د وصيت په اول کښې داسې ليکل مستحب دي: بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ هذا ما أَوْصَى به فلانٌ أَنَّهُ يَشْهَدُ أَنْ لا إلهَ إلا اللَّه وَحْدَهُ لا شَرِيكَ لَهُ، وأَنَّ مُحمَّدًا عَبْدُهُ ورَسُولُهُ، وَأَنَّ الْجَنَّةَ حَقٌّ، وَأَنَّ النَّارَ حَقٌّ، وَأَنَّ السَّاعَةَ آتِيَةٌ لا رَيْبَ فِيهَا، وَأَنَّ اللَّهَ يَبْعَثُ مَنْ فِي الْقُبُورِ. وأُوصِي مَنْ تَرَكْتُ مِنْ أَهْلِي أَنْ يَتَّقُوا اللَّهَ وَيُصْلِحُوا ذَاتَ بَيْنِهِمْ، وَيُطِيعُوا اللَّهَ ورَسُولَهُ إِنْ كَانُوا مُؤْمِنِينَ. وأُوصِيهِمْ بِمَا أَوْصَى بِهِ إِبْرَاهِيمُ بَنِيهِ وَيَعْقُوبُ: ﴿يَٰبَنِيَّ إِنَّ ٱللَّهَ ٱصۡطَفَىٰ لَكُمُ ٱلدِّينَ فَلَا تَمُوتُنَّ إِلَّا وَأَنتُم مُّسۡلِمُونَ﴾.

دا د فلانی انسان وصيت نامه ده، چه دا ګواهي کوي چه بيله يو الله نه بل دعبادت وړ معبود نشته، شريك نلري، او يقينا محمد د الله بنده او پيغمبر دی، يقينا جنت او جهنم حق دی، او يقينا قيامت راتلونکی دی، شک پکښې نشته، او الله تعالی به راپورته کوي هغه څوک چه په قبرونو کښې دي، او زه خپلو وارثانو او کورنۍ ته وصيت کوم چه د الله تعالی نه وويريږي، او د خپلو کارونو اصلاح وکړي، د الله او د پيغمبر ﷺ اطاعت وکړي، او زه په هغه څه باندې وصيت کوم چه ابراهيم او يعقوب عليهما السلام پرې خپلو بچو ته وصيت کړی وو: ای زما بچو يقينا الله تعالی ستاسو لپاره دين غوره کړی دی نو مه مړه کيږئ تاسو مګر په داسې حال کښې چه تاسو مسلمانان يئ.

✸ څوک چه په رسول الله ﷺ باندې درود وائي نو دا ورله مستحب دي چه درود او سلام پرې دواړه و وائي، او په يو باندې به اکتفاء نه کوي، او په غير د انبياء عليهم السلام نه په نورو خلکو باندې په ابتداء کښې درود نه شي ويلی، لکه داسې ويل ابوبکر ﷺ او يا ابوبکر عليه السلام او داسې ويل مکروه تنزيهي دی، او په اجماع سره جايز دی چه د انبياء عليهم السلام د ذکر کيدو سره په نورو خلکو هم درود او سلام وويلی شي، لکه داسې: (اللهم صَلِّ على محمد وعلى آل محمد وأصحابه وأزواجه وذريَّته)، **ترجمه :** ای الله تعالی په محمد عليه السلام باندې درود ولیږی او په اولاد د محمد عليه السلام او د هغه په ملګرو، بيبيانو او بچو باندې.

✸ **د حلالکې (حلالولو) او ذبحې مسائل:** د حيوان د خوراک د جايز کيدو لپاره دهغې حلالول فرض او ضروري دي، او په حيوان کښې لاندې شرطونه دي: ۱) چه خوراک به يې جايز او حلال وي. ۲) چه د انسان په قدرت کښې وي. ۳) د وچې حيوان به وي.

او د حلالکې (حلالولو) او ذبحې لپاره څلور شرطونه دي : ۱) چه حلالونکي عاقل وي. ۲) چه د حلالکې او ذبحې آله به غابنونه او نوکونه نه وي او بل شي به وي. ۳) د حلقوم مرۍ او د دواړو هغه رګونو پرې کول چه د مرۍ نه لاندې دي او يا په هغې کښې د يو رګ پرې کول.

٤) د ذبحې په وخت کښې د بسم الله ویل ، او په سهوه کیدو سره ساقطیږی، او د عربۍ نه علاوه په بله ژبه یې ویل هم جایز دی ، او د بسم الله سره د الله اکبر ویل سنت دی.

✸ **د ښکار مسائل :** د حیوان د ښکار کولو شرطونه : ۱) چه خوراک یې حلال وی. ۲) چه وحشي وی. ۳) چه په قدرت او تصرف کښې نه وی، او دغسې ښکار کول جایز دی، لیکن د ساعت تیرۍ او لوبو په خاطر ښکار کول مکروه دی، او که په ښکار سره نورو خلکو ته ضرر رسیږی نو بیا حرام دی .

او د ښکار د جایزکیدو لپاره ځلور شرطونه دی : ۱) ښکار کونکی به هغه څوک وی چه ذبحه یې حلاله وی. ۲) د ښکار آله به هغه وی چه ذبحه کیدل پرې حلال وی، یعنی تیره به وی لکه غشی، او که چیرته څوک ښکار په حیوان سره کوی نو د هغی لپاره دا شرط دی چه تعلیم یافته به وی. ۳) د ښکار کولو اراده او نیت کول، یعنی د ښکار په نیت باندی د تعلیم یافته حیوان خوشې کول، او که یو حیوان د ښکار کونکی د ارادی نه په غیر کوم شی ښکار کړی نو دهغی خوړل جایز نه دی. ٤) د ښکاری حیوان د لیږلو په وخت بسم الله ویل، او که بسم الله د چانه هیره شی نو بیا د دغی ښکار خوړل جایز نه دی.

تنبیه : د حیواناتو په خاوندانو باندی فرض دی چه دغی حیواناتو ته طعام او اوبه ورکړی، که چیرته د هغی نه انکار وکړی او یا عاجزه شی نو د هغی په خرڅولو به مجبوریږی، او یا دی چاته په کرایه (ایجار) ورکړی، او یا دی حلال کړی که خوراک یې جایز وی، او حیوان باندی لعنت ویل حرام دی، او همداراز په هغی باندی داسې بار اچول ناروا دی چه طاقت یې نه لری، او یا د هغی نه په داسې طریقه شوده راویستل چه بچی ته یې پکښې ضرر رسیږی، یا یې وهل، او یا دهغی په مخ باندی داغونه لګول دا ټول حرام دی.

✸ **د طعام (خوړو) مسائل :** دا هر هغه شی ته ویلی کیږی چه خوړل کیږی اویا څکل کیږی، او په طعام کښې اصل حلالوالی دی، نو هر طعام حلال دی لیکن په دری شرطونو سره : ۱) چه طعام پاک وی. ۲) چه ضرر پکښې نه وی. ۳) چه ګنده نه وی.

هرهغه طعام چه پلیت وی لکه وینه او مرداره، اویا مضر وی لکه زهر، او یا ګنده وی لکه خوشیان (خوشایی)، متیازی، سپږی، او وربږی، نو د هغی خوړل حرام دی.

د وچې (زمکې) په حیواناتو کښې: کورنی خره، او هغه حیوانات چه په تیره او نیغ غاښونو باندی خوړل کوی، لکه زمری، پړانګ، شرمخ، سپی، خنزیر، شادو (بیزو)، پشکه، ګیدړ، سنجاب ، دا ټول حرام دی، لیکن ضبع نومی حیوان (کوړ) حلال دی (سره د دی نه چه هغه تیره غاښونه هم لری).

او په مرغانو کښې هغه حرام دی چه په پنجو باندی خوراک کوی، لکه عقاب نومی مرغه، باز، شاهین، صقر، باښه، تپوس، او ګونګی، او یا هغه مرغان چه مرداری خوری، لکه نسر (یوه نوعه ده د باز نه) رخم، لګلګ نومی مرغان شوه دا هم حرام دی، او همدا راز هغه حیوانات چه ښاریان عرب یې پلیت بولی هم حرام دی، لکه خاپیرک (شوپرك)، مږه، سرې مچې، د شهدو مچې، مچان، پتنګان، ملاچرګک، غشی داره مږه (جیرګی)، او ماران شوه، او همداراز حشرات هم حرام دی، لکه چنجی، سپږی، کربوړی، او یا هغه شیان چه شریعت د هغه د قتلولو حکم کړی وی، لکه لړم، او یا یې تری منع کړی وی، لکه میږیان، او یا هغه حیوان چه د حلال او حرام حیواناتو د یو ځای کیدو نه پیداشوی وی لکه (سمع) نومی حیوان چه مور یې ضبع (کوړ) ده او پلار یې شرمخ دی هم حرام دی او خوراک یې حرام دی. او که چیرته یو حیوان د دوه و مباحواو حلالو نوعو حیواناتو نه پیداشوی وی نو هغه بیا حلال دی، لکه قچر چه د صحرائی (وحشی) خره اود آس نه پیدا شی، او هغه حیوانات چه عرب یې نه پیژنی او نه یې په شریعت کښې ذکر راغلی وی نو دا به د حجاز (مکې او مدینې) د حیواناتو سره مقایسه کولی شی که چیرته د هغی

مشابهت د حلالو حیواناتو سره ډیر وو نو حکم یی د حلال حیوان دی، او که چیرته د مردار حیوان سره یی مشابهت زیات وو نو حکم یی د مردار حیوان دی، او که چیرته د حلال او مردار دواړو سره مشابهت ولری نو حرام به بللی کیږی. او د دی نه ماسوا حلال دی لکه په کورنی څاروو کښی اوښان، غویان او میږی او بزی شوی، او همدا راز آس هم حلال دی، او په وحشی حیواناتو کښی : زرافه، خرګوش، وبر (خانی)، یربوع یا کربوږی (یو وړوکی صحرائی حیوان دی) ضب (خادمی) او ظبی (صحرانی بزی) شوی، او په مرغانو کښی، لکه شتر مرغ، چرګان، طاووس، طوطیان، کوتری، مرغی، هیلی، زانی، او همداراز د اوبو ټولی مرغی شوی دا ټولی حلالی دی، او د بحر ټول حیوانات حلال دی مگر چنجان، ماران، او تمساح حرام دی.

او هغه فصلونه (زراعت) او میوه جات چه په ګنده اوبو باندی خړوبیږی او یا ورته ګنده او پلیتی سری اچولی شوی وی نو د هغی خوراک جایز دی، لیکن که د ګندګی او نجاست خوند او یا بوی پکښی ښکاره شو نو بیا حرام دی.

او د سکرو، خاوری او ختی خوړل مکروه دی، او همدا راز د پوخوالی نه مخکی د پیازو اوږی او ګندنی خوړل هم مکروه دی، او که چیرته انسان وږی شی او د حرامو څیزونو خوړلو ته مجبوره شی نو په دغی وخت کښی ورله دومره خوراک کول فرض دی چه د مرګ نه پری نجات حاصل کړی.

✸ **د عورت بیان :** د انسان شرمګاه او هغی شی ته عورت ویلی کیږی چه انسان له تری حیا ورځی، لیکن په دی ځای کښی د هغی عورت بیان کیږی چه د هغی د پټولو نه په غیر لمونځ او طواف نه صحیح کیږی، نو د هغی نارینه عورت چه اوه کلنی ته رسیدلی وی صرف دوه شرمګاهونه دی، او د هغی نارینه عورت چه لس کلنی ته ورسیږی د نامه نه نیولی تر زنګنانو پوری دی، او په لمانځه کښی د ازادی او بالغی ښځی ټول بدن عورت دی ما سوا د مخ، لاسونو او ښپو نه چه د هغی پټول ورله مکروه دی مګر په هغه وخت کښی چه پردی او نامحرمه سړی موجود وی، نو بیا ورله د هغی پټول هم فرض دی، کله چه یوه ښځه په داسی حال کښی لمونځ او یا طواف کوی چه متی یی ښکاره وی نو عبادت یی صحیح نه دی بلکه باطل دی، او مغلظه عورت صرف د انسان مخکنی او وروستنی شرمګاه ته ویلی کیږی او د هغی پټول په هر حالت کښی فرض دی که لمونځ وی او که بل حالت وی، او په غیر د ضرورته یی ښکاره کول مکروه دی اګر که انسان ځانله او یا په تورتم (تیاره) ځای کښی هم وی، او خپل خاوند ته او یا د ضرورت په وخت کښی لکه علاج او ختنه (سنتګری) په وخت کی د عورت ښکاره کول جایز دی.

✸ **د جمات (مسجد) احکام :** د ضروت په اندازه د جمات جوړول فرض دی، او د الله تعالی په نزد بهترین ځای جماتونه دی، او په جماتونو کښی د لوبو ویل (سندری ویل)، لاسونه پړقول، موسیقی، ناروا شعرونه، د نارینه وو او د ښځو اختلاط، جماع کول، اخستل، خرڅول، ناروا او حرام دی، او څوک چه په جماتونو کښی تجارتونه کوی نو د دی ویل ورته سنت دی: الله دی ستا تجارت فایده مند نه کړی، او د ورک شی اعلان کول پکښی حرام دی، او څوک چه اعلان واوری نو داسی دی ورته و وائی: الله تعالی دی تا ته دغه شی پیدا نه کړی. او ماشومانو ته په جمات کښی تعلیم ورکول جایز دی په دی شرط چه ضرر نه رسوی، او همدا راز د نکاح تړل، فیصلی، جایز نعتونه، د معتکف او یا د بل چا لپاره پکښی خوب کول، د میلمه یا د مریض لپاره پکښی شپه کول، او یا پکښی قیلوله (د غرمی خوب) دا ټول جایز دی. او دعبثو خبرو، جګړی، ډیرو خبرو، او په ناکره خبره باندی د اواز اوچتولو نه، یا په غیر د ضرورته په جمات کښی د لار جوړولو نه، دجمات ساتل مستحب او سنت دی. او په جماتونو کښی دنیاوی او بی فایدی خبری مکروه دی، او همداراز په ودونو او یا د مړی په تعزیه کښی د جماتونو فرشونه، چراغونه، او یا د جمات د برق استعمالول جایز نه دی.

✸ **د وخت اهميت :** سلفو صالحينو به په هغه څه کښې د وخت بربادول چه فايده پکښې نه وی خلک منع کول. ورځې د مزرعې او کروندې په شان دی هرکله چه پکښې يوه دانه و کرې نو زر دانې به درله را اوباسی، نو آيا د يو عاقل انسان لپاره دا مناسب دی چه په خپله کرونده کښې دانې نه کرې او يا پکښې سستی کوی؟

✸ **د هغې جامو اغوستل حرام دی:** چه د انسان او يا پکښې د يو حيوان تصوير وی، او همدا راز دهغې اويزان کول (ځړول)، او يا ترې پرده جوړول، او يا يې خرڅول هم حرام دی.

✸ **زنا د شرک** نه وروسته ډيره لويه گناه ده ، امام احمد رحمه الله فرمائی : د قتل نه وروسته ماته د زنا نه بله لويه گناه معلومه نده. او زنا تفاوت لرې، د محصنې او د محرم (خپلوان) د ښځې سره، او يا د گاونډی دښځې سره، او يا د رشته داری ښځې سره زنا کول دا ډيره لويه او قبيحه گناه ده. او لواطت ډيره بدترينه او کرکجنه گناه ده، د دی وجه نه اکثرو علماء فرمايلی دی: چه فاعل او مفعول به دواړه قتليږی اگر که واده والا هم نه وی، شمس الدين رحمه الله فرمائی : که يو امام يا حاکم ته يو لوطی انسان ته په سوزولو سره سزا ورکول مناسب ښکاری نو د هغه لپاره دغسی سزا ورکول جايز دی. ځکه چه دغسی سزا ورکول د ابوبکر رضي الله عنه او د نورو صحابهٔ کرامونه ثبوت لرې.

✸ **کفارو ته د هغوی په اخترو باندی مبارکی ورکول** او يا په هغې کښې شريکيدل، او يا پرې سلام کول ناروا دی، او که هغوی مونږ ته سلام وکړی نو په جواب کښې يې داسی ويل فرض دی: وعليکم. کافرانو او بدعتيانو ته د احترام په خاطر پورته کيدل حرام دی، او مصافحه کول (لاس ورکول) ورسره مکروه دی، او په غير د يو شرعی مصلحت او عذر نه هغوی ته تعزيه ورکول حرام دی.

الله تعالی مونږ ته د دنيا د ښايست لپاره مونږ ته بچی راکړی ليکن له بله پلوه دغه زامن امتحان او فتنه ده الله تعالی فرمائی : ﴿ إِنَّمَآ أَمۡوَٰلُكُمۡ وَأَوۡلَٰدُكُمۡ فِتۡنَةٌ ﴾ **ترجمه :** يقينا مالونه او بچی ستاسو فتنه ده. نو د پلار لپاره د خپل رعيت د مصلحت او فايدی لپاره عمل کول لازم او ضروری دی، لکه څرنگه چه الله فرمائی : ﴿ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ قُوٓاْ أَنفُسَكُمۡ وَأَهۡلِيكُمۡ نَارٗا ﴾ **ترجمه :** ای مؤمنانو خپل ځانونه او کورنی د اور نه وساتئ، او رسول الله صلی الله عليه وآله وسلم : **«کلکم راع وکلکم مسئول عن رعيته»** مسلم. تاسو ټول دمسئوليت او مشرتوب خاوندان ياست او د ټولو نه به د هغه د رعيت تپوس کيدای شی. او کله چه بچی بالغه شی نو بيا هم پلاران او مشران د مسئوليت نه معاف کيدای نه شی، بلکه که د هغوی په نصيحت کښې يې تقصير وکړه اويا يې د دنياوی او اخروی ضررونو نه حمايت ونه کړی نو په امانت کښې يې خيانت وکړ او د رسول الله صلی الله عليه وآله وسلم د دی وعيد مستحق شو چه فرمائی : **« مَا مِنْ عَبْدٍ يَسْتَرْعِيهِ اللهُ رَعِيَّةً يَمُوتُ يَوْمَ يَمُوتُ وَهُوَ غَاشٌّ لِرَعِيَّتِهِ إِلاَّ حَرَّمَ اللهُ عَلَيْهِ الْجَنَّةَ »** البخاري.

ترجمه : نشته يو بنده چه الله تعالی يې د يو رعيت مشر کړی او بيا په داسی حال کښې مړ شی چه چه د خپل رعيت سره يې غدر او دوکه کړی وی مگر الله تعالی به پرې جنت حرام کړی.

✸ **زهد :** زهد ديته نه وائی چه يو انسان هغه څه پريږدی چه د ده نفس پرې ژوندی پاتی کيږی اود کارونو اصلاح پرې کيږی، او د اخرت په لار کښې ورسره کومک کوی، بلکه دا د ناپوهانو او جاهلانو خلکو زهد دی، او يقينا زهد: ديته وائی چه يو انسان هغه څه پريږدی چه د معيشت نه زيات وی، او د نفس د باقی پاتی کيدلو لپاره ضروری نه وی، او رسول الله صلی الله عليه وآله وسلم او د هغې صحابهٔ کرامو همدا زهد اختيار کړی وو.

که څوک د الله تعالی په سنت اوطریقو کښی سوچ اوغور وکړی، نوپه دی باندیی به پوه شی، چه مصیبتونه او تکلیفونه د الله تعالی کونی اوتقدیری سنت دی، اوالله تعالی فرمائی :
﴿ وَلَنَبۡلُوَنَّكُم بِشَيۡءٖ مِّنَ ٱلۡخَوۡفِ وَٱلۡجُوعِ وَنَقۡصٖ مِّنَ ٱلۡأَمۡوَٰلِ وَٱلۡأَنفُسِ وَٱلثَّمَرَٰتِۗ وَبَشِّرِ ٱلصَّٰبِرِينَ ﴾ سورة البقرة ١٥٥
ترجمه: او هرومرو (خامخا) مونږ تاسو په یوڅه ناڅه له ویرې، لوږې او د مالونو او د ځانونو د تاوان او دمیوو کم والي په ذریعه آزمایو (امتحانوو) او صبر کوونکو ته زیری ورکړه.
اوهغه څوک خطاء کیږی چه دا خیال کوی چه نیکان خلک د مصیبتونو نه ډیر لیری او جدا دی، بلکه ابتلاء د ایمان دلیل دی، د نبی ﷺ نه چا پوښتنه وکړه چه په کومو خلکو باندی ډیر سخت امتحان راځی؟ نوهغه وفرمائل : **« الأَنْبِيَاءُ ثُمَّ الصَّالِحُونَ ثُمَّ الأَمْثَلُ فَالأَمْثَلُ مِن النَّاسِ، يُبْتَلَى الرَّجُلُ عَلَى حَسَبِ دِينِه ، فَإِنْ كَانَ فِي دِينِه صَلابَةٌ زِيدَ فِي بَلائِه ، وَإِنْ كَانَ فِي دِينِه رِقَّةٌ خُفِّفَ عَنْهُ »**، ابن ماجه. او بیا نور نیکان خلک او بیا چه څوک غوره وی دخلکو نه، اوپه انسان باندی د هغه د دین او ایمان په مقدار ابتلا راځی، که چیرته دین یی مضبوط وی نوابتلا پری سخته راځی، او که چیرته دین یی قوی نه وی نو اسانه ابتلا پری راځی، ابتلا او امتحان د الله تعالی د بنده سره د محبت علامه ده، رسول الله ﷺ فرمائی : **« وَإِنَّ اللَّهَ إِذَا أَحَبَّ قَوْمًا ابْتَلاهُمْ »** أحمد. **ترجمه :** الله تعالی چه کله د کوم قوم سره محبت کوی، نو امتحان پری راولی، مسند احمد او ترمذی روایت کوی.
او ابتلا د دی خبری علامه ده، چه الله تعالی په دغه انسان باندی د خیر اراده کړی ده، نبی ﷺ فرمائی : **« إِذَا أَرَادَ اللَّهُ بِعَبْدِه الْخَيْرَ عَجَّلَ لَهُ الْعُقُوبَةَ فِي الدُّنْيَا ، وَإِذَا أَرَادَ اللَّهُ بِعَبْدِه الشَّرَّ أَمْسَكَ عَنْهُ بِذَنْبِه حَتَّى يُوَافِيَ بِه يَوْمَ الْقِيَامَةِ »** الترمذي، **ترجمه :** الله تعالی چه کله یو بنده ته د خیر رسولو اراده وکړی نو په دنیا کښی ورله سزا ورکړی، او کله چه ورته د شر اراده وکړی نو هغه باندی د ګناه د وجی نه مصیبت نه راولی، دی لپاره چه په قیامت کښی ورله پوره سزا ورکړی، ترمذی روایت کوی، او ابتلا د ګناهونو لپاره کفاره ده، اګر که ډیره معمولی هم وی، رسول الله ﷺ فرمائی :**«مَا مِنْ مُسْلِمٍ يُصِيبُهُ أَذًى شَوْكَةٌ فَمَا فَوْقَهَا إِلا كَفَّرَ اللَّهُ بِهَا سَيِّئَاتِه كَمَا تَحُطُّ الشَّجَرَةُ وَرَقَهَا »** متفق عليه. **ترجمه :** نشته یومسلمان چه هغه ته د اغزی یا دهغی نه کم ضرر ورسیږی مګر الله تعالی د هغی په وجه د دغی انسان ټول ګناهونه داسی ختموی لکه ونه چه پاڼی ورژوی، متفق علیه.
د دی وجی نه دغه مصیبت زده مسلمان که چیرته نیک وی، نو دغه ابتلا د هغه د مخکنیو ګناهونو لپاره کفاره ده، اویا د هغه د درجو لپاره او چتوالی دی، او که چیرته ګناهګار وی نو بیا د هغه د ګناهونو لپاره کفاره ده، او د ګناهونو په خطر باندی ورته یاداشت دی، الله تعالی فرمائی : ﴿ ظَهَرَ ٱلۡفَسَادُ فِي ٱلۡبَرِّ وَٱلۡبَحۡرِ بِمَا كَسَبَتۡ أَيۡدِي ٱلنَّاسِ لِيُذِيقَهُم بَعۡضَ ٱلَّذِي عَمِلُواْ لَعَلَّهُمۡ يَرۡجِعُونَ ﴾ سورة الروم ٤١ ، **ترجمه :** دهغو کړنو له امله فساد ظاهر شو چي خلك يي کوی په وچه او لنده (بر او بحر) کښي، ددي دپاره چي (الله) دوی لره ددوی دځینو کړنو جزاء وڅکوي، ددي دپاره چي دوی (له خپلو ګناهونو څخه دالله طاعت ته) راوګرځی.
د ابتلاء او امتحان قسمونه : په نعمتونو باندی امتحان او ابتلاء لکه د مال زیاتوالی ، په مصیبتونو باندی ابتلاء او امتحان لکه ویره ، ولږه ، د مالونو کمیدل ، الله تعالی فرمائی:
﴿ وَنَبۡلُوكُم بِٱلشَّرِّ وَٱلۡخَيۡرِ فِتۡنَةٗ ﴾ سورة الانبياء ٣٥ ، **ترجمه:** او مونږ په تاسي د خیر او شر ازمیښت کوو دپاره دامتحان.

ځنی د ابتلاء نه په مرض او مرګ سره ازمایښت دی چه د هغی لوی سبب نظر او جادو دی چه د حسد نه پیدا کیږی، رسول الله ﷺ فرمائی : « أَكْثَرُ مَنْ يَمُوتُ مِنْ أُمَّتِي بَعْدَ قَضَاءِ اللهِ وَقَدَرِه بِالعَيْن » الطيالسي. **ترجمه :** زما په امت کښی ډیر خلک د الله تعالی د قضاء او تقدیر نه وروسته د نظر له امله مری.

د نظر او جادو نه دحفاظت او پرهیز ځنی شرعی اسباب : زمونږ لپاره دا پکاردی چه د حفاظت او پرهیز اسباب وپیژنو، کوم چه نظراو جادو د واقع کیدلو نه مخکی دفع کوی او بیا یی عملی کړو، لکه ځرنګه چه ویلی شوی (چه پرهیز دعلاج نه غوره دی) او پرهیز یعنی حفاظت په ډیرو شیانو سره حاصلیدای شی، چه ځنی یی په لاندی ډول دی:

✹ په توحید باندی خپل نفس کلکول، او دا ایمان ساتل چه په ټولو کائناتو کښی تصرف کونکی صرف الله دی، او نیکو عملونو ته توجه کول. په الله تعالی باندی ښایسته ګمان او توکل کول، د هر عارضی شی په پیښیدو باندی دی د مرض او نظر ګمان او وهم نه کوی ځکه چه وهم پخپله یو قسم مرض دی.

✹ کله چه یو انسان په نظر او جادو کولو باندی مشهور شی، د هغی نه باید نور خلک ځان وساتی، او دا صرف د اسبابو د استعمال په خاطر لیکن ویره به تری نه کوی.

✹ کله چه څوک هغه شی ووینی چه انسان پری خوشحالیږی باید الله تعالی یاد کړی او مبارکی پری و وائی، رسول الله ﷺ فرمائی : « إِذَا رَأَى أَحَدُكُمْ مِنْ نَفْسِه أَوْ مَالِه، أَوْ أَخِيه مَا يُحِبّ، فَلْيُبَرِّك، فَإِنَّ العَيْنَ حَقٌّ » الحاكم . **ترجمه :** کله چه څوک په خپل نفس او مال کښی، او یا په خپل ورور کښی داسی څه ووینی چه هغه خوښوی نو تبریکی (بارک الله لک) دی ووائی، ځکه چه نظر حق دی. او تبارک الله ویل صحیح نه دی.

✹ دسحر او جادونه د حفاظت او وقائی لپاره دا هم یو سبب ی، چه یو انسان د مدینی منوری د (عجوه) نوعی کجوری نه هر سحر اوه دانی وخوری.

✹ د جادو او سحر نه الله تعالی پوری پناه نیول، په الله تعالی باندی توکل او ښایسته ګمان کول، دسبا او بیګاه په وختونوکښی د شرعی اذکارو او دعاګانو پابندی کول، او د دغی اذکارو او دعاګانو لپاره تاثیر شته، چه هغه د دوو شیانو موافق زیاتیږی او کمیږی:

١) دا ایمان ساتل چه دغه شرعی اذکارو او دعاګانو کښی نفع او فائده شته لیکن د الله په حکم باندی، او د ایمان په مقدار په هغی کښی تاثیر وی.

٢) چه په ژبه باندی دغه اذکار په داسی حالت کښی ووائی، چه د زړه توجه ورسره هم وی، ځکه چه دغه اذکار په حقیقت کښی دعاګانی دی، او الله تعالی دغافل زړه دعاګانی نه قبلوی، لکه ځرنګه چه په صحیح حدیث کښی راغلی دی او د زړه د توجه او حضور په اندازه په دغی اذکارو کښی تاثیر وی ان شاء الله .

د اذکارو او دعاګانو وختونه : دسبا اذکار به د سهار د لمانځه نه وروسته ویلی کیږی، او دبیګاه اذکار به د مازدیګر د لمانځه نه وروسته ویلی کیږی، او کله چه د یو مسلمان نه دغه دعاګانی هیری شی، نو کله چه ورته په یاد شی نوپه هغه وخت کښی یی باید ووائی.

دسترګود لګیدواویا د نظر ځنی علامی : اول باید په دی باندی انسان پوه شی چه د علم طب اود شرعی د مونو په مابین کښی هیڅ قسم تضاد او تعارض نشته، نو په قرآن عظیم الشان کښی د ظاهری مرضونو اود هغی مرضونوچه تعلق یی د روح سره دی شفاء اوعلاج دی، نو کله چه انسان د ظاهری مرضونو نه سالم وی، نو سلبی اعراض او اثرات

اکثریا د درد په شکل کښی وی، چه د یوځای نه بل ځای ته نقل کیږی، چه په مخ کښی زیړوالی پیداشی، خوله او متیازی (بولی) زیاتی وی، اشتها کمزوری وی، اود بدن په اندامونو کښی گرموالی اویا یخوالی پیداشی، د زړه ټکان پیداشی، په شاه او اوږو کښی داسی دردونه پیدا شی چه د یو ځای نه بل ځای ته نقلیږی، غم اود سینی تنگوالی شروع شی، د خوب په حال کی ناقراری، د ویری په وخت کښی ډیر زیات متاثره کیدل، غیر طبیعی غصه کیدل، د قی زیاتیدل، گوښه ژوند خوښول، تنبلی او کسالت، د خوب خوښول، او داسی نور مرضونه چه د طب په لحاظ سره د هغی لپاره کوم سبب نه وی، او کله دا علامی د مرض د زیاتوالی او کموالی په مقدار پیدا کیږی.

لیکن د مسلمان لپاره پکار دی چه د قوی ایمان او قوی زړه خاوند وی، چه وسوسی پکښی داخلی نشی، او باید د مجرد یو مشکل او مرض له امله دا وهم او خیال ونکړی چه زه خو په مصیبت باندی مبتلا یم، ځکه چه وهم یو داسی سخت مرض دی چه علاج یی په اسانتیا سره نشی کیدای، کله دا علامی په روغو خلکو کښی هم وی، او کله دغه اثرات د یو اندام د مرض له امله وی، او کله د ایمان د کمزورتیا له امله راځی، لکه د سینی تنکیدل، غم، تنبلی، او یا نور، په کار ده چه انسان د الله تعالی سره خپله علاقه جوړه کړی.

که چیرته دا مرض د نظر[1] له امله وی : نوعلاج به یی د الله تعالی په اذن سره په دوه و طریقو سره وی: **١)** که چیرته نظرباز (نظرکونکی) معلوم وی، نوهغه ته به حکم وکړی چه غسل وکړی، بیا به په هغی مستعملو اوبو باندی غسل وکړی او یا دی وڅکی. **٢)** اوکه چیرته معلوم نه وی، نوبیا به علاج په شرعی دمونو سره کوی، اویا په دعا سره چه الله تعالی ورنه مصیبت لری کړی، او یا په ښکر لگولو سره.

اوکه د مرض سبب جادواوسحر[2] وی : نوپه لاندی طریقوسره به د الله تعالی په اذن دهغی علاج کیدای شی.

١) که د جادو اوکوډو ځای معلوم وی ، نوکله چه دی پیدا کړه، هغه به خلاص کړی اوغوټی به ورله خلاصی کړی، اوقل اعوذ برب الفلق او قل اعوذ برب الناس دوه سورتونه به پری ولولی او بیا به یی وسوزوی.

٢) شرعی دمونه ، دقران کریم په ایاتونو باندی اوخاصکر په سورة بقره، سورة فلق او سورة الناس، او نورو مسنونه دعاگانو باندی.

٣) نشره (دجادو او کوډو خلاصول) ، اوداپه دوه قسمه ده: **أ) حرام اوناروا:** چه هغه دجادو د تاثیر ختمول دی په جادو اوسحرسره، او جادوگرو اوساحرانو ته تلل چه د ده د سحر اثر ختم کړی. **ب) جایزاوروا:** چه ځنی یی دا دی، د بیری اوه پانی به په گټه باندی وټکوی،

---

(١) نظر: د شیطان ضرر دی چه انسان ته د صفت او تعجب کولو له امله رسیږی ، چه کله ورسره د الله تعالی ذکر درود نه وی او په دی باندی دا حدیث دلیل دی (العین حق) البخاري یعنی نظر حق دی ، او په بل روایت کښی راغلی چه شیطان اود بنی ادم حسد ورته حاضریږی) رواه أحمد وصححه الهیثمي وله شواهد، او نظر نه په عین سره تعبیر شوی : ځکه چه دا نظر کولو وسیله ده ، او داسی نده چی همدا سترگی په خپله ضرر رسولی شی، ځکه چه کله د ړوند انسان نظر هم لگیږی.

(٢) السحر: دا په غوټو، دمونو او خبرو سره وی ، او یا داسی عمل وی چه د مسحور انسان په بدن زړه او یا د هغی په عقل باندی فورا تاثیر کوی ، او سحر حقیقت لری ، څه قسم داسی سحر دی چه انسان وژنی ، ځنی ئی د مرض سبب گرځی ، او ځنی ئی انسان د جماع کولو نه بندوی ، آو ځنی ئی د خاوند او ښځی په منځ کښی جداوالی راولی ، ځنی شرک او کفر دی ، او ځنی ئی گناه کبیره ده.

اوبیا به پری دری کرتی سورة الکافرون، اخلاص، فلق، او الناس، ولولی، بیابه یی په اوبه کښې گډې کړی، بیابه یی وڅکی اویا به پری غسل وکړی، اوباربار به دغه طریقه وکړی ترڅو چه الله تعالی ورله شفاء ورکړی، په مصنف دعبدالرزاق کښې داسی طریقه ذکرشوی.

٤) که چیرته د جادو او سحراثرپه خیته کښې دننه وی نوقی دی وکړی، اوکه چیرته په بل ځای کښې وي نوبیا به ښکر ولګوی.

د دمونو شرطونه: ۱) چه د قران کریم په ایاتونو او یا په مسنونه دعاګانو باندی وی. **۲)** چه په عربی ژبه وی او یا په هغه ژبه چه معنی یی معلومه وی. **۳)** دا عقیده ساتل چه دا دم په خپله مؤثر ندی بلکه شفاء اوعلاج د الله تعالی د طرف نه دی. او پکار دا ده چه د قران تلاوت د پیریانو او انسانانو د هدایت په نیت ولوستل شی، ځکه چه قران د هدایت او شفا لپاره نازل شوی دی، او د پیریانو د قتلولو په نیت به یی نه لولی مګر په هغی وخت کښې چه د پیریانو ویستل سخت شی.

د دمونکی انسان شرطونه: ۱) غوره دا ده چه دمونکی باید نیک او تقوی دار مؤمن وی، ځکه چه څومره دمونکی په خپله نیک وی، نو په هغی اندازه به د دمونو اثر قوی وی.

۲) الله ته په اخلاص سره متوجه کیدل، په دی شان سره چه د زړه توجه یی د ژبی سره یو ځای شی، اوبیا غوره طریقه دا ده چه انسان خپل ځان په خپله دم کړی، ځکه چه څومره دا دخپل حاجت او مصیبت احساس کوی، دغومره احساس دبل چا سره نه وی، او الله تعالی دمحتا جانو او مصیبت زده وو خلکو سره د دعاء د قبلیدو وعده کړیده، او بل دا چه دمونکی انسان اکثر غافل وی.

د هغی مریض شرطونه چه دم پری کیدای شی: ۱) دا به ډیره ښه وی چه دغه مریض نیک مؤمن وی، ځکه چه د دمونو تاثیر دایمان په مقدار باندی وی، الله تعالی فرمائی :

﴿ وَنُنَزِّلُ مِنَ ٱلۡقُرۡءَانِ مَا هُوَ شِفَآءٞ وَرَحۡمَةٞ لِّلۡمُؤۡمِنِينَ وَلَا يَزِيدُ ٱلظَّٰلِمِينَ إِلَّا خَسَارٗا ﴾ سورة الإسراء ۸۲ ،

ترجمه : او مونږ دقرآن نه هغه آیاتونه نازلوو چي د مسلمانانو د پاره شفا او رحمت دی او د ظالمانو لپاره پرته له ضرر څخه (بل څه) نه زیاتوي. **۲)** الله ته په صداقت سره متوجه کیدل، چه شفاء ورله ورکړی. **۳)** په شفاء کښې به تلوار نه کوی، ځکه چه دمونه په حقیقت کښې دعاء ده، نو کله چه سوال کونکی په تلوار سره اجابت غواړی نوالله ورله دعاء نه قبلوی، لکه څرنګه چه په حدیث کښې راغلی دی، رسول الله ﷺ فرمائی:

«يُسْتَجَابُ لأَحَدِكُم مَا لَمْ يَعجَل يَقُولُ : دَعَوْتُ فَلَمْ يُسْتَجَبْ لِي » متفق عليه. **ترجمه:** په تاسو کښې د یو کس دعاء ترهغی پوری قبلیږی تر څو پوری چه تلوار ونه کړی، او دادی چه ووائی: زه دعاګانی کوم خو نه قبلیږی، متفق علیه.

د دمونو شرعی طریقه: ۱) په مریض باندی د دمونو لوستل، لیکن سره د چوپ کولو نه یعنی چه لړی لاړی ورسره وی. **۲)** صرف د دمونو لوستل په غیر د چوپ کولو نه. **۳)** دلاړو ګډون د خاورو سره او بیا پری د دردمند ځای مسه کول. **٤)** د دمونو لوستل او د هغه ځای مسحه کول چه درد کوی.

هغه ایتونه او احادیث چه مریض وربان‌دی دمولی شی:

د سورة فاتحی، اية الکرسی، د سورة بقری د اخری دوو ایاتونو لوستل، او همدا راز د، الکافرون، اخلاص، فلق، الناس، د سورتونو لوستل

﴿فَسَيَكْفِيكَهُمُ ٱللَّهُ ۚ وَهُوَ ٱلسَّمِيعُ ٱلْعَلِيمُ﴾ سورة البقرة ١٣٧، **ترجمه:** نو الله به ژر ددوی شر له تا څخه دفع کړي او همغه دی ښه اوريدونکی او ښه عالم.

﴿يَٰقَوْمَنَآ أَجِيبُواْ دَاعِيَ ٱللَّهِ وَءَامِنُواْ بِهِۦ يَغْفِرْ لَكُم مِّن ذُنُوبِكُمْ وَيُجِرْكُم مِّنْ عَذَابٍ أَلِيمٍ﴾ سورة الاحقاف ٣١ **ترجمه:** ای زمونږ قومه دالله دغه دعوت کوونکی ومنئ، پرې ايمان راوړئ، تر څو چې (الله) ستاسې ګناهونه وبخښي او تاسي له دردناك عذاب څخه وژغوري.

﴿وَنُنَزِّلُ مِنَ ٱلْقُرْءَانِ مَا هُوَ شِفَآءٌ وَرَحْمَةٌ لِّلْمُؤْمِنِينَ ۙ وَلَا يَزِيدُ ٱلظَّٰلِمِينَ إِلَّا خَسَارًا﴾ سورة الإسراء ٨٢ . **ترجمه:** او مونږ دقرآن نه هغه آياتونه نازلوو چې د مسلمانانو د پاره شفا او رحمت دی او د ظالمانو لپاره پرته له ضرر څخه (بل څه) نه زياتوي.

﴿أَمْ يَحْسُدُونَ ٱلنَّاسَ عَلَىٰ مَآ ءَاتَىٰهُمُ ٱللَّهُ مِن فَضْلِهِۦ﴾ سورة النساء ٥٤. **ترجمه:** آيا خلکو سره دهغه څه له کبله چې خدای دويته له خپل فضل څخه ورکړی دی حسد کوي.

﴿وَإِذَا مَرِضْتُ فَهُوَ يَشْفِينِ﴾ سورة الشعراء ٨٠ ، **ترجمه:** او کله چه زه مريض شم نو هغه شفا راکوی ماته.

﴿وَيَشْفِ صُدُورَ قَوْمٍ مُّؤْمِنِينَ﴾ سورة التوبة ١٤ ، **ترجمه:** او دمسلمانانو سينو ته به شفاء ورکړي.

﴿قُلْ هُوَ لِلَّذِينَ ءَامَنُواْ هُدًى وَشِفَآءٌ﴾ سورة فصلت ٤٤ ، **ترجمه:** او ووايه دا د مؤمنانو لپاره هدايت او شفاء ده.

﴿لَوْ أَنزَلْنَا هَٰذَا ٱلْقُرْءَانَ عَلَىٰ جَبَلٍ لَّرَأَيْتَهُۥ خَٰشِعًا مُّتَصَدِّعًا مِّنْ خَشْيَةِ ٱللَّهِ﴾ سورة الحشر ٢١ ، **ترجمه:** که دغه قرآن مونږ پر يوه غره باندې نازل کړی وای، بيشکه تا به هغه دالله دويری له کبله زاری کونکی (او) توټې توټې کيدونکی ليدلی وای.

﴿فَٱرْجِعِ ٱلْبَصَرَ هَلْ تَرَىٰ مِن فُطُورٍ﴾ سورة الملك ٣ ، **ترجمه:** نو يو بل ځل وګوره، آيا کوم سوری (يا کوم خلل په آسمانو کښې) وينې؟

﴿وَإِن يَكَادُ ٱلَّذِينَ كَفَرُواْ لَيُزْلِقُونَكَ بِأَبْصَٰرِهِمْ لَمَّا سَمِعُواْ ٱلذِّكْرَ وَيَقُولُونَ إِنَّهُۥ لَمَجْنُونٌ﴾ سورة القلم ٥١ ، **ترجمه :** بيشکه چې نږدې وو کافران تاته په خپلو سترګو سره زيان ورسوي، کله چې دوی قرآن واوريده (چې تا هغه لوسته) او دوی وايي چې دی په رښتيا سره ليونی دی.

﴿وَأَوْحَيْنَآ إِلَىٰ مُوسَىٰٓ أَنْ أَلْقِ عَصَاكَ ۖ فَإِذَا هِيَ تَلْقَفُ مَا يَأْفِكُونَ ﴿١١٧﴾ فَوَقَعَ ٱلْحَقُّ وَبَطَلَ مَا كَانُواْ يَعْمَلُونَ ﴿١١٨﴾ فَغُلِبُواْ هُنَالِكَ وَٱنقَلَبُواْ صَٰغِرِينَ﴾ سورة الاعراف ١١٧- ١١٩ ، **ترجمه:** او موسی ته مو وحې وکړه چې ته خپله امسا وغورځوه، (دموسی امسا) سمدستي دهغوی ټول چل ول يې (په خپل ستوني) ښوې تيرول، نو (پدې توګه) حق ثابت او هر هغه څه چې دوی (برابر) کړي وو ټول باطل شول، نو (فرعونيان) په هغه ځای کښې مغلوب شول او خوار او سپك وګرځيدل.

﴿قَالُواْ يَٰمُوسَىٰٓ إِمَّآ أَن تُلْقِيَ وَإِمَّآ أَن نَّكُونَ أَوَّلَ مَنْ أَلْقَىٰ ﴿٦٥﴾ قَالَ بَلْ أَلْقُواْ ۖ فَإِذَا حِبَالُهُمْ وَعِصِيُّهُمْ يُخَيَّلُ إِلَيْهِ مِن سِحْرِهِمْ أَنَّهَا تَسْعَىٰ ﴿٦٦﴾ فَأَوْجَسَ فِي نَفْسِهِۦ خِيفَةً مُّوسَىٰ ﴿٦٧﴾ قُلْنَا لَا تَخَفْ إِنَّكَ أَنتَ ٱلْأَعْلَىٰ ﴿٦٨﴾ وَأَلْقِ مَا فِي يَمِينِكَ تَلْقَفْ مَا صَنَعُوٓاْ ۖ إِنَّمَا صَنَعُواْ كَيْدُ سَٰحِرٍ ۖ وَلَا يُفْلِحُ ٱلسَّاحِرُ حَيْثُ أَتَىٰ﴾ سورة طه ٦٥- ٦٩ . **ترجمه :** دوی وويل: ای موسی، يا به ته (خپله لکړه ميدان ته) اچوې يابه مونږ هغه کسان شو چې لومړی اچوی، (موسی) وويل: خو تاسې (لومړی) واچوئ، نو ناڅاپه د دوی پړي او لکړی (امساوی) د دوی په خيال کښې د دوی د جادو په وجه داسې راتللې چې منډې وهي، نو موسی په خپل زړه کښې يو څه ويره حس کړه، نو مونږ (ورته) وويل: مه ويريږه، بيشکه چې همدا ته (دوی بانده دی) برلاس او غالب يئ، او هغه څه (ميدان ته) واچوه چې ستا په ښی لاس کښې دی ترڅو هغه شيان چې

(جادوګرانو) جوړ کړي دي له ستوني څخه تير کړي، بيشکه څه چې دوی جوړ کړي دي (يواځې) د جادوګرچل ول دی، جادوګر هر چيرته چې راشي نه بريالی کيږي.
﴿ ثُمَّ أَنزَلَ ٱللَّهُ سَكِينَتَهُۥ عَلَىٰ رَسُولِهِۦ وَعَلَى ٱلۡمُؤۡمِنِينَ ﴾ سورة التوبة ٢٦ ، **ترجمه :** بيا الله خپل آرامبنت (ډاډينه) پرخپل پيغمبر اوپر مؤمنانوباندې راوليږه.
﴿ فَأَنزَلَ ٱللَّهُ سَكِينَتَهُۥ عَلَيۡهِ وَأَيَّدَهُۥ بِجُنُودٍ لَّمۡ تَرَوۡهَا ﴾ سورة التوبة ٤٠ ، **ترجمه :** نو الله خپله آرامبنت (ډاډينه) پرده باندې نازله کړه اوهغه سره يې په داسي لښکروسره مرسته وکړه چې تاسي هغه نه ليدل.
﴿ فَأَنزَلَ ٱللَّهُ سَكِينَتَهُۥ عَلَىٰ رَسُولِهِۦ وَعَلَى ٱلۡمُؤۡمِنِينَ وَأَلۡزَمَهُمۡ كَلِمَةَ ٱلتَّقۡوَىٰ ﴾ سورة الفتح ٢٦ ، **ترجمه:** خدای خپله ډاډينه پر خپل پيغمبر او پر مؤمنانو باندې راواستوله او پر دوی باندې يې د توحيد کلمه لازمه وګرځول.
﴿ لَّقَدۡ رَضِيَ ٱللَّهُ عَنِ ٱلۡمُؤۡمِنِينَ إِذۡ يُبَايِعُونَكَ تَحۡتَ ٱلشَّجَرَةِ فَعَلِمَ مَا فِي قُلُوبِهِمۡ فَأَنزَلَ ٱلسَّكِينَةَ عَلَيۡهِمۡ وَأَثَٰبَهُمۡ فَتۡحٗا قَرِيبٗا ﴾ سورة الفتح ١٨ ، **ترجمه:** بيشکه الله له مسلمانانو نه راضي شو کله چې دوی تر ونې لاندې تا سره بيعت کاوه او هغه څه چې د دوی په زړونو کښې وو الله ته معلوم وو، نو له همدې کبله يې پر دوی باندې ډاډينه (او آرامتيا) راوليږله او دوی ته يې په نژدې برياليتوب او فتح بدله ورکړه.
﴿ هُوَ ٱلَّذِيٓ أَنزَلَ ٱلسَّكِينَةَ فِي قُلُوبِ ٱلۡمُؤۡمِنِينَ لِيَزۡدَادُوٓاْ إِيمَٰنٗا مَّعَ إِيمَٰنِهِمۡ ﴾ سورة الفتح ٤. **ترجمه:** همدغه (الله) دی چې د مؤمنانو په زړونو کښې يې ډاډ واچوه ترڅو چې له خپل ايمان سره يې (نور) ايمان زيات شي.

د نبوی احاديثو نه ځنی دعاګانی :

(أسْأَلُ اللهَ العَظِيْمَ رَبَّ العَرْشِ العَظِيْمِ أنْ يَشْفِيْكَ) . ترجمه: له هغی لوی او عظيم الشان الله نه سوال کوم چه خاوند د لوی عرش دی، چه تا لره شفاء او روغتيا درکړی. دا بايد اوه کرتی (ځلی) وويل شی.
اود دی دعاء ويل دری کرتی : **(أُعِيْذُكَ بِكَلِمَاتِ اللهِ التَّامَةِ مِنْ كُلِّ شَيْطَانٍ وَهَامَّةٍ وَمِنْ كُلِّ عَيْنٍ لامَّةٍ) ترجمه :** زه ستا لپاره د الله په پوره او کاملو کلماتو باندی پناه غواړم، د هر شيطان او زهرناک مخلوق نه، او دهری ضرر رسونکی سترګی نه.
او دری کرتی (ځلی) د دی دعاء ويل : **(اَللّهُمَّ رَبَّ النَّاسِ أذْهِبِ البَأسَ إشْفِ أنْتَ الشَّافِيْ لا شِفَاءَ إلا شِفَاؤُكَ شِفَاءً لايُغَادِرُ سَقَمًا) ترجمه :** أی د خلکو پروردګاره، ته مرض ختم کړی، صرف ته شفاء ورکونکی ئی، نشته شفاء مګر ستا شفاء او علاج، داسی شفاء چه مرض نه پريږدی .
او يوکرتی (ځلی) د دی دعاء ويل **(اَللّهُمَّ أذْهِبْ عَنْهُ حَرَّهَا وَبَرْدَهَا وَوَصَبَهَا) ترجمه :** أی الله د دی نفس نه ګرمی يخنی مرض او تکليف لری کړی.
اوه کرتی (ځلی) د دی دعاء ويل **(حَسْبِيَ اللهُ لا إلَهَ إلا هُوْ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَهُوَ رَبُّ العَرْشِ العَظِيْمِ). ترجمه :** بنه پوره دی مالره هغه الله چه بيله هغی نه دعبادت وړ او حقدار نشته، خاص په هغه باندی ما توکل کړی دی، او هغه د لوی عرش خاوند دی.
او دری کرتی (ځلی) د دی دعاء ويل **(بِسْمِ اللهِ أرْقِيْكَ مِنْ كُلِّ دَاءٍ يُؤْذِيْكَ وَمِنْ شَرِّ كُلِّ نَفْسٍ أوْ عَيْنِ حَاسِدٍ، اللهُ يَشْفِيْكَ بِسْمِ اللهِ أرْقِيْكَ) ترجمه :** د الله تعالی په نوم دی دموم، د هر

مرض نه چه تاته تکلیف رسوی، د هر نفس او د حسد کونکی سترګی د شر نه، الله تعالی دی تاته شفاء درکړی، او د الله په نوم دی زه دموم.
لا س به په درد مند ځای باندی کیږدی او دری کرتی (ځلی) به (بِسْمِ اللهِ) ووائی او اوه کرتی (ځلی) به (أَعُوذُ بِعِزَّةِ اللهِ وَقُدْرَتِهِ مِنْ شَرِّ مَا أَجِدُ وَأُحَاذِرُ) **ترجمه :** زه دالله په عزت اوقدرت باندی پناه غواړم د شر دهغه څه نه چه ماته رسیدلی دی، او زه تری ویریږم.

ځنی ضروری هدایات :

۱) دهغی دروغو او خرافاتو تصدیق کول جائز ندی، چه د خلکو په مابین کښی شهرت لری، چه مریض به د نظر باز (نظر کونکی) متیازی څکی، او یا دا خبره چه کله هغه خبر شی نو بیا د هغی اثر (د اوداسه اوبه) فایده نه ورکوی .

۲) د نظر دویریدو دوجی نه د ځرمنو تعویذونه، بنګړی، او د امیلونو، زوړندول جائز نه دی، رسول الله ﷺ فرمائی : (څوک چه د نظر ماتی تعویذ په غاړه کښی اچوی نو الله تعالی دی ورله حاجت پوره نه کړی) . احمد روایت کوی. او رسول الله ﷺ فرمائی : « مَنْ تَعَلَّقَ شَيْئًا وُكِلَ إِلَيْهِ » الترمذي، **ترجمه :** څوک چه کوم څیز په غاړه کښی واچوی هغی ته به وسپارلی شی. ترمذی روایت کوی. که چیرته د قران ایاتونه وی نو په هغی کښی اختلاف دی لیکن نه اچول یی غوره او بهتر دی.

۳) د (**ماشاء الله تبارك الله**) لیکل، او یا د توری، چاقو، او د سترګی رسمول، او یا د (نظر نه د ځان ساتلو په خاطر) په موټر کښی د قران ایښودل، اویا په کورونوکښی د بعضی ایاتونو زوړندول، دا هم جایز نه دی، ځکه چه په دی شیانو سره نظر نه شی دفع کیدلی، بلکی دا هم د ناروا تعویذونو په شان دی.

٤) د مریض لپاره دا خبره ضروری ده، چه د دعا د قبلیدو یقین یی په زړه کښی راشی، او د شفاء او علاج نه نا امیده نه شی، مثلا که چیرته ورته وویلی شی چه ته به تول عمر ګولی (دوا) خوری، الله به درله شفاء درکړی، نو په دغه صورت کښی خو شکایت او فریاد نه کوی، لیکن کله چه په شرعی دمونو سره د ده په علاج او شفاء کښی لږ تاخیر واقع کیږی، نو بیا فورا فریاد اوشکا یت کوی، سره د دی نه چه ده لپاره په هر حرف باندی چه په دعاګانو او دمونو کښی لولی اجر او نیکی شته، نو ده لپاره پکاردی چه ډیری دعاګانی او استغفار ولولی او خیراتونه وکړی، ځکه دا دشفا حاصلولو سبب ګرځی.

٥) په اجتماعی صورت سره د دمونو لوستل د سنت مخالف عمل دی، او د دی تاثیر ضعیف دی، همدارا ز د ټیپونو نه په دمونو کښی استفاده کول، ځکه چه د دمونکی لپاره نیت شرط دی، او د دغی الاتو لپاره نیت نشی کیدلای، اګر چه د هغی په اوریدلو کښی ډیری فائدی شته لیکن د دمونو لپاره به یی نه استعمالوی، او د مریض د جوړیدلو پوری د دمونو تکرارول سنت دی، مګر که دغه دمونه مریض ستړی کوی نو بیا دی په کمه اندازه باندی ووائی، او د یو ایت او یا د یوی دعاء تکرارول په یو خاص مقدار باندی په غیر د دلیل نه جایز نه دی.

٦) بعضی هغه علامی اونخښی چه دهغی نه دامعلومیږی چه دا دمونکی ساحر دی، اګر چه په ظاهره به تاته دیندار ښکاری، او ابتدا کښی به د قران بعضی ایتونه لولی، لیکن په دی باندی باید انسان دوکه نشی او توجه او تحقیق پکاردی، او کله به د خلکو د دوکه کولو په خاطر جماتونو ته هم ځی، او ستا په مخکی به ذکر هم کوی نوخبردار چه په دی شیانو باندی دوکه نه شی.

د جادو ګرو او کوډګرانو ځنی علامی : ✸ دمریض نه د نوم او د مورنوم معلومول، ځکه چه د نوم پیژندل او یا نه پیژندل په علاج کښی کوم تاثیر نشی کولی. ✸ د مریض نه د جامو طلب کول، لکه بنین (انګیا یا زیرپیراهنی) او یانوری داخلی جامی. ✸ د مریض نه د یو معین اومشخص حیوان طلب کول، چه د پیریانوپه نوم یی قربانی کړی، او کله داسی هم کیږی چه د دغی څاروی په وینو باندی مریض رنګ کړی. ✸ د داسی منترو لوستل او یا د هغی لیکل چه په معنی یی څوک نه پوهیږی. ✸ مریض ته د داسی ورقی ورکول، چه په هغی کښی خط کشی، او مربعات، او خانه کشی وی، چه په داخل د دغی خانو کښی حرفونه او حساب وی. ✸ مریض ته حکم کول چه څه زمانه د خلکو نه جدا شی، او په تورتم (تیاره) ځای کښی وخت تیر کړی، او دغی ته (حجبه) یعنی تنهایی وائی. ✸ مریض ته حکم کول چه تر څه مودی پوری به داوبو د استعمال نه ځان ساتی. ✸ کله مریض ته یو شی ورکړی چه په زمکه کښی یی دفن کړه. ✸ کله مریض ته یوه ورقه ورکړی چه وئی سوزوی، او دهغی لوګی بوی کړی. ✸ کله مریض په بعضی خصوصی خبرو باندی خبر کړی، چه ماسوا دهغی نه پری بل څوک نه پوهیږی، او یا د خبرو نه مخکی مریض ته خپل نوم، ملک، او مرض ور وښائی. ✸ په کوم وخت کښی چه مریض ورشی نو فورا یی مرض معلوم کړی، او یا یی د تلیفون او ډاکخانی په واسطه خبرکړی.

۷) داهل سنت وجماعت مذهب دا دی ، چه پیریان په انسان باندی راتلای شی، او په انسان کښی چلند کوی، او دلیل پری د قرآن عظیم الشان دا ایت دی : ﴿ٱلَّذِينَ يَأْكُلُونَ ٱلرِّبَوٰاْ لَا يَقُومُونَ إِلَّا كَمَا يَقُومُ ٱلَّذِى يَتَخَبَّطُهُ ٱلشَّيْطَٰنُ مِنَ ٱلْمَسِّ﴾ سورة البقرة ۲۷۵ . **ترجمه :** هغه کسان چي سود خوري په قیامت کښي نه پاڅیږي مګر دهغه چا د پاڅیدو په شان چي شیطان دهغه حواس دلیونتوب له کبله ګډ وډ کړی وی.

او دا د ټولو مفسرینو اجماع او اتفاق دی، چه مراد د مس نه پدی ایت کښی، هغه شیطانی لیونتوب دی، چه انسان ته د پیریانو د ننوتلو له امله رسیږی.

فائده : حسد د بل چانه د نعمت د ختمیدلو ارمان (تمنا کولو) ته ویلی کیږی، او نظر اکثر د حسد له امله لګیږی، اودا ډیره لویه ګناه ده بلکه د ګناهونو اساس او بنیاد دی او دا هغه اولنۍ ګناه ده چه د الله تعالی نافرمانی پری شوی ده، ابلیس د حسد د وجی نه ادم عَلَيْهِ السَّلَامُ ته سجده ونه کړه، او قابیل د حسد له امله خپل ورور په قتل ورسوه.

د حسد علاج : ✸ په دی باندی علم راوستل چه حسد ډیره لویه ګناه ده، او نیکیانی داسی ختموی لکه اور چه لرګی خوری.

✸ الله تعالی چه کوم نعمت بل چاته ورکړی دی نو دا د هغه تقدیر او حکمت دی، نو په هغی باندی ناراضه کیدل د الله په تقدیر باندی اعتراض دی، او د الله تعالی په تقدیر او قضاء باندی د ایمان کمزوری ده.

✸ د (**ما شاء الله ، بارك الله لك**) ویل د هغی شی د لیدلو په وخت کښی چه سترګی پری ښی لګیږی دا ستا د نفس په ښه والی باندی دلیل دی.

✸ دا پیژندل چه د حسد په پریښودو کښی څومره لوی اجر او ثواب دی، نو څوک چه په داسی حالت کښی اوده شی چه په زړه کښی یی د چا سره حسد نه وی نو د هغه لپاره ډیر لوی اجر دی لکه څرنګه چه په حدیث کښی راغلی چه رسول الله ﷺ یو صحابی ته د جنت زیری ورکړ، نو عبدالله بن عمرو رضي الله عنه د هغه سره اوده شو (تر څو ګوری چه هغه څه عمل کوی) نو د تحقیق نه وروسته ورته معلومه شوه چه د دغی زیری سبب د حسد پریښودل دی.

دایو حقیقت دی چه مخلوق ټول الله تعالی ته محتاج د ی، او یو الله رب العلمین دخپل مخلوق نه بی پروا دی، په مونږ ئی دعاء او سوال فرض کړی دی، الله فرمائی : ﴿ٱدۡعُونِيٓ أَسۡتَجِبۡ لَكُمۡۚ إِنَّ ٱلَّذِينَ يَسۡتَكۡبِرُونَ عَنۡ عِبَادَتِي سَيَدۡخُلُونَ جَهَنَّمَ دَاخِرِينَ﴾ سورة غافر ٦٠ ، أي عن دعائی. **ترجمه :** او ستاسي پروردگار وويل: يوازی ما ته دعاء وكړئ ترڅو چي ستاسي دعاء قبوله كړم، بيشكه هغه كسان چي زما له عبادت څخه تكبر كوي هرو مرو به په خواری (او سپكتيا) سره دوزخ ته ننوځي.

اورسول الله ﷺ فرمائی : « **مَنْ لَمْ يَسْأَلِ اللَّهَ يَغْضَبْ عَلَيْهِ** » ځوک چه الله تعالی ته سوال نه کوی هغه ورته په غضب کیږی، سره د دی نه چه الله تعالی د خپلو بندګانو په سوال باندی ډیر خوشحالیږی، او ځوک چه په دعاء کښی ډیراصرار (باربار طلب) کوی الله ته ډیر محبوب وی، او ځان ته ئی نږدی کوی، او د رسول الله ﷺ صحابه وو دغه خبره محسوسه کړی وه، نو هغوی به د الله تعالی نه په غوښتلوکښی هیڅ یو شی حقیر او معمولی نه ګڼه، او خپل حاجتونه به ئی مخلوق ته نه پیش کول، او دا ځکه چه د هغوی علاقه او ارتباط د خپل رب سره وو، او هغی ته نږدی وو او الله هم دوی ته نږدی وو، لکه څرنګه چه الله تعالی فرمائی : ﴿وَإِذَا سَأَلَكَ عِبَادِي عَنِّي فَإِنِّي قَرِيبٌ﴾ سورة البقرة ١٨٦ . **ترجمه :** او كله چي له تا څخه ز ما بندګان زما په باره كښی پوښتنه وكړي بيشكه زه (دويته) نژدي يم.

او دعاء د الله تعالی په نزد ډیر لوی اهمیت او فضیلت لری، او الله تعالی ته په ټولو عبادتونوکښی عزتمند او غوره عبادت دعاء ده، او دعاء کله تقدیر ورروسته کوی، او د مسلمان دعاء قبوله وی، لیکن چه کله د قبلیدو اسباب موجود شی، او موانع ئی ختم شي، او په دعاء باندی مسلمان ته د دریو شیانو نه یو حاصلیږی، رسول الله ﷺ فرمائی : « **مَا مِنْ مُسْلِمٍ يَدْعُو بِدَعْوَةٍ لَيْسَ فِيهَا إِثْمٌ وَلَا قَطِيعَةُ رَحِمٍ إِلَّا أَعْطَاهُ اللَّهُ بِهَا إِحْدَى ثَلَاثٍ : إِمَّا أَنْ تُعَجَّلَ لَهُ دَعْوَتُهُ ، وَإِمَّا أَنْ يَدَّخِرَهَا لَهُ فِي الْآخِرَةِ، وَإِمَّا أَنْ يَصْرِفَ عَنْهُ مِنَ السُّوءِ مِثْلَهَا. قَالُوا إِذًا نُكْثِرُ؟ قَالَ : اللَّهُ أَكْثَرُ** » أحمد.

ترجمه : هیڅ یو مسلمان دعاء نه کوی داسی دعاء چه ګناه او د صله رحمی قطع کول پکښی نه وی، مګر الله تعالی ورته په هغی سره په دریو نعمتونو کښی یو ورکوی، یا به ورله په عاجله توګه دعاء قبوله کړی، اویا به ئی ورله اخرت ته وروروسته کړی، اویا به تری بل مصیبت چه د هغی په شان وی دفع کړی، صحابه وو وویلی نو مونږ اوس په دعاګانو کښی زیاتوالی راولو؟ نو هغه وویلی: نو الله تعالی هم په د غسی ډیرو کارونو باندی امر کوی، احمد او ترمذی روایت کوی.

د دعاء قسمونه: دعاء په دوه قسمه ده : ۱) د عبادت په طور دعاء، لکه لمونځ اوروژه. **۲)** د سوال په طور دعاء.

د عملونو په یو بل باندی غوره والی :

آیا د قران عظیم الشان تلاوت غوره دی، او که ذکر او یا دعاء غوره ده؟ جواب: په عام طور د قرآن عظیم الشان تلاوت په ټولوعملونو کښی بهتر عمل دی، او بیا وریسی ذکر او بیا دعاء، لیکن کله د وختونو د تقاضا په خاطر دعاء د تلاوت نه غوره وی، لکه دعرفات په ورځ دعاء کول، او همدا رنګه د فرضی لمونځونو نه وروسته ذکر د تلاوت نه ډیر غوره دی.

د دعا د قبلیدو ځنی اسباب : هغه په دوه قسمه دی : ظاهری اسباب، او باطنی اسباب.

۱) ظاهری اسباب : د نیکوعملونوپه کولوسره حاصلیږی، لکه صدقه، اودس، لمونځ، قبلی ته مخ کول، دلاسونو اوچتول، او د الله تعالی ثناء اوصفت ذکرکول، اود الله تعالی هغه

نومونه ذکرکول چه د دعاء سره مناسبت لری، لکه د جنت د غوښتلو په وخت کښی باید انسان د الله تعالی په فضل او رحمت سره عاجزی او زاری وکړی، او که یو ظالم ته ښیری کوی نو باید رحمن او رحیم ذکر نه کړی، بلکه د هغی په نومونو کښی به جبار او قهار ذکر کوی، اوهمدا راز د دعاء په اول، مینځ او اخره کښی په رسول الله ﷺ باندی درود ویل، او په خپلو ګناهونو اقرار کول، او د الله تعالی د نعمتونو شکر ادا کول، اوپه غوره وختونو کښی دعاء کول چه په فضیلت باندی ئی شرعی دلیل وارد شوی وی، چه په دغه وختونو کښی د دعاء د قبلیدو ډیر امید دی داسی وختونه ډیر زیات دی:

✸ **په شپه او ورځ کښی :** لکه د شپی په دریمه حصه کښی کله چه الله تعالی نږدی اسمان ته راکوزیږی، د باران په وخت کښی، د اودس نه روسته، د اذان او اقامت په مینځ کښی، د سجدی په حالت کښی، د فرضی لمونځونو په اخیر کښی، د قران د ختم په وخت کښی، د بانګی د اذان په وخت کښی، د سفرپه وخت کښی، د مظلوم مصیبت زده او د محتاج دعاء، د پلار دعاء خپلو بچو ته، یو مسلمان ته د هغی په غیاب کښی دعاء کول، په جنګ کښی د دشمن سره د مخامخ کیدو په وخت کښی دعاء کول.

✸ **او په هفته کښی بهترین وختونه :** د جمی په ورځ او خاصکر (په خاصه توګه) د ورځی په اخری لحظاتو کښی.

✸ **په میاشتو کښی بهترین وختونه :** د روژه ماتی په وخت کښی، د پیشنمی په وخت کښی، په شب قدر کښی، دعرفات په ورځ.

✸ **او په بهترینو او مقدسو مقاماتو او ځایونو کښی :** لکه بیت الله شریف اومسجد نبوی او یا په نورو عامو جماتونو کښی دعاء کول، د کعبی شریفی د ملتزم په خواکښی دعاء، مقام ابراهیم، په صفا او مروا باندی دعاء، او د حج په ورځو کښی په عرفات مزدلفه او منی کښی دعا کول، او د زمزم د اوبو د څکلو په وخت کښی دعاء.

۲) **باطنی اسباب :** د دعاکولو نه مخکښی په صداقت سره توبه ویستل، خپلو خاوندانو ته حقونه ورکول، د خوراك، څکاك، لباس، او د اوسیدلو دځای پاکوالی، د نیکو عملونو ډیرول، د حرامو نه ځان ساتل، د خواهشاتو اومشتبه شیانو نه اجتناب کول، د زړه په توجه سره دعاء کول، په الله تعالی باندی باور لرل، قوی امید لرل، الله ته عاجزی کول، په دعاء کښی اصرار کول، الله ته د خپل کار سپارل، او د مخلوق نه نظر قطع کول.

د دعاګانو د اجابت اوقبلیدوځني موانع : کله یوانسان دعاء کوی لیکن قبلیږی نه ، او یا په قبلیدوکی تاخیر واقع کیږی، د هغی ډیراسباب دی : چه ځنی ئی په لاندی ډول دی :

✸ دالله تعالی سره په رابللو کی شرک کول. ✸ په دعاء کښی تجاوز کول لکه یوسړی و وائی: چه زه د جهنم د ګرمی، تنګوالی، او د تورتمونو نه پناه غواړم، سره د دینه چه دومره ویل کافی وو چه ای الله زه تا پوری د جهنم د اور نه پناه غواړم. ✸ خپل ځان یا یومسلمان ته په ناحقه ښیری کول. ✸ یا د ګناه د کولولپاره دعاء کول. ✸ اویا د صله رحمی د قطع کولو په خاطردعاء کول.

✸ اویا دعاء د الله تعالی په مشیئت پوری معلق (غوټه) کول لکه داسی ویل : ای الله ماته مغفرت وکړی که ستا خوښه شی. ✸ اویا په دعاء کښی تلوارکول. ✸ او یا دستړی والی د وجی نه دعا پریښودل. ✸ اویا په غافل زړه سره دعاء کول. ✸ اویا د دعاء د ادابو نه خلاف کول، رسول الله ﷺ یوځل د یوکس نه واوریدل چه په لمانځه کښی ئی دعاء کوله، لیکن په رسول الله ﷺ ئی

درود ونه ویلی، نونبی ﷺ وویل: چه دی انسان په دعاء کښي تلوار (استعجال) وکړ، اوبیا ئی ورته وویل : « إذا صلى أحدكم فليبدأ بتحميد الله والثناء عليه، ثُمَّ ليُصل على النَّبِيِّ ص ثُمَّ ليدع بعد بما شاء » أبوداود والترمذي . **ترجمه :** کله چه یوکس لمونځ کوی په تاسوکښی، نو د الله تعالی په حمد اوثنا ویلو دی شروع وکړی، بیا دی په رسول الله ﷺباندی درود ووائی، اوبیا دی دهغی نه وروسته هغه دعاء وکړی چه خوښه ئی شی، ترمذی روایت کوی. ✸ د داسی شی غوښتل چه د هغی د نه کیدو فیصله شوی وی لکه په دنیا کښی دهمیشوالی سوال کول. ✸ په دعاء کښی په تکلف سره قافیه برابرول، الله تعالی فرمائی : ﴿ادْعُوا رَبَّكُمْ تَضَرُّعًا وَخُفْيَةً إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُعْتَدِينَ﴾ **ترجمه :** راوبلئ رب خپل په عاجزئ سره اوپه پټه باندی، یقینا الله تعالی نه خوښوی تجاوزکونکی، عبدالله بن عباس فرمائی : « فَانْظُر السَّجْعَ مِنَ الدُّعَاءِ فَاجْتَنِبْهُ فَإِنِّي عَهِدْتُ رَسُولَ اللَّهِ ص وَأَصْحَابَهُ لا يَفْعَلُونَ إِلا ذَلِكَ، يَعْنِي: لا يَفْعَلُونَ إِلا ذَلِكَ الاجْتِنَابَ » البخاري. **ترجمه :** په دعاء کښی سجع یعنی قافیه برابرول اوتکلف پریږدئ ځکه چه ما رسول الله ﷺ اود هغه صحابه لیدلی وو چه د دغی کارنه به ئی ځان ساته، امام بخاری روایت کوی ✸ اوهمدا رازد دعاء په وخت کښی په اواز اوچتولوکښی افراط (زیاتی) کول د اجابت او قبلیدو مانع دی، الله تعالی فرمائی : ﴿وَلَا تَجْهَرْ بِصَلَاتِكَ وَلَا تُخَافِتْ بِهَا وَابْتَغِ بَيْنَ ذَلِكَ سَبِيلًا﴾ **ترجمه :** او خپل لمونځ (او دعاء) نه په لوړ آواز سره ولوله او نه (هم) په (ډیر) تیټ آواز سره او د دغو (دواړو) په منځ کښي (مینځنۍ) لیاره غوره کړه.

د دعاکونکی انسان لپاره په لاندی ترتیب باندی دعا کول مستحب ده :

اول : د الله تعالی حمد اوثنا بیا نول. **دوهم :** په رسول الله ﷺ باندی درود ویل. **دریم :** توبه او په خپلو ګناهونو با ندی اقرارکول. **څلورم :** د الله تعالی د نعمتونو شکرادا کول. **پنځم :** په دعا باندی شروع کول، اوپه هغی جامع دعا ګانو باندی اهتمام کول، چه د رسول الله ﷺ او د سلفو صالحینو نه نقل شوی دی. **شپږم :** د دعاګانو ختمول په درود باندی.

څنی ضروری دعاګانی چه یادول یی په کار دی

د دعاء مناسبت	دعاء: رسول الله ﷺ فرمائی :
د خوب نه مخکی او وروسته دعاء	« باسْمِكَ اللَّهُمَّ أَمُوتُ وَأَحْيَا » ، **ترجمه :** ستا په نوم سره مرم او ژوندی کیږم. او کله چه بیدار شی نو دا دعا به وائی : « الْحَمْدُ لله الَّذِي أحيانا بَعْدَمَا أَمَاتَنَا وَإِلَيْهِ النُّشُورُ » **ترجمه :** ټول حمدونه خاص هغی الله لره دی چه مونږ ئی د مرګ نه وروسته ژوندی کړو او هغه ته جمع کیدل دی.
په خوب کښی د ویریدودعاء	« أعوذُ بِكَلِمَاتِ اللهِ التَّامَّاتِ منْ غضبه، ومن شَرِّ عباده، ومنْ هَمَزَاتِ الشَّياطين، وأنْ يَحْضُرُون » د الله په پوره کلمو باندی د هغه دغضب اود بندګانو دشر او د شیطان د وسوسو او حاضریدو نه پناه غواړم.
د خوب د لیدو دعاء	« کله چه څوک ښه خوب ووینی نو هغه د الله له طرفه وی، نو(الحمد لله) دی ووائی، او خلک دی پری خبر کړی، او که ناکاره خوب و وینی، هغه د شیطان له طرفه دی دهغی د شر نه دی پناه وغواړی او چا ته دی نه وائی ضرربه ورته و نه رسیږی. »
د کور نه د وتلو دعاء	« اللَّهُمَّ إني أَعوذُ بِكَ أنْ أَضلَّ أوْ أُضلَّ، أوْ أَزلَّ أوْ أُزَلَّ، أوْ أَظلمَ أوْ أُظْلَمَ، أوْ أَجْهَلَ أوْ يُجهلَ عَلَيَّ » **ترجمه :** ای الله زه تا پوری پناه غواړم، له دینه چه ګمراه شم او یا می بل څوک ګمراه کړی یا وښویږم یا می بل څوک وښویوی یا ظلم وکړم او یا راسره بل څوک ظلم وکړی او یا چاته ضرر ورسوم او یا را ته د بل چا نه ضرر ورسیږی. « بسْمِ الله تَوَكَّلْتُ عَلَى الله لا حَوْلَ ولا قُوَّةَ إلا بالله » د الله په نامه سره (د کور نه وځم) په الله باندی توکل کوم هیڅ طاقت او قوت نشته مګر د الله تعالی (په توفیق) سره.

جمات ته د ننوتلو دعاء	بنی ښپه به مخکی کړی او دا دعاء به و وائی : **بِسْمِ اللَّه وَالسَّلامُ عَلى رَسُولِ اللَّه اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي ذُنُوبِي وَافْتَحْ لِي أَبْوَابَ رَحْمَتِكَ. ترجمة :** د الله په نوم سره ننوځم،او سلام دی وی په پیغمبر ﷺ ، ای الله ته راته مغفرت وکړی او د رحمت دروازی راته خلاصی کړی.
د مسجد نه د وتلو دعاء	چپه ښپه به مخکی کړی او دا دعاء به و وائی : **بِسْمِ اللَّه وَالسَّلامُ عَلى رَسُولِ اللَّه اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي ذُنُوبِي وَافْتَحْ لِي أَبْوَابَ فَضْلِكَ.** د الله په نوم سره وځم، او سلام دی وی په پیغمبر ﷺ ، ای الله ته راته مغفرت وکړی او د خپلی مهربانئ دروازی راته خلاصی کړی.
نوی واده کونکی ته دعاء	« **بَارَكَ اللَّهُ لَكَ، وَبَارَكَ عَلَيْكَ ، وَجَمَعَ بَيْنَكُمَا فِي خَيْرٍ** » **ترجمة :** الله دی تا له برکت در کړی، او په تا دی برکت نازل کړی، او تاسی دواړه دی په خیر سره جمع کړی.
څوک چه د چرګ اذان او د خر هناری (هنګاری) واوری	کله چه مو د خر هناری (هنګاری) واوریده نو **أعوذ بالله من الشيطان الرجيم** ووائی ځکه چه هغه شیطان وینی، او کله چه مو د چرګ اذان واوریده، نو د الله نه د هغه فضل وغواړئ، ځکه چه هغه په دغه وخت کښی ملک (پرښته) وینی، او چه کله مو په شپه کښی د خره هنیدل او د سپی غپیدل واوریده نو الله پوری د شیطان نه پناه وغواړئ.
چا چه درته ووېل چه زما درسره د الله لپاره مینه ده	د أنس ﷺ روایت دی، چه د نبی ﷺ سره یو سړی موجود وو، نو یو بل سړی په لاره روان وو، نو هغه ووېل: ای د الله پیغمبره زما د دی سړی سره مینه ده، نو پیغمبر ﷺ ورته و ویل چه تا دغه سړی خبر کړی دی، هغه ووېل نا، نو پیغمبر ﷺ ورته و ویل چه خبر ئی کړه، نو هغه ورپسی ورغی، وئی ویل ورته: **إِنِّي أُحِبُّكَ فِي اللَّه** ، یعنی زما درسره د الله لپاره مینه ده، نو هغه ورته ووېل : **أَحَبَّكَ الَّذِي أَحْبَبْتَنِي لَهُ.** هغه الله دی له تاسره مینه وکړی چه تا دهغه لپاره زما سره مینه کړیده.
د پرنجی (ترچیدو) دعاء	کله چه یو کس ستاسی نه پرنجی وکړی (وترچیږی) : نو هغه دی : **الْحَمْدُ لِلَّه** ، **و وائی** او د هغه ملګری دی ورته يَرْحَمُكَ اللَّهُ و وائی، یعنی الله دی په تا رحم وکړی: نو پرنجی کونکی دی ورته و وائی : « **يَهْدِيكُمُ اللَّهُ وَيُصْلِحُ بَالَكُمْ** » ، الله دی تاسی ته هدایت وکړی او الله دی ستاسی احوال او کار سم کړی او کافر ته به د « **يرحمك الله** » په ځای يهد يكم الله وائی.
د بی قراری دعاء	« **لا إِلَهَ إِلا اللَّهُ الْعَظِيمُ الْحَلِيمُ، لا إِلَهَ إِلا اللَّهُ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ، لا إِلَهَ إِلا اللَّهُ رَبُّ السَّمَوَاتِ وَرَبُّ الأَرْضِ وَرَبُّ الْعَرْشِ الْكَرِيمِ** » **ترجمه :** بیله یو الله نه بل دعبادت حقدار نشته چه لوی او حلم لرونکی ذات دی، بیله یو الله نه بل دعبادت حقدار نشته چه د لوی عرش څښتن دی، بیله یو الله نه بل دعبادت حقدار نشته چه د اسمانونو او ځمکی پروردګار دی، اود عزتمند عرش پروردګار دی، « **اللَّهُ اللَّهُ رَبِّي، لا أُشْرِكُ بِهِ شَيْئًا** » الله زما رب دی له هغه سره هیڅ شی نه شریکوم. « **يَا حَيُّ يَا قَيُّومُ بِرَحْمَتِكَ أَسْتَغِيثُ** » ای د همیشه لپاره ژوندی او انتظام کونکی ذاته زه ستا نه ستا رحمت پوری مدد غواړم « **سُبْحَانَ اللَّهِ الْعَظِيمِ** » پاک دی الله تعالی چه لوی ذات دی.
دښمنانو ته ښیری کول	« **اللَّهُمَّ مُجْرِيَ السَّحَابِ مُنْزِلَ الْكِتَابِ سَرِيعَ الْحِسَابِ اهْزِمْ الأَحْزَابَ ، اللَّهُمَّ اهْزِمْهُمْ وَزَلْزِلْهُمْ** » الهی ای د وریځو چلونکی، ای د کتاب نازلونکی، ای زر حساب کونکی، د (دښمنانو) ډلو ته ماتی ورکړی، او (زمکه ئی) د پښو لاندی ولړزوی.
چاته چه یوکار مشکل شی	« **اللهمَّ لا سَهْلَ إلا ما جَعَلْتَه سَهْلا وَأنتَ تَجعَلُ الحزنَ إذا شئْتَ سَهْلاً** » ای الله هیڅ شی اسان نشته مګر هغه چه ته ئی اسان کړی، او ته چه وغواړی نو سخت او ګران شي اسانوی.
د قرض د اداء ګولو دعاء	« **اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ الْهَمِّ وَالْحَزَنِ، وَالْعَجْزِ وَالْكَسَلِ، وَالْجُبْنِ وَالْبُخْلِ، وَضَلَعِ الدَّيْنِ، وَغَلَبَةِ الرِّجَالِ** » ای الله تعالی زه له پریشانی او غم نه او له کمزورتیا (سستئ) او لټئ نه، او بی زړه توب او شومتیا نه، د قرض د زیاتیدو او د خلکو د غلبی نه په تا سره پناه غواړم.

حمام ته د ننوتلو دعاء	ځوک چه بيت الخلاء (حمام) ته د ننوتلو اراده وکړی نو د دی دعاء ويل ورله مستحب دی : « اللّهُمَّ إنِّي أعُوذُ بكَ منَ الْخُبُثِ والْخَبَائِث». ای الله زه پناه غواړم په تا پوری د نر اوښځی شيطان نه ، او کله چه دحمام نه اوځی نودا دعاء به وائی : « غُفْرَانَكَ» مغفرت راته وکړی أی الله.
په لمونځ کښی د وسوسو دعاء	دغه شيطان دی چه (خنزب) ورته ويلی کيږی نو کله چه دی وسوسه محسوس کړه نو (أعوذ بالله) و وايه، او بيا چپ طرف ته لاړی تف کړی.
د سجدی دعاء	« اللّهُمَّ اغفر لي ذَنْبي كلّه دقّهُ وجلَّهُ وأوّلَهُ وآخرهُ وعلانيَتهُ وسرّهُ » ای الله زما ټول واړه او لوی، مخکنی او روستنی، ښکاره او پټ ګناهونه و بخښی. « سُبْحَانَكَ ربِّي وبحَمْدكَ اللّهُمَّ اغْفرْ لي » ای زما ربه ته پاک ذات ئی او ستا لپاره حمدونه دی ای الله ماته مغفرت وکړه. « اللّهُمَّ إنِّي أعُوذُ برضَاكَ منْ سَخَطكَ وبمُعَافَاتكَ منْ عُقُوبَتكَ وأعُوذُ بكَ منْكَ لا أُحصي ثَنَاءً عَلَيْكَ أنْتَ كمَا أثْنَيْتَ عَلَى نَفْسكَ » ای الله زه ستا په رضا باندی ستا د غضب نه، او ستا په عافيت سره ستا له عذاب نه، او په تا سره (ستا د قهر) نه پناه غواړم، زه ستا پوره ستاينه نه شم کولای، ته هماغسی ئی لکه څرنګه چه تا د ځان ستاينه کړيده.
د تلاوت د سجدی دعاء	« اللّهُمَّ لكَ سَجدْتُ وبكَ آمَنْتُ ولَكَ أسْلَمْتُ سَجدَ وَجْهي للّذي خَلَقَهُ وَصوّرَهُ وَشَقَّ سَمْعَهُ وبَصرَهُ تَبَارَكَ اللّهُ أَحْسَنُ الْخَالقينَ » ای الله خاص تا ته سجده کوم او په تا ايمان لرم او تا ته تابعدار يم، زما مخ هغی ذات ته سجده وکړه چه هغه ئی پيدا کړی دی، او غوږونه او سترګی ئی ورکړی دی (په خپل قدرت او طاقت سره) نو برکت والا ذات دی الله تعالی چه ښه پيدا کونکی دی.
د لمانځه د شروع کولو دعاء	« اللّهُمَّ بَاعدْ بيني وبَيْنَ خطَايَايَ كمَا بَاعدْتَ بيْنَ الْمَشْرقِ والمغْربِ، اللّهُمَّ نقّني منْ خطَايَايَ كمَا يُنَقّى الثّوْبُ الأَبْيَضُ منَ الدّنَس، اللّهُمَّ اغْسلْني بالْمَاء والثّلْج والْبَرَد » ای الله ته زما او د ګناهونو په مابين کی جدا والی راولی، لکه څرنګه چه تا د مشرق او مغرب په مابين کښی جدا والی راوستی دی، ای الله ما د ګناهونو نه داسی پاک کړه، لکه څرنګه چه سپينه جامه د خيرو نه پاکيږی، او ما په اوبو، واورې،او ږلئ باندی پريمنځی.
د لمونځ په اخرکښی دعاء	« اللّهُمَّ إنِّي ظَلَمْتُ نَفْسي ظُلْمًا كَثيرًا ولا يَغْفرُ الذّنُوبَ إلا أنْتَ فَاغْفرْ لي مَغْفرَةً منْ عنْدكَ وارْحَمْني إنَّكَ أنْتَ الْغَفُورُ الرَّحيمُ » ای الله ما په خپل ځان ډير ظلم کړی دی، او ستا نه ماسوا بل ځوک ګناهونه نه شی ښبلی، نو ته ما ته د خپل طرف نه بخښنه وکړی، او رحم راباندی وکړی ځکه چه ته ښنونکی او مهربان ذات ئی.
د لمانځه نه وروسته دعاګانی	« اللّهُمَّ أعنّي عَلَى ذكْرِكَ وَشُكْرِكَ وَحُسْن عبَادَتكَ ». أی الله ته زما سره امداد وکړی په ذکرستا سره، په شکرويستلو او ښايسته عبادت ستا سره. « اللّهُمَّ إنّي أعُوذُ بكَ منَ الْكُفْرِ والْفَقْرِ وعَذَابِ الْقَبْرِ » ای الله زه په تاسره د کفر، غريبئ، او د قبر د عذاب نه پناه غواړم.
دچا سره چه احسان وشی	چا سره چه احسان وشی او احسان کونکی ته ئی : « جزاك الله خيرا » ووېلی ، يعنی الله تعالی دی تا له خير درکړی ، نو ده ښايسته ثنا ادا کړه.او هغه بل به ورته وائی : « جزاک، أو إياک » يعنی الله دی تا ته هم خير در کړی.
دباران د وريدو دعاء	« اللّهُمَّ صَيّبًا نَافعًا » ای الله د خير او فائدی باران ئی (کړی) دا دعاء به دری کرتی وائی، « مُطرْنَا بفَضْل الله وَرَحْمَته »، د الله په فضل او رحمت سره پر مونږ باران وه وريده. او بيا دی هغه دعاء وکړی چه خوښه ئی وی ځکه چه د باران په وخت کښی دعاء قبليږی.
د بادونو د الوتلو دعاء	« اللهمَّ إني أسألك خَيْرَهَا وخير مَا فيْها وخير ما أرسلت به ، وأعوذُ بكَ منْ شرِّهَا وشَرِّ مَا فيها وشرِّ ما أُرسلت به » ای الله زه له تانه د دی باد د خير سوال کوم، او د هغه څه د خير سوال درنه کوم چه په هغی کښی دی، او د هغی خير سوال درنه کوم چه باد پری راليرلی شوی دی، او په تا پوری پناه غواړم د هغی له شر نه، او د هغه څه د شرنه چه په هغی کښی دی، او د هغه شر نه چه باد پری راليرلی شوی دی.

د میاشت د لیدلو دعاء	« اللهمَّ أهلَّه عَلَيْنَا باليمن والإيمَان والسَّلامَة وَالإسْلام، هلالُ خيْر ورُشد، رَبي وَرَبُّكَ اللهُ » ای الله ته په مونږ باندی په برکت او ایمان سره، او په سلامتیا او اسلام سره دغه میاشت راوخیژوه، د خیر او هدایت میاشت ئی کړی، زما او ستا پروردګار الله تعالی دی.
د مسافر د رخصتولو دعاء	« أسْتَوْدِعُ اللَّهَ دِينَكَ وَأَمَانَتَكَ وَخَواتِيمَ عَمَلكَ » ، زه ستا دین امانت او ستا د کارونو خاتمه او انجام الله ته سپارم. او مسافر به ورته په جواب کښې داسی وائی : « أَسْتَوْدِعُكُمُ اللهَ الَّذي لا تَضِيْعُ وَدَائِعُهُ » هغی الله تعالی ته دی سپارم چه هغه ته سپارل شوی(شیان) نه ضائع کیږی.
د سفر دعاء	« اللهُ أكْبَر، اللهُ أكْبَر، اللهُ أَكْبَر ﴿ سُبْحانَ الَّذِى سَخَّرَ لَنَا هَذَا وَمَا كُنَّا لَهُ مُقْرنينَ ۞ وَإنَّا إلَى رَبِّنَا لَمُنقَلِبُونَ ﴾ اللَّهُمَّ إنَّا نَسْأَلُكَ في سَفَرنَا هَذَا الْبرَّ وَالتَّقْوَى، وَمنَ الْعَمَل مَا تَرْضَى، اللَّهُمَّ هَوِّنْ عَلَيْنَا سَفرنَا هَذَا وَاطْوِ عَنَّا بُعْدَهُ، اللَّهُمَّ أَنْتَ الصَّاحِبُ في السَّفَر وَالْخَليفَةُ في الأَهْل، اللَّهُمَّ إنِّي أَعُوذُ بكَ منْ وَعْثَاء السَّفَر وَكَآبَة الْمَنْظَر وَسُوء الْمُنْقَلب في الْمَال وَالأهْل. وَإذَا رَجَعَ قَالَهُنَّ وَزَادَ فيهنَّ : آيبُونَ تَائبُونَ عَابدُونَ لربِّنَا حَامدُونَ » پاک دی هغه ذات چه مونږ ته ئی دا سورلی تابع کړیده او نه وو مونږ هغی لره حصارونکی، او مونږ خاص خپل پروردګار ته راګرځیدونکی یو. ای الله تعالی مونږ په دی سفر کی له تانه د نیکۍ او پرهیزګارۍ او د داسی عمل کولو سوال کوو چه ستا خوښ وی، ای الله تعالی ته مونږ ته دا سفر اسان کړی، او اوږدوالی ئی راته لنډ کړی، ای الله خاص ته په سفر کی ملګری ئی، او په کور کښی سرپرست ئی، ای الله زه په تا پوری پناه غواړم د سفر د سختۍ نه، او د ناکاره حالت نه، او د ناکاره ستنیدو نه خپل اهل او مال ته. او کله چه بیرته راستونیدونکی وی نوهمدا دعاء به وائی او دا به ورسره هم وایی: ((بیرته راتلونکی، توبه ویستونکی، عبادت کونکی، د خپل پروردګار ستایونکی یو.
د خوب دعاء	« اللَّهُمَّ أَسْلَمْتُ نَفْسِي إلَيْكَ وَفَوَّضْتُ أَمْرِي إلَيْكَ وَأَلْجَأْتُ ظَهْرِي إلَيْكَ رَهْبَةً وَرَغْبَةً إلَيْكَ لا مَلْجَأَ وَلا مَنْجَا منْكَ إلا إلَيْكَ آمَنْتُ بكتَابكَ الَّذي أَنْزَلْتَ وَبنَبيِّكَ الَّذي أَرْسَلْتَ » ای الله ما خپل ځان تاته تسلیم کړی دی، او خپل کار می تاته سپارلی دی، او خپله شاه می تا ته تکیه کړی، په داسی حال کی چه ستا د رحمت امید لرم او ستا د عذاب نه ویره لرم، بیله تانه بل هیڅ د نجات او د پناه ځای نشته، او ایمان می راوړی ستا په هغی کتاب چه تا نازل کړی دی،او ستا په هغی پیغمبر چه تا مونږ ته رالیږلی دی. « الحَمْدُ للَّه الَّذي أَطْعَمَنَا وَسَقَانَا وَكَفَانَا وَآوَانَا فَكَمْ ممَّنْ لا كَافيَ لَهُ وَلا مُووِيَ » ټول صفتونه د خدائی خاص الله لپاره دی هغه ذات چه مونږ له ئی رزق راکړی دی، او اوبه ئی راکړی، او زمونږ لپاره پوره دی (د شر د مخلوق نه)، او مونږ له ئی ځای راکړی دی، پس ځومره ډیر مخلوق شته چه هغوی لره دشرنه ساتونکی اود ځای ورکونکی نشته. « اللَّهُمَّ قنِي عَذَابَكَ يَوْمَ تَبْعَثُ عبَادَكَ » ای الله تعالی ته مونږ په هغی ورځ ستا د عذاب نه وساتی چه ته په کښي خپل بندګان راپورته کوی. « سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ رَبِّي بكَ وَضَعْتُ جَنْبي وَبكَ أَرْفَعُهُ إنْ أَمْسَكْتَ نَفْسي فَاغْفرْ لَهَا وَإنْ أَرْسَلْتَهَا فَاحْفَظْهَا بمَا تَحْفَظُ به عبَادَكَ الصَّالحينَ » پاک ئی ته ای الله او زما پروردګاره ستا په (طاقت) سره می ډډه ولګوله او ستا په قدرت سره ئی راپورته کوم، که دی زما روح قبض کړه نو مغفرت ورته وکړه، او که دی بیرته واپس راولیږه نو ساتنه ئی وکړه په هغه څه سره چه ته پری د خپلو نیکانو بندګانو ساتنه کوی. نبي ﷺ به دا دعاګانی په خپلو لاسونو باندی چوپ کولی او بیا به ئی (قل اعوذ برب الفلق او قل اعوذ برب الناس) ولوسته او خپل بدن به ئی پری مسحه کړه. او هره شپه به ئی د خوب نه مخکښی سورة (الم) سجده او سورة ملک (تبارک الذي) لوسته.
لمانځه ته د تللو دعاء	« اللَّهُمَّ اجْعَلْ في قَلْبي نُورًا ، وَفي لسَاني نُورًا ، وَفي سَمْعي نُورًا ، وَفي بَصَري نُورًا ، وَمن فَوْقي نُورًا ، وَمن تحْتي نُورًا ، وَعَنْ يَميني نُورًا ، وَعَنْ شمَالي نُورًا ، وَمنْ أَمَامي نُورًا ، وَمن خَلْفي نُورًا ، وَاجْعَلْ في نَفْسي نُورًا ، وَأَعْظمْ لي نُورًا ، وَعَظِّمْ لي نُورًا ، وَاجْعَلْ لي نُورًا ، وَاجْعَلْني نُورًا ، اللَّهُمَّ أَعْطني نُورًا ، وَاجْعَلْ في عَصَبي نُورًا ، وَفي لَحْمي نُورًا ، وَفي دَمي نُورًا ، وَفي شَعَري نُورًا ، وَفي بَشَري نُورًا » ای الله تعالی ته زما په زړه، ژبه، غوږونو، سترګو، زما د پاسه او لاندی، زما ښی او چپ طرف ته، مخی او شاته، رڼا وګرځوی، او زما په نفس کښی رڼا وګرځوی، او لویه ئی کړی راته، رڼا راته وګرځوی، او ما هم رڼا وګرځوی، او رڼا راته راکړی، او زما په پلو، غوښه، وینه، ویختو، او په بدن کښی هم رڼا وګرځوه.

« رسول الله ﷺ فرمائی : کله چه یو کس ستاسو نه د یو کار اراده او قصد وکړی نو دوه رکعته لمونځ دی وکړی په غیر د فرضی لمانځه نه او بیا دی دا دعاء و وائی : **اللَّهُمَّ إنِّي أَسْتَخِيرُكَ بِعِلْمِكَ، وَأَسْتَقْدِرُكَ بِقُدْرَتِكَ، وَأَسْأَلُكَ مِنْ فَضْلِكَ، فَإِنَّكَ تَقْدِرُ وَلا أَقْدِرُ، وَتَعْلَمُ وَلا أَعْلَمُ، وَأَنْتَ عَلاَّمُ الْغُيُوبِ، اللَّهُمَّ فَإِنْ كُنْتَ تَعْلَمُ هَذَا الأَمْرَ(ثُمَّ تُسَمِّيهِ بِعَيْنِهِ) خَيْرًا لِي فِي دِينِي وَمَعَاشِي وَعَاقِبَةِ أَمْرِي.أَوْ قَالَ: عَاجِلِ أَمْرِي وَآجِلِهِ .فَاقْدُرْهُ لِي وَيَسِّرْهُ لِي ثُمَّ بَارِكْ لِي فِيهِ ، وَإِنْ كُنْتَ تَعْلَمُ أَنَّ هَذَا الأَمْرَ شَرٌّ لِي فِي دِينِي وَمَعَاشِي وَعَاقِبَةِ أَمْرِي .أَوْ قَالَ فِي عَاجِلِ أَمْرِي وَآجِلِهِ .فَاصْرِفْهُ عَنِّي وَاصْرِفْنِي عَنْهُ وَاقْدُرْ لِي الْخَيْرَ حَيْثُ كَانَ ثُمَّ رَضِّنِي بِهِ** » أی الله زه ستا د علم په سبب ستا نه خیر غواړم، او ستا په قدرت سره ستا نه طاقت او قدرت غواړم، یقینا ته قدرت لری او زما طاقت نشته، او ته پوه ذات ئی او زه نه پوهیږم، او خاص ته په غیبو باندی ډیرپوه ذات ئی، ای الله که چیرته ستا په علم کښی دا کار، زما لپاره اوس او روسته، اویا زما په دین او ژوند کښی، او زما د کار په انجام او عاقبت کښی ښه او غوره وی، نو ما ته ئی نصیب کړی، او اسان ئی کړی راته، او بیا ئی زما لپاره مبارک او فائده مند کړی، او که چیرته ستا په علم کښی دا کار زما لپاره، زما په دین، ژوند، او زما د کار په عاقبت او انجام کښی بد وی، او یا اوس، نو ما نه ئی واړوی، او ما تری هم واړوی، او ماته خیر نصیب کړه هر ځای چه وی، او بیا می پری خوشحاله کړه.

د رسول الله ﷺ جامع دعاګانی

« **اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ سُوءِ الْقَضَاءِ وَمِنْ دَرَكِ الشَّقَاءِ وَمِنْ شَمَاتَةِ الأَعْدَاءِ وَمِنْ جَهْدِ الْبَلاءِ** » ای الله تعالی زه په تاسره د ناکاره فیصلی نه ، د بدبختئ د راګیرولو، او د دشمنانو د خوشحاله کیدو نه ، او د ازمایش د سترړی کیدو نه پناه غواړم .

« **اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي خَطِيئَتِي وَجَهْلِي وَإِسْرَافِي فِي أَمْرِي وَمَا أَنْتَ أَعْلَمُ بِهِ مِنِّي اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي جِدِّي وَهَزْلِي وَخَطَئِي وَعَمْدِي وَكُلُّ ذَلِكَ عِنْدِي اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي مَا قَدَّمْتُ وَمَا أَخَّرْتُ وَمَا أَسْرَرْتُ وَمَا أَعْلَنْتُ وَمَا أَنْتَ أَعْلَمُ بِهِ مِنِّي أَنْتَ الْمُقَدِّمُ وَأَنْتَ الْمُؤَخِّرُ وَأَنْتَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ** » أی الله ته ماته زما خطائی ناپوهی، او زما په ټولو کارونو کښی اسراف کول او هغه ګناه چه ته په هغی باندی زما نه ښه پوهیږی وبخښی، أی الله ته ماته په رشتیا سره ګناه او یا په ټوقو سره ګناه په خطا سره ګناه او یا په قصد سره ګناه او یا په ناپوهی سره ګناه معاف کړی او دغه ټولی زما له طرفه دی أی الله ته ماته هغه ګناه وبخښی، چه مخکی می کړیده، او هغه ګناه چه وروسته کړی می ده، او هغه ګناه چه ما پټه کړی، او یا می ښکاره کړی ده، او هغه ګناه چه ته په هغی باندی زما نه ښه پوهیږی، خاص ته مخکی کونکی ئی، او ته وروسته کونکی ئی، او ته په هر څه باندی قدرت لری.

« **اللَّهُمَّ أَصْلِحْ لِي دِينِي الَّذِي هُوَ عِصْمَةُ أَمْرِي وَأَصْلِحْ لِي دُنْيَايَ الَّتِي فِيهَا مَعَاشِي وَأَصْلِحْ لِي آخِرَتِي الَّتِي فِيهَا مَعَادِي وَاجْعَلْ الْحَيَاةَ زِيَادَةً لِي فِي كُلِّ خَيْرٍ وَاجْعَلْ الْمَوْتَ رَاحَةً لِي مِنْ كُلِّ شَرٍّ** » ای الله تعالی زما د هغه دین اصلاح وکړی چه زما د ژوند او کارونو د حفاظت (سبب) دی، او زما هغه دنیا ښه کړی چه زما په کښی ګذران دی، او اخرت راته ښایسته کړی چه زه وریکښی راپورته کیږم، او ژوند راته د هر خیر د زیاتوالی سبب وګرځوی، او مرګ راته د هر شر نه د راحت لپاره سبب وګرځوی. « **اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْهُدَى وَالتُّقَى وَالْعَفَافَ وَالْغِنَى** » أی الله زه له تانه تقوا (پرهیزګاری) هدایت، پاکدامنی، اومالداری غواړم.

« **اللَّهُمَّ آتِ نَفْسِي تَقْوَاهَا وَزَكِّهَا أَنْتَ خَيْرُ مَنْ زَكَّاهَا أَنْتَ وَلِيُّهَا وَمَوْلاهَا اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ عِلْمٍ لا يَنْفَعُ وَمِنْ قَلْبٍ لا يَخْشَعُ وَمِنْ نَفْسٍ لا تَشْبَعُ وَمِنْ دَعْوَةٍ لا يُسْتَجَابُ لَهَا** » ای الله زما نفس ته تقوا په برخه کړی، اوپاکوالی ئی نصیب کړی، ځکه چه په ټولو کښی ته بهترین پاکونکی د نفس ئی، ته د هغی سرپرست او واکدار ئی، أی الله زه پناه غواړم په تا پوری، د هغی علم نه چه فایده نه رسوی، او د هغی زړه نه چه نه ویریږی، او د هغی نفس نه چه نه مړیږی، او د هغی دعاء نه چه نه قبلیږی.

« **اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ زَوَالِ نِعْمَتِكَ وَتَحَوُّلِ عَافِيَتِكَ وَفُجَاءَةِ نِقْمَتِكَ وَجَمِيعِ سَخَطِكَ** » ای الله تعالی زه په تا سره ستا د نعمت د محرومیدو نه، او ستا د روغتیا د بدلیدو نه، او ستا د ناڅاپی عذاب نه، او ستا د ټولو عذابونو نه، پناه غواړم.

فایده مند تجارت

الله تعالی په ټولو مخلوقاتو باندې انسان غوره کړی دی او د خبروکولو په نعمت باندې ئې خاص کړی دی، او ژبه ئې د خبرو لپاره یوه آله او سبب جوړ کړی دی، او دا یو داسې نعمت دی چه په خیر او شر دواړو کښې استعمالیدی شي، لیکن که چا په خیر کښې استعمال کړه نو د دنیا سعادت او د جنت اوچتو درجو ته به ئې ورسوي، او که چا په شر کښې استعمال کړه نو په دنیا او اخرت دواړو کښې به ئې د هلاکت کندو ته ورسوي، او د قران کریم د تلاوت نه وروسته بهترین عبادت چه د وخت نه پرې باید استفاده وشي نو هغه د الله تعالی ذکر دی :

د الله تعالی د ذکر فضیلت : د ذکر په فضیلت کښې ډیر احادیث راغلي دي چه ځني ئې دا دي، رسول ﷺ فرمائي : « **ألا أنبئُكُمْ بخير أعمالكُم، وأزكاها عند مليكِكُم وأرفعها في درجاتكُمْ، وخير لكُمْ من إنفاق الذهب والورق، وخير لكُم من أنْ تلقوا عدوَّكُم فتضربوا أعناقهم ويضربوا أعناقكُمْ؟ قالوا: بلى يا رسول الله. قال: ذكرُ الله** » الترمذي، ایا زه تاسو په غوره کارونو باندې خبر نه کړم، چه ستاسي د بادشاه په نزد ډیر پاک وي، او ستاسو د درجو لپاره اوچتونکي وي، او ستاسو لپاره د سرو او سپینو زرو د انفاق نه ډیر غوره وي، او ستاسو لپاره د دې نه هم غوره وي چه دشمن سره مخامخ شي نو تاسو د هغوی ځټونه ووهئ او هغوی ستاسي ځټونه ووهي؟ نو صحابه کرامو وویل: بلی یا رسول الله ﷺ مونږ پرې خبر کړه، نو رسول الله ﷺ وفرمایل: چه هغه د الله تعالی ذکر دی.

او همدارنګه رسول الله ﷺ فرمائي : « **مثل الذي يذكر ربه والذي لا يذكر ربه مثل الحي والميت** » البخاري . مثال د هغې کس چه د الله تعالی ذکر کوي او د هغې کس چه ذکر نه کوي په شان د ژوندي او مړي دی. او همدار ازالله تعالي په حدیث قدسي کښې فرمائي : « **أنا عند ظن عبدي بي، وأنا معه إذا ذكرني فإنْ ذكرني في نفسه ذكرتُه في نفسي، وإن ذكرني في ملأ ذكرتُه في ملأ خير منهم، وإن تقرب إلي بشبر تقربت إليه ذراعا** » البخاري ، زه د بنده سره د هغه د ګمان مطابق چلند کوم، زه د هغه سره یم ګله چه ما یاد کړي، که ما په زړه کښې یاد کړي نو زه ئې هم په خپل نفس کښې یادوم، او که ما په یو مجلس کښې یاد کړي نو زه ئې هم د داسې ټولي په مخ کښې یادوم چه د هغې د ټولي نه غوره وي، او که چیرته هغه ماته د یوې لویشت په اندازه رانږدې کیږي نو زه ورته د یو ذراع (متر) په اندازه نږدې کیږم.

او همدا راز رسول الله ﷺ : « **سبق المفرِّدون، قالوا: وما المفردون يا رسول الله؟ قال: الذاكرون الله كثيرا والذاكرات** » مسلم ، مفردون (موحدین) خلک مخکې لاړل، نو صحابه کرامو عرض وکړه چه (مفردون) څوک دي ای د الله تعالی پیغمبر ﷺ نو هغه وویل: چه دا هغه نارینه او ښځې دي چه الله تعالی ډیر یادوي. او همدا راز رسول الله ﷺ یو صحابي ته وصیت کوي او ورته فرمائي : « **لا يزال لسانك رطبا من ذكر الله** » الترمذي وغيرها. چه ستا ژبه دې همیشه لپاره د الله تعالی په ذکر لنده وي.

د ثوا بونو زیاتیدل او دوچنده کیدل: نیک عملونه هم د قران د تلاوت په شان دوچنده کیږي، او دا د دوو شیانو له امله: **۱)** د زړه د ایمان او د اخلاص په مقدار، او د الله تعالی سره د محبت او د هغې د تقاضی موافق. **۲)** په ذکر کښې د زړه د سوچ فکر، تدبر او مشغولیدو په اندازه اجر زیاتیږي او ذکر باید یواځې په ژبه باندې نه وي. که چیرته ذکر په دغې طریقه کامل شي نو الله تعالی ورته ټول ګناهونه معاف کوي او پوره اجر او ثواب به ورله ورکړي، او که ناقص وي نو ثواب به هم د هغې په اندازه حاصلیږي.

د ذکر فایدی : شیخ الاسلام بن تیمیة رحمه الله فرمائی : ذکر د زړه لپاره داسی حیثیت لری لکه څرنګه چه اوبه د ماهیانو لپاره دی، نو کله چه ماهی د اوبو نه جدا شی نو د هغی به څه حالت وی؟

✸ ذکر د الله تعالی محبت پیدا کوی، او د الله تعالی د نزدیکت، رضاء، مراقبی، او د هغه نه د ویریدلو، اوهغه ته د انابت، لپاره یو لوی سبب دی، او انسان سره د الله تعالی په اطاعت کښی مدد او مرسته کوی.

✸ د زړه نه پریشانی او غمونه لری کوی او خوشحالی پیداکوی، او په زړه کښی ښایسته ژوند، قوت، او صفائی پیدا کوی.

✸ په زړه کښی یوخالیګاه او ولږه ده چه په غیر د ذکر نه په بل څیز باندی نه بندیږی، او همدا راز په زړه کښی چه کوم قسوت او سختی ده هغه هم په غیر د ذکر نه په بل څیز باندی نه ختمیږی.

✸ ذکر د زړه شفاء دوا او طعام دی، او دا د زړه هغه مزه او خوند دی چه نور خوندونو ورسره نه شی برابریدی.

✸ د ذکر کموالی د منافقت علامه ده او ډیروالی ئی د ایمان د قوت اود الله تعالی سره د رښتینی محبت علامه ده ، ځکه څوک چه د کوم شی سره محبت لری نو د هغی ذکر ډیر کوی.

✸ کله چه یو بنده د راحت په وخت کښی الله تعالی په ذکر سره یادوی نو الله تعالی به ئی د سختی په وخت کښی یاد کړی، او خاصکر (په خاصه توګه) د زنکدن د سخت حالت په وخت کښی.

✸ ذکر د الله تعالی د نجات، سکون، د رحمت د نازلیدو، او د ملایکو د استغفار لپاره یو لوی سبب دی.

✸ژبه د ذکر په وجه د عبث خبرو غیبت چغلی، دروغو، او دنورو مکروهه او ناروا کارونو نه بندیږی.

✸ ذکر ډیر اسان، لوی او جلیل القدر عبادت دی، او د جنت نالګی او بوټی دی.

✸ ذکر کونکی ته هیبت مزی، او د مخ تازګی حاصلیږی، چه دا په دنیا قبر او اخرت کښی یوه رڼا او نورانیت دی.

✸ ذاکر بنده باندی الله تعالی رحمتونه رالیږی، ملایکی ورله استغفار او رحمت غواړی او الله تعالی پری د ملایکو په مخکی فخر کوی.

✸ د بهترینو عملونو والا بندګان هغه دی چه په دغی عملونو کښی د الله تعالی ذکر ډیر کوی، نو بهترین روژه دار هغه خلک دی چه په روژه کښی د الله تعالی ډیر ذکر کوی.

✸ د ذکر په وجه ګران سخت او مشقت لرونکی شیان اسانیږی، رزق ډیروی، او بدن قوی کوی.

✸ شیطان شړی او له منځه یی وړی، رسوا کوی ئی او د ذلت سره ئی مخامخ کوی.

م	روزمره اذکار چه ویلی کیږی	شمیر او دهغی وخت	د ذکر أثر او فضیلت
۱	آیة الكرسي ﴿ ٱللَّهُ لَآ إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ ٱلۡحَيُّ ٱلۡقَيُّومُۚ لَا تَأۡخُذُهُۥ سِنَةٞ وَلَا نَوۡمٞۚ لَّهُۥ مَا فِي ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَمَا فِي ٱلۡأَرۡضِۗ مَن ذَا ٱلَّذِي يَشۡفَعُ عِندَهُۥٓ إِلَّا بِإِذۡنِهِۦۚ يَعۡلَمُ مَا بَيۡنَ أَيۡدِيهِمۡ وَمَا خَلۡفَهُمۡۖ وَلَا يُحِيطُونَ بِشَيۡءٖ مِّنۡ عِلۡمِهِۦٓ إِلَّا بِمَا شَآءَۚ وَسِعَ كُرۡسِيُّهُ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضَۖ وَلَا يَـُٔودُهُۥ حِفۡظُهُمَاۚ وَهُوَ ٱلۡعَلِيُّ ٱلۡعَظِيمُ ﴾	سهار او ماښام، د خوب نه مخکی او د فرضی لمونځونو نه وروسته .	شیطان ورته نږدی کیدای نشی، او د جنت د ننوتلو سبب دی
۲	دسورة بقرى د آخرى دوه و ایاتونو ویل ﴿ ءَامَنَ ٱلرَّسُولُ بِمَآ أُنزِلَ إِلَيۡهِ مِن رَّبِّهِۦ وَٱلۡمُؤۡمِنُونَۚ كُلٌّ ءَامَنَ بِٱللَّهِ وَمَلَٰٓئِكَتِهِۦ وَكُتُبِهِۦ وَرُسُلِهِۦ لَا نُفَرِّقُ بَيۡنَ أَحَدٖ مِّن رُّسُلِهِۦۚ وَقَالُواْ سَمِعۡنَا وَأَطَعۡنَاۖ غُفۡرَانَكَ رَبَّنَا وَإِلَيۡكَ ٱلۡمَصِيرُ ﴿٢٨٥﴾ لَا يُكَلِّفُ ٱللَّهُ نَفۡسًا إِلَّا وُسۡعَهَاۚ لَهَا مَا كَسَبَتۡ وَعَلَيۡهَا مَا ٱكۡتَسَبَتۡۗ رَبَّنَا لَا تُؤَاخِذۡنَآ إِن نَّسِينَآ أَوۡ أَخۡطَأۡنَاۚ رَبَّنَا وَلَا تَحۡمِلۡ عَلَيۡنَآ إِصۡرٗا كَمَا حَمَلۡتَهُۥ عَلَى ٱلَّذِينَ مِن قَبۡلِنَاۚ رَبَّنَا وَلَا تُحَمِّلۡنَا مَا لَا طَاقَةَ لَنَا بِهِۦۖ وَٱعۡفُ عَنَّا وَٱغۡفِرۡ لَنَا وَٱرۡحَمۡنَآۚ أَنتَ مَوۡلَىٰنَا فَٱنصُرۡنَا عَلَى ٱلۡقَوۡمِ ٱلۡكَٰفِرِينَ ﴾	بیګاه او د خوب نه مخکی	د هر شي د ضرر نه ا نسان محفوظ ساتی
۳	سورة (الإخلاص) او سورة (الفلق) او سورة (الناس).	۳ ځلی سهار ، او۳ ځلی ماښام	د ټولو کارونو لپاره کفایت کوی
٤	**بسم الله الذي لا يضر مع اسمه شيء في الأرض ولا في السماء وهو السميع العليم.** د الله تعالی په نوم چه دهغه دنوم سره ضررنه شی رسولی کوم شی په زمکه کی اونه په اسمانونوکښی، اوهغه ښه اوریدونکی اوښه پوهه دی.	۳ ځلی سهار، او۳ ځلی ماښام	نودهرقسم ضررنه به ئی الله تعالی محفوظ وساتی، اوناڅاپی به ورته کوم مصیبت نه رسیږی ، اوهیڅ شی به ورته ضررنه شی رسولی.
٥	**أعوذ بكلمات الله التامات من شر ما خلق.** دالله تعالی په کامل اوپوره صفتونو باندی پناه غواړم، دشردهغه مخلوق نه چه الله پیداکړی دی.	۳ ځلی به ئی ماښام وائی، او یا چه څوک یو ځای ته ورشی.	په دی سره به دغه ځای د هر قسم ضرر نه محفوظ شی .
٦	**حسبي الله لا إله إلا هو عليه توكلت وهو رب العرش العظيم .** ښه پوره دی زما لپاره الله هغه ذات چه نشته بل حقدار دبندګی مګرهغه، خاص په هغی باندی زه توکل کوم او هغه خاوند دعرش عظیم دی	۷ ځلی سهار، او۷ ځلی ماښام	الله تعالی به ورله د د دنیا او د اخرت د هغه کارونو لپاره کافی شی چه د هغی قصد او اراده ئی کړی ده
۷	**رضيت بالله ربًا، وبالاسلام دينًا، وبمحمد ﷺ نبيًا.** زه د الله تعالی په خدائی توب او ربوبیت، او د اسلام په دین، اود محمد ص په پیغمبری باندی راضی شوم	۳ ځلی سهار، او۳ ځلی ماښام	الله تعالی به خامخا دغه انسان راضی کوی.
۸	**اللهم بك أصبحنا وبك أمسينا وبك نحيا وبك نموت واليك النشور.** أی الله ستاپه حکم مونږ سبا کوو، او ستا په حکم مونږ بیګاه کوو او ستا په حکم او امر مونږ ژوند کوو، او ستا په امر مونږ مرو، اوخاص تاته بیا راپورته کیدل دی. او په ماښام کښی به داسی وائی : **اللهم بك أمسينا وبك أصبحنا وبك نحيا وبك نموت واليك المصير.** أی الله ستاپه حکم مونږ بیګاه کوو، او ستا په حکم مونږ سبا کوو، او ستا په حکم او امر مونږ ژوند کوو، او ستا په امر مونږ مرو، اوخاص تاته بیا راګرځیدل دی.	سهار او ماښام	په دی باندی رسول الله ﷺ تیزی ورکړی ده
۹	**أصبحنا على فطرة الإسلام، وكلمة الإخلاص، ودين نبينا محمد ﷺ وملة أبينا إبراهيم عليه السلام حنيفًا مسلمًا وما كان من المشركين .** مونږ په فطرت د اسلام او په کلمه داخلاص، او په دین د محمد ص او په ملت د ابراهیم عليه السلام چه زمونږ پلار دی سهار کړه، په داسی حال کښی چه حق ته مایله وو او له مشرکانو څخه نه وو.	سهار	نبی ﷺ به د سهار په وخت کښی دا دعا ویله.
۱۰	**اللَّهُمَّ مَا أَصْبَحَ بِي مِنْ نِعْمَةٍ أَوْ بِأَحَدٍ مِنْ خَلْقِكَ فَمِنْكَ وَحْدَكَ لا شَرِيكَ لَكَ فَلَكَ الْحَمْدُ وَلَكَ الشُّكْرُ.** ای الله کوم نعمت چه ماته او یا ستا بل مخلوق ته د سهار په وخت کښی رسیدلی نو هغه یواځی ستا له طرفه دی، تا لره شریک نشته نو تالره ستاینه او شکر دی. او په ماښام کښی به وائی: **ما أمسى بي أو....** ، کوم نعمت چه ماته د ماښام په وخت کښی رسیدلی دی..	سهار او ماښام	دغی انسان د الله تعالی د دغی ورځی او شپی شکر ادا کړه

١١	**اللهمّ إنّي أصبحتُ أُشهدك وأُشهد حملةَ عرشك وملائكتك وأنبيائك وجميع خَلْقك بأنّك أنت الله لا إله إلاّ أنت وأنّ مُحمّدًا عبدُك ورسُولُك.** ای الله تعالی ما سهار کړه په داسی حال کښی چه زه تا او ستا د عرش پورته کونکی او ستا ملایکی او پیغمبران علیهم السلام او ستا ټول مخلوق په دی ګواه کوم چه بیشکه ته الله ئی بی له تانه بل د عبادت حقدار نشته، او بیشکه محمد ص ستا بنده دی او ستا رسول دی. او ماښام به داسی وائی: إنّي أَمْسَيْتُ... یعنی ما بیګاه کړه...	٤ ځلی سهار، او ٤ ځلی ماښام	چا چه څلور کرتی (ځلی) دا وویلی نو الله تعالی به ئی د اور نه ازاد کړی.
١٢	**اللهم فاطر السموات والأرض عالم الغيب والشهادة رب كل شيء ومليكه أشهد أن لا إله إلا أنت، أعوذ بك من شر نفسي ومن شر الشيطان وشركه وأن أقترف على نفسي سوءاً أو أجره إلى مسلم.** أی الله د زمکی او اسمانونو پیداکونکی، په پټو و ښکاره وباندی پوهه، د هرشی رب أو پالونکی، اواختیارمنده، زه ګواهی کوم چه نشته بل حقدارد بندګی مګرته ئی، زه پناه غواړم په تاپوری، د ضررد نفس خپل نه، اود شیطان د ضرراوشرک نه پناه غواړم، اوله دی نه پناه غواړم چه زه د خپل نفس سره بدی وکړم اویا بل مسلمان ته بدی ورسوم	سهار او ماښام او د خوب په وخت کښی	انسان په دی سره د شیطان د وسوسو نه ساتلی کیږی.
١٣	**اللهم إني أعوذ بك من الهم والحزن وأعوذ بك من العجز والكسل وأعوذ بك من الجبن والبخل وأعوذ بك من غلبة الدين وقهر الرجال.** أی الله زه پناه غواړم په تا پوری، د پریشانی اوغم نه، اوزه پناه غواړم په تاپوری، د کمزورتیا اوسستی نه، اوزه پناه غواړم په تاپوری د بزدلی اوشومتیا کولونه، اوزه پناه غواړم په تا پوری دقرض د ډیریدو اود غالبه کیدو د خلکونه.	یو کرت سهار او یو کرت ماښام	د انسان غم او پریشانی له منځه وړی، او قرض ورله ختموی.
١٤	**اللّهمَّ أنْتَ ربِّي لا إلَهَ إلا أنْتَ خلَقْتَني وأنَا عَبْدُكَ وأنَا على عَهْدِكَ ووَعْدِكَ مَا اسْتَطَعْتُ أَعُوذُ بكَ مِنْ شَرِّ ما صَنَعْتُ أَبُوءُ لكَ بنِعْمَتِكَ عَلَيَّ وَأَبُوءُ لكَ بذَنْبِي فَاغْفِرْ لي فَإنَّهُ لا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إلا أَنْتَ.** الهی ته زما پروردګار ئی، په غیر ستا نه بل د عبادت حقدار نشته، تا زه پیدا کړی یم، او زه ستا بنده یم، او زه د خپل طاقت او توان مطابق ستا په عهد او وعده ولاړ یم، زه پناه غواړم په تا پوری، د شر د هغه څه نه چه ما کړی دی، زه ستا په هغی نعمت اقرار کوم چه ماته دی راکړی دی، او په خپله ګناه هم اقرار کوم، نو ماته بخښنه وکړی، ځکه چه په غیر ستا نه بل څوک بخښنه نه شی کولی.	دیته (سید الاستغفار) وائی، سهار او ماښام به ویلی کیږی	چا چه دا دعاء د ورځی له خوا وویله په داسی حال کښی چه یقین کونکی وی وربانذی او بیا په دغی ورځ کښی مړ شی، او یا ئی د شپی له خوا ولولی او بیا په دغه شپه کښی مړ شی نو دغه انسان جنتی دی.
١٥	**يا حي يا قيوم برحمتك أستغيث أصلح لي شأني كله ولا تكلني إلى نفسي طرفة عين.** ای د کامل ژوند څښتنه ای (د ټول عالم) تدبیر کونکی ستا په رحمت سره مدد غواړم، زما ټول کارونه برابر کړی، او ما خپل نفس ته د سترګی د رپ په اندازه هم مه سپاره.	سهار او ماښام	نبی ﷺ حضرت فاطمه رضی الله عنها ته د دی د ویلو وصیت کړی وو.
١٦	**اللهم عافني في بدني، اللهم عافني في سمعي، اللهم عافني في بصري، اللهم إني أعوذ بك من الكفر والفقر، اللهم إني أعوذ بك من عذاب القبر لا إله إلا أنت.** ای الله ماته په بدن کښی روغتیا راکړی، ای الله ماته په غوږونو کښی روغتیا راکړی، ای الله ماته په سترګو کښی روغتیا را کړی، ای الله زه په تاسره د کفر او فقر نه پناه غواړم، او په تا سره د قبر د عذاب نه پناه غواړم، بی له تانه بل د عبادت وړ معبود نشته.	٣ځلی سهار، او٣ ځلی ماښام	رسول الله ﷺ به دا دعاء ویله.
١٧	**اللهُمَّ إني أسألكَ العافيةَ في ديني ودنيايَ وأهلي ومالي، اللهمَّ استُرْ عوْراتي وآمِنْ رَوْعاتي، اللهُمَّ احْفظني منْ بين يديَّ ومن خَلْفي وعن يميني وعن شمالي ومنْ فوْقي وأَعوذُ بعظمتك أن أُغتالَ منْ تحتي.** ای الله زه له تانه په خپل دین او دنیا کښی او په خپل اهل او مال کښی د سلامتیا سوال کوم، ای الله ته زما عیبونه پټ کړی او ویره رانه لری کړی، ای الله ما د مخی نه، او شا نه، او د ښی خوانه، او د چپی خوانه، او د پورته خوا نه محفوظ کړی، او زه ستا په لوئی باندی له دی نه پناه غواړم چه د لاندی خوانه نا څاپه هلاک شم.	سهار او ماښام	رسول الله ﷺ به سهار او ماښام دا دعاء ویله او چیرته ئی نه ده پریښی.
١٨	**سبحان الله وبحمده عدد خلقه، ورضا نفسه، وزنة عرشه، ومداد كلماته** پاک دی الله تعالی، او هغه لره غوره ستاینه ده، د ده د مخلوقاتو د شمیر په اندازه، او د ده د نفس د رضا (په اندازه)، او د ده د عرش د وزن (په اندازه) او د ده د کلماتو د سیاهی (په اندازه)	٣ ځلی سهار	د دی ویل د سهار دلمانځه نه نیولی تر غرمی پوری د ذکر د کیناستو نه غوره دی

هغه دعاګانې او کارونه چه لوی اجراو ثواب لري

م	غوره وینا او عمل	په احادیثو کښې د هغې اجر او ثواب : رسول الله ﷺ فرمائي :
١	لا إله إلا الله وحده لا شريك لـه لـه الملك وله الحمد وهو على كل شيء قدير	څوک چه دغه کلمة په یوه ورځ کښې سل (١٠٠) ځله و وائي، نو د لسو غلامانو د ازادولو برابر ثواب به ئې وشي، او سل (١٠٠) نیکیانې به ئې په عملنامه کې ولیکل شي، او سل (١٠٠) ګاهونه به ورته معاف شي، او تر ماښامه پورې به دغه دعاء د ده لپاره د شیطان نه د حفاظت سبب وګرځي، او د ده په شان بهترین عمل کونکی هیڅ څوک نشته، مګر هغه څوک چه د ده نه زیات عمل وکړي.
٢	سبحان الله ، والحمد لله ، ولا إله إلاالله ، والله أكبر	« د معراج په شپه ما د ابراهیم عَلَيْهِ السَّلَام سره ملاقات وکړه نو هغه راته و ویل : ای محمد ﷺ امت ته دی زما سلام وایه، او د دی نه ئې خبر کړه چه د جنت خاوره ډیره ښایسته ده ، او اوبه ئې ډیرې خوږې دی، او جنت هموار میدان دی، او د هغې نالګې او بوټې : **سُبحان الله والحمدُ لله ولا إله إلا اللهُ والله أكبَر ولا حَول ولا قوَّة إلا بالله** » ویل دی
٣	(سبحان الله وبحمده) (سبحان الله وبحمده ، سبحان الله العظيم)	څوک چه **(سُبْحَانَ اللّهِ وَبِحَمْدِهِ)** د سهار او بیګاه په وخت کښې سل (١٠٠) ځلی و وایي، نو ګناهونه به ئې ټول ورژیږي اګر که د سمندر د زګ په اندازه وی، او څوک به په ورځ د قیامت کښې د ده نه په غوره عمل سره راتګ ونه کړی مګر هغه څوک چه د ده په شان او یا ئې د ده نه زیات ذکر کړی وی » ، رسول الله ﷺ فرمائي : « دوه کلمې او جملې دی چه په ژبه ئې ویل اسان دی، په تللو کښې درنې دی، الله تعالی ته ډیرې محبوبې دی ، **سُبْحَانَ اللّهِ وَبِحَمْدِهِ سُبْحَانَ اللّهِ العَظِيمِ** »، پاک دی الله تعالی سره د حمدونو خپلو، پاک دی الله تعالی چه لوی ذات دی
٤	سبحان الله العظيم وبحمده	« چا چه دا کلمات وویل: پاک دی الله تعالی چه لوی ذات دی او حمدونه دی هغې لره. نو په جنت کښې به ورله د خرما ونه ولګیږي.»
٥	لا حول ولا قوة إلا بالله	« آیا تا ته د جنت د خزانو نه یوه خزانه ونه ښایم؟ نو ما ورته وویل: چه هو، نو رسول الله ﷺ وفرمائل : **لا حَوْلَ وَلا قُوَّةَ إِلا بِاللّهِ** » نشته دی طاقت او قوت مګر په امداد د الله تعالی سره.
٦	د مجلس د کفارې دعاء	« څوک چه په یو مجلس کښې کښیني، او خبرې ئې پکښې ډیرې شي او د پاڅیدو نه ئې مخکې دا دعاء و ویلې : **سُبْحَانَكَ اللّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ أَشْهَدُ أَنْ لا إِلَهَ إِلا أَنْتَ أَسْتَغْفِرُكَ وَأَتُوبُ إِلَيْكَ** ، پاکي ده تا لره ای الله او حمدونه دی تالره، ګواهي کوم چه نشته بل د عبادت حقدار مګر ته ئې، ستانه بخښنه غواړم او تا ته توبه اوباسم. نو په دغه مجلس کښې چه کوم ګناهونه د ده نه شوی دی هغه به ورته معاف شي.
٧	په نبي ﷺ باندې درود ویل	« څوک چه په ما باندې یو ځل درود و وائي نو الله تعالی به ورته لس رحمتونه ورکړي، او لس ګناهونه ورته معاف کیږي، او لس درجې ئې اوچتیږي » او په بل روایت کښې راغلي چه د هغې په وجه ورته لس نیکیانې لیکل کیږي.
٨	د قرآن کریم د ایتونو د لوستلو ثواب او فضیلت	چا چه په یوه ورځ او شپه کښې پنځوس (٥٠) ایاتونه ولوستل نو د غفلت کونکو په قطار کښې به ونه لیکل شي، او چا چه سل (١٠٠) ایاتونه ولوستل نو هغه به د تابعدارو (نیکانو) خلکو په جمله کښې ولیکلی شي، او چا چه دوه سوه (٢٠٠) ایاتونه ولوستل نو قران به ئې په ورځ د قیامت کښې نه ملامته کوی، او که چا پنځه سوه (٥٠٠) ایاتونه ولوستل نو د ثوابونو خزانې به ورله ولیکلی شي.
٩	د (قل هو الله احد) د لوستلو فضیلت	« چا چه لس کرتې (**قل هو الله احد**) ولوسته نو الله تعالی به ورله په جنت کښې کور جوړ کړي »، او « قل هوالله احد د قرآن کریم د دریمې برخې سره برابر ثواب لري »
١٠	د سورة کهف د اولنو لسو ایاتونو د یادولو فضیلت	« چا چه د سورة کهف اولنې لس ایاتونه حفظ کړه ، نو د دجال د فتنې نه به وساتلی شي ».

١١	**د اذان ثواب**	« هغه پیریان او انسانان او یا نور مخلوق چه د مؤذن اذان اوری نو هغه به په ورځ د قیامت کښې د ده لپاره ګواهی کوی » ، « په ورځ د قیامت کښې به اذان کونکی د ټولو خلکو نه اوږده وی په اعتبار د غړو سره »
١٢	**د اذان جواب ورکول او د اذان نه وروسته دعا کول**	« چا چه د اذان د اوریدلو په وخت کښې دا دعاء وویله : **اللَّهُمَّ رَبَّ هَذِهِ الدَّعْوَةِ التَّامَّةِ، وَالصَّلاةِ الْقَائِمَةِ، آتِ مُحَمَّدًا الْوَسِيلَةَ وَالْفَضِيلَةَ، وَابْعَثْهُ مَقَامًا مَحْمُودًا الَّذِي وَعَدْتَهُ** ، ای الله تعالی او د دی مکملی بلنی او د دی کیدونکی لمونځ خاونده، محمد ﷺ ته په جنت کښې خاصه درجة او فضیلة ورکړې، او هغی ستایلی شوی مقام ته ئی ورسوی چه تا ورسره د هغی وعده کړې یده » نو د هغی لپاره په ورځ د قیامت کښې زما شفاعت ثابت شوه »
١٣	**صحیح او پوره اودس کول**	« څوک چه ښایسته اودس وکړی، نو د بدن نه ئی ټول ګناهونه اوځی تر دی چه د نوکونو لاندی نه هم ګناهونه اوځی ».
١٤	**د اودس نه وروسته دعاء**	« په تاسوکښې چه کله یو شخص ښایسته او پوره اودس وکړی او بیا دا دعاء ووائی : **أَشْهَدُ أَنْ لا إِلَهَ إِلا اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُ اللَّهِ وَرَسُولُهُ** ، دا ګواهی کوم چه د الله تعالی نه په غیر بل څوک د عبادت حقدار نشته او محمد ﷺ د الله تعالی بنده او پیغمبر دی. نو ده ته به د جنت اته دروازی خلاصی شی، چه کومه دروازه ئی خوښه وی په هغی به ننوزی.
١٥	**د اودس نه وروسته دوه رکعته لمونځ کول**	« کله چه یو مسلمان اودس وکړی او خپل اودس ښایسته کړی، او بیا دوه رکعته لمونځ وکړی، په داسی حال کښې چه د زړه او اندامونو توجه ئی لمانځه ته راګرځولی وی نو د دغی مسلمان لپاره جنت فرض شوه ».
١٦	**جماعت ته د ډیرو قدمونو اخستلو اجر او ثواب**	« څوک چه د جمع لمانځه لپاره جماعت ته لاړ شی نو په یو قدم اخستلو سره د ده ګناه معاف کیږی، او په بل قدم ورته نیکی لیکلی کیږی ».
١٧	**جماعت ته تلل**	« څوک چه د سهار او یا د بیګاه په وخت کښې جماعت ته ځی نو الله تعالی به ورله په جنت کښې د هغی د تللو په اندازه میلمستیا وکړی »
١٨	**د جمې لمونځ لپاره تیاری نیول او هغی ته وختی تلل**	« څوک چه د جمې په ورځ غسل وکړی او بیا وختی جمات ته پیاده لاړ شی، او امام ته نږدی د خطبی اوریدلو لپاره کښینی او عبث کار ونه کړی، نو ده ته به په یو قدم باندی د یوکال د تهجدو او د روژی برابر ثواب ولیکلی شی » ، « کله چه یو سړی د جمې په ورځ غسل وکړی، او خپل ځان پاک او صفا کړی، او بیا د کورخوشبوئی استعمال کړی ، او بیا جمات ته لاړ شی په داسی حال کښې چه د دوه و کسانو په مینځ کښې جداوالی را نه ولی، او بیا لمونځ وکړی چه کوم ورته لیکلی شوی وی، او بیا د امام خبرو ته غوږ کیږدی، نو ده ته به د دغی جمې نه نیولی تر بلی جمې پوری ټول ګناهونه معاف شی »
١٩	**د اولنی تکبیر راګیرول**	« څوک چه د الله تعالی لپاره په جماعت سره څلوېښت ورځی لمونځ وکړی په داسی حال کښې چه تکبیر تحریمه (اولنی تکبیر) راګیر کړی نو د ده لپاره دوه قسمه خلاصون ولیکلی شی : د جهنم د اور نه خلاصیدل، او بل د منافقت نه خلاصون او بری کیدل».
٢٠	**په جمع باندی د فرضی لمونځ ادا کول**	« د جمع لمونځ په ځانله لمانځه باندی یو په اوه ویشتو (٢٧) درجو زیات ثواب لری ».
٢١	**د ماخوستن او د سهار لمونځ په جمع باندی کول**	« څوک چه د ماخوستن لمونځ په جمع سره ادا کړی ګویا چه دغی انسان نیمائی شپه عبادت وکړه، او څوک چه د سهار لمونځ هم په جمع سره ادا کړی ګویا چه ده ټوله شپه عبادت وکړه »
٢٢	**په اول صف کښې لمونځ کول**	« که چیرته خلکو د اذان او د اول صف فضیلت پیژندلی، او بیا ئی په غیر د خسنی اچولو نه نه موندلی نو په هغی به ئی د یو بل سره قرعه اندازی کړی وی»

٢٣	**د مووکدو سنتو پابندی کول**	« څوک چه په یوه شپه او ورځ کښی دولس رکعته (سنت) وکړی نو الله تعالی به ورله په جنت کښی کور جوړ کړی، څلور رکعته د ماسپښین نه مخکی او دوه رکعته روسته، او دماښام او ماخوستن نه وروسته دوه رکعته، او دوه رکعته د سهار نه مخکی»
٢٤	**په کور کښی د ښځی لمونځ**	« رسول الله ﷺ ته یوه ښځه راغله او هغه ته ئی وویل: ای د الله تعالی پیغمبره زه ستا سره لمونځ کول خوښوم، نو هغه ورته وویل چه زه خبر یم چه ته زما سره لمونځ کول خوښ ګنی لیکن ستا لپاره په خپله کوټه کښی لمونځ کول د حجری نه ډیر غوره دی، او په خپله حجره کښی درله لمونځ کول د کور د ساحی نه ډیر بهتر دی، او په خپل کور کښی درله لمونځ کول د قوم (کلی) د جمات نه ډیر غوره دی، **وَصَلاتُكِ فِي مَسْجِدِ قَوْمِكِ خَيْرٌ لَكِ مِنْ صَلاتِكِ فِي مَسْجِدِي** » او د قوم په جمات کښی درله لمونځ کول زما د جمات نه ډیر غوره دی.
٢٥	**د نفلی لمونځونو ډیرول**	« الله تعالی ته ډیری سجدی کوه، ځکه چه ته الله تعالی ته سجده نه کوی مګر الله تعالی دی یوه درجه اوچتوی، او یوه ګناه درته معاف کوی »
٢٦	**د سهارد سنتو مووکدو او د فرضی لمونځ اجر**	« د سهار دوه رکعته (سنت) د دنیا او دهغه څه نه ډیر غوره دی چه په دی دنیا کښی دی »، « څوک چه د سهار (فرضی) لمونځ وکړی نو دغه انسان د الله تعالی په ذمه (حفاظت) کښی دی »
٢٧	**د څاښت لمونځ**	« کله چه په تاسو کښی یو شخص سبا کړی نو د بدن په هر اندام باندی پری صدقة ورکول هم ضروری شی، نو هر ځل تسبیح ویل صدقه ده، او همدا راز هر ځل د الله حمد، لا اله الا الله، او الله اکبر ویل هم صدقه ده، او په نیکی باندی امر کول، او د ناروا نه منع کول هم صدقه ده، او د څاښت لمونځ د هغی ټولو نه کافی دی»
٢٨	**څوک چه د الله تعالی د ذکر په خاطر د لمانځه په ځای کښی کښینی**	« په تاسو کښی د یو شخص لپاره ملایکی تر هغه وخت پوری د رحمت سوال کوی چه تر څو پوری هغه د لمانځه په ځای کښی د اوداسه په حالت کښی ناست وی، او هغوی وائی : ای الله تعالی مغفرت ورته وکړی او رحم پری وکړه »
٢٩	**د سهار د فرضی لمانځه نه وروسته د لمر ختلو پوری د الله ذکر کول او بیا دوه رکعته لمونځ کول**	« څوک چه د سهار لمونځ په جماعت سره ادا کړی او بیا د لمر ختلو پوری د الله تعالی د ذکر لپاره کښینی، او بیا دوه رکعته لمونځ وکړی نو د ده لپاره د پوره حج او عمری په مقدار اجر او ثواب دی»
٣٠	**څوک چه د شپی دتهجدو لپاره پاڅیږی او بیا خپله ښځه راپاڅوی**	« څوک چه دشپی راپورته شی او بیا خپله بی بی (ښځه) هم راپاڅوی او بیا دوه رکعته لمونځ وکړی نو دوی به په هغی خلکو کښی ولیکلی شی چه د الله تعالی ډیرذکر کونکی وی »
٣١	**څوک چه د تهجدو نیت لری او بیا اوده پاتی شی**	« هغه څوک چه دشپی له خوا لمونځ کوی او بیا په هغه باندی خوب غالبه شی نو الله تعالی به ورله د لمانځه اجر ولیکی، او دغه خوب به ئی صدقه وګرځی»
٣٢	**څوک چه د شپی بیدار شی او بیا دعاء وکړی**	« رسول الله ﷺ فرمائی : څوک چه د شپی بیدارشی او بیا دا دعاء و وائی : **لا إِلَهَ إِلا اللَّهُ وَحْدَهُ لا شَرِيكَ لَهُ ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، الْحَمْدُ لِلَّهِ وَسُبْحَانَ اللَّهِ وَلا إِلَهَ إِلا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ وَلا حَوْلَ وَلا قُوَّةَ إِلا بِاللَّهِ**، د دی **ترجمه** مخکی شوی ده. او بیا و وائی چه ای الله تعالی ماته مغفرت وکړه، او یا بله دعا وکړی نو هغه به قبوله شی، او که اودس وکړی او بیا لمونځ وکړی نو قبول به شی »

٣٣	د فرضی لمانځه نه روسته (٣٣) ځله د سبحان الله، الحمدلله ، او الله اکبر ویل، او په لا اله الا الله باندی ئی ختمول	« څوک چه د فرضی لمانځه نه وروسته (٣٣) کرتی **سبحان الله** و وائی او (٣٣) کرتی **الحمدلله** و وائی او (٣٣) کرتی **الله اکبر** و وائی چه دا ټول (٩٩) شوه او بیا په اخر کښی : **لا إِلَهَ إِلا اللَّهُ وَحْدَهُ لا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ**» ووائی، نو ټول ګناهونه به ورته معاف شی اګر که د سمندر د زګونو په اندازه هم وی ».
٣٤	د فرضی لمانځه نه وروسته د آیة الکرسی ویل	« څوک چه د هرفرضی لمانځه نه وروسته اية الكرسى ووائی نو د جنت نه به ئی هیڅ شی منع نه کړی مګر مرګ (یعنی چه مړ شی نو جنت ته به ننوځی »
٣٥	د مریض پوښتنه کول	«هر مسلمان چه د سهار په وخت کښی د بل (بیمار مسلمان) تپوس (پوښتنه) وکړی، نو تر بیګا پوری به ورله (٧٠٠٠٠) ملایکی د رحمت سوال کوی، او که د شپی له خوا ئی پوښتنه وکړی نو تر سهاره پوری به ورله (٧٠٠٠٠) ملایکی د رحمت سوال کوی، او ده ته به په جنت کښی د کجورو باغ (خریف) ورکړی شی»
٣٦	څوک چه په کلمه د توحید باندی وفات شی	« هر څوک چه لا اله الا الله (کلمه د توحید) و وائی او بیا په هغی باندی وفات شی نو جنت ته به داخل شی »
٣٧	څوک چه مصیبت زده ته تسلی ورکړی	« څوک چه مصیبت زده ته تسلی ورکړی نو ده لپاره به هم د هغی په شان اجر وی » او همداراز فرمائی : « هیڅ یو مسلمان خپل ورور ته د مصیبت په وخت کښی تسلی نه ورکوی مګر الله تعالی به ورته د عزت او کرامت جامی واغوندی»
٣٨	څوک چه مړی ته غسل ورکړی او عیب یی پټ کړی	« څوک چه مړی ته غسل ورکړی او عیب یی پټ کړی نو الله تعالی به ورته څلویښت (٤٠) کرتی مغفرت وکړی »
٣٩	د جنازی لمونځ او بیا د هغی دفن کول	« څوک چه جنازی ته حاضر شی نو د هغی لپاره د یو قیراط په اندازه اجر دی، او څوک چه جنازه کښی شریک شی تر دی چه دفن شی نو د هغی لپاره دوه قیراطه اجر دی، چا ورته وویل چه قیراط څه شی دی؟ نو هغه و ویل د دوو لویو غرونو په شان، نو عبدالله بن عمر و ویل: چه مونږ. خو ډیر قیراطونه ضائع کړی دی»
٤٠	څوک چه د الله لپاره جمات جوړ کړی	« څوک چه د الله تعالی لپاره جمات جوړ کړی اګر که د (قطات نومی) مرغی د جالی په اندازه هم وی نو الله تعالی به ورله په جنت کښی کور جوړ کړی »
٤١	د الله په لار کښی مال او پیسی لګول	« نشته هیڅ یوه داسی ورځ چه بندګان ورپکښی سبا کوی مګر دوه ملایکی راکوزیږی یوه ملایکه وائی: ای الله تعالی مال او پیسی لګونکی ته بدله ورکړه او دوهمه ملایکه وائی ای الله تعالی بخیل ته تاوان ورکړه »
٤٢	د صدقی او خیرات فضیلت	« صدقه او خیرات ورکول مال نه کموی، او الله تعالی بنده لره د عفوی په وجه عزت زیاتوی، څوک چه الله تعالی ته عاجزی کوی نو الله تعالی ئی اوچتوی »، « کله یو روپی (درهم) د یولاک روپیو (درهمو) نه مخکی کیږی، چا و ویل ای د الله تعالی پیغمبره دا په څه طریقه؟ نو هغه وفرمائل: چه یوسړی دوه روپی لری نو یو روپی باندی صدقه وکړی، او بل سړی سره ډیری روپی وی نو د خپل مال نه سل زره روپی په صدقه کښی ورکړی»
٤٣	د قرض حسن ثواب	« کله چه یو مسلمان چاته دوه کرتی قرض ورکړی نو هغه داسی ده لکه څوک چه یو ځل صدقه وکړی »

٤٤	تنګ لاسی قرضدار سره اسانی کول	« یو سړی به خلکو ته قرض ورکولو نو خپل خادم ته به ئی ویل چه کله یو بی وسه قرضدار ته ورغلی نو اسانتیا ورسره وکړه، کیدای شی چه الله تعالی مونږ سره اسانتیا وکړی نو هغه وفرمائل : چه دغه سړی د الله تعالی سره ملاقات وکړ نو الله تعالی معاف کړ»
٤٥	د الله لپاره روژه نیول	« ځوک چه د الله په لار کښی یوه ورځ روژه شی نو الله تعالی به ئی د جهنم د اورنه د اویا کاله په اندازه لری کړی »
٤٦	په میاشت کښی دری روژی نیول، او همدا راز د عرفی او د عاشوری په ورځ روژه کیدل	«په هره میاشت کښی دری ورځی روژی نیول د ټول عمر روژی سره برابر دی » ، « او د هغه نه د عرفی د روژی په هکله تپوس وشوه نو وئی فرمائل چه د یوکال مخکنی اود راروان کال ګناهونه رژوی او بخښی» ، « او د عاشوری د روژی په هکله تری تپوس وشوه نو وئی فرمائل چه د مخکنی یو کال ګناهونه ختموی»
٤٧	د شوال د میاشتی شپږ روژی	« ځوک چه د رمضان د میاشتی روژه ونیسی او بیا ورپسی د شوال د میاشتی شپږ روژی ونیسی داسی شوه لکه د ټول عمر روژی »
٤٨	د امام سره تر اخره پوری تراویح کول	« یقینا کله چه یو سړی د امام سره د تراویح لمونځ وکړی تر دی چه امام د لمانځه نه راوګرځی نو ده لپاره به د ټولی شپی عبادت (قیام اللیل) ولیکلی شی »
٤٩	نیک حج کول	« ځوک چه د الله لپاره حج وکړی، او د جماع کولو او د ګناه نه ځان وساتی، نو داسی واپس شی د حج نه لکه په کومه ورځ چه د مور نه پیدا شوی وی » او هغه فرمائی : « چه د نیک حج بدله جنت دی »
٥٠	د رمضان په میاشت کښی عمره کول	« د رمضان په میاشت کښی عمره د حج برابر، او یا زما سره د حج کولو برابر ثواب لری »
٥١	د ذی الحجه په لسو ورځو کښی نیک عملونه	« نشته دی هیڅ داسی ورځی چه الله تعالی ته پکښی د ذی‌الحجة د لسو ورځو نه نیک عمل ډیر محبوب وی » صحابه کرامو وویل ای د الله پیغمبر ﷺ د الله په لار کښی جهاد هم د هغی نه ډیر محبوب نه دی الله ته؟ نو رسول الله ﷺ وویل: چه جهاد هم د هغی سره برابر نه دی، مګر هغه ځوک چه خپل ځان او مال سره د الله په لار کښی اوځی او بیا هیڅ شی واپس نه کړی »
٥٢	د لوی اختر قربانی	« د رسول الله ﷺ ملګرو وویل ای د الله پیغمبره دا قربانی څه شی دی؟ نو هغه وویل چه دا ستاسو د پلار ابراهیم عليه السلام سنت دی، نو هغوی وویل چه مونږ له پکښی څه اجر دی؟ رسول الله ﷺ وفرمائل چه دهر ویخته په مقابل کښی یوه نیکی ده، نو هغوی وفرمائل چه د وژغونو (وړی) هم دا حکم دی؟ نو رسول الله ﷺ وفرمائل چه په هر وینته باندی د وژغونو نه یوه نیکی ده »
٥٣	صحیح نیت مؤمن د جنت اوچتو مرتبو ته رسوی	« د دی امت مثال د څلورو کسانو په شان دی: یو هغه سړی چه الله تعالی ورته مال او علم ورکړی وی، او د مال په لګولو کښی په خپل علم باندی عمل کوی په صحیح او مناسب ځای کښی مال خرچ کوی، او یوسړی چه الله تعالی ورته علم ورکړی وی او مال ئی ورله نه وی ورکړی، نو هغه دا ارمان کوی که الله تعالی ماته مال راکړی وی نو ما به هم د دغی سړی په شان مصرف کړی وی، نو رسول الله ﷺ وفرمائل : چه دا دواړه په ثواب او اجر کښی برابر دی، او یو هغه سړی دی چه الله تعالی ورته مال ورکړی وی لیکن علم ئی ورته نه وی ورکړی، نو هغه ګډ وډ شوی وی په خپل مال کښی او په صحیح ځای کښی ئی نه مصرفوی،

		او بل هغه سړی دی چه الله تعالی ورته نه مال ورکړی وی او نه علم، نو هغه دا ارمان کوی : که چیرته ماته مال راکړی شوی وی نو ما به هم د دی سړی په شان مصرف کړی وی، نو رسول الله ﷺ وفرمائل : « دا دواړه په ګناه کښی برابر دی».
٥٤	د عالم فضيلت او ثواب	« د عالم فضیلت په عابد انسان باندی داسی دی لکه په یو ادنی امتی باندی زما فضیلت » او بیا رسول الله ﷺ وفرمائل: « یقینا الله تعالی په هغه انسان باندی رحمت کوی چه خلکو ته خیر ښائی، ملایکی، د اسمانونو، او د ځمکو اوسیدونکی، تر دی چه میږان په خپلو غارونو کښی او ماهیان ورله هم د رحمت سوال کوی ».
٥٥	د شهيد فضيلت	« د شهید لپاره د الله تعالی په نزد شپږ خصلتونه (نعمتونه) دی، په اول ځل ورته مغفرت کیږی، او په جنت کښی خپل ځای وینی او د قبر د عذاب نه به په امن وی او د قیامت د لوی ویری نه به په امن کښی وی، او د عزت تاج به ورته په سر کینودلی شی چه د هغی یو یاقوت به د دنیا او د هغه څه نه چه په دنیا کښی دی غوره وی، او دوه اویا (۷۲) حوری به ورته په نکاح کښی ورکړی شی، او د (۷۰) خپلوانو سفارش به کوی »
٥٦	د الله په لار کښی زخمی کیدل	« زما دی په هغه ذات قسم وی چه زما نفس د هغه په لاس کښی دی یو کس د الله په لار کښی زخمی کیږی نه او الله تعالی پوهه دی په هغه چا چه د الله په لار کښی زخمی شوی وی، مګر په ورځ د قیامت کښی به په داسی حال کښی راشی چه رنګ به ئی د وینو وی او بوی به ئی د مسکو او عنبرو وی »
٥٧	د الله په لار کښی څوکیداری کول	« د الله په لار کښی یوه ورځ څوکیداری کول د دنیا او هغه څه نه ډیر بهتر دی چه په زمکه باندی دی او په جنت کښی د یوی قمچینی (همسا) ځای ستاسو لپاره د دنیا او د هغه څه نه چه په دنیا کښی دی ډیر بهتر دی »
٥٨	د الله په لار کښی د یو غازی تیارول	« چا چه غازی مجهز (تیار) کړه نو هغه غزا وکړه، او څوک چه د مجاهد د کورنی سر پرستی وکړی نو هغه جهاد وکړه »
٥٩	څوک چه د الله نه په رښتیا سره شهادت وغواړی	« څوک چه د الله تعالی نه د شهادت سوال وکړی نو الله تعالی به ئی د شهیدانو مقام ته ورسوی اګر که په خپله بشتره (بستر) هم مرشی »
٦٠	د الله تعالی له ویری نه ژړل او د هغه په لار کښی څوکیداری کول	« دوه سترګی دی چه اور به ورته نه رسیږی، یوه هغه سترګه چه د الله د ویری ژاړی ، او دوهمه هغه سترګه ده چه د الله په لار کښی څوکیداری کوی »
٦١	د ابتلاء فضيلت	« نه رسیږی هیڅ یو مسلمان ته کوم ستړی والی او نه تکلیف او نه بی قراری او نه خفګان او نه ضرر او نه کوم غم، تردی چه اغزی پکښی لاړ شی مګر الله به ورته د هغی په وجه تولی خطاګانی ختمی کړی »
٦٢	په الله باندی توکل کول او د داغونو او د دمونو طلب کولو او بدفالی نه ځان ژغورل	« رسول الله ﷺ ته په خوب کښی امتونه وښودل شوه نو خپل امت ئی ولیده چه په هغی کښی به اویا زره کسان په غیر د حساب او عذاب نه جنت ته داخلیږی، او دا هغه خلک دی : چه داغونه نه لګوی، او د خلکو نه د دمونو طلب نه کوی، او بدفالی نه نیسی، او په خپل رب باندی توکل کوی »
٦٣	د چا چه واړه بچی مړه شی	« په خلکو کښی چه کله د یو مسلمان دری بچی مره شی چه بلوغ ته نه وی رسیدلی نو الله تعالی به ئی جنت ته داخل کړی »
٦٤	د نظر ختمیدل او بیا پری صبر کول.	« الله تعالی فرمائی : چا نه چه زه سترګی واخلم او بیا صبر وکړی نو په عوض کښی به ورته جنت ورکړم »

٦٥	څوک چه د الله له ویری یو کار پریږدی	رسول الله ﷺ فرمائی : « یقینا ته د الله د ویری کوم شی نه پریږدی مگر الله تعالی به د هغی نه بهتر درکړی »
٦٦	د ژبی او شرمگاه حفاظت کول	« څوک چه ما ته د هغی شی ضمانت راکړی چه د دوو جامو او ښپو په مابین کښی دی (یعنی د ژبی او شرمگاه) نو زه به ورله د جنت د ننوتلو ضمانت وکړم»
٦٧	کورته د ننوتلو او د طعام په وخت کښی د (بسم الله) ویل	« کله چه یو کس کور ته داخل شی او د ننوتلو او د طعام په وخت کښی د الله ذکر وکړی نو شیطان و وائی: چه ستاسو لپاره د شپی ځای او طعام نشته، او کله چه داخل شی او د الله ذکر ونه کړی نو شیطان و وائی: چه د شپی ځای مو پیدا کړه، او کله چه د طعام په وخت کښی الله یاد نه کړی نو شیطان و وائی چه د شپی ځای او طعام مو پیدا کړه »
٦٨	د خوراک څکلو او د نوی جامو د اغوستلو نه وروسته د الله حمد ادا کول	« چا چه طعام وخوړه او بیا ئی وویل: **الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَطْعَمَنِي هَذَا وَرَزَقَنِيهِ مِنْ غَيْرِ حَوْلٍ مِنِّي وَلَا قُوَّةٍ غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ** » ټول حمدونه خاص الله تعالی لپاره دی چه ما له ئی دا طعام راکړه، او رزق ئی راکړه په غیر د طاقت او قدرت زما نه ، نو مخکنی گناهونه به ورته معاف شی ، او کله چه جامی واغوندی او دا دعاء ووائی: « **الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي كَسَانِي هَذَا..** » ټول حمدونه الله تعالی لپاره دی چه ماته ئی دا جامی راکړی...
٦٩	که څوک غواړی چه الله تعالی ورته په کار کښی سختی اسانه کړی	یوه ورځ فاطمة رضی الله عنها د نبی ﷺ نه خادم طلب کړه نو رسول الله ﷺ حضرت علی او فاطمة رضی الله عنهما دواړو ته وویل:« ایا تاسو ته د هغه څه نه ډیر بهتر شی در وښایم چه تاسو ئی زما نه غواړی؟ کله چه مو په خپله بشتره کښی اړخونه ولګول نو (٣٤) کرتی **الله اکبر** و وائی، او دری دیرش (٣٣) کرتی **سبحان الله** او **الحمدلله** ووائی، دا ستاسو لپاره د خادم نه بهتر دی »
٧٠	د جماع کولو نه مخکښی دعاء	« که چیرته یو کس ستاسو نه په هغه وخت کښی چه خپل اهل ته د نږدی کیدو اراده وکړی او دا دعاء ووائی : **بِسْمِ اللَّهِ ، اللَّهُمَّ جَنِّبْنَا الشَّيْطَانَ وَجَنِّبِ الشَّيْطَانَ مَا رَزَقْتَنَا**» د الله تعالی په نوم، ای الله تعالی مونږ د شیطان نه لری کړی او شیطان دهغه څه نه لری کړی چه مونږ ته ئی راکوی، نوکه چیرته دواړو ته په دغی وخت کښی بچی مقرر شوی وی نو شیطان به ورته هر گیز ضرر ونه رسوی »
٧١	د لورگانو سره احسان کول	« څوک چه د لورگانو نه په کوم شی باندی مبتلا شی او احسان ورسره وکړی نو د جهنم د اورنه به ورته پرده شی »
٧٢	د خاوند خوشحاله کول	« کله چه یوه ښځه پنځه وخته لمونځونه کوی، او د رمضان د میاشتی روژی نیسی، او د خپل شرمگاه حفاظت وکړی، او د خپل خاوند تابعداری وکړی، نو هغی ته به وویلی شی چه جنت ته ننوځه چه هره دروازه دی خوښه وی، او همدا راز فرمائی : هره ښځه چه مړه شی په داسی حال کښی چه خاوند تری خوشحاله وی نو جنت ته به داخله شی »
٧٣	صله رحمی کول	« که څوک دا خبره خوښوی چه په رزق کښی ورته پراختیا پیدا شی او په عمر کښی ئی زیاتوالی راشی نو صله رحمی دی کوی ».
٧٤	د یتیم سرپرستی کول	« زه او دیتیم سرپست به په ورځ د قیامت کښی داسی یو، او په خپله سبابة او منځنی گوته باندی ئی اشاره وکړه »
٧٥	د کونډو او مسکینانو مددگار	« د کونډو او مسکنانو مددگار د الله په لیاره دمجاهد په شان دی، او یا د هغه چا په شان دی چه د شپی عبادت کوی او د ورځی روژه وی »

۷٦	ښه اخلاق او خوی	« یقینا مؤمن سړی په ښایسته اخلاقو باندی د روژه دار او عابد انسان مرتبه او مقام مومی » او همدا راز فرمائی : « د ښایسته اخلاقو والاوو لپاره د جنت په اوچت طرف کښې یو کور دی »
۷۷	په مخلوق باندی رحم او شفقت کول	« یقینا الله تعالی په خپلو بندګانو کښې په رحمکونکو باندی رحم کوی، تاسو په هغه چا رحم وکړی چه په ځمکه کښې دی نو هغه ذات به په تاسو رحم وکړی چه په اسمان کښې دی »
۷۸	د مسلمانانو لپاره د فائدو خوښول	« تر هغه وخت پوری یو کس په تاسو کښې مؤمن کیدای نه شی چه د خپل ورور لپاره هغه څه خوښ کړی چه کوم د ځان لپاره خوښ ګڼی »
۷۹	حیاء کول	« حیاء راتګ نه کوی مګر په خیر باندی » او بل ځای کښې فرمائی : « حیاء د ایمان نه ده » او همداراز فرمائی : « څلور خیزونه دی چه هغه د پیغمبرانو سنت دی، حیاء، خوشبوئی (عطر)، مسواک استعمالول، او نکاح کول »
۸۰	په سلام باندی مخکی والی کول	یو سړی رسول الله ﷺ ته راغی و ئی ویل : « السلام علیکم، نو رسول الله ﷺ وفرمایل: (د دی لپاره) لس (نیکیانی) دی، بیا بل یو کس راغی نو هغه وویل: السلام علیکم ورحمت الله، نو رسول الله ﷺ وفرمایل: (چه د دی لپاره) شل (نیکیانی دی) نو بیا بل یو کس راغی نو هغه وویل: **السلام علیکم ورحمت الله وبرکاته** ، نو رسول الله ﷺ وفرمایل: (چه د دی لپاره) دیرش (نیکیانی دی.
۸۱	د ملاقات په وخت کښې مصافحه کول (لاس ورکول)	« نشته دوه مسلمانان چه د ملاقات په وخت کښې یوبل ته لاسونه ورکړی مګر د جدا کیدونه به ورته مخکښې مغفرت وشی »
۸۲	څوک چه د یو مسلمان ورور د عزت دفاع وکړی	« څوک چه د خپل ورور د عزت دفاع وکړی نو الله تعالی به د ده د مخ نه د جهنم اور لیری کړی »
۸۳	د نیکانو خلکو سره محبت کول او د هغوی سره کیناستل	« ته به د هغه چا سره ئی چه ستا ورسره محبت دی » انس رضی الله عنه فرمائی : چه صحابه کرام په دی حدیث باندی ډیر خوشحاله شوه
۸٤	د الله دلوئی لپاره د یوبل سره محبت کونکی	« الله تعالی فرمائلی: زما د لوئی په خاطر د یوبل سره د محبت کونکو لپاره به په ورځ د قیامت کښې د رڼا منبرونه وی چه انبیاء علیهم السلام او شهیدان به د هغوی سره پکښې غبطه (د دغی مقام تمنی) کوی »
۸۵	د یو مسلمان ورور لپاره په غیاب کښې دعاء کول	« څوک چه یو مسلمان ته په غیاب کښې دعاء وکړی نو هغه ملائکه چه په ده مقرر ده هغه ووائی چه آمین او ستا لپاره دی همدغه شان وی»
۸٦	د مؤمنانو سړو او ښځو لپاره دګناه بخښنه غوښتل	« څوک چه مؤمنانو سړو او ښځو لپاره مغفرت وغواړی، نو الله تعالی به ورته د هر یو مؤمن سړی او مؤمنی ښځی په مقابل کښې یوه نیکی ولیکی»
۸۷	د خیر ښودنه کول	«څوک چه په ښه کار باندی ښودنه وکړی نو د هغه لپاره به د کونکی په شان اجر وی »
۸۸	د لاری نه د مضر شی لیری کول	« ما یو سړی ولیده چه په جنت کښې ګرځیده چه د یوی ونی د غوځولو په وجه جنت ته ننوتلی وو داسی ونه چه په لاره کښې ولاړه وه او خلکو ته ئی ضرر رسولو »
۸۹	په نیکی باندی همیشوالی کول	« یقینا الله تعالی نه ستړی کیږی تر څو چه تاسو ستړی نه شئ، او یقینا ډیر غوره او محبوب عمل الله تعالی ته هغه کار دی چه همیشه وی اګر که کم وی»
۹۰	د جدال او دروغو پریښودل	« زه د جنت په کنارو کښې دیو کور زموار یم د هغه چا لپاره چه جدال (جنګ) پریږ دی اګر که په حقه هم وی، او همدارنګ د هغه چالپاره د جنت په منځ کښ د یو کور زموار یم چه دروغ پریږدی اګر که د ټوقو په شکل کښې هم وی »

۹۱	څوک چه خپل قهر او غوصه قابو (کنټرول) کړی	« څوک چه خپل قهر او غوصه کنټرول کړی په داسی حال کښی چه هغه ئی د نافذولو توان لری، نو الله تعالی به ئی د ټولو مخلوقاتو په مخکښی راو بلی چه کومی حوری ئی خوښی وی دهغو اختیار به ورکړی»
۹۲	دیو چا په نیکو یا بدو یادول	« څوك چه تاسو په نیکو یاد کړ، نو جنت ورله فرض شو، او څوك چه مو په بدو یاد کړ، نو هغه لپاره د جهنم اور فرض شوه تاسو د الله تعالی ګواهان ئی په زمکه کښی...»
۹۳	څوک چه د یو مسلمان نه مصیبت لیری کړی، اسانتیا پری وکړی او عیب ورله پټ کړی.	« څوک چه د مؤمن نه یو دنیاوی مصیبت لری کړی نو الله تعالی به تری یو اخروی مصیبت لیری کړی، او څوک چه یو تنګ لاسی (انسان) سره اسانتیا وکړی نو الله تعالی به د هغه سره په دنیا او اخرت دواړو کښی د اسانتیا معامله وکړی، څوک چه په یو مسلمان باندی پرده واچوی نو الله تعالی به په ده باندی په دنیا او اخرت دواړو کښی پرده واچوی، الله تعالی تر هغی وخت پوری د بنده په نصرت او مدد کښی وی تر څو پوری چه بنده د خپل مسلمان ورور په مرسته کښی وی... »
۹٤	څوک چه د نیکئ، او یا د ګناه اراده وکړی	« څوک چه د نیک کار اراده وکړی او بیا ئی عملی نه کړی نو الله تعالی به ورله یوه پوره نیکی ولیکی، او که څوک د نیک کار اراده وکړی او بیا پری عمل وکړی نو الله تعالی به ورله د لسو نه نیولی تر اوه سوه پوری نیکی ولیکی او یا د هغی نه نور هم زیات، او که څوک د ګناه اراده وکړی او بیا ئی ونه کړی نو الله تعالی به ورله یوه کامله نیکی ولیکی، او که چیرته د ګناه اراده وکړی او بیا ئی وکړی نو الله تعالی به ورله یوه ګناه ولیکی »
۹۵	په الله تعالی باندی توکل کول	« که چیرته تاسو په الله تعالی باندی په حقه سره توکل کړی وی، نو الله تعالی به تاسو ته داسی رزق درکړی وی لکه د مرغانو په څیر چه وږی ځی او بیا ماړه راځی»
۹٦	د اخرت په یاد ساتل	« څوک چه د اخرت په غم او فکر کښی شی نو الله تعالی به په زړه کی قناعت ورله ورکړی، او اتفاق به ئی نصیب کړی، او دنیا به ورته په خپله راځی »
۹۷	د بادشاه عدل، د ځوان تقوی، جماتونو سره مینه ساتل، د الله لپاره محبت کول	« اوه کسان دی چه الله تعالی به پری سیوری وکړی په هغه ورځ چه په غیر د الله تعالی د سیوری نه به بل سیوری نه وی، عادل امام، یو نوجوان (ځوان) چه د الله په عبادت کښی لوی شوی وی، بل هغه سړی چه زړه ئی جماتونو پوری تړلی وی، او دوه هغه کسان چه د الله لپاره د یو بل سره محبت کوی او په دغه محبت باندی راجمع کیږی او جداکیږی، او بل هغه سړی چه د منصب او ښایست خاونده ښځه ورنه دزنا خواهش وکړی، او هغه ورته ووائی چه زه د الله تعالی نه ویریږم، او بل هغه سړی چه داسی پټه صدقه او خیرات ورکړی چه چپ لاس تری هم خبر نه شی چه ښی لاس څه شی ورکړی دی، او بل هغه سړی چه په یو ځانله ځای کښی الله یاد کړی او د سترګو نه ئی اوښکی وبهیږی »
۹۸	انصاف دار خلک	« یقینا انصاف کونکی خلک به د الله په نزد په ورځ د قیامت کښی د رڼا (نور) په منبرونو باندی ناست وی، او د رحمن ذات ښی طرف ته به وی او د الله تعالی دواړه لاسونه ښی دی »

هغه کارونه چه منع تری شوی ده

م	ناروا کارونه	رسول الله ﷺ فرمائی :
۱	تکبر	« هغه سړی جنت ته نه شی ننوتلی چه په زړه کښی ئی د ذری په اندازه تکبر وی » او تکبر : حق ردولو، او د خلکو اهانت کولو ته وائی.
۲	ریاکاری او شهرت	« څوک چه شهرت غواړی نو الله تعالی به ئی په (قیامت) کښی رسواکړی، او څوک چه ریاکاری کوی نو الله تعالی به ئی په (قیامت) کښی پټ رازونه ښکاره کړی ».
۳	سپکی خبری	« ډیر ناکاره خلک د الله تعالی په نزد په ورځ د قیامت کښی په اعتبار د مرتبی سره هغه دی چه خلکو د فحش (ناکاره) وینا د ویری نه پریښی وی »
٤	دروغ ویل	« هلاکت دی هغه کس لره چه د خلکو د خندولو په خاطر خبری کوی او بیا پکښی دروغ وائی، هغه لپاره هلاکت دی، هغه لپاره هلاکت دی »
٥	گناهونه او فتنی	« فتنی او گناهونه زړونو ته د اندیری په شان بند په بند پیش کیږی، پس په هر زړه کښی چه ځای ونیسی نو په هغی کښی تور داغ پیدا شی »
٦	جاسوسی کول	« څوک چه د خلکو خبرو ته غوږ ږدی، په داسی حال کښی چه هغوی دا سړی بد گنی، او یا تری ځان ساتی نو په ورځ د قیامت کښی به د داسی سړی په غوږونو کښی ویلی شوی اوسپنه واچولی شی.
۷	د تصویرونو جوړول	« په ورځ د قیامت کښی ډیر سخت عذاب والا خلک هغه دی چه تصویرونه جوړوی » « او ملایکی هغه کورته نه داخلیږی چه په هغی کښی تصویر او یا سپی وی »
۸	چغلی او نمامت	« جنت ته چغلی خور سړی نه شی ننوتلی » او نمامت دیته وائی : چه څوک د فساد پیداکولو په خاطر د خلکو خبری وړی راوړی.
۹	غیبت کول	« ایا تاسی پوهیږی چه غیبت څه ته وائی؟ خلکو وویل چه الله او د هغه پیغمبر ښه پوهیږی نو رسول الله ﷺ وفرمائل: ستا یادول خپل ورور لره په هغه څه باندی چه هغه ئی بد گنی، نو هغه ته وویلی شوه: که چیرته په هغه کښی هغه څه وی چه زه ئی وایم؟ نو هغه وویل: که چیرته په هغی کښی هغه څه وی چه ته ئی وائی نو غیبت دی وکړه او که چیرته پکښی نه وی نو بیادی پری بهتان ولګولو »
۱۰	لعنت ویل	« په مؤمن باندی لعنت ویل د هغه د قتل په شان (گناه) ده»، « لعنت ویونکی خلک په ورځ د قیامت کښی سفارشیان او گواهان نشی کیدای »
۱۱	د رازونو افشا کول	« ډیر د ناکاره خلکو نه په اعتبار د مرتبی سره په ورځ د قیامت کښی د الله تعالی په نزد هغه سړی دی چه خپل اهل ته نږدی کیږی او بیا د هغی رازونه نشروی »
۱۲	د ښځی وتل پداسی حال کی چه عطر یی وهلی وی	« هره سترگه زنا کونکی ده، کله چه یوه ښځه عطر استعمال کړی او بیا په یو مجلس باندی تیریږی نو هغه زناکاره ده »
۱۳	مسلمان باندی کفر تهمت لګول	« هر سړی چه خپل مسلمان ورور ته کافر وویلی نو یو پری اخته کیږی، که چیرته هغه سړی همدغسی وی (نو صحیح ده) او که (کافر نه وی) نو کلمهٔ د کفر ویونکی ته واپس کیږی »
۱٤	څوک چه خپل ځان په غیر د پلار نه بل چا ته منسوبوی	« څوک چه د خپل پلار نه په غیر بل چاته د خپل ځان نسبت کوی او حال دا چه هغه پوهه وی نو په دغسی سړی باندی جنت حرام دی »، « او څوک چه د خپل پلار (د نسب نه) انکار کوی نو دا کفر دی »

۱۵	د یو مسلمان ویرول	« د مسلمان لپاره جایز نه دی چه بل مسلمان وویروی »، « څوک چه خپل وروړ ته په اوسپنه باندی اشاره وکړی نو ملایکی پری تر هغی وخت پوری لعنت وائی چه تر څو ئی پریښی نه وی »
۱۶	منافق او فاسق ته سردار (سید) ویل	« تاسو منافق ته سید (سردار) مه وائی ځکه که هغه (د خپل قوم سردار) هم وی نو تاسو بیا په دی وینا سره خپل رب ناراضه کړه »
۱۷	د ښځو لپاره د قبرونو زیارت کول	« الله تعالی دی د قبرونو په زیارت کونکو ښځو باندی لعنت وکړی »، « ام عطیة رضی الله عنها فرمائی : چه مونږ د جنازو نه منع شوی یو، لیکن تاکید ئی راباندی نه دی کړی »
۱۸	د ښځی لخوا د خپل خاوند پریښودل	« کله چه یو سړی خپله ښځه خپلی بشتری (بستر) ته راوبلی او هغه د راتلو نه انکار وکړی تر سهاره پوری پری ملایکی لعنت وائی »
۱۹	د خپل رعیت سره دوکه کول	« کله چه الله تعالی یو بنده د رعیت مشر کړی او بیا په داسی حال کښی مړ شی چه د خپل قوم او رعیت سره ئی دوکه کړی وی نو الله تعالی به پری جنت حرام کړی »
۲۰	بغیر د علم نه فتوی ورکول	« چا ته چه په غیر د علم نه فتوی ورکړی شی نو گناه ئی په فتوی ورکونکی باندی ده »
۲۱	د ښځی لپاره د طلاق طلب کول	« هره ښځه چه په غیر د کوم جنجال نه د خپل خاوند نه طلاق وغواړی نو د جنت بوی پری حرام دی »
۲۲	د څاروو په غاړه کی زنګ (جرس) اچول	« ملایکی د هغی قافلی سره نه ملګری کیږی چه په هغی کښی سپی او یا زنګ وی ».
۲۳	د سستی په وجه د جمعی لمونځ پریښودل	« څوک چه په غیر د عذر نه دری کرتی د جمعی لمونځ ترک کړی نو الله تعالی به ورله په زړه باندی مهر ولګوی ».
۲٤	د زمکی غصب کول	« څوک چه په ظلم سره د یوی لویشت په اندازه د چا زمکه غصب کړی نو الله تعالی به ورته په ورځ د قیامت کښی اوه زمکی د(طوق په شکل کښی) په غاړه کښی واچوی »
۲۵	هغه خبری چه الله تعالی پری غصه کیږی	« یقینا یو بنده کله دالله د غصه کولو لپاره یوه داسی خبره وکړی چه هغه ورته څه اهمیت نه ورکوی چه د هغی په وجه باندی به اویا کاله په جهنم کښی لاندی روان وی »
۲۶	بغیر د الله د ذکر نه د خبرو ډیرول	« تاسو په غیر د الله تعالی د ذکر نه زیاتی خبری مه کوی ځکه چه زیاتی خبری د انسان زړه سختوی »
۲۷	هغه ښځه چه جعلی (مصنوعی) ویښته نښلوی، اویا هغه ښځه چه د بل چا نه د ویښته نښلولو طلب کوی	« الله تعالی دی لعنت وکړی په هغه ښځه چه ویښته نښلوی، او یا ئی د بل چا نه د نښلولو طلب کوی، او یا خالونه لګوی او یا د بل چا نه د خالونو لګولو طلب کوی »
۲۸	د مسلمانانو په منځ کښی د یو بل سره مقاطعه کول	« د مسلمان لپاره جایز نه دی چه خپل وروړ د دری ورځو نه زیات پریږدی » ، « که څوک خپل مسلمان وروړ د یو کال په اندازه پریږدی نو داسی ده لکه د هغی وینه چه توی کړی ».

۲۹	**ځوک چه د بل جنس سره ځان مشابه کوی**	« رسول الله ﷺ په هغه زنانه و باندی لعنت ویلی دی چه خپل ځان د نارینه و سره مشابه کوی، او په هغی نارینه و باندی ئی لعنت ویلی دی چه خپل ځان د زنانه و سره مشابه کوی »
۳۰	**ځوک چه هدیه یا تحفه بیرته واپس کوی**	رسول الله ﷺ فرمائی : « هغه ځوک چه هدیه یا تحفه بیرته واپس اخلی نو مثال ئی د سپی دی چه قی کوی او بیا ئی بیرته خوری » ، « د یو سړی لپاره دا جایز نه دی چه یو شی هدیه ورکړی او بیا ئی بیر ته واپس اخلی »
۳۱	**د دنیا لپاره علم کول**	« ځوک چه علم کوی داسی علم چه هغه د الله تعالی د رضا لپاره په کار وی ، مگر هغه ئی د دنیا د حاصلولو لپاره کوی نو دغه انسان به په ورځ د قیامت کښی د جنت بوی هم نه مومی »
۳۲	**پردو زنانه وو ته کتل**	« په بنی ادم باندی په زنا کښی خپله برخه اخستل مقرر شوی، چه هغه به خامخا کوی، نو د سترگو زنا نظر دی، د غوږونو زنا اوریدل دی، او د ژبی زنا خبری دی او دلاس زنا نیول دی،اود خپو زنا د قدمونو اخستل دی، او زړه د هغی خواهش او تمنا کوی اوشرمگاه د هغی یا تصدیق کوی او یا ئی تکذیب کوی »
۳۳	**د پردی زنانه سره ځانله کیدل**	« په تاسو کښی یو کس د پردی زنانه سره نه ځانله کیږی (خلوت نه کوی) مگر دریم به ئی شیطان وی »
۳٤	**د ولی د اجازت نه بغیر د ښځی لپاره نکاح کول**	« هره ښځه چه د ولی د اجازت نه بغیر نکاح وکړی نو نکاح ئی باطله ده، نکاح ئی باطله ده، نکاح ئی باطله ده »
۳۵	**د بدل (مخی) نکاح**	« رسول الله ﷺ د بدل (مخی) نکاح نه منع کړی ده » او شغار یا بدل نکاح : دیته وائی چه یو سړی خپله لور چاته په نکاح سره ورکوی لیکن په دی شرط باندی چه هغه بل سړی به هم ده ته خپله لور په نکاح سره ورکوی، او په مینځ کښی ئی مهر نه وی مقرر کړی.
۳٦	**په عمل کښی ریا کاری کول**	« الله تعالی فرمائلی دی: زه د شریکانو د شرک نه بی پروا یم چا چه داسی عمل وکړه چه په هغی کښی ئی زما سره بل ځوک شریک کړه نو زه به هغه پریږدم او د هغه شرک هم »
۳۷	**د محرم نه په غیر د ښځی سفر**	« د یوی ښځی لپاره چه په الله او په ورځ د قیامت باندی ایمان لری دا جایز نه دی چه دیوی ورځی په اندازه سفر وکړی مگر د خپل محرم سره »
۳۸	**په مړی باندی په اوچت اواز ژړا کول**	« چا باندی چه په اوچت اواز ژړا وشی نو هغه ته په ورځ د قیامت کښی په سبب د هغی ژړا باندی عذاب ورکول کیږی »،«رسول الله ﷺ په اوچت اواز ژړاکونکی زنانه او د هغی په اوریدونکی دواړو باندی لعنت ویلی دی »
۳۹	**لمونځ کونکو ته ضرر رسول**	« چا چه پیاز، اوږه، او گندنه، خوړلی وی نو زمونږ جمات ته دی نه نږدی کیږی ځکه چه ملایکی د هغه څه نه تنگیږی چه د کوم ځیز نه انسان په عذابیږی »
٤۰	**په مخلوق باندی قسم کول**	« چا چه د الله تعالی نه په غیر په بل چا باندی قسم وکړه نو هغه کفر او یا شرک وکړه » ، « که ځوک قسم کونکی وی نو په الله تعالی دی قسم وکړی او یا دی سکوت وکړی »

٤١	په دروغه باندی قسم کول	« ځوک چه قسم وکړی دی لپاره چه د مسلمان مال پری قبضه کړی او هغه دروغجن وی نو الله تعالی سره به په داسی حال کښی ملاقات وکړی چه هغه به پری غصه وی »
٤٢	په اخستلو او خرڅولو کښی قسم کول	« په خرڅولو کښی د ډیرو قسمونو نه ځان وساتئ ځکه چه په قسم باندی مال ډیر خرڅیږی لیکن بیا برکت ختموی » ، « قسم سودا خرڅوی او بیا برکت له منځه وړی »
٤٣	د کافرانو سره ځان مشابه کول	« ځوک چه خپل ځان د کوم قوم سره مشابه کړی نو دا دهغوی نه دی »، « هغه سړی زمونږ د جملی نه نه دی چه خپل ځان د نورو خلکو سره مشابه کوی»
٤٤	حسد کول	« د حسد نه ځان وساتئ ځکه چه حسد نیک عملونه داسی خوری لکه څنګ چه اور لرګی خوری، او یا ئی وویل : لکه څنګ چه اور واښه خوری »
٤٥	په قبر باندی ابادی جوړول	« رسول الله ﷺ د قبر د پخولو او په قبر باندی د کښیناستو نه او په قبر باندی د ابادی جوړولو نه منع کړی ده »
٤٦	دوکه او خیانت کول	« کله چه الله تعالی په ورځ د قیامت کښی مخکنی او روستنی مخلوقات راجمع کړی د هر دوکه باز لپاره به بیرغ اوچت کړی شی او وبه ویل شی : چه دا د فلانی د زوی‌غدر او دوکه ده »
٤٧	په قبر باندی کښیناستل	« چه یو سړی په (ګرمو) سکروټو باندی کښینی او جامی ئی اوسوزی او پوستکی ته ئی اور ورسیږی دا ورله په قبر باندی د کښیناستو نه ډیر غوره دی »
٤٨	په مړی باندی غمرازی (ماتم) کول	« د یوی ښځی لپاره چه په الله تعالی او په ورځ د قیامت ایمان لری دا جایز نه دی چه په یو مړی باندی د دری ورځو نه زیات غمرازی (ماتم) وکړی مګر په خپل خاوند باندی »
٤٩	بغیر د ضرورت نه سوال کول	« دری کسان دی چه زه د هغی په حق کښی قسم خورم او یو حدیث درته بیانوم یاد یی کړی... یو بنده د سوال دروازه نه خلاصوی مګر الله تعالی ورته د فقر دروازه بیرته کړی »
٥٠	په یوبل باندی نرخ زیاتول	« رسول الله ﷺ د دی نه منع کړی چه د ښار سړی (ښهری) د باندچی (صحرائی) لپاره شی خرڅ کړی، او په یو بل باندی نرخونه مه زیاتوئ ، او یو سړی دی د خپل ورور په خرڅولو باندی خرڅیدل نه کوی »
٥١	په جمات کښی د ورک شوی څیز اعلان کول	« چا چه د یو سړی نه د ورک شوی څیز په هکله اعلان واوریده نو هغه ته دی ووائی : چه الله تعالی دی تا ته دغه شی پیدا نه کړی، ځکه چه جماتونه د دغی لپاره نه دی جوړ شوی »
٥٢	د لمونځ کونکی مخی ته تیریدل	« د لمونځ کونکی مخکی تیریدونکی ته که معلومه وی چه په دی کښی څومره ګناه ده ، نو څلویښت (ورځی یا میاشتی یا کاله) اودریدل به ورته د لمونځ کونکی مخکی د تیریدو نه غوره ښکاره شوی وی »
٥٣	د مازدیګر لمونځ پریښودل	« ځوک چه د مازدیګر لمونځ پریږدی نو عمل به ئی برباد شی »
٥٤	په لمانځه کښی سستی کول	« زمونږ او د کافرانو په منځ کښی چه کوم عهد او وعده ده نو هغه لمونځ دی چا چه لمونځ ترک کړه نو هغه کفر وکړه » ، « د سړی او د شرک او کفر په منځ کښی فرق د لمانځه په پریښودو سره دی »

۵۵	**ځوک چه ګمراهي ته خلک رابلي**	« ځوک چه ګمراهي ته بلنه کوي په ده باندې به د ده د تابعدارو د ګناهونو په اندازه ګناه بار وي او دا به د هغوی د ګناهونو نه څه شی نه کموي »
۵٦	**د اوبو په ځکلو کښې ځنې منکرات**	« رسول الله ﷺ د ګوډي او یا د غړکي د خولې نه اوبه ځکل منع کړي دي» « رسول الله ﷺ د اودریدو په حالت کښې د اوبو د ځکلو نه منع کړي ده »
۵۷	**د سرو او سپینو زرو په لوښو کښې اوبه ځکل**	« تاسو د سرو او سپینو زرو په لوښو کښې اوبه مه ځښئ، او وريښم مه اغوندئ ځکه چه دغه شيان په دنیا کښې د هغوی (کافرانو) لپاره دي او ستاسو لپاره په اخرت کښې دي »
۵۸	**په ګس لاس باندې اوبه ځکل**	« په تاسو کښې دې يو کس په چپ لاس خوراک نه کوی او نه دې پرې اوبه ځښې ځکه چه شيطان په چپ لاس خوراک کوی او په چپ لاس اوبه ځښې»
۵۹	**د صله رحمې قطع کونکی**	« صله رحمي ختمونکی جنت ته نه شي ننوتلای ».
٦٠	**په نبي ﷺ باندې درود نه ويل**	« د هغه سړي پوزه دې په خاورو ککړه شي چه زه د هغه په مخکښې ذکر شم او درود رانباندې ونه وائی »، «بخيل هغه انسان دی چه زه د هغه په مخکښې ذکر شم او درود رانباندې ونه وائی »
٦١	**ډيرې خبرې کول**	« د قيامت په ورځ به ماته په تاسو کښې ډير مبغوض ترين او زما د مجلس نه ډير لرې انسان هغه وی چه زر زر او ډيرې زياتې او په تکبر او لوئی باندې خبرې کوی»
٦٢	**د سپو ساتل**	« چا چه بغير د ښکار او د مالونو د څوکيدارۍ لپاره نور سپي وساتل نو هره ورځ به ئې دوه قيراطه اجراو ثواب کميږی ». قيراط: د احد د غره په اندازه ثواب ته ويلې کيږي »
٦٣	**حيواناتو ته ضرر رسول**	« يوه ښځه د پشو په وجه جهنم ته ننوتله چه هغه ئې تړلې وه تر دې چه مړه شوه »، « تاسو هغه شي چه روح پکښې وي په ښنه کوئ مه »
٦٤	**سود**	« رسول الله ﷺ دسود په خوړونکي او ورکونکي دواړو باندې لعنت ويلې دی » « يو سړي چه د سود يوه روپۍ خوري او هغه ته معلومه وی (چه دا سود دی) هغه د شپږ ديرش (۳٦) کرتې زنا نه ډيره ګناه لري »
٦۵	**د شرابو ځکل**	« جنت ته به پنځه قسم خلک داخل نه شي: د شرابو ځښونکي، په جادو باندې ايمان لرونکی، د صله رحمې ختمونکی»
٦٦	**د الله تعالى د دوستانو سره دشمنی کول**	«الله تعالى فرمائی : ځوک چه زما د دوست سره دشمنی وکړي نو ما ورته د جنګ اعلان کړی دی »
٦٧	**په اسلامی ملک کښې د يو ذمي انسان وژل**	« ځوک چه يو ذمي انسان په غير د حق نه قتل کړي نو د جنت بوی به بيا نه مومی، او يقينا د جنت بوی به په انسان باندې د سلو کالو د مزل په اندازه لګيږی »
٦٨	**خپل وارث د ميراث نه محرومول**	« ځوک چه خپل وارث د ميراث نه محروم کړي نو الله تعالى به ئې په ورځ د قيامت کښې د جنت د ميراث نه محروم کړی »
٦٩	**دنيا سره محبت کول**	« دهغه چا چه مقصد او هدف دنيا وی نو الله تعالى به ورله فقر او غريبی د سترګو په وړاندې ورته وګرځوی، دله او جماعت به ورله ختم کړي او صرف هغه دنيا به ورله په لاس ورشي چه الله تعالى ورله مقرر کړې ده »

ابدی سفر

✸ **د قبر حالات :** قبر د اخرت اولنی منزل او پړاو دی، د کافرانو او منافقانو لپاره د اور یوه کنده ده، او د مؤمنانو لپاره د جنت یوه باغچه ده، په قبر کښی په ځنو ګناهونو باندی عذاب ورکول کیږی، لکه: د متیازو نه ځان نه ساتل، چغلی، د غنیمت په مال کښی خیانت کول، دروغ ویل، د لمانځه نه اوده کیدل، د قران پریښودل، زنا، لواطت، سود، د قرض نه اداکول، او یا داسی نور ګناهونه، او د قبر د عذاب نه ځینی نیک عملونه انسان ته نجات ورکوی، لکه: هغه نیک عمل چه خالص د الله لپاره وی، د قبر د عذاب نه پناه غوښتل، د سورة الملک لوستل، او د قبر د عذاب نه به ځنی خلک محفوظ وی، لکه: شهید، د الله په لار کښی څوکیدار، هغه څوک چه د جمعی په ورځ مړ شی، او یا د خیټی په مرض مړ شی او یا داسی نور.

✸ **په شپیلی کښی پوکی کول :** دا یو لوی ښکر دی چه اسرافیل تیار په خوله کښی نیولی او د انتظار په حالت کښی دی چه کله به ورته د شپیلی د وهلو حکم کیږی : **د هلاکولو شپیلی :** الله تعالی فرمائی : ﴿ وَيَوْمَ يُنفَخُ فِي الصُّورِ فَفَزِعَ مَن فِي السَّمَاوَاتِ وَمَن فِي الْأَرْضِ إِلاَّ مَن شَاءَ اللَّهُ ﴾ سورة النمل۸۷ .

ترجمه : او (کله چې) په شپیلۍ کښې پو کړی شي ټول هغه (شیان) به چې په آسمانونو او په ځمکه کښې دي بیخوده شي، پرته د هغه چا چې الله يې اراده وکړي.

نو ټول عالم به ډړی وړی شی او بیا به خلویښت کاله وروسته د مخلوقاتو د راپورته کولو لپاره دوهمه شپیلی وهلی کیږی چه الله تعالی فرمائی : ﴿ ثُمَّ نُفِخَ فِيهِ أُخْرَى فَإِذَا هُم قِيَامٌ يَنظُرُونَ ﴾ سورة الزمر ٦٨ .

ترجمه : بیا به په شپیلۍ کښې بل ځلې پو کړی شي، نو په دغه وخت کښې به ټول ودریږي او په انتظار کښې به وي.

✸ **دوباره ژوندون :** بیا به الله تعالی باران راښکته کړی نود شا د اخرنی بند (عجب الذنب نومی هډوکی) نه به جسدونه راشنه شی، او دا هغه نوی ژوند دی چه وروسته تری بیا مرګ نشته، او خلک بغیر د پایزار نه او برمند لغړ راپورته کیږی، ملایکی او پیریان به وینی، او د خپلو عملونو موافق به راپورته کیږی.

✸ **حشر :** الله تعالی به ټول مخلوقات د حساب لپاره په هغه لویه ورځ کښی راجمع کوی چه پنځوس زره کاله اوږده ده، دوی ته به د دنیا ژوند یو ساعت ښکاره شی، او لمر به د یو میل په اندازه نږدی وی، او خلک به د خپلو عملونو موافق په خپلو خولو کښی ډوب وی، په دغه ورځ کښی به ضعیفان او متکبران خلک جګړی کوی، او کافران به د خپلو ملګرو شیطانانو او اندامونو سره لاس په ګریوان وی، او ځنی کافران به په نورو باندی لعنت وائی، او ظالمان خلک به په خپلو لاسونو باندی چک لګوی (خولی لګوی)، او جهنم به په اویا زره ځنځیرونو باندی راښکلی کیږی، چه په هر ځنځیر او واګی پوری به ئی اویا زره ملایکی نښتی وی او راکش کوی به ئی، کله چه کافران دغه جهنم ووینی نو د خپل نفس نه د فدیه ورکولو او یا د خاوری کیدو ارمان به وکړی، او ګناهګاران: لکه زکات خور، نو د دوی مالونه به د جهنم په اور باندی ګرمیږی او دوی به پری داغلی کیږی، او تکبر کونکی خلک به الله تعالی د میږانو په شکل کښی راپورته کړی، او دوکه کونکی، دغنیمت په مال کښی خیانت کونکی او غصب کونکی خلک به رسوا کړی شی، غل به خپله غلا راوړی، او پټ رازونه به ښکاره شی، او متقیان خلک به د ویری نه محفوظ وی بلکه دوی باندی به دغه ورځ د ماسپښین د لمانځه په اندازه تیره شی.

✸ **شفاعت :** لوی شفاعت په نبی ﷺ پوری خاص دی، چه د خلکو نه د محشر لوی مصیبت لری شی او حساب شروع شی، او بل قسم عام شفاعت دی چه نبی ﷺ او نور انبیاء علیهم السلام ټول پکښی شریک دی، لکه: د جهنم نه د مؤمنانو راویستل او یا د هغوی ددرجو اوچتول.

✸ **حساب :** خلک به ټول الله تعالی ته صفونه صفونه پیش کیږی، نو دوی ته به خپل عملونه ښائی او د عملونو، عمر، ځوانۍ، مال، علم، وعدی، نعمتونو، غوږونو، سترګو، او د زړه تپوس به تری کوی، نود کافرانو او منافقانو سره به د ټولو مخلوقاتو په مخکی د رسوا کولو په خاطر او د حجت قائمولو په خاطر حساب کیږی، او په دوی باندی به دثبوت او د اقرار کولو لپاره خلک زمکه، ورځی، شپې، مالونه، ملایکی او اندامونه ګواهان کړی، او مؤمن به د الله تعالی سره ځانله شی او په خپلو ګناهونو به اقرار وکړی، تر هغی پوری چه هغه په خپل ځان باندی د هلاکت ګمان وکړی نو الله تعالی به ورته ووائی: (چه ما دربانذی په دنیا کښی پرده اچولی وه او اوس درته مغفرت کوم) او اول به د رسول الله ﷺ امت سره حساب کیږی، او په عملونو کښی به اول د لمانځه متعلق حساب کیږی، او بیا به د وینو په باره کښی حساب کیږی.

✸ **د عملنامو تقسیم :** بیا به عملنامی تقسیم شی نو خلک به د کتاب په شکل کښی عملنامی واخلی ، الله تعالی فرمائی : ﴿ لا يُغَادِرُ صَغِيرَةً وَلاَ كَبِيرَةً إِلاَّ أَحْصَاهَا ﴾ سورة الكهف ٤٩ . **ترجمه :** نه پریږدی وړی ګناه لره او نه لوی ګناه لره مګر ټول ئی راګیر کړی دی، لیکن مؤمن به په ښی لاس عملنامه اخلی کافر او منافق ته به د شا له خوا نه په چپ لاس ورکولی کیږی.

✸ **د عملونو تلل :** بیا به د خلکو عملونه په حقیقی تله باندی چه دوه طرفونه لری، تللی کیږی دی لپاره چه هر چا ته د خپل عمل بدله ورکړی شی، او په نیکو عملونو به دغه تله درنیږی کوم چه خالص د الله لپاره شوی وی، او بعضی هغه عملونه چه تله پری درنیږی: کلمه طيبه، ښایسته اخلاق، ذکر، لکه : الحمد لله، سبحان الله وبحمده، سبحان الله العظیم، او د خلکو سره به د هغوی د نیکو عملونو او ګناهونو موافق فیصله کیږی.

✸ **حوض :** بیا به مؤمنان حوض ته ورځی او چا چه د هغی نه اوبه وڅکلی نو چیرته به بیا تږی نشی، او د هر نبی لپاره به حوض وی لیکن د رسول الله ﷺ حوض پکښی د ټولو نه لوی دی، چه د دغی حوض اوبه به د شیدو نه سپینی وی، اود شهدو نه به خوږی وی، او د مشکو او عنبر نه به ډیری خوشبویه وی، او ګلاسونه به ئی د ستورو په حساب د سرو او سپینو زرو نه جوړ شوی وی، او د دغی حوض اوږد والی به د اردن د (ایله) نومی ځای نه نیولی تر (عدن) پوری وی او اوبه به ورته د کوثر د نهر نه راځی.

✸ **د مؤمنانو امتحان :** د حشر په اخری وخت کښی به کفار خپلو خدایانو پسی روان شی چه په دنیا کښی ئی ورله عبادت کولو، نود ګډو او بزو د رمو په شان به ئی ډلی ډلی په خپلو ښپو او یا پرمخ جهنم ته داخل کړی، نو محشر کښی به صرف مؤمنان او منافقان پاتی شی، نو الله تعالی به ورته ووائی چه د څه شی انتظار کوئ تاسو، نو دوی به ووائی چه مونږ د خپل رب انتظار کوو، نو دوی به خپل رب د ساق (پنډی) نه وپیژنی کله چه الله تعالی خپله پنډی ښکاره کړی (لکه څرنګه چه د هغی د شان سره لایق وی) نو ټول به سجده باندی پریوځی ماسوا د منافقینو نه لکه څرنګه چه الله تعالی فرمائی :
﴿ يَوْمَ يُكْشَفُ عَن سَاقٍ وَيُدْعَوْنَ إِلَى السُّجُودِ فَلاَ يَسْتَطِيعُونَ ﴾ سورة القلم ٤٢ . **ترجمه :** هغه ورځ چه ښکاره به کړی شی پنډی او رابللی کیږی به دوی سجدی ته نو طاقت به نه لری دوی. بیا به دوی الله پسی روان شی نو پل صراط به جوړ شی نو مؤمنانو ته به رڼا ورکړی شی اود منافقانو رڼا به مره شی.

✸ **پل صراط :** دا به په جهنم باندی لګیږی او مؤمنان به پری جنت ته تیریږی، رسول الله ﷺ د هغی ډیر صفتونه ذکر کړی دی، (مدحضة مزلة ، عليه خطاطيف و كلاليب كشوك السعدان ، ...أدقّ من الشعر وأحدّ من من السيف) مسلم ، دغه پل به ډیر ښویونکی وی په هغی به د کړی اوسپنی په شکل غشی نصب شوی وی (چه انسان به ځان ته راکش کوی) ، او د (سعدان) د بوټی د اغزو په شان د اوسپنی اغزی به پری لګیدلی وی د وینته نه به ډیر نری وی او د توری نه به ډیر تیره وی.

په دغه ځای کښې به مؤمنانو ته د دوی د عملونو موافق رڼا ورکړې شي چه تولو نه زیاته رڼا به د غرونو په اندازه وی او کمه رڼا به د ښپې د لوئې گوتې پورې وی، نو دغه رڼا به دوی ته پل صراط روښانه کړی نو دوی به د خپلو عملونو په اندازه په پل صراط باندې تیریږی، نو څه مؤمنان به د سترگو د رف په شان تیریږی، او څه به د بریښنا په شان تیریږی، او څه به د باد په شان تیریږی، او څه به د مرغانو په شان تیریږی، څه به د تیزو اسونو په شان تیریږی، څه به د اوښانو په شان تیریږی ، (فناج مسلم ومخدوش مرسل ومکدوس فی جهنم) متفق علیه ، نو څنې به په سلامتیا سره نجات حاصل کړی ، څنې به زخمی کیږی او بیا به پرېښودلی شی، او څنې به د جهنم اور ته پرمخې غورځولی کیږی.

او دمنافقانو لپاره به رڼا نه وی، دوی به واپس شی نو د دوی او د مؤمنانو په منځ کښې به دیوال جوړ شی، بیا به دوی په پل صراط باندې د تیریدلو اراده وکړی نو جهنم ته به وغورځیږی.

✸ **جهنم (دوزخ) :** کفار به جهنم ته داخل شی بیا به نافرمان مؤمنان ورته داخل شی او بیا به منافقین، او په ۱۰۰۰ کښې به ۹۹۹ کسان جهنم ته ننوځی، او د هغی به اوه دروازې وی، او د جهنم اور د دنیا د اور نه ۷۰ چنده زیات گرم دی، د کافرانو جسدونه به پکښې دومره لوی شی چه د یوې اوږې نه به د بلې اوږې پورې پرې درې ورځې رفتار کیدای شی او دا په دې خاطر چه پوره عذاب وڅښی، او غاښونه به ئې د احد دغره په اندازه لوی وی، پوستکی به ئې کلکیږی لیکن بیا به ورته د عذاب ورکولو په خاطر نور تازه پوستکی ورکړی شی، څکل به ئې د جهنم گرمې اوبه وی چه کولمې به ورله تکړې تکړې کوی، او خوراک به ئې زقوم، وینې او زوې وی، په دوی کښې به ډیر کم عذاب والا هغه انسان وی چه د ښپو لاندې به ئې سکروټې اینبودلې کیږی چه د هغی نه به ئې ماغزه خوټیږی، په دغې جهنم کښې به پوستکی وریتیږی او ویلی کیږی به، او یا به پرسیږی، او په جهنم کښې به پرمخې راښکل وی، څنځیرونه او ځلونی به وی، بیخ ئې ډیر ژور دی که یو ماشوم ورته وغورځیږی نو کله چه د جهنم بیخ ته رسیږی نو په هغی به ۷۰ کلونه تیر شوی وی، د هغې خشاک او لرگی به کافران او گټې وی، او هوا به ئې ډیره گرمه وی، او سیوری به ئې د لوگی وی، لباس به ئې د اور وی، هر شی به خوری او هیڅ شی به نه پریږدی، ډیر زیات غصه به وی او هناری به کوی پوستکی به سوزی، هډوکو او زړونو ته به اور رسیږی.

✸ **پل (قنطرة) :** رسول الله ﷺ فرمائی : مؤمنان به د جهنم نه نجات حاصل کړی نو د جنت او جهنم په منځ کښې به په پل باندې رابند کړی شی، نو د څنو لپاره به د څنو نه د ظلم بدلې واخستلې شی چه په دنیا کښې ئې یو په بل باندې کړی وو، کله چه ښه صفا او پاک شی نو بیا به ورته د جنت د ننوتلو اجازت وشی، زما دی په هغه ذات قسم وی چه زما روح د هغې په لاس کښې دی هر یوکس ته به په جنت کښې خپل کور د دنیا د کور نه ښه معلوم وی. بخاری روایت کوی.

✸ **جنت :** د مؤمنانو د اوسیدو ځای دی، آبادی ئې د سپینو او سرو زرو ده، پلستر ئې د مشکو دی، کانې او شگه ئې ملغلرې او یاقوت دی، او خاوره ئې زعفران دی، اته ۸ دروازې لرې، چه سور به ئې د درې ورځو د مزل په اندازه وی، لیکن دغه دروازې به د خلکو نه ډکې وی، په هغې کښې سل درجې دی چه د دوو درجو په منځ کښې د زمکې او د اسمان په اندازه فاصله ده، او په ټولو کښې بهترین جنت فردوس دی، چه د هغې نه نورو جنتونو ته نهرونه بهیږی، او د هغې چت د الله تعالی عرش دی، د شهدو، شدو، شرابو او اوبو نهرونه به پکښې بهیږی، مؤمن چه څرنگه غواړی هغې طرف ته به ئې روانوی، خوراکونه به ئې همیشه او نږدې وی، په هغې کښې به د ملغلرې نه د خیمې په شکل کښې یو مانۍ (بنگله) وی چه شپیته میله پراختیا به لرې چه د هغې په هر طرف کښې به بیبیانې او حورې وی ، بې ږیرې او تورو سترگو والا به وی، ځوانۍ او جامې به ئې نه ختمیږی، تشې او ډکې متیازې او نوره گندگی به پکښې نه وی، ږمنځې به ئې د سرو زرو وی، او خولې به ئې د مشکو په شان وی، ښځې ئې ډیرې ښایسته باکرې د نسب خاوندانې او همزولې وی، اول به ورته رسول الله ﷺ او بیا نور انبیاء علیهم السلام ننوځی، ډیره کمه اندازه چه څوک د یو شی طلب وکړی نود هغې شی لس چنده نعمت به ورکړی شی، د هغوی خدمت گاران به د اسې ښایسته هلکان وی لکه د خورو ملغلرو په شان، او په ټولو کښې لوی نعمت د الله تعالی دیدار، رضامندی، او همیشوالی دی.

فهرس الكتاب

٠	سریزه	٠
١	دقرآن کریم د لوستلو فضیلت	١
٢	دی سورت ته فاتحه	٣
٣	دقرآن کریم	٤
٤	د مسلمان د ژوند په ارتباط مهم او ضروری سوالونه	٦٧
٥	(د عبدالله او د عبدالنبي) په مینځ کښی آرامه مناظره او سوال او جواب	٨٥
٦	داسلام ارکان اوبناگاني دشهادت کلمه (لاإله إلاالله)	١٠٢
٧	د رسالت کلمه (دا گواهی او شاهدی کول چه محمد ص د الله تعالی پیغمبر دی)	١٠٤
٨	د طهارت (د اودس غسل او تیمم مسائل)	١٠٦
٩	لمونځ	١١٤
١٠	د زکات مسائل	١٢٢
١١	دروژی مسائل	١٢٦
١٢	د حج او عمری احکام	١٣٠
١٣	مختلفی فایدی	١٣٥
١٤	شرعی او مسنون دمونه	١٤٤
١٥	د دعاء آداب او فضیلت	١٥٢
١٦	فایده مند تجارت	١٥٩
١٧	دسهار او د مابنام اذکار	١٦١
١٨	هغه دعاگانی او کارونه چه لوی اجراو ثواب لری	١٦٣
١٩	هغه کارونه چه منع تری شوی ده	١٧٢
٢٠	ابدی سفر	١٧٧
٢١	د اوداسه طریقه	
٢٢	د لمانځه طریقه	
٢٣	د علم سره عمل ضروری او لازم دی	

د اوداسه طریقه

لمونځ په غیر د اودس نه نه صحیح کیږی، او په پاکو اوبو باندی اودس کول لازم او ضروری دی، او پاکی اوبه هغی ته وائی چه په خپل اصلی خلقت باندی پاتی وی، لکه د سمندر، کوهیانو، چینو، او نهرونو اوبه.

پاملرنه: لږی اوبه مجرد د پلیتی او نجاست د ګډیدو په وجه پلیتیږی، او ډیری اوبه هغه دی چه د (۲۱۰) لترو نه زیاتی وی، تر هغه وخت پوری نه پلیتیږی، تر څو دغه نجاست د اوبو رنګ یا خوند او یا بوی بدل کړی نه وی.

د اودس شروع به په بسم الله باندی کوی، او په هر اودس کښی د مړوندونو پوری دلاسونو پریمنځل مستحب دی، لیکن د هغه چا لپاره د لاسونو پریمنځل ضروری دی چه د خوب نه راپاڅیږی.

ملاحظه: د اوداسه د ټولو اندامونو پریمنځل د دری ځلی نه زیات مکروه دی.

بیا به خوله پریمنځی لیکن یو کرت (ځل) واجب دی، او دری کرتی (ځلی) غوره دی.

ملاحظه: ۱ـ د مضمضی (د خولی د پریمنځلو) په وخت کښی فقط خولی ته اوبه اچول او بیا تری ویستل کافی نه دی، بلکه په خوله کښی د اوبو ښورول ضروری دی. ۲ـ د خولی د پریمنځلو په وخت کښی د مسواک استعمالول مستحب دی.

بیا به پوزی ته اوبه اچوی لیکن یو کرت (ځل) واجب دی او دری کرتی (ځلی) غوره دی.

ملاحظه: مجرد پوزی ته اوبه داخلول کافی نه دی بلکه په تنفس سره د پوزی منځ ته د اوبو راښکل او بیا ئی خارجول ضروری دی، بیا یو کرت پوزی ته اوبه اچول واجب دی او دری کرتی غوره دی.

بیا به مخ پریمنځی لیکن یو کرت پریمنځل ئی واجب دی، او دری کرتی مستحب دی.

او د مخ هغه حد او مقدار چه پریمنځل ئی فرض دی: په عرض سره د یوغوږ نه نیولی د بل غوږ پوری دی، او په اوږدوالی سره د زنی نه نیولی د ویښتو د شنو کیدو تر ځای پوری دی.

ملاحظه: د ګڼی ږیری تخلیلول (خلالول) مستحب دی او د رنګی (سپکی) ږیری تخلیلول واجب دی.

بیا به خپل لاسونه د ګوتو نه نیولی تر څنګلو پوری پریمنځی، لیکن یو ځل پریمنځل ئی فرض دی او دری ځلی مستحب او غوره دی.

ملاحظه: په پریمنځلو کښی د ښی لاس مخکی په چپ لاس باندی سنت دی.

بیا به ټول سر مسحه کړی او خپلی دوه سبابی (کنځلو) ګوتی به د غوږونو په سوریو کښی داخل کړی او په غټو ګوتو به د غوږونو ښکاره طرفونه مسحه کړی، او مسحه به صرف یو کرت کوی.

ملاحظه: ۱ـ د سرهغه برخه چه مسحه کول ئی فرض دی د تندی نه نیولی تر څټه پوری ده.
۲ـ په هغی ویښتو باندی مسحه کول فرض نه دی کوم چه زنګیږی (ځوړنده وی). ۳ـ کله چه ویښته نه وی نو د سر په پوستکی به مسحه کوی. ٤ـ د غوږونو شاته چه کوم سپین ځای ښکاری هغه به هم مسحه کوی.

بیا به د ګټو (بجلکو) پوری ښپی پریمنځی لیکن یو ځل پریمنځل ئی فرض دی او دری ځلی مستحب دی.

ضروری لارښودنی: ۱- د اوداسه اعضاء (اندامونه) څلور دی:

أ) د خولی، پوزی او مخ پریمنځل. ب) د لاسونو پریمنځل. ج) د سر او غوږونو مسحه کول. د) تر ګټو (بجلکو) پوری د ښپو پریمنځل. اوپه ترتیب سره د دی اندامونو پریمنځل فرض دی، او په دی کښی د یو اندام مخکی کول په بل باندی اودس فاسدوی.

۲- په پرله پسی او متصله توګه د اندامونو پریمنځل فرض دی او که څوک دومره تاخیر وکړی چه مخکنی اندام وچ شی نو بیا اودس فاسدیږی.

۳- د اودس نه وروسته د دی دعاء ویل سنت دی: ((أَشْهَدُ أَنْ لا إِلَهَ إِلا اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُ اللَّهِ وَرَسُولُهُ)) دا ګواهی کوم چه بیله یو الله بل دعبادت وړ او حقدار معبود نشته او محمد ﷺ د الله تعالی بنده او پیغمبر دی.

د لمانځه طریقه

کله چه د لمانځه اراده وکړی نو د قیام په حالت کښی به (الله اکبر) وائی، لیکن امام بـه ټول تکبیرونـه مقتدیانو تـه د اوریدلو پـه خـاطر پـه جهر باندی وائی، او نور خلک به ئی په پټه باندی وائی، او د تکبیر د شروع کولو په وخت به خپل لاسونـه دغوږو برابر اوچت کړی، او مقتدی بـه د امام د تکبیر کولو نه وروسته تکبیر کوی.

ملاحظه: په قولی او زبانی رکن کښی په دومره اندازه جهر کول واجب دی چه لمونځ کونکی ئی خپل ځان تـه واوروی، تر دی چه پـه خفیـه لمونځ کښی به هم داسی کوی، او ادنی درجه د جهر دا ده چه بل څوک ئی واوری، او ادنی درجه د خفیه ویلو دا ده چه خپل نفس ئی واوری.

په ښی لاس باندی به چپ لاس ونیسی او دسینی لاندی به ئی کیږدی، او د سجدی ځای ته به ګوری، او بیا به په هغی دعـاء بـاندی لمونځ شروع کړی چه په احادیثو کښی راغلی دی لکه: سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ وَتَبَارَكَ اسْمُكَ وَتَعَالَى جَدُّكَ وَلَا إِلَهَ غَيْرُكَ، بیا بـه اعوذ بـالله او بسم الله وایی او پـه دغی ټولو شیانو باندی به جهر نه کوی، بیا به سورت فاتحه وائی، او په جهری لمونځ کښی په مقتدی باندی د سورت فاتحی ویل فرض نـه دی، او په سری (پټ) لمونځ کښی به سورت فاتحه خامخا لولی، بیا بـه د قران کریم هغه سورت وائی چه ده ته اسان وی، او امام به د سهار لمونځ او د ماښام او ماخوستن اولنی دوه رکعتونه پـه جهر سره وائی، اوپـه نورو لمونځونو کښی به قرات په پټه باندی وائی.

ملاحظه: د قران کریم د ترتیب موافق د سورتونو لوستل مستحب دی او د هغی عکس (سرچپه) کول مکروه دی، او په یو سورت کښی د کلمـاتو او یا د ایاتونو مخکی کول او وروسته کول حرام او نـاروا دی.

بیا به الله اکبر ووائی او رکوع به وکړی، او د رکوع پـه حالت کښی بـه لاسونه پـه زنګونـانو بـاندی ږدی لکـه چـه هغه یی نیولی وی، او ګوتی به ئی خوری کړی وی، او شا به ئی هموارہ کړی وی او خپل سر به ورسره برابروی، او بیا به دری ځلی(سبحان ربی العظیم) وائی او د رکوع په راګیرولو سره رکعت نیول کیږی (راګیریږی).

ملاحظه: د الله اکبر او د (سمع الله لمن حمده) د ویلو وقت د رکوع نه د اوچتیدلو او انتقال کولو وخت دی، مخکی والی او روسته والـی بـه پکښی نه کوی، او په ټولو تکبیرونو کښی به داسی طریقه کوی او که قصدا ئی وروسته کړی نو لمونځ پری فاسدیږی.

بیا به سر اوچت کړی او سمع الله لمن حمده به ووائی کله چه په اعتدال سره ودریده نو(ربنـا ولـک الحمد حمدا کثیرا طیبا مبارکا فیه ملء السموات و ملء ماشئت من شیء بعد...) به تر اخره پوری ووائی.

ملاحظه: د (ربنا ولک الحمد) د ویلو وخت د رکوع نه روسته د قومی حالت دی یعنی کله چه د رکوع نه وروسته ودریده نو بیا بـه دغه دعا وائی او تر څو پوری چه نیغ ودریدلی نه وی نو دغه دعا به نه وائی.

بیا به سجدی ته ځی او الله اکبر به وائی، خپلی متی بـه د اړخونو نـه او خیټه بـه د ورنونو نـه جدا ساتی، او لاسونه بـه د اوږو برابر ږدی، اود ښپو او لاسونو ګوتی به قبلی ته برابروی، بیا به دری ځلی (سبحان ربی الاعلی) وائی.

ملاحظه: په اوو اندامونو باندی سجده کول فرض دی: د دواړوښپو ګوتی، زنګنـان، لاسونه، تندی او پوزه، او که څوک پـه قصد سره پـه بعضی اندامونو سجده کول پریږدی نو لمونځ ئی باطلیږی او که په عُذر سره وی نو بیا نه فاسدیږی.

بیا به سر اوچت کړی په داسی حالت کښی چه الله اکبر به وائی او کښینی به: او د کیناستلو دوه صحیح طریقی دی:
۱) د چپی ښپی خورول او بیا په هغی باندی کیناستل، او د ښئ ښپی اودرول او قبلی ته د ګوتو ماتول. ۲) د دواړو خپو ودرول او ګوتی ئی قبلی ته برابرول او په کناتو باندی کیناستل.
او د سجدو په منځ کښی به دری ځلی (رب اغفرلی) وائی، او د دی دعا زیاتول ورله هم جایز دی: (وارحمنی واجبرنی وارفعنی وارزقنی وانصرنی واهدنی وعافنی واعف عني).
بیا به د اولی سجدی په شان دوهمه سجده کوی بیا به د تکبیر په حالت کښی سر اوچت کړی، او په ښپو به نیغ ودریږی، نو دوهم رکعت به هم د اول رکعت په شان وکړی.
ملاحظه: د سورت فاتحی د ویلو ځای قیام دی، او که د نیغ ودریدلو نه ئی مخکی په قراءت باندی شروع وکړه نو دوباره به ئی اعاده کوی، او که د قیام په حالت کښی اعاده ونکړی نو لمونځ ئی بیا باطل دی.

کله چه د دوو رکعتونو نه فارغه شی نو بیا به د اول تشهد لپاره په داسی حالت کښی کښینی چه چپه ښپه به ئی غوړولی وی، ښی لاس به په ښی ورانه باندی او چپ لاس به په چپ ورانه باندی کیږدی، خنصر(کوچنی) او بنصر (کوچنۍ ګوتی ته نږدی) ګوتی به راټولی کړی او دلوئی او منځنۍ ګوتو نه به د حلقی شکل جوړ کړی او په سبابه (کنځلو) ګوتی به اشاره کوی، او تر اخره به التحیات و وائی: التَّحِيَّاتُ لِلَّهِ وَالصَّلَوَاتُ وَالطَّيِّبَاتُ، السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا النَّبِيُّ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ السَّلَامُ عَلَيْنَا وَعَلَى عِبَادِ اللَّهِ الصَّالِحِينَ، أَشْهَدُ أَنْ لا إِلَهَ إِلا اللَّهُ، وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ.
ٲبیا به په دری رکعتیز او څلور رکعتیز لمونځونو کښی پاڅیږی او الله اکبر به وائی، او لاسونه به اوچت کړی، او نور لمونځ به هم په همدغی طریقه باندی کوی، مګر قراءت به په پټه وائی او صرف سورت فاتحه به پکښی وائی.

بیا به د اخری تشهد ویلو لپاره کښینی بیا به تشهد تر اخره پوری ووائی او بیا به درود ووائی: اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى محمَّدٍ وَعَلَى آلِ محمَّدٍ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى إبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ إبْرَاهِيمَ إنَّكَ حميدٌ مجيدٌ، اللَّهُمَّ بَارِكْ عَلَى محمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا بَارَكْتَ عَلَى إبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ إبْرَاهِيمَ، إنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ. او په اخیر کښی د هغی دعاګانو ویل مستحب دی چه په احادیثو کښی راغلی چه څنی ئی دا دی: أعوذ بالله من عَذَابِ النَّارِ وَعَذَابِ الْقَبْرِ، وَفِتْنَةِ الْمَحْيَا وَالمَمَاتِ، وَفِتْنَةِ المَسِيحِ الدَّجَّالِ. ترجمه: زه پناه غواړم په الله سره دعذاب د جهنم نه او عذاب دقبر نه، د ژوند او مرګ د فتنو نه او د دجال د فتنی نه .

بیا به ښی طرف ته سلام وګرځوی او داسی به وائی: السلام علیکم ورحمت الله، او دوهم ځل به چپ طرف ته سلام وګرځوی.
کله چه ئی سلام وګرځوو نو په خپل ځای کښی به هغه دعاګانی او اذکار ووائی چه احادیثو کښی راغلی دی.

د علم سره عمل ضروری او لازم دی

الله تعالی او د هغه پیغمبر ﷺ د هغی علم ډیر قباحت او مذمت بیان کړی چه عمل ورسره نه وی، او همدارا‌ز د امت د علماء له خوا هم د دغسی علم ډیره غندنه شوی ده، الله تعالی فرمائی:﴿ یا أیها الذین ءامنوا لم تقولون ما لا تفعلون کبر مقتا عند الله أن تقولوا ما لا تفعلون﴾ سورة الصف: ۱-۲.

ترجمه: ای موْمنانو! ولې تاسې هغه (خبرې) وایئ چې (وربانديې) عمل نه کوئ، د الله په نزد دلوی قهر سبب دی هغه شی چې وایئ او (وربانديې) عمل نه کوئ.

ابوهریرة ؓ فرمائی: (مثال د هغی علم چه عمل پری نه کیږی په شان د خزانی دی چه د الله په لار کښی نه مصرفیږی)، فضیل رحمه الله فرمائی: (عالم به تر هغی پوری جاهل بللی کیږی چه تر څو ئی په خپل علم باندی عمل نه وی کړی)، مالک بن دینار فرمائی: (یو سړی به وینی چه په خبرو کی به ئی هیڅ غلطی او لحن نه وی لیکن عمل به ئی ټول غلط او خطا وی.

مسلمان وروره او مسلمانی خوری:

الله تعالی تا ته د دی فایده مند کتاب لوستل اسان کړه لیکن د هغی نتیجه چه هغه د دی کتاب په مضامینو باندی عمل دی باقی پاتی دی.

» تا په دی کتاب کښی د قران کریم د ځنی برخی تفسیر ولوسته نو دهغی په معنی باندی د عمل کولو کوشش او محنت وکړه، ځکه چه د رسول الله ﷺ اصحابو به د هغه نه لس ایاتونه ولوستل نو نور ایاتونه به ئی تر هغی وخته پوری نه اخستل چه تر څو پوری به ئی په هغه علم او عمل باندی ځان نه وو پوه کړی چه په دغی ایاتونونو کښی به وو، نو هغوی وائی: (چه مونږ علم او عمل دواړه زده کړه). لکه څرنګه چه شریعت دغی خبری ته هڅول کوی، عبد الله بن عباس رضی الله عنه د دی ایت په تفسیر کښی فرمائی: ﴿یتلونه حق تلاوته﴾ دهغه تابعداری کوی دوی صحیح تابعداری، فضیل بن عیاض رحمه الله فرمائی: یقینا قران د دی لپاره نازل شوی دی چه خلک پری عمل وکړی لیکن خلکو د قران لوستل د عمل په شان ګرځولی دی.

» لکه څرنګه چه تا په دی کتاب کښی د رسول الله ﷺ ځنی احادیث ولوستل نو د هغی استجابت او عمل کولو ته راودانګه، ځکه چه د دی امت نیکانو خلکو به کله یو مسئله زده کړه نو د هغی تطبیقولو او دعوت ته به ئی د یو بل نه مخکی وردانګل، او دا په دی خاطر چه له یوی خوا د رسول الله ﷺ په دی وینا باندی عمل راشی چه فرمائی: (اذا أمرتکم بامر فأتوا منه ما استطعتم وما نهیتکم عنه فاجتنبوه) رواه البخاری و مسلم. ترجمه: کله چه زه تاسو ته په یو کار باندی حکم وکړم نو په هغی عمل وکړئ څومره چه ستاسو طاقت وی، او د کوم څیز نه چه تاسو منع کړم نو د هغی نه ځان وساتئ، او له بله پلوه د الله تعالی د هغی سخت عذاب نه ځان وژغورئ چه فرمائی: ﴿ فلیحذر الذین یخالفون عن امره ان تصیبهم فتنة او یصیبهم عذاب الیم ﴾ سورة النور:۶۳.

ترجمه: نو هغه کسان چې د الله له حکم نه تیری کوي، باید وویریږي چې له کومې فتنې سره مخامخ شي یا یو دردوونکی عذاب دوی ته ورسیږي

او د دی یو مثال ام المؤمنین ام حبیبه رضی الله عنها وه چه د رسول الله ﷺ د دی حدیث روایت کوی، چه هغه فرمائی: (چا چه په یوه ورځ او شپه کښی دولس رکعته لمونځ وکړ نو الله تعالی به ورله د هغی په سبب په جنت کښی کور جوړ کړی) مسلم روایت کوی، نو ام

حبيبه رضی الله عنها فرمائی چه ما دغه سنت بيا کله هم نه دی پريښی چه کله می د رسول الله ﷺ نه د احديث اوريدلی دی.
عبدالله بن عمر رضي الله عنه د دی حديث روايت کوی چه رسول الله ﷺ فرمايلی دی: (د يو مسلمان لپاره دا مناسب نه دی چه د وصيت کولو يو شی ورسره وی او هغه بيا دری شپې تيروی مګر د ده لپاره پکار دی چه دغه وصيت نامه ورسره ليکلی وی) مسلم روايت کوی، نو عبدالله بن عمر رضي الله عنه فرمائی د کوم وخت نه چه ما د رسول الله ﷺ نه دا حديث اوريدلی نو په ما باندی يوه شپه هم داسی نه ده تيره شوی چه ما پکښی وصيت نه وی ليکلی.
امام احمد رحمه الله فرمائی: (ما هيڅ يو حديث نه دی ليکلی مګر ما پری عمل کړی دی، تر دی چه ما دا حديث واوريده چه نبی ﷺ ښکر ولګوه او بيا ئی (ابو طيبه) ته يو دينار ورکړه، نو ما هم ښکر ولګوه او بيا می حجام (ښکر لګونکی) ته يو دينار ورکړ.
امام بخاری رحمه الله فرمائی: (د کوم وخت نه چه ما واوريده چه غيبت حرام دی نو ما بيا د چا غيبت نه دی کړی. او زه دا اميد لرم چه د الله تعالی سره په داسی حال کښی ملاقات وکړم چه د چا د غيبت کولو محاسبه راسره ونه کړی).
په حديث کښی راغلی چه: (د هر لمانځه نه وروسته څوک اية الکرسی ووائی نو د جنت ننوتلو نه به ئی هيڅ شی منع نه کړی مګر دا چه مړ شی (يعنی چه مړ شی نو فورا به جنت ته ننوځی). نو امام ابن القيم رحمه الله فرمائی: (چه ما ته د شيخ الاسلام بن تيمية: نه دا خبره رسيدلی ده چه هغه فرمائی چه ما د هيڅ يوه لمانځه نه روسته اية الکرسی نه ده پريښی مګر په هيره سره).
» د علم او عمل نه روسته په تا باندی هغی څه ته دعوت ورکول لازمی دی چه الله تعالی تا ته ښودلی دی، خپل ځان او نور خلک بايد د خير نه محروم نه کړی، نبی ﷺ فرمائی: (څوک چه چاته خير وښائی نو د ده لپاره د عمل کونکی په شان اجر دی) امام بيهقی په سنن کبری کښی روايت کوی، او همدا راز رسول الله ﷺ فرمائی: (بهترين په تاسو کښی هغه کسان دی چه قران زده کوی او بيا ئی نورو ته ښائی) بخاری روايت کوی، او همداراز رسول الله ﷺ فرمائی: (زما نه دين ورسوئ اګر که يو ايت هم وی) بخاری او مسلم روايت کوی، څومره چه ته د ښو کارونو نشرول کوی هغومره به خير زياتيږی، او ستا اجر به هم زياتيږی، او ستا لپاره به په مسلسله توګه په ژوند او د مرګ نه وروسته نيکی جاری وی، رسول الله ﷺ فرمائی: (کله چه انسان وفات شی نو عمل ئی ختم شی مګر دری شيان دی چه نه ختميږی، جاري صدقه او خيرات، اوهغه علم چه خلکو ته پری فايده رسيږی، او يا نيک بچی چه د مور او پلار لپاره دعاء کوی) مسلم روايت کوی.

» تبصره او وضاحت : سوره فاتحه هره ورځ د (۱۷) ځلی نه زيات لوستل کيږی، چه مونږ پکښی د يهودو او د نصاری و د لاری نه پناه غواړو، ليکن بيا هم مونږ د هغوی سره په کارونو کښی خپل ځان مشابه کوو: علم او پوهه پريږدو نو نتيجه داشی چه عمل مو په جهالت سره شی، نو د ګمراهانو نصاری و سره زمونږ مشابهت راشی، او يا علم کوو ليکن عمل پری نه کوو: نو د يهودو لعنتيانو سره زمونږ مشابهت راشی.
د الله تعالی نه سوال کوو چه مونږ او تاسو ټولو ته فايده مند علم او نيک عمل نصيب کړی.
والله ورسوله أعلم، وصلی الله علی سيدنا و حبيبنا محمد وعلی آله وصحبه أجمعين.